De dichtwerken van vrouwe Katharina Wilhelmina Bilderdijk. Deel 3

Katharina Wilhelmina Bilderdijk-Schweickhardt

bron
Katharina Wilhelmina Bilderdijk-Schweickhardt, *De dichtwerken van vrouwe Katharina Wilhelmina Bilderdijk. Deel 3*. A.C. Kruseman, Haarlem 1860

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/bild001dich03_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

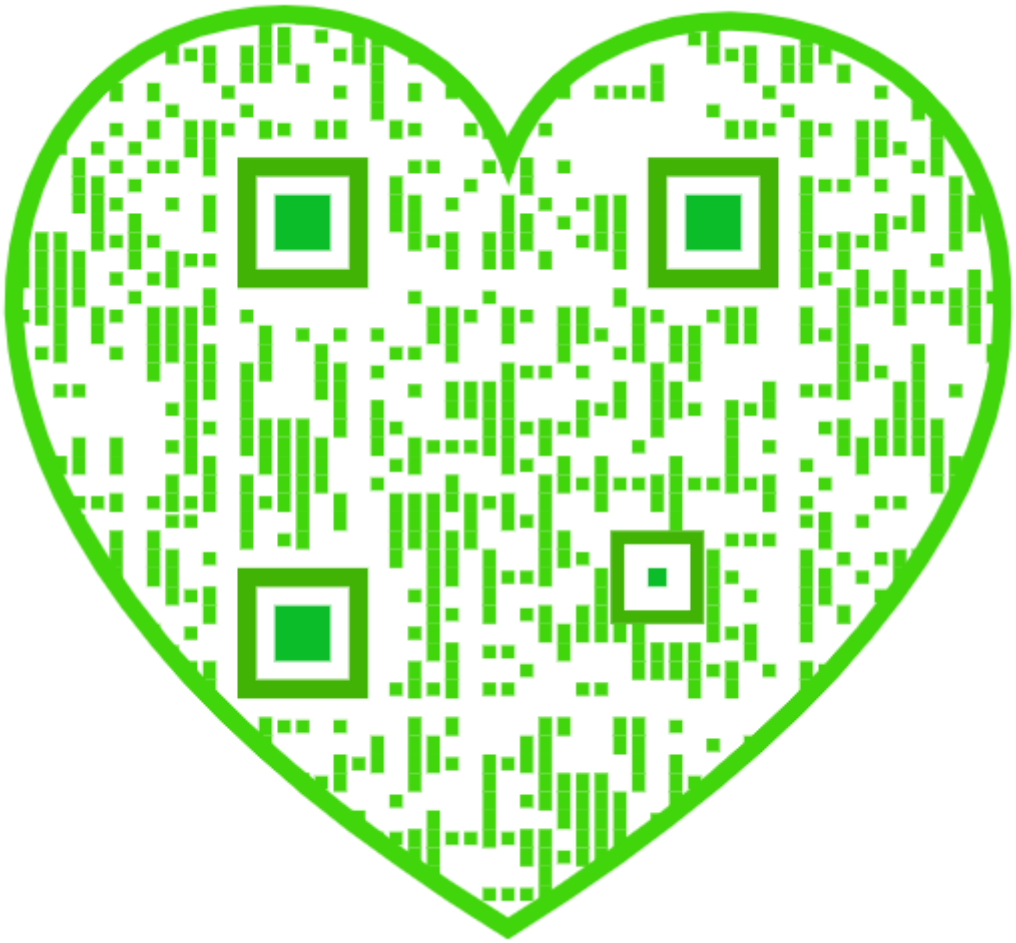

Vaderlandsche poëzy.

Op het afsterven van Zijne doorluchtige Hoogheid prins Willem George Fredrik van Oranje en Nassau, enz. enz. enz.*

't Zegt niets, eens Vorsten dood in rouwzang te betreuren,
Wanneer zijn roem met hem ter grafkuil nederdaalt,
Of wen de Vleiery hem optooit met heur kleuren,
En in 't waarachtig beeld niets bovenmenschlijks praalt.

't Zegt niets, den Vorst een' God, een aardschen God te noemen,
Wen niets, dan roem en rang hem tot dien stand verheft.
Een Cezar, een August, een Titus laat zich roemen;
Maar waar leeft hy die 't beeld van Nassaus Telgen treft!

Geen Vorst, dien de Oudheid schetst, of, daar hy 't meeste gloorde
Was 't schitterende licht bezoedeld door een vlek:
Geen hart, waar van de deugd wat adem had bekoorde,
Of 't voedde een zwakke plaats, een' toch berispbren trek.

Maar als een Vorst, in spijt van 's Lasters gruwzaam honen,
In spijt van 't woên der Hel, door ongesmukte Deugd
Zich eerbiedwaard, zich groot, zich boven roem blijft toonen,
En grijze Wijsheid huwt aan 't Heldenvuur der Jeugd:

* Vaderlandsche Oranjezucht, 197.

Als hy in ieders hart een' vaster zetel bouwde
Dan ooit aan 't hoofd der Aard een' vorst zich roemen mocht:
Als zelfs zijn haters oog hem als een' God aanschouwde,
En in zijn' levensloop vergeefsch naar dwaling zocht: -

Ach! zulk een lof, ô Roem van Zelmaas Harpenaren,
Drukte ooit uw tooverzang, uw stoute zang, dien uit?
Een' Fingal stemdet gy uw nooitgelijkbre snaren,
Maar Fingal - was een Held, maar geen Nassausche Spruit.

Voor zulk een' lof vlocht nooit een stervling eerekronen:
Hier stemt geen Bardenzang een lied, het voorwerp waard.
ô Neen, hier voegen slechts der Serafs Hemeltonen:
Hun lof betaamt een deugd, die aan de hunne paart.

En ik, vermetele, ach! wat deed mijn hart my wanen -?
Dat diepgevoelig hart, dat van zijn kindsheid af,
ORANJE stamelde met eerbiedvolle tranen,
En 't leven nog dit uur voor Nassaus welvaart gav'!

Ik wanen, u ter eer'...! Neen, 'k dorst geen' wierook brengen,
ô Diep betreurde Vorst, aan uw Doorluchtige asch:
Een' traan van rouw slechts wilde ik plengen,
Waarin een deel van 't hart aan u geheiligd was!

Wat enggeprangde boezems scharen,
ô Nassaus Telg, rondom uw Graf!
De Grijzaart met besneeuwde hairen,
Buigt snikkende van zielsbezwaren,
En waggelt op zijn' wandelstaf.

‘Wat verder reikt misschien het eindperk van het leven,
Dat Gy me, ô Vader, hebt gesteld:
‘Maar (roept hy) kan ik eedler sneven
Dan op de tombe van dien Held!’ -
Hier wankt dees achtbre, zinkt ter neder;
Met eerbied kust hy 't kil gesteent',

Ontsluit zijn oog voor 't licht niet weder;
En heeft voor eeuwig uitgeweend.
De Moeder met een aantal telgen
Genaakt den doodschen Rouwpylaar:
Zy kan heur tranen niet verzwelgen,
En ziet een' ziellooz' Grijzaart daar;
Zy vindt heur' Vader in dien Grijzen,
En voelt niet wat haar 't meest doet ijzen,
Wat meest haar 't bange hart verscheurt:
De dood des dierbren, die haar 't aanzijn heeft gegeven,
Of 't sneuvlen van een' vorst, de lust van ieders leven,
Wien Menschlijkheid, wien Deugd, wien al wat leeft, betreurt.
De Wcduw blijft ontroerd by FREDRIKS zerk verpoozen,
En stort een' traan vol rouw, vol liefde, en eerbied neêr:
'Bedrukten! (roept zy) Reddingloozen!
Waar vindt gy zulk een' Redder weêr!'

De Krijgsman, wien nooit drift dan woede en eerzucht spoorde,
Die, ongeroerd, het zwaard in 't hart eens broeders stiet,
Voelt, dat zijn oog voor 't eerst een zachte traan ontschiet,
Als hy den dood van FREDRIK hoorde.
'Vliet, (schreit hy), zilte droppen, vliet!
Ik schaam my uwen oorsprong niet.
'k Betreur, ô Vorst, met Neêrlands braven,
De hoop, die met de toorts uws levens is gebluscht.
Ons aller hart ligt meêbegraven,
ô Held, waar uw gebeente rust!'

Ach, Batoos rampvol kroost! verlaten Landgenooten!
Schouwt siddrend naar dat treurig Oord,
Waar de êelste Vorst, die ooit uit Vorsten was gesproten,
Den glorievollen loop zijns levens zag gestoord!
En, voeldet ge ooit een' trek, uw plichten te verraden,
Om met het Muitrenrot, waar onder Neêrland zwicht,
De Stichters van uw' Staat met wreedheên te overladen,
Gods weldaân, en hun bloed, te smaden,
Wendt de oogen van de plaats waar hy ontslapen ligt!

Ontheiligt nooit zijn graf door uw ontmenschte blikken,

Of deinst ontroerd te rug met siddring in 't gemoed!
Laat FREDRIKS vroege dood u de ijzren ziel verwrikken:
't Is de aanvang van een wraak, die over de aarde spoedt.
De donder ratelt reeds ten Strafgericht! - Verblinden!
God heeft hem voor 't gezicht van grooter leed bewaard:
't Ontbrandt u boven 't hoofd met al uw vloekgezinden,
En FREDRIK was te veel op dees veroordeelde Aard.

Dan ach! vermogen wy Gods raadsbesluit te ontvouwen?
Neen! Maar, Gerechte God, de Christen is gewis,
Dat hy die op U blijft vertrouwen,
Het voorwerp uwer zorgen is:
Dat ge uwe kindren niet laat knellen
In 't juk, in 's Afgronds gloed gesmeed,
Dan om het heil gewis te stellen
Van 't hart, dat hier vervolging leed!
Al dreigt Gy d' Aardbol uit zijne assen
Te rukken als uw donder kraakt,
Zijn einde kan ons niet verrassen
Dan door uw Vaderlijk, uw Godlijk oog bewaakt.
Zoo weinig duldt Ge, ô Liefderijke,
Dat NASSAUS huis voor Muitren zwicht:
En licht dat haast aan de Aard de aanbidlijke uitkomst blijke,
Die in uw' donkren raad voor ons besloten ligt!

ô Gy, DOORLUCHTIG PAAR, dat zulk een Telg verloren -
Helaas, v e r l o r e n hebt! uw luister, Neêrlands eer! -
Ontzegt niet, naar de stem van d' eêlsten troost te hooren,
Al glanst die parel in uwe echtkroon hier niet meer.
't Was haar bestemd, zoo vroeg in d' Englenriem te gloren,
En in de zaligheid ontmoet Ge uw' Lievling weêr.
Wy, zien wy 't Vaderland zich weêr in u verblijden
By 't wentlen dezer bange tijden,
Wy dragen, ook in 't heil, nog rouw om dat gemis!
Maar de Almacht wilde 't dus, dat h e i l en w a r e l d strijden,
En 't onbezwalkt Geluk alleen hier boven is.

ô Zaalge, tot den rang der Serafijnenchoren
Verheven! denkt gy nog aan die gy hier verliet?

ô Dan zal God gewis uw beê voor ons verhooren!
  Dan duldt Hy 't gantsch verderf van 't zinkend Neêrland niet!
Dan danken we eens in 't stof den Gever aller gaven
  Voor Nederlands herstel en Nassaus zegekroon:
Dan drukt geen kommer meer op 't edel hart der braven,
  Dan wen 't aan de asch gedenkt van WILLEMS jongsten zoon!
Ach! zeker waar ons heil te hoog in top gestegen,
  Indien die zegekroon ook op uw kruin mocht staan!
Aanbidden wy GODS wil, eerbieden wy zijn wegen!
  Uw Loopbaan was bestemd, Gy hebt er aan voldaan!

[Koning Lodewijks komst tot den throon.]*

God zag met deernis neêr op Nederlands ellende,
  En wilde een perk aan 't leed, waar 't in verzonken lag;
De Aartsvijand zag den wenk waar zijn triumf meê endde,
  En vloekte 't heldre licht het geen hy rijzen zag.
De dampwolk scheurde uit een, die Holland had verdonkerd,
  De dagbodin verscheen met nieuwe glans in 't Oost;
Zy stijgt ten zegekar, die van robijnen flonkert,
  En werpt een' blik op de aard die alle leed vertroost!
Zy zweeft in 't gloeiend goud, de kruin versierd met rozen,
  En lacht u toe, Bataaf, die 't Vaderland betreurt!
Reeds voelt ge uw smart voor 't eerst, na jaren ramp, verpoozen,
  Nu 't reddend morgenrood de duistre nevels scheurt.
Verhef, ô Batavier, verhef uw weenende oogen!
  God sprak. Zie daar een throon door de Almacht-zelf geschraagd.
Hy zalfde LODEWIJK, om tranen op te drogen: -
  Hem, wien Zijn Englenstoet op hoedende armen draagt!
God stelde, onwrikbaar vast, dien zetel in ons midden:
  Bataven! ô waardeert die weldaad van Zijn hand!
Leert, leert in Lodewijk Gods goedheid aan te bidden,
  En, eert Haar heerschappy in dit geheiligd pand;
Het bloed moge om den stoel van Wareldheerschers vloeien,

* 's Konings komst tot den throon, 28.

Zijn' throon omvloeit geen traan, dan die der dankbaarheid.
Zijn staf herstelt de rust, doet Hollands roem herbloeien,
En Welvaart luikt weêr op, waar hy zijn' invloed spreidt.
Juicht, braven, juicht dees dag met gulle vreugde tegen,
Wien 't lied des Serafs zelfs het blijde welkom biedt!
Geboortedag van heil, is zijn vernieuwing, zegen,
En Vierdag voor een Volk dat zich behouden ziet.

De overstrooming.*

‘Na zoo veel jaren ramps en onverpoosbre zorgen,
Haalt eindlijk onze borst weêr ruimer ademtocht:
Haast rijst aan Neêrlands kim de vreugderijke morgen,
Ten prijs van zoo veel wee, van zoo veel bloeds, gekocht!
Onze akkers staan niet meer verwaarloosd en verloren:
Daar rees een heilzon op voor Hollands dierbren grond!
Reeds zie ik in 't verschiet een zee van zwellend koren!
Waar eerst de dorre halm op kalen bodem stond.
Mijn weêrhelft, juich, ô juich! Gods Almacht gaf verblijden!
De zegen keert, hy keert, met elken nieuwen dag.
Vergeet het vorig wee van kommervolle tijden,
En siere uw aanschijn weêr des welvaarts blijde lach!’

Zoo sprak, zoo juichte Amint, en drukt zijn gade in de armen,
En kust het teder wicht dat om hun knien speelt;
En dankt, met argloos hart, Gods zegenend erbarmen,
Die uit den onweêrstorm verblijdende oogsten teelt!
Omringd van gade en kroost, geen koningskroon benijdend,
En veilig voor den storm by 't koestrend haardsteêvuur;
Geheel 't gevoelig hart aan huwlijksliefde wijdend',
Dacht zich Amint dat heil van onverstoorbren duur!
Reeds ziet hy van naby de vruchtbre Lente naderen; -

* De Overstrooming, 15.

De kudde, wijd en zijd op 't welig veld verspreid; -
Reeds ziet hy zijn gezin ter juichende oogst vergaderen;
En eindloos is 't genot, waar hem de hoop meê vleit!
'Nu (roept hy) mogen we ons in 't bloeiend kroost verheugen,
En siddren niet als 't wicht ons, smeekend, voedsel vraagt!
Dan moogt gy 't levensvocht in onuitputbre teugen,
Dat teder wichtjen biên, dat ge onder 't harte draagt!'

Zoo streelde zich Amint, en, voor geen wareldkronen
Had hy het heil verruild dat hem dit uitzicht schonk.
Onnoozle! vlei u niet: zoo 't lot u gunst mocht toonen,
't Is de ijdle waterbel, die in uw oogen blonk.
Het spelend knaapjen ziet de bel in 't luchtruim hangen,
En breidt zijn armtjens uit naar 't geen zooschittrend schijnt.
Hy waant, het blinkend goud in 't handtjen op te vangen,
En naauw heeft hy 't gevat of de ijdle damp verdwijnt!
Amint, zoo is die droom, die zoo veel heils doet hopen!
Gy ziet uwe Ega aan! - Ze is voor uw vreugde koel!
Wat ziet ge? Een' stillen traan, haar boezem afgedropen!
ô Beef! - 't Is de indruk reeds van 't aakligst voorgevoel!
'Neen, (zegt ze) Amintas! neen ik kan uw vreugd niet deelen.
Ik weet niet welk een smart my op den boezem drukt!
Ach! mocht geene ijdle hoop u al te aandoenlijk streelen,
Licht wordt ze ons eer gy 't weet, voor eeuwig weggerukt!
Daar schijnt me een schrikbre stem iets vreeslijks voorte spellen.
Vergeef dees zwakheid my, die my bezwijken doet!
Maar laat me u, aan dit hart, dit angstig harte, knellen;
Waar God uw leven spaart, daar valt my 't sterven zoet.'
Amintas drukt Elize aan 't fel ontroerde harte,
En troost, en wederlegt haar al te sombre vrees.
Maar speurt, ondanks zich-zelv', die eigen duistre smarte,
Die als een walm van damp hem aan de zijde rees.
Hy zocht door 't minlijk wicht hunne onrust te verjagen,
En biedt zijn weêrhelft dit ter teedre omhelzing aan,
Zy klemt het aan de borst, maar voelt die borst vertzagen,
En de onverwinlijke angst in al heur aadren slaan.

'Mijn knaapjen, ga ter rust, Gods Almacht zij uw hoeder!
Beveel u aan zijn zorg in 't kinderlijk gebed;

En zoo ons 't onheil dreigt, het treffe uw teedre moeder,
Wie 't voorgevoel van smart de weeke borst verplet!'

Zoo bad Amintas gade, en de adem scheen haar ruimer.
Zy legt het knaapj en neêr! - Ach! naauwlijks luikt hy 't oog,
Of 't angstig moederhart verstoorde 't in zijn sluimer,
En kuste d'adem weg die van zijn lipjens vloog.
Dan, de onrust van Amint vermeerdert door haar zuchten!
Dit denkbeeld wekt haar moed, en overwint de smart.
Hy ziet geen' droppel vochts haar oogen meer ontvluchten,
En waant de rust hersteld in 't neêrgeslagen hart.

De nacht genaakt: Zy zendt haar avondbeê ten hoogen,
En voelt, na deze troost, haar nijpende angst gesust.
De zegen van 't gebed vermag den traan te drogen,
Elize smaakte dien, en lei zich neêr ter rust.
Rust zacht, ô Liefde en Deugd, vereend in huwlijksbanden!
Rust zacht, aanminnig wicht, onwetend van 't gevaar!
Gy, Englen, daalt, daalt neêr, omzweeft dees dierbre panden,
En slaat uw hoedend oog op 't tederst huwlijkspaar!

Een meer dan neevlig zwart, een vreeslijk tastbaar donker,
Verspreidt zich over de aarde in 't uur van middernacht: -
De laatste stip verdwijnt van 't doffe stargeflonker,
En 't stormgeweld barst los met onweêrstaanbre kracht!
Verwoestings reuzenvoet stapt af van 't berggevaarte.
Verschriklijk ploft haar vuist de ontzachbare ijsschots neêr.
De kil des Rhijnstrooms buigt en siddert van de zwaarte,
Hy zwelt zijne oevers uit, en kent geen boorden meer.
Haar alverplettrende arm pakt klomp by klomp te samen,
En stuwt ze woedend voort, tot bergen saamgekneed.
Zy staat, met brandend oog, 't veroordeeld land te omvaâmen,
Dat tot dit heilloos uur haar woest geweld bestreed!
Des stormwinds schrikbre kracht vereent zich aan dit woeden,
Barst loeiende uit zijn hol, en schaart zich aan heur zij,
Verhoogt van heinde en verr' de saamgesmolten vloeden,
En voert vernieling voort op 't zwellend stroomgetij!

Gy, siddrende armoê, hieft het klagend oog naar boven,

Toen de aldoordringbre koude u 't bloed verstijfde in 't hart:
Kost, kost gy in dien nood aan grooter nood gelooven? -
In 't geen gy toen verduurde, aan nog ontzetbrer smart? -
Wee, wie zich ooit vermeet Gods raadslag door te schouwen,
Wien 't roekloos ongeduld tot morrende onrust wekt;
Wee hem, die niet beseft, by 't kinderlijk vertrouwen,
Dat wat Gods wijsheid geeft den mensch ten zegen strekt!
Wee dien! hy vloekt op 't stroo by 't grijnzend tandenknersen,
Het uur van zijn geboort', en 't geen hy lijden moet;
Hem mag geen schaamle beet, geen waterdronk ververschen,
Die 't Godbetrouwend hart verstrekt voor overvloed!
Ja, wee hem! 't uur des noods, dat schrikbaar aan koomt dagen,
Zal tienvoud ijslijk zijn voor zijn' ontroerden geest!
Hy waag, diens oorzaak niet de Alwijsheid af te vragen!
Geen mensch die in 't geheim van 's Hemels oordeel leest!
ô Stervling! ken Gods hand, wees zijn bescherming waardig! -
Gelijk de Roover sluipt, die u by nacht beloert,
Zoo overvalt de dood! Waak, bid, en houd u vaardig,
Op dat zijn gruwzame arm u niet ten afgrond voert!
Verwoesting nadert reeds en zwaait zijn seis u tegen!
Hy-zelf trekt aan haar zij, langs d' opgeruiden plas;
Verkeert in schrikbren vloek des nijvren Landmans zegen,
En huilt hem 't sterfuur toe in 't schorre raafgekras.
Hier zal zijn woeste vuist geen bliksempijlen slingeren; -
Geen bergen stortend puin staan hier zijn woede by, -
Hy plant geen moordend staal in 's krijgsmans forsche vingeren -
Geen alverdelgend vuur staaft hier zijn heerschappy!
ô Neêrland, lang zoo fier op 't moedig golfbraveeren,
Die bron van al uw bloei geeft wapens aan den dood!
Zy brengt geen kielen aan die uwen schat vermeêren,
Maar zwelgt den voorspoed in die uit uw vlijt ontsproot.
Vergeefs verheugdet ge u, in huisselijke vrede,
In 't ongestoord genot van blijdgewonnen goed:
Helaas! 't ontembre nat voert al uw welvaart mede,
En gy, gy wordt ten prooi aan d' onvermijdbren vloed.
Vergeefs door vlijt en kunst, en kostbaar dijkverhoogen,
Dees vijand afgeweerd, hier baat geen wederstand!
De moed trotseere een heir in 't harnas aangetogen;
Geen heldendapperheid betwist hier de overhand.

Geen moordend oorlogsvuur uit duizend koopren monden
Op weêrloos volk gebraakt, dat zoo verrassend treft!
De zee heeft in een wenk reeds duizenden verslonden!
Één golf verspreidt de dood waarheen zy zich verheft.
Hoe siddert my de ziel by 't denkbeeld van de ellende,
In dees afgrijsbre nacht zoo wijd en zijd verspreid;
Ach! hy, die 's avonds nog den naam van smart niet kende,
Heeft eer het uchtend is, zijne oogen blind geschreid!

Elize! een heimlijke angst mocht u te recht doen vreezen.
'Ontwaak! 't is meer dan tijd: reeds is de nood naby!'
Gy, gruwzaam stormgeloei, mocht ge eens weldadig wezen!
Ach! blaze uw stem haar toe, wat hier te duchten zij!
Dan, ach, als de onschuld rust, wat zou die rust verstooren?
Geen wind, geen golfgeklots brak haren sluimer af:
Maar 's wichtjens teedre stem, zou die geen moeder hooren,
Die 't eenmaal 's levensvocht uit eigen' boezem gaf?
Ze ontwaakt met moederzorg en wil het knaapj' omvatten,
Maar waant dat haar een droom 't verwarde brein ontstelt.
Daar voelt zy 't kille vocht de siddrende arm' omspatten,
En waggelt in de plas die om haar kniën welt.
Verschriklijk klonk 't gegil, haar boezem uitgedreven,
Amintas dwars door 't hart, by 's wichtjens bang geween.
Niets ziet, niets hoort hy! neen: maar voelt haar angstig beven,
En 't schuimend zeegegolf hem spoelende om de leên.
Wat nood! wat gruwbre nood! ô Hemel! toon erbarmen!
Door diepe duisternis en van de dood omringd,
Grijpt teedre Amint zijn gade en schreiend wicht in de armen,
En voelt dat hem de grond by elken tred ontzinkt.
Waar heen, ô droeven, waar, om redding heen te vluchten?
Licht voert u ieder stap nog nader aan 't verderf!
ô Droef, rampzalig paar! wat heeft het meer te duchten,
Dan dat het niet te saam elkaâr aan 't harte sterv'!
Vertwijflend doolt Amint met ongewisse schreden
Door 't donkre slaapvertrek: Dan, hoe hy wende of keer',
Steeds voelt hy 't zwalpend nat hem rijzen om de leden,
En nergens is er wijk, en nergens redding meer!
Geen uitzicht blijft hier nu, dan op der daken toppen:
Dan ach, wat toont hun daar het eerste morgenrood!

Hoe voelen zy het hart van doodlijke angsten kloppen!
   Hier, hier was 't toppunt eerst van hunn' ontzetbren nood.
Hier schenen ze, op een' wrak, geslingerd door de orkanen,
   De golf ten spel te zijn op d' oeverloozen vloed!
Hoe zou hier menschenkracht een' weg ter redding banen
   Terwijl m'in elke schots een wisse dood ontmoet!

ô Gy, die moeders zijt, verbeeldt u daar die moeder!
   Ziet hoe zy 't rillend wicht in ijskoude armen klemt!
Ziet, hoe de felle storm, hoe langer hoe verwoeder,
   Haar zelfs aan 's Egaas borst het bloed in de aders stremt!
Vergeefs om hulp geschreid! niets heeft ze om 't wicht te dekken,
   Daar rukt zy zich de vlecht, de dichte vlecht uit een,
En waant, door smart ontzind, dat dit ten baat mocht strekken,
   En spreidt ze 't stervend kind om hoofd en boezem heen!
Om niet! zy ziet zich ras die laatste hoop ontrukken,
   De bui verwaait die vlecht, de regen weekt haar door!
Vergeefs met kus op kus het wicht aan 't hart te drukken,
   't Stelt al, haar moederzorg meêdogenloos te loor.
Reeds ziet ze een' doodschen trek het lief gelaat misvormen,
   Aan 't starrend mondtj' ontglipt een reutlend sterfgeluid,
Daar slaat de wind op nieuw met dubble kracht aan 't stormen,
   En blaast de laatste vonk van 't kwijnend leven uit.
Rukt aan, orkanen! Rijst, gy onbetembre golven!
   Reeds werd dit heilloos paar de smart te lang gerekt.
Een rukwind nog! - Wat heil! zy voelen zich bedolven,
   Nu zalig, dat hun arm ten graf aan 't wichtjen strekt.

Rampzaalgen! Dan, uw lot moet de arme nog benijden
   Die, door een golf ontvoerd aan kroost en Echtgenoot,
Voor ééne bittre dood er duizend heeft te lijden,
   Daar 't denkbeeld van hun ramp de hare steeds vergroot.
Daar staat ze, en maalt zich 't lot dat haar gezin moet treffen:
   Niets hoort zy dan 't gegil weêrgalmend langs den plas!
Maar ziet in elke golf haar Egâ 't hoofd verheffen,
   En niet dan vlakte en zee waar eerst haar woning was!
Nu gaat het jagend ijs dien kleinen plek vergruizelen,
   Waarop zy van de dood nog uitstel hopen dorst.
De schots rukt stormende aan: zy voelt heur brein aan 't zuizelen,

En de ademtocht verstikt in de overstelpte borst!

Mijne oogen weent, ô weent, weêrhoudt uw smart niet langer!
Zoo heel het menschdom weent, nog schiet die smart te kort.
Helaas! nog gaat de lucht van grooter jamm'ren zwanger,
Zoo 't hangend onweêr naakt en niet verbeden wordt!
ô Neêrland, zie te rug naar 't Godlijk meededogen!
't Verzaakt in 't felst der straf, 't verzaakt zich-zelve niet.
Bataven, 't bleef u by, en voor uw' nood bewogen,
Toen zelfs wanneer ge uw' God, zijn dienst, en gunst verstiet!
Nog roept zijn stem u toe, in 't buldren van de winden!
Nog roept zijn liefde u toe in 't schrikbre golfgeklots!
Erken haar, eer zijn straf gantsch Neêrland koomt verslinden;
Verhardt uw' boezem niet als de onbeweegbre rots!
Smelt, smelt in weemoed weg, om 't liefderijkst erbarmen!
Zie 't halve wareldrond ontvolken door den strijd,
En zie wat vader u Gods goedheid stortte in de armen,
En sidder, en gevoel dat gy gezegend zijt!
Niet tot de noodkreet galmt van reddinglooze spruiten
Vertoeft eens vaders hart eer hy ter hulpe spoedt.
Zijn voorzorg ziet vooruit, en weet den nood te stuiten,
En redt waar redding is, ten koste van zijn bloed.
Zoo vliegt uw LODEWIJK (Bataven leert hem kennen)! -
Zoo ijlt hy tot uw hulp, door watersnood en vuur,
Zie, zie hem voor u heen 't gevaar ten weêrstand rennen,
En pal staan aan uw zij, in 't bangste jammeruur.
Zoo moogt gy, Gorinchem, in 't naadren van uw rampen,
Uw' tederhartig' Vorst in al zijn grootheid zien!
Zoo zaagt gy hem den nood met moed en kracht bekampen,
En door het diepst beleid aan 't woedend meir gebiên.
Door hooger geest gevoerd, verdedigt hy uw wallen
En vliegt den noodkreet toe waar die het schrikbaarst rijst;
Ontziet niet welk een lot hem daar te beurt moogt vallen,
En werpt zich in een dood waar 't moedigst hart van ijst!
Ja, de afgrond mocht vergeefs met opgesparde kaken,
En zwanger van de dood hem woelen aan den voet -
De zee door dijk op dijk vergeefs hem tegen braken,
Niets is er dat zijn' arm ter hulp vertragen doet.
Geen schatten... Hemel! hoe, zou Lodewijk die sparen

Waar hy zijn leven-zelf aan onze redding wijdt?
Neen! tot wat prijs het zij, ontrukt hy aan gevaren,
En tienvoud voelt zijn hart wat elke boezem lijdt.
Mijn God! ik zie hem daar, by 't ijslijkst overstroomen
Omcingeld van de dood op d'afgeschuurden dijk!
Geen uitzicht is er meer om 's afgronds muil te ontkomen,
Maar Neêrlands Vorst staat pal en blijft zich-zelv' gelijk.
Niets kan den rassen stroom die zich verheft beperken.
Wie legt de macht aan band die hier vergelding spelt!
Wie zal in 't stormgeloei den zwakken dam versterken,
Die aan den voet ontzinkt by 't davrend golfgeweld! -
Daar scheurt een ijsschol los en dreigt dien dam te slopen.
Dan de Almacht wenkt! zy wenkt, reeds schiet een schutsgeest toe.
Ja, hy die God betrouwt mocht niet onvruchtbaar hopen,
Schoon duizenden dees nood het hart bezwijken doe!

Mijn borst, haal ademtocht! en stroomt, gy vreugdetranen!
Knielt duizenden, knielt neêr, voor 's Albehoeders throon:
Hy liet des Konings voet een weg door de Englen banen,
En schonk hem veiligheid, zijne eedle deugd ten loon!
Ginds dringt zich 't jamm'rend volk om strijd hun' Koning nader,
Het hart van eerbied vol, en dankerkentenis!
Zoo schaart zich 't hulploos kroost om zijn' geliefden Vader,
En vraagt met toeverzicht wat nog te hopen is?
Zoo, zoo verbergt hy hun, het geen de nood doet vreezen,
En boezemt hoop en troost in 't neêrgeslagen hart,
En geeft geen zorgende angst in 't kalm gelaat te lezen,
Terwijl zijn boezem bloedt van onverduurbre smart!
‘Bedroefden (roept hy uit) ik zal u niet verlaten.
Uw welzijn is my dier, ja dierbrer dan het mijn
Ik zeg u bystand toe van al mijne onderzaten,
Hoe hoog uw ramp ook stijg', zy zal gelenigd zijn.’

Geen godspraak die 't behoud van heel een land voorzeide,
Werd ooit door 't knielend volk zoo vreugdig toegejuichd.
Die hoop ging niet te loor die Hollands Vorst verspreidde,
Van Neêrlands aart in 't hart onfeilbaar overtuigd.
Reeds spoedt van alle kant een drom van lichte kielen;
Wie schuwt hier lijfsgevaar voor broedren in den nood!

ô Redt, wie redden moogt, die afgefoolde zielen,
Die honger en ellend veroordeelt tot de dood!

Dan, welk een wangedrocht uit d'afgrond opgestegen,
Waart om die wrakken heen en keert de redding af?
Het staart dien grijzaart aan, van matheid neêrgezegen,
En grijnst, en grijpt hem aan en sleurt hem voort naar 't graf!
Zijn uitgemergeld rif doorwaadt de zilte plassen,
En reikt en rekt den arm naar 't drijvend huissieraad.
Hy siddert voor 't gevaar het geen hem mocht verrassen,
Maar zweert dat hy zijn erf geen prooi der golven laat.
Vergeefs treedt deernis toe, en durft den nood trotseeren,
En klieft door 't bruischend meir en biedt behoudnis aan;
Hy blijft op 't wagglend dak de ontzetbre golf braveeren,
Schoon elke nieuwe bots zijn hut dreige om te slaan.
ô Droeven, vliedt, ontvliedt! wilt naar die stem niet luisteren,
Die vasthoudt aan 't verderf, en heil uit schatten wacht.
Wat baat u de ijdle haaf, kan die het noodlot kluisteren,
En redden van een dood, zoo roekeloos veracht?

Gy vader eens gezins! Hoe! zult ge uw huwlijkspanden,
Uw stervende echtgenoot, niet bergen nu gy 't moogt?
Gy hoort hun jammerkreet by 't wringen van de handen,
En 't is uw zinkend erf welks redding gy beoogt!
Ontmenschte! heeft niet God ze uw zorgen opgedragen?
Gevoelt gy 't morren niet van 't borrlend ingewand?
Verschriklijk zal voor u de dag des oordeels dagen!
En schande stort uw naam op heel het vaderland!
Ach kan een trouwe gade uw' boezem niet bewegen?
Zy zweert, zoo gy volhardt, dat zy u niet begeeft!
Bezwijkend voor de ellend grijnst haar de dood reeds tegen!
En gy, 't is luttel gouds waarin uw ziel nog leeft.
De Roover waag', de dolk een' vreemde in 't hart te drukken,
Verschriklijk sta dat feit geteekend by zijn' God;
Gy waagt, uw eigen kroost, uw gade 't licht te ontrukken!
En beeft op 't denkbeeld niet van 't u beschoren lot!
ô Zie de doodsche smart haar bleek gelaat bedaauwen,
Gy die haar liefde en trouw zoo gruwzaam koud beloont!
ô Zie den laatsten straal van 't biddend oog verflaauwen,

En sidder dat Gods arm zich nog genadig toont!
Nu rijst de nood in 't eind, en, hy die hulp versmaadde,
Haalt op des afgronds rand den laatsten ademtocht!
Wat nu vermag de schat waaraan hy zich verzaadde, -
Waarvan hy 't duur behoud ten prijs van alles zocht?

Mijn boezem hijgt naar lucht, ik voel my 't hart bezwijken,
Algoedheid! keer, ô keer dit naadrend onheil af!
Helaas! een nieuwe storm doorgroeft de hechtste dijken,
En werpt de hoop ter neêr die ons de morgen gaf.
Een rukwind jaagt het ijs met schrikbaar luid geklater
Naar d'overstelpten dijk, verbrijzelt hem de kruin;
Of boort met scherpe spits een' doortocht voor het water;
En drijft dien dam uit een, als losgeworpen puin.
Verschriklijk rijst de ellend der droeve dorpelingen!
't Schiet al ter hulpe by wat hulp verschaffen mag.
De moeder met haar kroost barst uit in handewringen.
Geen Grijzaart, die 't gevaar ooit schrikbrer rijzen zag.
Staat by, benaauwden, staat! ontziet geen kostbaarheden!
Brengt aan, brengt alles aan, ter heeling van dien scheur!
Staat by! met mannenmoed de woeste golf bestreden!
Hier baat geen noodgeschreeuw, geen werkeloos getreur.
Reikt opgestapeld goed uit kostbre magazijnen,
Reikt wat vervoerbaar is! ô ijlt, of 't is te spâ!
De nood ontzie hier niets: niets moog te dierbaar schijnen!
Ja! heelt de ontzetbre breuk, eer heel uw land verga.
U, helden! niet ten krijg, roept thans uw dierbre Koning:
Neen 't is geen veldtrompet die opdaagt tot den strijd.
Hier vergt hy tegen 't meir uw eedle moedbetooning,
En gy, ô gy! betoont dat gy hem waardig zijt.
Zoo zijt ge, ô LODEWIJK, door de Almacht uitverkoren,
In 't onherstelbaarst wee, tot redding, hulp, en troost!
Ach! 't dankbaar Nederland zal nog uw' naam doen hooren,
Met zeegnend vreugdgejuich van 's Nazaats laatste kroost.
Bataven! gy, die deugd en ware grootheid huldigt,
Het weldoen van uw Vorst spoort u tot weldoen aan,
Gy voelt wat ge aan zijn deugd, aan 't menschdom zijt verschuldigd,
Gy toeft niet, in den nood uw' broedren by te staan.
Mijn oogen, wat tafreel! Ik voel my 't harte bloeden.

Waar, Bouwman, bleef uw erf, uw eerst zoo vruchtbre grond?
Een enkle broze hut verheft zich op de vloeden,
Waar eerst een welig dorp, zoo rijk in akkers, stond.
Daar drijft de voorraad weg van honderd rijke schuren!
Ach! de overvloed spoelt heen, en kommer blijft u by!
Niets bleef u meer ter schuts dan waggelende muren;
Niets meer, dat u beschermt voor 't barre jaargetij.
Gy Moeders, die bezweekt, by 's lieven wichtjens sterven,
Daar gy aan 't kloppend hart nog koestring aan mocht biên,
Beseft de smart van haar die 't smachtend wicht moet derven,
Wanneer zy 't reddingloos van kou vermoord moet zien.
Koomt droeven! koomt, vindt troost by die uw ramp gevoelen.
Een ieder roept u toe: ‘Rampzaalgen, deelt het mijn!
Gy zaagt uw have en goed ten afgrond henen spoelen;
Deelt onze beete broods, zy moge u zegen zijn.’
Ja, droeven, wanhoopt niet, uw Vorst verzorgt u allen,
Bidt Gods erbarmen aan in 't hart van LODEWIJK!
Dees nood ontvolke uw have en welvoorziene stallen:
ô Voelt u in zijn schuts nog onuitputbaar rijk!
Weêrstreeft zijn zorg niet meer, ontkoomt aan die moerassen,
Waar ge uw bezittingen ten prooi der golven zaagt:
In elken nieuwen storm kan u de dood verrassen,
Ach, ras ontzinkt u de aard zoo gy uw vlucht vertraagt.
Reeds bloedt der braven hart, met uwe ramp bewogen;
Reeds voert men schatten aan, ter leniging der smart;
't Weldadig Nederland zal uwe tranen drogen. -
't Verzaakt zijn inborst nooit, noch oud Batavisch hart.
Beklagenswaarden! koomt! hier vindt de nood erbarmen.
't Geteisterd Vaderland biedt wat haar overschiet.
Het Hollandsch hart is week voor 't klaaggeschrei der armen;
Het acht voor 's naasten wee zijn eigen rampen niet.
Geen leven wordt ontzien ter redding van uw leven.
Geen koele deernis spreekt: 't ijlt alles u ter hulp.
Wat Jongling zie ik ginds den dood in 't aanzicht streven,
En naadren, 't lot ten spijt, de omverr' geworpen stulp.
De stormwind moog rondom verdelging tegenloeien,
Hy waagt op 't drijvend ijs den al te onzeekren voet,
Gevoelt zich de eedle borst van menschenliefde gloeien,
En vraagt niet of de kou het bloed verstijven doet.

Ga, Jongling, ga, ga voort, niets heeft uw moed te schroomen,
Een hart, voor deugd zoo warm, bezwijkt niet voor 't gevaar.
Gods Almacht houdt den vloed in onverbreekbre toomen;
Gods wenk gebiedt den storm dat zijn geweld bedaar'.

Reeds keert gy blij te moê; en, 't eerste morgengloren
Voert u naar d' oever weêr, met dees geborgen schat!
Wees Moeder, wees getroost! gy achtte uw telg verloren;
Daar daagt die Engel op, wien 't God bevolen hadt!
Op, Wichtjens, weent niet meer, ô komt dees oever nader,
Hy werd gered, hy leeft, om wien ge uw handen wringt!
ô Koomt, en zijt verblijd! Treedt toe, omhelst uw' Vader!
Gy, droeve, 't is uw Gâ, die u in de armen zinkt.
ô Jongling, welk een lot! wat tranen moogt gy drogen!
Hoe heerlijk wordt uw hart door zulk een' dag beloond!
Tree nader: Hollands Vorst erkent uw roemrijk pogen,
Hy schenkt u 't eereloon het geen ge u waardig toont.
De rijkbevrachte kiel is naauwlijks nog ontladen,
Daar streeft gy andermaal gerust ter redding voort!
Hoe zou 't gevoelig hart aan 't weldoen zich verzaden,
Zoo lang hy 't noodgegil van 't lijdend menschdom hoort.

Hy durft in Gods gelei, wat ieder doet vertsagen;
Streeft door d' ontvolkten poel den noodkreet te gemoet;
Zoo ieder golf hem dreigt ten afgrond in te jagen,
't Is slechts der droeven gil die hem verbleeken doet.

Van velden, rijk beplant, ontworteld door de orkanen,
Bleef voor een schaamle hut een enkle tronk nog staan.
Hy waagt door 't dobbrend ijs zich daar een' weg te banen,
En ziet een gruwbre schots dien eik ter neder slaan.
Een jammerkreet gaat op, wat zou hem nu doen beven?
Hy beurt met reuzenkracht den boomstam uit den plas.
En ziet een teedre maagd het vlotte hout omkleven,
In wier verstijvend oog geen vonkjen levens was.
Hy rukt dien droeven prooi de woeste dood uit de armen,
En voert haar oeverwaarts; zy ademt en herleeft.
Daar vond zy lafenis en koesterend erbarmen,
En zegent God, in hem die haar behouden heeft.

Bevrijder! welk een troost voor al des warelds plagen!
Wat heilrijk zelfgevoel voert ge om in 't edel hart!
Zoo ooit het wreevle lot u rampen geeft te dragen,
Dees dag vergoedt uw ziel een' leeftijd vol van smart.
ô Hoe ontgloeit mijn borst van dankbre vreugdvervoering,
Op 't denkbeeld van uw' moed, en wat die moed bestond!
Dan, welk een klaaggeween wekt nieuwe zielsontroering?
Watzweeft door gindschen vloed den Waalstroomin den mond?
Wat houdt die holle kuip die dobbert op de vloeden?
Weêrhou, weêrhou zijn vaart! wie gist wat hy bevat!
Gy, Hemel! wil het wicht, het lieve wicht behoeden,
Dat op geheel deze aard' geene andre schuilplaats had!
Hier borg eens moeders hand in 't worstlen met de golven,
Eer haar de vloed verzwolg, haar jonggeboren spruit;
Zy zag haar Ega reeds in d'eigen' vloed bedolven,
Gaf dit Gods almacht op, en blies den adem uit.
Zoo gaf Jochebeths hand haar lievling aan de stroomen,
Door wanhoop aangevoerd in 't dreigend doodsgevaar,
En Mozes mocht die dood, die zichtbre dood, ontkomen:
Ach, dat Gods machtige arm ook hier genadig waar! -
Gy hebt die beê verhoord! dank, Hemel, uw ontfermen!
Een moeder redde 't wicht, die eigen kroost beweent:
Zy sust aan volle borst zijn hartverscheurend kermen,
En dankt de hand van God, die haar dees troost verleent.
'k Zie aller moedren hart dien zuigling zich betwisten;
ô Gunt het haar, die 't Lot haar Telgjens heeft ontroofd:
Laat, laat haar kus op kus aan 't lieve wicht verkwisten,
Dat aan haar grievend wee dit eenigst heil belooft.

Moet dan de ontzetbre nood, (mijn God!) nog hooger rijzen?
De schrikbre noodklok bromt in 't holste van de nacht!
ô Gy die redden kunt, wil ons genâ bewijzen!
Zie op den droeve neêr die naar ontferming smacht.
Een schrikbre duisternis bedekt de schuddende aarde;
De schemerende maan ontschuilt deze aakligheên;
Gy droeven, wien den dag nog gruwbrer nachtwaak spaarde,
Vliedt naar der dijken top, uw laatste troost alleen!
Ach! daar ziet ge ook den plas u om de voeten woelen;
Daar, daar verdringt ge elkaâr om aan den nood te ontvliên;

Daar ziet gy elke golf een deel des dijks verspoelen;
Daar moet ge in elke schots uw dood in aantocht zien.
Dan, de uitkomst is naby, de poort des heils vliegt open,
Reeds nadert kiel by kiel; vertwijfelden, schept moed!
Uw Vorst ontziet geen' schat die uw behoud mag koopen;
Hy zeide u bystand toe, die al uw ramp vergoedt.

Wat vreugd! Nu mag uw voet den vasten grond weêr drukken!
Hier valt de dankbre gâ haar Echtgenoot om 't hart;
Hy zag zijn wederhelft het vroege graf ontrukken;
En beider vreugd vergeldt hun doorgestane smart.
Niet anders was die vreugd die Adam 't harte blaakte,
Zoo bad zijn dankbre ziel des Scheppers goedheid aan,
Toen hy in Edens hof uit de eerste rust ontwaakte,
En 't beeld eens Lotgenoots aan zijne zij zag staan!
Dan, spoedig komt de ellend die blijdschap weêr verbitteren.
Ach! hoe 't toekomstig lot aan 't schrikkend oog verbloemd!
Ach! gistren zaagt ge u nog des overvloeds bezitteren,
En thands heeft de aarde niets dat gy het uwe noemt.
Dan, droeve, houd, houd op, om eigen smart te zuchten:
Sla 't oog op gindschen plek waar 't rijkste landhuis stond:
Daar zocht Arist vergeefs de wreedste dood te ontvluchten;
Daar was het dat hy 't graf met gade en telgjens vond.
Vaak strekte 't zalig dak ten schutswijk voor den armen:
Rampzaalgen! daar wordt nooit uw honger weêr verzaad:
Nooit zult gy aan zijn' haard uw leden weêr verwarmen:
Nooit strekt Aristus weêr der droeven toeverlaat.

Nog galmt de stem me in 't oor van de uitgeputte wichtjens!
Ik zie ze in 's moeders arm gedrongen by elkaâr.
Hoe drukken ze op haar borst de blaauwende aangezichtjens!
Ach, of 't versteenend hart voor hun verwarmend waar!
Vergeefs, Arist, uw' arm in 's Egaas arm gestrengeld,
En al uw kroost by één aan beider borst gedrukt!
Vergeefs uw tranenvloed, uw beden, saamgemengeld!
Hier is geen menschlijke arm die u 't verderf ontrukt.
Dees dorre beuk alleen moet u een bergplaats bieden:
Afgrijslijk blaast de wind de droge takken af!
De vloed wast immer meer! ach, waan haar niet te ontvlieden:

Reeds ziet gy aan uw' voet het overstelpend graf.

Rampzalige Oudren, ach! wat doodkamp moest gy strijden!
Reeds voelt gy d' adem u verstalen in de borst,
En hebt voor 't kermend kroost by al uw schrikbaar lijden,
Geen' enklen waterdronk ter lessing van hun dorst.
Hoe schets ik' teind? Mijn God, wiezoo veel smarts moet dragen,
(Dit zegt my 't diep gevoel van uw weldadigheid,)
Gevoelt zich door uw kracht onzichtbaar onderschragen;
Dien hebt gy 't hart versterkt voor 't lot dat hem verbeidt.
Vertwijflend ziet Arist zijn laatste hoop verdwenen; -
Reeds knakt het beukend ijs den zwaarbevrachten boom:
Het kermend kroost verstomt; hy ziet de koû 't versteenen,
En 't ploft met brekend oog in d' opgeruiden stroom.
Met sprakeloozen blik en reeds verstijfde lippen
Omklemt Aristus arm zijn duurgeliefde Gâ;
Dus laten zy vereend hunn' laatsten steun ontglippen,
En storten in den vloed hun dierbre telgen na.
Ach, moest ge op dezen beuk uw kroost zoo wreed zien martelen!
Hoe korts nog zaagt gy 't niet, met lachjens om den mond,
By 't koestrend zomerweêr in zijne schaduw dartelen,
Terwijl ge u in hunn' kring de zaligste ouders vondt!
Ach! weinig speldet ge u by 't snoeien dezer takken,
Wat vruchtjens ge op dien boom zijn kruin zoudt zien belaên.
Gewis die vrucht is rijp, zy doet den stam reeds knakken;
Zy valt, maar Hem in d' arm, die ze eeuwig gâ zal slaan.
En, teedre moeder, gy, wie schetst wat gy gevoelde
In deze afgrijsbre ramp, van alle hulp ontbloot,
Toen u het trillend wicht van onder 't harte woelde,
En gy het krimpende zaagt worstlen in uw' schoot.
Geens vaders blijde lach mocht hem verwellekomen:
Geen moederlijke vreugd straalt lonkende op hem af:
Het wiegjen dat hem wacht, zijn hobbelende stroomen;
Hem voert een zelfde stap naar 't leven en naar 't graf.
Ja, wichtjen! keer u af van al des warelds jammeren,
Uw loopbaan was voleind by d' eersten ademtocht.
Reeds roept u 's Herders stem by zijn vergaârde lammeren:
Gy zijt zijn eigendom, voor 't heiligst bloed gekocht.

Waar ben ik? - ach! mijn oog, verduisterd door het weenen,
Ziet niets dan door een floers van sombren neveldamp!
Wat zie ik? welk een zon breekt door de wolken henen,
En schiet haar glansen uit op deze onzetbre ramp?
Wie is zy, die, gehuld in goddelijke stralen,
Den dageraad gelijk die van den hemel lacht?
Ik zie ze op Serafs vlerk naar 't zuchtend aardrijk dalen,
En met heur' enklen wenk is alle leed verzacht.
ô Gy, die troostloos weent om wat ge u voelt ontscheuren,
U wijst zy naar om hoog, waar 't eeuwig juichen is!
Zy zal u 't smachtend hart geloovig opwaarts beuren,
En zalven zelfs het wee van 't allerwreedst gemis.

Zy wenkt den Landman toe, die werkloos staat te kwijnen
By 't overstroomde veld, van have en vee beroofd.
Hem spelt ze een vruchtbre zon, die akkers zal beschijnen,
En 't ras herbouwde land een welige oogst belooft.
ô Hoop, verkwikbaar goed, gelei des Landmans schreden. -
Wat schouwspel wacht zijn oog, als hy zijn erf herziet!
Hy moet voor 't rijke veld een woesteny betreden,
Waar 't onverbidlijk lot hem dak nog haardsteê liet.
En gy, beklaagbren, gy, die d' Alblasvloed ontvluchtte,
Ach, deze lentezon gaat treurig voor u op!
Wat baat u, zoo haar gloed de korenhalm bevruchte,
Wat is u morgendaauw of zoele regendrop!
Dan, hoe uw heilloos lot u troostloos moog bedroeven,
Hoe de ongelijkbre ellend u moed en kracht ontrukk',
Wat zoudt gy by dit al dan 't Hollandsch hart behoeven,
Op dat u 's naasten heil vertroost van eigen' druk?
Ik zie beleid en schat door LODEWIJK verbinden,
Ter veiligheid van u en 't wordend Nageslacht.
GODS stem beveelt in Hem aan stroomgeweld en winden,
En 't is van LODEWIJK, dat HOLLAND redding wacht!

Verlossingsbede.*

Hoe, Almacht, uw getergd geduld
Heeft dan geen perken, heeft geen palen!
Moet trotschheid dan en dwinglandy,
Moet hoogmoeds dolle razerny,
Op heel de wareld zegepralen?

Rees dan de kreet, de jammerkreet
Van duizenden, niet op ten hoogen?
En kunt ge, ô goedertieren God,
De gruwzaamheden van ons lot,
Den val van heel Euroop, gedogen?

Straff', straffe ons uw Rechtvaardigheid,
Wy morren niet, noch wederstreven;
Maar toon, ô toon ons eens genâ!
Sla, sla ons wee erbarmend gâ,
En worde 't dwangjuk opgeheven!

De trotsaart lacht met uw bestier,
En durft zich op uw zetel wanen!
Hy spot met heel des menschdoms smart;
En, met een helsche lust in 't hart,
Verzaadt hy zich met bloed en tranen!

De beulen vliegen op zijn wenk,
Naar oost en west, en zuid, en noorden,
Om 't menschdom, in den boei gekneld,
Tot staving van zijn Algeweld,
Met duizend dolken te vermoorden!

* Hollands Verlossing I, 46.

Uit d' Afgrond rijst zijn oppermacht,
Die heeft hem 't slagzwaard aangetogen!
Wie zijt ge, ô wangedrocht der aard?
Wee, wee haar die u heeft gebaard!
Wee haar, wier borst gy hebt gezogen!

Ga voort, en terg des Hemels straf,
Verschriklijk volgt ze u op de hielen!
Ga voort, om 't menschdom met uw staf,
Met de almacht die de Hel u gaf,
Als weerloos offervee te ontzielen!

Het golvend bloed rookt om uw throon
Vermengd met duizend tranenbeken!
Het druipt u van de onteerde kroon,
De Godheid en heel de aard ten hoon;
En eerlang zal Gods hand het wreken!

't Verlossingsuur zal spoedig slaan:
Hoe traag het naadren moog, 't is zeker!
Uw hoogmoed, immer onvoldaan,
Zal eenmaal plotslijk ondergaan,
Want Neêrlands God is onze wreker!

Wijnmaand
1813.

Oranje boven.*

Is het wezen? is het schijn?
Hemel, kan het waarheid zijn?
Mag mijn hart gelooven
Wat de blijde vreugdkreet meldt? -
Ligt de dwinglandy geveld?
Rijst O r a n j e b o v e n !

* Hollands Verlossing I, 60.

Duizend braven roepen 't uit
In het juichend feestgeluid,
Met den traan in de oogen.
Zie, de blijdschap kent geen toom!
Neen, het is geen ijdle droom
Die my heeft bedrogen!

Liefde gloeit der braven borst
Voor den lang verdrukten Vorst;
Niets kan ze ooit verdoven!
Dit, dit roept hem, blij te moê
Aller hart vereenigd toe
In 't O r a n j e b o v e n!

Ja, vernietigd is de band
Waar de trotsche Dwingeland
Holland meê geboeid heeft.
Wraak roept ons vergoten bloed,
Dat voor dollen overmoed
Aarde en zee doorvloeid heeft.

Dank vervulle ons-aller ziel!
't Juk dat ons zoo drukkend viel,
Is als kaf verstoven!
Neêrland, ja! heeft uitgeweend.
Alle harten zijn vereend,
En O r a n j e b o v e n!

Den 8sten van Slachtmaand
1813.

Het verlossingsuur.*

Het uur is daar, het is geslagen!
   Tyran, de donder kraakt en knalt!
Uw Rijk is uit, met al zijn plagen!
Het uur is daar, het is geslagen,
   De folt'raar van het menschdom valt!

Op, op verdrukten! 't is geslagen,
   Dat uur, dat al uw ketens breekt!
Gy zult geen slavenboei meer dragen.
Niet vruchtloos naar een redder vragen,
   Nu God Europaas lijden wreekt!

Schiet toe, vereende Batavieren!
   Schiet toe en staat uw redders by!
Ja, schaart u by hun veldbanieren,
Deelt in hun schittrende eerlauwrieren,
   En strijdt uw erf en afkomst vrij!

De zegekreet, ORANJE BOVEN,
   Verheffe uw dapperheid en moed!
De Dwingland stort! - ORANJE BOVEN!
De Fransche roovers zijn verstoven!
   Schiet toe en wreekt het Hollandsch bloed!

Haast zal de dierbre Heilvorst naderen
   Die uw belang voor 't zijne stelt!
Zijt waardig aan uw dappre Vaderen!
Hun bloed ontsteke u hart en aderen;
   En zelfs de zwakste toon' zich Held!

* Hollands Verlossing I, 49.

Triumf, uw haardsteên zijn heroverd!
Uw moed verwint de dwinglandy!
Het dwangjuk is als weggetooverd!
Triumf! uw erfgoed is heroverd!
En 't dierbaar Holland is weêr vrij!

Den 14den van Slachtmaand
1813.

Hollands verlossing.*

Wat hoorik? wanhoops kreet door 't vreugdgeschreeuw vervangen!
Ik zie den blijden traan zich paarlen op de wangen,
De hijgende ademtocht, dien met de klacht der smart
Eens dwinglands wenk versmoorde in 't volgekropte hart,
Rijst uit de boezems op, en stijgt als wierookwalmen
Ten hoogen hemel heen in vrije vreugdegalmen.
De zuchten wellen op, en de adem breekt weêr los.
ô Luchtkring, brei u uit, verdun uw neveldosch,
Ontsluit den toegang hun door uwe voorhofwanden,
Naar d' ongezienen throon! Der braven boezems branden,
Van dankbre vreugde ontgloeid. De tuchtroê in de vuist
Van Hem die met één wenk de warelden vergruist,
Werd werkloos in het stof uit deernis neêrgeworpen:
Europa zal geen bloed, geen tranenvocht meer slorpen!
Weldadige Oppermacht! hoe blinkt uw goedheid uit!
Op nieuw hebt gy de straf des eigenzins gestuit.
Ja, Neêrland tergde uw wraak; zy wilde u-zelv' bevelen;
Gy liet haar tot haar straf met uw beschikking spelen.
Gy stondt den wensch haar toe, geteeld uit weelde en lust,
En al haar bloei verdween, haar voorspoed, en haar rust.
Daar steeg uit 's afgronds nacht een dwingeland op de aarde,
Die al wat jammer heet aan 't menschdom nog verzwaarde.
Verdelging spreidde hy, waarheen zijn voetstap trad,
En niemand die op aard voor hem iets veilig had!
Hy speelde met het lot en met des stervlings leven,

* Hollands Verlossing I, 19.

Als had hem de Almacht zelv haar scepter opgegeven.
AI wat hem tegentrad, wierp hy zijn ketens om;
Vertrappelde Natuur, en Kerk, en Heiligdom;
Verkeerde 't vruchtbaar veld in dorrende woestijnen;
En deed uit heel Euroop en lust en bloei verdwijnen.
De grijsheid viel ten prooi van zijn vernielend zwaard:
De jonglingschap verdween, als weggemaaid van de aard.
Der zwakke v rouwen hand moest egge en ploegstaart voeren,
En 't half verhongerd wicht zich om den boezem snoeren,
En sproeien, met die last om hals en borst gekneld,
Het drupplend hartezweet op 't uitgemergeld veld.
Wie zag niet wijd en zijd de buigende aard bezwijken
Van 't drukkende gewicht der opgehoopte lijken!
De zilvren watervloed, van bloed verdikt en laauw,
Strekte ons geen spiegel meer van 't lieflijk hemelblaauw.
Het kermend noodgegil van duizenden gewonden,
De kreet dien Wees en Weeuw ten hoogen hemel zonden,
En de algemeene zucht, in 't harte half versmoord, -
Niets anders werd rondom en heinde en verr' gehoord.

Wat helspook, welk een geest uit 's afgronds diepe kolken
Bond u den blinddoek om, bedrukte wareldvolken,
En boeide u in het juk, het dwangjuk van de vrees,
Om voor een wanklen throon die uit een moordpoel rees
Te knielen met ontzag? - Ja voor den wenk te beven
Des afgods, door u-zelv' ten zetel opgeheven! -
Een helspook was het, ja, die door diens afgods staf
Regeerde, en de aard ten prooi aan duizend jammren gaf.

Niets minder dan de geest van Helsche doemelingen,
Die lust schept waar hy bloed en tranen uit mag wringen,
Blies ooit het menschlijk hart die tijgrenwreedheid in,
Die Vaders uit den arm van 't weêrloos huisgezin,
Die aan de schaamle Weeuw den Zoon van 't hart kan scheuren,
Het teedre bruidpaar doemt tot onverpoosbaar treuren,
En moeders, sidderend voor 't naadrend barensuur,
Een wensch ontglippen doet in weêrspraak met natuur.

Waar ben ik? Zuizel ik op 't denkbeeld van de plagen

Die 't lot ons door zijn hand had opgelegd te dragen;
En is de vreugdekreet die door de wolken boort
De speling van een droom, dien de uchtend weêr verstoort?
Neen, hemel! 't is geen droom. In dit gezegend heden
Vergeten wy de ramp van 't smartelijk voorleden.
Mijn Telgen, stort u blij aan 't dankend moederhart:
In 't denkbeeld aan uw lot mengt zich geen zweem van smart.

Ontsluit de breede rol van 's warelds lotgevallen,
Wie zag ooit sterveling met zoo veel glorie brallen?
Het siddrend wareldrond zoo plettren door 't geweld,
En kroonen, scepters, macht, zoo roekloos neêrgeveld?
Wie heeft ooit wrevelmoed zoo trotsch den staf zien zwaaien,
En, om dien staf als spil Europaas Rijken draaien?
Ja, draaien als de kring die rimpelt in den vliet,
Waarin de dartle knaap een handvol keitjens schiet!
Zy draaiden, hemel! Ja, zy rezen, en verschenen,
En zonken weêr in 't niet op 't wenken van dien éénen,
Die half het wareldrond bevel gaf als een God!

ô Wisselvalligheên, ô wentling van het Lot!
Wie zal den stervling groot, wie zal hem heerscher noemen? -
Zijn glorie is gelijk de bloei der lentebloemen.
Een kille hagelsteen stort haar ten stengel af;
Een wenk van de Oppermacht vermorzelt kroon en staf.
ô Schepslen, gy die mort en 't duister door wilt dringen
Dat Gods besluit verbergt aan 't oog der stervelingen,
Knielt neder, en verstomt, en bidt die Wijsheid aan,
Die Goedheid, die u voert op scherpe distelpaân,
Wanneer gy door op 't dons van rozenblaân te treden,
Bedwelmd wordt door haar geur, en in het schijnbaar Eden,
Door weelde en lust verlokt, u-zelv' vergeet en Hem
Die u van 't dwaalpad roept met trouwe herderstem!

Wy hooren, groote God, uw zware donders knallen!
Wy zien der bergen kruin in 's afgronds diepten vallen!
Wy hooren uw gericht, - zien, hoe uw gramschap brandt;
Zien, hoe ge uw roede zwaait langs oceaan en strand!
Wy zien het, groote God, en blijven nog volharden

En wortlen in het kwaad. Het aardrijk scheurt aan flarden:
Natuur bezwijkt allengs, en wankelt in haar tred;
En hem bespot de waan, die op die teekens let.

Europa, juich, ja juich! Gy zaagt den hoogmoed storten,
Den langgesponnen draad van uwe ellend verkorten.
Maar, ô, vergeet niet Hem, by 't dartle vreugdgetier,
Die tot den moedwil sprak: ‘U w p e r k b e s t e m i k h i e r!’
Bataven, juicht, ja juicht, juicht uw verlossing tegen!
De blijde dagheraut voorspelt u heil en zegen.
De zee ontsluit zich weêr voor Hollands koopvaardy!
En 't mastbosch schiet op nieuw zijn luister over 't IJ!
Rijs, blijde dagbodin van dien gewenschten morgen,
Die rust, verpozing schenkt, van zwoegen, angst, en zorgen;
Waarna 't geprangd Euroop met hijgend uitzien smacht;
Waar 't zinkend Nederland haar redding van verwacht!
Dan waartoe 't raadsbesluit, en, Almacht! uw beschikking
Vooruit-, voorbygesneld. Laat ons de hartverkwikking
Van 't heilrijk oogenblik genieten, en, ô God,
Gedenken wy aan U, by 't zegenrijk genot!

Wat mengeling van hoop, en smart, en hartverrukking!
Ja, Nederland ontkwam den klaauw der onderdrukking;
Maar by den zegekreet die opstijgt tot de lucht,
Mengt zich der weezen klacht, der weeuwen boezemzucht.
De Vaders keeren weêr, en de afgescheurde Zonen;
Maar wie hergeeft aan 't licht die in den grafkuil wonen? -
Maar wie hergeeft de Weeuw haar steun, haar levensvreugd? -
Of wie d' onnoozlen wees den leidsman van zijn jeugd?

Wie juichen moog; helaas! hy heeft een steenen harte,
Die dees triumf geniet, gevoelloos voor de smarte
Die aan de bloênde borst der schuldlooze offers knaagt,
Van wie aan 't zwelgend graf zijn buit wordt weêrgevraagd!
Rampzaalgen! ja! 't is feest voor duizend duizendtallen;
Maar zwaar moet u op 't hart dit feestgeschater vallen!
Uw Echtgenooten of uw Telgen deelen 't niet,
Die 't moordend oorlogsstaal in 's aardrijks kerker stiet.
U rest geen hoop, noch vrees. Hoe ook het lot moog keeren,

Niets lenigt ooit uw rouw, niets kan hem ooit vermeeren!
Geen wisselvalligheên, geen omkeer van den Staat
Blaast d' ademtocht op nieuw in 't hart dat niet meer slaat.
Gy voelt, bedroefden, ja, (hoe diep gy 't moogt verbergen)
Gy voelt uw hartewee door onze vreugde tergen.
Wy hooren uw gekerm dat door den feestgalm boort,
En siddren by een vreugd die u op nieuw vermoordt!
Gy vlecht door 't feestgebloemt uw treurig wilgenlover:
De lijkcypres verspreidt er doodsche schaduw over;
En 't lieflijk palmengroen, ten zegekrans gebreid,
Is met het bloed bespat van hun die gy beschreit!

Daar is eene Eeuwigheid! - ô, gy, wie 't moogt bestrijden,
Wie spotten met die troost, laat, laat aan hen die lijden
De zoete zaligheid die dit geloof omsluit,
Of scheurt hun 't bloedend hart in eens ten boezem uit.
Daar is eene Eeuwigheid! Ja, Godheid van erbarmen,
Het jamm'ren heeft zijn perk en 't hartverscheurend kermen.
Stort Gy des droeven ziel die overtuiging in,
En geef dat hy zijn rouw door uwe troost verwinn'.

Mijn Telgjen, in wiens kracht zich steeds mijn oog verlustigt,
Daar thands het moederhart, zoo zalig, zoo berustigd,
De toekomst tegenklopt die uwe ontluiking wacht!
Wanneer uwe onschuld my aandoenlijk tegenlacht,
Dan voel ik my niet meer door siddring aangedreven
Om met den traan in 't oog dat lachj' u weêr te geven.
Dan voel ik my de last der zwaarste zorgen kwijt.
Maar tienvoud voel ik dan wat die rampzaalge lijdt,
Die d' opgewassen zoon, den zegen van haar dagen,
Van 't bloedig oorlogsveld ten grafkuil heen zag dragen.
Doch, schrikbrer nog is 't lot van die hem ziet gekeerd,
Met al wat gruwlen heet, gemeenzaam: ja, volleerd
In 's afgronds oefenschool van zedenlooze benden
Die nooit een ander God, dan lust en wellust kenden.

Dan lust en wellust...! Ach, was ooit haar ijdelheid
Zoo zichtbaar voor het oog des menschdoms bloot geleid?
Viel al wat grootheid heet en lusten kon verzaden

Niet in een oogwenk neêr. Gewoon in lust te baden,
In hoogmoeds dolle lust, met stroomen menschenbloed,
Met afgedwongen hulde en eerbewijs gevoed,
Kon nooit de Dwingeland de mooglijkheid beseffen
Dat 's Hemels bliksemvuur zijn trotsche kruin zou treffen.
Het trof hem, en zijn staf, zijn wondre wichelstaf,
Die, als door tooverkunst, de wareld wetten gaf,
Vermolmde als brokklend hout dat wegstuift met de winden.
Waar is de luister thands zijns diadeems te vinden?
Ligt niet zijn overmoed geboeid in d' eigen band,
Voor duizenden bereid door zijn vermeetle hand?
Thands vloekt hy 't wentlend lot, het daglicht, en zijn leven,
En voelt zich, als aan 't vuur des afgronds prijs gegeven.
Ja, Neêrland, wee hem! wee, die voor uw tranenvocht,
Die voor uw dierbaarst bloed, zijn valsche glorie kocht!
Thands zijt gy uitgeput, vernederd, en geplonderd;
Maar 't onweêr op uw hoofd heeft eindlijk uitgedonderd.
De zwarte nacht verdween, waarin geen enkle ster
U met een zachte glans toeflikkren mocht van verr';
De dag breekt eindlijk aan, wiens morgen, aan uw beden
Een Vrijheid wederschenkt, eerst met den voet vertreden.
Ken, ken haar waarde thands, en dartel met geen goed
Waarvan geen wareldschat u 't droef gemis verzoet!
De Dwingland, zwijmeldol van eerzucht en van glorie,
Zag lang zijn kruin gesierd met de eerkrans der viktorie.
Hy trad met overmoed zijn slaven op de borst,
En voerde een heerschappy als die van 's afgronds vorst.
Zijn gouden krijgskaros, langs rokend bloed getogen,
Werd kermend nagestaard door duizend schreiende oogen.
De Zege steeg haar op, maar hield de lauwerkroon
Hem siddrend over 't hoofd. De schimmen van de doôn,
Zijne offers, rezen op uit 's aardrijks duistre wanden,
En zweefden om zijn koets met grimmig knarsetanden!
Ten hemel steeg de galm van 't kermend wraakgeschreeuw
Van hulpeloozen wees en uitgeputte weeuw.
Op eens ontvlamde 't vuur des bliksems om zijn wagen,
De Zege zelfs verbleekte, als de ijsbre donderslagen
Hem ratelden om 't hoofd, gehuld met haar lauwrier.
De slingerende straal van 's hemels zwavelvier

Verzengt hem in haar hand, en werpt den trotsaart neder.
Bataven! dees zijn val schenkt u het leven weder!
Uw glorie keert te rug, uw vrijheid, en uw bloei!
Ja, dat de dankbre traan, de traan der vreugde, vloei!
Dc grijsheid en de jeugd verheff' in luide klanken
Het Lof- en Dankgejuich! Ja, Almacht, ja, wy danken,
Als kindren door de roê der tuchtiging gespaard.
Maak, maak ons, groote God, deze uw verschooning waard!

Thands zien wy hopend uit, met weêr hernieuwend leven,
Naar 't tijdstip, dat de Vreê de nooddruft weêr zal geven.
Geen moeder zal dan meer, gedwongen door den nood,
Het hongrig kind, dat weent om 't schamel stukjen brood,
In radelooze smart verlaten. - God van goedheid,
Die nooit den mensch verstoot, die weenend aan uw voet leit,
Hoe! rees de moederbeê niet op tot U om hoog?
Zaagt Gy haar weedom niet met goedertieren oog?
De moederbeê? Helaas! - zy die haar kroost ontvluchten,
Verlaten kon in nood, dacht niet om U met zuchten,
Vertrouwen, en gebeên te naadren. Groote God!
Zy heeft met U, Natuur, en plichtgevoel gespot.

Wat doe ik? en waarheen? in welke zielsvervoering
Sleept my dit denkbeeld heen? - Met deernis en ontroering
Peins ik de zwakheid na, de weekheid van het hart,
Voor 't schouwspel niet bestand van radelooze smart.

Erbarmer! by de schuld die drukt op 's dwinglands schouderen
Vergeef hem 't misdrijf ook dier zich vergetende ouderen!
Vergeef hem de euveldaân, (Gy die de zonden weegt)
Door duizenden uit nood, in spijt van 't hart gepleegd.
Vergeef hem uw genâ het raadloos bloedvergieten
Van Vaders, die den dolk door eigen boezems stieten,
Om dat de stervenswond met al haar ijslijkheên,
Ja, 't gruwzaam strafgericht hun minder foltrend scheen
Dan 't hongren van hun gade en 't noodgeween der telgen
Die enkel tranenvocht voor voedsel moesten zwelgen.
Scheld hem de misdaad kwijt van d' afgedwongen roof
Door wreedaarts op zijn wenk (voor zucht en kermen doof)

Gewetenloos gepleegd; en, Vader van erbarmen!
Laat, laat den wanhoopvloek van zoo veel troostlooze armen,
Ten hemel uitgebraakt in raadloos ongeduld,
Zich, steigrend tot uw throon, niet hoopen by zijn schuld!

Ontzachlijke Oppermacht, die d' overmoed bezwijken,
Den hoogmoed storten deedt, die scepters deelt en Rijken,
En 't Lot van Nederland weldadig hebt bestemd, -
Die d' ijzren kluister brakt, ons om den hals geklemd!
Wie zal de heerscher zijn, die, door uw wil verheven
't Gezonken Vaderland zijn welvaart weêr zal geven;
Met Vaderlijke zorg het koestren in zijn wee,
En 't scheuren uit 't gegolf van deze jammerzee?
Is hy 't, wiens zachte hand de verschgeslagen wonden
Der dolle burgertwist zoo minzaam heeft verbonden? -
Die koning wien zijn zucht voor 's Vaderlands belang
Den scepter heeft gekost en heel zijn ondergang?
Die, onvergeetbaar om zijn weldaân, niet te tellen,
Den dwang ten offer viel om Holland vrij te stellen?
Of Hy, wiens vroege jeugd voor Neêrlands Vrijheid streed,
Met Vader en Geslacht d' ondankbren wrevel leed,
Zijn erf en waardigheên 't geweld ten prooi moest laten,
En rust en welvaart schenkt aan die hem doodlijk haatten;
Vervolgren redding brengt, en, echt Oranjeheld,
Het ongelijk vergeet, en 't kwaad met deugd vergeldt? -
Neen, 't zal geen vreemdling zijn, gewiegd in Fransche zeden,
Wiens poging worstlen moest met uw genegenheden;
En, door den band van 't bloed der dwinglandy verknocht,
't Vertrouwen van zijn volk vergeefs door weldaân zocht.
Neen, 't is het echte bloed van die uw Vrijheid stichtte;
Van hem, voor wien 't geweld der warelddwingren zwichtte;
De kweekling van uw grond, herrijzend Vaderland!
En de Almacht stelt hem zelv den scepter in de hand.
Ja, WILLEM! waardig oir van uw vervolgden Vader,
Keer tot uw erfgoed weêr, doorluchte redder, nader!
Een weldoend God straalt uit uw aanschijn! klim ten throon,
En zij ons duurzaam heil uw hoogstgenoeglijk loon!

Den 18^{en} van Slachtmaand 1813.

Dank aan God.*

Spoedt Bataven,
Thands geen slaven,
Thands geen onderdrukten meer,
God heeft u 't geweld onttogen:
Heft uw harten tot den hoogen,
Buigt u voor zijn zetel neêr!

God verlaat niet,
God versmaadt niet,
Die in 't prangen van de smart
Tot zijn throon om redding schreien,
En het reddingsuur verbeien,
Met een onderworpen hart.

Al wat hard is,
Al wat smart is,
Werd ons over 't hoofd gegaârd.
Maar, gelukkig mag hy heeten
Die zijn God niet heeft vergeten
En zijn troost zoekt boven de aard.

Wat is 't lijden
Dan kastijden
Van een wijze Vaderhand?
Ja, hoe zwaar de last mocht wegen,
Neêrland stond de hand niet tegen,
Waar het strafvuur in ontbrandt.

* Hollands Verlossing I, 55.

Neêrland boog zich,
Maar 't onttoog zich
Aan des Hoogsten rechten niet.
't Had de welvaart zelf vertreden;
't Heeft die diepe schuld beleden,
Die het in den afgrond stiet.

Om erbarmen
Riep zijn kermen,
Tot een alvergevend God!
Hy verhoorde 't needrig smeeken;
En Zijn goedheid is gebleken
In de wending van ons lot.

Ja, hoe ijslijk,
Hoe afgrijslijk
Ons de Dwingland had verplet,
God is machtig boven allen:
Hy versloeg de duizendtallen,
En ons Holland werd gered.

Op dan, Braven!
Op, Bataven!
Brengt uw dank den Opperheer.
Hy, de groote Wonderdader,
Sloeg den recht- en Godversmader
Weerloos in het stof ter neêr.

Legergrooten,
Bondgenooten,
Streden voor ons Vaderland;
Maar hun-aller roemrijk pogen
Werd gezegend uit den hoogen,
En de moedwil lag in band.

Wee die bouwen,
Met vertrouwen
Op des stervlings zwakke macht!
God-alleen kan d' arm versterken,
Die de heerschzucht dwingt in perken:
Hy-alleen geeft Heldenkracht.

God vergoedt ons,
God verzoet ons,
't Vreeslijk doorgestane leed.
Hoe de dwangboei ons mocht knellen,
God zal Neêrlands bloei herstellen,
Zoo ons hart Hem niet vergeet.

Op dan, Braven!
Op, Bataven!
Hy verhoorde ons noodgebed;
Brengt op dit gezegend heden,
De offers van uw dankgebeden
Aan den God die Neêrland redt!

Den 28 van Slagtmaand
1813.

Holland verlost.*

Welk een heerlijk morgenlicht,
Volgt het aakligst duister!
Hollands dageraad gaat op
Met vernieuwden luister!

Geen verwoede Dwingeland
Zal ons meer verdrukken,
En het afgebeden kroost
Ons van 't harte rukken!

Geen vermetele overmoed
Zal ons meer bevelen;
En geens trotsaarts dorst naar roem
Met ons leven spelen.

Neen, wy zien geen lijken meer
Stroom en meir verbreeden,
Die het golvend menschenbloed
Uit hun boord doen treden.

't Leven houdt thands op, tot straf,
Ja, tot vloek te wezen;
Want een nieuwe gloriezon
Is ter kim gerezen.

Neêrlands nijverheid en vlijt
Zal zy mild bestralen;
En de zegen van voorheen
Zal op Holland dalen!

* Hollands Verlossing I, 51.

Droeven, beurt het hoofd dan op!
Geeft geen moed verloren!
Hollands redder nadert reeds;
Holland is herboren!

Dankt den God van Nederland,
Dat Hy 't monster velde,
Dat u als een slavenhoop,
In zijn boeien knelde!

Dankt den God van Nederland
Die uw beê verhoorde,
En des trotsaarts dol ontwerp
Door zijn wenk verstoorde!

Hy is nog die zelfde God
Die de Spaansche banden,
Van uw bloed en tranen nat,
Losbrak van uw handen.

ô Vertrouwt uw lot aan Hem
Zonder tegenstreven,
En blijv' dit zijn liefdeblijk
In uw hart geschreven!

Slaat de handen moedig saam!
Plicht en eer bevelen;
God zal door Oranjes hand
Al uw wonden heelen!

Den 1sten van Wintermaand

1813.

De moord van Woerden.

Herademend van de angst waarmede 't krijgsgevaar
De boezems had bekneld van Woerdens burgerschaar,
En op het lot gerust dat uitkomst had gegeven,
Nu 't uit hun stille vest den vijand had verdreven,
Lag ieder huisgezin, vermoeid, maar zorgloos neêr,
En niemand dacht aan ramp of oorlogsplagen meer.
Dan, naauwlijks had de slaap den droeven 't oog geloken,
Of plotslings werd hun rust door gillen afgebroken.
De schelle moordkreet rees, en galmde door de lucht;
Men vlood ter woning uit op 't eerste moordgerucht;
Wat schouwspel! welk een schrik, die 't hair te berg deed rijzen,
Vervulde eens ieders hart met deernis en afgrijzen!
Het woedend beulenrot, verhit op buit en roof,
Dat op één oogenblik voor 't heldenstaal verstoof,
Was razend weêrgekeerd, thands nieuw versterkte bende;
En spreidde schrik en dood, en onherstelbre ellende!
Wat ijslijke uchtendstond van jammer! 't Was gering,
Zoo zy haar moedwil boette aan roof en plundering: -
't Was weinig, voor het loon van weldaân zonder palen,
Het laatste brokjen broods den armen weg te halen: -
Het dek, het schamel dek, hun eenigst ovrig goed,
Te leevren aan de vlam in dollen overmoed!
De woeste sabelhouw spleet vensters op en deuren,
Om 't siddrend huisgezin zijn schuilhoek uit te scheuren;
En 't gonzend lood vloog om door 't stille slaapsalet,
En stortte smart en dood door krank- en kinderbed.
De snaphaanschoot ontzag geen teedre huwlijksloten:
Met de oogjens door den slaap nog zorgloos toegesloten
Verraste hen de dood. Geen ouderlijke smart,
Vond deernis of ontzag in 't wreede beulenhart!
Vergeefs mocht aan hun voet de bange moeder smeeken!
Ontferming vond zy niet: het wicht van tweepaar weken

Werd haar met tijgerwoede ontwrongen aan den arm.
De monsters dreven 't staal, van 's wichtjens bloedstroom warm,
De zwijmende in de borst, en togen spottend henen.
Verbleek, Bataaf, en ween! neen, blozend moet gy weenen!
De vreemdling, dien uw hand met goedheên heeft belaân,
Toog slechts in gochelschijn den mom der vriendschap aan,
Om met het zwartst verraad uw hartlijkheid te lonen.
Ja, wolf en pantherdier zou 't schuldloos wicht verschoonen.
Zijn muil verscheurt het niet, zoo hem geen honger spoort.
Alleen des Franschmans hart schept lust in dollen moord.
En met dat gruwelrot zag Holland zich verbonden!
Verbroederd! - ja verslaafd, - door dit in de eer geschonden,
En in een poel gestort van gadelooze ellend;
Waaraan het scheemrend oog geen maatstaf ziet noch end!

Wat gruwlen kunnen ooit die gruwlen evenaren!
Wat schrik, dien uchtendwaak, bevrucht van doodsgevaren,
Die Woerdens stillen wal met wanhoop heeft vervuld!
Lankmoedig God, hoe rekt Gy 't perk van uw geduld!
Wat wederhield het vuur des bliksems in uw handen?
Hoe, hoe geboodt Gy niet uw donder, los te branden,
En 't roekloos moordrenrot te plettren in zijn vaart!

Verwoeden! die het bloed deedt stroomen over de aard
Gelijk een regenvloed, ten hemel afgegoten;
Die grijzaarts, wit van kruin, den boezem door dorst stoten,
En lachtet met hun kreet die opsteeg tot Gods throon!
Die met hun zielloos lijk, de menschlijkheid ten hoon,
Den dolsten moedwil dreeft! ja wandaân dorst volvoeren,
Waar de onbeschaafdste wilde in 't hart van zoude ontroeren,
Wat wreede razerny blaakte in uw boezems op,
En dreef de onmenschlijkheid tot aan heur hoogsten top?

Hoe wreed bedroog uw list wie op genâ dorst hopen,
Of voor een schat van goud zijn bloed dacht vrij te koopen!
Geen smart, geen smeekgebed, geen noodkreet werd geteld:
't Werd alles weêrloos, en als slachtvee neêrgeveld!
Wee, die met tranen zocht het woên te doen bedaren,
(Geen deernis roert het hart van Frankrijks moordenaren.)

Wee, wee de onzaalge vrouw die voor een Egâ bad,
Of 't wichtjen dekken wou dat ze aan haar boezem had!

Wel hem wien 't nog gelukte om aan den nood te ontvluchten!
Wat zou hy voor zijn erf of eigendommen duchten?
Hy redde zijn gezin, wat vraagt hy meer van God!
Maar ach, rampzaligen, wie meldt het vreeslijk lot
Der moeder, in den slaap verrast met twee paar loten,
Wien ze argloos in 't gevaar hunne oogjens ziet gesloten,
Terwijl de wisse dood rondom hun leger waart?
Zy hooren 't noodgegil; maar door den slaap bezwaard,
Ja, door den schrik bedwelmd, vermaant ze om niet tot spoeden,
Terwijl de vlucht-alleen hun 't leven kan behoeden.
Helaas! hoe brandt haar 't hart, hoe wagglen haar de kniên!
Men doet haar van naby de dood in aantocht zien;
Zy tracht haar kroost op nieuw den sluimer uit te wekken.
Het jongste lacht haar toe; zy ziet zijn leedtjens rekken,
Maar 't sluit op nieuw het oog in de onbezorgde rust,
Als had hem 't wieggezang in zoeten slaap gesust!
Intusschen klimt de nood: die nood geeft moed en krachten:
Ze omvangt het teeder kroost eer hen de moord zal slachten;
En snoert de jongste drie om heup en boezem vast,
En vliegt ter woning uit met dees zoo dierbre last,
Terwijl haar, (naauw ontvlucht uit de overheerde wallen,)
Het naadrend barensuur door schrik dreigt te overvallen,
Voor dat ze een schutswijk vindt of gastvrij dak ontmoet,
Waarin ze veilig zijn voor moordren overmoed.
Zoo dwaalt zy radeloos met de ongedekte wichtjens,
Van felle koû beklemd. Hun bleekende aangezichtjens,
Hun kermen en geween doorboren 't moederhart,
Terwijl zy zelv bezwijkt in 't krimpen van de smart!
In 't eind ontwaart haar oog den rook van dorpgehuchten:
Dan naauwlijks vat zy moed, of reeds berouwt haar 't vluchten.
Helaas! haar Wederhelft en de oudste huwlijksloot
Ontvlood niet aan haar zij' by 't woeden van de dood.
Wat doet zy in deze angst? Wat waagt een teedre gade,
Wat waagt een moeder niet! Terwijl ze in tranen baadde
Van losgeborsten smart, beproeft ze in 't raadloos wee
Of ze iets ontwaren mocht van die geliefde twee.

Zy sleept zich pijnlijk voort langs afgelegen wegen,
En, Hemel! reeds van verr' ijlt haar haar Egâ tegen,
Van zweet en bloed begruisd, van tranen overplascht,
En houdt aan 't bevend hart een stervend spruitjen vast!
Helaas, van 't moordend lood door arm en borst getroffen
Zag hy in d' eigen wenk zijn lievling nederploffen!
De droeve moeder zag haars Egaâs bloedstroom aan,
Maar bleef versteend in 't hart, en roerloos voor hem staan. -
Zy had geen zuchten meer; geen tranen meer tot weenen.
't Ontzachbaar moederwee was in dees schrik verdwenen:
En, nog verbeidt ze in angst die lang geslagen stond
Die 't volgedragen wicht gerijpt voor d' adem vond!
Rampzaalge! ach, vlei u niet dat uur te zien herboren!
U is geen moedervreugde in deze uw vrucht beschoren!
Hoe zou die teedre vrucht, omwikkeld met uw bloed,
En door uw ademtocht gevoedsterd en behoed,
Hoe zou die weêrstand biên aan de ijslijkheid der schrikken
Die, bonzend op uw hart in de aakligste oogenblikken,
U d' omloop van het bloed in de aadren heeft verstoord?
Neen: tel uw wichtjen meê by de offers van dien moord,
Dien ge u voor hem vergeefs gevleid hadt af te wenden!
Wat zou ook, teder wicht, dit leven vol ellenden
U reeds by de intreê biên, daar zelfs uw welkomgroet
Zich in den kreet verliest van wraak voor schuldloos bloed?
Waar wreedaarts, dol van haat, het wiegjen dat u beidde,
Het deksel dat de zorg eens moeders u bereidde,
Verstrooiden door de lucht? ja waar het voedsel-zelf
U door Natuur bereid in 's voedsters borstgewelf,
Door 't schokken van den schrik, verspreid door die Barbaren,
De bron werd afgeleid, en wegkromp in heur aâren?
Neen, sla gy 't oog niet op in dezen jammerdag!
Spil, in dit oord van wee, den kommerloozen lach,
Den lach der onschuld, niet, dien moorders onbewogen
En onvertederd zien: neen, dien zy niet gedogen
Maar straffen. - Hemelmacht! - Ja, straffen met de dood
In 't lief, 't aanminnig kind, dat hun dat lachjen bood!

Wee, wee den stervenden op 't krankbed neêrgekluisterd,
Wien reeds de hand des doods het daglicht had verduisterd!

Hem gunnen zy de rust des kalmen doodsniks niet.
De stille stervensbeê, die nog zijn hart ontschiet,
Ontheiligt hun gedruisch in 't lied der Bachanalen,
Dat door zijn boezem boort by 't uiterste ademhalen.
Hy slaat zijn brekend oog nog eens met schrik in 't rond;
Een halfgesmoorde gil ontglipt zijn' veegen mond;
De monsters schieten toe, en (Hemel!) zonder beven,
Omcinglen zy de koets die de Englen reeds omzweven,
En stoten wond by wond den stervenden door 't hart! -
Mijne oogen, keert u af van dit tooneel van smart! -
Dan, werwaarts wende ik my? - Waar zie ik 't bloed niet vlieten?
Waar niet, der lijken hoop, die zy ter neder stieten?
Waar de overblijfsels niet van 't vreeslijkst moordgeweld?

Wanneer het Nageslacht zijne afkomst eens vermeldt
Wat hier onze oogen zien, hoe zal haar kaak verbleeken!
Hoe zal ze op Frankrijks kroost haar vaadren bloedstroom wreken!
Hoe wreken 't ongehoorde en nooitvergeetbaar feit,
In koelen moed gepleegd tot hoon der menschlijkheid,
Dat, monsters! het ontzag voor haar die u het leven
Ten prijs van bloed en zweet en tranen heeft gegeven,
Indien gy menschlijk waart, gewis beteugeld had!
Meld aan den Naneef, gy, gewijd historieblad,
Met letteren van vuur die aller borst ontbranden,
Ontvlammen doen van wraak; meld, hoe dier beulen handen
Den koordsnoer der Natuur die 't ongeboren kind
In 's moeders schoot omvlecht en aan haar wezen bindt,
In bloeddorsts razerny verscheurden en vernielden.
Meld, hoe die moordenaars het tweelingkroost ontzielden,
Eer de Almachtwenk van God het adem had bedeeld!

Ontmenschten, die zoo wreed met bloed en tranen speelt,
Wat had die moeder u, en wat haar vrucht misdreven,
Om ze in dat uur van wee uw moordzucht prijs te geven?
De menschheid ijsde er van, en weende hartebloed;
En gy, gy tradt Natuur baldadig met den voet,
En gaaft de onzaalge vrouw en half vergruisde telgen
(ô God!) der vlam ten prooi! Moest de aarde u niet verzwelgen
In die afgrijsbre daad! - Ja 't woeste roofgebroed

Is minder wreed dan gy! Hoe 't hongren moog naar bloed,
't Ontziet, in zulk een nood, zijn roof- en boschgenooten.
Moest niet het aardrijk-zelf u van zijn grond verstoten?
Niet siddren, door haar stof aan u verwant te zijn?
De stroom des tijds vervliet', ja, eeuw op eeuw verdwijn',
't Geheugen van den moord en nooitgelijkbre plagen,
Die 't heilloos Nederland van Frankrijks juk moest dragen
Zal onverdelgbaar zijn. Ja, 't laatst Bataafsche kroost
Terwijl het, diep ontroerd, om Hollands boeien bloost
Zal afkeer van den naam, den Franschen schriknaam voeden.

De boschleeuw brult door 't woud en waarschuwt van zijn woeden
Wanneer hem 's hongers drang naar voedsel om doet zien.
Zijn kreet doet mensch en dier d' ontsperden muil ontvliên;
Maar Frankrijks moordrenstoet, met vriendschapsmom betogen,
Lokte ons vertrouwen uit met vleitaal, list, en logen,
Verraste 't Hollandsch hart, grootmoedig van gevoel,
En had ons-aller smaad, ons-aller val ten doel.
Moest dit ons loon dan zijn, ô Kanibalenhorden,
Na in den slavenboei door u verplet te worden?
Het loon van weldaân zijn, u mildlijk toegedeeld?
Dat ons uw roovrenhand het luttel bloeds ontsteelt,
Dat aan het algeweld der dwinglandy ontsnapte?
Verzaadde 't niet uw hart, dat ons zijn voet vertrapte? -
De grijzaart, wien 't verval van vroeger lichaamskracht
Van 't krijgsroer had bevrijd, werd door uw zwaard geslacht!
Voor eeuwig hebt gy 't staal waar op gy placht te brallen,
Onteerd, geweldenaars, door weêrlooze aan te vallen!
Al voerdet ge in uw hand den scepter des Heelals,
Al ware uw oorlogsroem de roem eens Hannibals,
Dit feit bezwalkte uw naam in de oogen aller Volken.
U voegt geen krijgszwaard meer, maar beul- en moordrendolken.
Volgt uw' Caligula, gewapend met dat staal,
En oogst den vloek der aard, voor roem en zegepraal!

Gy, Woerden, zie uw ramp ons aller borst doen bloeden,
De tranen van ons oog met uwe tranenvloeden
Zich mengen in één stroom, en, vlieten uit ons hart!
ô Burgers van die poel van onherstelbre smart,

Zoudt gy uw' landgenoot, zoudt ge andrer lot benijden,
Als ware uw onheil niet elk' Nederlanders lijden?
Als deelden wy niet ook in 't plettrend ongeluk,
Dat hals en schouders kromde in Frankrijks slavenjuk? -
Bedroefden, die uw kroost geslacht zaagt in uwe armen,
Toonde ons de dwinglandy meer deernis, meer erbarmen?
Werd niet ons aller bloed, heel Hollands jonglingschaar,
Ter slachting heengevoerd door d' Aartsgeweldenaar?
Wie onzer zag zich niet verarmd en uitgeplonderd? -
't Lot heeft geen enklen brave aan 't jammer uitgezonderd! -
Dan! wat ons treffen mocht, het leed verstaalde ons niet;
Het Neêrlands oog schreit meê, wanneer het weenen ziet.
Uw hoop is niet vergeefsch, beklaagbre Landgenooten!
Heel Holland is weldra ten bystand toegeschoten.
Des Dwinglands ruim gebied zij met ons goud gemest;
Wy deelen hartlijk meê van 't weinig dat ons rest.
Gods Almacht moge 't u ten zegen doen gedijen,
En trooste u, boven al, van 't onherstelbaar lijen!

Ja, lijden, dat geen goud, geen wareldschat vergoedt!
En tranen, uitgestort op eigen dierbaar bloed,
Op oudren graf, op gade, en lieve huwlijkspanden!
Van u troost God-alleen. - Vergeefs mag vriendschap branden
Van deernis, liefde, en trouw; zy droogt dien traan niet af,
Die rustloos vlieten zal tot in den schoot van 't graf!
Niet slechts van tooi beroofd en rijke kostbaarheden,
Dekt thans het somber zwart uw sidderende leden,
En spreidt zich de aakligheid der doodbaar om u heen:
De muren, leêg geroofd, weêrkaatsen van 't geween;
En 't wreedgeplengde bloed, dat kleeft op wand en deuren,
Moet, elken ademtocht, u 't hart op nieuw verscheuren.
Ja, 't laatste doodsgegil van die gy zaagt vermoord,
Wordt wakende, in den slaap, en steeds op nieuw gehoord!

ô, Gy vereeuwigers van 's Warelds volktooneelen,
Gy, die het leven schept op doode kunstpaneelen;
Der Vaadren lotgeval voor 't Nageslacht bewaart;
En, Waarheid spreken doet tot aan het eind der aard!
Gy, die ons Helden maalt; de deugd der VAN DER WERVEN,

Der BIJLAERTS, der DE RIJKS, beveiligt tegen 't sterven,
En elken Batavier die op hun beeldtnis ziet,
Bewondring, liefde, en dank op nieuw in 't harte giet;
Maar de ALVAAS en hun stoet, van 't bloed der onschuld lekend,
Met onafwischbren smaad voor 't oog des Naneefs teekent!
En, Dichters, in wier zang, met wier bespraakten mond,
De Waarheid over de aard haar hemeltaal verkondt!
Gy, wrekers van de deugd, en schrik der deugdverlaatren,
Die siddrend, in uw stem den donder hooren klaatren!
Gy, die met schittrend licht de heldenschedels siert;
Met licht, dat op het graf en de eeuwen zegeviert!
Gy, die der braven hart doet van ontroering schokken,
En tranen van 't gevoel uit de oogen weet te lokken,
Wanneer ge ons henenvoert naar 't schriktooneel van wee,
Waar honger, pest, en moord, de menschheid ijzen deê,
Maar dappre braven vond, die d' adem van hun leven
Voor Leydens burgerschaar ten offer durfden geven! -
Vereeuwige uw paneel -, vereeuwigt door uw' zang
Wat Neêrland eenmaal was tot aan zijn ondergang! -
Hoe zwart zijn Hemel werd door barstende onweêrwolken,
En, hoe de Dwang 't verstiet van uit den rang der volken! -
Wat Frankrijks hoogmoed, haat, en moordlust dorst bestaan;
En, hoe de bloedstroom vloot voor opgezwollen waan!
Hoe alles bukte en boog voor plonderzieke benden;
De Welvaart vlieden moest met ingetrapte lenden;
De bleeke Honger spookte op 't eertijds bloeiendst veld;
En tong en vrije pen in banden lag gekneld;
Hoe de ouders 't dierbaar kroost voor vreemden moedwil teelden;
Hoe beulen met ons hoofd, als onze schatten speelden;
Geen recht, geen eigendom, geen ademtocht meer vrij,
Den burger overbleef in helsche slaverny! -
Wat zegge ik? - Ach, te min, voor 't geen ons hart verkropte,
Dat, dag en nacht, beangst voor nieuwe plagen klopte.
Doch, maalt het, gy die 't kunt! En, hebt gy 't uitgedrukt
Met dichtverf, die de ziel van uit het lichaam rukt,
Voleindigt dan 't tafreel met de onuitwischbre vlekken
Van 't bloed, dat Woerdens grond by stroomen moest bedekken!
Versmoort uw tonen in den moordkreet die daar klom;
En zing' uw harpsnaar zich aan Frankrijks gruwlen stom!

Aan de Nederlanders.*

Spilt ge uw schatten ruim, Bataven! nimmer kost gy 't eedler doen;
Nimmer in gewenschter tijdstip menschenliefde en deernis voên.
Werd ons Holland uitgeplunderd van zijn welvaart, van zijn goud,
Niemand, die zijn laatsten penning aan den Woerdenaar onthoudt!
Niemand, die zijn laatste siersel niet van hals en handen rijt,
En het niet met zoet genoegen in de kist des offers smijt!
't Wichtjen, door het bloed zijns Vaders reeds voor menschen min ontgloeid,
't Geen de traan om Woerdens lijden langs de bolle koontjens vloeit,
Strekt het gulle kinderhandtjen vrij en ongedwongen uit,
En vermeert de liefdegaven met zijn lang gespaarde duit. -
Wel u, wel u, Batavieren, dat uw deugd niet ging te loor!
Dat het hartverdervend voorbeeld u niet meêsleepte in zijn spoor!
Neen, gy zijt het bloed nog waardig, dat met d' eersten Willem streed;
Dat, waar plicht en deugd bevelen, van geen zelfbelangen weet.
Wie dit immer logenstraffe, niet met ijdle woordenpronk
Toondet ge in dees bange dagen, eer ons God verlossing schonk,
Wat bedaardheid, moed, en krachten in 't volvoeren van den plicht,
Wat vereening kan bewerken, met Godsdienstig toeverzicht!
Mocht een dwingland ons verpletten met zijn ijzren gruwelstaf,
Wy verwonnen door de geestdrift, die het zelfgevoel ons gaf.
Wy verwonnen door 't vertrouwen, (niet door eigen kracht alleen)
Wy verwonnen door 't erbarmen van den Hoorder der gebeên!

Lang, lang dobberde onze Staatskiel op den ongestuimen vloed;
Vreeslijk werd het roer geslingerd dat het vaartuig mennen moet.
Ach, uit de eene hand in de andre, werd dat splintrend roer gevat.
Maar, helaas! waar was een Stuurman die vereischte kracht bezat?
Telkens werd het losgereten door het algeweld der zee,
En het sleepte in 't hevigst slingren d' uitgeputten Scheepsvoogd meê.
Ach de braafgezinde jongling, niet bestemd aan 't roer te staan,

* De moord van Woerden, 20.

Zag het Hoofd van vuige roovren, handen aan ons vaartuig slaan.
Wat, wat baat hier weêrstand bieden! Overrompeld, overmand,
Geeft hy 't op aan 't grimmig noodlot dat met d' afgrond samenspant.
De Onmensch rijt de zeilen neder, scheept en volk en lading uit,
En verklaart het rijke vaartuig voor zijn vrijgewonnen buit.
Nu, nu greep de woeste roover in zijn dollen overmoed
Heel de manschap die 't bevatte, heel ons zuurgewonnen goed:
Nu, nu, voert hy (die vermeetle!) Neêrlands jonglingschap ter dood
Om zijn wankle macht te staven met den valschen naam van g r o o t !
Maar wy zonden tranen opwaarts, en die tranen zijn geteld;
De Almacht sloeg den roover neder, en zijn grootheid werd geveld:
't Stormgedruisch lei, op Haar wenken, 't moêgeschokte hoofd ter rust;
En, het vuur der bliksemslingring heeft Haar adem uitgebluscht:
Wien de zorg der kiel behoorde, is hersteld in 't wettig recht;
En de losgeborsten afgrond heeft zijn wrevel neêrgelegd:
De opgeheven vlag en wimpel wappren vrij en ongestoord,
En het scheepsvolk viert zijn redding, met een blijd H o e z e e , aan boord.

't Viert zijn redding, Nederlanders! ja, met tranen van gevoel!
Wie, wie blijft by zulk een redding, by Gods zichtbren bystand, koel?
Toonen we ons dien bystand waardig door die eendracht, door die trouw,
Die, indien ze op nieuw mocht wanklen, ons op nieuw verpletten zou!
Zij der Vaadren deugd en Godsvrucht aller roem en aller lust!
Deze schonken ons, by voorspoed, onverstoorbre vreê en rust.

Dan, waartoe u op te wekken door 't aanlokkelijkst verschiet?
Gy betoondet u Bataven; gy vergat uw afkomst niet!
Welk een keten u mocht drukken, hoe uw bloei en welvaart kwijn',
't Strekt u tot geen ijdle glorie, op uw' eernaam trotsch te zijn.
Wie op schat en weelde roeme, wie u overtreffe in macht,
Gy behieldt de grootsche deugden van het achtbaar Voorgeslacht.
Nimmer hebt ge een troost onthouden, waar de droeve recht op had;
Nooit de liefdegift geweigerd, waar de nooddruft u om bad.
Thands, thands staaft ge op nieuw uw glorie door de schatten die gy stort,
En het weldoen siert uw' schedel met een kroon die nooit verdort!

W i n t e r m a a n d 1813.

Huldiging.*

'k Zag Fredrik, grooten Zoon, zijns Vaders deugden waard,
Die aangebeden van zijn Landaart, van heel de aard,
Een throon beklom, waarop zijn Ouderlijke rechten
Hem riepen.

BILDERDIJK, Geboortegroet in Oogstmaand 1787.

't Voorspellingswoord heeft waar gesproken!
Triumf, de dag is aangebroken,
Die Hollands vrijheid wedergeeft!
Komt, laat ons, diep bedrukte zielen,
Erkentlijk voor Hem nederknielen,
Die onzen strijd volstreden heeft!
Juicht! onze, Hollands, kluisters vielen;
Heft op het hoofd, bedrukte zielen,
En laat ons dankbaar voor Hem knielen,
Die, toen de tranen ons ontvielen
Vertroostend riep: ‘Mijne Almacht leeft!’
Ja! de Almacht leeft! Ze is in ons midden!
Zy heeft de zuchten niet versmaad
Der droeven, die vertrouwend bidden
Als 't leed hun kracht te boven gaat.

Wy lagen, in het aakligst duister,
Als in de nacht van 't grafgesteent',
Te worstlen met den stalen kluister:
Ons oog, dat, dof en blind geweend,
Vergeefs aan 't luchtgespan bleef hangen
Met brandend uitzicht en verlangen,
Zocht vruchtloos naar een flaauwe vonk
Die met heur hartverkwikbren luister
Ons in dit ondoorzienbaar duister
Een zwakke hoop van uitkomst schonk.

* Hollands Verlossing II, 15.

Triumf, die morgen is aan 's hemels kim ontstoken,
Door 't blij voorspellingswoord zoo heilrijk uitgesproken!
De ketenschalmen zijn verbroken!
Gods alvrijmachtbre hand heeft zelv den waan gewroken,
Waarmeê eens dwinglands algeweld
Het volk, van al zijn roem verstoken,
In 't klemmend dwangjuk hield gedoken!
Ja, Hy die onze tranen telt
Heeft zelf de reuzenmacht der Tyranny geveld!

Gy, bladeren der Volkshistorie,
Ontvouwt u voor ons starend oog!
Wie bralde er ooit op zoo veel glorie,
Wien de onweêrswolk zoo zwart betoog?
Wie heeft zich ooit zoo hoog verheven,
Zoo d' overmoed ten top gedreven,
Als hy, die Hollands eer vertrappelde in het stof?
Die 't nakroost onzer brave Vaderen,
Met onverbasterd bloed in de aderen,
In wat hun dierbaarst is, met helsche wreedheid trof?
Uwe Eer, ja, afkomst der Bataven,
Dat dierbaar erfgoed van uw kroost,
Waarvoor gy, fier 't met bloed te staven,
U onspoed, nood, en dood getroost:
Uwe eer, zaagt ge, als verworpen slaven
Om wie 't gehoonde menschdom bloost,
Door d' onderwerpingseed geschonden
Aan hem, die eeden en verbonden
Den lossen wind ten speeltuig gaf.
Uwe eer, uw eerrang, dier verkregen,
Die geen bezit u op kan wegen,
Ontluisterde zijn gruwelstaf!
Gy zaagt uw kostbren bloedstroom storten
Om in uw eigen recht, u-zelven te verkorten;
Gy zaagt uw zonen heengesleurd,
En door verachtbre wapenbroeders
Het klemmen van den arm ontscheurd
Der in heur smart bezweken moeders!

Ja! 't oeverzand ware eer geteld,
De rimpels die den vliet by 't stormberoeren plooien,
Het vruchtbaarst groen van 't akkerveld,
En 't eindloos sterrenheir die 't luchtgewelfsel tooien,
Dan ooit der tranen tal vermeld,
Die, 't Hollandsch hart ontperst, en wang en boezem baadden,
Maar d' onbeperkten haat des Dwinglands niet verzaadden.

Verdelgend zag hy van zijn throon;
Als de onbeweegbre Tempelgoôn,
Door de Oudheid siddrend aangebeden,
Hield hy het lot van 't Vaderland
Gekluisterd in zijn roovrenhand:
Ja, Hollands eens zoo welig Eden
Werd roekloos van zijn voet vertreden,
De voorspoed vlood van 't zuchtend strand;
Der welvaart bron werd toegesloten,
En 't bloed der onschuld wreed vergoten,
Als zy met opgestoken hand
Ten hemel schreide om 't leed van 't zinkend Nederland.

Dan, wat is aardsche macht als de Almacht wil verdelgen?
Dan houdt geen wareldzetel stand,
Dan opent de aard zich tot verzwelgen;
Dan barst de zeekolk op, en sleept het heuvlig strand
In onweêrstaanbre kracht naar 's afgronds diepe dalen;
Dan breekt de stormwind los uit de overwolkte zalen
En rukt de poort van diamant,
De wanden om van bergmetalen.
Niets, niets beveiligt voor Haar hand
't Gedenkstuk van den roem waarmeê vermeetlen pralen.

Zoo zwichtte Babels hechte muur
Voor de ongeziene macht van 's Hoogsten albestuur.
Zoo viel het trotsch gebouw dat de eer van Romes helden
Aan 't laatste nageslacht onschendbaar moest vermelden,
't Verheven Kapitool, in d' onverwinbren wal.
Ja, alles roept u toe, verblinde stervelingen,
Gy, die, ten hoon van God, naar 't hoogst gezag durft dingen:

‘Het tijdstip nadert van uw val;’
En, wie op ijdle glorie brall',
En afgedwongen hulde ontweldigt aan 't heelal,
't Is God die hem verneedren zal!

't Is de Almacht, ja, die Vorstenkronen
Den trotsaart van den schedel rukt.
Zy zal Haar gunstbescherming toonen
Aan hem die voor Haar scepter bukt.
't Is de Almacht, die des vaders lijden
Zijn afkomst duizendvoud vergoedt,
Hen 't lot verwinnend doet bestrijden,
En groot maakt door den tegenspoed.

ORANJES Telg! gy hebt geleden;
Maar edel hebt gy 't leed bestreden
Met Christnen grootheid en geduld!
En thands zien wy de orakelwoorden
Van de onvervalschte lippenboorden
Des u gewijden Bards, vervuld!
Gy ziet uw huis in glans herstellen,
En uw verdrukkers aan uw voet!
Op nieuw de bron der liefde wellen
Uit aller eensgestemd gemoed.
Ja, Nassauws telg! hy is aan 't klimmen,
Die uchtend, dien des Dichters oog
Aan de ons gezicht bedekte kimmen
Door wolk en nevels heen zag glimmen,
En dien zijn boezem tegenvloog!

Neen, 't was geen vluchtig woord der lippen
Het geen zijn dichtpen mocht ontglippen!
Geen damp van valschen wierookgeur
Wijdde u zijn hand op de eeraltaren!
Hy, in het hart ontvlamd door 't bruischend vuur in de aâren,
Zag, door het floers der donkre jaren,
Het geen de toekomst u moest baren,
En - stelde ons uitzicht niet te leur.

Triumf! die uchtend is aan 't gloren!
Verdwenen is de jammernacht!
Den Batavier wordt, nieuw herboren,
Van 't morgenkrieken toegelacht!
De Batavier schaart om Oranje,
Welhaast door 't hechtste snoer vereend aan 't grootsch Brittanje,
En van haar grootheid deelgenoot
Door d' allerteêrsten band dien ooit de liefde sloot.

Gy, Koninklijke maagd, der Britten lust en luister!
En Willem, Hollands hoop! de zachte huwlijkskluister
Van donzige viool en mirth en roos gewrocht,
Omvlecht' uw beider hart en handen,
En hou de wederzijdsche stranden
(Der dwinglandy ten spijt) op 't innigst saamverknocht!
Beleven wy dit heil? Algoede!
Ja, hoe die wond onstelpbaar bloedde,
Gy balsemt Neêrlands hartewond!
Thands doet Ge ons uit een poel van plagen
Den zegenrijksten morgen dagen,
En staaft ons aller hoop door 't heilrijkst Echtverbond!

Hoe! vrij van 's Overheerschers keten,
Mag Holland zich weêr zalig weten?
Weêr ademhalen zonder dwang?
Zijn bloei en voorspoed zien herleven?
Hoe! heeft het voor geen beul te beven,
En maakte 't kermen plaats voor dank en lofgezang?

Zoo staart de onzalige in den kerker
Zijn afgereten boeien aan;
Zoo lacht hem toe de heilbewerker
Wiens hand dat wonder heeft gedaan!
Zoo slaat hy dankbaar naar de hemelen
't In duisternis verduisterd oog,
En ziet de wareld om hem wemelen,
En siddert dat hy zich bedroog!

Ja, zóó, zóó dachten we ons bedrogen,

Zóó droomend, in die blijde stond,
Toen God ons, aan den dwang onttogen,
Een Redder en Beschermer zond; -
Toen, als een Schutsgeest uit den hoogen
Vorst WILLEM in ons midden stond!

De Zeeman wien de ontembre golven
In 't bodemlooze diep bedolven,
Wien 's Almachts wonderhand uit d' afgrond heeft gered,
Verheerlijkt zoo den Heer der Heeren,
Als Holland by zijn triumfeeren
Hem loofde in 't borr'lend dankgebed.
Gewis, tot de ongenaakbre sfeeren
Steeg, duizendmaal ontelbre keeren,
Ons lof- en prijs- en dankgebed
Tot Hem die op ons weenen let!

Gelijk de drenkling, van de rotsen
Waartegen golf en stormwind botsen,
Op 't uitgespannen zeil met kindsche blijdschap ziet,
Dat hem van 's hongers kaak bevrijden,
Hem redden zal van 't hooploos lijden,
En laafnis en verkwikking biedt;

Zoo hechtte ons oog zich op uw kleuren
ô Hollands lang verbannen vlag,
Die sints den aanvang van ons treuren,
ô Voorwerp van ons diep beklag,
In 't molmend stof verschoven lag!

Geen diadeem om Vorstenslapen
Wekt meer ontzag en eerbied op,
Als Hollands fiere vlag, versierd met WILLEMS wapen,
Waar ooit zijn dappere oorlogsknapen
Hem hijsten aan der masten top.
Geen pand zoo heilig ooit by de eerbiedwaardste volken
Noch met zoo'n dierbaar bloed betaald!
Zy voert der vaadren roem door lucht en waterkolken,
Met nieuw herrezen glans omstraald!

Wat eedle strijd by uw herstellen!
Dat oogenblik deed tranen wellen,
De Oudvaderlijke deugden waard!
Wy zagen, dappre Jongelingen,
Wy zagen ze aan uw oog ontspringen,
En voelden de onzen ons ontwringen! -
Wy zagen u elkaâr verdringen,
Uit de opgetogen broedrenkringen;
En, braaf, en onvervalscht van aard,
Benijden wien het mocht gelukken,
Dien fieren standert vast te drukken,
Die eens voor d' overmoed moest bukken,
Waar steeds ons aller hoop, thands aller oog op staart!

Gelijk de stem van een' geliefde
Wiens afzijn onvertroostbaar griefde,
Of als des eerstlings zoete kreet
Waarin de moeder 't wee vergeet
Dat ze om dat lieve pandtjen leed,
Zoo lieflijk klonk het ons in de ooren,
Toen zich de blijde galm deed hooren,
'Oranje en Vrijheid zijn hersteld!'
Hoe wierden wy als nieuw herboren
Toen wy den morgen zagen gloren
Wanneer de dierbre Vorst ten redder uitverkoren,
Die in de ramp standvaste Held,
Zoo lang voor 't Vaderland verloren,
Ons aller hart was toegesneld!

Van vreugd stortte ieders oogen tranen.
Om strijd poogde elk zijn weg te banen
Door palm en myrth en frissche bloem;
Ja, de in de lucht ontplooide vanen,
Wier kleur geen tijd vermocht te tanen,
Die panden van der vaadren roem,
Omwapperden om strijd de slapen
Des Redders, tot ons heil, tot ons herstel geschapen.

Daar nadert hy, spoedt, spoedt u aan,

Zijn kindren! en weêrhoudt den traan,
Den traan van vreugde niet, zoo dierbaar aan een Vader,
Die na een lange scheidenssmart
Zijn kindren weêrvindt aan zijn hart!
Ja, komt, verheugden al te gader,
Komt, tot dien lang herwenschte nader!
Zijn enkle blik vergoedt de smart
Die ons zoo zwaar, zoo foltrend werd.
Zijn enkle wenk doet ons herleven!
Dankt God! hy is ons weêrgegeven!
Draagt thands dien Vader in uw hart,
Die door zijn deugden zoo verheven,
Ons 't voorbeeld stelt om na te streven!

Wat bloost ge, uw schuld is afgedaan;
Uw dwaling is geboet, uw dwaling is vergeten:
Hy komt als rechter niet, in 't streng gericht gezeten:
In d' opslag van zijn oog lacht elk vergeving aan.
Hy wantrouwt niet aan ons gevoelen;
Wat wenschen zouden wy bedoelen,
Dan die zijn eigen boezem voedt!
Wat driften ons in 't hart krioelen,
Dat nog van vroeger dwaling bloedt;
Wat schuld beklemde ons bang gemoed
Die niet der wroeging tranenvloed
Alreeds vermocht had af te spoelen!
Een overheerscher moog zich belgen,
Die enkel leeft in bloed te zwelgen;
Een overheerscher moog verdelgen,
Wie aan zijn trotschheid weêrstand bood:
Een wettig Vorst van 't kroost der Belgen
Bemint zijn weêrgekeerde telgen,
En toont zich in zijn grootheid groot!

Komt, kindren, schaart u om hem henen,
En schaamt u 't kinderlijke weenen,
De teedre liefdetranen, niet!
De blik eens dwinglands moog versteenen,
Waarin ontembre trots en bloeddorst zich vereenen

Wanneer hy bliksemstralen schiet;
Vorst WILLEM, van de glans omschenen
Die Christenmoed en deugd aan oog en voorhoofd leenen,
Versmaadt de hulde die gy biedt,
Versmaadt uw liefdetranen niet.

Aanvaard met de offers van ons leven,
Aanvaard den scepter, dierbre Vorst!
Ja, Hollands voorspoed zal herleven,
Zoo slechts uw hand dien staf voor 't dankbaar Neêrland torst.

Treê-in de heilge koorgewelven,
ORANJE, Hollands hoop en lust!
Gy bracht ons 't offer van u-zelven,
En onze zorgen zijn gesust.
Treê-in met uw doorluchte Magen,
Naar wie ons aller oogen vragen
Met stille blikken van gevoel;
Wien aller harten tegenhuppelen;
Om wie de blijde tranen druppelen,
Te midden van het feestgewoel!

Bataven! siert, versiert den tempel
Met vlaggenpraal en eerlauwrier:
Spreidt palmenlover op den drempel,
En weert het woest gewoel van hier!
Laat diepe stilte en aandacht stijgen,
Ja, 't zuchtjen in den boezem zwijgen,
Waar 't blijde hart in ademhaalt.
God-zelf zal aan de zijde wezen
Des Redders door Hem uitgelezen,
Wanneer zijn eed ons lot bepaalt.

Daal, Vader Willem, in ons midden,
Ja, schud des grafsteens boeien af!
Uw Telg, in wien wy U aanbidden,
Hereent ons met uw Vorstenstaf.
Gy zoudt ons aller heil bepalen,
De spruit uws bloeds volvoert dien taak;

Hy doet ons op den haat en wraak
Eens woesten dwinglands zegepralen.

Vorst Willem, daal, daal by ons neêr,
Van uit uwe ongenaakbre sfeer,
Waar om ons, ja waar in ons midden,
En, wast uw heilgenot nog aan,
Ontzie niet om het oog te slaan
Op hen, die in uw Telg uw deugden nog aanbidden!

Thands gaan wy 't heilig koor betreên,
En, scharende om ORANJE heen,
Aan Hem, en trouw en bloed verpanden.
ô, Waar, waar om ons in dees stond
En oefen in dit dier verbond,
By 't plechtig heffen van de handen,
Uw heilgen invloed op hen uit,
Die by dit wichtig Staatsbesluit
Den eed weêrgalmen doen langs de achtbre tempelwanden!
Ja, waar om uw Doorluchte spruit!

Treê toe, gy, Neêrlands uitverkoren,
U vliegt ons aller hart, en zeegnend, te gemoet!
U, voor het Vaderland geboren,
En wien het als zijn Redder groet!

Heft aan, gy pauken en cymbalen!
Hy nadert, Hollands hoop gaat op;
't Gejuich, de vreugde kent geen palen,
Zy stremt der braven harteklop.

Gezegend treedt gy in dees bogen,
Gy, teêrstgeliefde Vorst, met God en deugd in 't hart!
Gezegend zijn wy van den Hoogen,
Dat ge ons ten heil geschonken werdt.
Neen, nooit wordt onze hoop bedrogen:
Niets kunt gy, dan ons heil beoogen;
Ons aller lijden is uw smart!

Treedt herwaart, gy die 't kunt beseffen;
Wien 't sprekend oog de ziel ontdekt!
Zaagt ge ooit uw hart zoo roerend treffen,
Uw eerbied ooit zoo diep, zoo innig, opgewekt? -
Zaagt ge ooit een tederheid zoo roerend -
Zaagt ge immer in een Vorst een grootheid zoo vervoerend -
Ooit braafheid zuivrer afgemaald? -
Zaagt ge ooit een oogwenk zoo vol waarde,
Als die zich aan de glans der reine Godvrucht paarde,
Waarmeê zijn schedel was omstraald,
Wanneer, voor 's Hoogsten aanschijn staande,
En 't oog ontroerd ten Hemel slaande,
Zijn mond de heilgelofte sprak?
Wee, die den Vorst daar aan kon schouwen,
En zich den tranenstroom onthouen,
Die uit ons aller oogen brak!

Verwachting! hoop op beter dagen!
Thands zijt gy geen bedrog, geen zelfmisleiding meer!
Één blik op onzen Vorst geslagen
Legt alle bange zorgen neêr.

Gelijk de hemel zich den zwakken zondaar opent,
Die hijgt naar d' allerjongsten snik,
En, op een zalige uitkomst hopend,
De troost des hemels voelt in 't uiterste oogenblik;
Wien de Engelen het welkom zingen,
Daar ze uit hunne ongenaakbre kringen
Ter neder dalen aan zijn zij',
Met broedren tederheid hem schragen
En op de blijde handen dragen,
Van 's levens zwaren kluister vrij.

Niet anders schijnt voor ons, herboren Landgenoten,
Ons, nu aan 's afgronds rand gebracht,
Des hemels blaauw gewelf ontsloten,
Waaruit ons vrede en rust en voorspoed tegenlacht!
Zoo drijft de zwarte damp, die d' ademtocht deed stikken,
Allengskens weg voor ons gezicht;

Zoo voelen we ons het hart verkwikken
Door de aanbraak van het heuchlijkst licht!
Ja, dierbre Vorst, 't is u gegeven,
't Vertrappeld Nederland te heelen van zijn smart:
Die taak heeft God u voorgeschreven,
En zy omvat den wensch van heel uw vaderhart.

Ja, Hollands voorspoed zal herleven,
Met de oude Burgerdeugd en Trouw:
Het zaad weêr schieten uit zijn dreven,
En zegen op zijn akkers kleven.
De zwakke en weerelooze vrouw
Zal thands niet meer met krachtloos pogen,
Met tranen, druipende uit haar oogen,
De onnutte spade slaan in d' onbevruchtbren grond;
En, lotgenoot en zonen dervend,
Van kommer en van honger stervend,
Reikhalzen naar de laatste stond!

Nu zal geen moeder meer 't bevoorrecht dier benijden,
Dat, onbewust van 't geen de toekomst haar bereidt,
Zich in het kieken mag verblijden,
Waarop zy 't koestrend wiekjen spreidt.
Neen! WILLEM zendt zijne eigen panden
Ten strijd voor Volk en Vaderland,
Maar scheurt met geen vermeetle handen,
Natuur, uw onherstelbren band.
Hy voelt, hoe dier het kost aan Ouderen,
Te scheiden van hun eigen bloed;
Maar torscht die last zich op de schouderen
Om dat hy Neêrland redden moet.
Wie wijdt nu niet met lust zijn leven,
En kweekt zijn kroost niet moedig op,
Om dit zijn voorbeeld na te streven,
En voor zijn bloed ons bloed te geven,
Tot aan den laatsten hartedrop? -

Zie om, Doorluchte Vorst, en lees in aller oogen,
Dat elk dien heilgen plicht gevoelt;

Zie aller harten opgetogen
Van Liefde, die geen tijd verkoelt!
Neen: 't zijn geen omgekochte tongen,
Belogen door 't weêrstrevig hart,
Geen klanken uit de keel gewrongen,
Waar onze vreugd in kenbaar werd:
Neen: de Almacht mag ons hart doorlezen,
Ons aller zucht is U gewijd.
Ja, moge ons heil zoo duurzaam wezen,
Als Gy, als Uw geslacht, de hoop van Neêrland zijt!

1814.

De veldtocht naar Moskau.*

Gewis, hoe hoog de nood mag gaan,
G o d zal zijns vijands kop verslaan
Dien hairgen schedel vellen,
Die trotsch, wat heilig is, onteert,
En, daar hy schuld met schuld vermeert,
Zich tegen H e m durft stellen.

P s a l m LXVIII.

Werd dan die eeuw op nieuw herschapen,
Die eeuw van ongelijkbre glans,
Toen Alexanders roemrijk wapen
Zijne Almacht toonde op de oorlogskans?
Zijn dan die houderdduizendtallen,
Die voor zijn glorie zijn gevallen,
Herrezen uit de rust van 't graf:
En streven zijn ontzachbre scharen,
Vertalrijkt als de ontelbre baren,
Tot staving van zijn wareldstaf?

Als 't dichte goudgraan op de velden
Door vruchtbre regens overstort,
Zoo staan de dichtgeschaarde helden
Met gouden wapenpraal omgord.
Zoo schittrend als we aan de oosterkimmen

* Hollands Verlossing II, 47.

De Zon ten zetel op zien klimmen,
   Gedoscht in chrysolieten gloed;
Zoo fier verschijnt in al zijn glorie
De trotsche dwinger der viktorie
   Aan 't hoofd van zijn ontzachbren stoet!

Hoe blinkt die gloed van krijgssieraden!
   Hoe blinkt de kostbre wapendosch!
Wie is die held, met roem beladen;
   Hy, op zijn macht en voorspoed trotsch?
Die, dol door hoogmoed aangedreven,
't Verbaasd Euroop de wet durft geven,
   En zelfs op 't noodlot triumfeert!
Die, legers op zijn wenk ziet sidderen,
En kroonbezitters, als aanbidderen,
   Zich aan de voeten ziet verneêrd!

Wie waant dat Alexanders grootheid,
   Of grooten Karels beeld herleef,
Doorziet het masker niet der snoodheid. -
   Hy sla zijn oogen op, en - beef! -
Geen grootsche trek van Vorstenwaarde
Toont hier een halven god der aarde;
   Geen blik die hulde en eerbied wekt
Vermag uw hart ontzag te vergen; -
Of - zou zijne afkomst zich verbergen
   In 't vorstlijk purper dat hem dekt?

Wat, Volken, laat gy u verblinden?
   Verblinden door 't geroofde goud?
Wat toont ge ontzag voor een ontzinden,
   Wiens macht zich op uw zwakheid bouwt?
Betoont, hem moedig te verachten,
En staaft niet zelf die reuzenkrachten
   Waardoor gy u gekluisterd ziet.
Buigt, buigt niet siddrend voor den zetel.
Wat is zijne inborst, dan vermetel?
   Neen, Vorstengrootheid kent hy niet!

Houdt op! wat stort ge u aan zijn voeten,
Die plasschen in het kostbaarst bloed?
Houdt op, hem als een held te groeten,
Wiens heerschzucht zich met tranen voedt!
De deugd geeft glans aan Vorstenwrongen;
Zijn Diadeem is afgedwongen,
Zy is gekocht voor moord en schand.
De tranen die bedrukten weenen
Verduistren 't goud en de edelsteenen
In 't siersel van den dwingeland!

Hoort, hoort hem aarde en hemel tergen;
Europa dreigen met haar val: -
Dat heir een blind vertrouwen vergen,
Dat hy ter slachtbank voeren zal.
Ziet, ziet hem op zijn glorie roemen,
Zich-zelv' den wareldheerscher noemen
En de Almacht trotsen met zijn waan!
Hy voert zijn staf tot 's aardrijks enden,
Maar dood, verwoesting, en ellenden,
Omzweven des vernielers baan.

‘Mijn Helden, roept hy, streeft naar glorie;
Verheerlijkt uw alouden naam!
Ik ben u borg der krijgsviktorie,
Komt, schaart u om mijn standaarts saam.
Trotseert met moed des Niemens boorden,
Dringt door in 't hart van 't barre Noorden;
Daar is u 't heerlijkst loon bereid.
Getroost u alle ramp, mijn Helden;
De schat van Moskau zal 't vergelden,
Waar rust en welvaart u verbeidt!’

Met roovrendrift en heet verlangen,
Door hoop op schat en buit bekoord,
Bleef 't heir aan de ijdle klanken hangen,
En toog met heldenschreden voort.
Het trotschte, om moord en roof te plegen,

Met moed de onoverkoombre wegen,
Verduurde hageljacht en sneeuw!
Het droeg ellend met reuzenkrachten,
En leerde 's hongers smart verachten,
Tot roem en voorbeeld van zijne eeuw.

't Gaat wel in 't heilrijkst voorwaarts streven;
Zijn volk verzaakt zijn inborst niet.
't Doorkruist, als zomerwandeldreven,
Des Winterkonings ijsgebied.
Dus streeft het heir den Niemen over,
Bemoedigd door den Scepterroover,
Wiens boezem zwelt van trotsche vreugd.
Hy ziet den dappren vijand wijken,
En - juicht in dees zijn zwakheidsblijken,
Zoo, als zich 's Afgronds vorst verheugt!

Wat, wat verblindde uw helziende oogen,
Gy, in de krijgslist zoo doorleerd? -
De hoogmoed had uw hart bedrogen:
Dat hart, dat de Almacht-zelv braveert.
Die hoogmoed, ja, die deed u wanen
Dat uw ontzachbre legervanen
De zege wonnen waar gy tradt.
Die hoogmoed had uw oog verduisterd;
En Satan had u ingefluisterd,
Dat heel Euroop uw macht aanbad.

De Pool, wiens hart gy mocht betooveren,
Door list bedroogt en valsche taal,
Bestrooit uw pad met zegeloveren,
En streeft met u in 't heldenstaal.
Ja, de oproervanen die ze ontrollen
Om met u d' afgrond in te hollen,
Verbijstren u nog immer meer:
Reeds waant ge u aan des Indus stranden,
Den Scepter des heelals in handen,
Gehuldigd als der wareld heer.

Afgrijsbre hoogmoed, valbewerker
Van al wie de Almacht tegendruischt!
Weerstreef, ô mensch, uw machtbeperker,
En al uw grootheid ligt vergruisd!
Gy, Borodina, moogt getuigen,
Gy die des trotschaarts arm zaagt buigen
Voor Ruslands dappre heldenmacht!
Gy zwolgt het Fransche bloed by stroomen,
En wekte uit de ijslijkste aller droomen
Dat heir dat niets dan voorspoed wacht.

Vergeefsch, met grootsche praalberichten
Den schrik te storten wijd en zijd!
Met hun die aan uw zijde zwichtten
Gingt gy de bloem uws legers kwijt.
Ontmenschte, die met god en dood spot,
Gy offerdet aan 't gruwzaamst noodlot
Die dappren, in den krijg vergrijsd.
Koelbloedig zaagt gy hen ontzielen,
Die waanden dat zy edel vielen
Daar 't bloedig aardrijk van hen ijst!

Trek aan op Moskaus hechte muren,
Trek juichend, zegevierend aan!
Vergeld uw Volk zijn weeverduren;
Geen stervling zal uw tocht weêrstaan!
Met koel gemoed en vaste schreden,
Zaagt gy den vijand rugwaarts treden;
Hy liet u weg en doortocht vrij!
Haast ziet gy wat zijn moed durft wagen.
Beef dat zijn roemrijkste aller dagen
Uw laatste dag van voorspoed zij!

Hy is het! - Hy is aangebroken,
Die morgen die u siddren zag:
Geheel Europa was gewroken
Toen Moskau in een puinhoop lag!
Gy, zoo vermetel by 't verwinnen,

Voer thands uw vlammend leger binnen,
Daar 't reikhalst naar de onmeetbre buit -
Daar wachtte 't, op uw woord, verkwikking;
En 't ziet een poel van zielsverschrikking
Die Etnaas vuurgloed in zich sluit.

Hoe! zal 't dan hier verpozing vinden? -
Hier vinden rust en legersteê?
Toeft hier de gastvrijheid van vrinden?
In deze poel van jammerwee!
Verlaten zijn de marmerzalen,
Waar weelde en lust hen zou onthalen!
De schaamle alleen die hongrend sneeft,
Dwaalt, handenwringend, door de straten,
En tiert en vloekt op de onverlaten
Op wie de straf des hemels kleeft!

Verbleekend, stond de zegedwinger
In stille wanhoop als verplet:
Miskennend nog des Almachts vinger,
Daar ze aan zijn heerschzucht palen zet.
Hy zag zijn stout ontwerp mislukken:
En voelde zich voor 't noodlot bukken,
In spijt van zijn vermetel hart;
Maar, luttel kon zijn ziel doorgronden,
Dat in dees vreeslijkste aller stonden
Zijn Keizersstaf verbrijzeld werd!

Vergeefsch, den Vreê thands aangeboden!
't Getergde Rusland wijst haar af: -
't Mistrouwt den moedwil van dien snooden
Wiens woord verwaait als vluchtig kaf. -
Intusschen zwaait de ellend haar roede.
Ze ontsteekt des krijgsmans borst in woede,
En 't morrend ongeduld ontbrandt.
Geen krijgstucht kan hem meer bedwingen!
Hy waagt, zich aan 't gezag te ontwringen,
En trotscht den norschen dwingeland!

Verstrooid als wilde pantherdieren,
Verhit op bloed en dolle roof,
Gaat elk een blinden moedwil vieren,
Voor menschlijkheid en reden doof.
Thands bindt noch zeedlijkheid noch orde
Deze onbetembre roovrenhorde:
Ze ontziet noch wet noch heerscher meer;
Maar zwerven in verdeelde scharen
Gelijk verwoede Nijlbarbaren,
En trotschen macht en tegenweer.

De siddrende Onschuld ligt bezweken,
Vertrappeld waar hun voet zich wendt;
Zy stort vergeefsche tranenbeken
Voor d' onmensch die haar rechten schendt.
De grijzaart ziet zich overrompeld:
De weêuw en wees, in rouw gedompeld;
Geplonderd, wie nog iets bezat;
En, na dat ze alles moesten derven,
Nog soms gedoemd op 't puin te sterven
Der afgeblaakte Vaderstad!

Naar de onbewoonbre bosschenholen
Was stad en dorpeling gevlucht.
Daar hield hy gade en kroost verscholen,
Alleen voor hun behoud beducht.
Daar borg hy zich in boomspelonken,
En schoot waar 's vijands waapnen blonken
Met leeuwenfierheid op hem aan.
Zoo zagen zy by duizendtallen
Zich 't wrekend zwaard ten offer vallen,
En straffen voor hun gruweldaân.

Welhaast verhief het heir zijn klachten:
De tand des hongers knaagde diep!
De dwingland zag by 't plichtverachten
Hoe luid het al om uitkomst riep.
Welaan! wat zou hy nog vertragen?

Wat ijdle poging meerder wagen? -
   Het ijzren noodlot zweept hem voort. -
Hy heeft beslist, en knarsetandend,
En, 't hart van woede en wrevel brandend,
   Ontruimt hy dit vergruizeld oord.

Nog kan zijn wanhoop zich verbergen!
   Hy spreekt zijn legerhoofden aan:
‘Het ware uw moed en eerzucht tergen,
   Hier werkloos by dit puin te staan.
Neen: zoo die onbeschaafde benden
Geen dapprer heldenweêrstand kenden,
   Hun strijd is onzen arm niet waard.
Haast zult ge een beter wijkplaats vinden -
Mijn wraak op 't hoofd van die ontzinden
   Blijf voor een later dag bewaard!’

Hy sprak. De spijt blaakte aller harten,
   Om dees hun onuitwischbre schand!
Hoe! zoo veel bloed om niet te storten
   Op d' oogwenk van een dwingeland!
Hoe! zoo veel braven om doen komen,
Ja, Frankrijks diersbaarst bloed doen stroomen
   Om willekeur en gloriedorst!
Hoe! 't Vaderland zoo afgemarteld!
Zoo met der burgren goed gedarteld! -
   Heet dit dan Vader zijn en Vorst?

Zoo galmde 't in de borst der Helden.
   Maar slaafsche vrees verdringt die stem,
En smoort wat zuchten hun ontwelden;
   Doch -! al hun grootheid zonk met hem.
Met heimlijk morrend tegenstreven
Als heillooze offers voortgedreven,
   Doorkruisen zy de sneeuwwoestijn;
Gegeesseld door des stormwinds roede,
Gefolterd door verbeten woede,
   En hongers onverduurbre pijn!

Om niet thands strik op strik gespannen!
Vergeefsch is de uitgezochtste list!
Om niet, ô trotschste der Tyrannen,
Zijn moed en kunst en bloed verkwist!
Wat poogt gy, na zoo felle schokken,
Den dappren Rus ten val te lokken?
Een Kutusow misleidt gy niet.
Hem zult ge, en eer gy 't weet, ontmoeten,
Om voor dien dollen waan te boeten,
Die half uw heir ter neder stiet.

Daar staan zijn onvertzaagde dapperen,
En toeven u met ziedend bloed,
Vol schrik ziet gy hun vaandels wapperen,
En siddert by uw overmoed.
Naauw is de krijgskreet aangeheven,
Of duizend uwer strijdren sneven;
En drom by drom, uit één gejaagd,
Werpt zwaard en oorlogsroer ter aarde,
Het geen hy slechts uit dwang aanvaardde,
En tot verderf des menschdoms draagt.

Op nieuw weêr tot de vlucht gedwongen,
Verlaat gy 't rookend oorlogsveld!
Op nieuw ontrolt aan duizend tongen
Vervloeking op uw algeweld!
Nu ziet zich 't heir op nieuw bestrijen
Langs de onafzienbre woestenijen,
Die, immer verder uitgebreid,
Geen eindperk toonen aan hunne oogen;
En 't hijgend hart op nieuw bedrogen,
Dat met verpozing was gevleid.

't Was weinig, zoo de kracht verlamde;
Zoo 't overschot van moed vervloog;
Zoo woede 's krijgsmans borst ontvlamde,
Wien nog gevoel voor eer bewoog.
De zedeloosheid, voortgesproten

By bandelooze tochtgenooten,
   Verspreidde haar vergif by 't heir.
Niets kon den moedwil overwinnen.
't Trotschte alles, met verwoede zinnen,
   En Legerhoofd en Opperheer.

Haast rees de schriklijkste aller rampen,
   (Het bleek gebrek, met hollen mond)
Uit de onderaardsche zwaveldampen,
   En stortte dood en wee in 't rond.
Nu togen benden om, als roovren,
Bedacht op enkel spijsveroovren,
   En stieten om een mondvol brood
Hunne in het bloed verroeste klingen
In 't hart der bange dorpelingen,
   En wie der roofzucht weêrstand bood!

Bezwijkend stortte 't ros ter neder,
   Dat d' afgematten ruiter droeg:
Op dit gezicht bekomt hy weder,
   Dan ach, nog leed hy niet genoeg!
Zijn lotgenooten overvallen
En weigren hem (het zwakst van allen)
   Dat rif, het geen zijn oog verslindt;
Hy ziet het onder hen betwisten,
En vruchtloos is zijn krachtverkwisten,
   Daar reeds de dood zijne armen bindt.

Wat wonder, zoo de muitzucht woedde,
   En zelfs den dwingland beven deed?
Wat wonder, zoo er opstand broedde
   By 't leger dat zoo gruwzaam leed?
Ze is eindlijk nu ten top gestegen;
't Druischt alles d' overheerscher tegen
   Dien God hun in zijn gramschap gaf!
Dan, wat weêrhoudt u, bange lijders?
Zijt, zijt uws Vaderlands bevrijders,
   En rukt hem d'ijzren scepter af! -

Neen: Treedt niet in des hemels rechten!
Nog is zijn loopbaan niet volend!
God-zelv zal haast den strijd beslechten,
Wien zijn verbijsterd oog miskent!
Laat, laat hem stad by stad vernielen,
Miljoenen offers nog ontzielen;
Zijn overmoed houdt eindlijk stand.
Reeds is het strafzwaard uit de schede,
Dat de aard heraâmen doet in vrede:
Reeds bliksemt het in 's Hoogsten hand.

Een Cezar mocht zijn heir herwinnen
Met d' enklen opslag van zijn oog;
Mocht heerschen op verdeelde zinnen,
Dat alles op zijn wenken vloog;
Dit, dit is 't recht, der deugd gegeven.
Vergeefs, den scepter opgeheven
Wanneer eens dwinglands hand hem torscht!
Een blik des Vaders van zijn Volken
Ontrukt der muitren hand de dolken
Gericht op d' aangebeden Vorst!

Tyran! gy moogt uw grootheid roemen;
Verwoester van des menschdoms heil!
Vergeefs uw macht onperkbaar noemen:
Die macht is voor geen schatten veil.
U, de afkeer zelfs van uw soldaten,
Mag thands gezag noch goedheên baten.
Door de opperhoofden zelfs veracht,
Ontziet ge, uw scepter te doen gelden,
Maar streelt en vleit uw laffe helden
Terwijl uw ziel van wraakdorst smacht!

Nog steunde een flaauwe hoop de strijderen:
Smolensk bood hun een wijkplaats aan.
Dit smoorde 't wee in 't hart dier lijderen:
Daar zou hun honger zich verzaân!
Vergeefsch, hen door die hoop bevredigd,

En met dit uitzicht u verdedigd,
   By 't woeden van getergden haat:
Te spoedig zal d' onzaalgen blijken
Wat zorg gy draagt voor hun bezwijken,
   Als 't nieuw gebrek hen nederslaat.

Zal dan dé ellend nog hooger klimmen,
   ô Wreed misleide krijgrenschaar!
Reeds dwaalt gy om, als doodenschimmen,
   Met hartverscheurend rouwmisbaar!
Des Rechters vierschaar schijnt gespannen
Tot straf des wreedsten der Tyrannen:
   En Hy verdelgt u in zijn val!
Daar daalt een doodsche kou op de aarde,
En moordt wien 't spook des hongers spaarde,
   Of 't krijgszwaard niet verdelgen zal.

Hoe, Veldheer, hebt gy u misrekend
   By dees uw onvoorzienen tocht?
Verwoesting heeft uw pad geteekend;
   Herstelling wordt vergeefs gezocht.
Kleedy en deksel, afgesleten
En in den strijd van één gereten,
   Bedekt het trillend lichaam niet:
Geen voetzool hoedt de ontbloote voeten,
Die hageljacht en sneeuw doorwroeten,
   Waarlangs het bloed by stroomen vliet.

De grond, verkeerd in spiegelplaten,
   Ontzegt zijn steun d' onvasten voet;
Geen ijver mag d' onzaalgen baten,
   Hoe 't ongeduld ook noop tot spoed:
Geen zweep vermag het ros te drijven;
Heel de oorlogstrein moet achter blijven,
   En wordt des vijands oorlogsbuit.
Ja, zelfs des trotschaarts zegewagen,
Die hem gelauwerd om moest dragen,
   Roept, diep in 't Noord, zijn neêrlaag uit.

Smolensk verschijnt hoe langs hoe nader.
Heil 't lang beloofd herstellingsoord!
Nu juicht, nu streeft het al te gader,
Met nieuwe levenskrachten, voort. -
De zwijmende opent hart en oogen!
De stervende vernieuwt zijn pogen,
Of hy dien wijk bereiken mocht!
't Rukt alles hopende in die muren; -
Dan ach, - om jamm'ren te verduren,
Te dier met zulk een hoop gekocht.

Zie daar de woedende kohorten,
Geprangd door hongers schrikbren nood,
Als vijand op elkander storten
En worstlen om een mondvol brood.
Die 't woedendst is, vertrapt zijn makkren:
Des sterksten vuist ontscheurt den zwakkren
De laatste beet van uit den mond!
Door wolvengretigheid gedreven,
Verlengt zy 't afgepijnigd leven.
Maar, hemel, voor hoe kort een stond!

Hoe wederstrevig, stervelingen,
ô Hoe onpeilbaar is uw hart!
Wie zal 't verdeeld gevoel doordringen
Waardoor gy steeds geslingerd werdt.
Verdrukking doet uw boezem gloeien,
En voelt ge uw bloed niet heeter vloeien
Hoe hooger de verdrukking stijgt?
Neen: thands mag u de dwingland slachten;
Hy heeft geen tegenstand te wachten,
Nu zelfgevoel en eerzucht zwijgt.

Welaan dan, gy, wien, onbezweken,
Nog ééne levensvonk bezielt,
Hy-zelf zal deze uw lafheid wreken,
Voor wien gy kruipt, ja, nederknielt!
Hy, die reeds zeën bloeds deed vlieten,

Zal wroegingloos de rest vergieten,
Zal alles offren aan zijn roem!
Zal heel Euroop met lijken dekken,
En over de aard zijn scepter strekken,
Op dat men hem d e n g r o o t e n noem!

Rukt aan dan, afgefoolde slaven,
(ô Gy, wien schrik de krachten spant!)
Om de ijdele oppermacht te staven
Des plondraars van uw Vaderland.
Haast wordt uw lot hoe langs hoe droever!
Reeds staat gy aan de gapende oever!
Heft aan het gillend noodgeschal!
Ik zie het moordspook om u zweven,
Reeds is de schrikzweep opgeheven
Die U ten afgrond jagen zal.

Daar stijgt de zegekreet ten wolken
En jaagt u doodsche wanhoop aan.
De Berezine ontsluit haar kolken
Beneden de opgeworpen baan.
Vervolgd door 's overwinnaars klingen,
Zien duizendtallen zich verdringen
En plat getrapt als zomergras.
Of vinden, met gekneusde leden,
Door wagenrad en ros vertreden,
Hun dood in d' opgezwollen plasch.

Geen rang van legerhoofd beschermde;
't Drong alles razend, woedend voort!
Geen Vader, die zich 't kroost erbarmde!
Geen stem van deernis werd gehoord!
Ontelbren zwommen in de vloeden
Om 't wrakke leven nog te hoeden,
Of dreven op eene ijsschots rond:
Helaas, om niet dit ijdel pogen!
De stroom, door schok op schok bewogen,
Rukt volk en ijsschots naar den grond.

Ziet om, die 't leven nog mocht redden
    En veilig de overtocht volbracht!
Het stroomnat zwellende uit zijn bedden,
    Is wijd en zijd met doôn bevracht.
't Omspoelt het stof van zoo veel helden,
Bedekt met roem in de oorlogsvelden,
    En grootscher, eedler, noodlot waard.
Beklaagt, betreurt hen, zoo gevallen;
Maar waagt niet op uw lot te brallen!
    Wie weet waarvoor dat lot u spaart?

ô Gy, het kroost van Hollands braven,
    (Hoe bloedt ons hart en ingewand!)
Gy, weggevoerd als negerslaven,
    Niet eens ten strijd voor 't Vaderland!
Neen: niet om eigen grond te hoeden,
Maar voor eens dwinglands zaak te bloeden
    Die heel de wareld onderdrukt.
En (ach, kon de Almacht dit gehengen?)
Om tranen op uw roem te plengen
    En de eerlauwrieren die gy plukt!

Hoe weinig dacht de teedre moeder
    Wanneer ze u koesterde op haar schoot
En 't dankgevoel aan d' Albehoeder
    In zachte tranen 't oog ontvloot; -
Hoe weinig dacht ze by die weelde,
Waar de Ega van haar hart in deelde,
    En zy zich droomde in 't hoogst genot,
Hoe smartlijk ze eenmaal zou ontwaken
Om 't eeuwig Godsbestier te wraken
    By de ijslijkheden van uw lot!

Hoe menig vader, die zijn wichtjen
    Aan d' oever van het graf zag staan,
Bad de Almacht, dat zijn levenslichtjen
    Zoo spoedig niet mocht ondergaan;
Die thands zich 't hoogst geluk zou wanen,

Zoo God in weêrwil van zijn tranen
Die vroeger beê niet had verhoord.
Zijn kamp ware eerder afgestreden,
En 't lot, zoo vol van gruwzaamheden,
Had hem niet in zijn kroost vermoord.

Gy, lieve maagd, wie 't voorjaarslover
Als bruid den boezem had gesierd!
Uw hoop woei met den stormwind over
Die langs de Noordervlakten giert.
Gy, wien het voorgevoel het spelde,
(Toen d' afscheidsgroet uw borst beknelde)
Wat noodlot u te wachten stond!
Wie troost u van een minnaar weder,
Wien nooit een hart, waarachtig teder,
Ten tweedenmaal op aarde vond?

Gy ziet alreeds by 't uchtendgloren
Eens levens dat benijdbaar scheen,
Al 't aardsch geluk voor u verloren,
En slijt dien uchtend in geween!
Zoo ijdel is des warelds vreugde,
Wee, die zich ooit in haar verheugde
En 't oog niet hooger hield gevest!
Wee, die zijn wellust ziet verdwijnen,
En, wien by 't sterfbed van de zijnen,
Geen troost omhoog te wachten rest.

Hoe menig een, met teedre zorgen
Als 't kostbaarst knopjen opgekweekt,
Dat, voor den minsten storm geborgen,
Met schittring uit zijn windsels breekt,
Werd thands verplaatst uit Hollands Eden,
Om, in het barre Noord vertreden,
Of door den killen wind verplet,
Zijn bloessem die dees grond moest tooien,
Door d' onweêrstorm te zien verstrooien,
En door der wormen beet gesmet!

Schreit, oudren, gy, die 't hart voelt bloeden!
Ach! dat uw schreien baten mocht,
Heel Neêrland had voor tranenvloeden
Uw zonen lang te rug gekocht!
Dan ja, hoe troostloos ge ook moogt weenen,
Vest al uw uitzicht op dien éénen,
Die aller kindren Vader is.
Hoe grievend u 't verlies moog vallen,
Hy weet alleen, wat voor ons allen,
En nuttig, en weldadig is.

Nu dacht het overschot der wakkren
Zich by zijn haardsteê haast te rug,
En stortte een traan om 't lot dier makkren
Bedolven onder Sembins brug:
Wanneer de strenge Winterkoning
Zijn ijskristallen Vorstenwoning
Op nieuw verliet met grammen blik.
Hy zwaait zijn scepter langs de velden,
En stort een duizendtal van helden
Ter neder in één oogenblik.

Nu sleepen zich de droeve scharen,
Beroofd van deksel, drank, en spijs,
(Het bloed verstijvende in hunne aâren)
Langs de opgeworpen bergen ijs.
Thands acht zich zalig boven maten,
Wie een der stervende soldaten
Zijn laatsten teug ontwringen mag,
Zijn laatste dek hem mag ontstelen,
Of de afgesleten huid mag deelen
Die eerst zijn ros te sieren plach.

Te hoog is deze ellend geklommen
Dan dat een stervling haar weêrstond.
Soldaat en Legerhoofd verstommen,
En zwerven zonder uitzicht rond.
Vergeefsch, de veldschuur afgebroken,

En op den houtmijt aangestoken
Vergeefsch, en dorp en stad vernield!
Ach, de avond ziet het volk bezwijken,
En de uchtend vindt de stapels lijken
By de uitgeglommen asch ontzield.

Wie, die by 't roekloos dorpverbranden
Zich-zelv' een koestrend vuur belooft!
Hier storten de ondermijnde wanden
Den neêrgestrekten op het hoofd:
Daar ziet men halfbestorven scharen
Als schimmen door de vuurkolk waren;
Of, als de worm langs de aard gebukt,
Met kindsche vreugd de vlam omarmen,
En, onder 't hartverscheurend kermen,
In 't gruwzaamst lijden weggerukt.

Wat doet gy thands, ô Rechtverkrachter,
Die zoo veel ramps op 't menschdom stort?
Strek thands uw volk ten leedverzachter,
Dat zoo ontmenscht gefolterd wordt!
Thands, thands is 't tijd om moed te ontsteken,
En troost den droeven toe te spreken,
Met eigen voorbeeld voor te gaan,
Hen 't leed gedwee te leeren dragen
Dat dieper grieft dan 's vijands slagen,
Waar de eer gebiedt om pal te staan.

Wat laffe vrees bedwelmt uw zinnen?
't Is thands de tijd om g r o o t te zijn! -
Alleen te brallen by 't verwinnen,
Is niets dan ijdle grootheids schijn.
Weet thands, 't verbolgen lot te dwingen,
Den teugel aan zijn vuist te onwringen;
En, mén uw zegekoets langs 't pad,
Gesierd met gouden gloriestralen,
Dat ge eerst met hemeltergend pralen
Voor u ten weg verkozen hadt.

Dan neen: het is des hoogmoeds teeken,
Te zwichten by den tegenspoed.
Hoe hooger zich de trotschaart reken,
Hoe dieper God hem storten doet.
Hoe ook het menschdom u mocht doemen
Één grootheid hadt gy, waard te noemen:
Beleid, den kloeksten Veldheer waard;
Ja! dat, by al uw bloedvergieten,
Des Dichters bruisschendste aâr deed vlieten,
Vergetend uw verfoeibren aart.

Maar, thands is al die roem ontluisterd
Door opgehoopte gruweldaân:
Geheel Euroop, door u gekluisterd,
Staart thands dien roem met afschrik aan.
Ge ontzaagt niet, plicht en eer vertrappend,
Op lijken van uw helden stappend,
Vermeesterd door een laffe vrees,
In 't heimlijk aan 't gevaar te ontvlieden,
In plaats van 't lot het hoofd te bieden
Toen 't buldrend noodgetijde rees.

Zoo schuilt, zoo sluipt de bange moorder,
Die eerst 's gewetens stem verkracht,
Wanneer die gramme rustverstoorder
Hem aangrijpt in het holst der nacht.
Dan hoort hy in het bladrenkraken
Vervolgers die zijn schuilplaats naken,
En ziet in 't kalme licht der maan
Het wrekend slagzwaard op hem neigen,
En onverzoenbre schimmen dreigen,
Die vlammende zijn zij' beslaan!

Zoo, Dwingland, moest gy zijn te moede
Wanneer gy 't overschot ontvloodt
Des legers, door uw geesselroede
Gezweept in d' armen van de dood.
Zoo werd u 't hart van een gereten: -!

Dan neen: geen roepstem van 't geweten
Ontrustte uw ziel; maar dolle spijt,
Om dat ge, in weêrwil van uw brallen,
Met al uw honderdduizendtallen,
Van 't noodlot overmeesterd zijt.

Uw oog ziet koel te rug naar 't Noorden,
Die onafzienbre wegen door,
Die 't rookend bloed van uw vermoorden
Heeft afgeteekend tot een spoor.
Hun jamm'ren niet, noch smartlijk sneven,
Heeft u een traan in 't oog gedreven.
Wat is u 't bloed van Frankrijks kroost? -
't Verlies uws roems by Moskaus muren
Leert ge ook welhaast gedwee verduren
Daar heel uw volk by weent en bloost!

Keer schaamteloos te rug, ontmenschte,
En vorder andere offers af.
Leer al wie u ten heerscher wenschte
U vloeken en uw martelstaf.
Zy zullen 't, als ge, in spijt der slachting
En lang misleide heilverwachting,
Nog meerder bloed tot storting vergt, -
Zy zullen 't als 't gericht des Hoogsten
Hen al de vruchten heeft doen oogsten
Des waanzins die Hem heeft getergd.

Als langvergaarde donderwolken,
Zoo barst welhaast met wraakgeluid
De kreet der langverdrukte Volken
Eenstemmig hart en lippen uit.
Ja, uit uw overmoed geboren,
Zal haast de blijde dag ontgloren
Die God met ons verzoenen zal!
Een wijl nog moest ge ons overheeren,
Haast zal Europa triomfeeren,
En juichen, Dwingland, in uw val!

Ter geboortefeest van Zijne Koninklijke Hoogheid, 's lands souvereinen vorst; den 24sten van Oogstmaand 1814.*

Plengt, plengt den zoeten Hemelval
ô Gy, wien 't Dichtrenvuur doet gloeien,
En paart aan 't juublend paukgeschal
De tonen die uw ziel ontvloeien.
Hieft ge ooit een blijden feestzang aan,
't Is thands de tijd ter rei te gaan,
En 't daavrend hoogtijdlied te zingen!
Daal neêr, gewijde Poëzy,
Beziel Gy Neêrlands Dichtrenry
Van 't vuur der bovenaardsche kringen!

Hieft ge ooit een blijden feestzang aan,
Dees heilrijke uchtend eischt uw tonen.
Niet op dit feest ter rei te gaan,
Waar Neêrlands Vorst, waar Neêrland honen.
ô Batavieren, welk geluk,
Na jaren vol van ramp en druk,
Weer ongedwongen aâm te halen,
En, na den langen kerkernacht,
Den hemel die ons tegenlacht
Op Holland te zien nederdalen!

Den hemel nederdalen? ach!
Dit zelf kon ons van 't wee niet troosten,
Zoo niet dees afgebeden dag
Ware aangebroken in het Oosten.
Al stortte de overheerscher neêr,

* Vaderlandsche Uitboezemingen, 79.

Nooit wierd ons Holland, Holland weêr,
Zoo vreemde macht den staf moest voeren.
Aan Hem-alleen die Hollands grond
Op Oudren bloed en leven stond
Kon ons de band der harten snoeren.

ô Gy, wien tegenspoed en smart
Eens anders lijden leerde schatten!
Uw in het leed vertederd hart
Kon eenig onze ellend bevatten.
Ja, Gy die ons als Landgenoot
De Vaderlijke handen boodt
Toen we ons in 't stof ter neêr gesmeten,
Vertrappeld als een slavenstoet,
Ontwrongen aan des dwinglands voet,
Nog worstlend met zijn stalen keten.

Door U alleen, die Hollandsch denkt,
Die Godsdienst koestert, deugd, en zeden,
Kan Neêrland, in zijn roem gekrenkt,
Weêr in den rang der Volken treden.
Geen offer staat uw hart te dier
Om by het Vaderlijk bestier
Onze eer aan ons geluk te paren:
Gy staafdet dit met eigen bloed,
Met onvertzaagden heldenmoed,
Reeds in den bloei der lentejaren.

Geloof niet, uitverkoren Vorst,
Dat ooit dat offer zij vergeten!
Wie eens zijn hart verzaken dorst,
De wroeging heeft het opgereten!
Wien ooit een dwaling heeft verblind,
Wie vijand wezen mocht of vrind,
't Wist al uw grootheid recht te geven!
Geen Neêrlandsch hart dat edel dacht,
Dat niet zijn bloed ten offer bracht,
Zijn leven afstond voor uw leven.

Zoo wettig als uw Vorstenrecht,
Zoo eindloos teder zijn de banden
Waarmeê zich 't Hollandsch harte hecht
Aan U voor wien de boezems branden.
Ja, wierdt Gy van uw eerste jeugd
Den braven dierbaar door uw deugd,
Thands zijt Gy 't tienvoud door uw loten
Op wien zich Hollands grond beroemt,
Wien heel de wareld Helden noemt,
Waar ze ooit het Oorlogszwaard ontblootten.

In U, in uw zoo dierbaar kroost
Ligt Hollands heil en welvaart tevens:
Elke uchtend die de kimmen bloost
Verhoogt den zegen U huns levens.
In U, in hun, bloeit Hollands eer!
Gy roept de welvaart, dat zy keer'
Om Hollands glorie uit te breiden.
Op U is aller hoop gericht;
Gy zult het schittrendst morgenlicht
Op de uitgeschenen glans verspreiden.

ô Vorst, wien alles hulde brengt
Op 't dierbaar jaarfeest dat wy groeten!
Wat blijde traan er word' geplengd,
Wat offer nadere aan uw voeten,
Mijn dankbre ziel herdenkt den tijd
Toen, alle hoop op uitkomst kwijt,
By 't dwalen langs uitheemsche stranden,
Den balling dien Gy nooit vergat
En die op aard geen toevlucht had,
De weldaad toevloot van uw handen.

Dees my in stilte ontrolde traan
Bedaauw' my ongezien de wangen!
God-zelf zal 't offer niet versmaân;
Gy ook moogt zulk een dank ontfangen.
Is niet in 't Vorstlijk hoofdsieraad

De parel die het schittrendst staat,
Het traantjen dat de dankbren weenen?
Waar Vorstendeugd haar wellen doet,
Siert zy de kroon met schooner gloed
Dan 't vuur van Indus flonkersteenen.

Steeds smaaktet Ge in 't gevoelig hart
Des weldoens onverstoorbren zegen:
Betoog de hemel zich met zwart,
Dit strooide U rozen op de wegen.
Dit is 't, dat U vergoden zal
Waar ooit uw naam door 't wijd heelal,
Des vreemdlings eerbied op moog wekken:
Dit is 't, dat d' onverbreekbren band
Die Vorst verbindt en Vaderland,
Steeds naauw en naauwer toe zal trekken.

Was weldoen ooit eens Vorsten pronk,
Hoe zalig moog zich Holland achten,
Nu de Almacht ons een heerscher schonk
Wiens hand ons lijden zal verzachten!
ô Derfde uw volk die troost zoo lang
Dat vrij de vreugd zijn smart vervang'!
Ja, de uitkomst zal het niet misleiden.
Gewis, Gods gramschap lei zich neêr,
Hy schonk een Antonijn tot Heer,
Die aller voorspoed uit zal breiden.

Gezegend, heilig dan dees dag,
Dien 't Englendom met vreugd zag gloren:
Dien 't groette met zijn zoetsten lach,
En 't welkom toezong uit zijn choren!
Op, Neêrland, op! ter hooggetij'!
Gevoel wat reine vreugde zij,
En breng den hemel uw gebeden!
Der braven vreugd is dank en lof;
Op, Neêrland! hier is dankensstof!
Erken het, dit gezaligd heden!

ô Poëzy, waar is uw lied?
Wat toeft gy in de hemelkringen!
De Dwingland viel, die U verstiet!
Kom WILLEMS feest het Iö zingen!
Kom, druk op uw gewijde Luit
Ons aller hartsgevoelen uit,
Geen blijder dag hebt ge ooit bezongen.
Wees gy, bezield van hemelgloed,
De tolk van 't overstelpt gemoed,
Van Vorstenmin en vreugd doordrongen!

Ach! of de hoogstgestemde snaar,
Geroerd door de elpenstift van Goden,
Thands tolk van Neêrlands liefde waar:
Doch, Vorst, hebt gy dien tolk van nooden!
Neen: 't Hollandsch hart spreekt in 't gelaat,
En uw verheven ziel verstaat,
Ofschoon en tong en lippen zwegen,
Wat zucht ons aller borst ontwelt,
Wat traan in aller oogen zwelt,
Al klonk geen blijde galm U tegen!

Dan neen: hy rijst, geliefde Vorst!
De wolken dreunen in 't weêrgalmen!
De vreugdekreet ontstroomt de borst,
En stijgt tot God als offerpsalmen:
Ach! zoeter dan des wierooks wolk,
Een dwingland door 't gebogen volk
Op bloedige outers aangestoken!
Herhaal, ô Neêrlands Volk, herhaal
Oranje steeds die hartetaal
Tot eens het jongste licht ter kimm' zij aangebroken!

Ter geboortefeest van Hare Koninklijke Hoogheid, 's lands souvereine vorstinne; den 18den van Slachtmaand 1814.*

Zoo was het dan geen droom in 't zuizlend brein geteeld,
Geen ijdel gochelspel van 't lichtgeloovig harte!
Geen zinbedriegend schaduwbeeld,
Dat slechts tot terging strekt van smarte?
ô Neen, onze oogen mochten 't zien!
Dit roepen we op gebogen kniên
U toe, die zegen deelt, en slagen.
Ja God, Gy hebt uw Volk gered!
Aanvaard ons innig dankgebed
Voor 't wonder dat onze oogen zagen!

Wie heeft zijn leven veil voor 't dierbaar Vaderland,
Wie houdt geen schat te dier om voor zijn roem te geven,
En zou niet juichen dat Gods hand
Den Alverwoester heeft verdreven?
Niet danken dat hy op dees dag,
Ons slavenjuk verbrijzeld zag!
De ketenschalmen zag vertreden!
En, dat de kreet uit aller borst
Zich ophief tot den dierbren Vorst
Zoo vaak van God te rug gebeden!

Met moedloos hangend hoofd en uitgebleekte wang
Zat Neêrlands droevig kroost by 't gapend graf te treuren.
(Wie, heilloos offer van den dwang,
Zag zich geen kostbaar pand ontscheuren!)
Ach, uitgebluscht was moed en kracht;

* Vaderlandsche Uitboezemingen, 91.

Niet een, die redding mooglijk dacht!
Niet een dorst klacht en tranen storten!
Niet een die 't dorst bestaan, zijn bloed
Te plengen, om den overmoed
Van 's Alverwoesters arm te korten.

Hoe hooger 't wreed gevoel van 't tergend lijden klom,
Hoe zwakker de onmacht zich tot wederstand gevoelde;
De siddrende angst hield allen stom,
Daar spijt en haat het hart doorwoelde.
Hoe! werd ons Neêrland dan verlost
(En, ô wat heeft het bloeds gekost
Om 's Spanjaards kluisters af te rukken!)
En moest dat vrijgestreden kroost,
Een hoon verduren daar 't om bloost,
En, voor eens ondiers scepter bukken!

Uw wijsheid duldde dit, weldadige Oppermacht!
Gy zaagt ons in die poel van jammren zonder palen;
Maar op die donkere afgrondsnacht
Moest licht en morgen zegepralen!
Uwe Almacht had het uur bestemd,
Dat hem wiens oog in tranen zwemt
Het hart vertroosten moest van 't lijden.
Dat uur genaakte, en 't was gedaan!
Wy zagen 't schrikdier nederslaan,
En 't dierbaar Vaderland bevrijden.

Nog grijpt ons siddring aan! ô Albeschermend God,
Wat waren we op dit uur, waart gy niet toegetreden?
Hoe heilloos waar ons aller lot,
Verdubbeld in afgrijslijkheden!
Streelt thands een gulle hartevreugd
Des grijzaarts borst en 't hart der jeugd,
U zij de dank voor dezen zegen!
U die den arm hebt uitgestrekt
En d' uitgedoofden moed gewekt,
Toen 't lijden scheen ten top gestegen.

U, die het twistvuur smoorde in 't wrevelvoedend hart,
En broedren, lang verdeeld, veréénde in één bedoelen.
Die ons in de uitgestane smart
't Gemis van 't wettig Hoofd deedt voelen!
U, die de boezems hebt gekneed,
Het plichtbesef herleven deedt,
En steun in de onmacht hebt geschonken!
ô Doe ons thands erkentlijk zijn,
Op dat wy niet in ijdlen schijn
Met huichelende deugden pronken!

De storm woei om ons heen met fellen geesselslag:
De Staatskiel stoof in 't wild langs de opgezweepte baren:
De nacht verving den heldren dag;
Een nacht, die nooit weêr op moest klaren!
De lucht was overwolkt met zwart,
En 's afgronds kaak was opgespard
Om heillooze offers te verzwelgen:
De stem des Alverwoesters klonk,
Zijn alvernielend lemmer blonk;
En ach! 't was uit met onze telgen.

Gedwee, als 't slachtlam gaat waarheen zijn moorder 't voert,
Zoo volgde Europaas kroost den wenk van zijn bedwinger.
Wat hield hun aller hand gesnoerd,
Daar 't wraak gold op den bloedontwringer?
Ontbrak 't den Batavier aan moed
Om voor een luttel hartebloed
Zijn Zonen aan den dwang te ontrukken;
En was 't alleen op Frankrijks grond
Dat de overmoed een wreekster vond
Die hem de dolk in 't hart dorst drukken?

Zweeg dan de stem van 't bloed in 's moeders teedre ziel;
Was de echtgenoot zoo koel voor d' eens zoo dierbren gade;
Dat toen hy 't lot ten offer viel,
Zy moedloos in haar tranen baadde?
Dat zy zich 't kroost ontvoeren zag,

Den gâ voor 't laatst in de armen lag,
En, niet door wanhoop voortgedreven,
Onzinnig dol van wee en smart,
Het lemmer stiet in 's dwinglands hart,
Getroost, voor wat zy mint te sneven!

Neen: Gods besluit verbood dat onze zwakke hand
De roê vernielen zou die slechts Zijn straf volvoerde.
Zijn goedheid wierp die roede in 't zand
Toen 't naberouw de boezems roerde.
Neen, wat zich heldenkracht vermeet,
't Is God-alleen die 't wonder deed
Waardoor we op heden jubel zingen.
ô Stijg' dan in vereende stem
Ons aller lofgebed tot Hem
Die 't lot bestiert der stervelingen!

Gezegend zij dees dag, zoo heilrijk opgegaan,
Toen Neêrland met één zucht om Nassauws weêrkomst schreide
En met de teedre weemoedstraan
De komst des besten Vorsts verbeidde!
Het windtjen nam dat zuchtjen op,
En 't golfjen bracht den waterdrop,
Langs bleeke wangen neêrgevloten,
Den langherwenschten te gemoed,
Die met eens teedren Vaders spoed
Zijn kindren kwam in d' arm geschoten.

Was ooit der Englen lust door 's stervlings heil vergroot,
Gewis, tot boven 't stof klonk de ongelijkbre vreugde!
Ja, 't was ons redding van de dood,
Waarin zich al wat leeft verheugde.
Hoe daverde langs Hollands wal,
(Wee hem die 't ooit vergeten zal!)
De welkomgroet den Redder tegen!
Hoe was de doorgestane smart
Vergoed aan aller dankbaar hart
In zulk een oogenblik vol zegen!

't Gevoel werd nu niet meer in de enge borst gewraakt,
Het oog viel weêr met lust op gade en telgen neder;
De vlam der hel had uitgeblaakt;
En moed en hoop herleefde weder!
Haast zagen wy ons oog verrast
Door kielen met een vracht belast,
Ons meer nog waard dan edelsteenen;
Haast zagen wy die achtbre vlag,
Die Oost en West te omwappren plach,
Door 't luchtruim schittren als voorhenen.

ô, Zien onze oogen dit, en klopt ons 't hart niet hoog
Van overstelpt gevoel, in taal niet uit te gieten?
Hy wederhoû geen traan in 't oog,
Die zoo veel weldaân mocht genieten!
Neen borrel' ze uit by 't dankgebed,
Uit harten, rein van tweedrachtssmet,
En door den broedrenband verbonden;
En honen wy door overmoed
Den God niet meer die ons behoedt
En balsems druppelt in de wonden!

Ja, stijg' de vreugd om hoog! En, Hemel, neem haar aan
By 't feestlicht, aan de trans zoo heuglijk doorgeblonken!
LOUÏZE, uw zon is opgegaan,
Zy die U 't leven heeft geschonken.
Zy, die U de aard ten pronkbeeld gaf,
Om Neêrlands zucht en WILLEMS staf
Met moederlijk gevoel te deelen;
Om uit uw Koninklijken schoot
Voor Onderdaan en Echtgenoot
Het heil des aardrijks voort te telen.

Rijs, blijde dagtoorts, rijs! strooi rozen, morgenstond!
Strooi paarlen op het feest der waardigste aller vrouwen!
In u is 't, ja, dat Batoos grond
Den volsten zegen aan mogt schouwen.
Door Hem die 's warelds scepter klemt

Waart gy ten jubeldag bestemd
Voor ons, voor duizend nageslachten,
Die, tot in 't verste tijdsgewricht
In d' aanblik van uw zeegnend licht
Zich eeuwen lang gelukkig achten.

Ja, deelen wy dees dag de vreugd van Neêrlands Vorst,
Als kindren wien 't verblijdt, eens Vaders heil te aanschouwen.
Zwaar zijn de lasten die hy torscht;
Maar moedigend, zijn Godbetrouwen!
Thands streelt zijn ziel een dubble vreugd:
't Is 't feest van haar, wier liefde en deugd
Hem zoet in 's levens smart mocht mengen.
Die, Gemalinne en leedgenoot,
Den slagen van het lot te groot,
Zich 's warelds hulde toe ziet brengen.

Ja, de Almacht loont de trouw waar zy zoo schittrend blonk.
Zoo zielsrust, aanzien, eer, de deugd op aard mag kronen,
Zy, die des rampspoeds beker dronk,
Zal steeds bedrukten hulp betoonen.
De weduw daal gerust in 't graf,
Nu God haar kroost een moeder gaf;
Het weesjen zal niet vruchtloos klagen:
Weldadigheid steeg op den throon,
In haar, wier schittrend zielenschoon
Ons-aller harten weg moet dragen.

Bataven, stremm' dan niets uw vreugd op 't heilrijkst feest!
Gevoelt u-zelven vrij van 's overheerschers boeien!
Herdenkt het geen gy zijt geweest,
Toen slechts zijn wenk uw bloed deed vloeien!
Licht waar by zijn gebied, ons kroost
Dat ons van alle jammren troost,
Op heden niet meer in onze armen:
Klemt, Ouders, klemt het thands aan 't hart!
Verwonnen is de wrangste smart
Door Gods genaderijk erbarmen!

ô Viert uw vreugde bot dit dubble hooggetij!
Thands moet ze in luid geschal door lucht en wolken boren!
Langs Maas en Rotte en Vecht en IJ
In 't dartlend vlaggewapper gloren!
Zy strale in 't glinstrend kunstlicht uit,
Dat Febus poort by nacht ontsluit!
Zy davere in den kreet des schaamlen,
Wien de aard geen andre hoop meer geeft,
Dan, als het Vaderland herleeft,
Zijn luttel nooddrufts in te zamelen.

ô Nassouws, Neêrlands God, verhoor ons smeekgebed!
Uw zegen druipe als daauw by zomeruchtend-krieken
Op 't Volk door uw gena gered!
Daalt, Englen, op gewijde wieken,
ô Daalt, en zweeft om WILLEMS throon!
Steunt Gy de last der Vorstenkroon,
En wappert om zijn dierbre Telgen!
Breekt 't laatste rankjen tweedrachts af,
En, Hemel, schep door WILLEMS staf
Den vroeger luister weêr der Belgen.

Feestzang
By 's konings verheffing tot den throon der Nederlanden.

Hoe! breekt op 's Almachts zeegnend woord
Op nieuw een blijde schepping voort,
En zonk de chaos weg, omhuld met aakligheden!
Hoor ik den galm der lofzang niet,
Die daavrend door de ruimte schiet
Van 't versch ontloken Eden!

Stort neêr, ô sterfling! stort in 't stof!
Breng, breng d' Oneindigen uw lof!
Brei, brei Zijne Almacht uit, Zijn weldaân, nooit volzongen

De nacht, de ontzetbre nacht verdween:
Het licht brak door den baaiert heen,
En 't lied des jubels rolt van aller Englen tongen!

Zoo schittrend heeft Auroor nog nooit
Haar blonden schedel opgetooid,
Om d' uchtendwelkomgroet aan Febus voet te brengen;
Nog nimmer zagen we aan den trans
Den goudgloed en oranjeglans
Zoo rijk aan 't morgenpurper mengen!

De Zongod komt, bestijgt zijn koets;
Het aardrijk toeft die komst met onbeperkt verlangen!
Wat heeft, wat heeft die komst al zoets
Voor plant en bloemgewas, die aan zijn oogstraal hangen!
Viooltjens, die zoo schuchter schuilt!
De Winterstorm heeft uitgehuild;
Thands moogt gy door uw windsels boren:
De vorst, die u in banden sloeg,
Terwijl hy d' ijzren scepter droeg,
Heeft staf en diadeem verloren.

Ontluik gy, jeugdig hofplantsoen!
Bot uit, gy duizendverwig groen,
Tot zetels, opgericht voor tallelooze knoppen!
Herleve Floraas hofgezin!
't Aâmt alles thands verkwikking in,
Gepuurd uit voedende uchtenddroppen!

Weldoende Godheid! milde Zon!
Die, sints des aardrijks loop begon,
Uw albezielingskracht door bloesems stort en planten;
Die 't ingewand der aard doorgloeit,
En 't vocht dat door haar aadren vloeit,
Tot goud verheft en diamanten!

Gy zijt ons 't beeld van aardsche Goôn,
Door deugden waardig aan den throon;
Gy zijt ons 't beeld van Hem, wien we onze harten wijden.

Bezielt gy de aarde met uw gloed,
Hy is 't, die ons heraâmen doet!
Hy, die verlies van 't dierbaarst bloed
En jaren slavendwang vergoedt,
Hy is 't, door wien wy ons, na 't boezemgrievendst lijden,
In 't schoonst vooruitgezicht verblijden!

Mijn zangster! schets niet weêr, wat Hy, wat Holland leed:
Wee, wee d' ontzinde die 't vergeet!
Dien voert geen Hollandsch hart het echte bloed door de aâren.
Neen, de afgrond heeft geen nacht zoo zwart,
Geen folterpijnen voor het hart,
Als die, waarvan wy de offers waren!

Verstom, mijn zangster! haal niet op
Wat reeds zoo menig' tranendrop,
Zoo menig' bangen harteklop,
Aan de oogen heeft ontperst, in boezems heeft doen beven.
Stem vreugd-, stem jubelzangen aan!
De zon van heil is opgegaan,
Nu de EERSTE WILLEM mocht herleven!

Gy, morgenstond,
Die Hollands grond
Zoo mild bedrupt met zegeningen!
Hoe juicht u alles in 't gemoet
Met heilgezang en welkomgroet,
In 't lied der dankbre stervelingen!

Heel 't aardrijk tiert!
Wat ademt, viert
Den lang gewenschten dag die Neêrlands heil verzegelt.
Heil, blijgewiekte dageraad,
Bestempeld in des Wijzen raad,
Die 's noodlots weg en uitspraak regelt!

Europaas grond, met bloed
Gevoed
Van Batoos wreed vermoorde Loten,

Zal door eens Dwinglands heir
Niet meer
Voor vruchtbre zaden zijn gesloten.
Hy zal zijn schrikbre legerspeer
Hun kroost niet meer door 't harte stoten!
De Godheid sloeg zijn hoogmoed neêr,
En de aarde bukt voor 't juk niet weêr
Van bandelooze vloekgenooten!

Bellona rukte 't pantser af;
Zy wierp den ijzren legerstaf,
Zoo lang gezwaaid tot 's aardrijks straf,
Met afschrik uit de handen.
Vertederd door des menschdoms wee,
Verbant zy 't slagzwaard in de scheê,
En ademt liefdegloed en vreê!
Ja, stemt den blijden feestzang meê
Der in den broedrenband op nieuw vereende Landen.

De ontzachbre Titan werd beteugeld in zijn vaart;
Hy, wiens onbuigbre trots en hemel tergde en aard!
Die met zijn razende oorlogsknechten
Gods almacht waagde te bevechten,
En jeugd noch onschuld heeft gespaard!

De nijvre landman ziet zijn velden
Waarlangs de dolle plundraars snelden,
Niet meer door d' oorlogshoef vertreên!
Hy zal geen purpren bloedstroomplassen,
Die 't beekjen uit haar kil doen wassen,
Zien spoelen over de akkers heen.

Hy zal Iäcchus boomgeschenken
Niet langer op des Woestaarts wenken
Zijn' eigen' telgen zien ontroofd;
Noch om de dorst naar roof te lesschen,
De gouden krans van Ceres tressen
Zien scheuren van 't getooide hoofd.

Zijn vuist, met Vorstenbloed bedropen,
Hield op, den hechten band te slopen,
Die Volken en Monarch verbindt.
De Twist, te lang de hel ontsteigerd,
Heeft aan zijn stem gehoor geweigerd,
En de aard herademt, eensgezind!

Thands heerscht de zachte Vreêgodinne
In 't blaauwend jaspen wolkpaleis!
Zy lacht ons toe van 's hemels tinne,
En schenkt Europa rust en peis!
Olijf en palmtak saamgemengeld,
Houdt haar in één gareel met Welvaart vastgestrengeld,
Wier horen onuitputbaar vloeit,
En de uitgemergelde aard besproeit.

De lieve Vrede slaat haar oogen
Met teedre blijdschap neêr van de overaardsche bogen,
En biedt ons malsche rozenblaân
En palmen aan,
Om Koning WILLEMS voet ten zacht tapijt te spreiden.
Ja! vloer' zy hem het donzigst pad,
Die reeds zoo lang op distlen trad,
En nimmer andre zuchten had,
Dan heil en deugden uit te breiden!

Gezegend Holland! buig de kniên,
Gy zult uw kroost gelukkig zien!
Erken 't, en, nimmer dankens moede,
Beveel dees heilvorst in Gods hoede,
Wiens deugd u de eeuw van goud met schooner glans voorspelt!
Die Holland, met d' alouden luister,
Zal doen herrijzen uit het duister,
Waarin verdrukking 't hield bekneld!
Die d' ongekrenkten roem der eerbiedwaarde Vaderen,
Zoo verr' de zon heur gloênde raderen
Om 's aardrijks schuddende assen drijft,
By 't nageslacht zal uit doen schitteren:
Een roem, die macht- en rijksbezitteren

Ten voorwerp van bewondring blijft!
Reik, Batavier! de blijde handen
Uw' stamgenooten toe, aan Maas- en Moezelranden;
En zweert den eed van trouw, elkander aan de borst!
Zweert, zweert hem, aan den voet van d' afgebeden Vorst,
Voor wien ons aller harten branden;
En zie Hy in uw broedrenmin
Een naauwvereenigd huisgezin!
Omstrengeld van de Oranjen koorden,
Doorblaakt uw boezems één gevoel;
Eer smelte 't ijs in 't kilste Noorden,
Eer zeng' de zon Kamschatkaas boorden,
Eer ooit die teedre zucht verkoel'!

De groote Zwijger slaat zijne oogen
Met zoete wellust op, van de overzij van 't graf.
Hy ziet u, aan 't verderf onttogen,
Weêr onderling vereend door WILLEMS koningsstaf.
Zijn blik doordringt de duisternissen;
Hy leest in Gods geheimenissen,
En ziet wat blijd verschiet u, wakkre Belgen, wacht.
Te lang de speelbal van Tyrannen,
Zaagt gy en heil en rust verbannen,
Uw recht en eigendom verkracht.
Ja, WILLEM FREDRIK, Neêrlands Koning,
Zal zoo veel lijdens tot beloning,
U in zijn weldaân deelen doen.
Gy zult, wy zullen weêr heraâmen,
En wat zijn scepter mag omvaâmen
Zal Hy verduurde smart vergoên.

Geliefde VORST! ontfang de hulde,
(Gy, die ons aller wensch vervulde!)
Van harten, U gewijd met elken druppel bloed!
De zucht, die in het traantjen spiegelt,
Dat op ons aller wangen wiegelt,
Vertolke U onzen welkomgroet!

Zie, zie uw kindren, by miljoenen,

Omslingerd in de bloemfestoenen,
Die u hun teedre liefde vlocht;
Van teugellooze vreugde dronken,
God dankende aan uw voet gezonken,
Voor 't wonder dat zijne Almacht wrocht!
De weldaad, ons in U geschonken!

Rol, Neêrland, rol de wimpels los,
En waaien ze uit by duizendtallen!
Bataven, op hun luister trotsch!
Verheft ze op torenspits en wallen!
Verheerlijk' Nassauws gouden Leeuw
Aan 't masttoppet, de jeugdige eeuw,
Die 't basterd-arendskroost de bliksems heeft zien slingeren;
En kondig' hy 't verbaasd heelal,
By Nassauws roem, d' onzetbren val
Van wettelooze warelddwingeren!

Langs heuvel, vlakte, en waterboord
Rolt één akkoord
Het feestlied van ontelbre tongen.
Nooit blies schalmei of herdersfluit
Zoo eensgestemde tonen uit,
Van zulk een blakend vuur doordrongen;
Nooit werd by feestcymbaal of luit
Zoo blijd een lied gezongen.

Welaan! dat Lente hoogtijd vier',
Haar slapen met den eerstling sier'
Die 't winterdekkleed mocht ontwoelen!
Dan neen, Natuur vervroegt haar tred;
En schiep een schittrend bloemenbed,
Zy deelt in ons gevoelen.

De grond kent WILLEMS Oppermacht,
Het aardrijk lacht
Den opgeklaarden hemel tegen!
De stroomen hupplen in hun kil,
Of staan in teedren weemoed stil
By d' aanblik van dien zegen!

Ja, stroomen, dartelt langs uw zoom,
En houdt uw golven kort in toom!
Vangt op, het jublend vreugdeklateren;
En brengt aan Nereus wijde kolk
De juichstem van 't gelukkig volk,
In 't ruisschen uwer wateren!

Gy, Flora! put uw schatten uit
Van bloem en kruid,
Om Neêrlands Koning toe te strooien;
Hy komt, uw zomerloof ontluik'!
Schep rozen aan den distelstruik,
Om borst en schedels op te tooien!

Dryaden, schaart u tot den dans,
En siert u met de hoogtijdkrans!
Gy, Stroomgodinnen, schoeit de snelgewiekte voeten;
Ontschiet de plassen daar ge in baadt,
En huppelt op de vreugdemaat
Waarin wy Neêrlands Koning groeten!

De woudgalm zwiert al schaatrend rond,
Terwijl hy Hollands vreugd verkondt:
De heuvels dreunen met de dalen
Van 't lied dat jeugd en grijzaart zingt!
Herhaal' hy 't feestlied duizendmalen,
Dat doordringt tot de koningszalen;
Dat zelfs den schellen boschchoralen
Een zoeter melody ontwringt!

Dan, hoe! zijn broze bloemwierlanden,
Hoe uitgelezen ook in Floraas lustwaranden,
(In eene middagzon ontluisterd van hun schoon,)
Een offer, waard den koningsthroon?
Of zal een ijdle klank den Vader zijner volken
Het innige gevoel vertolken
Waar 't hem gewijde hart van gloeit? -
Neen, Neêrland, maar uw dierbre Koning
Versmaadt geen zuivre huldbetooning
Die uit oprechte boezems vloeit.

Tot de uiterste eeuw haar loop zal sluiten,
Zij Hem, en 't nakroost zijner spruiten,
Die hulde, en al ons bloed, gewijd!
't Wenscht steeds te vlieten voor zijn loten:
Het zijne werd voor ons vergoten,
't Heeft Neêrland meer dan eens van d' ondergang bevrijd.

Den 17den van Lentemaand, 1815.

Lentezang.*

Iö! Iö! het zegelied
Word' juichend aangeheven!
De barsche Wintervorst verliet
Het grondgebied
Van Neêrlands vruchtbre dreven!
Hy zette naar 't bevrozen Noord
Zijn pletterende schreden voort,
En de aard mag weêr herleven!

Ontsluit dan, aarde, uw vruchtbren schoot:
Geen stormen meer die loeien!
Hy vlood
Die u in banden sloot, -
Hy vlood, die aan uw stroom verbood
Zijn zoomen langs te vloeien!
De nachtvorst, opperste in zijn stoet,
Die 't kiemend zaadjen smooren doet,
Ligt machteloos in boeien!

Gy, spruitjens, die de sneeuw omtoog,
Waagt eindlijk uit te schieten!
En beurt gy 't moedig hoofd om hoog,
Bedaauwde grashalmsprieten!

* Vaderlandsche Uitboezemingen, 3.

Violen, sluit uw kelkjens op,
En vangt den zilvren morgendrop!
De stormwind ligt in sluimer;
De Zefir plooit zijn wieken uit;
't Juicht alles, nu zich de aard ontsluit:
Ja 't vinkjen dat in 't rietbosch fluit,
Aâmt vrolijker en ruimer.

Geen eeuwen heucht een Lentedag
Zoo rijk als dees aan zegen.
Geen, die met zoeter vredelach
Ter trans is opgestegen!
Gy, Neêrland, boven heel Euroop
Bevestigd in uw zoetste hoop,
Wat heilzon is voor U ter oosterkim ontstoken,
Wat glansrijke uchtend aangebroken!
Wat zegen stortte op Neêrlands grond,
Nu 't vreêgenot en rust hervond,
En 't dwangjuk zag verbroken!

Geen' wreevlen dwingland meer ten spot,
Bestemde de Almacht-zelve ons lot,
En stelde in WILLEMS hand den onverbreekbren scepter.
Verbroederd en vereend van zin,
Verbindt ons onderlinge min,
Geen onvreê bruischt in 't hart, geen wreevlig zuchtjen rept er.
Geen oude vete of haat
Bestaat,
Nu aller hart eenstemmig slaat.

Aanschouwt dien heilgen band, verheven hemelingen,
Die, 't aardsche stofkleed kwijt, met Cherubynenkringen
Vereent in 't eeuwig hallel-zingen!
Laat uw ontneveld oog door 't ruim des ethers dringen!
Gy deelt in onze vreugd wanneer zy rein ontgloort.
Verheft met ons de jubelpsalmen,
En laat ons danklied in uw galmen
Zich mengelen tot één akkoord!

Bevoorrecht Neêrland, juicht, en knielt,
Door 't diepst gevoel van dank bezield!
Schoon ge eens der Volken rij ontvielt,
Werdt ge uit de smeulende asch herboren,
Met schooner glans dan ooit te voren.
Gods Almacht heeft den laatsten vonk
Die van der vaadren glorie blonk,
Met dubblen luister op doen gloren!

Vergeet nu 't geen
Gy hebt geleên.
Wat zeg ik, Nederlanders! - neen:
Laat de eeuwen heugen van uw rampen!
Des warelds sloping moge alleen,
Als staal verbijt en marmersteen,
't Geheugen aan uw gruwbre weên
Verdelgen in haar zwaveldampen.

Zoo de overmoed
Met ijzren voet
Het ooit besta, uw grond te naderen;
En dwinglandy
Haar heerschappy
Wil vestigen op 't erf der vaderen;
Dan scherp 't herdenken aan dat leed
Het staal, tot haar verderf gereed!
En stoll' de bloedstroom hem in de aderen
(Hy heult met Nederlands verraderen!)
Die dan dat slavenjuk vergeet
Dat ons de Dwingland torschen deed!

Beef Neêrland! - Neen, 't zijn ijdle schimmen!
Geen afgrond zal ons weêr begrimmen
In 't schrikdier, aan zijn boei ontsnapt!
ô Neen, geen Almacht zal gehengen,
Dat hy ons bloed op nieuw gaat plengen,
Zijn voet ons weêr op 't harte trapt!

In schaaûw van palmen en olijven

Schaart ons de liefde om WILLEMS throon;
Schoon elders donkre wolken drijven
Op Neêrland straalt de heilzon schoon!
Zoo de eendracht slechts ons schild mag blijven,
Wordt rijke welvaart aller loon!

Reeds drupt hier zegen uit de hemelen,
Waarheen wy de oogen slaan,
Wy zien den nijvren handel wemelen
Langs kade en wandelpaân.
Wy zien door 't drok gewoel der straten
(Nog korts, zoo eenzaam en verlaten!)
Geen sporen meer van d' overmoed!
Geen vreemden meer, die ons vervolgen,
En, daar zy al ons goud verzwolgen,
Nog spotten met ons drupplend bloed!

Ach, sluipend, siddrend voortgetreden,
En nagespied op onze schreden,
Verraste ons zelfs by 't schuldloos wicht
Geen lachjen meer op 't aangezicht.
Geen moeder wist er meer van vreugde;
Geen vaderhart, dat zich verheugde,
Of de Almacht danken kon voor 't leven van zijn kroost!
Geen grijzaart kon meer vreedzaam sterven,
Daar hy den dierbren zoon moest derven
Wiens blik hem sterken moest met troost!

ô Heil! geleden zijn die jammeren!
Gy, vaders, boven al, verheft uw hart tot God!
Gy, moeders, die uw kroost als weêrlooze offerlammeren
Zaagt weggevoerd door 't roovrenrot!
En al wie de eer het hart deed zwellen,
Het gruwzaamst noodlot tegensnellen
Op 't bloedvergietend moordschavot!
Ach Oudren, voelt ge uw oog geen zachten traan ontspringen?
Daar zijn geen beulen meer die met bebloede klingen
U 't dierbaar kind uit de armen wringen,
Wiens afscheidskus u 't leven kost!

ô Dankt de bron van zegeningen!
Geen kracht van zwakke stervelingen
Heeft Neêrland van dien vloek verlost!

ô God! die rampen zijn geleden
By wier herinring 't bloed verstijft!
Ons Holland, als de worm vertreden.
Waar wreede moedwil spot meê drijft,
Mag, aan der beulen voet ontwrongen,
Weêr zegen smaken in 't bestaan;
En 't heft, met duizenden van tongen,
Het juublend lof- en danklied aan!
Ontvalt de stift my, van de ontroering
Die de ingewanden schokt?
Of is het blijde geestvervoering
Die my den traan uit de oogen lokt?
Is 't vreugd na doorgestane plagen,
Of siddring, die my 't hart doet jagen
Voor 't geen de toekomst.... Neen: verhoê 't,
Weldadig God der Nederlanden!
Weer 't onheil af van onze stranden!
Miljoenen vallen U te voet
Met opgeheven hart en handen;
Wier boezems van erkentnis branden,
Wier ziel de zelfde bede doet!

ô Neen, Gy zult ons niet begeven
Zoo 's warelds geesselroê weêr nieuwe striemen slaat,
't Is hier geen throon, door dwang verheven,
Ze is van de smetten vrij gebleven
Die op den Gauler zetel kleven;
Neen! 't is een throon, door U gesteven,
Die op geen bloed noch puinhoop staat!

Gebied uw Englenwacht te waken
Om WILLEMS Koningsthroon!
Doe, doe ons eigen baat verzaken,
En offren we ons belang aan zijn gewijden throon!
Hy zal zich Vorst en Vader toonen,

Zijn kindren met zijn liefde lonen;
Zijn deugd trekt alle harten aan
Die voor gevoel van grootheid slaan!

Neen, Neêrland, ducht geen nieuwe ellende;
Maar stel uw zaak aan God!
Hy, die zoo menig onheil wendde,
Bestiert ook thands ons lot.
't Vereend Euroop zal voorwaarts streven,
Door de Almacht zelv ten strijd gedreven,
En storten d' onmensch neêr in 't zand;
Dan zal 't verderf zijn loop bepalen,
De wareld, vrijen adem halen
In d'onverbreekbren eendrachtsband!

Gy, enklen, die U 't zoet verbittert
Ons in zoo volle maat door de Almacht toegedeeld!
Die, waar Haar macht zoo zichtbaar schittert,
U ingebeelde rampen teelt!
Van waar die onrust in uw boesems?
Wie ziet de rijke lentebloesems,
En wanhoopt aan de zomervrucht?
Naauw hoort gy 's Dwinglands vloeknaam klinken,
Of waant reeds 't slachtzwaard te zien blinken,
Dat niemand dan de lafaart ducht!

Wat zeg ik? Neen, ô neen, Bataven,
Gy zult uw vroeger eernaam staven,
En toonen u der Oudren bloed.
Geen vrees zal ooit uw moed verslappen,
En, moest gy 't schrikdier tegenstappen,
Het waar, als 't braven voegt, met Vaderlandschen moed.

Dan neen, nog smaakt gy 't heil volkomen,
Dat vrede en rust u biedt!
Gy moogt geen donderwolken schroomen,
Als 't zonnegoud zijn stralen schiet!

Ploeg, Landman, ploeg de diepe voren

Met kommerloos gemoed:
Haast schenkt het rijkgezegend koren
Uw' schuren overvloed.
Geen krijgsheir zal uw vlijt verstoren
Met alvernielbren voet:
Uw nijverheid gaat niet verloren.
Thands plengt ge een willig zweet voor bloed:
Een zweet, u duizendmaal vergoed;
En de arbeid valt u zoet!

Laat, herders, laat het schaapjen weiden
Langs heide en klavergras.
Thands moogt gy 't vrij ter laafnis leiden
Naar de onbesmette plas.
Geen roovers meer, die sluikend loeren
Om u uw eigendom te ontvoeren!
ô Neen, geniet het ongestoord!
Gy ziet geen zwerm van lijfstaffieren
Het vreedzaam veld meer overzwieren,
Nog onverzaadbrer dan de gieren
Die leven van den moord!

Wanneer Natuur de loovrenzalen
Met groen gewelfsel siert,
En 't vol orchest der woudchoralen
Des zomers weêrkomst viert;
Dan moogt gy, moê van om te dwalen,
By 't roostren van de zonnestralen,
Met ongedwongen ademhalen,
Met zorgloos hart en zonder schroom,
U vleien aan des beekjens zoom.
In 't mollig zodenbed gedoken,
Zal u 't geweld niet meer bestoken,
En werpen u zijn boeien om.
Leg, herder, leg u veilig neder:
Geen woestaart stoort uw sluimer weder;
Uw rustbed werd een heiligdom!

Thands kent zich 't schuchtre maagdlijn veilig,

En ducht geen list of wulpsch geweld.
Den brave is de eer der kunne heilig;
Geen snoodaart, die van moedwil zwelt.
Hoe siddrend plach zy voort te streven
Langs de overal bespiede dreven,
Wanneer haar 't melkvee riep naar 't veld!
Hoe plach zy dan, van vrees bekneld,
Voor 't ritslen van een blad te beven!
Thands vliegt zy 't morgenrood vooruit,
Al luistrend naar het zoet geluid
Van 's herders zachte tooverfluit,
En weet van geen ontrusten.
ô Wel ons, dat de Almachte hand
Die geessels van ons Vaderland
Verjoeg van deze kusten!

Vlecht tuiltjens, Veldjeugd, voor den rei
Die omzwiert langt de groene zoden:
Laat herdersriet en veldschalmei
De Nymfen tot de feestvreugd nooden.
Weeft kransen voor den zomerhoed,
Met tulpen, vol oranjengloed,
Met krokus en narcis doormengeld;
En hou de frissche myrthfestoen
En Vredes zacht olijvengroen,
U onderling omstrengeld!

't Is thands die tijd niet meer van schrik,
Die op verwoesting roemde,
En 't bruidpaar in één oogenblik
Tot eeuwig scheiden doemde.
Die bange dagen zijn voorby!
Ons hart, ons hartsgevoel is vrij!
Mirtyllus, sla uw zoekende oogen
Vrijmoedig over de aard,
Of zy de weêrhelft vinden mogen
Met wien gy in den raad des Hoogen
Voor eeuwig wierd gepaard!

Schroom niet, den blik thands op te heffen,
Uit siddring dat ze uw hart mocht treffen
En hopelooze liefde uw boezem wierd tot straf.
Neen, vrees die schoonheid niet te ontmoeten:
Geen dwingland scheurt u van haar voeten; -
Geen beul haar van uw boezem af!

Gy zult uw veldfluit niet verwisselen,
En 't zoet geluid van 't blaadrenritselen,
(Wanneer het windtjen ruischt door 't groen)
Voor trommelklank en krijgsklaroen.
Uw weêrhelft zal niet eenzaam zuchten;
Geen onverzorgde huwlijksvruchten
U hun geboort' beweenen doen!

Geen schatting wordt u meer ontwrongen;
Van goud, en kudde, en graan:
Geen rot van roovren opgedrongen,
Die aan uw gulle disch verzaân,
Met slangenlist en addrentongen
U honen en verraân.

Menalkas, strek uw matte leden
Gerust op 't sterfbed uit;
De Vorst, op Neêrlands throon getreden.
Zal waken voor uw spruit.
De menschlijkheid ontsluit de deuren,
En bergt uw huwlijksloot;
Geen dwingland die hem heen zal sleuren,
En wijden aan den dood!

Gy Geesten, die op Vorst en Volken
Beschermende Englenwieken strekt;
En 't hart voor moord- en oorlogsdolken
Met uw onzichtbre schilden dekt,
ô! Stort de volheid van die liefde zonder boorden
Die U, voor de eeuwigheid, in één gevoel versmelt,
Op Neêrlands kindren uit! Haalt toe de broedrenkoorden
Wier sterkte veiligst hoedt voor 't dwingende Algeweld!

Schaart met uw vleuglen om den zetel
Dien WILLEMS hart en deugd met hooger luister dekt;
En duldt geen booswicht, zoo vermetel,
Dat hy de handen ooit naar Neêrlands scepter strekt!
En gy, Bataven, ô! gevoelt het, welk een zegen
Op uw gespaarde hoofden vliet,
Terwijl de ontzachlijke oorlogsdegen
Den schrik des doods verspreidt op 's nabuurs grondgebied.

Wat mag hy thands voor lust genieten
Van 't zich ontwindlend Lentegroen,
Met bloed ziet hy dat veld begieten,
Het geen zijn hongrend kroost moest voên!

Den woudstam, trotsch op 't jong gebladert,
Ziet hy door 't staal ter aarde slaan;
Het stroomnat, weêr op nieuw met ronnend bloed dooraderd: -
En, wat de nijverheid van braven had vergaderd,
In eene bange nacht vergaan!

Rampzaalgen! - veel mag hy beloven
Die u den moord ten offer maakt;
Zijn niet zijne eeden steeds als 't lichte kaf verstoven?
Gewis! hy komt u 't bloed, het overschot, nog rooven,
En troont een nieuwe straf van boven,
Op 't volk dat God en Vorst verzaakt!

Beklaagbren! - ô Bataafsche loten,
En Belgen! dierbre Landgenooten,
Zoo naauw thands met elkaâr in éénen band omsloten!
Buigt, buigen we ons voor God ter aard,
En maken we ons zijn weldaân waard!
Zij Gode en Vorst den eed gezworen:
Den Koning, door ons uitverkoren,
Ons hart te wijden en ons bloed!
Den vuurvonk die ontzinde vremden
Tot onzen ondergang bestemden,
Te smooren in zijn eersten gloed!

Wat, zoo zich 't krijgsvuur weêr verspreidde
(Dat reeds zoo menig oog beschreidde,)
Op Neêrlands vrijgevochte kust? -
Wat, zoo des plundraars woeste bende
Ons dreigde met vernieuwde ellende,
Na zulk een zoet genot van rust?

Gy siddert? - Neen! wy zien u blozen!
Gy hebt voor 't slavenjuk een grootscher lot gekozen.
De alarmkreet wordt vooruitgesneld!
Gerust op de oorlogsroem des dapperen
(Om wien de hemelwachters wapperen),
Wiens arm u de overwinning spelt!
Ja, NASSAUWS TELG, Oranjes glorie,
In 's oorlogs oefenschool doorleerd!
Uw stappen voeren ter viktorie;
Nooit, nooit wordt Holland weêr verneêrd!
Zoo de overmoed uw' arm mocht dagen,
De trotschaart zal niet tweemaal vragen
Wie van zijn zege 't perk bepaal?
Oranje zal het zwaard doen blinken,
En 't roovrenrot in 't niet doen zinken!
Zijn naam verborgt den zegepraal!

Napoleon en de Franschen.*

In ONE detested mind we trace
The vices of the savage race!
His bosom knows no other joy
Than worlds to ravage and destroy.
From murder all his glory springs;
He gives destruction spreading wings,
And still his flattring slaves dare raise
Him trophies and proclaim his praise.
While Heav'nly justice seems to sleep,
And Nations at his horrors weep.
When will Thy wrath awake, ô LORD?
When willst Thou draw th'avenging sword?
When shall that thunderbolt be hurl'd,
Which from this Tyrant frees the world!

Zoo spelde uw vrees dan waar, standvaste Brittenlanderen,
Toen heel Euroop, vereend, met zegenrijke standeren
Den dwingland storten deed van d'overheerschten throon,
En dien Caligula de zoen werd aangeboôn!
Te recht verbleektet gy en stolde u 't bloed in de aderen,
Toen gy de hel en de aard in bondschap zaagt vergaderen,
En 't schrikdier sparen zaagt, dat uw gerechte haat
En schande zwoer en dood; d' ontthroonden onverlaat
Door heel een Vorstenschaar grootmoedig zaagt bejegenen,
En hen 't verbond met hem bevestigen, en zegenen;
Ja, zeegnen in hun hart als weldaad! Kon het zijn,
Dat zich 't verbaasd Euroop zoo blinden liet door schijn?
Hoe, hoekon 't menschlijk hart, zoo moêvan 't bloed zien storten,
Zich vleien met den waan, als waar hem d' arm te korten
Genoeg voor 's warelds rust, en 't bloedmeir perk bepaald
Dat immer golven moet zoo lang hy adem haalt!

Miljoenen hadt gy veil, ô Britten, met uw leven,
En niets was u te veel om voor zijn val te geven!
Te recht ontzettet gy toen 't licht hem wierd behoed!
Gy zaagt reeds in 't verschiet de purpren zee van bloed,
Die, zoo hy zich door list den boei wist uit te woelen,

* Vaderlandsche Uitboezemingen, 51.

Den naauw gedroogden grond op nieuw zou overspoelen.
Europaas zegepraal had aller hart verheugd;
Gy, zaagt het siddrende aan, en ijsdet van haar vreugd!
Ja weendet zelfs om 't lot dier honderdduizendtallen,
Zoo roemrijk voor haar zaak, en ach! om niet, gevallen!
Wee! riept gy met een' kreet, die 't hair te bergen dreef;
‘Daar is geen vrede op aard, zoo lang de Dwingland leev'!’

Doorzichtig Albion, ach, dat ge u hadt bedrogen!
Dan, neen: de volksgeest zag met onbenevelde oogen
De toekomst te gemoet: 't wist wat de list vermocht
In 't gruwlenvolle hart van zulk een schrikgedrocht!
Euroop! wat waandet gy? - Wie legt de zee in boeien
Terwijl heur binnenst kookt van 't buldrend stormenloeien?
Waar leî zich ooit hyeen gewillig neêr in 't zand
Met werkeloozen klaauw en afgestompten tand,
(Zy, wie geen menschenkracht nog ooit in 't woeden temde!)
Of likte 's jagers vuist die haar in banden klemde!
Waar nam ooit wolventeelt, van zwelgen nooit voldaan,
Met vleien en gestreel den ijzren muilband aan,
En hongerde in het hol waar haar de dwang geleidde
Terwijl zy 't hupplend lam ziet dartlen door de weide?
Of legt zich elke drift, by 's noodlots ommekeer,
In zulk een wraakziek hart gelijk een stormwind neêr?
Neen, gloeiende van haat, en zweerend dien te koelen,
Zeî hy verdelging toe aan 's warelds Vorstenstoelen,
Besloot der Volken val in dollen overmoed,
Terwijl hy scheen verzaad van tranen en van bloed!
Zijn hart, de lust gewend van rooven en vernielen,
Was enkle hellegloed, terwijl zijn tranen vielen.
Zijn tranen, ja, van spijt zijn vlammend oog ontvloôn,
Beweenden Frankrijk niet, maar staf en Keizerskroon.
Verzoenings zachte stem scheen in zijn borst te spreken
Terwijl zijn boezem blaakte om hoon en val te wreken.
Zoo sloop de veinzaart heen, met aller vloek belaân,
Van heel zijn vleierstoet verlochend en verraân!

ô Frankrijk, wuft van aard, en snooder dan die snoode,
Dat, na zijn nederlaag, uw LODEWIJK vergoodde,

En met die zelfde stem hem trouw beloven dorst,
Die eerst het vonnis sprak van uw vermoorden Vorst!
Ja, meer! - met wroegings traan diens asch hebt saamvergaderd,
En de Almacht met berouw en boete zijt genaderd! -
Genaderd? Groote God, wie siddert niet op 't woord!
Hoe! 't was dan guichelspel, en erger dan die moord,
Die zoo Gy gruwlen wraakt, de straf moet neêr doen dalen
Zoo lang het Gauler bloed hun afkomst door zal stralen.

ô Hoe misleidet gy, al wie aan deugd gelooft,
Zich uit uw wederkeer het eindperk had beloofd
Van gruwlen zonder tal, waarmeê gy de aard bedekte,
Waarmeê gy 's warelds smaad en haar verachting wekte,
U 't diepst verderf ten prooi, u de oneer hebt gewijd,
En volkren vloeken doet dat gy hun broedren zijt!
Hun broedren? Menschdom, neen! En gy vooral Bataven,
Zweert, zweert verbroedring af met de onherstelbre slaven!
Beschreit hun diepe schuld, en bidt hun 't strafzwaard af;
Maar wee, die één van hun ooit weêr vertrouwen gaf!
Wee, wee hem, die vergeet, hoe die vermomde zielen,
Tot in het stof der aard weêr voor hun Moloch knielen,
Zoo korts nog met den vloek beladen van hun mond.
Ja, wee hem die vergeet, dat, met hun in verbond
Getreden, 't wraakgericht ook op ons erf zou rusten;
De voorspoed nimmer weêr, noch welvaart, onze kusten
Zou groeten met haar lach; en aller volkren smaad
Den booswicht stort op 't hoofd wiens hart voor Frankrijk slaat!

ô Zoo hun goocheltaal 't ons eenmaal deed vergeten,
Wat Fransche valschheid zij! zoo hun vergulde keten
De Volken 't oog verlokte, op 't glinstren dof gestaard,
Thands kent men heel hun hart, en siddert van hun aart!
Men weet wat van hun trouw of eeden staat te wachten,
Die spotten met God-zelv', met eer- en plichtbetrachten;
Wien deugd tot spot verstrekt, en de eed tot enkel spel!
Door 't gruwelbroedend hart vermaagschapt aan de hel!
't Is nog dat zelfde volk, door razerny gedreven,
Dat HENDRIKS zuivre borst de moorddolk prijs kon geven,
Den zachten LODEWIJK met ongehoorden hoon

Vermoordde op 't schandschavot, zijn Vadermin ten loon.
Dat volk, dat ongeroerd, dat, doof voor kinderkermen,
't Onnoozel knaapje ontscheurde aan 's moeders klemmende armen,
Mishandeld, en vertrapt, verhongerd, en versmacht,
Het langzaam sneven deed in de ijsbre kerkernacht;
De moeder 't vorstlijk kleed dorst van de schoudren scheuren
Om ze in verarmd gewaad ten bloedgesticht te sleuren;
En eindlijk, 't is dat volk, dat moordde op Woerdens grond,
En in wier tijgrenborst geen zuigling deernis vond!
Dat.... Ach! 't beneveld oog, waaruit de tranen wellen,
Ziet stift noch cyther meer! - ik voel het hart my zwellen
Van nooitgekende drift! - en mooglijk...! Wie, wie wraakt
Zoo hier de ontgloeide ziel in louter vlammen blaakt?

En, grijze LODEWIJK! gy kost die beulen naderen?
U wagen in dien kring van moorders en verraderen?
Ja, Godsvrucht leidde u heen, en 't hart dat licht vergeeft
Herdacht den hoon niet meer die 't eens geleden heeft.
Dan! kost gy veilig zijn met Koningsbloed in de aâren!
Gy veilig! dus omringd van razende barbaren!
Neen! de Almacht rukte in tijds u uit dien poel van wee;
Maar voerde ook met uw hoofd den laatsten zegen meê.

Wat, Frankrijk, wordt er thands van zulk een poel van euvlen?
Wat anders dan één reeks van doodsche kerkhofheuvlen,
Een hoop van stuivend puin, waarby de nabuur ijst;
Die op de zichtbre straf van 's Hemels oordeel wijst.
Beef, Frankrijk, beef, ja beef! wie zal uw naam vermelden
Dan met den schrik in 't hart. De wieg van zoo veel helden
Wordt tot een wolvennest, een roof- en moordrenkrocht,
Waarvan Europa gruwt. En gy, ô schrikgedrocht,
Verwoede! zet op nieuw, ja zet uw tijgrentanden
De voedster die u zoogde, in borst en ingewanden;
De Almachtige is gerecht! het uur der wraak rukt aan;
En al wie met u heult, zal in uw val vergaan!

8
18—15.
27

Opwekking.*

Hoe! naauwlijks rijst de zon der vreê,
Die 't Vaderland herleven deê
  Na zulk een reeks van lijden;
Of 't schrikgedrocht, den boei ontvloôn,
Durft weêr op d' overheerschten throon
  En God en de aard bestrijden! -

Hoort, Neêrlands braven, hoort het aan!
Hoe die vermetele in zijn' waan
  Met Hemel spot en menschen! -
Met gouden kroon op 't stalen hoofd,
Zich 's warelds heerschappy belooft,
  Het doel van al zijn wenschen!

Nu 't purperkleed zijn borst omplooit,
De diadeem zijn schedel tooit,
  Buigt alles voor zijn voeten!
En Frankrijks laffe moordrenhoop,
Die straks voor 't wettig throonrecht kroop,
  Durft hem als meester groeten!

Hy heft den trotschen blik om hoog,
Omvademt reeds met vlammend oog,
  Europaas verste stranden;
En lacht het uur al grijnzend toe,
Dat hy op nieuw zijn geesselroê
  Zal zwaaien op uw stranden!

* Vaderlandsche Uitboezemingen, 63.

Vliegt toe! ô Hollands jeugdig bloed,
Met naauwvereende kracht en moed,
Als 't voegt aan Batoos telgen!
Vliegt toe! en slaat de handen saam,
En zweert by Koning WILLEMS naam,
Den Dwingland uit te delgen!

Mijn Zoon! wat vuurgloed verft uw wang,
Op 't smartlijk ziekbed sints zoo lang
Met kwijnend bleek betogen? -
Wat vuurgloed tintelt in uw oog? -
Wat zwoeging jaagt uw borst om hoog? -
Neen, 'k heb my niet bedrogen!

Gy zijt uw naam, uw Vader, waard,
Reeds grijpt uw hand naar 't oorlogszwaard;
En, bliksems zal het slingeren,
Wanneer gy 't onrecht gaat te keer,
Daar Vaderland, en plicht, en eer,
Het vastklemt in uw vingeren!

In d' overvloed niet opgekweekt,
Van weeldes koestring niet doorweekt,
Verharddet ge u voor 't strijden:
En, op der braven spoor geleid,
Werdt gy van de eerste jeugd bereid,
Den plicht uw bloed te wijden.

ô Liev'ling van het Oudrenhart,
Nog eindloos dierbrer om de smart
Ons noodlot doorgeweven!
Wiens braafheid ons, in 't prangendst leed,
Zoo vaak den hemel smaken deed,
En zegen gaf aan 't leven!

Geef, geef niet op mijn tranen acht!
Ik stort geen weeke jammerklacht;
Dit waar de Godheid honen;
Maar tranen zijn het, God gewijd,
Om dat ge uw afkomst waardig zijt,
En 'k ruil ze voor geen kroonen!

ô Trek dan in de wacht van God!
Hy, Hy-alleen bestemt uw lot,
En 't zal ons zegen wezen.
Wie zich betrouwt aan Gods bestuur,
Dien draagt der Englen hand door 't vuur;
Die heeft geen staal te vreezen!

Nooit stelt gy onze hoop te loor!
Nooit wijkt gy van der deugden spoor!
Dit 's alles wat wy smeeken!
Wie steeds verleiding weêrstand biedt,
Weet by gevaar noch doodsmart niet
Van siddren of verbleeken!

Welaan dan! blake u de oorlogsgloed!
't Is niet de kracht, die wondren doet,
Al kent zy perk noch palen.
In moed bestaat de ware kracht,
Die dwingelanden t' onder bracht
En laauwren doet behalen.

Welaan! U onzen arm ontscheurd!
De Zee met Frankrijks bloed gekleurd,
Zoo dra de wimpels wapperen!
Welaan! het slagzwaard aangesnoerd,
En roem', wie u ten strijde voert,
Uw naam by Neêrlands dapperen!

28sten van Lentemaand 1815.

De koninklijke weezen.*

Beklaagbre Koningstelg, by 't schittrendst morgengloren
Voor louter heil, zoo 't scheen, tot louter vreugd, geboren;
Door heel een juichend volk met blijden welkomlach
Ontfangen! ô wie toen uw wieg bewierookt zag,
De tranen heeft gezien, uit dankbre vreugd ontsprongen,
Den feestzang heeft gehoord van milioenen tongen,
Vereenigd in één galm, die opsteeg door de lucht,
En d' allerbesten Vorst getuigde van de zucht
Die heel zijn volk bezielde, en die hy zwoer te lonen
Door elken onderdaan zijn vaderhart te toonen!
ô, Wie dien dag herdenkt, en hoe hy werd begroet,
Hoe alles zich verdrong om aan des wichtjens voet
De hulde van het hart te storten met die tranen;
En, na zoo kort een tijd, die juichende onderdanen
In beulen zag verkeerd, de menschlijkheid ten hoon,
Die met verwoede hand dien teedren koningszoon
Van 't vaderlijke hart, uit moeders armen, scheurden,
En, voor 't gekerm versteend, ten duistren kerker sleurden!
ô Wie dees omkeer zag, benij' geens konings pracht;
Benij de hulde niet, der grootheid toegebracht!
Die wacht' zich, zijn geluk aan 't noodlot te vertrouwen;
Die wacht' zich, op het zand van 't woelend meir te bouwen,
Maar dank' de Algoedheid, die voor 't vorstlijk hermelijn,
Hem 't kleed der eenvoud gaf; voor grootheids zwijmelwijn,
Den frisschen waterdronk uit onvervalschte plassen,
Waarin geen moordvenijn zijn leven zal verrassen!

ô Onbegrijpbaar lot, zoo ge ooit op 't rond der aard
Den stervling, trotsch op stof, een les der Godheid waart,

* Vaderlandsche Uitboezemingen, 69.

't Was, toen gy 't vorstlijk wicht, gewoon aan koningsspijzen,
Des booswichts kerkerbrood ten voedsel aan deedt wijzen;
Ja erger! 't hongren liedt naar de uitgedroogde korst,
En armoês schrale teug zijn lippen weigren dorst;
Hem 't zachtst gespreide dons, met praalsatijn omhangen,
Door 't krakend halmenstroo in 't moordhol deedt vervangen;
Hem wien der oudren zorg zoo teder gadesloeg,
Daar 't dienstbaar hofgezin zijn wenk bevelen vroeg,
Met wrevelmoed en smaad zijn tooisels af deedt rukken,
Den stempel van de ellend op heel zijn aanzijn drukken,
Den spot hem gaf ten prijs; en (ongehoorde schand!)
De nedrigste arbeidstaak dorst vergen van zijn hand. -
Door plagen afgemat, hem eindlijk deed bezwijken;
En verr' van 't praalgesticht bestemd voor vorstenlijken
Nog 't schaamle doodgewaad, ja, 't nedrig kerkhofgras
Met stroomen bloeds bespoeld, te goed hieldt voor zijne asch!

Wel U, verheerlijkt wicht! doorworsteld zijn die jammeren:
De herder slaat U gâ, by zijn vergaârde lammeren,
De lach des vreedes zweeft op uw verklaard gelaat,
Daar ge aan uw oudren zij' in hemelvreugde baadt.
ô Zoo 't U is vergund, uit de ongenaakbre hemelen
Den oogblik neêr te slaan op hen die de aard doorwemelen,
Sprei, sprei uw wiekjens uit op haar, die U door 't bloed
Zoo na vermaagschapt was! Baldadige overmoed
Viert weêr zijn woede bot, en kent noch wet noch teugelen;
Keer 't onheil, keer 't gevaar op uw onzichtbre vleugelen
De vluchtling van het hoofd, die deelde in uw ellend,
En, koningsbloed als gy, geen wijk voor de onschuld kent.

Doorluchtige THEREZE! ach hadt gy 't kunnen denken?
Hadt gy de Franken ooit met d' argwaan durven krenken
Van zoo verfoeid een aart? - Neen, zelfs by 't moordtooneel
Van oudren zoo miskend, verloort gy niet geheel
't Geloof aan trouw en deugd! Het was u zoet, te wanen
Dat ge eenmaal in het hart der dwalende onderdanen
Hun gruwelen berouwd, de deugd hersteld, zoudt zien!
Die dag, naar 't scheen, genaakte, en op gebogen kniên,
Hebt gy zijn morgenstond begroet in dankgebeden,

En 't al vergoed geacht, hoe veel gy hadt geleden.
Wat zalig oogenblik! hoe argloos dankte uw hart
Voor 't eind der ballingschap! der nooitvergeetbre smart!
Hoe boodt gy d' afscheidsgroet, met tranen op de wangen,
Aan 't gastvrij Albion, dat u zoo teêr ontfangen,
Zoo minzaam had vertroost, zoo mild had bygestaan!
Met welk een zachten blik zaagt gy de hutjens aan,
Door weldaân van uw hand verhemeld voor de schamelen!
Met hoe beklemd een borst vernaamt gy 't dankend stamelen
Van droeven zonder tal, die scharende om u heen,
U snikkend zegenden of smoorden in 't geween!
'Ga, teedre, in druk beproefd (riep u de grijzaart tegen)!
Ga, weldoende Engel Gods! de hemel putt' zijn zegen
Op uwen schedel uit! Op Frankrijks blijden grond
Wacht u een leeftijd heils! de groet uit aller mond
Weêrgalmt reeds van de kust! ô moog 't uw deugden kronen,
Uw weldaân, hier gespild, u duizendvoud belonen!'
Gy toogt (ô welk een moed!) naar dat bezoedeld oord,
Waar ge in uw vroege jeugd uw ouders zaagt vermoord:
Waar gy der boeien klank nog hoorde langs de vloeren,
Die gy der beulen hand uw maagschap om zaagt snoeren:
Waar nog hun wanhoopskreet weêrgalmde langs den muur,
En 't smartlijk handgewring van 't doodlijk afscheidsuur.
Hoe, hoe weêrstondt gy dit? ô! zoo de smart kan dooden,
Hier had u Frankrijks heil vergeefsche troost geboden.
't Had u verscheiden zien by dees herinnering
Van 't ijslijkst schriktooneel dat ooit een sterveling
Den boezem heeft verscheurd! - Wat deedt gy? Bleek als marmer
Vielt gy het beeld te voet, het kruisbeeld van d' Ontfermer,
En badt Hem bystand af die folter leed en dood,
En, wie ons vloekt en hoont, te zegenen gebood!
Hy sloeg uw deugden gâ met Godlijk welbehagen,
En schonk uw ziel de kracht om zoo veel smarts te dragen!
Geen traantjen in uw oog, geen zuchtjen uit uw borst,
Verweet een boetend volk 't mishandlen van hun Vorst!
Uw christelijk gemoed was allen hoon vergeten,
En toonde voor hun trouw hun teedren dank te weten.

Hun trouw! - Verraders! hoe! gy kost haar blik weêrstaan?

Zaagt Antoinettes beeld, en zwoert haar te verraân?
Haars Vaders minzaamheid uit al haar trekken stralen,
En deedt op nieuw de hel op de onschuld zegepralen?

ô Werd zy die u droeg, op 't volkschavot vermoord,
Niet minder bloedde uw hart, van louter deugd ontgloord,
Rampzaalge Koningsspruit, toen ge al uw zoete droomen
Gestoord zag, als het vlak der gladgekemde stroomen
Wanneer de stormwind raast en d' afgrond jaagt om hoog.
Op eenmaal viel de mom wiens schijnschoon u bedroog.
Gy zaagt de razerny van woedende verraderen,
Die blozen om hun trouw, die 't erfdeel van uw vaderen
Verdeelen met de beul der menschlijkheid aan 't hoofd.
Ach, hebt gy thands genoeg aan Frankrijks trouw geloofd?
Wat zult ge in dezen nood? - hun, medelijden smeeken,
Op wien gy oudrenbloed, en wat gy leedt moest wreken?
Omringd aan alle zij' van wrevel en verraad,
Gevoelt ge dat uw hart nog voor dat Frankrijk slaat!
Wat zal uw moed bestaan? zult gy de woede ontvluchten,
Terwijl gy voor 't behoud eens Egaas hebt te duchten?
Neen! huwlijkstederheid verbiedt u 't lot te ontvliên:
Uw Ega in 't gevaar, wat zoudt gy leeds ontzien!
Wat zou een zwakke vrees u moedloos doen vertragen?
Gy zult één poging nog voor Frankrijks welzijn wagen:
't Is thands geen oogenblik voor werkeloos gekerm;
Gy poogt het waard te zijn dat God uw gâ bescherm'.

Heldhaftige, vergeefs! daar bleef geen vonkjen smeulen
Van plichtbesef of eer by uwer oudren beulen.
Stel, stel uw leven niet in blinden ijver bloot;
Hy loert op uw verderf die Enghiens borst doorschoot.
Geloof aan trouw niet meer of duurgezworen eeden:
Nog gistren zaagt gy u verwelkomd, aangebeden;
Het volgend licht gaat op, - de vreugdekreet verstomt,
En de avond daalt nog niet, of Frankrijk is ontmomd!

Des Dwinglands stoet verschijnt, en, laffe Bordelezen,
Gy siddert om aan eer en plicht getrouw te wezen!
Ja, valt uw beul te voet, en klinkt met eigen vuist

Die boeien om uw leên, nog korts met smaad vergruisd! -
Daar staat zy voor uw oog, verlaten en verraden,
Wier ouders in de dood nog voor uw welzijn baden!
ô Telt gy dan voor niets dien afgepersten traan
Dien ge, in dit uur van nood, haar in het oog ziet staan?
Weegt u het koningsbloed niet zwaar genoeg op 't harte,
Dat gy het strafzwaard scherpt door 't tergen van haar smarte?

Beklaagbre, naar het schijnt bestemd tot enkel leed!
Verlaat het wufte volk dat God en plicht vergeet;
Ontvlied den gruwbren grond, van 't bloed doorweekt der braven
Die goed en leven veil voor Frankrijks redding gaven!
Daar staat geen Gaston meer, geen moedige Bayard,
Tot uw bescherming op met Ridderdeugd in 't hart!
Vlied, vlied! het is vergeefsch, uw tranen hier vergoten;
Geen hart, of 't is voor de eer en 't zelfgevoel gesloten:
Dat volk dat gy beweent, bespot uw droefenis,
Daar 't, in 't verderf verhard, niet weet wat blozen is.
Het hoorde uw zachte stem, en - hoorde ze onbewogen.
Niets minder dan de straal van 't strafvuur, uit den hoogen
Geslingerd door Gods vuist, vermag 't ondankbre volk
Te wekken tot besef van 's afgronds open kolk.
Keer met dien kleinen stoet van braven en getrouwen,
Die liever 't harte rein dan have en schat behouen,
Naar 't rijk gezegend strand, waar u Herbergzaamheid,
Verlichting toeft, en Troost: waar 't weesje u de armen spreidt,
Als keerde een moeder weêr, van 't graf te rug gegeven.
Uw weldaân bleven daar in aller hart geschreven;
En zoo de braafheid steeds op boosheid zegeviert,
't Is God, die, dwars door 't leed, uw weg ten heil bestiert.

Nederlands overwinning.*

- The Fiend look'd up, and knew
His mounted scale aloft: nor more; but fled
Murm'ring and with him fled the shades of night.

MILTON.

Nog eens moest dan de schrik voor 's warelds rustverstoorder
Ons storten op het hart gelijk een donderkloot!
Nog eens moest Nederland Europaas volkenmoorder
Zien naadren op zijn erf, gewapend met de dood!
Nog eens mocht 's Dwinglands ziel de zoete hoop genieten
Van 't ons nog oovrig goud te rooven naar zijn lust;
Van 't laatste Hollandsch bloed by stroomen te doen vlieten;
En, door ons aller val zijn haat te zien gebluscht!
Niets minder had hy voor, by 't naadren onzer stranden;
En, waande zich alreeds op Willems Koningsslot,
De diadeem op 't hoofd, den scepterstaf in handen,
Door dees zijn zegepraal verwinnaar zelfs van God!
ô Wel ons, Opperheer van hemel en van aarde!
Wel, wel ons, dat we op U vertrouwden, U alleen,
Toen 't onweêr op ons hoofd zoo zwart te samen gaarde!
Die aan uw voeten stort, heeft nooit vergeefs gebeên.
Neen, Gy verloste ons niet uit 's Overheerschers keten,
Schonkt ons geen onderpand van zegen zonder maat
In d' overdierbren Vorst op Neêrlands throon gezeten,
Om ons den prooi te zien van zulk een onverlaat.
Gy liet hem naadren: ja; maar op de ontzachbre zoomen
Van 't Nederlandsch gebied, spleet de afgrond voor zijn voet! -
Daar, daar ontwaakte hy, van de eerst zoo blijde droomen,
Daar bood de voorspoed hem den laatsten afscheidsgroet.
Gy liet hem naadren, ja, maar hadt het perk geteekend,
Tot waar zijn ijzren voet den bodem plettren mocht:
En 't oogenblik spoedde aan, in d' eeuwgen raad berekend,
Van 't eind der heerschappy door zoo veel bloeds gekocht!
Op 't Hollandsch grensgebied hadt Gy de wacht der hemelen

* Vaderlandsche Uitboezemingen, 119.

By Neêrlands heir geschaard, en, van uw macht bekleed,
Haar op beschermingswiek de reien door doen wemelen,
En waken voor den held die aan zijn spitsen streed.
Zy keerde 't doodlijk lood, de bliksems der rapieren,
Door 's alverwoesters rot gericht op 's Veldheers borst.
Haar vleuglen wapperden om Neêrlands Leeuwbanieren,
Toen de overmoed op nieuw ons erfdeel naadren dorst.
Daar stond, gelijk een dijk, waar de oceaan in woede
Vergeefs met golf by golf zijn sloopkracht op verkwist,
Dat korts gevormde heir gerust in 's hemels hoede,
En zwichtte voor geweld, verraad, noch oorlogslist!
Daar stond het, als een muur van ondoorbreekbre dikte,
Waarop de stalen kling om niet zijn spits beproeft;
Op WILLEM 't oog gevest, wiens aanblik 't al verkwikte;
En, van zijn oog bestraald, hoe had het moed behoefd!
ô Neen, den vijand zien, en dood en schrik verspreien
Door heel zijn legermacht, was één voor Neêrlands kroost;
Tot heden mocht het slechts het slavenjuk beschreien;
Tot heden had het slechts om zoo veel smaad gebloosd.
Thands was het morgenlicht ten kimmen uitgebroken
Waarmeê de laatste zweem van Hollands schand verdween;
Thands moest het dierbaar bloed, thands 't slavenjuk gewroken,
Zoo lang met spijt getorscht, en nat van ons geween.
Thands moest zy uitgewischt, die schande, ons opgeladen
Door 't wanklen van den moed en tweedrachts razerny:
Thands sloeg het uur der straf voor Frankrijks gruweldaden:
't Was thands de jongste stond van 's dwinglands heerschappy.
ô Heil U, die dit wrocht, en nog met brekende oogen
Op 't bed der eer gestrekt, den booswicht storten zaagt!
Bevoorrecht was uw lot, wie 't ook beweenen mogen:
Nooit had voor u op aard zoo schoon een licht gedaagd!
Neen: de aangedachtenis van uw heldhaftig strijden
Wischt jaarkring uit, noch eeuw: het laatste nageslacht
Zal nog uw kroost om strijd zijn teedre erkentnis wijden,
En nooit wordt 's monsters val, dan met uw lof herdacht!

ô Gy, doorluchtig held, in wien mijn dankbaar harte
Den grijzen Vorst vereerde, aan wiens gevoelge ziel
Mijn Ega redding dankte, en troost voor onze smarte,

Zoo menigwerf het leed den moed te plettrend viel!
Wat boeit my by uwe asch, by 't denkbeeld aan uw sneven,
Met zulk een diep gevoel van weemoed en van rouw?
Ach, hebt gy niet uw bloed voor 's warelds rust gegeven?
Wie leeft er die die dood u niet benijden zou?
En echter weene ik? Ja, 't herinn'ren doet my weenen,
Van 't geen Hy voor ons was, wiens Geest uw wraak ontglom.
ô Drong des sluimrers oog door zerk en grafkuil henen,
Gy zaagt ons by uw asch van overwelming stom!
Rust zacht, doorluchte Held! uw dood, gekroond met zegen,
Vereeuwigt den lauwrier die op uw grafsteê praalt.
Den Wees die u beschreit, lacht deze uw eerkroon tegen,
Waaruit zijns vaders moed met zoo veel luister straalt!
Rust zacht, doorluchte Held, uw deugd, alom gehuldigd,
Begraaft uw tombe niet, zy schittert in uw spruit.
Gy wreektet KAREL'S dood: dit waart ge Euroop verschuldigd,
En, juichend roept ze ook u, als haar verlosser uit!

Wat waart mijn oog nog om? wat wage ik, onbedachte,
Te toeven by dit veld van slachting, smart, en nood?
Als of mijn handgewring der wonden pijn verzachtte,
Mijn werkeloos geklag kon redden van de dood!
Maar, weet men hier van smart schoon 't bloed er golft by zeën
Daar 't heldenhart voor niets dan de overwinning voelt?
Ontwaart de moeder iets dan wellust in haar weën,
Als 't blijdverwachte wicht haar 't ingewand ontwoelt?
Neen: 't is het grijnzen niet van 't zelfverwijt in woede,
Dat aan den doodstuiptrek des neêrgevelden paart!
't Is zucht voor 't Vaderland, waarvoor hy willig bloedde;
't Is de overwinningslach, die om zijn lippen waart.
Niets voelt hy by 't gezicht van de opgespleten wonden,
Dan dat het ruischend bloed zijn vuist de kracht ontrooft.
Zijn plicht aan land en vorst bleef heilig, ongeschonden;
En 't weesjen dat hem derft, wordt troost en steun beloofd.
Ach, de ijslijkheid der dood, haar allerscherpste smarte,
(Of ze ons op 't dons verrass' of 't rookend oorlogsveld,)
Ontleent zy van de schicht des zelfverwijts in 't harte,
Daar zich aan 's afgronds rand de Rechter voor ons stelt.
ô Wie voor God en Recht en Koning is gevallen,

Zich-zelven heeft verzaakt voor Vaderland en Eer,
Hoort zorgloos om zich heen den oorlogsdonder knallen,
En legt zich blij te moê op 't bloedig doodbed neêr.
Niet zoo ontsluimert gy, die God en Vorst verzaakte
En voor den Onmensch strijdt waar 's Hemels straf op kleeft,
Wien 't plonderzieke hart voor roof en schatten blaakte,
Wiens hand het oorlogszwaard zoo vaak ontheiligd heeft.
Die trotsche siddert, vlucht; en, zorgloos voor zijn strijderen,
Verlaat de lafaart u in 't hachlijkst van 't gevecht!
Gy ziet die zege zich met elke stond verwijderen,
Waaraan gy al uw hoop op roof en plunder hecht.
Misleiden! ach uw dood schenkt u geen eerlaurieren,
Waar Vorst en Vaderland met zoete vreugd op staart:
Des Franschmans gruwelaart zou al uw moed ontsieren
Ofschoon ge een Hannibal, een Alexander waart.
Verkropte spijt, met haat en wroeging saamvereenigd,
Verscheuren u de borst, doorboord met wond by wond;
Niets rest er, dat u thands 't getergde lijden lenigt,
Niets, daar gy by de dood een zweem van troost in vondt!
En gy, verachtbren, die dien dood moest tegenstreven,
Opdat ge uw schande en val verbergen moogt in 't graf!
U zien wy op 't gezicht van 't wrekend lemmer beven,
U, siddren op 't besef der langverdiende straf!
Wat stort gy hun te voet met tranen en gebeden,
Die ge eerst door trotschen hoon tot wraak hebt aangespoord?
Wat wierd er van uw lot, vermeetlen, wierd niet heden
De stem der menschlijkheid in 's braven hart verhoord?
Wie hunner heeft geen telg, of maag, of vriend te wreken,
Geen langgetergde haat te lesschen in uw bloed? -
Hoe menig offer, voor uw slangenlist bezweken,
Wiens nagedachtenis hun boezems zet in gloed!
‘Sterf,’ roept de wreker uit der onschuld, ‘sterf, verrader!
Wie u genâ betoont, is 't menschdom meer dan wreed!
Uw dood gebiedt en plicht en menschlijkheid te gader;
Hy is geen echt Bataaf die hier van deernis weet.’
Zoo spreekt het Neêrlandsch hart, zoo Pruis en Brittenlander,
In 't strijdperk opgetreên en gloeiend van de wraak,
Als broedren door dien eed verbonden aan elkander,
Die 's Dwinglands val beslist en aller Volken zaak!

Van daar dier lijken hoop zoo verr' zich 't oog kan strekken,
Die, bergswijs opgetast, den bodem buigen doet!
Van daar die stroomen bloeds, die heî en wegen dekken,
En 't bloeiend halmenveld herscheppen tot een vloed!

ô Belgen en Bataaf, wie ooit uw moed vereerde,
't Wasdaar, waar 't SCHOON VERBOND u riep voor 's vijands staal:
't Was daar, waar uw rapier 't gepantserd heir braveerde,
En 't eerpad openbrak ten schoonsten zegepraal!
't Was daar, waar ge aan den klaauw der teugellooze horden
Den dierbren Vorst ontwrongt, waar al uw hoop in leeft,
(Om wiens onschatbre kruin de ontelbre kogels snorden,)
U op dat gloriepad zoo schoon vooruit gestreefd!
Geen lood in eigen borst deed zoo uw kaak ontkleuren
Als de aanblik van dien held, van 't moordrenrot omringd.
Als bliksems stooft gy voort om hem 't verderf te ontscheuren,
Wier slingerende straal door stalen muren dringt.
De krijgsman, die ter aard', met reeds bestorven kaken
En hijgend naar de dood, dit ijslijk schouwspel ziet,
Gevoelt een nieuwen gloed in hart en aders blaken,
En weet van machtloosheid of diepe wonden niet.
Herlevend beurt hy 't hoofd, en wil ter redding spoeden:
Een blijde kreet gaat op: De dierbre werd ontzet!
‘Dank hemel (roept hy uit), ik zag u hem behoeden!’
En geeft den adem op, in 't vurig dankgebed.
Wat deedt ge, wakkre Vorst? - 't geluk van Land en Volken,
Aan uw behoud verknocht, wordt in die drift gewaagd!
't Zijn loerende verraârs voorzien van moordrendolken,
Ofschoon hun schaamtloos hoofd eens krijgsmans teeken draagt.

Gy, heldenteelt, wier moed, wier trouw het mocht gelukken,
In spijt van 't wis verderf u volgende op de schreên,
Dit roemrijk zegepand hun vuisten uit te rukken,
Wat eernaam koomt u toe, uw grootheid niet te kleen!
Gy hebt Hem 't licht behoed; dan ach, wat acht Hy 't leven?
Het is uw hart, uw trouw, die hy voor 't dierbaarst schat.
ô Welk een blijk u thands van wedermin gegeven,
Daar, 't geen u lonen moest geen wareld in zich vat?
Dit voelt zijn kiesche ziel, en met den blik eens broeders,

Rukt hy den eerpraal af die schittert op zijn borst:
‘Dees (roept hy) koomt u toe, aanvaardt hem, mijn behoeders!
Gy allen zijt het waard: deelt, deelt hem met uw Vorst!’
Moet dan Uw kostbaar bloed nog by die stroomen vlieten,
Door 's warelds Dwingeland zoo gruwzaam wreed geplengd?
ô Doe zijn eerloos hart die zege niet genieten,
Daar heel een volk, voor 't Uw, zijn bloed ten offer brengt!
Zie, hoe de Belg ontroert, zie 't Hollandsch hart verstijven,
Zoo vaak Gy voorwaart streeft, en 's vijands rei doorboort!
ô Zoo 't zijn arm gelukte, U 't staal door 't hart te drijven!
Al wat hier adem haalt wierd in uw val vermoord!
Met ijzing zien wy aan, hoe ge in uw geestvervoering
't Met dood bezwangerd staal en moordend lood veracht;
De vijand ziet het meê, en siddrend van ontroering,
Acht hy uw arm-alleen een schrikbre legermacht!
Met dubble razerny, zweert hy u neêr te ploffen,
En houdt zich na uw val den zegepraal gewis.
Wees met ons, groote God! daar wordt Zijn borst getroffen,
En, in Zijn borst, de kracht van heel de legerspits!
Ontzetbaar is de schreeuw die galmt uit aller harten!
De woede is zonder perk, die elken boezem gloeit!
Vermoordend is 't gevoel van aller krijgren smarten,
Daar Nassaus kostbaar bloed de holle wond ontvloeit!
‘Op, broeders, dubble wraak! op, Volken, Britten, Pruissen!
(Zoo gilt het leger uit, daar 't woedend knersetandt.)
‘Het bloed van Nassau vliet! doet al het Fransche ruischen,
Of ziet uw naam bevlekt met onuitwischbre schand!’

Welaan! dit oogenblik beslist ons zegevieren!
Des Vijands heir verstrooit! de wanhoop slaat het neêr!
De dappre Schot vertrapt des Dwinglands bloedbanieren,
En heel de legermacht des trotschaarts is niet meer!
Juicht, Volken! Volken, juicht, en stort elkaâr in de armen
Met vreugd en dankgevoel! Het monster kwam ten val!
DE ALGOEDE zag uw nood met vaderlijk erbarmen!
Zegt dank met heel uw ziel in juublend vreugdgeschal!
HEM dank, die 't doodlijk lood ter zij' heeft afgedreven,
Waarin de dood gehuld, zich richtte op Neêrlands held! -
HEM dank, wiens machtige arm ons heir is bygebleven,

En Neêrland in zijn roem onwrikbaar heeft hersteld!
Wiens wonderdoende hand eens BLUCHERS schedel dekte,
Daar 's vijands woeste drom hem langs de zijden vloog;
En door d' ontzetbren val die hem op 't slagveld strekte
In 't albeslissend uur hun razerny onttoog!
Ja, dank HEM, eeuwig dank, die 's Alverwoesters kaken
Beklemde in eeuwig staal tot roem van Nederland,
De boezems onverdeeld van 't zelfde vuur deed blaken,
En tot den Dwingland sprak: ‘Hier houdt uw moedwil stand!’

Borst dan op Neêrlands grens, ô onbegrijpbare Almacht,
(Dat Neêrland, door zijn trots zoo roekeloos gehoond!)
De donderwolk uit een, die d' onverlaat ten val bracht,
En 't lang verdrukte Euroop uw goed- uw wijsheid toont!
Wie ooit den boezem sloot voor de inspraak van 't geweten,
En met den snoodaart heulde, in weêrwil van zijn hart,
Miskenn' den God niet meer, ten richterstoel gezeten,
Wiens onherroepbre wil 't Heelal zoo zichtbaar werd!
Wie, door den glans verblind van vroeger heldendaden,
Gevoelt thands nog een zweem van eerbied of ontzag
Voor d' onmensch, die met schande en 's warelds vloek beladen,
Moest siddren voor het licht van elken nieuwen dag!
Geen vonkjen waren moeds deed ooit zijn boezem gloeien:
Dit tuigt het verre Noord, dit Leipzigs stuivende asch; -
Dit tuigt op nieuw dees slag waar zeën bloeds by vloeien,
Waarin hy 't Godsbesluit van zijn verdelging las!
Daar sluipt de booswicht heen, en laat zijn machteloozen,
Zijn veegen krijgrenhoop aan 's afgronds open rand.
Verachting volgt hem na, maar 't voorhoofd kent geen blozen,
En 't misdrijf-zelve gruwt hem aan te zijn verwant!

En Franschen! hoe! gy durft zijn moordvaan weêr ontplooien!
Haar voeren voor het oog der wareld? Wroegingloos,
Der Tweedracht giftig zaad in zwakke boezems strooien,
Den snooden meester waard, die u tot slaven koos!
Treedt toe! aanschouwt hem thands, daar hy in 't stof vernederd,
Gevoel en plicht verzaakt, en als een Kaïn vlucht!
Nooit heeft uw vreeslijk wee zijn hard gemoed vertederd,
En 't is voor zich-alleen dat hy het noodlot ducht!

Hoe! roemt gy hem nog held, die met een kindsch ontroeren,
Voor smart en sterven beeft? hem held, die immer vliedt
Wanneer de dood heur schicht hem dreigt door 't hart te voeren,
Maar onvermurwd en koud zijn krijgers sneuvlen ziet?
De onnoozle! als waar de stond, die 't leven perk moet zetten,
Te ontwijken door de vlucht. Eens wordt hy nagespoed,
Al schijnt het dat de Dood heur vuisten ducht te smetten
Wanneer zy d' onverlaat ten grafkuil sleuren moet.
Wat is het dat uw hart zoo groot in hem bewondert?
Wat, dat u 't oog bedwelmt, voor de overtuiging blind?
Dan, dat hy wijd en zijd de halve wareld plondert,
En gy in hem den steun voor al uw snoodheên vindt.
Ach, 't ijsslijk uur rukt aan, 't werd heden reeds geboren,
Dat hem van de aard verdelgt, bestelpt met schand en smaad.
Wilt ge aan dien aartstyran, geen wettig Vorst, behooren,
Dan zweert u heel Euroop haar onverzoenbren haat.
Ziet op het rookend bloed, dat wraak schreeuwt tot den hoogen!
Ziet heel de zuchtende aard van weezen overdekt! -
U zelv' door die u moordt gewetenloos bedrogen,
En, offers van zijn trots, in 't bloedig zand gestrekt!
Hoort Neêrlands blij gejuich, en ziet het vreugdgeschitter
In 't oog van elken held die voor Oranje strijdt!
't Is slechts de brave Vorst, geen wetloos throonbezitter,
Wien de oorlogsheld met lust zijn bloed en leven wijdt.
't Is hier geen slavenstoet die siddrend voor de wenken
Van die hun lot beschikt, hem volgt met tragen voet:
't Zijn helden, die hun Vorst den naam van Vader schenken;
Wien zucht voor Zijn behoud de boezems gloeien doet.
Zoo kan geen vuig tyran zijn heerschappy doen eeren:
Zoo strijdt geen legerschaar, door dwang gezweept ten slag!
De slaaf moge onverschrikt het oorlogsveld braveeren,
Maar vliegt het vuur niet in met zulk een vreugdelach.
Laat storten duizenden! weêr duizenden vervangen
Met dubble kracht bezield, den heldendrom die sneeft:
Wy zien Bataafschen moed, uitvlammende op hun wangen,
En 't hart vervuld van hoop, want God en Nassau leeft!
Triumf! het is beslist, en de eeuwen zullen 't melden,
Hoe WILLEM voor zijn volk als WILLEMS afkomst streed.
Hoe Belg en Batavier den Dwingland nedervelden.

En hoe hun roemrijk staal zijn Gaulers vallen deed!
Als 't weemlend halmenstroo, dat, door de seis vergeten,
Nog ginds en daar verspreid, zich opbeurt van den grond,
Daar 't afgemaaide graan ter aard ligt neêrgesmeten,
Zoo was 't, dat 's Dwinglands heir, na zijn verwoesting, stond.
Maar ook die enkle halm, aan 't siddren, moet bezwijken
Voor de overmacht des storms; geen stroobies blijft er staan.
Zoo bogen in den hoop van platgetreden lijken,
De ontkomen strijders neêr voor Nassaus zegevaan.
Triumf, zy bogen neêr! triumf, zy zijn verslagen!
Euroop is vrijgestreên, en Neêrland is gered!
Gods Engel, op den wiek des stormwinds omgedragen,
Sprak 't klaatrend macht woord uit: ‘De Dwingland zij verplet.’

Zegelied.
Op gegeven zangmaat.*

Zingt jubel, gy Volken! strooit bloemen en groen;
Vlecht kransen voor 't lauwerrijk hoofd!
De glorie van Neêrland is schittrend hersteld,
Die 's Dwingelands trots had verdoofd.
De krijgers, vereend in den heiligen strijd,
Verwonnen den moedwil der Franschen;
De Schutsgeest des Helds, op de winden getorscht,
Verdedigde de afkomst van Nassau de borst,
Voor 't vuur en de spits van hun lansen!

Zingt jubel, gy Volken; vlecht lauwren en palm,
D' onsterflijke strijders ter eer'!
Het juk is vergruisd. Heel Europa, bevrijd,
Verbleekt voor den moedwil niet meer.
Thands beurt zy de kruin weêr vrijmoedig om hoog;
Haar beul ligt verpletterd ter aarde;
En de Engel der wraak, op de wolken ten throon,
Verwoestte den zetel en wetlooze kroon,
Waar 't aardrijk met afschrik op staarde.

* Vaderlandsche Uitboezemingen. 142.

Vlecht zachte violen, gy zorglooze jeugd,
En sneeuwwitte rozen door een;
En siert er het grasbed des sluimrenden meê,
Die Nederland vrij heeft gestreên!
Het windtjen dat zucht om zijn rustend gebeent',
Zal 't loflied in 't ruischen vervangen;
En de Engel der rust, die de grafsteê omzweeft,
Zal hem die voor Vorst en voor Vaderland sneeft,
Met rozen uit Eden omhangen!

Verdrukten, legt kommer en rouwfloers ter zij'!
't Zij uit met geween en met smart!
De Helden die vielen, zijn zalig geroemd,
En leven in 't Vaderlandsch hart!
Hun weezen, hun weêuwen verlaten wy niet,
Wier heil door hun bloed is verworven:
En de Engel des lichts laaft de droeven met troost,
En schaart met zijn vleuglen om 't hulpeloos kroost
Van mannen, voor vrijheid gestorven.

Stem, veldjeugd, uw fluit, en schaart, Maagden, ten dans:
Geen krijgstrom verstoort thands uw vreugd,
Zingt, zingt onbedwongen den val des Tyrans,
De glorie van Nederlands jeugd!
Gaârt lauwren en myrthen uit Floraas plantsoen,
Om hem tot een eerkroon te vlechten,
Wien de Engel des heils op den wenk van Gods oog,
Met stralen van zege en van glorie omtoog,
Om 't lot van Euroop te beslechten.

Triumf dan, Europa! zing jubel! en juich!
De dag der verlossing verscheen!
De Twist, op het aardrijk gezeteld als God,
Zag de Eendracht hersteld, en verdween!
De Welvaart keert weder (zoo lang ons ontroofd!)
Sints de Almacht het bloedbad bepaalde;
En de Engel der vrede, die 't palmenloof strooit,
Klapt wieken, op 't dundoek der wolken ontplooid,
Dat Neêrland de zege behaalde!

Herhaal het triumflied langs stranden en zee,
Den Helden van Neêrland gewijd!
Herhaal het den Vorsten en Volken ten lof,
Vereend in den heiligen strijd!
Het roll' met de baren naar 't verste van 't Zuid',
Naar Westen, en Oosten, en Noorden!
En de Engel die knielt voor des Heiligen throon,
Vereenig' der stervlingen dankbaren toon
Met de eeuwige Jubelakkoorden!

De schrikkomeet.*

Zie daar de schrikkomeet van uit der starren reien
Door de Alvrijmachtbre hand geslingerd naar beneên
Wie zag niet nood en dood langs heel haar pad verspreien,
En waar zy aan het oog verscheen,
Heel de aard bevochtigd met geween!

Het aaklig voorgevoel doet d' armen landman beven,
Als 't teeken van ellend aan 's hemels transen blinkt;
Maar de eigen Wijsheid heeft haar perken voorgeschreven,
Die 't wijd heelal in banden klinkt,
En op wier wenk ze in 't niet verzinkt.

Dan, 't was geen ijdel spook, het geen Euroop verbleekend
Den boezem schokken deed, daar 't platgetreden lag.
De onmeetbre zee van bloed des aardrijks korst doorweekend,
Getuige van d' ontzetbren dag
Die 's aardrijks vloekstar rijzen zag.

* Vaderlandsche Uitboezemingen, 150.

De heldre lucht betoog met zwarte donderwolken;
Des afgronds kaak borst op, zijn Geesten braken voort;
De twist doorstreefde de aard, omgord van moordrendolken;
De deugd en de onschuld werd vermoord;
Natuur en tempeldienst verstoord.

Geen pest ontvolkte de aard met zulk een toomloos woeden,
Als de alvernielbre Krijg, ontstoken wijd en zijd.
Geheel een teelt verdween. Ja zwakke knaapjens bloedden,
In d' immer weêr hernieuwden strijd
Als offers aan den dood gewijd!

Doch waartoe 't wee herdacht, hetgeen haar invloed de aarde
(Als strafgericht van God) zoo lang verduren deed?
Europa hief het oog dat weenend op haar staarde,
Ten zetel op van Hem, die 't leed
Der lijdren naar hun krachten meet.

Vermeetle, door de hand der Almacht thands vergruizeld,
Wien de aard te nietig was ten bodem voor uw voet!
Wat wonder, zoo u 't hoofd van hoogmoed heeft gezuizeld,
En de eigen trots uw val bespoed,
Die 't aardrijk overdolf met bloed?

Verachtbre Korsikaan, wat gaat ge uw schedel bukken,
En smeekt het volk genà wier val gy hadt bepaald?
ô Bleef u dan geen dood om u der schand' te ontrukken?
Geen dood, die strijdren eer behaalt,
Wat bloed ook door hunne aders straalt?

Hoe! achtet ge Albion zoo blind in Staatsbelangen
Dat ze in haar boezem U een wijkplaats aan zou biên.
U, d' afschrik van 't Heelal met gastvrij hart ontfangen,
Om Frankrijk eens weêr aan uw kniên,
En, licht, zich-zelv uw slaaf te zien?

Neen, 's aardrijks moordenaar stond ander lot te wachten.
Het rotsig berggevaart omgolfd met eeuwge zee,
Weerkaats' verpozingloos de nuttelooze klachten
Van d' onmensch, wien des menschdoms wee
Geen enklen zucht ontglippen deê!

In de eenzaamheid des doods, en aan u-zelv' hergeven,
Strekke u dat plekjen gronds voor d' overheerschten throon.
Verbeelding moge u daar, in ijdlen waan verheven,
Beroofd van scepterstaf en kroon
Nog zetelen by de aardsche Goôn!

In 't woeste hofverblijf, waar alle tochten woelen,
En 's vleiers stem, de stem van 't schuldig hart versmoort,
Daar kon dat rustloos hart zich nooit verzadigd voelen;
Wat zult ge in dat verlaten oord,
Als 't wroegen u de borst doorboort!

Vergeefs zal daar uw ziel naar kalm genoegen smachten!
Het bloed dat gy vergoot zal rookend, opwaart gaan;
De schim eens ENGHIËNS by sluimerlooze nachten,
By stillen disch en wandelpaân,
Verdelgend voor uw oogen staan.

Daar zal diens jonglings hand u op de wonden wijzen
Zoo gruwzaam toegebracht op de onschuldvolle borst:
Daar zal u eindlijk eens het wraakgeroep doen ijzen
Dat opsteeg tot der vorsten Vorst,
En 't geen gy steeds bespotten dorst.

De Almachtige is gerecht! Wie ooit Gods weg miskende,
Gevoelt in deze uw straf Hem rechter over 't kwaad.
De dood die krijgren treft ware u te zacht een ende,
Die dartlend hebt in 't bloed gebaad,
En 't menschdom jammer zwoert en haat.

Ja, de Almacht is gerecht! De klaagstem rees ten hoogen
Van half de kermende aard, vertrapt door 's dwinglands voet:
God wil dat eens Euroop haar tranen af zal droogen!
Europa juich! gy zijt behoed.
De dwinglandy heeft uitgewoed!

O o g s t m a a n d 1815.

Smart by vreugd.*

Zie daar de hoogste lust der aard
Vermengd aan 't ijslijkst smartgevoelen:
Een oog, door hemelvreugd verklaard,
Terwijl de tranen 't overspoelen!
Waar, God der kunsten, is uw kracht?
Waar, Rafaëls, uw toovermacht?
Waar, Titianen, zijn uw verven?
Schetst, schetst ons 't hemelblij gelaat
Der moeder die in vreugde baadt,
En 't dankbaar oog ten hemel slaat,
Terwijl zy ducht van smart te sterven.

ô Mengeling van wee en lust
Ten allerhoogsten top geklommen!
Is 't vreugd die hier de smarten sust?
Of, doet de smart de vreugd verstommen?
‘Het bloed mijns zoons schiet golvend uit!’
Zoo gilt de moeder overluid,
En 't bleek des doods bedekt haar kaken,
‘Maar Neêrland, Neêrland is gered!
ô God, die op mijn angsten let,
Aanvaard, aanvaard mijn dankgebed
En zie my Englenwellust smaken!’

* Vaderlandsche Uitboezemingen, 160.

Onwrikbre mannenmoed en trots
Mocht in Spartaansche moeders blaken,
Haar ziel kost, trefloos als de rots,
Der vrouwen teedren aart verzaken.
Wy ijzen van dien zegekreet,
Dien de onvermurwbre stijgen deed
By 't drietal lijken van haar zonen!
Wat offer 't Vaderland gebied',
Het vergt de teedre moeder niet
Wier bloed in 't bloed van telgen vliet,
Zoo koel, zoo wreed een hart te toonen.

Dan, weinig kostte 't, fier te zijn
Om 't voorbeeld voor 't heelal te strekken.
De schoonste deugd is enkel schijn,
Waar trots en praalzucht haar bevlekken.
ô Neêrlands dierbre Koningin,
Uw ziel heeft ware grootheid in,
En voelt de heiligste aller banden:
Zoo naauw aan 't dierbaar kroost gehecht,
Gevoelde uw boezem wat het zegt,
Als 't duister lot den strijd beslecht,
Te beven voor zijn huwlijkspanden!

Gy hebt gesidderd in dat uur;
Mijn boezem ook gevoelt dat beven!
Dan, dank zij 't eeuwig Albestuur,
Hy spaarde uw Telg 't onschatbre leven!
Gy hebt gesidderd, hebt gebeên:
Maar de Almacht-zelv' trad voor hem heen,
En sloeg den trotschen vijand neder:
Een Schutsgeest weerde 't gruwzaam lood,
Waarin de alom verspreide dood
Hem moordend naar den boezem schoot,
En gaf hem aan uw armen weder.

Hem weder! Hemel, met wat glans!
Zijn kruin omstraald van lauwerglorie!
Gebiedende aan des oorlogs kans;

Getorscht op vleuglen der viktorie!
De kroon die 't grijsste krijgshoofd voegt,
En 't eerbegeerigst hart vernoegt,
Is niet te schittrend voor zijn vlechten.
De roem van derden Willems moed,
Dien 't aardrijk dankbaar hulde doet,
Herleeft in Nassaus koningsbloed;
En 't stroomt voor uwe en onze rechten!

Heel Neêrland, in één zucht vereend,
Heeft God zijn beden opgezonden:
't Heeft tranen, hartebloed, geweend,
Op 't ijslijk denkbeeld van zijn wonden.
Wie had niet in dat hachlijk uur
In 't dichtste van des vijands vuur,
Voor hem, de borst aan 't staal geboden?
Wie niet met blijden vreugdelach
Op dat men hem beveiligd zag,
Met dank voor zulk een stervensdag,
De dood ten kaken ingevloden?

Dan ach, zijn kostbre bloedstroom vloot! -
't Is God die elken polsslag regelt.
Hy keerde d' Engel van de dood,
Maar heeft door hem ons heil verzegeld.
Met heldenmoed, en in God sterk,
Doorzweefde hy het oorlogsperk,
Omzwierd van bliksems en rapieren:
Met leeuwenkracht omgreep zijn hand
Het wrekend staal voor 't Vaderland,
En stortte d' onverlaat in 't zand
By 't zwaaien van de vloekbanieren.

ô Holland, werdt gy diep verneêrd
By 't sleepen van des Dwinglands keten;
Uw smaad is thands in roem verkeerd;
Uw hoon, uw lijden is vergeten!
Gy hebt in 't roemrijkst oorlogsveld
De glans van Neêrlands naam hersteld;

Geen nevel kan haar luister schenden:
Met eigen heldenbloed bespat,
Van Neêrlands dankbre tranen nat,
Verwekt ORANJES lauwerblad
't Ontzag van 's aardrijks uiterste enden.

Aan de Hollandsche vrouwen.*

Welaan, de koffers opgesloten!
Bataafsche vrouwen, spoedt om strijd!
Toont, dat ge uw dappere Echtgenooten,
Uw heldenzonen, waardig zijt.

ô Spoedt, en deelt met gulle handen,
Niet slechts uit ruimen overvloed;
Maar geeft van 't geen uw liefdepanden,
Uw eigen leden, dekken moet.

Schiet toe, en poogt, ô poogt te helpen!
Berekent niet hoe veel gy geeft:
't Geldt hier, het edel bloed te stelpen,
Dat uw behoud verzegeld heeft!

Daar liggen de uitgestrekte helden,
Nog smoorend in 't vergoten bloed!
Zy, die het ondier tegensnelden
Met onverwrikbren mannenmoed!

ô Zou ons iets te kostbaar schijnen?
Wie stond niet willig alles af,
Het geen hun onverduurbren pijnen
Een oogenblik verlichting gaf?

* Vaderlandsche Uitboezemingen, 165.

Helaas! ware alles niet verloren,
Zoo 't monster had getriumfeerd?
Was niet ons aller dood gezworen,
Had niet hun moed hem afgeweerd?

De wichtjens, die we thands omklemmen
In 't hoogst gevoel van moedervreugd;
Die hadden we in hun bloed zien zwemmen,
Als 't heilloos Woerden eeuwig heugt.

Wie zal de gruwelplagen tellen,
Die ons de wraak had opgelaân
Van 's afgronds roof- en moordgezellen,
Bloeddronken op hun zegebaan?

ô Wel ons, dat Gy ons beschermde,
Weldadige Almacht U zij lof!
U, die zich onzen nood erbarmde
En d' onmensch nederstiet in 't stof!

Wat dank kan U ons harte brengen,
Dan die het weldoen in zich sluit?
ô Wil het offer dan gehengen
Dat uit het diepst gevoel ontspruit!

Geen onzer draal, zijn kostbaarheden
Te wijden aan zoo dier een plicht:
Zy hooren hem, die, naakt van leden,
Op 't bed van eer te kermen ligt.

Rukt af, ô Vrouwen, de eersieraden
Daar Weeldes hand u meê versiert;
De krijgsman ligt in 't bloed te baden,
Wiens zege heel Europa viert!

Komt, thands de stapels neêrgesmeten
Van Grootvaârs nagelaten goed;
Tot donzig pluksel uitgereten,
Ter stelping van het heldenbloed!

'k Benij u thands, wien 't mag gebeuren,
Te grijpen uit een rijke kas,
Als of by 't vluchtig windselscheuren
Het duizendste het eerste was.

'k Benij u thands, wien 't is gegeven,
Uw ruime schatten aan te biên,
En 's lijders halfgebluschte leven
Weêr door uw hand ontvonkt te zien.

Dan, 't weinige ook kan zegen brengen:
't Is zegen, die aan 't weldoen hecht;
Ook wie den lijder tranen plengen,
Wordt Gods erbarmen toegezegd.

Welaan, hoe luttel 't moog bedragen,
Het tuig' den braven, van ons hart!
Die 't leven voor ons leven wagen,
Dier smart is onzer aller smart.

ô Moeders, zet uw jonge telgen,
Uw kleine dochters, aan uw kniên;
Verhaalt hun de eedle trouw der Belgen
Die d' onmensch voor hun moed deên vliên.

Verhaalt hun Hollands worstelstrijden,
En, hoe het Neêrlands bloed, ontgloeid,
Een eind maakt aan Europaas lijden,
Toen 't onzen bodem heeft besproeid.

Schetst hun, by 't raaflen van de draden,
Bestemd voor 's krijgsmans diepe wond,
Hoe Frankrijk Neêrland heeft verraden,
En hoe het weêrvergelding vond. -

Hoe Neêrlands Koningszoon zijn leven
Ten prijz' bood, dwars door lood en staal,
En 't Vorstlijk bloed heeft veil gegeven
Voor d' ongelijkbren zegepraal.

Dan zult ge in 's jongskens heldere oogen,
De vonkling zien van 't Neêrlandsch bloed;
Des meisjens wang, met wit betogen;
Maar beider boezems, vol van gloed.

Ook dit zal weldoen mogen heeten;
Maakt, Moeders, Frankrijks naam veracht!
Op dat der Gauler slavenketen
De schrik blijf van het Nageslacht.

Ter intrede van hunne Koninklijke en Keizerlijke Hoogheden, De prins en prinses van Oranje.*

Stemt, volken, stemt uw Hymnen aan!
Het vorstlijk Paar genaakt de wallen:
Den Held, bedekt met lauwerblaân,
Die 't knellend juk des Dwangs deed vallen;
Den Held voor wien de harten slaan
Van opgetogen duizendtallen;
Den Held, in 't vuur vergood op Mavors eerebaan,
Moet uw triomflied schallen!

Ja, NASSAUS groote, fiere zoon,
Gy hebt d' Almachtige op zijn throon
Verheerlijkt door uw roemrijk strijden!
Gy hebt het bliksemende zwaard
In 's Hoogsten Mogendheid aanvaard;
ô Gy, op wien Euroop met hartverrukking staart!
Die 't vuur van Nassaus heldenaart
Aan kalmte in 't hart en doorzicht paart!
Uw' arm was die triomf bewaard,
Die Neêrland moest bevrijden.

Gradivus, op zijn kweekling trotsch,
Verliet zijn gouden krijgskaros,
En zweefde u op 't gevleugeld ros
Door 's vijands drommen na, van vlammend vuur omgeven.
‘Thands (riep hy) sta ik oorlogsstaf
En eerkroon en triomfzang af;

* Nieuwe Dichtschakeering I, 153.

Daar hy die de aarde wetten gaf
Voor u verstuift, als 't nietig kaf,
Door stormwind voortgedreven.'

Het was uw hartverheffend oog,
Uw aanschijn dat geen wolk betoog,
Hoe ook het zwerk in 't rond door de onweêrsbui verzwartte;
Ja, 't was het voorbeeld van uw moed,
't Was de aanblik van uw stroomend bloed,
Die alle boezems stak in gloed,
En d' onmensch die Gods strafrecht tartte,
Ter neêr bonsde aan uw voet.

Hoe schoon werd toen de smart vergolden,
Die 't Vorstlijk moederhart verscheurde by uw wond!
Die tranen die Haar oog, die aller oog ontrolden,
Eer 't smeekgebed uit elks beklemden mond
Voor 's Hemels throon genade vond!
Eer God zijn Engel nederzond
Die wakende aan uw sponde stond,
En op den Vaderlandschen grond
Uw gudsende kwetsuur met hemelkracht verbond!

Ja, de Almacht zag u 't bloed met welgevallen plengen,
Dat ons verlossing wrocht van 't juk der Dwinglandy.
Heel de aard kan u geen offer brengen,
Dat aan dien bloedstroom waardig zij;
Hier kon Gods hand alleen belonen.
Wat zijn de parelrijkste kroonen? -
Geen druppel van het bloed uit uwen boezem waard! -
Wat grootheid zou uw lot verschoonen,
Uw hart den dank des menschdoms toonen? -
Geen heerschappy van heel eene Aard.

Dan, de Almacht schenkt een hart, zoo edel,
Een meer dan wareldsch loon.
De lauwer schittere om den schedel
Ter onverwelkbre kroon;
Hy die geen weêrhelft mag doen blaken,

Door echten gloed vereend,
Kent geen geluk in 't throonscharlaken
Noch diadeemgesteent'!

Maar 't hart, bestemd voor u te kloppen,
(Gy, Neêrlands dierbre Held!)
Sluit rijker zegen in dan tallooze uchtenddroppen,
Gezegen op het halmenveld.
Die zegen, ja, zal voor u vlieten;
Uit Eden is haar bron!
Gy zult dien met die rust genieten,
Die ons uw bloedstroom won.

De Faam heeft niet vergeefs uw schitterende daden
Tot 's aardrijks versten boord den volken doen verstaan.
Uw vroeggewonnen lauwerbladen,
Doen aller braven hart vertederd voor u slaan.
Gods raadslag werd onthuld, en zy die Hy bestemde
Tot zegel aan het snoer van Ruslands broedertrouw,
Gevoelde dat de band haar zachte borst omklemde,
Die Neêrlands heil voltooien zou.

De flonkerstar van uit het Noorden
Verschoot naar onzen Westerboog:
Zy schiet haar stralen uit op Schelde- en Rhijnstroomboorden,
En streelt ons-aller hart en oog.
De laatste neveldamp, nog drijvend door de wolken,
Van toen dit Rijk, gescheurd van uit de rij der volken,
Zich 't doodlijk rouwfloers overtoog -
Die laatste nevel is verdwenen,
En drijft voor deze heilstar henen;
En alle boezemsmart vervloog,
Met jammeren en weenen.

Gy, Star van 't Noorden, waar de hoop
Van 't slingrend en geschokt Euroop
Niet vruchteloos op staarde!
En, Heilstar van 't Nassausche huis,
Die dwars door 't stormend golfgebruis

De hulk des Staats bewaarde!
Voert thands met uw vereenigd licht
Waarvoor de nacht des onheils zwicht,
Het Hemelrijk op de aarde!

Vermeng' zich Alexanders bloed
Aan Nassaus ouden Heldenmoed
In afgebeden telgen!
En zie het rijzend Nageslacht
De Dwang- en Muitzucht, thands verkracht,
In 's afgronds nacht verzwelgen!
Hernieuw een later gouden Eeuw
Ons eensgestemde juichgeschreeuw
By Batavier en Belgen!

Komt, frissche jeugd en maagdenbloem,
Strooit palmen en lauwrieren!
Daar nadert aller lust en roem,
Na 't heerlijkst zegevieren!
Versiert de paân met welig kruid
En uitgelezen rozen!
Daar nadert Willems dierbre Bruid,
Uit duizend waard gekozen!
De Hemel dreunt van 't vreugdgeluid;
De schrale heiden blozen:
Een nieuwe Lent' ontspruit.

Spreidt de eerfestonnen langs de wegen!
Heft aan, het welkomlied!
Haar minzaam oog voorspelt ons zegen
In elken straal dien 't schiet.
De liefde lacht ons uit haar trekken
Met zoet vertrouwen aan:
Zy heeft, om tederheid te wekken,
Het oog slechts op te slaan.
Het lachjen dat haar mond omwemelt
Spelt welvaart, vreugde, en rust;
En 't hart voelt zich in 't leed verhemeld,
Wiens jammerklacht zy sust.

Haar hand heeft WILLEMS gloriepalmen
Met myrthen geschakeerd:
Op, Volken, laat het feestlied galmen,
Het wierook tot den hemel walmen,
Voor HAAR wier deugd gy eert!
Voor HEM, die 't onweêr wist te kalmen,
En 't knersen van de ketenschalmen
In blijdschap heeft verkeerd!

Zy koomt aan 's Vorsten zij' getreden,
Met hem van ziel thands één;
Niet schittrend slechts door kostbaarheden,
Maar hartaanloklijkheên.
Haar zacht gelaat, door min verengeld,
Zet aller borst in gloed:
De Kunsten, hand in hand gestrengeld,
Behooren tot heur stoet.
De Voorspoed reikt haar blijde handen;
De Vrede is haar gespeel:
Gewonnen door haar huwlijksbanden,
Zijn beiden ons ten deel!
Zy zullen langs de stille dreven,
Door steden en gehuchten zweven,
En weemlen langs den plasch;
En Neêrlands naam, alom verheven,
Zijn vroeger glorie wedergeven,
Zoo hoog zy immer was.

ô Viert dit schittrend feest, Bataven,
Dat al wat leeft, verheugt!
't Is uw Triumfdag, Neêrlands braven!
De Zegepraal der deugd!

1816.

Het slagveld van Waterloo.*

Frissche bloemen, uitgeschoten
Op der Helden kil gebeent',
Dat door vreemd en landgenooten
Wordt bewonderd, wordt beweend!

Wat, wat staat gy hier te prijken
In de kleur van 't morgenrood?
Voegt uw praal dien hoop van lijken,
Die hier rusten in den dood?

Wat, wat tiert gy langs die velden
In één heuvlenreeks verkeerd,
Waar het stof van zoo veel helden
Ons des levens broosheid leert?

Waarom malen ons uw kleuren
Hier het tintlen van dat bloed,
't Geen het hart weêr op doet scheuren
Dat hun braafheid hulde doet!

Zoekt gy hier dien hof van weelde,
Hier die lustwaranden weêr,
Waar het windtjen met u speelde
Door het golvend korenmeir?

Ach, die airen zijn gevallen,
Plat getrappeld in het stof,
Met die duizend duizendtallen
Die des oorlogs moordtuig trof!

* Nieuwe Dichtschakeering II, 145.

't Korenbloemtjen ligt vertreden
Langs verwoestings dor gebied;
En der grafsteê akligheden
Dekt niet één v e r g e e t m y n i e t!

Zie! de schrale grashalmsprieten,
Op der graven kruin verspreid,
Wagen naauwlijks op te schieten
In dit oord vol aakligheid!

Klaauw en tand van 't roofgebroedsel
Maaien 't schuchtre veldgewas,
Als zy delven naar hun voedsel
Onder 't versche heuvelgras.

Wat dan zoudt gy, teêre bloemen,
Hier verslensen en vergaan,
Waar geen oog uw schoon zal noemen
Of uw luister gade slaan?

Of riep hier Natuur u henen
Door de deernis opgewekt,
Of hier soms een Gâ kwam weenen
Wie het graf eens Egaas trekt?

Ja, licht zullen soms de droeven,
Wien het aanzijn werd tot last,
Nog een zweem van vreugde proeven
Als uw knopjen hen verrast.

‘Siert een bloemtjen dit geheuvelt!’
Roept de weduw in haar smart,
‘ô Hier is mijn gâ gesneuveld, -
Reet de dood hem my van 't hart!’

Ja, dan drukt ze u aan haar lippen
Van haar tranen oversprengd,
En voelt d' eersten zucht ontglippen
Die haar borst verlichting schenkt!

Bloei dan welig, veldpapaver,
Tooi dees heiden met uw schoon:
't Stil viooltjen schuile in 't klaver,
't Schittren voegt uw bladerkroon!

Worm en rups ontzie uw kelken,
Uit der helden asch gevoed!
Doe geen moedwil u verwelken; -
Hagelvlaag, noch zomergloed!

Als des Winters ruwe handen
't Sneeuwen lijkkleed spreidt op 't veld,
Blijft gy veilig van de banden
Waar hy alles meê omknelt.

Blijft der graven top versieren,
Tot het duurzaam marmer rijst,
Dat dier Helden krijgslaurieren
Aan het late nakroost wijst!

Vaders, Moeders, Echtgenooten,
Broeder, Zuster, Minnares!
Tranen zijn om niet vergoten;
Plant hier palm en lijkcypres.

Waai' geen zucht het graf meer over
Daar der eeuwen roem aan kleeft!
Hem voegt dank en eerelover,
Die zoo grootsch, zoo edel sneeft.
1816.

Nederlands eer hersteld.*

Zoo durft ons oog dan als weleer
Op 't graf van Neêrlands helden staren!
Zoo bloost ons dan de kaak niet meer
By 't denkbeeld, wat wy eenmaal waren!
Zoo mogen wy met vaste treên,
En zonder angstig knieënknikken,
Weêr naadren tot den grafzerksteen,
Wiens luister 't ons nog korts een straf was aan te blikken!

Gy, die voor onze glorie stierft,
Ja, 't wierd een straf, uw asch te naderen.
Het volk, wiens vrijheid gy verwierft,
Moest weenen by uw lauwerbladeren!
Het bloed dat gy voor ons vergoot,
Moest elk Bataaf op 't harte gloeien:
Gy kocht ons vrijheid voor uw dood;
En wy, wy sneefden niet, maar torschten slavenboeien!

Bataven, met den stalen band
Der dwinglandy om hals en lenden,
Vervreemdden in hun vaderland,
En wenschten zich aan 's aardrijks enden.
ô Hoe benijdden ze in hun smart
Den veldslaaf aan Janeiroos boorden,
Wien nooit dat kleinood voor ons hart,
Wien nooit, of menschlijk recht, of vrijheid toebehoorden!

* Poëzy (van Vr. k.w.b.) 178.

Geen moeder dorst meer 't staamlend wicht
Het praalgesticht der dappren toonen:
't Van schaamte blozend aangezicht
Verbleekte by hun lauwerkronen.
Zy vlood met bangen harteklop
Van de eens met lust bezochte graven:
ô Helden, riep zy, ziet niet op!
Het volk door u verlost, zijn platgetreden slaven.

Mijn zoontjen, riep de moedlooze uit,
Waartoe uw borst voor de eer te ontgloren!
Het bukken is uw lot, mijn spruit,
Ten prooi der dwinglandy geboren.
Geteeld uit Hollands edelst bloed,
Moogt ge op geen Vaderland meer roemen,
Maar, met een ziel die blaakt van moed,
U schamen voor heel de aard, u naar Zijn naam te noemen.

U schamen? - Op! wie de eer bemint,
Wie 't bloed waardeert, voor ons vergoten!
Op, Egâ, Moeder, Grijzaart, Kind!
Met moed op 't Ondier toegeschoten!
Wy leden al wat lijden heet
En bogen onder 't staal als lammeren;
Maar de eer verheft een luider kreet
Dan al de saamgetaste en lang verkropte jammeren.

Welaan! wy zijn ons-zelven weêr!
God wenkt! Hy redt wie zucht om redding.
Zijn hand verstrooit het trotsche heir,
Jaagt vloed en stroomen uit hun bedding!
Tot spiegelvlakte wordt het pad!
Het vocht stort neêr, gestold tot steenen!
En macht, en voorspoed, volk en schat,
Zijn met een enklen wenk, een wenk van God, verdwenen!

Nu dorsten we uit de wanhoopskolk
Op nieuw het oog ten hemel beuren!
Nu waagde 't ademscheppend volk
Het slavenjuk zich uit te scheuren!
Nu stroomde op nieuw der Vaadren moed,
Hun eergevoel, de boezems binnen!
Zy zwoeren by 't vergoten bloed
Voor ons behoud geplengd, te sterven of verwinnen.

Gy zwoert, ô Volk! en 't Schoon Verbond
Getuigt van uw bevestigde eeden.
Gy hebt den vaderlandschen grond
Ten spijt der dwangzucht, vrij gestreden!
Gy hebt, met Nassaus Telg aan 't hoofd,
Der tijgren muil in staal geklonken!
En Hollands roem, zoo lang verdoofd,
Heeft heerlijker dan ooit voor 't aardrijk uitgeblonken!

Bataven, beurt het hoofd weêr hoog;
Het zal der braven schim niet belgen:
Hun grootheid blinkt weêr uit uw oog;
Gy treedt weêr op als Batoos telgen;
Gy moogt met onbeklemde borst
Uws Vrijheidstichters asch weêr naderen;
Getrouw aan Eer en wettig Vorst,
Daalt weêr uw oog met lust op 't praalgraf van uw vaderen.

Triumf! der menschheid zegepraal
Hergaf onze eer haar vroeger luister:
De mond van 't buldrend veldmetaal
Verkondigt redding uit den kluister!
Dan, ach! niet alles is hersteld.
De legervaan verloor zijn smetten;
Maar - eens vermochten wy 't geweld
Langs aarde en oceaan onwrikbaar perk te zetten!

Ik zie het zware lijkgesteent'
Zich woelen uit de grafsteêkelders:
Verbleeken, 't lang vermolmd gebeent'
Van Hollands recht- en eerherstelders.
De ontzachbre geest van WILLEM daalt;
Zijn vinger wijst ons op die graven
Waarop de kroon der TROMPEN praalt,
Die 't edel heldenbloed voor onze vrijheid gaven.

Wy zweeren by DE RUITERS naam,
By de eer van Hollands WASSENAREN,
't Herstellen der aloude faam,
Zoo grootsch gehandhaafd op de baren.
Of zou de trotsche Libyaan
Den Kristenwimpel nog doen beven,
En, gruwbrer dan de Korzikaan,
Der pas ontsloten zee zijn roovrenwetten geven?

Wie voor zijn zwarte bloedvaan schrikk',
Wie schat en bloed zich af laat dringen;
Wy hijgen naar het oogenblik
Dat Neêrlands leeuw zijn trots zal dwingen.
Welaan! de kielen uitgerust!
Voor God en 't Kristenrecht gevochten!
En de oorlogsvlam niet uitgebluscht
Dan met den wissen val dier wreede roofgedrochten!

Of zou Afrikes moordrenrot
Euroop tot schand, ons langer honen?
Neen, braven, 't is de zaak van God!
Zy geldt ons meer dan Vorstenkronen!
Wandalen! mocht uw woeste kracht
Op deze monsters zegevieren,
Wie vraagt, of ons de zege wacht,
Die 't staal voor God en de eer, en plicht, en menschheid, zwieren!

Juicht, broeders, in het kerkerhol!
De reddingsvlag is reeds aan 't wapperen:
De maat der woestaardy is vol;
Welhaast begroet gy Neêrlands dapperen.
Welhaast verstuiven zy tot asch,
Die wallen, die uw kerkers waren!
En haast zal de onafzienbre plasch
Gebloosd zijn door het bloed van Afrikaas barbaren.

Zoo spraken eer en menschlijkheid!
Die stem had niet vergeefs gesproken:
De Zeeheld werd ten strijd geleid;
Algiers zag wal en daken rooken.
Triumf! geen smet bevlekt ons meer,
Verzoend zijn onzer Vaadren schimmen,
Hersteld is de eens bezoedelde eer,
En thands gaat Neêrlands roem den hoogsten top beklimmen.

Triumf! de zee is eindlijk vrij!
De maan van 't Moorsche strand ging onder.
De trotsaarts, dol van hovaardy,
Bezweken voor den kooglendonder!
Heeft WATERLOO onze eer hersteld,
Algiers bevestigde onze glorie:
Triumf! langs strand en pekelveld
Weêrgalmt het blij gejuich van Neêrlands krijgsviktorie.

W i j n m a a n d
1816.

Zangstuk.

KOOR.

Ontwaakt, gewijde Harpenaren,
Gy, die der Oudheid heldendaân
Vereeuwigdet op gouden snaren,
Gordt thands het stoflijk kleed weêr aan.

STEM.

Wie kan, dan gy, den zege vieren;
Wie de aanbraak van dien zaalgen dag,
Die de onverwelkbare eerlauwrieren
Als korenhalmen oogsten zag?

Daal neêr, ô Telg van 's hemels sfeeren,
Gy, Liefde tot het Vaderland!
Herschep den Dichtrei tot Homeeren
Wier borst van heilige aandrift brandt!

HET HALVE KOOR.

Heft aan dan, ô Dichters, op harp en cymbalen!
Geeft lucht aan den vuurgloed, die blaakt in uw borst!
Europa, heel de aard, zal uw klanken herhalen,
Van daar, waar omglinsterd met gloeiende stralen,
De middag het aardrijk verstikt van de dorst,
Tot daar, waar haar nayen met ijs zijn omschorst.

KOOR.

Heft aan dan, ô Dichters, op harp en cymbalen!
Europa, heel de aard, zal uw feestzang herhalen!
Uw feestzang herhalen!
Herhalen!

ARIA.

De halve wareld, in den boei
Des woesten Dwinglands zuchtend,
Zag na de nacht van 't stormgeloei,
Een heilrijk reddende uchtend!
Van 's Donaus boord, van Newaas stroom,
Van Theems en Elbe- en Okerzoom,
Vereenden zich de braven;
Als stroomen, ruischend tot één kolk,
Werd heel Europa tot één volk,
Om recht en eer te staven!

HET HALVE KOOR.

Gods Almacht strafte 't zwart vergrijp;
Het lot was voor de ontwikkling rijp;
En de afgrondskolk spleet op, die d' onmensch moest verzwelgen.

DE WEDERHELFT.

Oranjes borst, voor 't lood
Ontbloot,
Trotseerde d' onverbidbren dood,
Gerugsteund door den bloem van Batavier en Belgen.

KOOR.

Plukt, jeugd en grijsheid, eerelover,
En strooit het al de paden over,
Waar Nassauws Telg den voetzool drukt!
Ja, Neêrland, draag den held in 't harte,
Die onvertzaagd den moedwil tartte,
En ons den boei heeft afgerukt!

STEMMEN.

Wy grijzaarts, aan des grafkuils rand gebogen,
Genaken U met dankbaar weenende oogen.
ô Gy, wiens hand het lot bestiert!
Tot U verheffen we onze palmen,
By 't roerend lof- en jubelgalmen
Waar Neêrland zijn herstel meê viert.

Tot U vermeten we ons, met needrig hart te bidden:
Laat Neêrlands lust in Neêrlands midden;
En roep uw stem hem niet dan spâ!
Hy zie in de afkomst van zijn loten,
Als cederstammen opgeschoten,
De panden van uw heilgenâ!

Ons oog zag Neêrlands worstelstrijden;
Het schreide om 't onverduurbaar lijden,
Dat heel Euroop verpletterd heeft: -
Wy zagen haar van 't juk bevrijden;
Thands hebben wy genoeg geleefd!

KOOR.
Thands hebben wy genoeg geleefd!

STEMMEN.
Heft, heft aan, ô zuigelingen,
Die, ook staamlend, God vereert!
Voegt uw stem by 't jubelzingen:
'Neerland heeft getriumfeerd!'
Maagdenrei en jongelingen,
Stemt in 't juichend jubelzingen!
'Neêrland heeft getriumfeerd.'

KOOR.
Neêrland heeft getriumfeerd!
Getriumfeerd!

EERSTE STEM.
't Is dan uit met tranen plengen,
En de boei verbrak als glas!

KOOR.
Wat bevrijding!

TWEEDE STEM.
't Is dan uit met tranen plengen,
Waar 't verblijf der wanhoop was!

KOOR.
Wat verblijding!

DERDE STEM.
Bloei en welvaart tiert en wemelt
Op de ontsloten waterplas!

KOOR.
Ja, de zegen,
Drupt als milde zomerregen!

DE DRIE STEMMEN.
Veld en dalen zijn verhemeld,
Waar de poel van jammren was!
Eer en Godsdienst zijn thands heilig,
En geen spel des Dwinglands meer:
Deugd en Onschuld, weder veilig;
En de Trouw herademt weêr.

KOOR.
Allerwegen
Straalt de zegen
Ons uit 's hemels volheid tegen!

KRIJGSMUZYK.

Coupletten.

Gy Helden, die van wijd en zijd
Voor God en Vaderland,
De reuzenkracht der hel ten spijt,
U gorddet tot den heilgen strijd;
U reiken wy de hand.

Met ons verbroederd in den nood,
Vereend door oorlogsmoed,
Boodt gy met ons de borst aan 't lood,
Bleeft ge onverwrikbaar in den dood;
En wijddet ons uw bloed!

Ja, gy, die verr' van eigen kust,
In 't veld van 't S c h o o n V e r b o n d ,

Uw levenslicht zaagt uitgebluscht:
ô, Hoe benijdbaar is uw rust
Op dien gewijden grond!

Het bloemtjen, weemlende om uw asch,
Met hemelblaauw getooid,
Herinnert ons by 't heuvelgras,
Hoe schoon, hoe grootsch uw sneuvlen was,
En zegt, vergeet hen nooit!

KOOR.

Vergeet, vergeet hen nooit.

EEN STEM.

Ja, Neêrland zal steeds aan den krijgsman gedenken
Die sneefde voor Koning, voor de Eer, en voor 't Recht!
't Arduin zal zijn naam de vereeuwiging schenken,
Aan 't glorierijk sneuvlen des dappren gehecht!

KOOR.

Ja, Muzen, treedt uw tempel uit,
Ten zegefeest gedoscht!
Vereeuwigt op den Elpen luit,
Hoe Neêrland werd verlost.
Apollo, leen uw gouden stift
Aan Neêrlands Dichtrenstoet!
Hun boezem gloeit van dankbre drift:
Want Neêrland werd behoed.

Gy kunsten, slaat de hand in één;
Vereeuwigt in 't metaal,
En grift in duurzaam marmersteen,
Der helden zegepraal!
Uw zon, uw heilzon schittert weêr
Met gloeiend goud omhuld!
De Vrede daalt op 't aardrijk neêr;
Europa slaakt geen wenschen meer;
Haar beden zijn vervuld!

Gedenkdag der zege van Waterloo.

Vervuld van gloeiend dankgevoel,
Met innig zielsbesef van eigen niet doordrongen,
Genaken wy, ô God, uw Opperheerscherstoel,
In 't blijde hallellied U juichend toegezongen!
Genadig God, Gy duldt den lof
Des brozen stervlings, die, gebogen in het stof,
En, met eens beedlaars staf of heerscher van een wareld,
Zoo nietig voor uw aanschijn is
Als 't zandgruis van de wildernis,
Of 't blaasjen, door de lucht op 't watervlak gepareld!
Gy duldt het lied dat tot U rijst,
Ja, hoort den klank met welbehagen
Waardoor des braven hart U prijst,
Op 't blijd verjarensfeest der schittrendste aller dagen.
Duld, Vader, dat in deze stond,
Terwijl 't gered Euroop als met één enklen mond
Uw weldaân en Uw macht verheerlijkt in zijn psalmen,
De kommer die het hart bezwaart
By d' aanblik der geteisterde aard
Waarby de veldling weenend staart
Met uitgebluschte hoop, by de overspoelde halmen,
Zij uitgeboezemd aan Uw voet!
ô Gy, die met een wenk behoedt,
Die, en in storm en watervloed,
Met wat vernielingskracht hy woed',
Uw liefde, Uw grootheid kennen doet;
En vaderlijk de ramp vergoedt
Die in Uw wijs bestier den stervling treffen moet!

Of zou het noodgeklag der droeven
Niet voegen by het dankgebed?
Wy Uw ontzachbren arm, Uw liefde niet behoeven,
Die ons, zoo korts nog, heeft gered!
Hy siddre, wiens gemoed het wonder heeft vergeten
Dat heden elk met lof en jubelzang herdenkt!
Of brak niet de eigen kracht de ondraagbre slavenketen
Die 't halmtjen vrucht en wasdom schenkt?
Of heeft een mindre macht den Dwingland neêr doen storten
Dan Isrels volk een pad door 't golvend zeenat blies?
Of zagen we ooit in nood dien sterken arm verkorten,
Al scheen het, dat de ellend de hulp te boven wies?
Neen, droeven! Hy, Hy leeft, die op der braven beden
Onze armen onvoorziens bevrijdde van den band!
Niet grooter blinkt Zijn macht in 't cederblad van Eden
Dan ze in de stroobies blinkt aan 's waters oeverrand.
Of kunt gy dezen dag het blijde welkom zingen,
In 't Godgewijde koor uw psalmen op doen gaan,
En duchten, dat de bron van louter zegeningen
By 't bang gekerm der stervelingen,
En 't hopelooze handenwringen,
Het albeschermend oog niet op ons neêr zou slaan?

Neen, blazen de onbetembre winden
En bloessem weg, en voedergras;
Ja, ziet ge uw have en erf verslinden
Door de opgezwollen regenplas;
ô Laat Hy u gelaten vinden
In wiens besluit nooit stervling las,
En mort, ô mort niet als ontzinden:
Hy kan, Hy zal de wond verbinden
Die ons ten heil geslagen was.

Wilt slechts het stormgebulder hooren,
Op 's bliksems slingerschichten zien,
Als middlen, in Gods raad verkoren
Om, eer zijn kudde ga verloren,
Haar in het wis verderf den arm des heils te biên.

In 't plassen van d' ontzetbren regen,
In 't alverwoestend windgebrom,
Roept U de stem eens redders tegen,
Roept Zijn erbarmen u van 's afgronds pad weêrom.
ô, Mocht die stem het hart bewegen,
Nooit sproot uit ramp onschatbrer zegen! -

Aaloude Kristenneedrigheid
Vervangen door den waan die 't ijdel hart misleidt,
Gy die der Vaadren roem zijn luister hebt geschonken,
ô Koesterde u de naneef weêr
In kindsche afhanklijkheid van 's warelds Opperheer!
Dan 't kroost erkent die deugd niet meer,
Waar Holland roem aan dankte en eer,
Die nooit weêr over de aard zoo schoon heeft uitgeblonken.

Wat slaat gy 't oog zoo schroomloos rond
Daar eedle trots uw wang van 't inkarnaat doet gloeien,
Manhafte Jonglingschap die langs d' onmeetbren grond
Het bloed der wederwraak zaagt vloeien!
Wat zegt die zachte rust in 't oog,
Die blik, ten hemel opgeheven?
Ja, hoe 't verderf ook woeden moog,
't Gevaar dat zichtbaar om u vloog,
Gods hand die u dier ramp onttoog,
Heeft velen aan 't gebied der Godsdienst weêrgegeven.
Gy hebt Gods wonderhand gezien,
Zy trof uw boezems met ontzetting!
Gy zaagt het bang Euroop gekromd aan 's dwinglands kniên,
En, 't volgend oogenblik, geheel zijn throonverpletting!
Gy zaagt dit, en gy hebt geloofd.
De schemervonk, zoo lang verdoofd,
Vlamt hartvertroostend op, wat nacht haar wou verduisteren.
Ja, Godsdienst, ook Uw zegepraal
Bevocht het eigen heldenstaal,
Dat Holland redde van zijn kluisteren!

Triumf dan, tienvoud! Klimme ons lied
Zoo verr' 't omzwalpend nat moog bruischen,

Het grasjen uit den aardklomp schiet',
Of 't windtjen door 't geboomt' moog ruisschen.

Verdediger van onzen roem,
Wien Ruslands eêlste zomerbloem
Reeds 't eerste knopjen schonk waaruit ons heil moet bloeien!
ô Als ons hart uw wond herdenkt,
En 't bloed. voor ons herstel geplengd,
Dat dal en heuvlen heeft besprengd,
Hoe voelt zich dan de borst van dankerkentnis gloeien,
Met liefde en tederheid doormengd!

Geen wierookdamp, om hoog gerezen
Uit d' eêlsten keur van specery,
Zou U een waardig offer wezen
Op dit verheerlijkt hooggetij'.
Staat af, vermetele outerknapen,
Voert elders 't gouden rookvat aan!
Geen wierook eert den Held, wiens slapen
Omvlochten zijn met lauwerblaân.
Wat zeg ik? Indus parelstranden,
En 't rijk Potosi heeft geen goud,
Dat, uitgestort in offerhanden,
Hem danken mocht voor ons behoud.

Gy, Paros, schenk uw blankste marmer
Den held ten zegeboog,
Die, Neêrlands recht- en eerbeschermer,
De dood in 't aanzicht vloog:
En, rijkgevloerde waterbedding
Door Paktolus besproeid,
Vermelde uw gloeiendst goud de nooitvergeetbre redding
Uit Nassaus bloed gevloeid!
Gy, Dichters, drukt de harpensnaren
In 't eensgestemde lied;
Die adem hier of stem wou sparen,
Gevoelt voor eer of grootheid niet.

Dan zacht! Wat stoet genaakt langs gindsche stille paden,

Met afgemeten tred, en ernst op 't fier gelaat,
Gedoscht in witte koorgewaden
Zoo vlekloos als de maan aan 's hemels wolkboog staat?
Wie zijn die lichaamlooze schimmen,
Die als de morgenstralen glimmen,
Wier schedel glinstert van het licht
Dat straalt van 't Englenaangezicht?
Ik zie hen met gevouwen handen
Aanbiddend neêrgeknield op 't vochtig heuvelgras
Dat duizend dierbren liefdepanden
Tot laatste smart- en rustbed was.
Mijn oog ontwaart ook U, aan 't hoofd dier afgedaalden,
Ontzachbren WILLEMS Geest! en 't strekt uw ziel tot lust,
De dappren die een dood zoo glorievol behaalden,
Te omweemlen op de koets waar hun gebeente rust.

Gy wenkt! - ô Ja, ik zie hem naderen,
Die Telg, uw grootheid dubbel waard:
Aan 't bloed van zijn verheven vaderen
Door voor- noch tegenspoed ontaard!
Reeds jaagt het bruischend heldenharte
Hem herwaart naar dit bloedig dal;
Waar, deelende in der droeven smarte
Zijn ziel zich niet verloochnen zal!

Reeds naakt hy! 'k zie den lach der hemelen
Zich plooien om uw mond,
En zoete vreugde 't oog doorwemelen
Dat eerst by d' aanblik van dees grond,
Die zoo veel stroomen bloeds verslond,
Zoo treurig, zoo beneveld stond!

't Is Nassau waard, het jeugdig leven
Te wijden aan het Vaderland;
Maar even waard aan WILLEMS neven,
Als 't hart door teedre smart gedreven
Den held geen traan ontziet te geven,
Die, in het perk der eer onwankelbaar gebleven,
Zijn' eeden deed gestand.

Zoo dacht gy, Stichter onzer glorie,
En vindt den Nazaat uit uw bloed
Niet groot alleen door krijgsviktorie
En onverdoofbren heldengloed;
Maar, door des menschdoms smart vertederd,
Acht hy zijn grootheid niet vernederd
Wanneer ook hy zich mensch betoont;
En 't is dat deelen in ons lijden
Zoo veel als zijn roemruchtig strijden,
Waardoor hy in de harten throont.

ô Zag de heldenschaar op dezen grond gesneuveld,
Haar asch dees grootsche hulde biên;
En mochten ze op dit feest hun eenzaam grafgeheuvelt'
Met zoo veel tranen eeren zien!
Hoe heerlijk zou die dood hun schijnen
Waardoor hun nagedachtenis,
Die nooit van de aarde zal verdwijnen,
Aan alle braven heilig is!

Dan hoe! zou iets hun heil vermeêren? -
Neen, wie hun lijkbus sieren mag,
Zy juichen op de onzichtbre sfeeren,
Versierd met d' overwinningslach.
Zy zagen daar ons triumfeeren
En d' overmoed in 't stof verneêren,
Die God en menschheid dorst braveeren;
En, moesten ze in dien strijd tot aarde wederkeeren,
Thands juichen ze in dien stervensdag,
Die heel Euroop ontkluisterd zag!

Trekt vrij, eenvoudige Islamieten
Ter bedevaart naar Mekkaas stad;
Laat daar den traan der aandacht vlieten
Als of hy tot Gods throon geen andren toegang had!
Op heden trekken duizend braven
Wier hart vol dankgevoel voor 's hemels weldaân slaat,
Naar de onvergeetbre heldengraven,
Gerust dat God ook daar hun bede niet versmaadt.

Gaat, kust gy in uw tempelbogen,
Voor vader Ibrahim van diep ontzag bewogen,
Den steen die, trots der tijden vaart,
U d' indruk van zijn voet bewaart:
Wy slaan by 't stil verblijf der helden
In Waterloos verwoeste velden
Des Hoogsten voetstap gâ die aan de heirspits streed,
Den vijand met zijn duizendtallen,
Als 't dichte graangewas deed vallen
Waar langs de seis des maaiers gleed.
Zoo verr' het oog in 't rond mag dwalen,
Bosch, akker, heuvelkruin, en dalen,
Zien wy dien voetstap ingeprent.
Voor de eeuwen moet de steen bezwijken;
Hier - blijft des Eeuwgen almacht prijken,
En wee die hier Zijn stap miskent!

Aanbiddend storten wy hier neder,
Verzonken in het diepst ontzag:
Wy vragen 't graf geen panden weder
Verheerlijkt op dees zegedag.
Maar Vader, hoor ons tot U smeeken!
Laat hier uw stem niet vruchtloos spreken
Die uit den doffen sluimer wekt!
Leer al wie hier uw macht aanschouwen,
In nood op U-alleen te bouwen,
En eigen kracht en arm mistrouwen,
By 't graf dat zoo veel helden dekt!

* * *

Uw rust is zoet, geliefde dooden,
Wien braafheid hulde brengt,
En zacht, het dek van groene zoden
Met eerbieds traan besprengt.

Wy brengen U, als Wapenbroeders,
Een zucht van teedre smart;
Als redders, eer- en rechtbehoeders,
Den dank van aller hart.

Laat de Oudheid in haar fabeldichten
Alkmenes Telg vergoôn;
De zuil die u de dankbren stichten,
Vereeuwigt eens zoo schoon!

Wy naadren deze uw legerstede
Met diepgeroerd gemoed;
In 't zoet gevoel van heil en vrede,
Gewoekerd door uw bloed.

Ja, elk geluk waarop wy bogen
Van dat gy de oogleên sloot,
Lokt weemoeds tranen in onze oogen,
Herinnert ons uw dood.

Aanvaardt ons-aller dankbre hulde,
Dien plechtig toegewijd,
Die Neêrlands schoonste hoop vervulde
In d' onbezweken strijd.

Al rust gy voor ons oog verborgen,
Uw luister neemt niet af:
Ja, 't pareldropjen van den morgen
Blinkt schooner op uw graf.

De bloemen die in 't wilde schieten
Van uit het welig gras,
Getuigen van het tranenvlieten,
Rondom uw sluimrende asch.

Geen middag zal hun kelk verschroeien
Of rijkgekleurde blaân:
Want tranen zullen haar besproeien,
Zoo lang ons hart zal slaan!

De maagden zullen bloemen strooien
Om uw gebeent' gegaârd,
En deze uw koets met eerpalm tooien,
Zoo vaak dees dag verjaart!

Rust zacht dan, gy beproefde dapperen
Op 't eerbed uitgestrekt,
Tot de Engel om uw stof zal wapperen
Die uit den doodslaap wekt!

Den 18den van Zomermaand
1817.

Geboortegroet aan de Oranjespruit.*

Hy kwam, de heilboô van Gods zegen,
Zing, Neêrland, zing hem 't welkomlied!
Gods Englen lachen 'tt wichtjen tegen,
Waar Nederland zijn hoop in ziet.
Hy kwam, de heilboô van Gods zegen,
Wien WILLEMS bloed het hart doorvliet!

De Volken vieren uw geboorte,
Vereeuwiger van Nassaus moed,
Zoo als voor 's hemels Oosterpoorte
De groeiende aard het zonlicht groet!

Doorluchtige eerstling, ons gegeven
Ten zegel van den schoonsten band,
De Algoedheid rekke uw dierbaar leven,
Gy hoop en steun van 't Vaderland!

* Wit en Rood II, 184.

Ja, blijde heilboô, wees gezegend,
Die Alexanders heldenaart
Met Nassaus gloriestam vereenigt,
En vredepalmen strikt om 't zwaard!

De deugd, de zachtheid van uw moeder
Beziel' den afgebeden zoon,
Bestemd tot Neêrlands staatsbehoeder
En eersten WILLEMS koningskroon!

Groei welig op, doorluchtig kindtjen,
Beveiligd door het Alziend oog!
Het wake, dat geen onspoedswindtjen
Uw teedren bloessem treffen moog!

Moogt ge eenmaal rijk in vruchten groeien,
Aanminnelijke Oranjeloot!
En d' eêlste bron U tegenvloeien,
Die ooit voor 's hemels gunstling vloot!

De schaar van uw ontslapen vaderen
Heft dankgebed en loflied aan;
Geen onheil zal het wiegjen naderen,
Waar om zy als trawanten staan.

Blijf, op der Englen wiek geheven,
Van boezemsmart en rampen vrij!
De schutsgeest, u ten wacht gegeven,
Keer' al wat onheil spelt ter zij'!

Gelijk uw donzen koets, zoo zachtjens,
Zij heel uw weg door 't leven heen!
Verwissel nooit de kinderlachjens
Voor 't oog beneveld door geween!

Plant voort den moed uws dappren vaders,
Wiens bloed ons heeft in de eer hersteld
Ten spijt van vijand en verraders,
En redde van 't uitheemsch geweld.

Herroep ons Nassaus ouden luister,
Waar de aarde nog verbaasd op staart,
En, dreigt ons ooit op nieuw de kluister,
De zege blijve uw' stam bewaard!

Hy kwam, de heilboô van Gods zegen!
Heel Neêrland zingt hem 't welkomlied!
Het juublen is ten top gestegen,
Terwijl de traan der vreugde vliet.
Het welkom davert langs de wegen,
Daar 't uit den vollen boezem schiet!
Wees welkom, pand van 's hemels zegen,
In U is Neêrlands heil gelegen,
Waar 't al zijn wensch vervuld in ziet!

1817.

Nederland.*

't Zij lieflijk in Itaaljes dreven,
Gewelfd met schittrend luchtazuur;
Waar zachte lentekoeltjens zweven
Langs velden met gebloemt' doorweven,
In 't hoogtijdtooisel der Natuur!
Maar lieflijker op Neêrlands grond,
Is eigen huis,
(By vreugde of kruis)
Waar 't wiegjen onzer Vaadren stond.

* Nieuwe Gedichten, 49.

Grootsch zijn de ontzachlijke Apennijnen
Waar rots by rots de wolken tergt:
En waar in zonlichts wederschijnen,
De waatren keurjuweelen schijnen
By stroomen stortend van 't gebergt'.
Maar grootscher is voor 't Hollandsch hart
Het heuvlig duin
Met dorre kruin,
Dat golfgeweld en stormen tart.

De balsemlucht der Morgenlanden
Zij zoet als lenterozengeur: -
Men roem' hun rijke parelstranden,
Hun schoone bloem- en vruchtwaranden
Gesierd met frisscher levenskleur!
Hy wien het Hollandsch bloed doorvliet,
Verruilt zijn lucht,
Gebloemte en vrucht,
Voor al het schoon van 't Oosten niet!

Laat dankgevoel ons hart ontgloeien
Voor 't uitgelezenst plekjen aard,
By golfgeweld en stormwindloeien
Door Hem die 't water sluit in boeien
Zoo wonderdadig steeds bewaard!
Ach! dat ons haardstede en Altaar
Der heemlen Heer
Tot lof en eer
Steeds dierbrer en meer heilig waar'!

Al moeten we eigen woning derven,
Al ging ons huis zijn luister kwijt,
Nog veel is 't, op der Vaadren erven
Te leven, en te mogen sterven.
Door Nassaus bloed van 't juk bevrijd.
ô Houden wy dan Neêrlands grond
Met dankend hart
By vreugde of smart,
Den besten op heel 't wareldrond.

Gelegenheidsverzen.

De omarming.
Aan Eulogeet.*

Zie den dartlen Wijngaardrank
Zich om 't druiventrosjen vlechten!
Zie het Bietjen zich met drift
Op het blozend roosjen hechten!
Zie hoe 't Tortelduifjen kust!
Het verliest zich in 't genoegen,
Als het zijn Geliefdes hart
Aan zijn heete borst voelt zwoegen!
Mocht ik u, ô dierbre, zoo,
Gy my zoo, in d' arm ontfangen,
Om in ketenen der min
Eeuwig hart aan hart te hangen!
Dan versmaadde ik 't gantsch Heelal,
Ja, den Nektarkelk der Goden
Weezen mijne lippen af,
Schoon door Hebé aangeboden!
Sterven wilde ik in uw arm
Als gy ook die wellust deelde!
Kussend sterven in 't genot
Van zoo'n onuitputbre weelde!
Laat ons sterven, dierbre, ô kom!
My wil reeds de geest begeven;
Laat ons al die wreedaarts vliên
Die ons lot met ramp doorweven!
Daar wy sterven, zal ons graf
Eeuwig voort van myrthen bloeien:
Onze zielen, dan vereend,
Zullen voor Gods aanschijn spoeien.
Daar dan zal ik, ô mijn Al!

* Poezy (van Mr. w.b.) I, 75.

Eeuwig aan uw boezem hangen,
En den heilgen kus der min
Rein van uwen mond ontfangen;
Daar, waar 't wreede lot geen hart
Van zijn ander hart zal rukken;
Maar ik u voor de eeuwigheid
Aan mijn zuivre borst zal drukken,
Waar nu Faön Saffoos min
Kroont met wederkeerig blaken;
En waar Laura haar Petrarch
Door haar min mag zalig maken!
Teedre! - daar, waar 't lot niet meer
Heloïzes hart zal prangen;
Waar zy haren Abelaart
Heeft van 's Engels hand ontfangen!
Eenig dierbare, ach! wat heil
Zal ons daar te saam verbeiden,
Waar ons 't wreed balsturig lot
Nooit meer van elkaâr zal scheiden!

1798.

By het ziekbed eens dierbaren vriends.*

Wat voorgevoel van ongelukken
Bestormt mijn afgematten geest? -
De dood dreigt my een Vriend te ontrukken
Te dierbaar aan mijn hart geweest.
By 't bed diens lijdenden gezeten
Voel ik my 't hart van een gereten
Door ieder zucht en roerend ‘Ach!’
Ik staar met angstig oog op zijn verstarde blikken:
Ach! dacht ik ooit, dat me eens die oogstraal zou verschrikken
Dien 'k steeds zoo minzaam schittren zag!

* Poëzy (van Mr. w.b.) III, 34.

Ik zie dat oog niet als voorhenen
Met tederheid op my gericht!
Het ziet my onophoudlijk weenen,
Ach, geeft het nog de ziel bericht?
Ziet gy me, ô dierbre, naast u schreien?
Denkt ge aan ons zichtbaar naadrend scheien
Met onverschillig hart -? ô Ja, dan is 't voorby! -
Maar zoo dat oog ook feilde uw ziel bericht te geven,
Dan, (troostrijk denkbeeld!) reeds aan d' aardschen band ontheven,
Bespeurt die eedle ziel toch my!

ô Dat nog eens dat oog zich wendde
Met deernis op mijn hartenleed -
Dat hart eens toonde of 't my nog kende -
Of 't nog my minde als 't eenmaal deed! -
ô Mocht gy 't nog eens recht beseffen,
Hoe my die ijsbre slag zal treffen,
Die me u, ô harteviend, ontscheurt!
ô God! - Vergeef zoo dees mijn bede u mocht mishagen!
Maar ach, vergun dat in dien ijslijkste aller slagen,
Ons 't zelfde noodlot vall' te beurt!

Wat waar ik eenzaam op deze aarde
Als hy my hier verlaten zou!
Helaas! u vond ik niet, mijn Waarde!
'k Vond niets dan wanhoop, niets dan rouw.
Geen bloemtjen zou op d' aard mijn weenend oog meer streelen,
Maar ach! elk voorwerp dat me aan u herdenken deed,
Heropende de wond die tijd noch macht kon heelen,
En 't graf, het graf-alleen, waar 't eindperk van mijn leed!

1798.

Moederlijk genoegen.*

Verkwikkend valt, ô Zon, uw straal
Op 't nat bedaauwde veld,
Wanneer ge in purpren Koningspraal
Auroraas koets verzelt.
Maar meer verrukkend was, mijn Wicht,
Dat uur vol zaligheên,
Wanneer u 't eerste morgenlicht
Aan mijne borst bescheen!

Hoe eindloos streelend is 't voor 't oog,
Als, dwalende in de nacht,
Hem, die zich op zijn pad bedroog,
De morgen tegenlacht!
Maar 't haalt nog by die wellust niet,
Die 't Moederhart ontspruit,
Als zy voor 't eerst dat oogjen ziet
Dat hare Telg ontsluit!

De morgenster is minder zoet,
Die 't minnend paar zich toont!
Dat haar als Dagheraut begroet,
Die hunne min bekroont,
Dan my, ô lief beminlijk Wicht,
Die straal vol tooverkracht,
Die me uit uws Vaders fier gezicht
In 't uwe tegenlacht!

* Poëzy (van Mr. w.b.) III, 61.

Daar 'k u, ô dierbre zuigeling,
In mijnen arm omvat,
Bezit geen Vorst in d' aardschen kring
Een grooter, kostbrer schat!
Men roem de pracht van 't Morgenland,
Het goud van Indus kust,
Gy zijt me, ô tederst Liefdepand,
Een grooter oogenlust!

Die lach, die op uw lipjens speelt,
Herroept me uws Vaders lach,
Waardoor 'k zoo gantsch, zoo onverdeeld,
Mijn hart veroverd zag.
Zoo ziet men u, ô Zilvren Maan,
Van d' achtbren Hemeltrans,
In 't beekkristal te spieglen staan,
Met de eigen praal en glans!

Hoe heilrijk in de zandwoestijn
Moet laafnisvolle bron
't Van dorst versmachtend harte zijn,
By 't blaakren van de Zon!
Maar 't is voor my nog meer geluk,
Als mijn zoo dierbaar kind,
Wanneer ik 't aan mijn boezem druk,
Zijn voedend teugjen vindt!

ô Dat u, eens, onnoozel Lam,
Des Warelds bittre kelk
Zoo schaadloos aan de lippen kwam
Als zuivre Moedermelk! -
Dan ach! - hoe schittrend ze ooit mocht zijn,
Vergiftigd was heur dronk;
En, hoe genegen 't lot ook schijn,
't Is alsem, wat zy schonk!

Mocht gy dien teug, aan elk bereid,
Dien alsemdronk ontvliên,
Die u des Warelds ijdelheid
Zoo streelend aan zal biên!
Dan ach! mijn ziel ontroert, mijn Wicht,
Daar ze aan het lokaas denkt,
Dat op de onzalige aard, zoo licht
De deugd des harten krenkt!

Ach, kon mijn hart u veilig hoên
Voor dat vervoerend zoet! -
Voor driften die verwoestend woên! -
Voor 's boezems teêrsten gloed! -
Ja, voor dat zacht gevoel van 't hart,
Tot heil ons meêgedeeld,
Maar, dat zoo zelden iets dan smart,
Dan ramp en onheil teelt!

Ach! dat ik u dien Englenlach,
Die me op uw mondj' ontmoet,
Nooit minder schuldloos sieren zag!
Wat waar dat uitzicht zoet!
Dan ach! zie de onbewolkte Maan:
Hoe blank zy ons beschijn',
Zoo ras haar de aard voorby zal gaan,
Zal zy bezoedeld zijn.

Ik ijs, mijn Wichtjen! - maar, wat beeft,
Wat ducht het Moederhart? -
Hy die u schiep, mijn dierbre! leeft;
Hy deelt ook vreugd en smart. -
Zijn Englen zweven om u heen!
Voorzienigheid, uw zorg
Is my voor 't pand, U afgebeên,
Voor zijn geluk, ten borg!
1798.

Moederlijke zucht.*

Gy, die, door liefde alleen bewogen,
Al wat bestaat, in 't daarzijn riept,
En, niet dan 't welzijn kunt beoogen
Van 't nietigst schepsel dat Gy schiept!
Gy hebt van Eeuwigheid besloten;
Uw Wijsheid maakte 't lot gewis
Der dwalende Natuurgenooten,
Geschapen naar uw beeltenis!

Geen grasjen kan het veld ontschieten,
Daar Gy, Vrijmachtbre, 't niet gebiedt:
Geen stervling 't levenslicht genieten,
Daar Gy verordent, ‘Blijf in 't niet.’
Maar, roept uwe Almacht hem in 't leven,
Hebt Gy hem uit het stof gewekt,
't Was niet, dan om hem blijk te geven,
Hoe verr' uw Vaderliefde strekt!

Vertroostend denkbeeld! - Gy, mijn Wichtjen,
Sproot uit die Vaderliefde voort,
Alschoon geen glansrijk zonnelichtjen
Het uur bescheen van uw geboort'.
Dat uur, hoe duister, hoe betoogen,
Was ook van Eeuwigheid bepaald:
Toen had Gods raad reeds overwogen,
Tot welk een eind gy ademhaalt.

* Poëzy (van Mr. w.b.) III, 65.

Gy ook moogt op Gods goedheid roemen,
Wen ge eens Hem als uw God belijdt;
Hem ook, (wat heil!) uw Vader noemen,
Wiens kind, wiens teedre zorg gy zijt.
Hy, die der vloek ons heeft ontslagen,
Zich-zelv' met onze schuld belaân,
Heeft ook voor u de vloek gedragen,
Heeft ook voor u genoeggedaan.

ô! Zie dit hart, genadig Vader,
Erkentnisvol zijn dank U biên!
Gun, dat ik U ootmoedig nader;
En, zie mijn dankbre tranen vliên!
Ach, mocht ooit moederhart uw zegen
Verwerven voor heur teedre spruit,
Mijn wensch is in dees beê gelegen:
Voer aan mijn kind uw wil slechts uit!

Uw wil, uw eeuwig welbehagen,
Bestemde ons niet dan zaligheid:
En, zijn er stormende onweêrvlagen
Voor dees mijn dierbre telg bereid, -
Bestemt Gy hem, ô Opperkoning,
Tot kruis op deeze onzalige aard...
Ach! zij hem in uw Hemelwoning
Het hoogst, het eenigst goed bewaard!
1798.

Gevoeligheid.*

Helaas, onschuldig Wicht! - Dees zucht, die 't hart verscheurde,
Vlood met een kille traan, en oog, en boezem uit,
Toen 't zwoegend Moederhart een Englenlachjen speurde
Dat speelde om 't mondtjen van haar jonggeboren spruit.

* Poëzy (van Mr. w.b.) III, 73.

Helaas, onschuldig Wicht! lach steeds uw Moeder tegen,
Dat niets u 't lachj' ontroov' dat u de lipjens siert:
En zij het wreevle lot u meer dan haar genegen,
Zoo kent gy nooit het leed waarvan zy 't offer wierd!

Zoo moogt ge in 't hoogst geluk u eindloos zalig noemen:
Zoo voedt uw hart geen drift die 't onherstelbaar wondt;
Zoo plukt ge op 't aardsche pad de balsemrijkste bloemen,
Daar nog uw Moeder niets dan enkle doornen vond!

Ja, dierbaar Wicht, deze aard zal u een bloemhof schijnen,
Daar 't eêlste bloemgewas ontluikt op 's Wandlaars tred;
Geen angel dreigt u in haar tulpen of jasmijnen,
Maar, vrees de doornespits in 't schittrendst rozenbed.

Leer vroeg, mijn Kind, eer ge ooit dat rozenbed moogt naderen,
Leer, dat het spin en wesp een giftig voedsel geeft:
Maar zie, hoe 't zelfde vocht dier geur'ge rozenbladeren
Een schat van honingzoet voor 't nijvre Bietjen heeft.

Leer vroeg, mijn Kind, als 't Bietj', een nuttig zoet te trekken
Uit elke lieve bloem die ge op uw pad zult zien.
Kies, (laat dit Bietjen u ten les en voorbeeld strekken)
Als zy, het balsemzoet, en leer het gift ontvliên!

Ja, leer het gift ontvliên, dat zy die vrienden heeten,
(Ach, wist gy 't kenmerk ras dier veinzaarts zonder eer!)
In 't onschuld aâmend hart zoo ras te storten weten;
En ducht eens anders, maar uw eigen zwakheid meer.

Want schoon gy 't zuiverst hart, de blankste deugd ten zetel,
In uwen boezem draagt, mistrouwt ge u-zelven niet,
(ô! Wee den sterveling, op onschuld zoo vermetel!)
Dan is het tijdstip na, dat gy 't bezoedeld ziet!

Helaas! te ras is hy in 's booswichts strik gevangen,
Die, zelf onschuldig zijnde, ook andren niet verdenkt;
Hy lacht het lemmer toe, dat hem de dood ontfangen,
En 't heil verspelen doet dat deugd en onschuld schenkt!

Vlied ook die deugd, mijn Kind, die op het pad van rozen
Waaronder de Afgrond schuilt, zich achteloos begeeft;
Die, naadrende aan zijn rand, een oogwenk durft verpoozen,
En niet te rugge deinst, en voor haar zwakheid beeft!

Een oogenblik vertoeft ze, en, nog geen argwaan voedend,
Treedt ze onbedachtzaam voort waar zy verzinken zal.
Een enkle stap! - zy zinkt! - En, aan haar doodwond bloedend,
Ligt ze in den poel gestort, nog twijflende aan haar val!

En, zoo gy, lieflijk Wicht - ach, zoo gy met het leven
De zwakheid ook verkreegt van mijn vertederd hart!...
Helaas! van nu af aan doe my dat uitzicht beven,
Dan moet ge een offer zijn van onontwijkbre smart!

1798.

Filusa aan Eulogeet.*

ô Gy, wien ieder zucht my noemt,
Voor wien alleen 'k wil leven;
Die om my weêr te zijn ontrukt
My steeds wordt weêrgegeven!

Gy, die het hartzeer mijner jeugd
Zoo spoedig wist te ontdekken,
Hoe wist gy tot het hoogst geluk
Mijn boezem op te wekken! -

* Poëzy (van Mr. w.b.) I, 102.

Eens, zinkende aan uw teder hart,
Zonk ook mijn blik tot de aarde;
En, gy zocht steeds den zachtsten troost
Voor 't leed dat my bezwaarde.

Dan zwoegde uw liefderijke borst
Van teder mededogen;
En, wen gy op mijn kommer zaagt,
't Was met gevoelige oogen!

Dan drong uw blik tot in mijn ziel,
En 'k vliedde u, vol bezwaren -
Vergeefs! - waarheen ge uw oog ook sloegt,
Bleef ook het mijne staren.

Gy zaagt in 't innigst van mijn hart;
Een blik gaaft ge aan uw eigen,
En vond het onbemerkt en zacht
Zich tot het mijne neigen.

Mijn hart gevoelde op ieder woord
Dat van uw lippen vloeide,
Een ongewoon, een siddrend slaan,
Waarvan my 't aanzicht gloeide.

Dan steeg me een brandend purperrood
Op voorhoofd en op wangen,
Wanneer 'k ontwaarde hoe mijn oog
Bleef aan uw lippen hangen.

En richtte gy het woord tot mij!
ô Hemel, wat verblijden! -
En hoe plach mijn vertederd hart
Dit andren te benijden! -

Ach! 't bloemtjen, door uw hand geschetst,
Hoe wenschte ik dat te wezen,
Om in den vriendelijken straal
Uws oogs mijn lot te lezen!

Hoe wenschte ik reeds ontdaan te zijn
Van 't my zoo foltrend leven,
Om dan als schutsgeest, aan uw zij' -
In 't licht uws oogs te zweven!

Gy, teedre, merkte, hoe mijn rust
Moest stranden op die klippen,
Waar op mijn drift haar stooten deed,
Om nooit daar af te glippen.

Gevoelige! gy waart met my,
Met mijnen staat, bewogen:
Gy zaagt dat gy voor eeuwiglijk
Mijn hart my had onttogen!

'k Gevoelde d' invloed van de smart
Die uwen boezem griefde,
En, zalig dacht ik, zoude ik zijn
Zoo gy me als Zuster liefde.

Zoo voelt de bloem zich zacht verkwikt
Door 't balsemrijk begieten,
Maar 't is die Hemeldaauw toch niet
Die tot in 't hart kan schieten.

Zy voelt voor 't oogenblik haar geur,
Haar blos, zich weêrgegeven,
Slechts tot zy 't valsche zoet bespeurt
Van wat haar doet herleven.

Uw deernis, (ach!) was voor mijn hart
Als, voor de bloem, die regen!
Zy gaf dat zielsgeluk my niet,
In liefde-alleen gelegen! -

Toen eerst ontdekte u 't heimlijk leed
Dat ge in uw hart zaagt blaken,
Dat niets dan wederzijdsche min
Ons kon volzalig maken!

ô Nooit vergeetbre, dierbre stond,
Toen gy 't gevoel me ontdekte,
't Welk langer in ons hart gesmoord,
Ons beî tot moorder strekte!

ô Teedre! welk een zaligheid
Vervulde toen mijn leven!
Geen grooter zegen kon my God,
Dan deze uw liefde geven!

'k Verachtte toen des Warelds nijd,
Hoe fel zy me ook mogt tergen;
En ach, wat was er dat mijn hart
Zich toen niet wist te vergen?

Geen voorwerp als men meer ontmoet,
Was 't dat my kon verrukken!
Neen, 't was de ziel der teêrste deugd,
Beproefd door ongelukken!

ô Waardigste! u gaf ik mijn hart,
En nooit zal ik 't berouwen;
ô Neen! gy moogt voor de Eeuwigheid
Op mijne liefde bouwen!

En, is aan de overzij' van 't graf
Eens zaligheid te smaken,
ô Dan zal dees, dees zelfde gloed
Ook daar ons zalig maken!
1799.

Aan mijne zuster,
By de dood van haar kind.*

Met doodkleur op 't gelaat, en wanhoop in de blikken,
Met toegeschroefd, beklommen hart,
Dat in zijn zuchten dreigt te stikken,
En zielloos schijnt te zijn, vernietigd door de smart: -
Zoo zie ik u, bedroefde, in stommen rouw gezeten -
Zoo zat ik-zelv verstijfd! - ô God, door welk een slag! -
Zoo wierd my 't bloedend hart uit de enge borst gereten,
Toen ik mijn Kindtjen sterven zag!

ô Zalig, waar nog tranen leken!
Waar nog een zucht aan 't hart ontschiet!
Daar zal de rouw het hart niet breken,
Daar steeg de smart ten toppunt niet;
Daar mag men van vertroosting spreken
Als 't hart de troost reeds tegenvliet!

Maar dit by 't lijk zijns Kinds te kunnen! -
Waar aâmt een moeder die het kan?
Mijn hart wil 't voorrecht haar vergunnen;
Maar, ô! mijn boezem gruwt er van.
ô God, wie zou naar troosttaal luisteren,
Wie wenschen dan te zijn getroost,
Als de onverbidbre dood den oogstraal komt verduisteren
Van 't ons zoo eindloos dierbaar Kroost!
Hier moet een Moeder meer dan treuren!
Hier krimpt haar 't harte weg in nooitgevoelde pijn!
Ach! 't hart zich uit de borst te scheuren,
Moet, by het geen zy voelt, onnoembre wellust zijn!

* Poëzy (van Mr. w.b.) III, 76.

Als eerst die graad van smart, die tranen heeft noch zuchten,
Die in haar overmaat geen woorden heeft noch taal, -
Die, zoo zy duren kon, het leven-zelf deed vluchten,
En schrikbrer won den maakt dan 't hartdoorvlijmendst staal;-
Als die, ten top gereikt, de krachten heeft ontspannen,
En matte zinloosheid de smarten overheert:
Als 't leven, als 't gevoel, een korte poos verbannen,
Nu flaauw en afgefoold naar 't hart te rugge keert;
Dan vloeit een zachte traan, dan smelt het angstig harte
In teedren weemoed weg; dan glippen zuchten voort,
Maar, dan nog, wars van troost, ligt wellust in de smarte,
En 't Moederharte schuwt al wat haar droefheid stoort.

Zoo zie ik u, mijn Waarde! Ik zie uw tranen stroomen,
Ik hoor het naar gegil dat uit uw boezem schiet!
ô Stel die tranen perk noch toomen;
Geef doortocht aan uw smart, bedwing uw schreien niet.

Wat zoudt ge? - Welk een dwang! hoe zoudt getroost gehengen?
Van menschen? ach! hun troost verdubbelde mijn smart:
Deed my geen traantjen minder plengen,
Wrocht niet dan 't hart my te verengen,
Of liever, 't was geen troost! maar foltring voor mijn hart!

Maar ja; eens dierbren wenk kon mijne smart bedwingen,
Eens enklen, wien ik leef, wien 'k heel mijn daarzijn wij'!
Eens eenigen, wiens troost mijn boezem kon doordringen,
En die gevoelde en zuchtte, en weende, en leed met my.

In de armen van uw Gade, ô, is er troost op de aarde,
Daar ligt uw troost en heil! Daar, aan elkanders hart,
Valt alle last ter zij', die u de ziel bezwaarde;
By God, en hem-alleen is troost voor ieder smart!
Werp u aan 's Egaas borst op dat hy met u treure!
Schreit, diepbedroefde twee, met recht, met dubbel recht;
Lijdt, weent, en zucht te saam, op dat u 't hart niet scheure,
Zoo heeft u de Almacht-zelv vertroosting toegezegd.
Beweent het dierbaar pand, u (ach!) zoo vroeg ontnomen!
(Wat roept dit denkbeeld voor herinn'ring aan mijn geest!)

ô God! die lieveling, om wien mijn tranen stroomen!
Wat 's zijn bezit my kort, maar zaligend geweest!
ô Doodelijke slag! het Telgj' in 't welk wy leven,
In 't welk ons God een schat, den grootste op aarde, gaf,
Waaraan ons gantsch bestaan, en hart, en ziel, zich kleven,
Zoo ras aan d'arm te zien ontheven,
Zoo vroeg, zoo pijnlijk te zien sneven,
En te offren aan 't ontijdig graf!

Wat onuitspreekbre smart!... maar, laten we ons bedwingen,
En juichen we om het zalig lot
Dat thands die dierbre Hemelingen
Genieten voor den throon van God!
Ja, laten we onzen rouw bedwingen,
En juichen we om hun zalig lot!

Rijs op, mijn geest! - ontzink me, ô aarde!
Ik volg mijn dierbaar Wicht door 't ruim der Heemlen na.
Hoe zalig is het thands, (mijn Waarde!)
ô Zalig, zonder wedergâ.
En hoe bevoorrecht! Ach, 't is weldaad, weldaad ja,
Die 't vroeg verstorven Wicht voor 's warelds ramp bewaarde.
Vaak, in het uur van middernacht,
Als doodsche stilte heerscht, en onder 't eenzaam treuren
Mijn oog vergeefs naar slaap en haar verkwikking smacht,
En 't denkbeeld van mijn Kind mijn boezem komt verscheuren;
ô Sla ik dan den blik wanhopend naar om hoog,
Dan rijst des Wichtjens beeld voor mijn verduisterd oog;
Dan zie ik 't juichend voor my zweven!
Niet als een Wichtj' op aard zijn moeder tegenlacht,
Niet met een stoflijk deel bevracht,
Dat eenmaal nog 't vergaan in 't duister graf verwacht;
Neen, met een straal omhuld van Godontleende kracht,
En met het blinkend kleed der Englenrij omgeven!
ô Hoe verheft zich dan mijn afgefoolde geest!
Wat blijf ik dan verrukt op 't zalig tijdstip denken,
Wanneer my, wat me op aard het dierbaarst is geweest
Gods Algenoegzaamheid voor eeuwig weêr zal schenken!

Beandwoording.*

Hoe waarachtig, ô mijn Waarde,
Schetstet gy de zaligheid,
Die de God die harten paarde,
Echtgenooten toebereidt!
En wat plichten zijn er teêrder
Dan waar de Echt ons toe verbindt!
Heeft het gantsch Heelal er meerder,
Daar men zoo veel heils in vindt!

God! wie zou Uw gunst beseffen,
En niet achten wien Gy riept
Om ons tot den stand te heffen,
Daar Ge, ô Vader, ons voor schiept?
God! wie zong aan 's Egaas harte
U geen danklied vroeg en spaad!
Wat kan kommer, wat kan smarte,
Als het hart vol liefde slaat?

Ach, wie zou niet zalig leven,
Wie niet vrolijk, welgemoed,
Aan eens Egaâs boezem kleven
Die ons alle ramp vergoedt?
Kunt ge, ô Vrouw, genoeg hem eeren
Wien uw hart betytelt MIJN!
Kunt gy hem te hoog waardeeren?
Hy te veel uw Afgod zijn?

* Poëzy (van Mr. w.b.) I, 93.

Zoudt gy ooit vermaken vinden
Die gy niet met hem geniet?
Kent de boezem bloed of Vrinden,
Waar een Egâ in gebiedt?
Gloeit uw hart niet van verlangen,
Na een oogenblik gemis,
Weêr aan 't licht zijns oogs te hangen,
Dat voor u de Hemel is!

En zoo 't oog, dat steeds vol liefde,
Vol genoegen op u zag,
Met een donkren wenk u griefde,
Wekt die wenk geen diepst ontzag?
Kunt gy dan een traan weêrhouwen,
Niet van onwil, maar - van smart?
Kunt gy dan zijn hart mistrouwen -
Of beschuldigen dat hart?

Peinst gy dan of zijn misnoegen
Uit gerechten oorsprong vliet? -
Neen: uw hart mag angstig zwoegen,
Maar het hoont zijn kommer niet. -
Needrig, onbewimpeld, teder,
Klaagt gy 't leed hem dat u prangt,
En gy vindt hem d' Egâ weder
Aan wiens lach uw leven hangt.

Kunt gy voor de toekomst beven,
Wen gy 't lot eens Echtvriends deelt? -
Is 't met hem niet zoet te leven,
Schoon geen weitsche stand u streelt? -
Kan uw boezem wenschen vormen
Buiten zijne liefde alleen? -
En schoon rampen u bestormen
Draagt uw hart die ontevreên?

Neen, wat kommer u ook griefde,
Met het oog gevest op God,
Vindt gy by uw Zielsgeliefde
Heul en troost in 't gruwzaamst lot!
Ja, de kroes van tegenheden
Weert gy steeds zijn lippen af,
En GY drinkt ze, wel te vreden,
Zoo ze HEM geen alsem gaf.

Steeds voor zijnen wellust levend,
Is zijn minste wensch uw lust!
Nimmer is het hart weêrstrevend,
Dat in 's Egaas wil berust.
't Minste zuchtjen voor te komen,
't Minste wenschjen te voldoen,
Daar moet al uw heil uit stroomen,
Dat moet al uw heil behoên.

En, kunt gy zoo zalig wezen
Als ge uw hart een' Egâ wijdt, -
ô Wat is uw heil gerezen
Als gy Gade en Moeder zijt!
Voelt gy wat het woord zegt, TELGEN?
Hoe u God bevoorrecht heeft? -
En kunt ge al die vreugd verzwelgen,
Dat uw Egâ in hun leeft!

Dubbeld dus geboeid aan de Aarde,
Wordt zy U geen Paradijs? -
Gade en Moeder! - Voel uw waarde!
Stel op deze tytels prijs!
Hadt gy 't gantsch bestier der Wareld,
En geens Egaâs beeltenis,
Ach, uw kroon waar niet bepareld
Als eens Moeders Echtkroon is.

Kan des Warelds throon bekoren
Als des Zuiglings lieve lach? -
Is op de Aard een lust beschoren
Die by dezen halen mag?
Gade, en Moeder! - hoe volkomen
Smaakt gy 't Hemelheil op de Aard!
Neen, benijdbrer welluststroomen
Zijn u slechts by God bewaard!

1799.

Aan mijn kind,
By zijns vaders afscheid.*

Wat jaagt de rozen van uw wangen,
Wat doet, mijn Wicht, uw hart zoo slaan?
Wat laat gy 't hoofdtjen treurig hangen?
Wat zien we uw oog in tranen staan?
Kom, laat me u aan mijn boezem prangen;
ô Spreek, mijn kind, wat schort er aan?

Uw hart kan naauwlijks wenschen kweken,
En, ach! gevoelt het reeds zoo teêr!
Doet u een afscheidsgroet verbleeken,
En slaat een schreiend oog u zoo verplettrend neêr!
Schep moed - een week is ras verstreken,
Dan zien we uw dierbren Vader weêr.

Wat slaat gy, met verstolen blikken,
Zijn laatsten voetstap angstig gâ?
Wat barst gy uit in hijgend snikken:
Wat reikt gy hem uw handtjens na!

* Poëzy (van Mr. w.b.) II, 132.

Wat keert ge uw oog, zoo vol van smarte,
Als hy u niet meer zichtbaar is!
Wat werpt ge u aan uw moeders harte,
En streelt en kust zijn beeltenis!
Ik beef, mijn Wichtjen, voor uw harte,
Daar 't zoo oneindig zacht - zoo teêrgevoelend is!

Maar zoudt ge ook hier gevoelloos wezen?
Gevoelloos, by dees afscheidsgroet!
Dan deedt gy me in een toekomst lezen
Waarvoor mijn boezem siddring voedt!
Wat had ik dan voor 't hart te vreezen,
Dat nooit dan deugdzaam kloppen moet!

Verrukt ontwaar ik 't, dierbaar Wichtjen,
Dat tederheid u 't harte treft -
Verbleekt ze ook soms uw aangezichtjen,
Zy is het die het hart verheft!

Heb eeuwig dank, Alwijze Vader!
Heb dank voor zulk een boezemgloed!
Niets brengt den mensch uw grootheid nader,
Dan 't hart dat liefde en teêrheid voedt!

1799.

Afscheid.*

Ja, geen der wreedste folteringen,
Die ooit den stervling viel te beurt,
Kan zoo het hart zijn moed ontwringen
Als 't oogenblik dat ons een' Zielsgeliefde ontscheurt!

* Poëzy (van Mr. w.b.) III, 32.

Helaas! wen eensbezielden voelen
Hoe zalig ze in elkander zijn:
Wen al het heil dat zy bedoelen,
Het deelen is van vreugde en pijn:

Wen 't hart niet langer voor zich-zelven,
Maar voor zijn ander harte slaat;
De zucht een afgrond schijnt te delven,
Die zijns Geliefden borst ontgaat:

Wen enkel op het denkbeeld bevend,
Dat, dien men mint, een kommer drukt;
Wen, in hem stervend, in hem levend,
Zijn weêrmin ons ons-zelv' ontrukt:

Wen zulken 't wreede lot doet scheiden,
Die by de tranen, dan geplengd,
Het afscheidswoord vergeefs verbeiden,
Daar 't diepgetroffen hart aan spraak noch leven denkt:

Wen de afscheidskus, met wien het leven
Den teedren lippen wordt ontperst,
De zielen op hun boord doet beven,
Daar 't harte van zijn weedom berst: -

Ach! zulk een scheiding van Geliefden
Zegt eindloos meer dan loutre smart,
Geen dolken ooit die 't hart zoo griefden: -
Neen, 't is vernietiging, verdelging van het hart!

Gewis, in 't ander beter leven
Zal 't hart waar zuivre min het onze meê vereent,
Zijn weêrhelft weder zijn gegeven,
Om eeuwig aan elkaâr te kleven!
ô Troost! ô zoete troost voor 't geen men hier beweent!

1799.

By 't afsterven van mijn zoontjen, Nog geen tien maanden oud.*

Laat af, ô laat my luidkeels weenen!
Laat af, opdat ik lucht voor 't stikkend harte vind'!
Wat schoolt ge, ô wreedaarts, om my henen!
Zaagt ge ooit een Moeder kalm, by 't lijkjen van haar kind?
Wat schoolt ge, ô wreedaarts, om my henen?
ô Laat dit hart een rouw dien 't nimmermeer verwint!

Gaat, sluit de vloeden op, in de onderaardsche kolken,
Als 't woedend Noorden ze op - ten hoogen hemel jaagt!
Gaat, houdt de waatren op der regenzwangre wolken!
En dan, bevrijdt dit hart van 't jammer dat het knaagt.
ô Laat zich zulk een jammer smooren,
Dat zelfs de koudste borst een zucht ontpersen moet?
Neen, stoort de tranen niet, die 't lijkjen toebehooren:
Zy zijn der smart gewijd, verschuldigd aan mijn bloed.
Wat moederhart heeft ooit een lieve Telg verloren,
En vond de vrije traan niet onuitspreeklijk zoet!

ô Menschen, kan hier troost gezellen
By 't Wichtjen dat mijn hart zoo eindloos teder mint!
Wie zal den tranen perken stellen
By 't hartverscheurend lijk van zulk een minlijk kind?
ô Weg! - uw troost is hartekwellen!
Gy voelt niet welk een band my aan dien Engel bindt!

Ja, 't was een ijslijk uur, dat my mijn Telgj' ontscheurde!
'k Zag al mijn wellust voort, in zijn vroegtijdig graf!
Ach! toen de bleeke dood zijn lieve wang verkleurde,
Week God, en troost, en heil, - vlood alles, van my af!

* Poëzy (van Mr. w.b.) III, 20.

Gy, Engel - ach, te vroeg verdwenen!
Waar zal uw bange Moeder henen!
Waar vindt zy lucht voor 't vol, voor 't opgekropte hart?
Ach, mocht de Wareld met haar weenen,
't Heelal met haar in rouw vereenen,
't Zoû licht haar bittre smart een weinig troost verleenen,
't Gaf mooglijk lafenis voor haar gefolterd hart!

Hoe bleef nog adem in mijn boezem
Daar 'k hem mijn' arm ontrukken zag!
Ach, 't was de liefste lentebloezem
Verpletterd door een donderslag!
ô Wreedaarts, laat mijn tranen stroomen!
Wat deert u 't noodlot dat my treft?
Van 't menschdom kan geen troost my komen,
Dat niet de helft der smart, die my ontzint, beseft!

Maar hoe!.. Wat zucht drong daar door 't binnenst van mijn harte?
Wie of daar aan mijn zij' van stommen weemoed beeft?
Wie deelt zoo roerend in mijne onafmeetbre smarte,
Op wiens bedroefd gelaat des lijkjens doodkleur zweeft!
Gy, dierbre? - mijn verflaauwde blikken
Zien in uw rouw eens Vaders smart!
ô Kom, en laat ons samen snikken,
Kom bloeden aan dit bloedend hart!
Gy weet, gy voelt, hoe veel 't wil zeggen
Zijn wellust in het graf te leggen!
Gy wraakt eens Moeders tranen niet!
ô Was 't niet om voor u te leven,
Hoe gaarne wilde ik de aard begeven,
Om met ons Telgjen heen te zweven,
Daar, waar geen zucht meer 't hart, geen traan het oog ontschiet!

Maar voor u leven, Teêrstgeliefde!
Met u te zuchten, - blij te zijn; -
Het lot te deelen dat u griefde; -
Dit 's wellust voor een hart als 't mijn!
Dit denkbeeld neemt dit hart het scherpste van zijn pijn.
ô Waardste, wend die sombre blikken,

Geef vrijen uittocht aan uw smart.
Kom, laat ons samen schreien, snikken,
Kom bloeden aan dit bloedend hart!
Dees stilte doet my beven, schrikken;
Ze is 't voorspook van een storm die nooit bezworen werdt!

Kom, Dierbre, reik me uw hand, kom, dat wy 't Wichtjen naderen,
Kom drukken wy 't aan 't hart, ô nog één enklen keer,
Dan zij hy heel aan God! - ô Vader aller Vaderen,
ô Schenk ons voor uw throon dien dierbren lievling weêr!
ô Laat ons niet te veel dit vroeg gemis betreuren.
Wie was het die 't ons NAM? Wie anders, dan die 't GAF!
Uw liefde gaf hem ons, en deed hem ons ontscheuren!
Dit zal mijn troostspreuk zijn, Vrijmachtbre! by zijn graf.
Kom troosten we ons dees slag! - God heeft ons veel gegeven,
Hy liet ons 't grootste deel van wat ons zalig maakt!
Ach, dat Hy 't telgjen spaar' in wien wy beiden leven!
Het eerste pand der min die ons voor eeuwig blaakt!
ô Zie ik hier uw oog geen vreugdetranen plengen?
Vond hier uw hart geen lucht, heraâmt het hier niet weêr?
Kom, laat ons voor het laatst dees tranen 't Wichtjen brengen!
Ach, minden wy het niet, zoo eindloos, eindloos teêr!
Zijn schepper heeft hem aan dit jammeroord onttogen,
En nam hem, onbeproefd door 's Warelds vreugde of pijn.
ô Trof ons 's Hoogsten hand, zy trof uit mededoogen,
En, wie bestemt, wat hier zijn lot geweest zou zijn?

Mijn Waarde, lijden wy, ô lijden wy geduldig;
Ook voor dees hartewond zijn we immers danken schuldig!
Ze is van Gods goedheên 't onderpand!
ô Hemel, leer ons diep gevoelen,
Dat, wat wy menschen ooit bedoelen,
Ons lot het veiligst is in Uw vrijmachtbre hand!

1800.

Afscheid aan het graf van mijn kind.*

Reeds siert een welig grasjen 't graf
Waar in mijn Wichtjen ligt besloten.
Wat heeft dit engbeklommen hart
Al tranen op dit graf vergoten!

Wat bleef ik menig, menig uur
(Bedrukte!) by dit graf verwijlen!
En waar, ô waar nu moed gegaârd
Als ik van 't plekjen weg moet ijlen?

My wenkt de plicht, een teedre plicht;
Ik moet dit graf niet meer genaken:
Maar 't Moederhart, zoo eindloos teêr,
Kan, trots den plicht, zich niet verzaken!

Waar zal ik weenen, dierbre Spruit?
De rouw zal my het hart doen stikken!
Ach, 't scheen me of 't tranenwekkend graf
My toeriep: Kom by 't wichtjen snikken!

ô Voelde ik 't hart te veel verkropt,
Hier gaf ik uittocht aan mijn smarte;
Hier weende ik luidkeels, ongestoord,
En weende my den steen van 't harte.

Welaan, nog eens dan uitgeweend!
Nog eens den boezem lucht gegeven,
En dan my van den plek gescheurd,
Waar gantsch mijn hart en ziel aan kleven.

* Poëzy (van Mr. w.b.) III, 26.

Ik voel, 'k gevoel het al te zeer,
Hoe diep de rouw aan 't hart kan knagen:
Ik voel wat aandeel van my-zelv
Er met mijn Telgj' is heen gedragen!

Kom, scheuren we ons dan moedig weg,
En, God, laat steeds Uw wil geschieden!
Geen tranen honen Uwe macht
Die van my naar dit lijkjen vlieden.

Neen, 'k sta met eerbied by dees zerk:
'k Aanbid Uw ondoordringbre wegen;
En, zinkend by dees donderslag,
Gevoel ik 't kenmerk van Uw zegen.

Hoe dankbaar sloeg my 't blijde hart
Toen Gy me, ô God, dit pand verleende!
En, toen Gy 't weêrriept, groote God,
Was 't geen ondankbre, die 't beweende.

Ook wraakt Ge eens Moeders tranen niet:
Dit voelt mijn hart wanneer 'k U nader.
Gy, die de bron van liefde zijt! -
Gy, liefderijke God en Vader!

ô Geef dan ook dees boezem kracht
Om moedig van dit graf te scheien!
Ach, 't valt zoo hard, zoo eindloos hard,
Een perk te stellen aan mijn schreien!

ô! 't Wichtjen dat ik dankte aan God.
Nog eer hy 't licht des daags aanschouwde! -
Het Wichtjen, op wiens duur bezit
Ik zoo veel hoop van wellust bouwde!

ô! 't Knaapjen dat zoo minlijk was!
Hoe, hoe beween ik dit naar waarde! -
Het droeg in 't overschoon gelaat
Te veel van d' Englenaart voor de aarde.

Daar ligt die lieve lievling nu,
Die aan mijn hart zoo veel beloofde!
Daar sta ik, droeve, nu by 't graf,
Dat aan mijn hart zoo veel ontroofde!

Daar staar ik nu het heuveltj' aan,
Om tranen aan mijn oog te ontwringen:
Daar scherp ik 't mat verflaauwend oog,
Om met mijn blik door de aard te dringen.

Hier sluit mijn oog zich dan voor 't licht:
Hier blijft mijn ziel aan 't grafjen hangen:
Dan doet het lieflijk beeld zich op,
En 'k hijg om 't in mijn arm te omvangen.

Dan voel ik, hoe hy zachtkens rust,
Ontrukt aan al de ramp der menschen!
Dan voel ik hoe mijn ziel hem mint:
En waag niet, hem te rugg' te wenschen!

'k Verlies me in 't denkbeeld! - 'k zie het Wicht
Zijn armtjens lachend tot my strekken,
En met zijn streelend zacht gelaat
Zijn lipjens naar een kusjen rekken.

Dan neigt hy 't lieve hoofdtjen neêr,
En laat het op mijn boezem hangen,
Om met een streelend zoet gevlei,
Zich aan zijns Moeders hart te prangen.

Dan zie ik 't zachte purperrood
Waarmeê zijn lieve lipjens pralen;
En 't onbezwalkte Hemelblaauw
In 't vlugge geestrijke oogjen stralen.

Dan heb ik heel den Hemel weêr!
Ik heb mijn Wichtjen in mijne armen!
Maar ach - wat onverwachte slag! -
Hy steunt - verbleekt - en slaat aan 't kermen.

Daar ligt dan de Engel! - Hemel, ach!
De lust, de wellust van mijn harte!
Verzwakt, gemarteld, afgefoold,
Door ongelijkbre lichaamssmarte!

Schreit, oogen! - bloed, verbrijzeld hart,
En beef om verder na te denken!
Hy stierf!... ô God! - en Gy alleen
Kunt troost aan Moedersmarte schenken.

Weldadige! - ô Vergun my kracht!
Laat steeds Uw wil my heilig wezen:
En geef Gy me eens mijn lievling weêr
Daar waar geen scheiding is te vreezen!

1800.

Aan mijnen geliefde. Op nieuwjaarsdag, 1801.*

Daar er millioenen juichen in dees grootsche morgenstond,
En haar 't welkom tegenzingen door het halve Wareldrond,
Klopt mijn hart in sombre stilte, waar ik, eenzaam en alleen,
Voor die wilde vreugdegalmen traan by traan van weemoed ween.
Somber is 't gevoel der vreugde, die my heden 't harte streelt,
Daar ik, Dierbare, u ontbere, die in al mijn vreugde deelt!
ô Gy, wien de teêrste Liefde met mijn wezen samenvlocht!
Die my 't zaligst lot op aarde door uw wederliefde wrocht!
Buiten wien, my heel de Wareld en haar wellust is ontzeid:
In wiens armen heel mijn Wareld met haar eêlste wellust leidt!
ô Mijn Waardste, wat ontwaken was het dezen uchtendstond,
Daar ik 't eerste morgenkusjen wou ontstelen aan uw mond! -
Daar ik de eêlste zegenwenschen die ooit kus bevatten zou,
Uit mijn vreugdekloppend harte in uw boezem storten woû! -
Ach, ik waande me aan uw zijde: Hemel! zulk een zaligheid,
Als het zuiver minnend harte generzijds van 't graf verbeidt.
ô Wat had die droom voor wellust, die, helaas, te vroeg vervloog;
En hoe rustloos sloeg my 't harte, toen het zich zoo wreed bedroog!
Ach, gy waart er niet, Geliefde, en, by de Eeuwverwisseling,
Dankte ik, maar slechts half gevoelig voor des Hoogsten zegening.
Maar het denkbeeld van uw liefde, dat my boven de aard verheft,
Dat geen hart, hoe diepgevoelend, met mijn hart gelijk beseft;
Ach, dat denkbeeld, Diergeliefde, maakt het heil mijns levens uit;
En wanneer ik 't pand dier liefde vrolijk in mijn armen sluit...
God! wie zou gevoelloos wezen, daar hy dezen dag beleeft,
En in zulk een minlijk Wichtjen 't kenmerk van uw zegen heeft?
ô Mijn Waardste! - Wat gevoelens dringen door mijn boezem heen!
Heeft op de aard ooit dankbaar schepsel de Almacht vurig aangebeên,
Heeft ooit stervling zijn bestemming grootsch en naar waardy gevoeld,

* Poezy (van Mr. w.b.) III, 67.

ô Zoo was 't een deugdzaam harte dat op niets dan liefde doelt
Dat niet leeft, niet denkt, niet ademt, dan voor d' Afgod van dat hart;
Dat volzalig in zijn liefde, geen gevoel meer heeft voor smart!
ô Voelde ooit zich stervling zalig door het voorwerp dat hy mint,
Wat heb ik u heils te danken, lieve dierbre Hartevrind!
Ach, wat is de stond gelukkig die ik aan uw zij' geniet,
Als uw oog met zichtbre wellust op ons minlijk knaapjen ziet.
Ach, wat is mijn lot benijdbaar, als, in uwen arm geboeid,
Het gevoel, dat u vertedert, in mijn boezem overvloeit! -
Als de wolk van leed en zorgen u dan van het voorhoofd vliedt,
En een zucht voor uw Geliefde gloeiend aan uw hart ontschiet!
Als gy met een stille bede, met een blik, tot God gericht,
Reeds Zijn zegen smeekt voor 't Wichtjen dat haar onder 't harte ligt!
Als die wensch, die stille bede, die uw sprekend oog verraadt,
Even vurig, even teder, in mijn dankbaar harte slaat!

Dierbare! - ô, hoe voelt ons hart dan, waarons God in 't licht voorriep,
En, voor welk een wellust vatbaar, ons d' Algoede Schepper schiep!
Dierbre! - waar blijft dan de Wareld? waar, al wat ze ons aan kanbiên?
Hoe verzinkt ze, hoe verdwijnt zy, daar wy d' open Hemel zien! -
ô Wat blijft er nog te wenschen, sints ons de aard een Hemel wierd,
En wy door een lieven Engel reeds dees Hemel zien gesierd?
Ach, wat is de ziel bevoorrecht, die dit heil te schatten weet!
Hoe verzinkt voor zulk een wellust wat de Wareld wellust heet!
En dit heil, ô Teêrstgeliefde! - dit genieten we in elkaâr!
ô Laat ons veréénigd danken; - danken, d' Opperzegenaar!
Laat de Wareld keeren, wenden, vliên de jaren met ons heen;
Nooit klopt uw Geliefdes harte dan voor God en u alleen!
Laat dan dag op dag het zonlicht voor haar eenzaam ondergaan;
Wijs haar 't onbewoondste plekjen van de gantsche Wareld aan,
ô Zy zal te vreden leven, - overzalig door uw hart,
Zoo haar nu en dan dat plekjen door uw blik verhemeld werd.
Zoo haar hart die teedre ontroering in haar gantsch bestaan doorweeft;
Zoo ze u minnen mag in 't Wichtjen daar uw eedle ziel in leeft!
Ach, dat Telgjen te zien bloeien, dat ons Eden hier volmaakt,
Het te hoeden, het te koestren, opdat nooit een storm het naakt:
't Spruitjen voor de worm te hoeden, die de schoonste vrucht doorknaagt,
't Waakzaam tot een plant te kweken die de schoonste vruchten draagt.
ô Mijn Waardste, hoe gelukkig, die die zorgen op zich heeft!

ô Wat voelt mijn hart zich zalig, als het voor die zorgen leeft!
Laat dan tijd en jaren snellen: heeft ons leven uitgegloord,
Zoo ons God Zijn zegen schenke, bloeien onze Telgjens voort!
Laat vrij tijd en jaren snellen, ja, de Wareld ondergaan!
Eerder zal dit hart verstijven, dan het niet voor u zou slaan.
Neen, geen dood, geen graf, mijn Waarde, sluit mijn liefde met my in.
Zy vliedt met mijn ziel naar boven; daar, daar neemt zy eerst begin.
Laat zoo menig stervling beven, als hem jaar op jaar ontvliedt,
Die voor 't eind zijns daarzijns siddert, ô, die kent de liefde niet.
Laat wien 't lust de jaren tellen uit verschrikking voor het graf,
Niets kan ons een liefde ontrooven, die ons God voor eeuwig gaf

Het wederzien.*

Hoe, zijt gy me eindlijk weêrgegeven,
ô Gy, mijn heil, mijn levenslust? -
Is de onweêrswolk weêr weggedreven,
En voelt dit angstig hart weêr rust! -
Ach, mag het aan uw boezem kleven -
Zijn zaligheid weêr zijn bewust?
Ach, is 't geen droom - geen zielsvervoering? -
En baart de ontwaking geene ontroering?
ô Dierbre! dit, dit waar te veel!
Maar neen; 'k gevoel mijn hart aan uwe borst geklonken,
Mijn hoofd gevoel ik op die teedre borst gezonken,
En, in dit zalig uur, my de uwe weêr geheel!

Nu moogt ge, ô Lentebloem, weêr pralen,
Nu wordt gy door mijn zang begroet!
Nu zijn me, ô Zon, uw gulden stralen
Verkwikkend, hartestreelend, zoet! -
Nu kan mijn borst weêr adem halen,

* Poëzy (van Mr. w.b.) III, 70.

'k Bezit mijn hoogst, mijn dierbaarst goed:
En 't leed dat eerst mijn hart verscheurde,
En alles aan mijn oog ontkleurde,
Vlood op 't gezicht van dien ik min!
Ach, als ik in zijn oog mijn dierbaarst licht zie flonkeren,
Wat zou, ô Lentezon, uw luister dan verdonkeren?
Waar heeft dan 't gantsch Heelal voor my iets treurigs in?

Nu zijn, ô Vooglenchoor, de zangen
Die ge aan de blijde Lente brengt,
Eenstemmig door mijn hart vervangen,
Niet meer met zucht op zucht vermengd. -
Doe, Flora, doe uw rozen bloeien!
Kom, sprei uw schoon op 's Aardrijks schoot!
Het zal met frisscher verwen gloeien,
Dan 't immer aan mijne oogen bood.
Mijn hart, in 't zaligst samenvlieten
Met hem wien 't eeuwig toebehoort,
Zal honderdvoudig 't zoet genieten,
Dat nooit, dan aan zijn zij', mijn gloeiend hart bekoort.

ô Sprei dan krokus, palm, en meien,
Ik voeg ze tot een krans by een.
Maar neen, - laat andren tuiltjens breien,
Min zalig in hun tederheên!
De rozenketen die twee harten
Verbindt, als de onzen teêrst verknocht,
Kan de allerschoonste bloemen tarten
Waar ooit de min een krans van vlocht! -
Ach, onze zachte rozenketen,
Wordt nooit door rups of wesp geknaagd;
En, zalig mag die vrouw zich heeten,
Die de onverwelkbre kroon van zulke rozen draagt.
Ja, ligt door plettrende onweêrvlagen.
Haar eeuwig groen eens neêrgeslagen,
Dan toont de liefde nog heur macht!
Dan stooft ze, streelt ze, bloem en blaâren,
En weet d' orkaan te doen bedaren,
Of rooft den donderslag zijn kracht!

ô Zalig dan, die dus geketend
Aan haren dierbren hartevrind,
Zich-zelv', dien dierbren, zalig wetend,
Heur ALLES in den kreits van deze keten vindt!
Spreekt, gy die ooit op 't heil van zulk een lot mocht roemen,
Die al wat wellust heet op de aarde hebt gesmaakt,
Spreekt, is er grooter weelde of grooter heil te noemen,
Iets, dat den mensch op de aard zoo hoogst volzalig maakt?
Maar ach! waar leeft hy die dus blaakt?

Verteedring, Hemel! hartvereenen! -
Wie kent het, wie dan wy? - Wat is het menschdom koel!
Vraag menschen hedendaags of steenen,
Of ze ooit versmolten in 't gevoel? -

Aan mijnen gemaal.*

Gelukkig zy, wien 't gunstig lot,
Mijn dierbre Hartevriend, uw omgang mag gewaren!
Laat zulken dit uw feest in 't streelendst heilgenot
Een blijde welkomst biên, op jubelende snaren!
Laat zulken, blijgemoed, hun galmen op doen gaan!
Met onbeklommen hart, bevrijd van zielsbezwaren.
Het jubelklinkend speeltuig slaan!

Voor my, die, eindelooze dagen,
Een worm aan 't kwijnend hart voel knagen,
Wanneer 't, door zuchten overkropt,
Voor 't naadrend afscheidsuur moet schrikken,
En in den boezem dreigt te stikken,
Waarin 't, der smart ten prooi', zoo mat, zoo moedloos klopt: -

* Poëzy (van Mr. w.b.) III, 92.

Voor my, wiens hart, in de aaklige uren
Die 't kermend, nokkend, stervend, slijt,
Een hel vol plagen moet verduren
Wanneer ge my onttoogen zijt: -
Voor my, die nooit een wensch kan voeden,
Dan dat gy in mijn arm moogt spoeden,
En in dien blik, die alles zegt,
't My steeds beminnend hart moogt toonen,
Dat eeuwig in uw borst blijft wonen
Voor haar, die al haar heil aan uwe liefde hecht: -

Voor my, wat zal ik jubelzangen
Doen klinken op een doffe en ongestelde luit!
'k Voel niets dan 't tederst zielsverlangen
Om in uw arm geboeid te hangen;
Het denkbeeld aan ons lot rukt tranen op mijn wangen,
Ach 't scheurt u steeds mijn' armen uit!
Wacht Dierbre, ô wacht geen jubelzangen,
Geen vrolijk feestmuzyk van mijne ontstelde luit!

Dees dankbre traan-alleen zal my uw jaardag vieren;
God neemt die, neem ook gy haar aan!
Laat andren met gebloemt' uw dierbaar feest versieren;
Zie gy mijn hart voor u, voor u alleenig slaan.
Al brengt mijn hand u geen lauwrieren,
Gewis, gy zult in deze traan
't U eeuwig minnend hart verstaan.

Ach, ken ik ander heil, mijn dierstgeliefde op aarde,
Dan dat uw boezem aâmt voor my?
Geen schat van 't gansch Heelal, die daarby evenaarde!
Geen Hemel koomt dat heil naby!

ô Deedt gy 't leven my niet minnen,
Dat nooit mijn harte had bekoord? -
Den weemoed van dat hart verwinnen,
Waaronder 't werkloos lag versmoord?
Wat wellust deed mijn boezem zwoegen,
Wat sloeg my 't hart vol teêr genoegen,

Toen ik, ô Dierbre, 't eerst u zag!
'k Herroep die zaalge stond my weder,
En werp me, ô Almacht, dankbaar neder:
Ach, zoo 't erkentlijkst hart uw throon genaken mag,
Het dankt u duizendvoud den zegen van dien dag!

Uw aanblik, Waardigste, hernieuwde my het leven.
Gy, eeuwigdierbre Hartevrind!
Ik waar 't vroegtijdig graf ten zeekren prooi gegeven,
Had ik u, gy my niet bemind!
Reeds zag ik blij het eind genaken
Van 't vreugdloos leven, nooit gesmaakt:
De roos verbleeken op mijn kaken,
En 't vuur des levens uitgeblaakt:
Reeds juichte ik, aan het perk te raken,
Dat alle smart een einde maakt.

Ach, wat behoefte voor een harte,
Dat als het mijne slaat, vol teedre aandoenlijkheid,
En (bronwel van de felste smarte)
Op 't kwijnende gelaat het doodsche floers verspreidt!
Ach, wat behoefte, van een wezen
Te vinden dat ons hart verstaat,
Dat ons in 't harte weet te lezen,
En 't om de tederheid, die 't ademt, niet versmaadt:
Dat aan de liefde, die 't doet blaken,
Een teedre wederliefde biedt:
Dat éénig ons geluk kan maken,
En dat, nog ongekend, reeds in ons hart gebiedt!

ô Wat behoefte!.. Mijn Geliefde,
Wat foltring voor 't gevoelig hart!
Geen smart die ooit zoo gruwzaam griefde
Als die behoefte van het hart!
Helaas! den éénigen beminden
Die me eindloos meer zou zijn dan wat heel de Aard bevat,
Dien waardsten vroeg of laat te vinden
Was 't eenig denkbeeld dat nog wellust voor my had.
Ach, voor een eenigen te leven!

Te leven, Hemel? - te vergaan;
In de allerfelste ramp, zoo de Almacht ze ooit mocht geven,
Ja, in den wissen dood te gaan!
Wat lot zoo zalig, zoo verheven,
Dat boven zulk een lot kan staan!

Hoe voelde ik my den boezem prangen!
Hoe drukkend ieder ademtocht!
De schoonste dageraad scheen my met floers omhangen,
Toen nog mijn hart vergeefs dat dierbaar voorwerp zocht!

Helaas! waar zal, waar moet hy leven,
Die teder minnen kan gelijk mijn hart bemint?
Ach, (zuchtte ik) mocht de Hemel geven
Dat eens mijn hart dien dierbre vind'!
Waar zal men 't brave hart ontmoeten?
-'t Verhevenste gevoel is van het aardrijk heen.
Men treedt de liefde met de voeten!
En 't menschlijk harte werd tot steen.
Ach! waar die sterv'ling my beschoren,
Dien ik in 't harte reeds vergood!
Tot welk een heil ware ik geboren!
Ach, waar die stervling my beschoren,
Wat waar dan mijn bestemming groot!

Mijn wenschen scheen vergeefsch te wezen,
En 't was, als ademde ik geheel alleen op de aard,
Tot dat ik in uw hart, mijn Waardigste, mocht lezen,
Die van dat oogenblik, my alles, alles waart!

Ja, gy verscheent, en, met u, 't leven,
Het allerzaligste bestaan.
Wat deed toen 't eenzaam graf my beven!
Wat siddring greep me op 't denkbeeld aan!
Ik zag een nieuwe heilzon gloren,
Die nooit mijn boezem had gestreeld,
Ik zag my-zelve een lot beschoren
Waar schaars één stervling ooit in deelt.
Doch, wat ik aan uw zij' voor zegen

My in de toekomst had gemaald,
Mijn heil is hooger nog gestegen,
En 'k weet geen aardsch geluk, dat by uw liefde haalt!

ô Zalig dan de dag, die u het licht geschonken,
Die u voor my heeft doen bestaan!
Nooit heeft er zaliger geblonken,
Nooit is er schooner opgegaan.
Ach! zoo ik op uw feest zou zwijgen,
Geen blijden vreugdegalm deed stijgen...
Mijn Dierbre, ik waar my-zelve niet!
Geen boezem smaakte zulk een weelde,
Als uw Geliefdes harte streelde,
Sints gy, ô Dierbre, er in gebiedt!

Geen fiere Vorst der Morgenlanden
Hoe roemende op zijn staf en kroon;
Op mijnen, welker ingewanden,
Van eêlgesteent en goudgloed branden;
Op slaven, zuchtende in zijn banden,
En wat er neêrbuigt voor zijn throon:
Geen Vorst, aan 't hoofd der aard gezeten,
Is trotscher op zijn Koningsstoet,
Dan ik, op de onverbreekbre keten
Die me eeuwig aan u boeien moet.

Ach, zou er, Waardigste, iets aan dit ons heil ontbreken?
Zijn wy Gods goedheid niet gewis!
Hoe vaak, als menschen ons bezweken,
Zijn ons zijn weldaân niet gebleken,
En dat zijn zegen met ons is!

ô Moogt ge u dan gelukkig voelen,
Gy, van mijn ziel zoo teêr geliefd!
Moog nooit een zucht uw borst doorwoelen
Die voor een oogwenk slechts u grieft!
Ik weet niet dan VOOR U te leven!
VOOR U is ieder ademtocht
Die uit dees boezem wordt gedreven:

Met heel mijn ziel aan u te kleven,
Nooit heb ik ander heil gezocht!

ô Zie onze eindloos dierbre Spruiten
't Genoegen met hunne oogjens uiten!
Zie de onmiskenbre vreugd, op hun gelaat verspreid!
Zy voelen welk een heil in 't heden is gelegen!
Hoe lieflijk lachen zy ons tegen!
Wat heeft die lach al zaligheid!

Zie 't minlijkst knaapj' u vleiend streelen,
En hupplend om uw kniën spelen!
Zijn boezem zwoegt van vreugde en lust!
ô Zie zijn hartj' aandoenlijk hijgen
Om aan uw kniën op te stijgen! -
Zie, hoe hy u de handen kust!

Mijn Wichtjens, juicht! mijn tweetal Engelen!
Uw vreugd zal met de mijne mengelen.
Mijn dank stijgt voor u op tot God!
Algoedheid, gun, dat ik U nader,
Spaar, spaar mijn kroost hun dierbren Vader,
En laat ons ('t zij Uw wil!) te gader
Nog lang U dankbaar zijn in dit ons heilrijk lot!

$\frac{9}{7}$ 18—01.

Aan mijnen gemaal,
By onze hereeniging in Brunswijk, na eene lange afzondering.*

Herwaak ik tot vernieuwend leven?
Mijn hart, ach, of dit waarheid is!
Heb ik, ô Dierbre, voor geen afscheid meer te beven?
Te weenen om uw droef gemis?
Heb ik voor 't licht niet meer te schrikken,
Dat u van uit mijne armen scheurt?
Zal my de morgen steeds verkwikken,
En zonder dat mijn boezem treurt?
Ja, 'k zal den uchtend steeds met vreugde zien verrijzen,
Die my tot heilge plichten wekt,
En voelen my de borst niet ijzen
Voor 't uur, het geen me in u het leven-zelf onttrekt.

Hoe lang leefde ik alleen, van u beroofd, Geliefde!
Hoe eenzaam was de wareld my!
Hoe menig, menigmaal, wanneer die smart my griefde,
Heb ik vergeefs gewenscht, te sterven aan uw zij'! -
Ach, 't moede, 't kranke hoofd op uwe borst te lenen;
Door uwe teedre zorg mijn smart te zien verzacht;
Aan uw gevoelig hart mijn boezem uit te weenen;
Wat heb ik menigmaal naar dat geluk gesmacht!
Ach, 't is zoo zalig, Dierbre, in uwen arm te hangen!
Te lezen in uw oog, als 't teder op my ziet!
By ieder ademtocht uw adem op te vangen!
Het zuchtjen gâ te slaan, dat uit uw boezem schiet!
Door de allerteêrste min de felle smart te sussen
Der wond, waarvan uw boezem bloedt!
De wolk van weemoed u van 't voorhoofd weg te kussen!
Wat is dit heil verrukkend zoet! -

* Poëzy (van Mr. w.b.) III, 99.

Ach, Waardste, heel uw lot te deelen,
Geheel uw lotgenoot te zijn, in vreugde en smart:
Hoe kan my grooter wellust streelen?
Wat andre wenschen voedt mijn hart?
Ach, mocht ge u zoo gelukkig voelen,
Als door uw wederliefde uw hartvriendin het is!
Mocht nooit een zucht u 't hart doorwoelen,
Die 't kenmerk draagt van droefenis!

Wat was het dat my van u scheurde!
Wat had mijn schroomend hart! - wat doodlijke eenzaamheid!
Wat afzijn, waar mijn ziel, mijn gantsch bestaan in treurde! -
Wat schrikbre ballingschap, die 't zich had opgeleid!
Ach! om wat hersenschim heb ik die smart gedragen?
U zoo veel lijdens door doen staan?
Te recht mag zich mijn hart dit vragen,
Door teedre wroeging aangedaan.

Wat ongerechte zorg die my het hart bezwaarde!
Wat was het gantsch Heelal, wat 's Warelds oordeel, my!
Wat schroomde ik, daar mijn hart zijn waarde
Nooit grootscher had gevoeld, dan, Waardigste, aan uw zij'!
Wat moest my de angst het hart verkroppen,
Wat ijdle vrees die 't hield bekneld,
Daar 't zalig, en gerust kan kloppen
Als GOD en GY my 't oordeel velt?
Ach! 't minnen moest ons hart de ware Hemel wezen.
Mijn hart wenschte uwe liefde alleen!
En nooit is in dit hart een enkle wensch gerezen
Die verder heeft gedoeld dan op uw tederheên!
ô Kunt gy ooit dit hart verdenken?
Zou 't geen me uw liefde schonk mijn hart te weinig zijn?
Neen, uwe teêrheid met een andren wensch te krenken,
Dit ware uw hart onwaard, onwaardig aan het mijn!
Neen, laat my 't voorrecht slechts op duizenden verheffen,
Dat voorrecht, dat een kroon tot luister strekken zoû,
Dat heil, verr' boven 't aardsch beseffen,
Waar op ik al de lust en 't heil mijns levens bouw!
Het voorrecht, ô Geliefde! op uwe min te roemen!

Te hemelen aan 't hart dat niet dan braafheid voedt!
Uw dierbaar hart, mijn hart, - uw ziel, mijn ziel te noemen;
ô Voorrecht, dat mijn borst van wellust zwoegen doet!
Zijt gy my alles niet? Ja, eeuwig zult gy 't blijven!
'k Gevoel voor niets, mijn Waardste, als voor uw tederheên!
En, eens moge in dit hart de levensstroom verstijven,
Maar nooit zijt ge in mijn ziel niet langer aangebeên!
Ach, mocht my slechts een wensch gelukken:
U alle ramp te zien vergeten door mijn min!
Ach! zoo ooit smarten 't hart u drukken,
Verbloem ze, ô Dierbre! nooit voor uwe hartvriendin!
Haar hart gevoelt ze teêr, 't gevoelt ze, en deelt er in.

ô Heeft van verr'gelegen stranden,
Een hooggezegend lot u in mijn arm gevoerd,
En mijn vertederd hart (in spijt van andre banden)
Voor eeuwig aan het uw gesnoerd!
Wat voorrecht! deed het lot my leven
Om aan uw afgefolterd hart
Een zachte vreugde weêr te geven,
Met heul en laafnis voor zijn smart!
ô Hoe erken ik dit naar waarde?
Hoe, zoo mijn boezem het gevoelt?
Hier reikt geen Liefde zelfs, de tederste op deze aarde,
Schoon haar geen dood, geen graf, geen Eeuwigheid verkoelt!

Neen, Dierbre, 't laat zich niet met flaauwe woorden uiten,
Wat heil, wat zaligheid ik door uw min geniet!
Maar laat me u zwijgend aan mijn teedren boezem sluiten,
En ken de volle traan, die aan mijn oog ontschiet!
Ach, in uw arm verrukt te hangen,
Geen grooter heil heeft de aard voor my!
Mag ik slechts elken zucht van uwe lippen vangen!
En eens mijn laatste zucht me ontglippen aan uw zij'!

Andwoord,
Tot mijns egaas verjaring.*

Wat ontzetbaar voorgevoelen!
  Wat zwaarmoedigheid van geest!
Welk een treurtoon in de klanken,
Die mijn hart u had te danken
  Op mijn laatst geboortefeest!

Ach, die tonen zoo weemoedig,
  Hoe doorboorden zy dat hart!
Maar waarom, mijns levens leven,
Aan dien weemoed toegegeven? -
  Aan die onverheelbre smart? -

Ja, bezielde ons niet een liefde,
  Die ons boven 't noodlot stelt -
Ja, met minder blakend harte,
Wy bezweken in de smarte
  Die zoo onverduurbaar knelt!

Maar, wy dragen met elkander,
  En de last is zoet voor my!
Vaak herroep ik my die tijden
Dat ik u alleen zag lijden;
  Was ik toen van kommer vrij?

Neen, toen was my 't leven gruwzaam: -
  Toen was 't leven my te veel! -
Thands, thands mag ik al uw plagen
Deelen, en ze met u dragen!
  ô Hoe zalig is mijn deel!

* Poëzy (van Mr. w.b.) III, 88.

Velen, 'k zal het niet ontveinzen,
   Met een hart zoo teêr als 't mijn,
Velen had de moed begeven,
Velen zouden wederstreven,
   En geheel rampzalig zijn.

Dan, waar 't liefdevoedend harte
   Zelfs het onheil zaal'gend is?
ô Wat zijn daar alle slagen
Die wy van het lot verdragen?
   Daar is duurzaam heil gewis!

't Is voorzeker hard, mijn Waarde,
   Ja, 't is onbesefbaar wreed,
't Dierbaar Vaderland te derven,
Rustloos heen en weêr te zwerven,
   Steeds ten prooi' aan 't drukkendst leed!

Ja, gy, Hoop op beter tijden!
   't Eenigst dat ons 't lot nog liet!
Ja, gy streelt ons 't hart niet weder:
De Almacht sloeg u eenmaal neder
   Toen zy 't Vaderland verstiet!

Toch, hoe zwaar ons 't noodlot drukke,
   De uitkomst is naby misschien!
Na de zwarte dondervlagen
Mag een blijder uchtend dagen!
   Mag dees nacht van rampspoed vliên!

Laat ons op dien morgen toeven,
   Waar ons hart zoo zeer naar smacht!
En schoon 't uitzicht is verdwenen,
Wie schouwt door de toekomst henen?
   Alles staat in 's Hemels macht!

Maar, ik ijs op 't denkbeeld, Dierbre,
Dat ge my zoo roerend maalt!
Hemel! zij dat uur van scheiden,
Zoo ontzachlijk voor ons beiden,
In de toekomst verr' bepaald!

Ja, met zulk een slag, Geliefde,
Waar my 't hart geheel verplet!
'k Schrik niet voor de felste ellende,
(Hoe het noodlot zich ook wende)
God is 't die ze palen zet.

Maar, u missen! - U te derven,
Waar ellende zonder maat!
Neen, geen hel had wreeder kwalen!
Wat zou by die foltring halen? -
Wat kwam zoo veel smarts te baat?

Doch, waar voert my 't denkbeeld henen?
God! gy schouwt genadig neêr!
Heden nog, op 't zalig heden,
U zoo vurig afgebeden,
Blijkt me uw dierbre zegen weêr!

Waardste! ja, uw Jaarfeestviering
Eischt den hoogsten vreugdetoon!
Deez', waar Liefde en dank in mengelen,
Voeren 's Hemels zalige Engelen,
Vreugdejuichend voor Gods throon!

1802.

Vertroosting in droefgeestige oogenblikken. Aan mijn gemaal.*

Kan het alles dan niet baten, ô Geliefde van mijn hart,
Wat ik wensche, wat ik smeeke? blijft gy steeds ten prooi der smart?
Hoor ik steeds verholen zuchten, die uw kommer my verraân?
Moest voor my, ô Zielsgeliefde, heel uw hart niet open staan!
My, die u zoo eindloos minne! - God, Gy weet het: Gy alleen -
Wat ik menige eenzame uren heete liefdetranen ween!
God, Gy weet het, hoe ik minne! ô hoe onbesefbaar teêr!
Met wat wellust ik hem leve; ja, hem naast aan U vereer!
God, Gy weet het wat ik doorstond, Gy alleen, alwetend God!
Waart gy, Dierbre, slechts gelukkig, ô hoe zegende ik mijn lot!
Ja, wist ik het u te maken, 'k offerde alles op daar voor!
Weinig was het om my-zelve, zoo ik my voor u verloor!
Ach, in waan van u gelukkig door mijn zuivre min te zien,
Dorst ik, en 't berouwt my nimmer, trots aan heel een wareld biên.
Ach, ik zou nog meer, mijn Waardste. Zoo gy slechts gelukkig waart,
Offerde ik u zelfs mijn Liefde, 't eenigst, dat my rest op aard.
Maar wat schrikbeeld maakt zich meester van mijn rusteloos gemoed?
Neen, ik deins te rug op 't denkbeeld dat me uw kommer vormen doet!
God, wat ook het eind moog wezen, wat my ooit het hart verplett',
Maak mijn Hartevriend gelukkig, dit alleen is mijn gebed!

't Is geen zucht naar rang of schatten, Dierbre, die u kwijnen doet;
Neen, uw hart is verr' verheven boven al het aardsche goed!
ô 't Zijn geen gewetenskwalen, die u drukken dag en nacht,
Daar een zielsrust, als der Serafs, steeds u van de lippen lacht!
Geen mistrouwen van Gods voorzorg vult uw hart met droefenis:
Die zoo braaf, zoo deugdzaam ademt, is Gods zegen ook gewis!
ô Wat is er dan, mijn Waardste? God! wat valt my daar op 't hart?
Zoû ik, zoû mijn liefde-zelve, de oorzaak kunnen zijn dier smart?

* Poëzy (van Mr. w.b.) III, 103.

Dierbre, ô geef my uw vertrouwen, wierden wy niet ééne ziel?
Alles wil ik met u dragen, schoon de Hemel op ons viel!
Zijn er, Waardste, zware zorgen, die uw' boezem zijn tot last,
ô Wy minnen ons, Geliefde, en ons eeuwig heil staat vast.
ô, Vergeef, vergeef my alles wat ik by die zorgen voeg:
Waar, waar is er ramp op aarde, die mijn hart niet met u droeg?
Ach, het uur van mijn geboorte zeegne ik, aan uw lot verknocht;
Maar ik zou dat uur vervloeken zoo het u ooit kommer wrocht!

Wil om my geen wenschen voeden naar een grootscher overvloed,
't Lot dat u, uw hart, bevredigt, is my duizendvoudig goed!
U bevredigt? - Ja, Geliefde, schoon 't uw grootheid doet te kort,
En het geestuitputtend werken u byna tot folter wordt;
Schoon die geestuitmuntendheden die ge alleen zoo grootsch bezit,
Waarom alles wat u nadert, u eerbiedigt, u aanbidt;
Schoon u die niet meer verschaffen dan de nooddruft van 't bestaan,
Draagt gy toch uw lot te vreden, ja, gy vaart het dankbaar aan!
Hoe u dan om my te kwellen! - Immers is in schat of goed
Niets dat aan de teêre liefde van 't gevoelig hart voldoet.
Immers wensch ik my geen weelde, buiten uwe min alleen.
ô Zy heeft voor my, bevoorrechte, onuitputbre zaligheên;
Buiten u ooit vreugd te smaken! - denk niet dat mijn hart dit duldt!
Neen, met u en onze Telgjens is geheel mijn ziel vervuld.
Ach, 't geluk woont in ons-zelven of wy vinden 't niet op de aard:
't Gaat alleen met zuivre liefde, by een schuldloos hart gepaard.
Schoon de Wareld niet moog stemmen in het heil dat ik geniet,
ô Mijn hart erkent geen Rechter, dan den God die 't Al gebiedt!
God, Gy wraaktet nooit mijn teêrheid, ja, dit is mijn ziel gewis,
Schoon zy onafmeetbre liefde, schoon ze zelfs aanbidding is!
Schepper! zoo wy U beminnen in het edelst dat Gy wrocht; -
Zoo wy U aanbidden, Vader, met den reinsten boezemtocht; -
In 't aanbiddenswaardigst voorwerp, dat Gy in het leven riept; -
Zoo ons gloeiend hart U dankte voor het waardigst dat Gy schiept; -
Zoo we in heilge liefde blaken; blaken, met een dankbaar hart,
Voor de gift waardoor Uw zegen aan ons harte kenbaar werd!
Zoo ons hart door zulk een liefde tot den Schepper opgebeurd,
Met een ongelijkbre wellust zich van heel de wareld scheurt! -
Zoudt Ge dit, ô Vader, wraken, die alleen ons heil bedoelt,
ô Wat waar er dan voor wellust, voor den boezem die gevoelt?

Neen, mijn Waardste, God is liefde! Liefde komt alleen van God!
Schiep Hy niet zijn schepsel vatbaar voor het hoogste heilgenot!
Hy, Hy bindt de harten samen, die Hy voor elkaâr doet slaan!
Dit was de uitspraak van mijn boezem by mijne eerste liefdetraan!
Dit gevoelt gy nog, mijn harte, als gy liefdetranen plengt,
Dat dees zuivre, heilge liefde, u uw' Schepper nader brengt!
ô Wat zoude ik dan nog derven? - Wat, aan deze zij' van 't graf,
Zou my de Almacht geven kunnen dat Ze in U my niet reeds gaf!
Hoe u dan om my te kwellen? Zoo mijn borst ooit zucht ontschiet,
Zoo mijne oogen tranen storten, ô, het is van droefheid niet!
Neen, die teedre zachte ontroering, die mijn boezem soms doorwoelt,
Is de vrucht der zoetste wellust, nooit verrukkender gevoeld!
ô Misken mijn hart niet, Dierbre! nimmer heeft dit hart geveinsd,
Iets verheelen, is een denkbeeld daar het van te rugge deinst.
U geheel mijn hart te ontdekken, maakt uw liefde my ten plicht,
En dit hart ligt voor u open, als voor 's Scheppers aangezicht!
ô Het ademt enkel liefde! hebt gy me ooit een smart verheeld!
Het gevoelde wat gy doorstondt, en het heeft er in gedeeld!
Kon de liefde 't heil volmaken van een nietig sterveling,
Ach, geen heil waar uit te denken, dat ons heil te boven ging!
Maar Volmaakt geluk, mijn Waarde! 't Wordt op aard vergeefs gezocht!
Door 't verzoenend bloed van Jezus wierd het niet voor de aard gekocht.
Hoe dan zouden wy op aarde reeds volkomen zalig zijn?
Neen, aan deze zij' der grafkuil is Geluk maar enkle schijn.
Eens, eens, zal het tijdstip dagen van 't volkomenst zalig lot!
Als we elkaâr in de armen vliegen voor den gloriethroon van God!

1802.

Aandoeningen by het ziekbed mijns gemaals.*

Smoor, mijn hart, ô smoor uw zuchten, smoor uw snikken en geween!
Vloeit, vloeit zachtjens, ô mijn tranen, langs mijn matten boezem heen!
Heilig is dit oogenblikjen, dat mijn Gade rust geniet:
Stoor, mijn zuchtend kermend harte! stoor de rust diens dierbren niet!
Siddrend aan zijn zij' gezeten, krimpt my 't harte weg van pijn.
God, ô God, zou deze sluimer licht zijn laatste sluimer zijn!
ô Almachtig God en Vader! zie, zie met ontferming neêr!
Geef, ô geef my (kan het wezen) mijn geliefden Gade weêr!

Licht mag nog dit uurtjen slapens hem verlichten in zijn smart! -
Ach, het zielsontroerendst denkbeeld foltert my 't beangstigd hart,
God! - zoo deze stille kalmte die hem van het voorhoofd straalt
Reeds den Englenglans verkondde, dien hy door den dood behaalt! -
Zoo ik my bedroog, (ô Hemel!) my verheugende in zijn rust,
En de gloed van zijnen boezem voor altoos wierd uitgebluscht!
Zoo hy uit dees slaap niet weder voor mijn min ontwaken zou,
ô Waar was er troost te vinden voor mijn onafmeetbren rouw!
Neen! - de doodsangstknelt my 't harte! dierbre! dierbare! ach, ontwaak,
Eer ook in dit bloedend harte zich de band des levens slaak'.
Sla nog eens die oogen op my, daar mijn ziel zoo teêr aan kleeft,
Nog één handedruk, mijn wellust, en uw gâ heeft uitgeleefd!
ô, Ontwaak van uit dees doodslaap, want mijn boezem kan niet meer!
Geef me, ô Almacht (hoor mijn smeeken) geef my mijnen Gade weêr!

Droeve stilte! sombre schaduw, die, waarheen ik de oogen sla,
My den grafkuil schijnt te malen van een aangebeden Ga!
Dofgeluid van 't kerkklokbrommen, ô, hoescherpt gythands mijn smart!
Nachtgevogelt, vliedt dees streken, uw gekras doorboort my 't hart.
Giert ge door de wolken, winden; stort ge uw regen, donkre lucht,

* Poëzy (van Mr. w.b.) IV, 135.

Om aan de aard den slag te melden dien mijn siddrend harte ducht!
Staakt uw loeien, felle orkanen! - hier, hier stormt het my op 't hart,
Dat het leven van mijn leven, my welhaast onttogen werd.
Ras, ô stormwind, legt ge u neder, en uw loeien is gedaan;
Maar mijn hart moet altoos zuchten, en mijn oog in tranen staan.
Na het missen van mijn dierbre rest my heil noch leven meer.
Geef, (ô mag het wezen, Hemel) geef mijn dierbren Gâ my weêr!

God! wat teêr, watangstig zwoegen prangt my thands 't verkropte hart!
Liefde, heil'ge, zuivre Liefde! bron van wellust, bron van smart!
Kan uw gloed zoo zalig maken, en zoo troosteloos met een!
Waarom klopt dan in dees boezem niet een hart zoo kil als steen!
Waarom heeft zoo'n ongelijkbre, zulk een gloênde tederheid
Me in 't gemis der duurste panden zulk een wreede smart bereid?
Hoe kortstondig is de wellust die de teêrste liefde schenkt!
Hoe oneindig zijn de tranen, daar zy 't teder hart meê drenkt!
ô Gy, duurgeschatte Gade, wat een overmaat van smart
Deed de Liefde my verduren, heb ik om uw min getart!
Naauwlijks aan uw zijde zalig, voert me een al te teedre min
d' Angel van de felste smarte telkenmaal den boezem in.
Telkens schept mijn geest zich schimmen, daar ik voor te rugge schrik,
Telkens foltert my het denkbeeld van uw laatsten levenssnik!
Maar zou ik die ramp beleven? Ik, beleven dat gy my
In een wareld die ik hate, in een gruwbre woesteny,
In een meer dan helsche foltring...! dat gy my verlaten zoudt!
Neen, zoo wy te samen blaken, wordt ons hart te samen koud!
Hebt gy uitgeleefd, mijn Waarde! ô, dan adem ik niet meer,
En dat eigen oogenblikjen geeft my voor Gods throon u weêr!

Dan... wat zacht, wat kwijnend zuchtjen roept my van dit denkbeeld af? -
't Scheurend denkbeeld, ô mijn dierbre, van uw sterven, van uw graf!
Wilde ik 't leven met u derven! - ach, mijn lieve zuigeling
Die voor drie paar droeve weeken eerst het levenslicht ontfing;
Dees, dees dierbare Engel wekt my uit mijn doffen weemoed op;
En zijn stem wekt by de gade ook een moeders harteklop.
Teedre wichtjens! ja, ik voel het; en een ijzing stalt my 't bloed,
Als ik aan de stond gedenke dat ge uw vader derven moet!
Als een zelfde slag, mijn telgjen, ook uw moeder u ontscheurt,
En ge een leeftijd vol van rampen troostloos om uw ouders treurt!

ô Mijn zuigling, ô mijn wichtjens, wie, wie zal uw voedster zijn?
Wie, met teedre zorg u leiden door des warelds rampwoestijn?
Gy, mijn lief, beminlijk, knaapjen, met een hart, zoo zacht, zoo teêr;
Hoe ontkoomt gy 't woên der stormen op des warelds golvend meir!
ô Uw hart is al te aandoenlijk, en zoo zuiver nog dat hart,
Als het hart des zaalgen Engels door Gods woord geschapen werd.
Nog geen zondige gedachte sloop u ooit ten boezem in:
Nog geen drift bezielt dat harte dan van God- en menschenmin.

ô Word eens uw vader waardig! kan de plichten, dierbaar kind,
Waar de naam van zulk een vader, waar zijn bloed u toe verbindt!
Groei tot voorbeeld van uw zusjens! hoed ze waar gy 't kunt, mijn zoon!
In 't volbrengen uwer plichten, vindt gy 't hoogst, het eenigst loon.
Moet ge vroeg uw ouders derven, 't zij uw troost, dat de Almacht leeft.
's Scheppers hand verzacht de rampen die hy ooit te dragen geeft.
Wees, mijn drietal lieve telgen, wees des Hemels zorg gewis,
En wy kunnen zalig sterven, daar Gods zegen met u is!

Schrei niet, lieve, dierbre zuigling. Kan ik uw geween weêrstaan?
Kan ik u in 't weenen stillen, met een hart, zoo aangedaan?
Hou uw schreien in, mijn kindtjen, wil mijn moederhart ontzien!
Kan ik, daar gy voedsel vordert, u vergif voor voedsel biên?
Schrei niet, lieve, dierbre zuigling. Kan ik uw geween weêrstaan?
Kan ik, mag mijn borst u laven met een hart zoo aangedaan!
Zalig zijt gy, dierbaar wichtjen, nog des rampspoeds onbewust,
Door de tranen van uw moeder in uw wiegjen niet ontrust.
Ongevoelig voor de smarten daar haar ziel meê strijden moet,
Sluimert ge aan haar hart gelukkig, schoon dat hart van weedom bloedt.

Lacht ge nu, mijn minlijk telgjen! - speelt een lachjen om uw mond,
ô Dat lachjen is een balsem voor uw moeders hartewond!
ô Hoe zalig! zien uwe oogjens niets van al deze aakligheid!
Voelt uw hartjen geen der rampen die het noodlot u bereidt?
Zalig als het hart des Engels die in 't ruim der Heemlen leeft,
En, aan de aard zoo vroeg ontnomen, om des Scheppers zetel zweeft,
Zalig, zalig, als die Engel die zoo vroeg my wierd onscheurd,
Is 't dit lachjen, lieve zuigling, dat my tot den hemel beurt.

ô Gy onvergeetbaar wichtjen! - wat herinn'ring, al te wreed,

Geeft in deze sombere uren nieuwe schepping aan mijn leed!
Met wat kwijnend roerend lachjen lachtet gy uw moeder aan!
Lachjen, reinen Geesten waardig, die voor Goëls zetel staan!
Met wat kwijnend, roerend lachjen! lachjen, onbesefbaar teêr,
Gaaft gy d' adem op mijn lippen, en uw ziel aan d' Almacht weêr!
Twee paar jaren zijn vervloten, sints gy tot een Engel wierdt;
Sints gy my wierdt afgevorderd door de hand die 't Al bestiert.
Nooit een nacht zoo vol van ijzing, zoo vol aakligheên en schrik!
Thands, thands voel ik al de ontroering van dat gruwzaam oogenblik.

Zacht, bedwing U, ô mijn boezem! zwelg, mijn hart, uw tranenvloed,
Eer gy uwen zielsgeliefden uit zijn sluimer waken doet.
Teedre ontroering! - ô, wat zie ik? Is het waarheid? is het schijn?
Waaktet gy, mijn Teêrstgeliefde! - sprak uw oog niet tot het mijn? -
Is de doodkleur van uw lippen, van uw kaken, afgelicht?
Rust de lach der Liefde weder op mijns Egaas aangezicht?
Voelt gy u verlicht, mijn Waarde, door dees zoete kalme rust?
ô Wat Engel, zoo weldadig, heeft u 't doodzweet afgekust!
Zijn de beden opgestegen, die ik tot den hemel zond! -
Zal my 't leven weêr vernieuwd zijn door den zegen van dees stond!
Zult gy weêr de mijne wezen! heeft u 't lot my nog gespaard!
Zoo veel zegens vat geen wareld, als my God in u vergaârt!
Zoo veel zegens vat geen wareld, als my God in u hergeeft!
Ja, mijn God, gy geeft hem weder, 'k voel het dat mijn ziel herleeft!

B r u n s w i j k , 1802.

Mijns egaas verjaardag.*

De bruid verschijnt voor 't Echtaltaar
En voelt het hart van blijdschap beven!
Zy waant, aan 's bruigoms hand geleid,
Zich boven 't aardrijk opgeheven,
En in 't volop van zaligheid

* Wit en Rood II, 160.

Den open hemel in te zweven!
   Heel de aard met al wat adem haalt,
Is in haar minnend oog verdwenen;
   En, daar één hart haar wensch bepaalt,
Verliest haar ziel zich in dien eenen. -

   Geen andre tocht dan liefde-alleen
Doet nu haar zwellend harte jagen!
   Zy treê op 't malsche rozenblad,
En toegejuicht van vriend en magen,
   Of onbekend langs 't eenzaamst pad,
Om 't hart den Egâ op te dragen;
   Toch ruilt zy voor geen koningsstaf
Dat hart dat al haar heil omvatte;
   En stond dit oogenblik niet af,
Voor wat de wareld kostbaarst schatte.

   Ja, wel haar, die geliefde bruid,
Die God met dien zy mint, vereende!
   Maar tienvoud zalig, zy-alleen,
Wie God een duurzame echt verleende!
   Die 's levens smart en tegenheên
Aan 's Egaas minnend hart beweende!
   De bruid verrukk' de bruiloftsdag!
Met dankbrer hart begroet zy 't Oosten,
   Wie 's Egaas oog en 's wichtjens lach
Van 's warelds bitterheên mag troosten!

   Geliefde! blonk my de uchtend schoon
Toen ik voor 't eerst dees feestdag kende;
   Haar glans keerde immer schooner weêr
In spijt van 's levens wreedste ellende!
   Haar luister neemt voor my geen keer,
Hoe gruwzaam ook het lot zich wendde!
   De wolk bedekk' de lucht met zwart;
Wat zijn my storm of onweêrvlagen?
   Uw oog doorstraalt mijn minnend hart,
Wat zoude ik de Almacht meerder vragen?

Het noodlot, nooit vervolgens moê,
Verarm' die 't hart aan rijkdom hangen!
Wiens schat in huwlijksliefde ligt,
Ontroove 't jeugd en frissche wangen;
Het zal, wie voor dat noodlot zwicht,
Den boezem met geen wanhoop prangen,
Ja, beurde 't door zijn tooverwenk,
Wie waarlijk mint op 's warelds zetel,
Daar zelfs, daar wrocht zijn kroongeschenk
Geene enkle lust die 't harte ketel.

Voor hun, wie huwlijksmin vereent,
Is ieder plekjen gronds gezegend!
Daar 't gloeiend zand den voet verschroeit,
Of 't stroomend vuur uit d' Etna regent;
Of waar hen 't wouddier tegenloeit,
En, elken tred, de dood bejegent.
Bewoonden ze IJslands kilste grot,
Hun blakend hart zal gloeiend blijven;
En zalig achten zy hun lot,
Wanneer ze elkaâr aan 't hart verstijven!

ô Eponine, teedre gâ,
Ik zie uw achtbre schim me omzweven:
Mijn oog dringt door den kerker heen;
Ik zie u 's Egaas hals omkleven;
En zelfs in 't felst der barensweên,
Geen zuchtjen uit de borst gedreven:
Doch, fier op 't lijden, dat gy torscht,
En met uw Echtgenoot moogt deelen,
Het lieve wichtjen aan die borst
Met dubble moederwellust streelen!

Ik zie u bondelbijl en beul
Om d' Egâ van uw hart verachten!
En, aan zijn zij' uw lot getroost,
In de ijslijkste aller kerkernachten,
Hem met uw lief onnoozel kroost,

Het knellen van den boei verzachten.
Benijdbaar was uw lot, hoe wreed,
Voor dat van 't koud gevoelloos harte,
Dat van geen huwlijksteêrheid weet,
Geen zoet kan smaken in haar smarte!

ô Wie der liefde wellust kent,
Eene Arria mag haar genieten,
Wanneer zy eigen hartebloed
Met Petus kostbaar bloed doet vlieten;
En by den laatsten afscheidsgroet,
Haar ziel de zijne na voelt schieten.
Gewis! die doodwond deed geen pijn!
Niets voelde zy dan 's Egaas sneven;
Haar dood moest enkel wellust zijn:
Zy moest haar Petus wedergeven!

ô Zalig, wien het blakend hart
Zoo boven 't noodlot mocht verheffen!
Dien maakt der Liefde zachte hand
Des levens ruigste paden effen!
Diens heil is 't Englenheil verwant,
Dat aard noch aardsche leem beseffen.
Mijn Egâ, wat my 't lot bereid',
Ons hart verkoel' niet voor elkandren!
Mijn wellust is uw tederheid,
En 't aardrijk heeft voor my geene andren.

Herinnering
by het graf van mijne Adelheide.*

Lief, aanminnig, dierbaar wicht,
Al te teêr geliefde!
Gy, wier sterven 't oudrenhart
Onherstelbaar griefde;
Gy, het eerste maagdelijn
Met mijn bloed gevoedsterd:
Gy, met hemelzoete vreugd
Aan mijn borst gekoesterd,
Gy, die reeds mijn ziel verstond
En mijn smarten deelde,
Eer u de aard ten derdenmaal
Lentebloemtjens teelde!
ô Wat werdt gy teêr beweend
Toen gy van ons scheidde!
Nooit was smart mijn smart gelijk,
Dierbare Adelheide!

'k Staar nog vaak by middernacht
Op het stargewemel,
En dan zoekt mijn oog uw schim
Aan den stillen hemel:
'k Zie u nog het kwijnend hoofd
Op mijn kniën drukken,
En viool- en rozenblaân
Van hun stengels plukken:
'k Zie u nog die losse blaân
Tot een kransjen rijgen,
Onder 't pijnlijkst smartgevoel
En 't aandoenlijk zwijgen!

* Nieuwe Dichtschakeering I, 107.

Dierbre, zoo ooit moederhart
Bloed en tranen schreide,
Ik, ik heb uw graf doorweekt,
Zalige Adelheide!

Mijn verbeelding volgt u na;
Ja, gy zweeft daar boven!
Daar, waar ge in des Serafs choor
Eeuwig God moogt loven.
Ja, daar zweeft gy juichende om
In den rei der Engelen,
Die u, lieve hemelbruid,
In hunne armen strengelen!
ô, Wat heil u ooit het lot
Op deze aard bereidde,
Zalig is thands boven al
't Lot van Adelheide!

Zoo mijn droefheid waanzin is,
Hemel, wil 't vergeven!
'k Riep u niet om 't rekken aan
Van haar pijnlijk leven!
Doch, vroeg m'ooit een pandtjen weêr,
Zy, zy mocht het vragen,
Die het onder 't harte droeg
En naar 't graf zag dragen.
God, gy zaagt hoe veel het leed,
En uw Engel riep het:
Aan de Vaderborst geklemd,
Lachte 't, en ontsliep het!
Met wat zegen, met wat vreugd
't Moederhart zich vleide,
Al die zegen stortte in 't graf
Met mijne Adelheide!

Wandlaar, wraak mijn tranen niet:
't Moederhart is teder!
Gaven tranen, gaven bloed,
My mijn lievling weder,

ô! Ik smolt in 't weenen weg
Op dit grafgestichtjen;
ô! Ik strekte my by 't stof
Van mijn dierbaar wichtjen.
Ja, ik zou.... maar Hemel, neen:
Leer my 't wee verduren:
Immers als een snelle stroom
Vloeien 's levens uren!
Geef slechts, dat mijn ziel gedwee
Op het weêrzien beide,
En vernieuw my 't leven weêr
By mijne Adelheide!

1805.

Het afsterven van ons jongste dochtertjen.*

't Was avond, en ik lei mijn dierbaar telgjen neêr,
Nog bloeiende als een loot van 't eerst geschapen Eden:
'k Hong over 't lieve wicht en kuste 't keer op keer,
En drukte 't aan mijn hart, gelukkig en te vreden!
Aan 't overschoon gelaat, met Englenglans omhuld,
Bleef heel mijn ziel geboeid: 'k verloor my in 't aanschouwen.
Ik dacht me een toekomst door, als de aarde nooit vervult,
En zag geen storm naby die 't struikjen af moest houwen.
Ik smeekte uw zegen, God, voor 't ingesluimerd wicht:
En, vergewist van dien, beveelde ik me in uw handen.
Mijn wichtjen sliep gerust tot d'aanbraak van het licht;
't Ontwaakte, en ach! zijn schreeuw doordrong mijne ingewanden.
Wat wierd ik! - Groote God! de trekken van de dood
Ontsierden 't nog zoo korts geheel aanbidlijk wezen:
Geen hulp, geen redding baat, het minlijk lachjen vlood
Voor 't gruwzaam stervenswee, in 't starende oog te lezen.
Ach, de avond keerde weêr, en ik, ontzind van smart,

* Poëzy (van Mr. w.b.) IV, 140.

Als of ik 't gapend graf zijn prooitjen mocht ontrukken,
(ô Mocht ik 't, riep de hoop in 't moederlijke hart)
Bleef 't eindloos aan de borst, aan teedre lippen drukken.
Neen, de Almacht wilde 't niet. - Een Engel daalde neêr,
Een Bode van 't verderf; maar neen, van Gods genade!
Hy eischte op 't Hoogst bevel, 't geleende pandtjen weêr,
En kuste 't doodzweet af, waarin mijn telgjen baadde.
De spoor van 't foltrend wee geprent in 't lief gelaat,
Verving een zachte trek die 't hoogst genoegen maalde;
't Genot van zaligheid, die eindperk kent noch maat,
Blonk uit de kalme rust, die thands van 't voorhoofd straalde.
't Verraste een teedren lach om 't mondtjen, blaauw als lood:
Toen hief zy 't handtj' om hoog, en streelde my de lippen;
't Was de afscheidsgroet, helaas! die my een Engel bood,
En met dees laatsten groet, voelde ik haar adem glippen.

B r u n s w i j k , 1805.

By mijns egaas afzijn.*

ô Droom, ô ijdle hersenschimmen!
Misleidende verbeeldingskracht!
Wat toont ge ons de uchtend aan de kimmen,
De luisterrijkste zon aan 't klimmen;
En 't is op 't hoogst het starrenglimmen,
En d'aanvang van een nieuwe nacht!
Wat doet ge ons in een toekomst schouwen,
Waar we onze duurste hoop op bouwen
En stelt die hoop zoo wreed te loor!
Wat opent ge ons om op te treden,
Een pad van zuivre zaligheden,
En voert ons op 't bedrieglijkst spoor!

* Poëzy (van Mr. w.b.) IV, 142.

Wat toont ge in de uchtend van ons leven
   Ons 't heerlijkst Eden in 't verschiet! -
Wat toont ge ons, altijd groene dreven,
Waar niet dan dartle Zefyrs zweven,
Met glinstrend Zonnegoud omgeven,
   Waar alles lust en vreugde biedt.
Ge ontsluit ons 't lustprieel van rozen,
Dat zorg en angsten moet verpoozen,
   Maar wijst ons struik noch doornen aan:
Verbergt het onweêr, reeds aan 't broeien,
Verdooft ons oor voor 't stormwindloeien,
   Gereed den bloemhof neêr te slaan!

ô Heerlijkste aller Idéalen,
   Gy zoetste wellust van het hart!
Hoe staarde ik op uw Hemelstralen!
Doch woont ge in ondermaansche palen?
Helaas! wie ooit u mocht behalen,
   't Was steeds met mengeling van smart!
ô Liefdes hoogste zaligheden,
In u zag ik een stoorloos Eden,
   Maar doorneprikkels zag ik niet:
Thands bloede ik aan hun wreede wonden;
'k Heb al wat smart heet, ondervonden,
   En waar, waar eindigt het verdriet?

Ik mocht uw zachte kluisters dragen,
   En nooit schud ik die kluisters af.
Haar dank ik, by de felste plagen,
Een kleine reeks van blijde dagen,
En, na de stormende onweêrvlagen,
   Het zalig uitzicht op het graf!
Hier, in des levens felle orkanen,
Wat heeft de Liefde hier dan tranen?
   Maar ô, zy wijst naar beter land;
Daar zal geen ijdle hoop misleien,
Waar 't eeuwig groen van haar valleien
   Door stormen nooit wordt aangerand.

ô Gy, door wien ik vierpaar jaren
Het zoetste heil geniet der aard;
In kommer, zorg, en doodsgevaren,
En, waar ons 't lot meê mocht bezwaren,
Me uw teedre weêrmin zag bewaren,
My boven schat en wareld waard!
ô Eenig leven van mijn leven!
In zulk een Liefde saamgeweven,
Wat moest ons lot gelukkig zijn!
En, ach, geen uchtend mocht ons gloren,
Geen avondstond werd ons geboren,
Dan vergezeld van ramp en pijn!

Ik zag u lijden, zag u kwijnen
En nergens redding voor uw smart!
Ik zag uw leven ondermijnen
Door de overmaat der felste pijnen,
En al die wellust wreed verdwijnen,
Zoo treffend voor ons beider hart!
ô Wat wy leden, dierbre Gade!
De tranen daar ons oog in baadde
Zijn talloos als het oeverzand:
De zuchten, aan ons hart ontvlogen,
Slechts HEM bekend die uit den hoogen
Het noodlot wentelt met zijn hand.

De traan die we om ons-zelven schreien,
Die eigen smart vergieten doet,
Gelijkt de daauw op bloemvalleien
Wanneer zy 't hart zich uit doet breien:
De traan, die we om ons-zelven schreien,
Is weldaad, en in 't lijden zoet.
Maar, minder woedend zijn de baren,
Uit 's afgronds kolken opgevaren
Door 't stormen van den Noordorkaan,
Ja minder woedend die orkanen
Dan de onweêrstaanbaarste aller tranen,
Die eens geliefden smart verraân!

Met ieder avondstond en morgen
   Hoorde ik u zuchten om ons lot.
Vergeefs hieldt gy my 't leed verborgen,
Waarvan ik 't hart u zag verworgen:
Mijn ziel doorzag uw diepste zorgen
   En bad om troost voor u, aan God.
Ach! Hy, die schittrende edelsteenen
Die luister aan de kroon verleenen
   En 't graantjen, vol van levenskracht,
Door 't zelfde Hoofdstofvuur doet groeien,
Zal ook voor ons ter redding spoeien,
   Wanneer 't zijn Wijsheid nuttig acht.

Zoo vlood, en dag, en week, en jaren,
   In deze hoop zoo vol van troost!
De Landman zamelde zijn airen,
Het bosch ontdeed zich van zijn blaâren;
Wy bleven steeds op redding staren,
   Voor ons en ons onnoozel kroost!
ô God van goedheid, neen, wy wraken
   De wijsheid niet van uw bestier;
Maar moeten wy die hoop verzaken,
ô Doe ons slechts uw invloed smaken!
   't Is immers maar een reistocht hier!

Ach! hard is 't alles ons gevallen,
   Het geen ons 't lot heeft opgeleid;
Maar 't zwaarst, het grievendst leed van allen,
Dat tranen baart by duizendtallen,
Ja, 't zwaarst, het grievendst leed van allen,
   Mijn Gâ, is me uw afwezendheid!
Thands baat in ziekte en doodsgevaren
Die rustloos om uw zijde waren
   Mijn zorg, mijn teedre zorg, u niet!
Ik waan u lijdend, waan u stervend,
En uw Geliefdes bystand dervend,
   Betreurend dat gy haar verliet!

Gy, en om hart, en kunstvermogen
Vereerd, geacht, ja, aangebeên!
Zou Neêrland uwe ellend gedogen,
Wierd uwer Vrienden loflijk pogen
En wat zy tot uw heil beoogen
Van Gods ontwerpen niet bestreên?
Tot heden is Gods weg verborgen;
Wellicht, mijn Egâ, spoedt op morgen
De redding met de dagtoorts aan!
Licht rijst ons heil in 't uchtendglimmen,
En toont zich meer dan hersenschimmen,
Die slechts in enkle rook vergaan.

Maar, zoo die redding niet mocht dagen,
Zoo ons dit uitzicht weêr ontschiet!
Gy zult, ô dierbre, nooit vertsagen,
Uw ziel die, boven 's warelds plagen,
Het wreedste lot heeft leeren dragen,
Zwicht onder 's warelds ondank niet.
Een Neêrland moge u hoog vereeren,
Mijn hart (behoeft gy dit te leeren)!
Mijn hart aanbidt u naast aan God.
ô Keer dan weder in mijne armen,
En laten wy aan Gods erbarmen
De verdre schikking van ons lot!

Brunswijk,
in Bloeimaand 1806.

Aan mijnen ega,
Op zijn vijftigste verjaren.*

Wat wacht gy, op uw blij verjaren,
Mijn Egâ, van uwe Echtgenoot?
De herfstwind, ruischend door de blaâren,
Verbiedt ons rozen meer te gaâren,
Of krokus met jasmijn te paren!
De herfstwind, ruischend door de blaâren,
Blies roos, jasmijn, en krokus dood!

Maar 't schoonste wat de bloemwarande
My in heur luister aan mocht biên,
Wierd mooglijk slechts een feest-girlande
Gelijk we er daaglijks duizend zien:
Iets eedlers voegt aan mijn beminden;
En ach, waar is in 't wijd Heelal
Een bloem tot zinnebeeld te vinden,
Die u mijn liefde schetsen zal!

Maar schetsen! - Ach! gy kunt gevoelen!
Gy weet; geen liefde kent verkoelen,
Op deugd en zielsgenot gegrond.
Mijn hart aanbidt u eindloos teder;
En, wierd ons lot ook immer wreeder,
Dit hart kent buiten u geen heil op 't wareldrond!

Ja, zoo de taal der Englenchooren
Mocht klinken op des stervlings Luit,
Dan mocht gy hemelklanken hooren!
Dan mocht mijn zang uw hart bekooren!
Maar drukte u 't mijne nimmer uit.

* Poëzy (van Mr. w.b.) III, 155.

De zon moge in de waterbeken
De golf verzilvren door heur gloed!
Zy moge in Ganges dorre streken
Met onweêrstaanbre branding steken,
Die veld en vliet verdroogen doet! -
Wat is haar branding? wat, het gloeien
Dat we uit haar stralen voort zien vloeien?
Hoe flaauw een schets van haar bestaan!
Wie kan er tot haar kring genaken?
Wie van haar gloed zich denkbeeld maken
Op de ongenaakbre starrebaan!

Waar ooit de Dichtkunst naar mocht streven,
Al waar ze op Englenwiek verheven,
't Gevoel mijns boezems maalt ze u niet!
Neen, dierbaar leven van mijn leven,
Hoe 'k heel mijn ziel aan u voel kleven,
Is God-alleen bekend, die door ons binnenst ziet!
Maar zie ons minlijk tweetal zoontjens!
't Gevoel, dat uit hunne oogjens spreekt, -
De teedre lachjens op hun koontjens, -
De traan, die uit het oog des eerstgeboren' breekt, -
De zachte vreugd die zy genieten,
Waardoor hun lieve stem in teedre ontroering beeft
Wanneer zy u in de armen schieten,
En 't kindermondtjen zich op uwe lippen kleeft!
ô Zie hun beeld, geliefde Gade!
Daar is mijn hart in afgedaald,
Thands komen zy mijn' zang te stade,
Die u zoo flaauw mijn teêrheid maalt!
Komt, in elkanders arm gestrengeld,
Komt, pandtjens van de teêrste min!
Uw stem zij door mijn zang gemengeld,
Zy heeft voor 't Vaderhart de zoetste wellust in!
ô Komt, uw zacht aandoenlijk vleien
Is lieflijker dan vreugdschalmeien,
Het is de hemel voor ons hart!
Hoe vaak mocht uw verrukkend streelen
Ons uren aan ons leed ontstelen!

Aan 't allerfoltrendste aller smart!
Gy zijt de bloemen, dierbre wichtjens,
Waarmeê ik vaders feest versier.
Uw zachte blozende aangezichtjens
Beschamen roos en eglantier!
De lely moge op blankheid roemen,
Gy, nog met onschulds dosch gekleed,
Gy zijt de schoonste Lentebloemen
Die 's Scheppers hand ontluiken deed;
Gy zijt de hartverkwikbre rozen,
Die Gods algoede hand ons strooit,
Die wy voor alle heil verkozen,
Waarmeê Zijn gunst het aardrijk tooit!

Verrukking! doe mijn zangtoon klimmen,
En maak hem waardig aan dees dag!
Nooit rees er uchtend aan de kimmen
Met zulk een minnelijken lach!
Mijn Gade! mocht ik vijf paar jaren
Dit feest begroeten aan uw zij',
Nooit zag ik 't met dees wellust paren,
Nooit was er zoo veel zegens by.
Ik zag u in uitheemsche landen,
Het offer van een dol geweld,
Verzuchten in de wreedste banden
Waar moedwil de onschuld in beknelt!

Wie had, ô dierbre, 't durven hopen,
(Hoe duur dit heil ook stond te koopen)
Dat ge eens op Vaderlandschen grond,
Dat ge onder Vaderlandsche daken,
Die zoete vreugde weêr zoudt smaken,
Die ge ommezwervend nergens vondt!

Die macht, die Israël langs Parans woeste zanden,
Naar Kanaâns zuivelrijke Landen
Door duizend wondren heeft geleid:
Hy, op wiens teedre zorg wy bouwden,
Aan wien wy heel ons lot vertrouwden,

Heeft onze smart een eind bereid.

't Ontluisteren der Vorstenkroonen,
Het schokken van Europaas thronen,
't Geweld dat alles hield in band;
Den bliksem, dien oproerge vingeren
Op 't hoofd der onschuld durfden slingeren,
't Wierd al een perk gezet door Gods vrijmachtbre hand!
God doet uit de onweêrswolk ons rijke weldaân regenen;
Hy weet door 't bliksemvuur te zegenen,
Al sleept het ook verwoesting meê.
Afgrijslijk was de orkaan aan 't loeien;
Maar de Almacht lei den wind aan boeien,
En bracht ons veilig aan de reê.

ô Enge banden die ons ketent
Aan 't overdierbaar Vaderland!
Wie, eenmaal van uw wellust wetend,
Zal ooit gelukkig zijn aan verr'gelegen strand!
Neen, Neêrland kost gy nergens vinden,
Van d'Indus tot den Noorderbeer!
Er is voor Neêrlands ware vrinden
Geen tweede dierbaar Holland meer!
En 't is in zijn geliefde streken
Dat God u aan mijn arm hergeeft!
Waar nog de dood voor weinig weken
Uw levensdraad dreigde af te breken,
Daar dank ik de Almacht dat gy leeft!

Gy leeft, na dat ik duizendwerven
Uw bleeke lippen zag besterven
En naar den jongsten kus gerekt!
Gy leeft, na dat gy zoo veel malen
Den laatsten adem scheent te halen,
Als voor mijn teêrheid opgewekt!
Die God, die me u heeft weêrgegeven,
(U, meer dan de adem van mijn leven!)
Verhoor' mijn vurige gebeên!
Hy doe zijne Englen om u zweven,

En rukk' ons nimmer weêr van één!
Eer mocht dees aardbol in het duister,
Beroofd van glans, en licht, en luister,
Zijn kring voltrekken zonder Zon,
Eer u, mijn hart, (hoe 't lot zich wendde)
In weelde en voorspoed, of ellende,
ô Waardigste, ooit ontbeeren kon!
Geen wareld moog dien gloed beseffen,
Want Liefde is vreemdling aan deze aard!
En, tot haar hemel zich te heffen,
Eischt vleuglen, met geen last van aardsche zorg bezwaard.

't Verderf - helaas! - de straf der menschen,
Die God hun toedeelde op hun wenschen,
Wanneer hun zucht was vrij te zijn: -
De Hoogmoed, die uit 's afgronds kolken
Gewapend rees met gift en dolken,
Omhuld met Vrijheids valschen schijn: -
De Hoogmoed deed de Liefde sidderen.
Zy stortte in 't hart van haar aanbidderen
Een haat voor alle afhanklijkheid;
Als of er voor ons zwakke menschen
Ooit grooter voorrecht waar te wenschen
Dat meer geluk op 't leven spreidt!
Als ware er zoeter heil te denken
Dan onderwerping aan de wenken
Van God, van Heiland, en Gemaal!
Als ware er zuivrer zoet in 't leven
Dan aan zijn boezem vast te kleven
Met banden van onbreekbaar staal!

Maar hoe! - ik wilde uw jaarfeest zingen,
En waar verdoolde zich mijn geest! -
Ja, smaken wy Gods zegeningen,
En vieren wy verheugd dit overdierbaar feest!

't Is veel, van al zijn heil geplonderd,
Uit duizend lijdende afgezonderd,
De zwaarste rampen te ondergaan;

't Is veel, en wat te recht verwondert,
Hoe fel door 't noodlot neêrgedonderd,
Aan deze zij van 't graf te staan!
Waarheen uw pad ook waar gelegen,
Ach! schittrend was op al uw wegen
Het kenmerk van des Scheppers zegen;
Ja, toen u smaad vervolgde en dood! -
Thands moogt ge uw Holland wedervinden
In d'arm van kroost, en dierbre vrinden,
Met wie ge eens blijder tijd genoot.

Wat kan er by dien zegen halen!
Hy sluit den Hemel voor u in!
Hier zijn 't geen blinkende Idealen,
Zoo wreed bedrieglijk voor den zin!
Gy vondt een lieve Telg aan 't bloeien,
Gy ziet den schoonen dag aan 't spoeien,
Dat ze eens in 's huwlijks zachte boeien
Het zaligst lot op aard behaalt!
ô Zij haar leven vol van zegen,
Besproeid met eeuwig vruchtbren zegen,
En van het duurzaamst heil bestraald!

En, dierbare, in dees kreits van vrinden
Uw vreugd gevoeld, gedeeld te zien...!
Zich in hun arm geklemd te vinden,
Waar ramp en zorg en kommer vliên...!
ô Storten, storten we in elkandren
Den wellust dien ons harte smaakt!
Gewis, deze aarde heeft geen andren
Waarnaar uw Egaas boezem haakt.

En gy, ô Vrienden van mijn Gade,
My dierbaar om dien Vriendschapsband;
Gy, die ons (dank zij Gods genade!)
Met gulle hartlijkheid begroet in 't Vaderland!
Gy, laat my in uw Vriendschap deelen!
Mijn hart erkent haar naar waardy. -
Ja mocht my die verzeekring streelen,

En schenkt ge een luistrend oor aan dit mijn kunstloos kwelen,
Ik weet, gy voegt uw hart er by!

Thands zien we ons aan uw disch gezeten,
En, zoo mijn beê tot God mag gaan,
Nooit wordt de band van één gereten,
Die eindloos meer dan gouden keten,
Die Vriendschap, om ons hart mocht slaan!

G o u d a , 1806.

Op de dood van ons jongste zoontjen.*

Aan uw wiegjen vastgeketend,
Met een doodsch gevoel in 't hart,
Met versteenende ingewanden,
Met in een geklonken handen,
Daar het bloed tot ijs in werd;

Met een doodzweet op de leden,
Door uw doodsangst my ontperst,
Staar ik, afgemarteld wichtjen,
Op uw kwijnend aangezichtjen,
Zonder dat het hart my berst!

Neen, geen smart kan doodlijk wezen,
Zoo mijn boezem dit weêrstaat!
God, wie kan uw raad beseffen?
Wie zich op genot verheffen,
Dat zoo gruwzaam wreed ontgaat?

* Poëzy (van Mr. w.b.) IV, 178.

Ach! geen Engel heeft uw Hemel,
   Liever dan dit schuldloos Wicht!
En geen Hel, geen Hel geeft kwalen
Die by 't bange lijden halen
   Daar het in gefolterd ligt!

Ach, moet ik dit kindtjen derven?
   Heeft de troost van 't leven uit?
Daal dan, Jezus, in ons midden,
En doe ons 't geheim aanbidden
   Van uw duister raadsbesluit!

Ach, mijn Jezus! mag het wezen
   Sla uw oog ontfermend neêr!
Zie dit lijden met erbarmen!
Neem mijn wichtjen in uw armen!
   Neem mijn dierbaar telgjen weêr!

Ach, ik voel, ik voel zijn hartjen
   Immer flaauwer, matter slaan:
'k Hoor het immer zachter stenen:
Hemel! wil my kracht verleenen
   Om dit sterven door te staan.

Nog een kusjen, dierbaarst kindtjen,
   Waar ik heel mijn ziel in sluit!
Moet u de adem dan ontglippen,
Stort, ô stort dien op mijn lippen,
   Op uw moeders boezem, uit!

't Is gedaan! - Zijn brekende oogjens
   Zien noch licht, noch moeder meer.
Ach, ik hoor zijn vreugdeschreien,
Ach, ik hoor zijn minlijk vleien,
   Nimmer, nimmer, nimmer weêr!

ô Afgrijslijkste aller nachten,
Toen mijn wicht, doorvlijmd van smart,
Staamlend om zijn moeder kermde,
En haar met zoo'n drift omarmde,
Laafnis zoekend aan haar hart!

Ach, wat kon mijn liefde baten!
Wat, het geen ik met hem leed!
Neen, geen redding was te hopen.
Ja, die met mijn dood te koopen,
Waar geringen prijs besteed!

Gy, Gy weet, onwraakbaar Vader,
Als ge uw kind zoo zwaar bedroeft,
Of hem tot zijn eeuwig leven
Ramp of wellust dient gegeven,
Of hy vreugd of smart behoeft!

Ach, wat band is losgereten
Die my vast hield aan deze aard!
Ach, wat schatten heeft uw Hemel,
Daar mijn oog uit dit gewemel
Met ontvlamde hoop op staart!

ô Behoed me een dierbren Gade,
Met ons eenigst liefdepand!
'k Heb mijn telgjens niet verloren:
'k Vind ze weêr met d' uitverkoren
In het hemelsch Vaderland!

L e y d e n ,

W i j n m a a n d 1806.

Aan mijn zuigeling.*

Beveiligd door Gods heilige Engelen,
Die rozen om het wiegjen strengelen,
Van 't liefste pand der Huwlijksmin,
Geniet ge een zoete rust, mijn knaapjen!
Gezegend is uw zorgloos slaapjen,
Met Serafs onschuld sliept gy in!

Ik zie de glans der Cherubijnen
U van 't nog blozend voorhoofd schijnen:
'k Zie op uw minlijk lief gelaat
De onnoozelheid des hemels pralen;
En 't oog dier Godheid u omstralen,
Die 't zuiver harte gade slaat.

ô Beeld der onschuld! beeld der liefde,
Wien nooit een angel 't hart nog griefde,
Rust zachtjens, rust op rozeblaân!
En sluimer tot de blijde morgen,
Nog vrij van kommer en van zorgen,
U onbeneveld op zal gaan!

ô Zalige uchtend van het leven,
Die voor geen toekomst nog doet beven,
't Voorleden niet beweenen laat!
Geniet mijn wicht, dien blijden morgen,
Te ras vervangt een dag van zorgen
Dees snelgewiekten dageraad.

* Poëzy (van Mr. w.b.) IV, 185.

De wareld moog met donderknallen
Verbrijzeld uit hare assen vallen,
   Geen schrik stolt u het bloed in 't hart;
Gy weet van kommer noch gevaren,
En wat er om u heen mag waren,
   Gy hebt geen denkbeeld nog van smart.

Geen wreede driften doen u veinzen!
Geen hartontrusting doet u peinzen,
   En jaagt de roos uw wangen af.
Waar, om u heen, ook tranen vlieten,
Gy kent nog geen van die verdrieten,
   Die zuchten doen naar 't rustvol graf!

Nog kan uw oog geen schoon ontwaren.
Het flikkrend kaarsjen aan te staren,
   Gy kent geene andre vreugd, mijn wicht.
En zonder de oorzaak te bezeffen
Waarom ge u door haar straal voelt treffen,
   Geniet gy 't voor u weemlend licht.

Dan eerst, mijn telgjen, als de prikklen
Der driften zich in 't hart ontwikklen,
   Dan barst een bron van onrust op!
Dan is 't een eindloos boezemkwellen,
Afwisslend als des afgronds wellen
   En schrikbrer ieder harteklop!

Eer weinig weeken zijn vervlogen
Zal 't blijde vonklen van uwe oogen,
   Wanneer ge uw teedre voedster ziet, -
Zal 't minlijk lachjen, 't werkzaam hijgen,
Me ontdekken, schoon uw lipjens zwijgen,
   Wat zucht u door den boezem schiet.

Dien zucht mag ik voldoening geven:
Ik voed u met mijn eigen leven,
  En 'k acht mijn leven wel besteed!
Ach, niets zoo zalig, niets zoo streelend,
Als, wen gy aan mijn boezem spelend
  My alle smart verzoet en leed!

Maar weinig jaren zullen spoeden:
Wat zucht of dan uw borst mag voeden!
  Ach! zij die waardig aan uw bloed!
Het hart heeft steeds ontelbre wenschen,
Waaronder jeugd en bloei verslensen,
  Als 't roosjen voor den zonnegloed!

Doch, smaak dees rust, u thands beschoren!
Wie kan er door de toekomst boren
  Die in Gods raad besloten leidt?
Geniet des levens korten morgen,
Nog ongehuld in 't floers der zorgen,
  In ongekrenkte zaligheid!

Eens, als ge op de avond van uw dagen
(Doorleefd naar 's hemels welbehagen)
  U neigen zult naar 't stille graf.
Dan zij uw sluimer zoet als dezen,
En 't eigen lachjen op uw wezen.
Dat Englenonschuld u in 't schomlend wiegjen gaf!

B r u n s w i j k , 1806.

Kinderenzang voor de armschoolen.*

Voorzang.

Gelukkig hy, en rijk bedeeld
Van zegenend erbermen,
Wien God by d' algemeenen nood
Den weg tot wijsheid opensloot
Door 't vaderlijk ontfermen!

De gure vorst en wintersneeuw
Verjaagt de schuchtre tortel;
Al siddrend zweeft zy in het rond,
Of ze in den nood een kruimtjen vond,
Om d' uitgedorden wortel.

Zy hongert, zoekt, en vindt haar spijs,
Hoe koude en stormvlaag woeden:
Gods alziend oog bewaakt haar vlucht
Door 't ruischen van de schrale lucht;
Hy zal haar veilig hoeden.

ô Ouders, zucht niet troosteloos!
De Menschenmin stort schatten.
Zy deelt met ruime handen uit;
En 't geen haar kostbre gift besluit,
Kan geen verstand bevatten.

Hoe smart ons prang', of kommer drukk',
Wy mogen 't hart verheffen!
Met rijkdom dien de wijsheid schenkt,
Zal d'arme, hoe het onheil wenkt,
Geen grensloos lijden treffen.

* Nieuwe Dichtschakeering II, 97.

U zij ons-aller dank gewijd,
Die geeft aan hen die bidden!
Het feestgeschal dat tot u rijst,
En diepgesmaakte weldaân prijst,
Stijge op van uit ons midden!

ô VADER! rek die weldaan uit,
Waarin wy ons verheugen!
Ontsteek en voed in onze borst
De reine en onverzaadbre dorst
Naar wijsheids hemelteugen!

Tusschenzang.

Gods erbarmen
Stort op de armen
Even als de rijken neêr.
Allen koestert,
Allen voedstert,
Allen mint Hy even teêr.

Allen schiep Hy,
Allen riep Hy
Tot geluk en zaligheid:
Allerwegen
Stroomt de zegen,
Voor Zijn schepsels toebereid.

Ziet men d' eenen
Soms beschenen
Van des voorspoeds zonnegloed,
't Onweer dondert
Over honderd
Die zijn slag bezwijken doet:

Maar, Gy, klaag niet,
Gy, vertzaag niet,
Die, by rang- of schatgemis,
Menschenvrinden
Hier mocht vinden,
Wier genoegen weldoen is!

Die voor 't morgen
U verzorgen,
Ja, voor heel uw toekomst door!
Die uw reden,
Die uw zeden
Stieren langs der wijsheid spoor!

De Alregeerder
Gaf u meerder
Dan uw jeugdig hart bevat:
Putte uw oordeel
Slechts zijn voordeel
Uit dien onvergangbren schat!

Wat ooit menschen
Mochten wenschen,
Wijsheid zij uw zucht alleen!
Zy kan voeden
Zy zal hoeden
In des levens tegenheên.

Leer te delven
Voor u-zelven,
Uit haar onuitputbren wel;
Nut te stichten;
Voor te lichten
's Levens armer medgezel!

Wy, wy wachten
Van de krachten
Uwer welbestede jeugd,
Dat de braven
Voor hun gaven
Eens een heerlijke oogst verheugt.

Nazang.

EEN STEM.
Stemt op nieuw de feestcymbalen!
Alles ademt heil en vreugd.

EENE ANDERE.
Deernis schoot haar liefdestralen
Op onze onverzorgde jeugd.

CHOOR.
Duisternis bedekte 't pad
Dat des armen kroost betrad;
Maar 't vereenigd mededoogen
Hief den sluier van onze oogen.

DE EERSTE STEM.
Ondanks de algemeene jammeren,
Ondanks wat den Burger drukt,
Werden wy, verstoten lammeren,
Aan de zwarte nacht ontrukt.

CHOOR.
Hy die kinders tot zich nam
Toen Hy de aard ter redding kwam,
Zal u elke weldaad lonen!
Zal uw hoofd met zegen kroonen!

DE EERSTE STEM.
Wie, wie zou uw zorg volroemen
Menschenvrienden, die ons hoedt!

DE TWEEDE.
Wie zal zich beklaagbaar noemen,
Dien uw hand met wijsheid voedt!

CHOOR.
Vaders, hoort het vreugdelied
Dat een dankbaar kroost u biedt.
Voor de weldaân van uw handen,
Zegen' God uw liefdepanden!

DE EERSTE STEM.
God zal eenmaal hem verblijden,
Die by eigen hartenleed,
In den zwaren drang der tijden
't Schaamle wichtjen niet vergeet!
1808.

Onderwerping.*

Zoo schept dan 't wisselvallig Lot
Steeds nieuwe treurtooneelen!
ô Stervling, roem op geen bezit
Van 't geen u 't hart moog streelen.

Smijt' de oceaan, door storm beroerd,
Zijn baren tot de wolken;
Zie neêr! het eigenste oogenblik
Herslingert ze in zijn kolken.

De zilvren golf rijz' statig op,
Zy rijst slechts om te zinken:
Een tweede jaagt haar voor zich heen
Om met haar glans te blinken.

* Poëzy (van Vr. k.w.b.), 165.

Zoo onverpoosbaar voortgestuwd
In wentelende baren,
Rolt de eene dag den andren na:
Zoo, weken, maanden, jaren!

ô Wel te moê legg' hy zich neêr,
Die 's levens reis volënde
Voor dat zijn al te teedre borst
Des warelds jammer kende!

ô Zalig, wien Gods wijze wil
Het graf tot wijk mocht geven,
Voor dat het al te aandoenlijk hart
Genoegens vond in 't leven!

Voor dat hem 't leven dierbaar wierd
Om dierbre Gâ of telgen;
Voor dat hy 't vroeg ontsloten graf
Zijn wellust zag verzwelgen!

ô God, gy ziet my 't harte door!
Gy gaaft me een dierbren Gade,
En al des levens heil in hem!
Behoê hem Uw genade!

Behoed het eenigst liefdepand
Waarin we Uw zegen smaken,
En doe het door uw Englenwacht
Tot 's levens eind bewaken!

Zoo stroom' dan 't wentlend leven voort,
Doormengd van wrange tranen;
Zoo moog my 't scheurend hartewee
Een pad ten hemel banen!

Verlaat Gy 't weeke harte niet,
Dat siddert te gevoelen!
Maar laat, wat ooit my treffen moog,
Dat harte niet verkoelen!

Zoo immer voor verdienste en deugd
Mijn boezem werd bewogen,
Wat zoude ik, dan mijn Gades hart,
Op aarde wenschen mogen?

Wie trachte in 't schuwbaar zinvermaak
De wellust na te jagen,
Mijn wellust is, mijns Egaas beeld
In 't minnend hart te dragen!

De lente in 1810.*

De Zongod voert zijn gouden kar
Te rug van Indus streken,
Een overwinnend vorst gelijk,
Fier op zijn zegeteeken.
Trotsch ziet hy van zijn gloriekoets
Op de overheerde landen,
En legt door de almacht van zijn wenk
Den Wintervorst aan banden.
De stralen van zijn diadeem,
Die vonkelt van robijnen,
Vernielen 's IJsgods ruige kroon,
En smelten zijn kristallen throon,
Zoo haast zy dien beschijnen.

Wat schoone zien wy aan zijn zij',
De vlecht met groen doorstrengeld;

* Wit en Rood I, 123.

Met de uchtendblos en zoeten lach,
Op 't zacht gelaat doormengeld?
Wat bruid, wie alles hulde doet,
Voert Febus op de wolken?
Wie heel Europa tegenjuicht
Als heilgodes der volken?
Bezield door 't vuur des Zonnegods,
Daalt ze af van 's hemels bogen!
Het aardrijk roept haar 't welkom toe;
Geen sterveling, hoe droef te moê,
Aanschouwt haar onbewogen?

Gy, Lente, Tooverkoningin,
Beminde hartenstreelster,
Herschepperesse der Natuur,
En leven-mededeelster,
Wier wezen enkel weldaad is,
En weldaad zonder palen!
Omsluier u 't gevoelig oog,
By 't zeegnend nederdalen!
Gy vindt geen Gezellinnen meer:
De lachjens zijn verdwenen;
En 't aardrijk dat gy tooien zult,
Is met ellende en wee vervuld,
Is overspoeld van 't weenen.

't Is alles, alles tranenvocht,
Wat de aard heeft moeten zwelgen;
De Krijgsgod vierde 't woeden bot,
Met plondren en verdelgen.
't Zijn kerkhofpleinen die gy thands
Met voorjaarskruid zult tooien,
En 't veldviooltjen moet uw hand
Op 't heldengraf ontplooien.
ô Lieve Lente, dwaal niet om
In dartlend spelemeien.
Met roos en krokus is het uit;
Herteel cypres en wilgenspruit:
Die voegen by ons schreien.

Wat daaldet gy zoo lachend af
Uit Febus gloeiende armen,
En komt met d' adem van zijn borst
Het kille Euroop verwarmen! -
Te recht ontzet gy, heilbodin,
Terwijl gy tot ons nadert!
Gy vindt, voor 't heldre beekkristal,
Het veld met bloed dooraderd!
Gy ziet, voor 't hooggetopte woud,
Om verr' gehakte tronken:
En droevig zit de nymfenstoet
Die steeds uw komst zoo blij begroet,
In tranenvocht verdronken.

Ik zie, uw rozenblos verbleekt;
Droef slaat gy de oogen neder;
Gy kent by zoo veel aakligheên
Uw grondgebied niet weder!
Met siddring deinst ge, en keert u af
Van 't uitgemergeld Noorden!
ô Lieve Lente, vlied niet heen;
Maar keer naar Hollands boorden!
Hier zult gy in het stroomend bloed
Den blanken voet niet smetten.
Ai, toef op Hollands vrij gebied:
Hier treft uw oor de wanklank niet
Van Mavors krijgstrompetten!

Ontzwachtle hier uw milde hand
De groene loverknoppen:
Strooi hier den kostbren parelschat
Van vruchtbre morgendroppen:
Ontwikkel hier de bloesemloot
Met zegenende vingeren:
Doe 't rijkbezoomde spiegelvlak
Door vruchtbre beemden slingeren:
Hergeef den landman moed en hoop;
Herschep de dorre dreven;
Stort dubbel, tienvoud zegening!

Wek 't aardrijk uit zijn sluimering,
   En doe zijn bloei herleven!

Dan hoe gy de aarde tooien moogt
   Met bloesem, bloem, en lover,
Toch drijft een donkere onweêrswolk
   Het zuchtend Neêrland over!
Roep vrij de zangsters uit het woud
   Door uwen adem wakker,
Ach, hijgend, angstig wappren ze om
   Langs d' overplaschten akker.
Hun adem geeft den toon niet meer
   Van blijde boschchoralen;
U groet hun zangrige orgelkeel,
In 't klaaggeluid van Filomeel
   By 't somber avonddalen.

De Zefyr zweeft met huivring om,
   En waagt het niet, te fluisteren:
Het speelziek schaapjen, steeds zoo vlug,
   Gevoelt zich als in kluisteren.
Daar huppelt thands geen blijde rei
   Van veld- en boschnajaden;
De Stroomgod heeft zijn rijk verbreid
   Langs d' overdolven paden.
De Herder vlecht geen kransen meer
   Tot siersel voor zijn lammeren:
Mistroostig dwaalt hy om door 't dal,
Waar de Echo beeft van 't klaaggeschal
   Der algemeene jammeren.

Ja, Lente, dees uw hoogtijddag
   Is overdekt met duister.
Het sneeuwbloemknopjen dat ontspruit,
   Ontbeert en glans en luister.
Ach, trappelt ge in den bloedstroom niet,
   By 't zwieren langs dees velden;
De tranen weekten de aarde door,
   Die aan ons oog ontwelden.

Al klinkt geen schelle krijgstrompet
In Hollands stille wallen;
Wy lijden toch in 's nabuurs nood,
En weenen om der helden dood,
Op vreemde kust gevallen.

ô Lente, dat de zoete Vreê
Mocht aan uw zij' verschijnen!
Ons groeten met haar lieven lach,
En nimmer meer verdwijnen!
Hoe zouden wy haar blonde kruin
Met myrth en palmen sieren,
En spreiden haar een voettapeet
Van blozende eglantieren!
Hoe zou het zachtgewiekte choor
In aller vreugde deelen!
En zingen, nimmer zingens moê,
Der lieve Vrede welkom toe,
Uit duizend duizend kelen!

Dan ach, wy zien aan 't luchtgespan
Geen helder wolkjen wemelen,
Waarop de langgewenschte Vreê
Ons toedale uit de hemelen.
't Is alles overdekt met zwart,
Van de oost- tot avondstranden;
En nood en jammer waren om
Door de uitgeputte landen.
Of is de Vrede en rust gevloôn
Naar de eenzaamheid der graven?
En weent zy daar op 't bloedig gras
Dat helden tot een slachtveld was,
En 't bed van zoo veel braven? -

Geliefde Vreê! ô brei u uit!
Daal, daal op duivenvleugelen.
Leg, eens, Bellonaas overmoed
In onverwrikbre teugelen!
Reeds hebt gy aan des Donaus boord

En rust hersteld en zegen;
ô Daal ook op ons Neêrland af!
Ons harte juicht u tegen.
Ontslaak den Stroomgod van zijn boei,
Doe Hollands zeilen zwellen,
Verbrei haar schatten immermeer
En voer die steeds vertalrijkt weêr
Langs de onafmeetbre wellen.

Gy Lente, die wy hulde biên,
Verdubbel ons uw gaven!
ô Spoed u, 't kwijnend vaderland
Uit rijke bron te laven!
Mijn hart moge in zijn vruchtbren bloei
Nog teedre vreugd genieten;
Voor my zal, hoe gy schatten plengt,
Geen streelend knopjen schieten!
Het hemelsch bloemtjen van de vreugd
Werd door den storm ontbladerd,
En 't onweêr dat zijn glansen rooft
Trekt me immer dichter over 't hoofd,
Met elken dag die nadert.

Schep gy, schep andren, wijd en zijd
De zoetste lustprieelen;
Mijn boezem kent maar één genot:
Hoe zou hy zich verdeelen?
ô Toon my 't hemelsch knopjen aan,
Waaruit de hoop moog bloeien!
En balsemkruid, dat levenskracht
In 't kranke hart doe vloeien!
ô Toon my waar een heelkracht schuil'
In 's aardrijks vruchtbre mijnen,
Die hem, in wien mijn leven is,
Verlichting geve en lafenis
In onverduurbre pijnen!

Ach, lieve Lente, dat me uw hand
Die kostbre bloem herteelde!

Dat tooverbloemtjen van de hoop
Dat zoo verkwiklijk streelde!
ô, Wijs my 't zeegnend plekjen gronds
Waar ik het weêr zie bloeien,
Ik zal met dankbaar tranenvocht
Dien dierbren plek besproeien.
Verbrei uw rijkdom heinde en verr',
Maak 't aardrijk tot een Eden;
Maar schep de blijde hoop my weêr,
Zoo beef ik voor geen Egâ meer,
Zoo teder aangebeden!
1810.

Onheelbre smarte.*

Wat waant men dat verloop der tijden
Een balsem heeft voor alle smart?
ô Neen, er zijn onheelbre wonden:
Dit voelt gy, ô mijn bloedend hart!

Ik waande 't nooit. - ô Droeve Moeder,
Die eens een Telgj' u zag ontscheurd,
Spreek, sloeg u sints gy 't hebt verloren
Een harteklop die 't niet betreurt!

Wat hart! dat in een reeks van jaren
't Verschiet reeds van zijn tranen ziet! -
Neen, wat my ooit het hart verplette,
Neen, 'k mocht zoo'n steenen harte niet.

Ik wil geen perken aan de tranen,
Die 'k op mijns kindjens grafsteen pleng:
En, wilde ik ze in hun stroomen stuiten,
ô Dan wierd my de boezem te eng!

* Poëzy (van Mr. w.b.) III, 24.

Ontverw' de kommer rozenwangen,
   Ontluister' zy het vonklend oog,
Mijn ziel vindt wellust in haar kommer,
   En schat zich om die wellust hoog!

De rouw verscheurt - maar streelt my 't harte:
   ô 'k Sta dien voor geen wareld af!
Mijn Wichtjen, 'k ben, ik voel my Moeder;
   Maar 'k voel het tienvoud by uw graf!

Onheelbaar is dees wond mijns boezems,
   (Herin'ring scheurt ze telkens op,)
Niet eerder houdt zy op van bloeden
   Dan met mijn laatsten harteklop!

Englenwacht.*

Is het waar, dat hooger Geesten
   Ons omweemlen, ongezien,
En de aan 't stof verbonden stervling
   Broederlijken bystand bien?

Dat zy op bevel des Hoogsten,
   En gewapend met Zijn macht,
De ongevallen die hun dreigen
   Weeren op hun vleuglenschacht!

Dat de Heiland op Zijne armen
   't Hulploos wichtjen heeft getorscht
En, als lievling van Zijn Vader,
   Heeft verwelkomd aan Zijn borst?

* Wit en Rood I, 151.

ô Waar zouden dan Zijne Englen
   Toeven met een hooger lust
Dan by 't zachtgedrukte peuluw
   Waar des zuiglings hoofd op rust!

Zeekrer dan de lijfstaffieren,
   Die in 't marmren hofgesticht
't Prachtig slaapsalet bewaken
   Van het vorstlijk troetelwicht: -

Zeekrer dan metalen muren
   Door der helden bloem bezet,
Is de wacht van 's hemels Geesten
   Om des wichtjens zorgloos bed.

Rekke 't op satijnen kussens
   Of op 't halmenstroo zijn leên,
Nimmer sluimerende hoeders
   Waren om zijn leger heen!

Aan de moederborst gewiegeld
   Of op vreemde knie gesust,
Immer is des wichtjens hoede
   d' Englen zoete hartelust!

Ach, ontelbre doodsgevaren
   Grijnzen 't hulploos kindtjen aan,
Die geen moeder af kan weeren,
   Ja, haar oog niet gadeslaan!

Van zijn eersten adem halen,
   Ja, nog worstlend in haar schoot,
Waart verwoesting aan zijn zijde,
   Dreigt elk oogenblik de dood.

Maar gy waakt, onzichtbre scharen,
Zelfs voor 't onvolvormde wicht
Dat, in 's moeders leven levend,
Onder 't hart verborgen ligt.

Maar gy waakt, getrouwe wachters,
Als de luchtstroom 't vrije bloed,
Nu geweld uit eigen harte,
Door zijne aders vloeien doet.

ô Vertroostende bewustheid!
Balsem voor des Christens smart,
Uitgegoten door Gods goedheid
Op het zorglijk moederhart!

Algenoegzaam zijt Ge, ô Vader,
't Is uw wenk die 't al gebiedt;
Maar Gy wraakt, al ware 't dwaling,
Dezen zoeten troostgrond niet!

Ja, Gy hebt geen dienaars noodig,
Wat uw wijsheid ook beveelt;
En uw nooitvolprezene almacht
Wordt geen schepslen meêgedeeld.

Dan, Gy kent den zwakken stervling,
Die uw grootheid niet beseft,
Zich geen voorwerp voor kan stellen,
Dan het geen zijn zintuig treft.

Daarom, God van louter goedheid,
Staat der Englen hulp ons by,
Toont Gy ons door hun bewaking
Wat uw liefde en almacht zij!

ô, Hoe zien wy ze in verbeelding
Scharen om ons dierbaar kroost, -
Het ontscheuren aan gevaren!
En, wat zegen heeft die troost!

Zag ik soms mijn dierbre wichtjens
Worstlend met een wreede dood,
'k Dacht me een Engel nederdalend,
Die hen hemelbystand bood!

Ach! wat doet my 't wee verduren
Dat het afzijn in zich vat
Van den lievling onzer harten,
Zwervende op het golvend nat?

Gy, ô gy, de wacht der hemelen,
Die op 's Hoogsten wenken zweeft,
Zult zijn zijde niet begeven
Waar hy door de baren streeft!

Mocht de stormwind om hem woeden,
Gy, gy torscht hem over 't meir:
Gy, gy voert hem op uw wieken
In onze ouderarmen weêr!

Waakt, ô waakt gy op zijn harte!
Stort hem deugd en braafheid in,
Dat hy met geen booswicht dwale,
Maar verleidings kracht verwinn'.

ô Mijn vroeg verstorven wichtjens,
Zoo gy deel neemt in ons lot,
Vouwt uw lieve cherubhandtjens
Biddend voor den throon van God.

Doorgeworsteld hebt gy 't lijden,
Eeuwig zij Gods goedheid lof!
Maar hecht kommer, smart, en tranen,
Onafscheidbaar vast aan 't stof;

ô Zoo laat uw invloed troosten,
Als die traan der smarte vliet;
En vergeet in Edens vreugde,
Uw verlaten broedren niet!

By uw lijden en verscheien
Sloop de dood my in het hart,
En, kon droefheid plotsling moorden,
'k Waar bezweken in de smart!

Doch haar onverpoosde knaging,
Die des levens krachten sloopt,
Zal die morgenstond vervroegen,
Waar geheel mijn ziel op hoopt.

ô, Wanneer die stem zal klinken,
Die my toeroept: ‘Keer tot stof!’
Zult gy 't sterven my verzachten,
Telgjens van den hemelhof!

Ja, wanneer die stem zal klinken
Die my toeroept: ‘Ga ter rust!’
Worde ik op mijn stervenssponde,
Door uw hallels ingesust!

Hoe veel vaster bond de keten
Die mijn hart aan 't leven snoert,
Had niet God mijn zestal spruitjens
Reeds Zijn hemel ingevoerd.

Ach, dit oord van wee en jammer
Is niet waard te zijn beweend;
En benijdbaar is de doodsnik,
Die ons eens by God hereent!

Pandtjes, die ik mocht behouden;
Dierst geschenk dat de Almacht gaf!
Gy, wier aanblik by mijn sterven
My zou beven doen voor 't graf:

'k Zal u, in die veege stonden,
Als my de aardsche nevel breekt,
Op der Englen arm zien torschen,
Aan hunn' boezem zien gekweekt!

'k Zal u welgemoed verlaten,
Zonder kommer voor uw lot.
Onbedrieglijk is mijn uitzicht,
Want mijn hoop berust in God!

1814.

Aan mijnen egade, In andwoord op een verjaarvers.*

Ja, zalig is my 't rampvol uur
Waarop my 's Hemels Albestuur
Het broze leven in deed treden:
Ja, Dierbare, ondanks al die smart
Waarmeê zijn draad doorvlochten werd,
Gevoel ik ook zijn zaligheden.

* Poëzy (van Vr. k.w.b.) 79.

Mijn Egâ, zoo dit hooggetij',
Zoo 't u een troostende uchtend zij,
Die thands ter kim is opgerezen,
Zoo ze u een zweem verschaft van troost,
Uw leed één oogenblik verpoost,
Dan moet ze my gezegend wezen!

Ach, wat ik ooit den Hemel bad,
Van dat ik 't eerst bewustzijn had,
(Gy weet het, Vader aller menschen!)
Nooit ander heil smeekte U mijn ziel,
Dan 't geen me in de Echt te beurte viel;
En zy vereenigde al mijn wenschen.

Geen denkbeeld had ik van genot,
Geen denkbeeld van een hooger lot,
Dan wat me Uw goedheid heeft geschonken.
Ik vond op 't ijdel wareldrond
Een hart dat mijn gevoel verstond -
Dat reine liefde mocht ontvonken.

Wat zoude ik klagen, dierbre Gâ?
Dit immers is, wat Gods genâ
Zijn' hoogsten gunsteling kon geven.
ô Zalig, zalig duizendmaal,
Die met den tedersten gemaal
De smart en vreugde deelt van 't leven!

Ik mor niet, mijn Geliefde! neen:
't Is God bekend, en God-alleen,
Wat leed wy met elkander droegen.
Maar (Hy getuig', die alles kent!)
Met u vereend, draag ik de ellend
In 't nijpendst lijden, met genoegen.

Dan, weinig zegt het, wat my treff;
Geduld verzacht het smartbesef:
Maar ach, ons kroost te hooren klagen!
Hier faalt de moed aan 't zwakke hart!
God! leer my die ontzetbre smart
Ook zonder wederstreven dragen.

Dit, ja, mijn Gâ, 'k ontveins het niet,
Is overmaat van zielsverdriet!
Wat moeder droeg dit ooit gelaten?
Alle andre smart vindt ergens troost;
Maar 't geen wy lijden in ons kroost, -
Daar mag noch moed noch kracht voor baten!

God echter leeft, mijn Echtgenoot!
Zijn liefde en wijsheid, even groot,
Bestemmen 't peil van onze jammeren!
De trouwe Herder die ons hoedt,
Zal, eer de nood bezwijken doet,
Ter redding spoeden van zijn lammeren!

Mijn Gade, in ieder harteklop
Beurt my op nieuw uw teêrheid op.
In liefde is moed en kracht vereenigd!
Ach, 't leven vall' my nog zoo zuur;
Het geen ik aan uw zij' verduur,
Wordt door ons Echtgeluk gelenigd!

't Is liefde die me in 't kalm gemoed,
In 't wrangste van den tegenspoed,
Een zoete rust door 't hart doet stroomen. -
Zy schenkt dat innig vreêgenot,
Dat my berusten doet in 't lot,
En aardsche wenschen leert betoomen!

Wie ooit op moed en krachten roem',
Zich boven 't leed verheven noem',
Om met den schijn van groot te schitteren;
'k Verbloem my-zelv mijn zwakheid niet,
Maar, zoo mijn oog een traan ontschiet,
Ik stort er geen die 't leed verbitteren.

By elken zucht, mijn borst ontperst,
Gevoel ik dat me uw liefde rest,
En dank Gods goedheid voor dien zegen!
Ach, tot dien prijs, geliefde Gâ,
Is zelfs in 's noodlots ongenâ
Een onbesefbaar heil gelegen. -

Ofschoon ook alles tegen loop',
Ons bloeit de schoone vrucht der hoop,
In 't tweetal dierbre liefdeloten!
Ach, kust ons soms 't onschuldig wicht
De tranen van het aangezicht,
Wie heeft ooit zoeter lust genoten? -

We ontwaren Gods weldadigheid,
Op 't droevig levenspad verspreid, -
Zijn zegen in de zwaarste slagen; -
En 'k dank Hem, die dien zegen geeft,
Dat my zijn gunst verkoren heeft
Om 's levens ramp met u te dragen.

1814.

Weldadigheid.
(Aan een vriend.)*

Het Oost, op Zijn trezoren prat,
Bevrachte 't gouden wierookvat
Met d' eêlsten geur van zijn waranden!
Omwalm' 't het elpen Rijksgestoelt',
Waarom een stoet van vleiers woelt
In Eigenbaats verstaalde banden!

Wat beurt dit op van 't drukkend wicht
Dat op gekroonde schedels ligt!
Wat is het meer dan zinbegoochling
Die hart en boezem ledig laat,
Waarin der Onrust wachttrom slaat
By zorgenlast en zelfverloochning?

Neen, 't hart dat naar vervulling zucht,
Wordt niet gepaaid met ijdle lucht;
Steeds blijft het naar genieting smachten.
Het is geen uiterlijke schijn,
Die 's levens onontwijkbre pijn
Aan teedre boezems kan verzachten.

De balsem, die die heelkracht roemt,
Wordt niet gepuurd uit keurgebloemt',
Op Hybla of Hymet ontsproten:
Des aardrijks mijn bevat hem niet;
Noch wordt hy ook in 't wijd gebied
Des rijken Oceaans besloten.

* Poëzy (van Vr. k.w.b.), 107.

Aan Rijkdom, Eer, noch Staat verknocht,
Wordt hy vergeefs van hem gezocht
Wien 't goud by stroomen toe koomt schieten,
Wanneer hem in het ijskoud hart
't Gestapeld goud ten afgod werd,
Terwijl des armen tranen vlieten.

Op 't zachte zwanendons gestrekt, -
Met kostbre zijdstof overdekt,
By meer dan Morgenlandsche weelde, -
Aan d' overladen koningsdisch -
Ontbeert hy wat genieting is,
Die nimmer met zijn broedren deelde!

WELDADIGHEID, het is uw hand
Die Edens hof op de aard verplant,
Die nektar uit zijn bloemenkelken
Den stervling in den boezem stort,
Waar door de smart gelenigd wordt
Die lust en leven doet verwelken.

De Rijkdom stelt het hart niet vrij
Van 's Noodlots stalen heerschappy.
Wie voelt niet soms den boezem bloeden?
ô Kent men dan geen ander goed
Dan rijkdoms machtlooze overvloed,
Wat zal ons dan het leed vergoeden?

Maar, wat is 't, schatten uitgedeeld?
Weldadigheid, der Godheid beeld,
Gy zijt het, die met teedre vingeren
Des kranken wond te heelen weet,
En, daar de lijder 't wee vergeet,
Hem zachte windsels om te slingeren. -

ô Gy wien 't stamelend gevoel....
(Ach, woorden zijn mijn ziel te koel,
Geen taal vermag haar tolk te wezen!)
Gy, eedle, trouwste vriend op aard!
Het was voor u-alleen bewaard
Des Rampspoeds woede te belezen.

Wie ooit verdrukten by mocht staan,
Gy, gy hebt eindloos meer gedaan:
Gy hebt me een Egâ weêrgegeven,
Gy schonkt ons kroost zijn vader weêr;
En, sloeg het jammer ons ter neêr,
Door u is 't dat wy thands herleven.

Helaas! gering is eigen smart!
Diep, eindloos dieper trof mijn hart,
Wat Egâ trof en lieve telgen.
Dees alsemdrank, ô ja, was wrang;
Maar - eeuwig is geen lijdensprang,
En Hoop leert Onspoeds teug verzwelgen.

Thands is die beker afgeweerd;
Thands, de onrust-zelve in rust verkeerd;
Des kommers tand houdt op van knagen.
Geen toekomst, die ons zorgen baart!
De donkre lucht is opgeklaard,
En weg zijn storm- en onweêrvlagen.

Mijn Egâ zal den Letterschat,
Die 't uitgeputte brein omvat,
Allengskens weêr te rug zien vloeien,
En Neêrland (wijde 't u den dank!)
Den haastverdoofden Dichtvuursprank
In nieuwe vlammen op zien gloeien.

Nooit wordt by 't later Nageslacht
Den naam van Bilderdijk herdacht,
Of 't zal uw vriendentrouw herhalen,
En strenglen door zijn Dichtrofeên
Uw naam als Nederlands Meceen,
In Febus kunstgewijde zalen!

Hier schiet my d' ademtocht te kort.
Waar 't hart zoo diep vertederd wordt,
Daar mogen stille tranen spreken.
Welaan! verstom dan, Poëzy!
Al waart ge hemelmelody,
Hier zou het u aan kracht ontbreken.

1814.

By de te rug komst van mijn zoon, Na zijn eerste zeereis, in den vroegen morgenstond.*

Wat zachten tred, wat voetstap hoor ik naderen?
Wat zoete stem weêrgalmt me in 't hart?
Hoe! 't is dan uit met schrik en beven!
Mijn zoon, gy zijt ons weêrgegeven,
En uit heeft angst en afzijnssmart!

Ontwaak, mijn gade, ontwaak tot heil en zegen!
Thands worde ik door geen droom misleid.
Ja, Gods genaderijk erbarmen
Voert ons den lievling weêr in de armen,
Zoo lang met oudrensmart verbeid!

* Wit en Rood II, 166.

Ik hoor hem vloer en drempel zachtjens drukken,
Op dat hy onze rust niet stoor;
Als stelde 't voorgevoel by 't naderen,
Ons ongeduld in hart en aderen,
Zijn teedre voorzorg niet te loor.

Neen, 't is geen droom, mijn duurgeliefde gade.
Hy keerde, ja! hy keerde weêr!
Gods Almacht waakte voor zijn leven,
Zijn Goedheid heeft hem ons hergeven,
Geef, geve ons juichend hart Hem eer!

Gelooft gy thands aan zegen zonder palen,
Mijn Echtgenoot? aan aardsche vreugd?
Daar staat, daar staat hy voor onze oogen!
Thands heeft mijn hart zich niet bedrogen,
Zich niet in ijdlen waan verheugd!

ô Welkom gy, na 't zwerven op de baren!
Wees tienvoud welkom aan ons hart,
Gy voorwerp onzer teêrste zorgen,
Dat middag, avond, nacht, en morgen,
Aan 's hemels wacht bevolen werd!

Voeg thands, mijn zoon, uw lofgebed aan 't onze:
Ja, stroome 't uit uw dankbre ziel!
Nooit bleek Gods goedheid ons zoo treffend:
Hy heeft u 't hobblig pad geëffend,
Hy stuurde uw ranke, broze kiel!

Hy heeft den storm geboeid en 's afgronds woede,
Die met verwoesting dreigde en dood!
Hy heeft u door Zijne Englenscharen
Omwald in duizenden gevaren, -
Behoed, beveiligd in den nood!

U, u zij dank, weldadig Alregeerder!
U, die zijn baan hebt afgeperkt;
Zijn ziel voor d' invloed hebt beveiligd
Van de ondeugd die Uw Naam ontheiligt;
Hem in 't vertrouwen hebt gesterkt!

Ja, 'k zie hem weêr, (het is geen zelfmisleiding!)
Met de eigen onschuld op 't gelaat:
Zijn onbewolkte blik spelt vrede;
Hy bracht haar in den boezem mede,
Waar 't argloos hart nog rein in slaat!

ô Blijv' hy op dat heilrijk pad volharden;
En reiz' hy steeds door U geleid!
Begeef hem nooit in heil of rampen,
En leer hem 't kwaad door U bekampen,
Waar ooit de lust hem lagen spreid'.

Bevestig hem in 't Godbetrouwend hopen!
Ontvlam zijn borst voor 's Heilands leer!
Geef, geef hem na dit pelgrimzwerven,
Gezaligd in Zijn Naam te sterven,
En schenke Uw hemel ons hem weêr! -

1815.

Aan mijn gemaal,
By de intrede van het jaar 1816.*

Op nieuw een jaarkring doorgeworsteld,
Met wrange smart doormengd;
Op nieuw een luttel wegs gevorderd,
Dat ons ten eindpaal brengt;
In spijt der buldrende onweêrvlagen,
En 't kwetsen van de doornenhagen;
In spijt van zand- en streengruisgrond,
Wier wrijving ons den voetzool wondt!

Ja, pijnlijk was de tocht, mijn Gade,
En ach, de last zoo zwaar!
Wy echter, duchtten geen bezwijken;
Wy torschten met elkaâr!
Ja, smaakten op de dorste wegen,
Des hemels onverpoosden zegen!
Wy immers wandelden te saam,
Ons lot getroost in 's Heilands naam!

Trad ons de weêrspoed op de hielen,
De Hoop vloog voor ons uit!
Helaas! het jaar, ons weêr ontvlogen,
Maakte ook die hoop ten buit!
Dan, wat de nijd ons mocht onthouên,
Hy leeft, op wien we ons uitzicht bouwen;
Hy leeft, op wien de Kristen beidt;
Wiens woord geen stervling ooit misleidt.

* Wit en Rood I, 187.

ô Zien wy, dankbaar, naar 't voorleden
Die donkre wegen door,
Waarop zich schier en moed, en krachten,
En Reden-zelv, verloor,
Hoe zwart het onweêr saam mocht kruien,
Toch lachte door de donderbuien
Ons van de smart beneveld oog,
Een lichtstraal toe van 's hemels boog!

Toch hebben wy, voor rozenknoppen,
Den lusthof slechts bewaard,
Het onaanzienlijk heidespruitjen
En klaverbloem gegaârd. -
Mocht Floraas pronk ons niet ontluiken,
Toch lonkte ons door de distelstruiken
De veldroos toe met zachten blos,
En de onbesmette sneeuwbloemtros.

Verhief de storm zich al te woedend,
God gaf ons schuts en wijk.
Wy waren, schoon misdeeld aan schatten,
In vriendentrouw toch rijk!
Gods wijsheid heeft ons veel ontnomen,
Maar deed ons rijkdom tegenstroomen,
En zegen, zonder perk of maat,
In 't geen zijn gunst ons overlaat.

Gewis, de vreugd van 't Oudrenharte
Heeft niets dat haar gelijkt!
En de aarde heeft geen heil of jammer,
Dat voor die vreugd niet wijkt.
ô Zien wy op ons tweetal panden,
En vouwen we in 't gebed de handen,
En staamlen Hem 't erkentlijk lied,
Wiens goedheid ons dien rijkdom biedt!

ô Treden wy dan weêr bemoedigd
Het nieuwe jaarperk in!
Ja, zalig' zelfs des levens plagen
De gloed der huwlijksmin!
En, wat ons de Almacht moog bestemmen,
Elkaâr aan 't minnend hart te klemmen
En voort te leven in ons kroost,
Strekke alle smart ter zeekre troost!

Mijne Irene.*

Lieve Irene! teder bloemtjen
Van des warelds woesten grond,
Dat Gods almacht
Uit dit dal bracht
Waar het zoo te kwijnen stond!

Prijktet gy te grootsch voor de aarde,
In het blinkend Engelschoon?
Moest gy bloeien,
Moest gy groeien,
In de stralen van Gods throon?

ô Wie zag niet in de schittring
Van dat glanzend aangezicht,
Dat zy 't leven
Op zou geven
Voor een veel volmaakter licht!

* Wit en Rood II, 171.

Met geen woordtjen heeft haar mondtjen
Ooit het Oudrenhart gevleid.
ô Hoe lachte 't,
Als verachtte 't
Al des levens nietigheid!

Zeg my, wie er onder duizend
Een zoo minlijk wichtjen zag,
Als zy streelend,
Als zy spelend,
In haar moeders armen lag?

Zeg my, wie er onder duizend
Zoo veel tranen ooit vergoot,
Als ik weene
Sints Irene
Haar aanminnige oogjens sloot!

Neen, ik zal u nooit vergeten
Lieve, dierbre huwlijksspruit,
En mijne oogen
Nooit weêr droogen
Tot het graf mijn stof besluit.

Hemel, wil mijn smart niet wraken!
Ik aanbid Uw wijs bestuur,
Laat my schreien,
En verbeîen
't Zaligend vereeningsuur!

Op het afsterven van ons derde dochtertjen, Adelheide Irene, Naar haar twee overleden zusjens, genoemd.*

Lief wichtj', in wie IRENE, in wie de teedre AÂLEIDE,
Het bloedend oudrenhart te rug gegeven scheen,
Wat hijgde ik naar de troost die me uw geboort' bereidde!
Helaas! zy was me op nieuw de voorbô van geween.
Viooltjen van den hof, bewaakt door Cherubijnen,
Gy waart geen moederborst bestemd tot pronksieraad!
Ik zag de leliebloem, en 't roosjen meê, verdwijnen,
Dat thands, volmaakt in bloei, in 's Heilands kweekhof staat.
Ga, paar gy met die twee, paar met uw drietal broederen,
In schaduw van Gods throon voor de eeuwigheid gekweekt;
Eens prijke ik weêr met u, de zaligste aller moederen,
Wanneer de nacht van 't graf voor 't jongste daglicht breekt!

* Wit en Rood II, 174.

Moederzucht.*

Het uur is daar, het is geslagen;
Ontfang, mijn Zoon, dees laatsten groet!
Aan God heb ik u opgedragen,
Aan God, die mensch en zwaluw voedt.

Hem bidde ik dat Hy u behoede,
Uw leidsman zij by dag en nacht:
Zoo vrees ik voor geen onweêrswoede,
Want veilig zijt gy in die wacht.

Geen sluimer luikt dien wachter de oogen
Die Englen tot zijn dienst gebiedt.
Wat rampen ons genaken mogen,
Wie Hem betrouwt, verlaat Hy niet.

Ik heb u onder 't hart gevoedsterd;
U opgekweekt aan eigen borst;
U nacht en dag in d' arm gekoesterd,
En blij die zoete last getorscht.

Ik sloeg uw eerste stappen gade
Met onuitspreekbre hemelvreugd,
En bad alleen dat Gods genade
U leiden mocht op 't pad der deugd.

'k Heb honderden van bange stonden
Weemoedig by uw wieg geweend;
En nooit een zweem van rust gevonden,
Zoo lang gy iets te lijden scheent!

* Nieuwe Dichtschakeering I, 112.

'k Heb duizendmaal tot God gebeden,
Met ongerusten harteklop:
‘Bewaar hem. God, voor tegenheden,
En groei' hy voor uw hemel op!’

Ik zag uw kracht, uw jeugd, zich vormen;
Een vrolijk uitzicht loeg my aan:
En ach, ten doel aan zee en stormen,
Begint gy 's levens eerste baan.

Gy wilde 't - ach! mijn hart moet zwijgen,
Al scheurt het in de bange borst:
De moed doet u den boezem hijgen,
Met zucht voor Vaderland en Vorst:

Welaan dan! blijf aan Hem bevolen,
Die u de ziel eens Ridders gaf!
En - is 't uw noodlot, om te dolen;
Ons aller rustpunt is het graf.

1816.

Berusting.*

Mijn steun is niet
Het zwakke riet,
Dat afknakt by de hand in 't worstlen met de stroomen,
En, valsche toevlucht in den nood,
Den bangen drenkling in den schoot
Van 't overstelpend nat, bedrieglijk om laat komen:

* Wit en Rood I, 145.

Mijn hoop geen beeld
Uit waan geteeld,
Dat ons verbeelding schept voor de overnevelde oogen;
Geen wezen dat me ontzinken zal
Als, by de wrakken van 't heelal,
Het aardschgezinde hart zijn uitzicht vindt bedrogen.

Oneindig Een!
Gy, gy alleen,
Zijt d' arme, steun en hoop, door 't lijden neêrgebogen.
Ja, Gy-alleen, wiens mond niet liegt,
Gy, die by de uitkomst niet bedriegt,
Blijft my onwrikbaar by, van liefde en macht omtogen!

Als 't argloos wicht,
Zijne oogjens richt
Met zorgeloozen lach, op 't oog der teedre moeder;
Zoo zie ik, Vader, tot u op,
En blijf, by elken harteklop
Gerust in uw bestuur, genadige Albehoeder!

Drukte ooit een smart
Me op 't weeke hart,
Nooit leed ik, wat my thands met elken nieuwen morgen,
In spijt van d' onderwerpingsplicht,
Doet schrikken voor het dagend licht,
Dat immer zwanger gaat met wisseling van zorgen.

Als de avond daalt,
Die 't schuifdoek haalt
Op 't schreiende gelaat, en de oogen sluit voor 't weenen;
Niets deelt ze my dan dubbeld wee
Op 't natbeschreide peuluw meê,
En hartbeknellende angst zweeft rustloos om my henen.

ô Moeders, gy,
Gevoelt voor my!
Beseft wat zy verduurt, die met een moeders teêrheid,
Om 't kind, aan eigen borst gevoed,
Omdobbrende op den hollen vloed,
Met hartdoorwroetende angst zich elken avond neêrleit!

Gevoelt het, hoe
Zy is te moê,
Wanneer de stormwind giert die muur en trans doet beven?
Wat angst haar 't siddrend hart doorknaagt,
Wanneer dat weeke hart zich vraagt,
Waar, waar de lievling zwerft, haar dierbrer dan het leven!

Geen andwoord! neen,
Zy hoort alleen
Het woeste windgebons; en 't hart herhaalt die slagen
Die de aard doen schudden op haar as,
Verwoesting langs d' ontembren plasch,
En de ijzing van het graf haar door den boezem jagen!

Hier kent men eerst,
Hier voelt men teêrst,
Hoe naauw de banden zijn die 't moederharte trekken.
Neen, nooit treft de onmacht ons zoo zwaar,
Dan als we in 't uur van doodsgevaar
De handen, als geboeid, vergeefs tot noodhulp strekken!

Hoe hard dit zij,
Hier voelen wy
In de inspraak van den plicht het blijk van Gods ontferming:
Gewis, zy vloog door nood en dood,
Die 't hart voor deze plichtstem sloot,
Den dierbren zwerver na, tot bystand en bescherming.

Bescherming? God!
't Ware u bespot,
In deze afhanklijkeid, ons, machteloozen wormen,
Het hart te vleien met den waan,
Als konden zy uw hand weêrstaan,
En d' afgrond kalm doen zijn by de opgeruide stormen!

Hier baat geen moed!
Geen vlietend bloed,
By zeën uitgeplengd, kan d' overdierbre nutten!
Geen tranen, talloos als het zand
Van 't onafmeetbaar oeverstrand,
Hem in den nood-orkaan voor 't doodsgevaar beschutten.

Wat rest er dan?
Die redden kan
Te storten aan den voet met kinderlijk vertrouwen.
Ja, Vader, zie ons voor uw throon!
Behoed Gy dien beminden zoon,
In wien we 't kostbaarst pand van uwe gunst aanschouwen.

Gy, Almacht, leeft,
Die palen geeft
Aan 't woelen van de zee, en storm en onweêr kluistert!
Door wien in 't hevigst van d' orkaan,
De kielen even veilig gaan,
Als wen op d' effen plasch het avondwindtjen fluistert.

De stormwind hoort
Nog 't zelfde woord,
Dat Galileaas meir in 't woeden deed bedaren!
Gy, die dat meir ten voetkleed naamt,
En 't kleinst geloof ook niet beschaamt,
Gy zult ons kind behoên, in 't barnen der gevaren!
1817.

Lentegroen.*

Wees welkom, zoele Lenteregen!
Geen druppel van uw kostbaar nat,
Die niet, bezwangerd van Gods zegen,
Meer dan 't gelouterdst goud bevat!
Wees welkom, zoele Lenteregen,
Uit 's hemels volheid afgestegen,
Meer kostlijk dan Golkondaas schat!

Zijt welkom, zachte hemeldroppen,
Die, vruchtbaar neêrgedaald,
Op de esmerauden bloemhofknoppen
Met paarlemoêren glansen praalt;
En 't hart met ruimer slag doet kloppen,
Dat in die balsemvolle droppen
Gods liefde tegenstraalt!

Nog gistren stond het woud ontbladerd,
Het veld, van dosch ontbloot:
Gy valt, en eer de morgen nadert,
Ontsluit Natuur haar schoot;
En 't plantjen, van uw vocht dooraderd,
Als door een wonderwerk herbladerd,
Herrijst van uit den dood.

Uw zacht gekletter op de spruitjens
Is zoet als harpmuzijk:
In uw verkwikbre plasgeluidtjens
Klinkt 's hemels liefdeblijk;
Ja, als gy flikkert op de kruidtjens
En 't groen verzilvert van de spruitjens,
Geen paarlenmeir zoo rijk!

* Poëzy (van Vr. k.w.b.), 76.

GY, Vader, bron van allen zegen,
Die elken drup die daalt,
In morgendaauw of malschen regen,
Zijn kracht en plaats bepaalt;
My roept die milde Lenteregen,
My roept hy dubbel troostrijk tegen,
Dat nooit uw liefde faalt.

Ach! zoo geen druppel de aard mag drenken,
Dan, naar uw wil 't gebiedt;
Dan moet de traan uw goedheid krenken,
Die ik zoo vaak vergiet.
ô Laat my steeds uw trouw herdenken;
'k Weet, aller lot hangt aan uw wenken;
Gy zult ons op zijn tijd den lievling wederschenken
Die op de golven dwaalt, maar uit uwe oogen niet.
Uw wil, mijn God, uw wil geschied'!

1818.

By mijns egaas verjaring.*

Waar holt gy heen; gy voortgezweepte jaren
Die als de lichtstraal henen schiet?
Hoe! lijden, smart, en zielsbezwaren
Vertragen ons uw vlucht dan niet?

Of zoudt ge, ô tijd, uw vaart nog meer bespoeien
Voor hem, die in den voorspoed baadt,
En die zoo graag uw vlerk wou snoeien,
Waar op hem zijn genot ontgaat?

ô Wel dan my, die d' onspoed dank mag weten
Dat gy my niet zoo ras ontsnelt!
Ja, elke schakel in uw keten
Wordt zorglijk door my nageteld.

* Nieuwe Dichtschakeering II, 113.

Wat voert gy niet, met ieder jaarkrings ronde,
Hoe veel niet, meê, van 't eenigst goed,
Dat me in der smart onheelbre wonde
En troost en laafnis smaken doet!

Hoe zal, mijn Gâ, hoe kan ik my verblijden,
Als ik een deel van uw bestaan
My als een droombeeld zie ontglijden,
Met d' uchtendwaak te niet gegaan?

Van waar mijne angst? 'k Besef niet wat vervoeren,
Wat weemoed, thands mijn ziel bezwaart;
En, moest de vreugd mijn hart niet roeren,
Als uw geboortefeest verjaart!

Moest niet dat hart, ontgloeid in dankgevoelen,
Zich zalig achten boven al,
Dat onze liefde niet verkoelen,
Geen graf haar ooit verdoven zal?

'k Weet wat die lach, dien 'k om uw mond zie wemelen,
'k Weet wat my die ten andwoord geeft;
Ik zie 't, uw geest zweeft door de hemelen,
Terwijl den mijnen 't stof omkleeft.

‘Onnoozle, hoe! dus spreekt gy (met meêdoogen,
Om dat gy weet wat gy my zijt!)
Onnoozle! heeft Gods alvermogen
Ons lot beperkt aan aard of tijd?’

'k Gevoel uw wenk! Wat is dees stip, dit leven,
By 't eindloos, nooit voleind, bestaan? -
Een spatjen, uit de kolk gedreven
Van d' onuitputbren Oceaan!

'k Beken 't, mijn Gâ! 't moog traag of haastig spoeien,
't Is nimmer onze zorgen waard;
En toch voel ik mijn tranen vloeien,
By d' aanblik van zijn rasse vaart!

Ja, ware 't dus bestemd in 's Hemels orden,
En mochten we op de distelpaân
Niet van elkaâr gescheiden worden,
Voor 't eind van beider levensbaan!

Ja, mocht mijn ziel die zekerheid vertroosten,
'k Zag zorgloos ieder jaar me ontvliên,
En elken nieuwen straal in 't Oosten,
Zou ik met vreugde welkom biên!

Dan ach, (mijn hart - ô moge 't zich bedriegen,
Wie kent des Eeuwgen raadsbesluit!
Vergeefs, de zorg 't in slaap te wiegen!)
Geliefde, ge ijlt mijn stap vooruit.

Verbeelding, sta, die foltring schept en dolken!
Wat maalt gy my die zwarte nacht
Van saamgepakte donderwolken,
Na wie geen morgen me ooit weêr lacht?

Die schrikbre nacht, waarin ik zal ontwaken,
Als vreeslijk uit een droom gewekt,
Om nooit weêr rust of vreugd te smaken
Zoo lang my God het leven rekt!

Die nacht, waar in ik, eenzaam en verlaten,
In 't noodgetij alleen zal staan!
Waarin geen tranenzee mag baten,
By 't buldren van den ramporkaan!

Die nacht, waarin de hagel neêr zal kletteren,
De regen plasschen om my heen,
En 't lot de laatste bloem zal pletteren,
Die nog voor ons te bloeien scheen!

Waar zal ik dan, waar heul en laafnis vinden!
Den steun, die my uw teêrheid gaf! -
De wareld?... geeft zy 't licht den blinden!
Mijn wareld neemt gy meê in 't graf!

Mijn wareld!... ach! wat zegt dit, dierst geliefde?
Mijn Hemel-zelv'!... ô wraak het niet!
Niets dat my ooit zoo troostloos griefde,
Als 't denkbeeld aan dat zwart verschiet!

En echter, keer, ja keere ik in mijn harte,
Hoe wroegt my dan deze eigenbaat,
Daar u het eind van leed en smarte
In 't graf-alleen te wachten staat!

En ach! herdenk, herroep ik my die jaren,
Te saam doorleefd in zielsgenot,
En (hobblig als des zeekolks baren)
Verkieslijk boven 't blinkendst lot;

Die jaren, wreed, om 't geen gy moest verduren,
Maar voor mijn ziel zoo rijk aan heil!
Den zegen dier genoeglijke uren,
Had de aarde voor geen schatten veil!

Hoe durve ik dan, ja, hoe, mismoedig zuchten?
Bezit dan de aard een duurzaam goed?
Hoe dwaas het heilrijk eind te duchten,
Daar eindloos heil uit spruiten moet!

Mijn Ega, neen: ik mag my niet bekla gen:
Wat ook de hand des tijds me ontnam,
Hy mocht uw hart my niet ontdragen;
Geen vonk van onze liefdevlam!

Hy voere ons op zijne uitgespreide wieken,
Het leven heen; zijn vleuglenschacht
Bespoedigt ook het morgenkrieken
Waarop de hoop des Kristens wacht.

Den eindpaal eens, (zij 't hand aan hand!) genaderd
Dan legt de tijd zijn vleuglen neêr:
Dan sloopt geen herfst het boomgebladert',
Dan ducht ik graf noch scheiding meer.

Welaan! ons lot is veilig in Gods zorgen!
Wat ook de toekomst ons bereid,
My blijft ge, ô blijde hoogtijdmorgen,
Een dag van louter zaligheid.

1818.

Uitboezeming.*

Het is dan waar? die Onweêrslag viel neêr,
Hy trof my 't hart, en ik bleef ademhalen!
Mijn Julius! - ô God! hy is niet meer!
En 't licht des daags blijft nog mijn oog bestralen!
't Zou waarheid zijn? - Mijn ziel, ô twijfel nog;
Ja, twijfel nog, in weêrwil zelf der reden,
Hou wat u trof voor moordend zinbedrog,
In 't hart niet vreemd, door angsten afgestreden.

* Ter Nagedachtenis van julius willem bilderdijk, 23.

Voed nog een wijl dien hemelzoeten waan,
Die blijde hoop die de afzijnssmart hielp dragen:
‘Met elken dag rukt die des weêrziens aan;
Met ieder uur - die heuchlijkste aller dagen!’
Neen; ydle hoop. Hy rukt niet aan, die dag!
Hy daagt ons nooit, die morgenstond van zegen!
Geen welkomgroet, maar 't hart verscheurend a c h !
Klinkt door de lucht den geest des lievlings tegen.
Neen, dwaze, neen, uw hoop niet meer gerekt!
Vergeefs getoefd! hy keert, hy keert niet weder,
De nacht des doods is op hem uitgestrekt;
En al uw hoop, uw uitzicht ligt daar neder.
Waar ooit op aard mijn oog zich heen zal slaan,
Mijn hart hem zoek' met pijnlijk zielsverlangen,
Vergeefs gezocht! het leven zal vergaan,
Maar nooit onze arm den dierbre weêr omvangen:
Vergeefs mijn stem verheft in bang gegil!
Hoe blijd hy steeds zijns moeders roepstem hoorde;
De slag van 't hart staat in dien boezem stil,
Die reeds zoo vroeg van ouderliefde gloorde!
Het is vergeefs, in 't uitgestrekt heelal
De moederhand by 't weenen blaauwgewrongen,
Hem toegestrekt, die - nooit weêr keeren zal! -
Wierd ooit de dood zijn wisse prooi ontwrongen?
Mijn Julius! (ô God!) hy is niet meer!
Het licht mijns oogs waar vruchtloos, 't af te koopen!
Mijn ruischend bloed hergeeft hem ons niet weêr,
En weg is al ons uitzicht, al ons hopen!
H y i s n i e t m e e r ! met ieder ademtocht
Herhaalt my 't hart die waarheid vol verschrikking;
En, hoe ik schijn ter zelfmisleiding zocht,
't Is gif geslikt, voor laafnis en verkwikking!
Bedriegbre hoop, zoo lang, zoo blijd gevoed;
Gy waart ons steun, maar hoe verzwaart gy 't lijden!
Gy hebt, ô ja, den tragen tijd bespoed,
Maar 't uur van rouw voor d' uchtend van verblijden!
Gy stem van 't hart, van 't ouderlijke hart,
Die lang reeds spraakt in 't angstig borstbeklemmen,
Gy speldet wee, maar duister en verward;

Doch bleeft de hoop op 't weêrzien toch bestemmen.
Met welk gevoel telde ik der uren loop,
En dankte ik God by dat misleidend tellen!
Met elken dag wies uitzicht, rust, en hoop,
Om in één wenk ons droombeeld neêr te vellen.
H y i s n i e t m e e r ! - Dit 's alles wat ik hoor,
Gevoel, besef, en redloos zal beweenen -
Niets zucht mijn mond, dan d a t i k h e m v e r l o o r,
En boomtronk toe, en onbezielde steenen!
Gy weet het, God, Gy, die ons 't lijden meet,
De tranen telt die aan ons oog ontvallen,
Dat hoe mijn hart by vroeger smarten leed,
Dees wreede slag de plettrendste is van allen!
Gy weet het, God, Gy, die hem ons ontrukt,
Gy, die hem ons ten zegen op liet groeien,
Met al de glans der stille deugd gesmukt,
Met hoe veel recht hem onze tranen vloeien.
Gy weet het, God, hoe veel een vader derft,
Een moeder mist, in d' oudste van haar panden:
En, hoe ze op nieuw met ieder telgjen sterft;
Hier scheurde uw hand nog eindloos teêrder banden.
Beweenen wy een lievling van ons hart,
Wy schreien om den jongling, rijk aan deugden,
Die ons, by troost in tegenheên en smart,
Een voorsmaak schonk van reine hemelvreugden.
In wien we, (ô God! wat bouwen wy op 't zand,
Uw aâm verblies den zuil waarop wy bouwden!)
Als ons het graf zou klemmen in zijn band
Een hoeder voor ons hulploos kind aanschouwden!
Gy wilde 't niet, oneindige Oppermacht,
Gy vergt, dat we ons U éénig overgeven, -
Niet steunen op der lente levenskracht,
Maar op de bron, op d'oorsprong van het leven.
Of, was die zoon het oudrenhart te waard?
Te dierbaar? ô vergeef het, Hemelvader,
Hy boeide (ja!) mijn ziel te vast aan de aard,
En, door zijn dood kom ik uw hemel nader.
'k Gevoel het, ja, terwijl ik om hem ween,
'k Gevoel uw liefde, uw weldaad, en uw zegen

En, zoo mijn hoop als ydle damp verdween,
Ik streef uw Wil, uw Albestuur, niet tegen.
Gy naamt hem in den rei der zaalgen op,
Voor noodorkaan en onweêrvlaag beveiligd;
Wy zullen by den jongsten hartenklop
Hem wederzien: hy was u toegeheiligd.
By d' afscheidsgroet, toen hem mijn oog verloor,
Weende ik hem na met even wrange tranen,
Op 't doornig pad dat zich zijn hart verkoor,
Dat tot zijn dood zoo vroeg den weg moest banen.
Ik had den stoet niet droever nageweend,
Die op dat uur hem grafwaart had gedragen.
Ook toen, ô God, hebt Gy my kracht verleend;
Mijn ziel bewaard voor wederspannig klagen.
ô Zaalge geest, thands weet gy wat ik leed
En u verborg, toen ge op de onvaste baren
Waarvan 't verschiet uw boezem blaken deed,
Des levens tocht bestemdet door te varen.
Thands weet gy hoe een moederhart bemint;
Wat offer het uw keus vermocht te brengen!
Hoe 't al haar rust verloochende om haar kind,
En meerder deed dan al haar bloed hem plengen.
Als zuigeling, als knaapjen op mijn schoot,
Zag ik u vaak door krankte of smart verbleeken;
Dan sloeg mijn hart van de angsten van de dood,
En al mijn moed, mijn geestkracht, was bezweken.
Helaas! wat was die toen ondraagbre smart,
Wat was zy, by des afzijns folterpijnen? -
Wat, by dat uur toen gy ons klemde aan 't hart,
Om, - God, mijn God! - van de aarde te verdwijnen!
ô Moeders, zoo bevoorrecht van om hoog!
Gy, die uw kroost, als zuigling zaagt bezwijken,
Wenscht niet te rug wien God u vroeg onttoog,
Eer gy den plant in bloesemdosch zaagt prijken.
Natuur gebiedt u 't weenen om uw kind!
Gy kent geen band die teedrer is dan dezen,
Geen sterker, dan, die aan den zuigling bindt,
Nooit heeft zijn hart u kindertrouw bewezen.
Daar is een snoer, als dat van 't bloed zoo hecht,

Door deugd, gevoel, en liefde in één geweven;
Waar deze band de zielen samenvlecht,
Daar is de dood, verdubbeld, tienvoud, sneven.
ô Moeders, zoo bevoorrecht in uw leed,
Gy, die uw kroost zaagt sterven in uw armen,
Wat klaagt ge, en mort, en noemt uw Vader wreed
By zulk een blijk van vaderlijk erbarmen?
Ach, was 't u niets, uw moederhart geen troost,
Het kranke wicht den laafnisteug te bieden;
En d' ademtocht van 't u ontzinkend kroost
Aan eigen borst zijn mond te zien ontvlieden?
ô Wel u, gy bedroefden, die dat moogt!
Wel, wel u die zijn laatste blikken gaârde,
Uw lippen op zijn kille lippen boogt,
En tranen hadt by 't lijk waarop gy staarde!
My was die troost, die wellust, ja ontzeid!
Ik mocht zijn smart- zijn doodsangst - God, mijn Vader,
Vergeef dit hart dat bloed als tranen schreit,
Wie heeft het kind, wie dan zijne ouders nader!
Mijn borst bezwijkt, mijn tranen stroomen neêr,
En vloeien met de woorden weg in plassen!
Roep Gy mijn ziel genadig tot u weêr,
En laat geen klacht, geen wrevel haar verrassen.
Drage ik ook dit gelaten en gedwee:
Het denkbeeld-zelf, zoo gruwzaam voor mijn zinnen,
Dat de aard geen graf, geen stille legersteê
Hem strekken mocht dien wy zoo teêr beminnen!
ô Wel u, gy, die 't eenzaam plekjen weet,
Waar 't rustend kind in ongestoorden sluimer
Uw stof verbeidt na 't doorgeworsteld leed;
Gy zoekt dat graf, en weent, en ademt ruimer.
Ook deze troost stond de Almacht ons niet toe.
Geen handvol aard mag onzen dierbren dekken!
't Vervolgend lot, van foltren nimmer moê...
God! doe dees smart my niet tot wanhoop strekken!
‘Uw wil geschiê’ was steeds mijn zielsgebed,
U duizendwerf in angsten opgezonden.
Nog smeek ik dit. Verhoor my, Gy die redt,
Die altoos trouw in 't weldoen zijt bevonden!

Vertroost mijn ziel, Gy weet het, wat ik lij:
En moest ons kind aan 's warelds einden sneven;
Gy waart gewis zijn sponde steeds naby,
Gy hebt zijn ziel en troost en kracht gegeven!
Vong niet mijn mond zijn laatsten ademtocht,
Gy hebt hem, God, om Jezus bloed ontfangen.
Tot zulk een prijs genadig vrijgekocht,
Juicht thands zijn ziel in de Englenlofgezangen.

* * *

Mijn Julius, mijn onvergeetbre zoon!
Wat, of uw lijk in 't golfgeklots moog wemelen,
God slaat het gâ van zijn onzichtbren throon:
Wat deert u 't stof, bewoner thands der hemelen?

Reeds van den wieg, was u des levens baan
Van doornen vol; de lucht van onweêr zwanger.
Als hulploos kind, grijnsde u het lot reeds aan,
En ieder jaar werd 's levens teug u wranger.

De tegenspoên, uw' Oudren opgetast,
Hebt gy gedeeld, en willig meêgedragen;
En nooit gemord by onspoeds zware last,
En nooit hun ramp vermeerd door wrevlig klagen.

Gy hebt... maar neen: genoeg, dat God het weet!
Hy zag uw deugd, uw liefde, en trouwbetooning,
En schonk u vroeg, voor 't blijgetorschte leed,
Om 's Heilands bloed Zijn Hemel tot beloning.

Mijn Julius, den Hemel? - en ik ween!
Ik, dwaze, snik, en weet hem 't leed ontheven?
Mijn ziel bezwijkt op 't denkbeeld: H y i s h e e n ;
Terwijl hy juicht in 't onverganklijk leven!

Wat wensche ik dan voor hem, die niets behoeft,
Maar alles won met d' afscheidsgroet van de aarde?
Wat is mijn hart tot brekens toe bedroefd,
En wenscht te rug, wien God by de Englen schaarde?

Te rug! - mijn God! en dit zou liefde zijn?
(Wee 't moederhart, zoo 't vrij stond hier te kiezen!)
Gy riept hem, God! Eens wordt hy weder mijn;
Maar deze wensch waar hem, my-zelv, verliezen!

Neen; juich gy, juich, mijn overdierbaar kind!
Geniet dat heil, gekocht door Jezus lijden.
Wat zoon was ooit dus overteêr bemind?
En zouden we u der Englen vreugd benijden?

Neen, leef by God; eens hebt gy ons geleefd,
Den hemel ons by voorsmaak doen genieten:
En zoo ons hart u nokkend wedergeeft,
't Is God geen hoon, dat onze tranen vlieten.

De dank van 't hart breekt ook in tranen voort;
De lofzang ook uit opgescheurde harten:
't Is lof, 't is dank, die de Almacht toebehoort;
Wy offren dien te midden onzer smarten.

God, neem dien aan voor d' onwaardeerbren schat
Die ons het woên van 't grimmig lot verzoette!
Nooit was hy arm die zulk een Zoon bezat;
En zy, hoe rijk, die hy als Moeder groette!

Hoe zalig zy, wien, in het diepste leed,
Een blik op hem verkwikking was en zegen!
Wier liefde hem het aanzijn minnen deed!
Wien zijn bezit geen wareld op kon wegen!

Neem onzen dank voor zulk een dier kleinood!
Voor 't geen Gy gaaft, en 't geen Gy hebt genomen!
Zijn zalig lot vertrooste ons van zijn dood;
Gy, leer ons hart, zijn zuchten in te toomen.

Ach, onze hoop ging immers niet te loor!
Neen, de uchtendstond van 't blijde weêrheréénen
Is slechts gerekt. Hy trad ons juichend voor,
Slechts voor een wijl van uit ons oog verdwenen.

Wie zegt, hoe na dat tijdstip werd bestemd!
Algoede God, zie mijn verlangend hijgen!
Gy weet, wat band my nog aan 't leven klemt:
Leer, leer me Uw wil te aanbidden en te zwijgen.

Aan God.*

Gy, die 't geschoren lam den ruwen wind verzacht,
Uw schepslen 't lijden meet naar de u bekende kracht,
Oneindige, die nooit in 't prangendst van de smarte
De stille hoop beschaamt in 't needrig kristenharte!
ô Dat ook my, mijn God, dat steunsel niet ontzink'
Daar ik de kelk der smart tot op den bodem drink!
Gy, Gy doorleest mijn ziel, ô Vader vol erbarmen;
Ach, wil in dees mijn nood u mijner nog ontfermen!
Dat de invloed van uw Geest mijn zwak gemoed beziel',
Op dat ik, morrend niet, - maar dankend nederkniel'!
ô Gy, der zwakken hoop, Gy; op wiens schuts wy bouwden
Toen wy 't geliefde pand uw voorzorg aanvertrouwden,
Gy stelde ons niet te loor; uw oog heeft hem bewaakt;
En - 't is de worm in 't stof die uw bestiering wraakt?

* Ter Nagedachtenis van j.w. bilderdijk, 36.

Neen, 't rijz' niet in mijn ziel, u wreevlig af te vragen
Waarom die bloesem viel in 't prilst der lentedagen?
Uw oog heeft hem bewaakt, dit zij mijn ziel genoeg!
En 't was uw liefde en trouw die hem ons wedervroeg.

* * *

Niet langs den weg, ô God, dien wy zoo streelend achtten -!
Moest niet het oudrenhart naar zijn te rugkomst smachten?
Niet bidden dag en nacht, na de eindlooze afzijnssmart
Hem, deugdzaam weêrgekeerd, te klemmen aan ons hart?
Of kon ons op deze aard een blijder morgen gloren? -
Neen, Gy hebt voor zijn heil een veilger weg verkoren!
Gy hebt op uwe wijs, aanbidbaar, eeuwig goed,
Den lievling onzer ziel beveiligd en behoed.
ô Neen: wy steunden niet op 't broze riet der stroomen:
Ons uitzicht zij verwijld, het wordt ons nooit ontnomen!
Nam God ons duizendvoud het leven in dien zoon,
Eens zien wy hem weêrom voor Jezus gloriethroon!

Aan jonkvrouwe * * *[*]

Vergat gy niet uw vroegen speelgenoot,
Langs 't golvend nat naar de Oosterkust getogen,
Wien gy zoo vaak een blijk van vriendschap boodt,
En zweeft zijn beeld nog somtijds voor uwe oogen?

Gedenkt gy nog aan 't knaapjen vol gevoel,
Wien heel uw huis met vriendschap overlaadde:
Die, reeds zoo jong voor 't woelig dartlen koel,
't Aandoenlijk hart in 't kwijnend oog verraadde?

Die, aan uw zij' in 't kinderspel vereend,
Op d' enklen klank van uwen naam ontroerde?
Een zusters naam, die, tederlijk beweend,
De helft zijns harts in 't grafjen met zich voerde!

* Ter Nagedachtenis van j.w. bilderdijk, 39.

Die om dien naam, en, later, om uw hart,
U teêr beminde? - Of hebt gy hem vergeten?
Wat deert u dan zijn moeders wreede smart,
En of die zoon haar werd van 't hart gereten?

Gevoelge, neen! gy draagt de ziel in 't oog,
Het teedre hart op 't zacht gelaat te lezen;
En zoo mijn ziel zich niet in u bedroog,
Dan moet haar smart ook u aandoenlijk wezen.

Geliefde, my meer dierbaar dan gy 't weet,
U roep ik 't toe, dat ik hem heb verloren -
Dat hy den strijd in 's levens kamp volstreed -!
Gy zult geen zucht by dezen doodmaar smooren.

Ik noeme u niet, gy toch herkent uw beeld:
Want de onschuld weet van heelen niet, noch veinzen.
Meer dan gy 't waant, hebt gy zijn hart gedeeld,
Dit tuigde my zijn innig boezempeinzen.

Dit tuigde my de traan, zoo stil gestort;
Dit.... Neen, ik zwijg van 't geen zijn zwijgen meldde;
Ik deed zijn hart en 't kiesch gevoel te kort,
Dat, hemelrein, zijn jonglingsborst ontwelde. -

U roep ik 't toe: Dat hart hield op met slaan;
Die borst werd ijs, daar zoo veel gloeds in blaakte;
En nooit rukt ons dat uur des weêrziens aan,
Waarvan 't verschiet my zoo gelukkig maakte.

Nooit zal zijn voet die drempels weêr betreên,
Waar Ouderliefde of Vriendschap hem verbeidde.
Uw speelgenoot, die dierbare, is daar heen,
By wiens vertrek mijn oog zich duister schreide.

Hy is niet meer, wien 't lust verstrekte en vreugd,
't Erkentlijk hart door dienstbewijs te toonen;
Die achting won door de ongesmuktste deugd;
En 't zegen achtte, onze oudrenzorg te lonen.

Die d' arme nooit met wrevel van zich wees,
Maar gaf, waar ooit zijn hand vermocht te geven.
Gedwee in 't leed, maar sterk als de onspoed rees;
De vreugd, de hoop, de wellust van ons leven. -

ô Wachtte gy 't, toen hy u 't afscheid bood,
En 't klein geschenk, gewrocht met eigen handen,
Dat de Oceaan hem in der diepten schoot
Omgolven zou aan 's warelds verste stranden?

Voorspelde uw hart, dat hy niet keeren zou?
Hy, zoo gesteund met moed en jonglingskrachten!
Hy, aan zijn God en elken plicht zoo trouw,
Die van zijn bloei zoo rijk een oogst deed wachten?

Wy, blinden, ach, wat weten wy van 't lot!
Of wat hun nut, die wy zoo smartlijk derven?
Zijn levensloop was afgeperkt door God,
En zegen was zijn leven, en zijn sterven!

Geliefde, gy wie ik in 't hart slechts noem',
Vergeet hem niet die 't hart u schonk eens broeders.
Blijf gy nog spade uw Oudren lust en roem,
Bevolen aan de zorg des Albehoeders!

Nog wijdt mijn hart hun teedre erkentenis
Voor elk genot, mijn' lievling eens geschonken;
En schoon mijn hart versteent van droefenis,
Blijft dat gevoel mijn boezem steeds ontvonken.

Thands ziet zijn geest met welgevallen neêr
Op wie hem minde en snikt om zijn verscheien:
En, zien wy hem op aarde nimmer weêr,
Hy slaat hen gâ die teder om hem schreien.

Hem breekt de dag reeds aan in 't verr' verschiet,
De jubeldag van 't zaligend hereenen,
Terwijl ons oog slechts nacht en nevels ziet,
En we om zijn dood als hopeloozen weenen.

Gy, lieve maagd, ô pleng hem ook een traan!
Vergeet hem niet! Ik zal u nooit vergeten:
Gy trokt zijn hart door deugd en goedheid aan,
En nooit verbrak de dood zoo hecht een keten!

Bestemt my 't lot dat ik u ooit ontmoet',
Die blik op u zal my verkwikking schenken.
Wees van mijn hart, wees moederlijk gegroet,
En blijf nog soms aan mijn ontslaapne denken!

Herinnering.*

Ontzettend brult de zee my in dit nachtuur tegen,
Tot 's hemels trans gejaagd door 't zweepen van d' orkaan!
Verwoestend plascht op de aard de kille winterregen,
By 't laatst bezwijmend licht der overwolkte maan.

Hoe menig zulk een nacht verzelde ik langs de baren
Den lang gemisten Zoon in 't dreigend doodsgevaar,
En bleef op 't worstlend beeld in zielsverbeelding staren,
Met toegeschroefde borst, of 't droombeeld wezen waar!

* Ter Nagedachtenis van j.w. bilderdijk, 45.

Hoe menig zulk een nacht zag ik hem aan het woeden
Der winden blootgesteld, en worstlend met den dood;
En voelde my het hart als onder 't moordtuig bloeden,
Tot, afgemat van de angst, mijn oog zich weenend sloot!

Hoe menig angstig uur, als ik hem wakend achtte,
En nood of smart ten prooi, ontzeide ik aan mijn leên
De sponde van een rust waarnaar hy mooglijk smachtte,
En walgde van een zoet dat hy te derven scheen!

Hoe menig zulk een nacht doorwaakte ik onder 't weenen,
Het oog op gindsche vlakte in doodlijke angst gericht;
En spreidde in raadloos wee mijne armen naar hem henen
Wiens oog zich reeds een wijl gesloten had voor 't licht!

Hoe menig' nacht als dees, wierp ik my siddrend neder,
En riep Gods deernis aan, voor 't leven van mijn kind,
En vroeg hem van die Macht met stil vertrouwen weder,
Die op de golven heerscht en zetelt op den wind!

My (blinde!) joeg de storm, ja my, de dood in 't harte;
Niet hem wien ginds omhoog geen leed bereiken kon:
Die, hoe de noordorkaan ons 't luchtgewelf verzwartte,
Zich spiegelde in het licht van de ongeschapen zon.

Vier' thands de zee haar woede en heff' zich tot de wolken!
Waar mijn ontslaapne juicht, reikt haar verwoesting niet;
Verwinnaar, ziet hy neêr op 't woelen in haar kolken,
En bidt Hem dankend aan die dood en schrik gebiedt.

ô Godsdienst, hemeltroost! gy hoedt ons voor 't bezwijken:
Gy wijst het weenend oog op 't gindsche Vaderland.
Ik zie de nietige aard reeds uit mijne oogen wijken,
En 't teêr beweende kroost aan 't Englenheir verwant.

Onzichtbaar Geestendom dat vormloos om ons wemelt
In onomvatbre lucht, steeds zweeft gy ons op zij':
Ook dat geliefde kind, nu in uw choor verhemeld,
Is thands (van 't lichaam los,) zijn moeder weêr naby.

Geen halve wareldbol die ons zijn blik bedekte,
Geen golven, weeren hem, die zweeft op wind en lucht;
En, zoo ik soms vergeefs mijne armen tot hem strekte,
Licht dat zich thands zijn geest vereenigt met dees zucht!

Mijn oog aanschouw' hem niet, 't is meer toch dan ontwaren:
'k Gevoel hem nader by, ofschoon hy de aard verliet.
En kent mijn hart in 't wee een oogwenk van bedaren,
't Is als mijn matte geest zijn beeld me omweemlen ziet.

't Is dan, als 't scheemrend oog zich heft naar gindsche sf eeren,
Waar 't zaligend geloof my 's Heilands zetel maalt:
Dan kan ik danken, ja, voor 't derven en 't ontbeeren;
Dan juichen, Hem ter eer die 't duistre lot bepaalt.

De lente in MDCCCXIX.*

ô Gy, die dus uw schepping tooit,
  En voor dat schoon gevoel geeft;
Geen daauwdrop op den grashalm strooit,
Geen knopjen aan den struik ontplooit,
  Dat niet ons heil ten doel heeft!

* Ter Nagedachtenis van j.w. bilderdijk, 49.

Vergeef, vergeef het aan uw kind,
(Gy kent haar vruchtloos strijden,)
Vergeef, dat, voor uw weldaân blind,
Heur smart die levenskracht verslindt,
Die ze aan den plicht moest wijden!

Zoo steeds de traan haar oog ontspringt
By Lentes heilrijk naderen;
Zoo 't lied dat mosch en leeuwrik zingt,
Haar borst een diepe zucht ontwringt,
Haar rilling stort door de aderen!

Wat, zoo zich 't voorjaarsgroen ontwindt?
De vogels lieflijk kwelen?
Het immer meer betreurde kind,
Wiens lijk de onpeilbre zee verslindt,
Mag dit genot niet deelen.

De zon rijze andren blijd in 't oost,
En ga hun lieflijk onder;
Hoe schoon de lent den hemel bloost,
My is haar zoetheid zonder troost,
My, heel de wareld zonder!

Voor andren sprei de lent' haar pracht
En oogbekoorlijkheden;
Zy heeft ons 't kind niet weêrgebracht,
Zoo smachtend met haar komst verwacht!
Zoo lang te rug gebeden!

Zy keerde; maar hy keerde niet,
Op wien wy hopend toefden:
Wat lust dan 't juichend vooglenlied,
Of 't lachjen dat het voorjaar biedt,
Den troosteloos bedroefden?

De zon zal op, en onder gaan,
Tot aan zijn laatste ronde;
Maar nooit lacht ons zijn oog weêr aan:
En 't mijne zal in tranen staan
Tot aan mijn jongste stonde.

Wat dwaal ik mijmerend daarheen,
Met waggelende voeten;
Het hart beladen als met steen?
'k Zal immers hem dien ik beween
Hier nergens meer ontmoeten.

Het vooglenheir herleeft met lust,
En de aardworm in den akker;
Maar hy, die in den doodslaap rust,
Mijn hoop, mijn troost, mijns levens lust,
Wordt met geen Lente wakker.

Hy wandelt niet aan onze zij';
Wat zouden wy genieten?
Algoede God, vergeef het my,
En hou mijn ziel van wrevel vrij,
Terwijl mijn tranen vlieten!

Geen zuchtjen rijst er in mijn ziel
Van wederspannig klagen:
Gy weet het, hoe ik voor U kniel
(Sints 't overdierbaar pand me ontviel),
Het oog op U geslagen!

Gy weet, wat angst my heeft verteerd
In 't afzijn, vol verschrikking: -
Wat vrees mijn lijden heeft vermeerd! -
Uw goedheid heeft die ramp gekeerd!
Dit denkbeeld is verkwikking.

Niet smartlijk werd hy afgesneên,
Niet plotslijk opontboden;
Uw Englen zweefden om hem heen,
En, zachtjens, look zijn oogenleên
De diepe slaap der dooden.

Wat weldaad, ô genadig God!
Wat onuitspreekbre zegen!
Thands juicht hy in 't volzaligst lot,
In vrede en eeuwig heilgenot,
En lacht uw' Englen tegen.

ô, Juich' hy voor uw gloriethroon
In storeloos genieten!
Ik vraag u niet te rug, mijn Zoon,
(Die wensch waar Gods genâ ten hoon!)
Hoe ook mijn tranen vlieten.

Neen, 'k vraag U niet te rug, mijn kind,
Van uit dat zalig leven;
En weent uw moeders oog zich blind,
Haar rouw, haar droefheid is ontzind:
Gy zijt der smart ontheven!

Ach, straalt Gods hoogste zegen my
Hier nooit weêr uit uw oogen;
De tijd des afzijns gaat voorby,
Als 't wislend ebbe- en stroomgetij',
Als droomen, ras vervlogen.

De Lente breke uw sluimer niet;
Eens zal die roepstem klinken
Waarvoor de nacht der graven vliedt:
Dan zult gy onder 't Hallellied
Ons weêr in de armen zinken!

De winternacht zij lang gerekt
Dien dees uw slaap zal duren;
En ik, met de armen uitgestrekt,
Wie 't moederhart ten uwaart trekt,
Tell' ik de sleepende uren:

Een-, eenmaal zal die stond toch slaan,
In 's Hemels raad verborgen;
Een-, eenmaal breekt die uchtend aan,
Als gy, mijn dierbare, op zult staan,
En - vrij van smart en zorgen!

En licht is ook het uur naby
Dat my de nacht zal dalen!
Dan, wat de raad der Almacht zij,
Aanbiddend onderwerp ik my:
Haar wijsheid kan niet falen.

Die slaap zal lieflijk zijn en zacht:
Hy brengt me u weêr in de armen;
En, kort of langer duur' die nacht,
Dan heb ik niet vergeefs gewacht,
Dank, Heiland, uw erbarmen!

Geliefde! ik zie u daar weêrom,
By onzer aller Vader!
Mijn zinnelooze smart verstomm'!
Wat zegt, by 't zalig Geestendom
Het vroeger of het spader?

De heilbeloftenis houdt stand,
Door Jezus dood verkregen;
En, wien Hy aan zijn liefdehand
Geleidt naar 't eeuwig Vaderland,
Dien is de doodsnik zegen!

Wanneer ons alle hoop misleidt,
   En de aard geen heul kan geven;
Dan is vertroosting toegezeid
Aan hem die tot den Heiland schreit:
   By dien is heil en leven!

Wat zegt het, als we, om hoog vereend,
   Geen smart of dood meer duchten,
Of hier het oog zich duister weent,
De borst zich heesch en krachtloos steent,
   En 't hart verteert in zuchten!

Verrukkend denkbeeld, sterk mijn kracht:
   Ons wederzien - is zeker!
ô, Drinke ik dankbaar, zonder klacht,
Zoo lang ik op dien morgen wacht,
   Den wrangen levensbeker.

Aan mijnen echtgenoot.*

   Ja, ons leven was een keten van onafgebroken leed,
Ja, het geen wy samen torschten, 't is de Hemel slechts die 't weet.
Maar ons lijden, ô mijn Ega, al die rampen saamvereend,
Zijn verzwolgen in deze eene daar het oog zich blind by weent.
Al die slagen, ach wat zijn zy, saamvergaderd op ons hoofd,
By dees eenen zoo verplettrend die verstand en zinnen rooft!
Na een tweetal zonnekringen als in doodsangst doorgebracht,
Slechts by luttel tusschenpozing van de Hoop soms toegelacht,
Zien we in 't eind het tijdstip naadren, ach, zoo lang gebeid met smart,
Maar verwacht van 's Hemels goedheid met een onderworpen hart -

* Ter Nagedachtenis van j.w. bilderdijk, 69.

Zien we in 't einde de aanbraak naadren van dien blijden dageraad
Die het zorglijk ouderharte, zoo verlangend, tegenslaat...
Dan, ô God! voor deze omarming, voor den blijden welkomgroet,
Klinkt de doodmaar ons door 't harte... ô Oneindig, eeuwig goed,
Eeuwig weldoend Opperwezen, dan ook als ons 't harte scheurt;
Weet de in 't lot zoo blinde stervling, wat hy op deze aard betreurt?
Neen: hy kan slechts zuchten, snikken, by ontbering of gemis,
En vergeet soms dat uw wezen enkel goedheid, wijsheid, is!
Ieder ademtocht, mijn Vader, roept, herroept het aan mijn ziel,
Met die troost die 't hart my opbeurt als ik voor uw aanschijn kniel.
Ja, de erinn'ring aan 't voorleden met zijn smart en tegenheên
Toont ons liefde en trouw te wezen wat ons toen bedroeving scheen.

Gy, vergeef eens moeders weekheid! Gy, de zwakheid van haar hart,
Die, terwijl ze uw wil eerbiedigt, smelt in onverwinbre smart;
Die, uw wijs bestier aanbiddend, met zich-zelve in bangen strijd,
Zich hare onbedwingbre tranen als een diepe schuld verwijt;
Die, naar ademhaling hijgend uit een onbeklemder borst,
Zich voelt zinken onder 't lijden dat haar moede schouder torscht.
Ja mijn Ega, ware 't mooglijk, ook dees slag nog door te staan!
't Leven nog een wijl te sleepen op dees ruwe pelgrimbaan!
't Aanzijn nog een poos te rekken voor dat dierbaar eenig kind
Daar ons hart den teêrbeweenden mooglijk eens in wedervindt!
Voor dat knaapjen in wiens trekken, in wiens oog vol hemelgloed,
't Hart zijns broeders is te lezen, de eigen ziel zich kennen doet!
Wien mijn oog niet kan aanschouwen dan met teedre ontroerenis
By 't herdenken dat die broeder ook zijn jeugd onttogen is!
ô Sprak hier de Godsdienstplicht niet, niet de roepstem van 't gevoel,
Wat, wat waar my de uitstap zalig uit dit nietig aardsch gewoel!
ô Wat hijgde ik naar den redder die me uit 's levens kerker riep!

Ja! 't is waar, hy is bevoorrecht, die zoo vroeg, zoo zacht ontsliep!
'k Moest zijn uitvaart niet beschreien, ik, die hem zoo teêr bemin;
Danken moest ik, God van goedheid, want zijn sterven was gewin!
Danken moest ik, dat uw liefde 't nog zoo schuldeloos gemoed,
't Nog zoo onbezoedeld harte, voor verleiding heeft behoed;
Hem geschaard heeft by die wichtjens die om Jezus stervenspijn,
Sints gy ze uit onze armen opnaamt, eeuwig met hem zalig zijn!

Hoe beschamen my mijn tranen, hoe onzinnig is mijn smart!
Zou dan eigen baatzucht heerschen in 't belangloos moederhart?
Neen, geen liefde is de uwe nader dan des moeders voor haar kind;
En - zy juicht niet, en zy dankt niet dat gy 't meer dan zy bemint?
Welk een tweestrijd in haar boezem! - Ja, van diepe smart, mijn God!
Maar van lof, aanbidding tevens, en berusting in haar lot.
Ach, de hoogste van uw gaven was besloten in dat pand!
Was zijn deugd, zijn weldoende inborst, niet een zegen van uw hand?
Had hem ouderliefde of zorgen ooit gevormd tot wat hy wierd,
Hadt niet Gy, de hartregeerder, elken stap, zijn jeugd bestierd?
Neen, wy mogen 't ons niet danken (Gy, Gy hebt die plant gekweekt,)
Noch berispen die den bloesem van den brozen stengel breekt.

ô Wat onnadenkbre zegen, als, by 't weenen om hun kroost,
't Opgereten oudrenharte die bewustheid zalft met troost,
Dat zijn jeugd in onschuld heenvlood, hem geen misdaad brandde op 't hart
Die hem 't lijden kon verzwaren in de bange stervenssmart:
Dat geen traan ooit oog ontrolde, die hy zich te wijten had;
Dat, hoe eenzaam en verlaten toen de dood hem nader trad,
Steeds zijn borst de kalmte bybleef van zijn onverwrikbren moed,
En zijn ziel ten hemel heenvlood met den uitroep: 't G a a t m y g o e d !
Ja, het ging u goed! mijn dierbre, 't ging u wel! der Englen hand
Voerde u, van den dood bewustloos, naar het beter Vaderland.
Tot u de ademtocht ontglipte, bleef de stille hoop u by,
En het droombeeld van herstelling week geen oogwenk van uw zij'.
ô, Wat had uw hart geleden by het uitzicht van uw end'!
Ja, geleden voor die oudren daar gy 't weeke hart van kent!
Wat geleden voor die moeder, wier bestaan aan 't uw verknocht,
Duizend stervensangsten doorstond op uw langgerekten tocht!
Ja, gy hadt haar in verbeelding aan vertwijfling prijs gezien,
En den adem by uw doodmaar haar bestorven' mond ontvliên!
ô Wat hadt gy voor uw troetling, wat gevoeld voor 't argloos kind
U zoo lief, zoo eindloos dierbaar als nooit broeder werd bemind!
Wat geleên voor die zoo teedre.... die gy weenend achterliet...!
Neen dat uitzicht vol verschrikking pijnigde u in 't sterfuur niet;
God, God heeft u uit meêdoogen voor dien bangen strijd behoed,
En gy sloot uw oog zoo zachtjens als het schuldloost wichtjen doet.

Moest mijn hart dan niet berusten in uw wijsheid, groote God!

Zich den dank niet schuldig kennen, ô Beschikker van ons lot?
Vroeg gerijpt voor hooger sfeeren, door die zelfde smart misschien,
Door dat lijden dat ik dikwerf op ter neêr gebogen kniên
Opdroeg aan uw mededoogen, en uw wijsheid had bestemd
Om allengs den band te slaken die de jeugd aan 't leven klemt,
Juicht hy thands uw goedheid tegen in de volheid van 't genot,
En - ik zou niet met hem danken...? en - ik ween nog? ômijn God!
Ja, de Kristen buigt zich neder en aanbidt uw wijzen raad;
Maar Gy weet van welk een aandrift 't lijdend moederharte slaat.
Gy, Gy zult geen tranen wraken die Natuur het oog ontwringt,
Maar het hart den zucht vergeven, dien geen moed of kracht bedwingt.
Gy, Gy zult het niet gedoogen, dat ik, voor uw zegen koel,
't Vuur der Godsdienst laat verdoven door het moederlijk gevoel;
Maar van U, genadig Vader, stroom' die kracht my in 't gemoed
Die voor 't wankelen beveiligt, en gelaten dulden doet!

Stort u uit dan, bruischt, mijn tranen! overspoelt my wang en borst!
Wee haar, die, by zoo veel zegens, Gods beschikking wraken dorst;
Wee haar, die ze kon bedwingen, deze tranen uit het hart,
En geen dankgevoel vereende met de diepste moedersmart!
Wee, die God niet de eer zou geven voor het geen Hy gaf en nam,
En wiens hart by zoo veel voorrechts tegen God in opstand kwam!
Stolt my echter 't bloed, vergeef my 't, als ik in verbeelding staar
Op dat kommerlijke krankbed, dobbrend op de holle baar.
Waar die lievling (eens zoo bloeiend,) bleek, en mat, en afgeteerd.
Met een stillen zucht zijn blikken vruchtloos naar zijn moeder keert.
Waar geen koesterende teêrheid hem de ruwe peul verzacht,
Waar hy eenzaam naar den morgen, eenzaam weêr naar de avond smacht.
Waar geen zorgenvolle wachter hem den teug der laafnis biedt;
Waar hy mooglijk..neen, Ontfermer! neen, dit denkbeeld draag ik niet.
Schept het hart dan wreed genoegen in 't verzwaren van zijn rouw?
Neen, ik ducht te veel, Algoedheid! - Eeuwig aan uw woord getrouw,
Schonkt Ge ook zeker hem die laafnis, die hy van uw goedheid bad,
En voor de in het leed geboognen steeds zoo liefd'rijk over had.

Schenk my dan berusting, Vader! onderwerping, kracht, en moed,
En verloochning van my-zelve voor het hoogst, het eenigst goed!
Geef, dat wat ik heb verloren my het hart naar Uwaart trekk',
En des dierbren nagedachtnis nooit mijn ziel ten afgod strekk'.

Laat, ô laat my om hem weenen, dit ontzegt Ge een moeder niet,
Maar zóó weenen als de Kristen die in u zijn Vader ziet.
Laat, ô laat my om hem schreien (ach dit zal ik tot aan 't graf,)
Maar beseffend dat Uw Wijsheid, dat Uw Goedheid, nam en gaf.

Gy, mijn Ega, duld dien weemoed die my onbedwingbaar is:
Ach, geen zweemsel van misnoegen mengt zich aan mijn droefenis.
Maar gy weet het, wat ik lijde; gy gevoelt het in uw smart:
En toch klopt het hart eens vaders niet als 't weeker moederhart!
Als, in mijmering verzonken, soms bewustloos dat ik leef,
Ik uit engbeklemden boezem u met snikken andwoord geef,
ô Gevoel dan... neen gevoel niet, hoe de smart me aan 't leven knaagt,
Met wat siddring, met wat trilling my het bloed door de aadren jaagt!
Neen, het zou niet mooglijk wezen dat zich 't leven rekken kon,
Vloeide er wrevel of misnoegen in dees wrange droefheidsbron:
Neen, geliefde, 't waar niet mooglijk dat ik nog het daglicht zag
Zoo er niet in 't weenen-zelve balsemende zoetheid lag.
'k IJs op 't denkbeeld van die wanhoop die ik licht ten offer viel,
Zalfde niet een kalm berusten mijn zoo diep geschokte ziel.
Laat, ô laat my dan in 't weenen laafnis smaken en genot!
Ach, die tranen zijn weldadig, en onwraakbaar, zelfs by God.
Laat ons samen tranen plengen; ook uw oog soms drijft er van,
't Is het laatste, dat ons harte d' overdierbren geven kan,
't Is het eenigst, dat verlichting, dat verzachting is van pijn:
Als ik ophou met dat weenen,... dan ook hou ik op, te zijn!

Tranen, stil geschreide tranen, nooit zijne asch genoeg geplengd,
Met geen ontevreden zuchtjen, met geen enkle klacht vermengd,
Stroomende uit de bron van liefde die God-zelv' ten oorsprong heeft,
En de Troostleer des Erbarmers door wiens dood de ontslaapne leeft,
Dit, dit zal mijn zwakheid steunen, dit verzachten wat ik lij'.
Kom dan, bidden wy te samen, ô mijn Gade, en - ween met my!

Danke ik u niet ook een balsem in het prangendst zielsverdriet?
Hy verstikt niet in de droefheid, wien het vocht der Dichtbron vliet; -
Die zijn smart in zangen uitstort als de borst naar adem hijgt; -
Wien de ziel van uit dees stofklomp naar de hooger sfeeren stijgt; -
Die zich 't aardrijk voelt ontzinken, en hem nazweeft op 't gestarnt'
Naar wiens kinderlijke omarming 't hart onredbaar smacht en barnt.

Ja, mijn Gade, waar, waarhenen met mijn overkropt gevoel,
Met dit opgereten harte, voor alle aardsche weelde koel? -
Waar, waarhenen met my-zelve, stortte zich mijn smart niet uit?
Putte ik uit geen lavende ader, die in hooger kring ontspruit?
Gy, gy hebt my ze aangewezen, stap voor stap er heen geleid,
En my de aarde doen vergeten voor haar reiner zaligheid.
Poëzy! mijn zielsbehoefte, als voor 't bloed de luchtstroom is!
Was my ooit uw invloed troostend, thands verstrekt by lafenis!
In u zucht ik, in u ween ik, als mijn oog geen tranen heeft;
Door u voelt mijn ziel verlichting als zy met u 't stof ontzweeft.
Op uw schachten streef ik nader aan den dierbre die me ontviel:
In uw adem spreek ik, roep ik, tot dien lievling van mijn ziel:
In uw adem galm ik luidkeels dat het aard en hemel hoor',
Wat God me in dien zoon verleende; wat ik in dien zoon verloor!
Ja, gy zijt der heemlen invloed, Poëzy die 't hart verheft.
Wel hun, die uw troost genieten als hun 't plettrend lijden treft!
Wel my, dat ik onze ontslaapnen 't kunstloos offer wijden mag!
Onder tallelooze tranen stortte ik hun mijn rouwgeklag;
Onder tallelooze tranen tot de dood mijn stof ontbindt,
Zal ik, Poëzy, u wijden aan dit nooitvergeetbaar kind.
Onder zoete weemoedstranen zal ik u, mijn Echtgenoot,
Voor die bron van laafnis danken: ja, ze u danken tot mijn dood.

Zijne afbeelding in schaduwtrek.*

Zie daar zijn dierbaar beeld, niet door eens kunstnaars handen,
(Ook dit ontzeide ons 't lot) maar door my-zelv gemaald;
Door heel mijn ziel gemaald op die verlaten wanden,
Waarin zijn minlijk oog my 't laatst heeft to egestraald.

ô Nooitvergeetbre vorm van 't afgeworpen hulsel,
Gy zijt me op heel deze aard het dierst, het eêlst kleinood!
U voegt geen ydle praal van schittrend prachtverguldsel,
Maar 't rusten op die borst waaruit u 't leven vloot.

* Ter Nagedachtenis van j.w. bilderdijk, 79.

U voegt een stille plaats in d' aanblik van een vader,
Die 't geen die zoon ons was aan de eeuwen melden zal!
Eens, eens herleeft dit beeld! dat heilrijk uur trekt nader.
Dan storten we u aan 't hart by 't Englen lofgeschal.

Aan den heer Daniel Francois, Als hy zijn jongstgeboren zoontjen naar onzen overledene noemde.*

'Ween niet,' zegt de koude trooster;
'Droeve, wisch uw tranen af:
Al uw weenen, al uw kermen,
Rukt de dood geen prooi uit de armen,
Baat u niets by 't zwelgend graf.'

'Ween gy, droeve, vier uw tranen.'
Zegt de vriend wiens hart gevoelt.
'By het weldoend tranen vloeien,
Zal de hartwond minder gloeien
Die geen ander heulsap koelt.'

Gy, die weent waar droeven weenen,
Eens hebt ge onze vreugd gedeeld:
Zelf nu tederhartig Vader,
Wie gevoelt de smarten nader
Van de wond die nooit weêr heelt?

* Ter Nagedachtenis van j.w. bilderdijk, 81.

Ken thands aan uw Vadervreugde,
Welk een wee ons 't hart doorknaagt;
En treff nooit een dieper smarte
U het kinderlievend harte
Dan het geen gy met ons draagt!

Gy, gy zaagt ons welig knaapjen
In den bloei der kinderjeugd,
Voelde u in zijn armen prangen,
Zaagt hem aan uw kniën hangen,
Onze wellust, onze vreugd!

ô Herroep hem u nog eenmaal
Met die hemelsche onschuldslach;
Met die ernst en zachtheid tevens,
Die, van d' eersten bloei zijn levens,
Zijn gelaat te sieren plach.

Ach, herroep hem u nog eenmaal
Met dat braaf, oprecht gemoed;
Met die ziel vol liefde in de oogen,
En vervuld van 't mededoogen,
Dat zich-zelf verzaken doet.

Ja, herroep hem u nog eenmaal,
Spader in zijn jonglings bloei,
Met dat hart, voor 't eerperk blakend; -
Heel zich-zelv' om ons verzakend,
Als de noodstorm om ons woei.

Zoo, zoo zaagt ge ons in hem leven;
Zoo, zoo toog hy van ons af.
Ach, thands ziet ge ons in hem sterven,
En d' onschatbren zegen derven
Die zijn jeugd te hopen gaf!

Gy, zoo mild van God gezegend
Met een viertal om u heen, -
Hebt uw vrienden niet vergeten
Die, het hart van een gereten,
Aâmloos stikten in 't geween.

Met uw Gades hart eenstemmig
Dat van de eigenste aandrift sloeg,
Dacht ge, om ons in 't plettrend lijden
't Lieve wicht ten troost te wijden,
Dat zy onder 't harte droeg.

Ja de errinn'ring, gy gevoelde 't,
Strekt den droeven zoete troost;
De ongeneesbre smart te voeden,
Dit-alleen verzacht ons 't bloeden
Over 't afgescheurde kroost.

't Wichtjen ademde, en gy droeg het,
By den heilgen waterdrop,
Met diens naam dien wy verloren,
In de Godgewijde koren
Aan den dierbren Heiland op!

'k Heet u in dit leven welkom,
Tienvoud welkom, minlijk wicht!
U gezegend zij dat leven,
Om naar hooger doel te streven,
Dan ons hier voor de oogen ligt.

Word, ô ja, ik mag het wenschen,
Want de dank behoort aan God!
Word het geen die zoon deed wachten,
In wiens deugd we ons zalig achtten,
Maar geniet een zachter lot!

'k Heet u welkom in dit leven
   Met een moederlijken kus.
'k Voel mijn ziel u tegenglippen
In dit kusjen op mijn lippen,
   Naamgenoot van JULIUS!

JULIUS! hoe klopt my 't harte
   By dien naam, my eindloos zoet!
JULIUS, gy zijt me ontnomen;
Ach, dees tranen mogen stroomen,
   Daar u 't hart in hulde doet.

JULIUS, ô mijn ontslaapne,
   Wien ik in dit wichtjen kus!
Zie me een zoete troost beschoren;
'k Zal uw dierbren naam soms hooren,
   Onvergeetbre JULIUS!

Gy geliefden, die hem huldigt
   In zijn nagedachtenis,
Hebt uw kind een naam gegeven
Die daar boven aangeschreven,
   En by u in zegen is.

Groei', en bloei' hy u ten wellust,
   Als de zoon door ons beschreid,
Tot hy eens in hooger orde
JULIUS ten broeder worde
   In 't gebied der zaligheid!

Moederlijke droefenis.*

't Uchtendgraauw verjaagt het duister,
En de jonge dag breekt aan;
Maar hoe neevlig is zijn luister
My, die in der droefheid kluister
Slechts tot weenen op kan staan!
Want het zoete hoopgefluister
Heeft in 't brekend hart gedaan.

Heerlijk moog de hemel gloeien
Met topazen en robijn!
Schittrend moog de daauwdrop vloeien
In het zeegnend aardbesproeien,
Met juweelen wederschijn!
't Hart waarin de stormen loeien,
Kan hun pracht geen pracht meer zijn.

Alles schijnt met floers betogen,
Als de rouw het hart vervult.
Zelfs de azuren hemelbogen
Schijnen neevlig voor onze oogen,
Hoe verzilverd of verguld.
Op wat schoon Natuur mag bogen,
't Is voor 't weenend oog omhuld.

't Bloemtjen, dat de zon verfletste,
Opent zich den morgendrop;
Maar het hart, dat de Onspoed kwetste
Toen 't zijn hoop op 't aardsche vestte,
Doet zich voor geen vreugd meer op:
't Eenig uitzicht nog dat restte,
Is de jongste hartenklop.

* Poëzy (van Vr. k.w.b.), 69.

'k Groet de morgenstond met snikken;
Met geklag de stille nacht;
En geen uchtend streelt mijn blikken
Om me in 't lijden te verkwikken,
Hoe ze ook andren tegenlacht.
Moet niet zy voor 't daglicht schrikken,
Die naar 't blijd hereenen smacht?

Zoeter is my de avondstonde:
't Is een dag te meer doorleefd!
Minder hard de distelsponde,
Als de Zon op nieuw, een ronde
Nader aan heur laatste, streeft:
En 't is balsem voor de wonde
Als geen dwang de smart omgeeft.

Zoet is 't, in zich-zelv' verzonken,
In verbeelding de aard te ontvliên,
En naar de onafmeetbre vonken
Die aan 's hemels kimmen pronken,
Godbetrouwend, op te zien.
Ach! waar immer tranen blonken,
Deze zijn het zoetst misschien!

't Oog lacht door die tranen henen
Als het op den hemel ziet,
Waar geen kommer is of weenen,
En mijn dierbren zich vereenen
In het eeuwig Hallellied.
Is ons 't uitzicht hier verdwenen,
Gindsche hoop bedriegt ons niet.

Mag mijn oog door 't floers niet dringen
Dat u van mijn aanblik scheidt;
't Duurt slechts weinig zonnekringen,
Dat ook wy den strijd voldingen
Op den weg naar de Eeuwigheid.
Zij dan onder 't Lofliedzingen
Dat gezaligd uur verbeid!

1819.

Berusting in smart.*

Mijn ziel, verwin, verwin u-zelve,
   En zie bemoedigd naar omhoog;
Hy leeft die 't gindsche wolkgewelve
   Met starren-goudgloed overtoog.

Hy leeft, die de uchtend zal doen dagen,
   Waar voor de duistre nacht verdwijnt.
ô Toef dien morgen, zonder vragen
   Waarom de nacht u donker schijnt?

't Is God, die my den weg bestemde
   Door distelpaân en schroeiend zand;
En, wat my ooit het hart beklemde.
   Gewillig volg ik aan Zijn hand.

Zijn heilrijk doel zij my verborgen,
   Zijn wijze wil alleen geschied'!
En late ik slechts dien Vader zorgen,
   Die alles tot mijn heil gebiedt!

Zij wat my hier op aard bejegent,
   (Verliezen, tegenheên, en rouw,)
Tot zuivring van mijn ziel gezegend,
   En kenmerk van zijn liefdetrouw!

Kastijdt Gy wien Gy lief hebt, Vader;
   ô Dan beklaag zich nooit mijn ziel!
Dan brengt ook deze slag me U nader
   Die 't plettrendst op my nederviel.

* Poëzy (van Vr. k.w.b.), 73.

ô Zij de vrucht van dees bedroeving
My los te rukken van dit stof.
En blijke 't my in die beproeving,
Dat my uw hand uit liefde trof!

De weg zij lang, en ruw, en duister;
Bedroefde, treed bemoedigd voort:
Eens, eens ontworsteld aan den kluister,
Wordt ons het eeuwig licht ontgloord.

Moet kommer 't pad ten hemel banen,
ô Drage ik alles met geduld.
Gelukkig gy, die zaait met tranen,
En eens daar boven oogsten zult!

Aan onze geliefde vrienden Tydeman. In hunne nieuw betrokken woning.*

Neen de smart verkoelt geen boezem
Wien de bron der Godsdienst vliet;
De eeuwge Wijsheid doe ons weenen,
't Hart voor elk genot versteenen,
Dit bedoelt haar goedheid niet.

Wien het lijden strekt tot zegen,
Voelt zich 't harte toch ontgloord
Als hy andren ziet genieten
Wien Gods zegen toe mag vlieten,
Schoon de smart zijn borst doorboort.

* Mnemosyne VII, 321.

Wee hem, wien slechts eigen voorspoed
De eenge bron is van genot!
Wat zal de onspoed hem verzachten
Waar, waar zal hy troost verwachten,
By den omkeer van zijn lot?

Vloeit de kristallijnen bronaâr
Onuitputbaar voor ons oog,
Wie, wie zal den duur bepalen?
Stort zy heden zilvren stralen,
Morgen is haar oorsprong droog.

Wel hem, die het zoet der vriendschap
In zijn beker mengt, en proeft!
Wel hem, die in 't heil van vrinden,
In hun toespraak, troost mag vinden
Als hy steun in 't leed behoeft!

Wel hem die voor vrienden welvaart
De Almacht, als voor eigen, eert,
En de gunst, hun toegevloten,
Als een zegen, zelf genoten,
Met een dankend hart waardeert!

Is ons de aardsche kelk zoo bitter;
Moog hy velen zoeter zijn!
Liever, zoo ten boôm gedronken,
Dan een drop daar in geschonken
Van des warelds zwijmelwijn!

Blijve u 's levens kelk, Geliefden,
Van des hemels zegen zoet!
Biê hy nooit uw' mond iets bitters!
Ach, ook 's Hemels gunstbezitters
Drenkt hy soms met tegenspoed.

Moogt gy hem eerst spade leêgen,
Met den zegen van omhoog;
In het nakroost van uw telgen
U den laatsten teug zien zwelgen
Met een dankbaar juichend oog!

In dees nieuw betrokken woning
Volge u 's Hemels hoogste goed!
Smaakt er lang te zaam die zoetheid,
Die door 's Albestuurders goedheid,
d' Echt ten hemel maken moet!

Ziet er telgen van uw spruiten
Onder 't oog van God gekweekt,
Ziet ze als Libans cederloten
Aan uw zijden opgeschoten,
Tot u de aardsche nevel breekt!

Blijft er nog aan ons gedenken,
Als het graf dat ons verbeidt,
Ons na 't kommervolle leven,
De onverstoorbre rust zal geven,
Elken moeden toebereid.

Zij onze onderlinge vriendschap
In onze afkomst voortgeplant,
Tot we elkander wedervinden,
Eeuwig onafscheidbre vrinden.
In het Hemelsch Vaderland.
1819.

Nieuwjaarsnacht 1820.*

Meldt ons daar de koopren klepel 't plechtig uur van middernacht,
Met den afloop van een jaarkring, (ach!) in tranen doorgebracht?
't Is zoo: 'k hoor zijn doffe slagen wederklinken in mijn hart:
'k Voel ze in elken zenuw trillen met een onuitspreekbre smart.
Somber klinkt hy als de kerkklok die eens dooden uitvaart meldt,
Nooit nog heb ik zoo weemoedig 't uiterst uur eens jaars geteld!
Ja de blindheid in de toekomst is een weldaad, goede God!
Wie, wie zou zijn taak volbrengen met voorwetenschap van 't lot?
Wie bezweek niet in 't vooruitzicht van een onontwijkbren slag,
Zoo 't verschiet van smart en jamm'ren voor den stervling open lag?
Ik, bewustloos van het onweêr dat zich gaderde op ons hoofd,
Had me een onbewolkten hemel met het naadrend jaar beloofd.
Zeî vaarwel aan 't afgelopen' met den dank die God behoort,
En begroette 't nieuw begonnen met een hart van vreugde ontgloord;
Opgebeurd door 't blijd vooruitzicht dat de dag nu haast verscheen
Die den dierbren weêr zou brengen, reeds zoo lang te rug gebeên;
't Jaar was naauwlijks ingetreden of het onweêr stortte neêr!
Nog slechts zes paar dagen bad ik: 'Vader, breng den dierbren weer!'
Nog slechts zes paar dagen hoopte ik, - en - de dag van Leydens rouw
Bracht den doodmaar uit de verte, dat hy nooit weêr keeren zou!
Welk een meer dan stervens lijden heeft mijn boezem sints gevoeld!
ô Wat mengling van gevoelens mijn verpletterd hart doorwoeld!
Wat misnoegen met my-zelve om de zwakheid van mijn ziel
By 't bewust zijn dat dit onweêr ook weldadig op ons viel.
't Blaauwe hemellicht schiet neder en verwoest het vruchtbre veld,
Maar wie zal den zegen schatten die dien zelfden straal verzelt!
Neen, Algoedheid, neen Gy treft niet om te wonden zonder baat!
Neen, door 't lijden roept Ge ons tot U. Wel hem die die stem verstaat!
Wel hem die zich op voelt wekken door ontbering of gemis,
Om zijn heul by Hem te zoeken die der droeven redder is!

* Poëzy (van Vr. k.w.b.), 57.

Wel hem wien het aardsch genoegen, dat als damp, als rook verdwijnt,
Door de les der tegenspoeden meer en meerder ijdel schijnt!
Wie den zegen leert gevoelen die aan 't grievendst lijden paart!
En allengs zich voelt ontslaken van de dwaze lust der aard! -
Als ik nu my-zelv, Algoedheid, voor Uw heilig aanschijn vraag,
Of ik 't kruis, my opgeladen, als een lijdzaam Kristen draag, -
Uw erbarmen niet miskenne, uw beschikking prijze en eer',
ô Dan stort ik, vol ontroering, vol beschaming, voor U neêr.
Echter heft mijn ziel zich tot U, stil berustende in Uw wil:
Maar hoe zwijgt de stem der teêrheid ooit in 't hart der Moeder stil?
God! mijn Vader! laat my 't hopen, dat die droefheid U niet hoont,
Die het ouderlijk gevoelen in zijn hoogste zwakheid toont.
Dat Gy, die de harten doorziet, niet een wensch in 't mijne vindt
Die uw wijsheid zou weêrstreven by 't gemis van 't dierbaarst kind.
Laat my nooit gevoelloos worden (immers, Vader, werd ik 't niet!)
Voor het geen ons uw erbarming tot vertroosting overliet.
Laat my al 't gewicht beseffen van de taak die op my ligt,
En niet eer naar 't eindperk haken eer mijn dagwerk is verricht.
Hoe ik smacht naar 't blijd hereenen, ô vergete ik niet, door wien
Ik in 't rijk van uw genade eens mijn kroost hoop weêr te zien.
Veste ik de oogen op den Heiland die ook my ter redding kwam,
Hel en graf hunne overwinning, en den Dood zijn stakkel nam!
Dien Bethaniën zag weenen by 't verscheien van een vrind,
Zal geen Moeder van zich stooten om 't beschreien van haar kind.
Hy die onze zwakheên deelde, is ook Hy, die 't machtwoord sprak
Dat door aard en grafzerk boorde, en de boei des doods verbrak.
Die den zustren 't troostwoord toeriep dat hun broeder op zou staan,
Zal de dageraad des weêrziens ook der Moeder op doen gaan:
Zal ook haar ontslaapnen wekken: immers slapen ze als hy sliep,
Dien Hy tot zijns Vaders glorie uit den donkren grafkuil riep.
Sterk me, ô Heiland! in dat uitzicht, in die hoop op uw genâ,
Ons bevestigd, ons gewaarborgd, op het siddrend Golgotha!
Ons gewaarborgd en bevestigd, toen Gy in uw heerlijkheid
Optoogt naar des Vaders zetel, waar Gy d' uwen plaats bereidt.
Wat zijn dagen, maanden, jaren? wat is 't leven, dan een droom,
Spoediger voorbygevloten dan de in storm gejaagde stroom;
Enkel lotverwisselingen, nu eens helder als het nat
Dat, verzilverd in het zonlicht, glansrijk uit zijn bedding spat;
Dan weêr duister en betogen, als de wolk, van onweêr zwart: -

Kort en vluchtig in den voorspoed; langer (ja!) in ramp en smart,
Maar, aan 't eindperk overwogen, op het sterfbed nagestaard,
Toch gelijk een schim verdwenen, slechts in 't duizlig brein gebaard.
ô Beseff' dit ieder droeve, en 't verstrekk' zijn zwakheid kracht!
Eenmaal zal de morgen rijzen: hier op aarde heerscht de nacht.
Laat ons needrig, maar vertrouwend, toeven op dien dageraad,
Als 't geloof in 't blijd' aanschouwen voor den Kristen overgaat!
Ach, hoe velen, goede Vader, nam dit jaar een lievling af!
Hoe veel diep bedrukten weenen by het nooit verzadigd graf!
Vliete uw troost hun zalvend tegen, en strekke alles van uw hand
Tot bereiding van uw kindren voor het beter vaderland!

De herinnering.*

O Memory, thou soul of joy and pain,
Thon actor of our passions o'er again,
Why dost thou aggravate the wretched's woe,
Why add continual smart to every blow!

Wie zijt gy, bleeke schim, die wemelt om mijn schreden,
Wier vinger onverpoosd te rug wijst naar 't voorleden;
Die 't van de smart ontsierd gelaat
In tallelooze tranen baadt,
En 't moedloos hoofd ter aard' laat zijgen;
Gebogen, als des treurwilgs twijgen,
Die aan de beek te kwijnen staat!

Uw beeld, het beeld der rouw, met ongebonden tressen,
Doorstrengeld met het loof van doffe lijkcypressen,
Zweeft me onverpoosbaar voor 't gezicht,
In zinbedwelmend nevellicht:
Geen nacht bedekt u met haar wieken,
Gy vlucht niet weg voor 't uchtendkrieken
Waar schim en geestendom voor zwicht!

* Poëzy (van Vr. k.w.b.), 62.

Uw oog staat uitgebluscht, en als de maan betogen,
Wanneer ze in neevlen drijft aan de overfloersde bogen:
Uw stem is als het windgefluit
Dat op de holle rotsen stuit;
Die stem vervolgt my allerwegen,
Maar klinkt my 't meest ontroerend tegen,
By 't druischen van het feestgeluid!

Of 't gloeiend Oosten rijst aan d' onbewolkten hemel,
Of 't stille stroomnat blinkt van 't zilvren maangewemel,
En middernacht het menschdom sust,
In d' arm der ongestoorde rust;
Steeds waart gy rustloos om mijn schreden,
En wijst my telkens op 't voorleden,
En rooft my al des levens lust!

Als Dichtkunsts streelend zoet mijn droefheid zal verlichten,
Dan schept gy voor mijn oog een reeks van lijkgestichten,
Of toont me op nieuw de stervensspond'
Waarby ik als geworteld stond,
Wanneer ik van eens telgjens lippen
Den vlotten adem heen zag glippen,
Bestervende op hun bleeken mond!

Hoe lang zult gy zoo droef, zoo treurig om my waren?
My elk verloren pand zoo smartlijk na doen staren?
En drijven d' angel van de smart
Steeds dieper in 't verscheurde hart?
Herschepperesse van ellende,
Waarheen des droeven oog zich wende,
Gy doscht het al in somber zwart.

Van heel mijn levensbaan, tot dus verre afgetreden,
Herinnert gy my niets dan 't geen ik heb geleden;
Herschept gy my alleen die paân
Waar distels en cypressen staan.

Maar 't geen der distlen wond verzachtte,
En 't bloemperk dat my tegenlachte,
Schijnt met den tijd in 't niet vergaan. -

Wees werkzaam tot mijn smart! ik kies haar voor de weelde
Daar 't blind, het wuft geluk ooit stervling meê bedeelde;
Doch waarom door uw tooverkracht,
Uw onweêrstaanbre scheppingsmacht,
My nooit één uur te rug geschonken,
Van die in 't niet zijn weggezonken,
Waarin ik de aard een hemel dacht?

Ach, ligt mijn blijde hoop in d' oceaan bedolven,
Mijn uitzicht overspoeld door de ondoordringbre golven,
En leef ik in den Zoon niet meer,
Mijns levens vreugde en lust weleer;
ô Wil my hem als kind hergeven,
Herinn'ring! laat my in hem leven,
En schenk my hem in 't schimbeeld weêr.

Herroep hem voor mijn oog, op dat zijn beeld me omwemel',
Als zuigling, met dien lach, het kenmerk van den hemel;
Als knaapjen, met dat sprekend oog
Dat weemoeds wolkjen overtoog;
En met dat hart, waar liefde in blaakte
Nog eer hy 's levens onspoed smaakte,
Dat sedert nooit mijn hoop bedroog.

Herinn'ring - ô toef hier! - Ik sidder voort te treden.
Het sloeg, dat uur van heil, den hemel afgebeden!
Het sloeg, dat uur, toen Nederland
Verlost werd uit des dwinglands hand!
Toen Hollands vlag, op nieuw aan 't wapperen,
Het hart ontstak van Neêrlands dapperen,
Tot wreking van den slavenband.

Is 't mooglijk, dat mijn hart met moedertrotschheid praalde,
Zoo weet gy, ô mijn God, hoe dier ik dit betaalde!

Is 't wonder echter, zoo die gloed
Van onverdoofbren Heldenmoed,
Dien ze in haar knaapjens borst zag blaken,
Haar fier op zulk een zoon kon maken?
Maar vreeslijk is dat zwak geboet!

Heeft plichtbesef en moed hem uit onze arm gereten,
Hy volgde slechts die hand die heel de scheppingsketen
Onwrikbaar saamgeklonken houdt;
Hy toog, en ik - ik kon slechts weenen:
De zon der vreugd had uitgeschenen,
Mijn uitzicht was op 't zand gebouwd.

ô Ware ik 't waard geweest, dien zoon mijn zoon te noemen,
Zoo (de eigenbaat in 't hart) ik de eedle zucht kon doemen,
Die zoo zijn moedig hart ontstak,
En 't zwerven kiezen deed voor 't ouderlijke dak?
Neen, zelfverloochning voegt een moeder;
En 't opzien tot den Albehoeder
Verhoedde, dat my 't hart niet brak!

Het brak niet, neen, het bloedde; en bloedend zal het blijven
Tot my de levensstroom in de aadren zal verstijven.
Het voeden van mijn boezemsmart
Werd ééns behoefte voor mijn hart.
Herinn'ring! en ik zoude u vlieden?
Die laafnis my vergeefs zien bieden,
Die 't steunsel van mijn leven werd?

Neen; blijf gy dag en nacht, blijf waren om mijn schreden!
Wijs, wijs my steeds te rug naar 't lang gevloôn voorleden!
'k Onttrok my aan uw invloed niet
Voor 't heil dat heel een wareld biedt.
Herinn'ring, ja, laat me in u leven,
Met u in 't rijk der schimmen zweven!
Dit's alles wat zijn dood my liet.
1820.

Verjaarfeest.*

Is het leven als de bloemen,
Kort van duur en broos als zy;
Wie dan zal 't Verjaarfeest roemen
Als een heuchlijk Hooggetij'?
Is het leven ras verdwenen,
Als de grashalm op het veld;
Waarom dan niet onder 't weenen,
Elk vervloten jaar geteld? -

Wat verheugen zich dan vrinden
By elkaârs verjaringgroet!
By het gretig tijdverslinden.
Waar hun vreugd ten eind meê spoedt!
Is het leven ras vervlogen
Als een wolk aan 't luchtgespan;
Zegt dan, wie met lachende oogen
Een verjaardag vieren kan?

Ja, is 't leven als de bloemen,
En, zoo ras als zy, vergaan;
Wie zal dan bezitting noemen,
Wat één stormwind neêr kan slaan?
Is de stervling, als de planten,
Deel van de aard, en stof-alleen;
Geen der Geesten aanverwanten;
Dan, Verjaarde, ween, ja ween!

* Poëzy (van Vr. k.w.b.), 99.

Neen, het leven waar geen leven,
Zoo de tijd daar macht op had:
't Is in de eeuwigheid geweven,
Wat ons daarzijn in zich vat.
't Is een schakel van die keten
Die het eindloos Al omknelt,
Door geen Dood van één gereten,
Door geens Afgronds algeweld.

Laat het bloemtjen hier verkwijnen!
Blijft het zaad slechts ongestoord,
't Zal met frissche verwen schijnen
Als de nieuwe Lent' ontgloort.
Vlieg' de tijd op arendsvleugelen!
Voer' hy jeugd en krachten meê!
Wie, wie zou zijn vaart beteugelen
Naar de veilger havenree'?

Moog de dwaas zich dan beklagen,
Dat zijn tijd naar 't einde streeft!
Die het leven wil vertragen,
Weet niet tot wat eind hy leeft.
Hier, waar storm- by stormwind loeien,
Blijft de bloem nog in den knop;
Ginds, waar de eeuwge Lent zal bloeien,
In den hemel eerst, gaat ze op.

Pelgrims die het zand doorwroeten
In de barre wildernis,
Voelen zich den nood verzoeten
Naar hun de eindpaal nader is.
Ieder avond zich verblijdend
In hun afgelegde paân,
En hun krachten moedig wijdend
Aan een rustig voorwaart gaan.

Ja, het is een dag van zegen,
   Als m'een jaarkring heeft doorleefd,
En op 's levens distelwegen
   's Hemels gunst tot balsem heeft.
Balsem die de pijn kan streelen
   Van den opgescheurden voet,
En de raauwe wonden heelen
   By de stelping van het bloed!

Ja, het is een dag van vreugde;
   't Is, te recht, een blijde dag!
En wie ooit zich des verheugde
   't Is de Moeder, die dit mag:
't Is de Gade, door wier liefde
   De Echtgenoot zich zalig weet,
Die, wat ooit in 't leven griefde,
   In haar aanblik 't al vergeet.

Welk een stof tot vreugdevieren,
   Als hy aan den Jaarfeestdisch
Dien zijn huwlijksloten sieren,
   Met haar aangezeten is!
Als ze op zooveel rozenwangen
   Welvaarts blosjen ziet ontgloeid,
En elkaâr aan de oogen hangen,
   Waar de ziel in overvloeit!

Neen, deze aarde, wie 't moog wanen,
   Is geen barre wildernis.
Neen, daar zijn ook vreugdetranen,
   Zeegnend als de daauwdrop is.
't Zijn niet altijd doornepaden
   Van het wiegjen tot aan 't graf;
Donzig mosch en klaverbladen
   Wisslen soms ten vloerkleed af.

Zonneschijn vervangt den regen;
't Heldre blaauw, de donkre lucht;
Maar in beide ligt Gods zegen
Voor de in bloei besloten vrucht.
Naar de Hemel 't nuttig oordeelt,
Slaapt de wind, of woedt de orkaan.
Niet die geen is 't mildst bevoordeeld,
Die nooit storm heeft doorgestaan.

't Lot is veiligst God' bevolen,
Die ook 't muschjen gade slaat.
De aardsche zwerver kan niet dolen,
Die zich op zijn zorg verlaat.
U die leiding af te smeeken,
Meer vermag de vriendschap niet;
Maar het strekke uw hart ten teeken
Van de zucht die 't mijne u biedt!

Wat zijn wenschen! Weet de blinde
Wat den weg hem 't veiligst maakt?
Neen, geen nood, geliefde Vrinden,
Want de wacht des Hemels waakt!
Moge u de aard dan zijn ten Eden,
Zij het storm of zonneschijn!
En het kroost, Hem afgebeden,
Rozen zonder doornen zijn!

D e n 12 v a n L o u w m a a n d
1820.

Aan Hare Majesteit,
By de herstelling van prinses Marianne uit hare krankte in 1821.*

Niet aan den voet van Neêrlands Koningin,
Op 't Rijksgestoelt' met Vorstenpracht omgeven;
Neen, tot het hart van WILLEMS Gemalin,
Door deugd nog meer dan Vorstlijk bloed verheven: -
Niet met den toon van 't luide feestgewoel,
In d' algemeenen galm der vreugd verloren;
Maar uit een hart vertederd door 't gevoel,
Waagt thands mijn stem den Hofwand door te booren.
Of zou een ziel, door moedervreugd en smart
Geslingerd als de golf in stormgetijden,
Niet deelen in 't beklemmen van uw hart?
Niet in de vreugd, gevolgd op zoo veel lijden?
Doorluchte Vrouw! - ô Ja, het geen gy leedt,
Is my bekend die telg op telg moest derven;
Ja, 't wee dat u den boezem open reet,
Vernieuwde my het schouwspel van hun sterven.
Geen Vorstenrang, geen flonkrend throonfluweel,
Heeft iets dat u die angsten kon verzachten,
Die moeder zijt, en moeder zoo geheel,
In trouw beproefd en Kristlijk plichtbetrachten.
Geen hart zoo koel, dat niet, met u verplet,
Met u gevreesd, gehoopt heeft, en - gebeden!
Heel Neêrland is in 't stille zielsgebed
Voor 's Hoogsten throon vertrouwend opgetreden.
Uw lijdzaamheid, uw onderworpen wil,
Uw moedersmart vond daar omhoog erbarmen;
De Hemel wenkte, en 't woest verderf stond stil,

* Gedichten, 124.

En liet den prooi ontzinken aan zijne armen.
Dacht ik me u soms by de aangebeden spruit
In hijgende angst en nooit bevredigd staren,
Ik weet het, wat die doodsangst in zich sluit,
En hoe zy 't bloed dan stolt in hart en aâren!
ô Ware er dan in zulk een uur van smart
Geen hoop op HEM die heerscht op dood en leven; -
Geen hooger stem voor 't scheurend moederhart
Dan wat deze aard en wat ze omvat, kan geven: -
ô Ware er dan geen zetel ginds om hoog,
Waarvoor ze in nood vertrouwend neêr kon knielen; -
Geen Redder, waar nooit droeve henen vloog
Of voelde 't hart met moed en troost bezielen; -
Wat wierd van haar die 't telgjen lijden ziet
Waarin zy leeft, waarin zy zich voelt sterven!
Ach! waar ooit dolk eens stervlings borst doorstiet,
Dees wreede smart waar wreeder duizendwerven.
Maar de Almacht zendt haar reddende Englen neêr;
Geloof en hoop vond in Haar oog ontfermen:
Geen tranen toen dan vreugdetranen meer!
Zy schonk het kind zijn oudren weêr in de armen.

* * *

Luik thands weêr op, geliefde Lentebloem!
Herneem op nieuw gezondheids rozenkleuren;
Groei als voorheen, uw Oudren lust en roem,
Na 't bangste wee en pijnlijkst hartverscheuren!
Gezegend zij u-zelve 't bang gevaar,
Doorworsteld op den wenk des Albehoeders!
Gezegend zij de smart, hoe plettrend zwaar,
Die 't voorbeeld schonk der tederste aller moeders!
Vergelde uw heil, uw voorspoed en uw deugd,
Haar duizendvoud de tranen die zy plengde;
En 't leven strekk' tot haar onstoorbre vreugd,
Dat de Almacht u op haar gebed verlengde!
Het Hollandsch hart dat Deugd steeds hulde biedt,
Staart op den throon, haar thands ten wijk verkoren,

En 't rijpend kroost dat op dat voorbeeld ziet
Zal eenmaal weêr aan God en deugd behooren. -

* * *

Verheven Vrouw! plante uw geliefde spruit
Den zegen voort dien wy in U genieten;
En tot Gods hand (eerst spade) uwe oogen sluit',
Doe ze U geen traan dan die van vreugd ontvlieten!

Op de afbeelding van onzen dierbaren oudsten zoon.*

Ach! waar dien lippen spraak gegeven,
En troff zijn stem mijne ooren nog!
Maar neen! die trekken zonder leven
Zijn enkel hart- en zinbedrog!

Ach, zag dat oog mijn tranen vlieten,
En trof zijn oor mijn rouwgeklag,
Zijn blosjen zou gewis verschieten,
Verdwijnen zou zijn hemellach!

Ja, waar dien lippen spraak gegeven
En licht aan 't oog dat op my ziet!
Hy kwam my wis in de armen zweven
En riep my toe: 'ACH, WEEN ZOO NIET!'

* Gedichten, 146.

Ja, 't is die mond, - die zelfde trekken, -
Dat voorhoofd, open als de dag,
Waarop zijn hart zich plach te ontdekken,
De spiegling van zijn ziel op lag!

Ja, 't zijn die zachtheid stralende oogen.
't Is de eigen schuldlooze Englenlach,
Waarmeê hy, by zijn wieg gebogen,
Zijn beê voor God te staamlen plach.

Getrouwe beeltnis des betreurden,
Als staamlend knaapjen nagebootst,
Ach, zoo de tijd uw verw ontkleurde,
Toch schenkt uw flets gelaat my troost.

Den blik aan dat gelaat gekluisterd,
Verplaats ik my in 't lang voorleên,
En 't schijnt of gy my tegen fluistert,
En troostrijk huppelt om my heen!

Ja, toen, toen waart ge als spelend wichtjen
Gelukkig, boven peil en maat!
Nog tuigt dat sprekend aangezichtjen,
Een hart daar Englenvreugd in slaat.

Dan ach, die hemel werd betogen;
Maar nooit de hemel in uw ziel:
Want de Almacht hieldt gy steeds voor oogen,
Hoe zwaar u ook het lijden viel!

Vroeg ging des lijdens school u open,
En dubbel leed ik in uw smart!
Maar leerde u op den hemel hopen,
En dulden met een lijdzaam hart!

Hier waart gy in dees school van lijden
Uw zwakke moeder reeds vooruit:
Wel u, wien na 't doorworsteld strijden
De Hemel zich zoo vroeg ontsluit!

Ja, gy waart waard my voor te treden,
Die in den wrangsten tegenspoed
Uw oudren zalfde wat zy leden!
Uw moeder 't voorbeeld schonkt van moed.

Ja, gy waart zulk een voorrecht waardig,
Die, moedig in de wreedste pijn,
Steeds tot den wil des Hoogsten vaardig,
Haar leerde in God gerust te zijn!

Thands zijt gy al dat leed ontheven;
En, rein door Jezus offerbloed,
Is u het erfdeel daar gegeven
Waar 't Englendom u Broeder groet.

Hoe troostrijk is de blik naar boven,
Der moeder die naar 't weêrzien smacht;
Wat balsem is haar 't stil gelooven,
Wat licht, in 's warelds jammernacht!

Ja, beter, u op aard te derven,
En nageweend tot aan mijn graf,
Dan dat, mijn dierbre, een spader sterven,
U spader 's Hemels vreugde gaf!

ô Blijve ik dan niet troostloos weenen,
Ik, die toch zonder hoop niet schrei,
Maar eenmaal, 't zalig, blijd' hereenen,
Om Jezus offerbloed verbei!

In het album van den heere Hoffman von Fallersleben.*

Wanneer gy weêrgekeerd naar eigen Vaderland.
De moeder die u toeft met uitgerekt verlangen,
Uw weêrkomst zeegnen hoort van 't afgelegen strand,
En tranen van geneugt' ziet paarlen op haar wangen;
Breng dan ons beider groet die blijde moeder toe!
Wy weten wat het zegt, een dierbren Zoon te derven!
Wy weten hoe het hart by 't afzijn is te moê;
Maar mochten 't zalig zoet des weêrziens niet verwerven.
Ik meet haar moedervreugd thands by mijn smarten af!
Des Ongezienen hand geleide u allerwegen:
Blijve op des levens reis, de deugd uw wandelstaf,
En uw bezitting, 's Hemels zegen!

1821.

In het album van den weleerwaarden heer Outhuijs.*

Aan Heiland, Vorst, en plicht en Vaderland,
Door afkomst, hart, en huwlijkssnoer verpand,
Miskenne ik niet wiens dichtpen, leer, en leven,
Van 't zelfde vuur 't volstandig kenmerk geven;
En, vraagt ge een blijk, ô Outhuijs! van mijn hand,
Zie daar mijn naam by Vriend en Kunstverwant
Ten achtingsblijk welmeenend aangeschreven!

1821.

* Gedichten, 174.
* Nagelaten Gedichten, 157.

Aan mijn echtgenoot op zijnen verjaardag*

Gelijk, ten prooi aan 't stormgeweld,
De matte scheepling op de baren,
Die ieder dag als laatste telt,
En vruchtloos naar behoud blijft staren;
Wanneer hem na de bangste nacht,
In nood en doodsangst doorgebracht,
Op eens de duistre nevels scheuren,
En 't groen der kust hem tegenlacht,
Betint met Febus rozenkleuren:

Zoo rijst voor my, zoo onverwacht,
Deze uchtendzon aan 's hemels kimmen:
Nooit had mijn moedloos hart gedacht
Haar weêr met U te zien ontglimmen:
Dees dag, mijn Gâ, nog aan uw zij',
In de onverstoorbre harmony
Van 't zaligste gevoel te vieren!
Of dit zoo blijde feestgetij
Nog met mijn dichtloof op te sieren!

Het is zoo. Dank, ja dank betaamt
Mijn hart, ô Gever aller gaven!
Dat, by uw weldaân, diep beschaamd,
Zich nog aan zorgen blijft verslaven.
Het is zoo, ja, mijn dankend hart,
Dat zoo veel heils deelachtig werd,
Moest in mijn borst van vreugde huppelen;
En toch, vermeesterd door de smart,
Voel ik mijn oog van tranen druppelen.

* Gedichten, 128.

Ach! heeft mijn ziel zich niet gevleid
Dees blijde morgen te zien rijzen,
Hoe moet de vreugde en dankbaarheid
In 't lofgezang Gods goedheid prijzen!
Hoe moest ik, van Zijn trouw gewis,
Mijn wil, die enkel blindheid is,
Steeds meer en immer meer verzaken;
Gerust, dat hoe het God besliss',
Hy 't met Zijn kindren wel zal maken!

Helaas! wat zijn wy blind in 't lot!
Hoe kwelt verbeelding ons met schimmen!
Hoe wisslen smart en vreugdgenot
Als wolken af, aan de avondkimmen!
Wy vreezen, en - het is om niet;
Wy hopen, en - het droombeeld vliedt!
Want anders had Gods raad bevolen.
Hy slechts, die op den Hemel ziet,
Kan nooit in zijn verwachting dolen!

Welaan dan, danken wy te saam,
Mijn Ega, voor uw dierbaar leven;
En torschen we in des Heilands naam
Wat Hy ons zal te torschen geven.
Niet om ons-zelf is 't leven zoet,
Na zoo veel smart en tegenspoed,
Met wat my nog het hart blijft prangen;
Maar, 't is een onwaardeerbaar goed,
Van 's Hemels liefde in leen ontvangen.

Ja, waard is 't leven, dat men 't mint
Om 't aan een dierbaar kroost te wijden!
Wie zou niet leven voor zijn kind? -
Niet alles voor zijn welvaart lijden? -
Ach! wie vervangt ooit hier beneên
De Moeder die zijn eerste schreên,
Den Vader die zijn gang moet stieren
En hem op de aardsche aanloklijkheên
In God moet leeren zegevieren?

ô Dank dan, eeuwig dank en lof,
Zij d' Ongezienen opgezonden
Die, wat ons ooit op aarde trof,
Steeds balsem goot in onze wonden!
Ja, dank zij Hem die 't leven deelt,
't Geboorte- en stervenslot beveelt,
Dat wy nog danken op dit heden,
Daar 't windtjen reeds door 't grafloof speelt
Van duizenden, ons voorgetreden.

Wat dan de Algoedheid ons bestemm',
Geen kommer mag ons 't hart beknellen:
Verlies en onspoed voert tot Hem;
Maar voorspoed grijpt naar waterbellen!
Of heeft mijn ziel vergeefs geleên
In de oefenschool ter tegenheên,
En zou ik wanklen in 't vertrouwen;
En, daar ik zonder hoop niet ween,
Die hoop niet op Gods Liefde bouwen?

ô Ja, wat ook Zijn wil gebiedt,
Den Kristen voegt het lijdzaam volgen.
Hoe veel, wat smartlijk zielsverdriet,
Heeft reeds het meir des tijds verzwolgen!
Dan, 't was niet vruchtloos doorgestaan;
Al wat ons trof op 's levens baan,
Is zegen, weldaad, in mijne oogen:
En Hy die 't ons heeft opgelaân,
Had onze krachten afgewogen!

Welaan dan, moedig voortgetreên,
En God' de toekomst opgegeven!
Hy voere ons dwars door doornen heen,
Naar 't Vaderland waar we eeuwig leven!
Hoe hobblig dan ons pad ook zij,
Bevoorrecht nog, die zoo als wy,
Te midden van die doornestruiken,
In weêrwil van het stormgetij,
Het liefste plantjen zien ontluiken!

Wat ook de vlaag verwoesten moog,
Dat blijve ons 't pand van 's Hoogsten zegen!
Zijn bloei, bewaakt van 't Alziend oog,
Besproei' de zachtste hemelregen!
Geen giftdamp dring' zijn kelkjen in:
Zijn kroon genaak geen wesp of spin:
De storm ontzie zijn teedren stengel!
Zoo zien wy 't eens by Gods gezin
Herbloeien als een juichende Engel!

Geliefde! zij dan dit Uw feest
Met dank begonnen en besloten!
Hy, die en hart en ziel doorleest,
Zal dit ons offer niet verstooten.
Van elke gift, is 't blij genot
De reinste hartedank by God:
ô Danken, smeeken wy te samen!
De milde Heerscher over 't lot
Zal ons vertrouwen nooit beschamen.

Leyden, den 7 September 1822.

Herinnering aan den doop onzer Israëlitische vrienden. Op den 20 October 1822.*

Stille tranen van aanbidding, die in 't overstelpt gevoel
My, de onwaardige, gebogen voor des Hoogsten Gloriestoel,
Zalvend zijn als balsemdroppen uit de Gileadsche vrucht:
Stille tranen van aanbidding, stroomt, en geeft my 't harte lucht!
Arm is alle taal aan woorden, in de diepe zielenvreugd:
Want, hoe zullen klanken 't uiten, hoe zich 't hart in God ver heugt?
Neen, my mag haar bron niet baten, en ik sta er dorstend by;
Want geen woorden kunnen schetsen wat de vreugd des hemels zij.
Hoe, hoe zal het loflied rijzen uit des stervlings zwakken toon?

* Gedichten, 46.

Hoe, het stof der aard genaken tot des Ongenaakbren throon?
Maar het kindeke in zijn eenvoud, dat niet meer dan staamlen kon,
Werd niet liefdloos afgewezen, naadrend tot de Levensbron; -
Maar het kindeke in zijn eenvoud werd gedoogd aan 's Heilands voet,
En zijn lisplend lofverbreiden klinkt den Hemelkooren zoet.
Laat dan 't staamlend kind U naadren, ô mijn Heiland en mijn Heer!
Zie ontfermend, zie meêdoogend, op mijn smartlijke onmacht neêr!
Gy, die uit den mond des zuiglings U het loflied hebt bereid,
Wil genadig op my afzien in mijn diepe onwaardigheid!
Wil den danktoon niet versmaden, dien U 't needrig harte biedt
Dat Ge een voorsmaak van uw Hemel op deze aarde smaken liet!

Zoo bevoorrecht, zoo verwaardigd met dit blijk van uw genâ,
Hoe beschamen my de blikken die ik in my-zelve sla!
Hoe, hoe durf ik tot U naadren, daar my ieder uur verwijt
Dat Gy my by elken hartklop, alles niet in alles zijt!
Ik bevoorrechte, ik verwaardigde, in den nooitvergeetbren dag
Die het woord van uw beloftnis aan uw kroost bevestigd zag,
Mocht het blijde feest getuigen, dat met aller Englen groet
Werd verwelkomd en gezegend by de bron van 't Hoogste goed!
Neen, geen worm der nietige aarde was dat hemelsch schouwspel waard,
Maar 't verheerlijkt beeld des Scheppers, om Zijn voetschabel vergaârd.
En Gy, Vader, zoo lankmoedig met uw zwak en zondig kroost,
Deedt my deze weldaad smaken, zoo vol zegen, zoo vol troost!
Ja, ik mocht getuige wezen van de waarheid van uw woord;
Waarheid, die nog stand zal houden als deze aarde in asschen gloort!
Waarheid, die door 't diepe duister, saamgeheveld om ons hoofd,
Reeds de heldre toekomst opent, die de middag ons belooft!
Waarheid, die de onfeilbre Godspraak aan 't aartsvaderlijk geslacht
Tot berusting, tot vertroosting in den dag des kommers, bracht!

Dierbaar Drietal, dat mijne oogen in Gods tempel zag geknield,
Met den Geest van Licht en Waarheid, met den Geest uit God, bezield!
Gy wier blikken, vol van hemel, naar des Heilands throon gericht,
Met reikhalzend zielsverlangen naar HEM, bron van 't eeuwig Licht,
De onmiskenbre vlam ontvonken van een ziel, voor HEM ontgloeid,
Wiens geheiligd bloed voor allen by het kruis is neêrgevloeid,
Met de glans van Gods genade spiegelend op uw gelaat
Scheent Gy my een drietal Englen in het stralend lichtgewaad;

Scheent Gy my niet meer aan de aarde, aan het stof niet meer, verwant:
Maar in hooger kring te zweven naar des Kristens Vaderland.
ô Hoe volgde ik U van verre, aan my-zelv geheel ontvoerd!
U, met d' eigen band in Jezus, eeuwig met my saamgesnoerd!
Hoe verdween my de ijdle wareld als een stofwolk in 't verschiet,
By de kracht van Gods genade, die Zijn gunst me aanschouwen liet!
Zalig, riep mijn ziel in zuchten voor het oog der Almacht uit,
Zalig, wien zich zoo de hemel, zoo des Heilands arm ontsluit!
Zalig, ja, wien 't waar' gegeven, in dit heilrijk oogenblik
De oogen voor het licht te sluiten in den jongsten stervenssnik!
Ja, welzalig mocht hy heeten, die na 't zuivrend doopselvocht,
Van zijn zonden afgewasschen, in Gods vrede ontslapen mocht!
Die van uit dees Tempelmuren d' eeuw'gen Tempel binnentrad,
En, naar geen bedorven wareld weêr te rug te keeren had!
Zalig, ja, maar eindloos meerder wien de Heiland waardig vindt
Het verbond, met Hem gesloten door het weêrherboren kind,
Aan heel de aarde te doen staven, 's afgronds vijandschap ten trots!
ô Dit voorrecht zij het uwe, dierbare uitverkoornen Gods,
Sta, Gy tweetal Isrels zonen, sta Gy moedig in den strijd;
Zij uw leven, zij uw sterven uw' Verlosser toegewijd:
Heb gy alles veil op aarde voor des Heilands naam en eer!
Zegt het iets, voor Hem te sterven, Hem te leven zegt nog meer.
Hem te leven - in een wareld, die Zijn kruis veracht en bloed,
En Zijn heilgenâ durft smaden in den dolsten overmoed.
En Gy, Isrels dierbre dochter, thands mijn Zuster! Zuster? Ja,
Dierbre Zuster in den Heiland door Zijn reddende Genâ
Teêrder dan door bloedverbintnis, is mijn hart aan U gehecht;
Die my in het hart mocht lezen, zou gevoelen wat dit zegt.
Wel u, dat geen ijdle wareld u de ziel in strikken ving,
Maar het goede deel de keus was, daar geheel uw hart aan hing!
Wel u, dat ge u begenadigd, aan de zij' van dien gy mint,
Van het donker pad der dwaling op den weg des levens vindt!
Gy ook wist het, Gy gevoeldet, welk een strijd u wachten kon;
Maar, wie streed ooit voor zijn Heiland, die met Hem niet overwon?
Stille Godsvrucht, Kristenplichten, Hoop, Geloof, en Liefde en Trouw,
Waar de plicht ooit roept tot strijden, zijn de wapens van een vrouw;
ô Met die zult ge overwinnen, en beschamen die het waagt
't Heilgeloof der uitverkoorne die het merk van Jezus draagt,
Naar de wijsheid dezer dagen die den Kristen dwaasheid is.

Aan te randen met versmading, tot des Hemels ergernis.
Of - zoo hooger nood mocht rijzen, waakt de God die sterkte geeft!
't Leven offren is geen sterven, als men in zijn Heiland leeft.
Bidden wy slechts, door Genade pal te staan by wat geschied':
Kracht en moed zijn uit den hoogen; in den zwakken stervling niet.

Dierbare afkomst des Getrouwen die in blijde hoop ontsliep,
En dien de Almacht-zelv tot staving van zijn hecht vertrouwen riep;
Ja, gewaardigde te toetsen door de hoogste Vadersmart,
En gereed vond op Heur wenken, met een onderworpen hart
't Eenigst pand van zijn belofte, waar zijn hoop te niet meê ging,
Hem ten offer toe te wijden van wiens goedheid hy 't ontfing!
ô Hoe ziet het op U neder, U, het kroost hem weder waard,
Thands door Gods Genâbedeeling tot het overschot vergaârd
Dat zich Jezus heeft geeigend by de lamm'ren van zijn stal!
ô Hoe heet zijn Lied U welkom in het Englenvreugdgeschal!
ô Hoe mengt hy thands zijn beden met uw beden onder een
Voor zijne afgedwaalde telgen die nog op den doolweg treên!
Dankend, dat de goede Herder, die Zijn leven heeft gesteld
Voor de wijdverspreide kudde die Hy tot de zijnen telt,
Met het overschot in Isrel, u, door Zijn genadekracht
Langs Zijn duistre wonderwegen op den weg des levens bracht!

ô Geliefden! wie hy zijn moogt die zich onbedacht vermeet
d' Ondoordringbren raad te gissen dien alleen de Hoogste weet,
My spreekt slechts één stem in 't harte, door Geloof gewekt en Hoop,
En me in 't oogenblik bevestigd van uw zaalgen Kristendoop.
Ja, de beden stegen opwaarts en zy zijn verhoord by God!
Hy, die 't hart als wasch kan kneeden, en bestuurder is van 't Lot,
Hy, Hy zal zijn Geest gebieden over velen die gy mint,
En den sluier eenmaal heffen die het kortziend oog verblindt.
Zien wy, in die hoop bemoedigd, blijd de toekomst in 't gemoet!
Toeven wy, met stil vertrouwen, biddende aan des Heilands voet!
Jezus kent Zijne uitverkoornen en Zijn liefde is onbepaald;
Ja, Hy zal U de uwen schenken daar zijn bloed voor heeft betaald.
Durv' de dwaas, die steeds veroordeelt naar bedriegelijken schijn,
Vonnis over broedren vellen die, als Hy, Gods kindren zijn,
Als waar niet de gaaf des Geestes werking van een enklen wenk,
Als of hy nog iets kon derven, wien zijn God genade schenk'!

Wierd niet die ter elfde stonde tot den arbeid was genood,
Even zoo als hy vergolden, die van 't vroegste morgenrood
In des Heeren wijngaard zwoegend, heel de middaghitte droeg?
Geen verdiensten mogen baten, maar Genade is elk genoeg!
Ja, Genade, vrij geschonken aan d' afhanklijke in het slijk;
Deze maakt ook d' armsten zondaar met het bloed van Jezus rijk;
Deze-alleen kan toegang geven, waar geen toegang voor ons bleef
Sints de schuld der eerstgeschaapnen hen uit Edens hemel dreef:
Niet den Kristen werd zy eenig als Gods gunstling aangeboôn;
Niet voor enklen vloot de bloedstroom van Zijn éńgeboren Zoon!
En Gy lievlingsvolk des Heeren, uit wier bloed Hy 't stof kleed nam;
Telgen van den Vriend Jehovaas, waar Hy-zelf by nederkwam;
Nederkwam met die beloftnis waar 't heelal in werd behoed;
Gy, gyzoudt...? Neen, ook uw schulden zijn door 's Heilands dood geboet.
Ja, gy zult, gy zult verlost zijn; want de God die 't leven is,
Wil de dood niet, maar het leven, leven en behoudenis!
Hy, die Isrel heeft gezegend, blijft in eeuwigheid zijn God,
Schoon 't bestemd zij, dat zijne afkomst omzwerft in eens ballings lot,
Dat zy 't loon der wederstreving en des afvals boetsmart lijdt!
Is den Vader 't kind niet dierbaar dat zijn liefdezorg kastijdt?
Zien wy slechts naar Moäbs velden; schoon ook Isrel God vergeet,
't Mocht aan Balak niet gelukken dat hy 't daar vervloeken deed!

Heil'ge Godspraak uit den hoogen, uw vervulling, ja, spoedt aan!
Heiland! ja, uw kerk op aarde zien wy 's afgronds macht weêrstaan.
Heerlijk zal zy zegevieren op des Satans woede en list.
Ja, Gy zult de kracht gebieden die des Boozen strijd beslist.
't Licht der Waarheid is aan 't klimmen; want de heldre morgenster,
Al ons uitzicht, ons verlangen, blinkt ons schittrend toe van verr';
Ga zy op voor aller oogen, straal zy door tot aller ziel,
Dat heel de aarde, in één verbintnis, voor den naam van Jezus kniel'!
Dank en Lof zij God gezongen, die het overfloersd gezicht
Als van lieverlede ontsluiert voor Zijn onverganklijk Licht!
Dank en Lof zij God gezongen voor de gift van ZIJN Genâ,
Dat Hy 't Wicht in Bethlems kribbe, dat Hy 't Lam op Golgotha,
Dat Hy d' uit den dood verreezne Jood en Heiden kennen doet,
En erkennen voor den Heiland die hen weêrkocht met Zijn bloed!
Lof en Dank zij God gezongen, dierbaar drietal, dat ook Gy
Tot het overschot behoordet, naar het woord der Profecy! -

Dat de Heiland, dien we aanbidden, ook uw God en Heiland is! -
Dat wy met u mochten danken in die zielsverbintenis! -
Ach, wat zeggen Vriendschaps banden, hoe belangloos ook en dicht,
Als de grond van haar verbonden in het vlottende aardsche ligt!
Ja, wat zeggen Vriendschaps banden waar het echt Geloof niet bindt,
Waar de broeder niet zijn broeder met de Hoop in Jezus mint!
Wel ons, dat het uur van scheiding niets vermag op dezen knoop!
Wy, die één zijn in verwachting, één in uitzicht, één in hoop,
Leggen met het vlotte leven dien vereeningsband niet af;
Lang of korter reisgenooten op den pelgrimsweg naar 't graf,
Zullen we eeuwig broeders blijven, eeuwig zusters in den Heer!

Ja, ik stort my in aanbidding, ALMACHT, aan uw voeten neêr;
Door het diep besef verpletterd van onwaardigheid en schuld,
Maar bemoedigd, dat Ge, ô Heiland, d'eisch des Rechters hebt vervuld;
Maar bemoedigd, dat Ge ook immer, en, naar elk Genâ behoeft,
Voor den zondige zult pleiten wien zijn diepe schuld bedroeft.
Ja bemoedigd, dat Ge aan 't kruishout voor uw woeste beulen badt;
Voor weêrspannige verblinden ook erbarming over hadt; -
Dat Gy wien we als Rechter beiden, onze Midd'laar zijt by God;
Onze broeder waart op aarde, deelgenoot in 't sterflijk lot; -
Dat Gy met bedrukten weendet, droeven troost hebt toegezeid,
En den moorder, tot U keerend, toegang tot uw heerlijkheid!
Wat zou dan de ziel nog boeien aan het ijdle hier beneên?
Wat den Kristen doen bezwijken onder 's levens tegenheên?
Wat zal dien de wareld wezen, die zijn ziel behouden mocht;
Die den Heiland heeft gevonden, toen hy Hem in oodmoed zocht;
Dien Zijn bloed van erfsmet waschte, dien Zijn brood en ziel gevoed,
En de bekerteug gelaafd heeft, tot gedachtnis aan Zijn bloed?

ô Geliefden in den Heiland! wat zal 't machtelooze woord,
In het diep gevoel van onmacht stervend op der lippen boord, -
Wat, wat zouden Englentongen melden van die zaligheid
Die het echt geloof in Jezus, reeds op 't aardsche pad, verspreidt!
Maar wat zal het daar eens wezen, waar 't Geloof aanschouwen wordt
By de volheid der Genade, op Gods kindren uitgestort!
ô Wat zal het daar eens wezen, waar we in 't onverganklijk licht
Onzen Redder zullen naadren, zien, van aan- tot aangezicht; -
Dat Jeruzalem betreden, uit den hemel neêrgedaald,

Van geen maan of zonnebollen, maar van 't licht des Lams bestraald!

Kom, Gy blinkende uchtendsterre, Davids Wortel en Geslacht,
ô Vervang' welhaast uw schittring deze diepe wareldnacht!
Ja, wy dorsten; kom, Erbarmer die ons 't Levend water biedt;
Schenk densmachten de uit uw volheid; immers schenkt Gy 't ons om niet.
Wat, wat hebben wy te geven, arme zondaars uit het stof?
Onze dank is U onwaardig; nietig, zondig, onze lof.
Dan zelfs, als we, om hoog verheerlijkt, juichen in uw Englenkoor,
Schenkt Gy nog uit loutre erbarming aan ons hallellied gehoor.
En - uw Liefde kan gedoogen dat ons zoo onheilig hart
Toevlucht neem tot uw vertroosting in den prang der aardsche smart! -
En - uw Grootheid kan het dulden, dat ons, nog aan de aard geboeid,
Uw zoo zoete naam, ô Jezus, van de onreine lippen vloeit!
ô Gy zult dan niet verstooten die, met diepe zielevreugd,
Om 't verbreiden van uw glorie, zich met de Englen meê verheugt; -
Zich verheugt dat uw beloftnis die met de aard een aanvang nam,
In het Nageslacht vervuld wordt van den Godsvriend Abraham.
Moge eens de afkomst diens Getrouwen, talloos als het stof der aard,
Toebehooren tot de kudde die des Herders staf vergaârt!
ô Hoe zal dan 't loflied rijzen, als het Wichtje uit Bethlehem
Ons als Koning zal beheerschen in 't beloofd Jeruzalem!
ô Hoe zal 't Hozanna klinken in den blijden welkomgroet!
Hoe Hem 't Hallellujah stijgen die het menschdom heeft behoed!
Spoed gy aan, ô dag der dagen! Kom, Gy Heer en Heiland, kom!
Reeds, reeds juichen wy U tegen met heel 't zalig Geestendom!

Ten verjaardage van onzen jongsten zoon.*

Waar, waarom is my 't hart zoo week?
Van waar dees teedre ontroering?
En waarom klinkt mijn toon zoo dof,
By zoo veel vreugd- en dankensstof,
En klimt niet op ten hemelhof
In blijde geestvervoering?

Ach, zoo mijn vreugd niet luide klinkt
In schelle jubelzangen,
Zy is het die my 't hart doorweekt;
Zy is 't die uit mijn zuchten breekt,
En uit de stille tranen spreekt
My drupplende op de wangen!

Mijn knaapjen! Hoe? dees vreugdedag
Zou prijken aan de kimmen,
En ik hem niet met dankend hart
(Te midden van de ontelbre smart
Die steeds vergeefs bestreden werd,)
Met teedre vreugd zien glimmen?

Mijn knaapj', ons dierbaar om U-zelv',
En dierbaar nog daarboven
Om de onvergeetbre beeldtenis
Die in Uw beeld doormengeld is,
En die ons by het hardst gemis,
Gods Vadergunst doet loven!

* Gedichten, 135.

Met ieder opslag van uw oog
   Herroept gy ons uw broeder; -
Met ieder klankjen van uw stem
Herroept uw lieve mond ons hem:
En, wat my ook het hart beklemm',
   Dit's zegen voor uw Moeder.

Met ieder zuchtjen van uw ziel
   Herinnert ge ons zijn deugden:
Met ieder blijk van kindermin,
Neemt ge, als hy plach, het hart ons in;
Herroept gy ons zijn eenvoudszin,
   En teelt ons hemelvreugden.

ô Denkt gy dat ik 't ooit vergeet,
   Hoe teder Hy u liefde?
Hoe menigmaal in de armen sloot?
En hoe, (nog zuigling op mijn schoot,)
Zijn mond u duizend kusjens bood,
   Als uw geween hem griefde!

En zou het me ooit vergeetbaar zijn,
   Hoe gy zijn teêrheid loonde? -
Vergeetbaar, hoe uw wankle voet,
Gewiekt met onweêrhoubren spoed,
Hem tegenvloog met kus en groet,
   En 't minnend hart hem toonde?

Neen! eer vergeet mijn ziel zich-zelv:
   Ik leef in dat voorleden.
En zou ik dan, mijn dierbaar kind,
In wien ons hart HEM wedervindt
Die ons zoo innig heeft bemind,
   Niet juichen op dit heden?

Maar 't is die zwijmelblijdschap niet
   Die hart bedwelmt en zinnen:
Niets heeft zy van die wareldvreugd,
Waarmeê zich 't zorgloos hart verheugt,
In 't blinkend rozenkleed der jeugd,
   Op welvaarts hoogste tinnen!

Aanbidding is zy in mijn ziel,
   En paart aan weemoeds zoetheid.
Zy stort zich uit in 't dankgebed;
En Hy die op mijn beden let,
En vreugd en droefheid perken zet,
   Aanvaardt haar in Zijn goedheid!

ô Wel my, dat ik leven mag,
   Om 't heel aan u te wijden:
't Gezegend zaad der Godvruchtplant,
Dat in u kiemt voor hooger stand,
Nog strooien mag met eigen hand!
   Wat is dan 't aardsche lijden?

Ja hy, die 't beeld zoo sprekend draagt
   Van d' u ontrukten broeder!
Mijn leven waar reeds uitgebluscht,
Had God niet u, mijns levenslust,
In wien onze aardsche schat berust,
   Geschonken aan zijn Moeder.

Als ik ten hemel opwaarts zie,
   Waar hy in 't zalig Eden,
Om Jezus wil, zijn heil geniet,
Vertrouw ik dat hy op ons ziet,
En soms het blijde Hallellied
   Verwisselt met gebeden.

Gewis! zoo eens ontslaapnen ziel,
Daarboven iets mag bidden,
Dan smeekt hy voor zijne Ouders troost,
En zegen op hun dierbaar kroost;
Dan troont zijn heilbeê onverpoosd
Gods zegen in ons midden!

Dan draagt hy u dien Vader op,
Die hem zoo liefdrijk leidde
Naar de eeuwig zaalge hemelstad;
En, schoon hy vroeg langs doornen trad,
Hem op dat distlig levenspad
Ten Hemel voorbereidde!

Dan bidt hy, dat die Opperheer,
Wien de Englenkoren dienen,
Die hoeders aanstelle op uw baan;
En, lacht u ooit verleiding aan,
Gy veilig in de wacht moogt staan
Dier hemelsche ongezienen!

Ach, hebt ge dan dien broeder lief,
Nog altijd lief, hierboven!
Gedraag u dan zijn beden waard;
En, zoo hy op dees zondige aard
Uit 's hemels vreugden op u staart,
Hoe zal hy de Almacht loven!

Ja, had hem God voor u gespaard
Ten voorbeeld en behoeder:
(Hy was dit waard te zijn, mijn kind,)
Gy hadt, en Vader, Gids, en Vrind,
Als 't graf uw Ouders asch verslindt,
Gevonden in dien broeder!

Maar ach! zoo hy u vroeg ontviel,
   Blijf, blijf aan hem gedenken,
Vertrouw, als hy, op God-alleen,
Niet op het ijdle hier beneên,
Dan moogt gy veilig voorwaarts treên;
   Uw lot hangt aan Diens wenken!

Op heden ziet gy 't tiende jaar
   Uws levensloops herboren!
Hoe pijlsnel vloog die vlotte tijd!
Zij de uwe steeds aan God gewijd;
Hoe ras hy ook daarhenen glijdt,
   Dan is hy nooit verloren.

De frissche Jeugd is na aan 't graf,
   Voor haar bedekt met bloemen:
De Grijzaart waggelt er om voort:
De kranke legert aan zijn boord: -
Wat stervling die aan 't stof behoort,
   Zal 't leven ZEKER noemen!

Dit aanzijn (neen!) is 't leven niet;
   't Is slechts de weg naar 't leven.
Wanneer gy dien met God betreedt,
Dan is het wareldsch leed geen leed;
Dan zijn wy op Zijn wenk gereed
   Dat leengoed weêr te geven.

Of u de voorspoed tegenlacht,
   Of 't oog u staat in tranen,
't Staat vast, dat alles wat ons treft
(Ofschoon de stervling 't niet beseft,)
't Godvruchtig hart omhoog verheft,
   Den weg tot God moet banen!

Zoo ooit op 's levens pelgrimstocht
Uw uitzicht mocht verduisteren,
Met God ontbreekt ons kracht noch moed;
Hy zal het licht zijn voor uw voet,
En, als de stormvlaag om u woedt,
Hy, legt zijn vaart in kluisteren.

Hoe menig bleef de heilweg vreemd,
Wien weelde en voorspoed blindden;
Daar droefenis en tegenspoed,
Den weg ten hemel zoeken doet,
En 't needrig en oprecht gemoed
Aan Jezus mag verbinden!

Gy weet wie 't veld met bloemen tooit; -
Met starrengloed de hemelen; -
Den waterstroom in ijsboei klemt; -
Den vogeltjens hun vlucht bestemt;
En 't vischjen dat den vloed doorzwemt,
Den streek, dien 't moet doorwemelen.

Gy weet het, wat de Heiland zegt:
'Gy gaat den musch te boven.'
Het woord van Jezus wankelt niet:
Mijn lieve zoon, wat ooit geschied',
Omhels de troost die Hy u biedt!
Blijf aan Zijn trouw gelooven!

ô Zoek het Hemelrijk-alleen!
Gy hoorde 't Jezus spreken:
Wie dat bejaagt, ontvangt gewis
(Hoe veel hy ook op aarde miss',)
Al wat in 't leven nooddruft is;
Niets zal hem ooit ontbreken.

Wy dragen u dien Heiland op;
ô Zij uw deel Zijn zegen!
Hy hoedde, en doe uw zeker staan:
En effene u de distelbaan,
Tot u de Hemel op zal gaan,
Ons door Zijn bloed verkregen!

1822.

Moedertroost.
Aan een vriendin.*

Als een lichtjen,
Blonk uw wichtjen
Slechts een oogwenk hier beneên.
Kort, maar lieflijk was zijn luister;
In dit ondermaansche duister
Spreidde 't blijdschap om u heên.

Naauw verschenen,
Is 't verdwenen,
Als een star by nacht verschiet.
Maar, zoo 't hier heeft uitgeflonkerd,
't Is slechts voor ons oog verdonkerd;
Voor den blijden hemel niet!

't Moest verdwijnen,
Pas aan 't schijnen,
Door geen aardschen damp omwalmd,
Om met onbewolkte stralen
Voor des Scheppers throon te pralen
Waar het eeuwig loflied galmt.

* Gedichten, 175.

Hoe verslagen,
Staak uw klagen,
Gy die 't lichtjen schonkt aan 't licht.
ô De hand die 't uitgebluscht heeft,
Biedt ook troost die 't harte rust geeft,
Dat zijn zucht naar Jezus richt!
1822.

Verjaringsgroet aan mijne veel geliefde vriendin, mevrouwe M.M. Tydeman.*

Wie zeegnend dit uw Feest begroet',
Het toejuich' met oprecht gemoed,
Het blij verwelkom' aan de kimmen;
Mijn hart deelt in der uwen vreugd,
En, in hun blijdschap meê verheugd,
Mag ook mijn zucht ten hemel klimmen.

Wat wenscht u dan het vriendenhart? -
Steeds vreugde, niet gestoord door smart? -
Wie zal zich zulk een beê vermeten? -
Hy die alleen op 't aardsche ziet.. -
Wie hooger opschouwt, waagt het niet,
Des warelds goed een schat te heeten.

De hemel mat het deel u af,
Van 's levens intreê tot aan 't graf;
Dat deel omvat gewis het beste.
Één wensch slechts staat de vriendschap vrij:
Dat de aarde u steeds de voorsmaak zij
Diens hemels dien Gods woord ons schetste!

* Nieuwe Gedichten, 122.

Geen zegen, dien dees wensch niet vat!
Geen bede die ooit vriendschap bad,
Rees uit een warmer hart naar boven.
Wie wensche of bidde op dit uw Feest,
Die 't beste u toewenscht, wenscht het meest,
En wat geen tijd of dood kan rooven.

1822,

Verjaargroet aan Meinard Willem Tydeman.*

In het lachendst Jaarsaizoen
Als Natuur gedoscht in 't groen,
Schittert met de rijke glansen
Van den boog aan 's hemels transen,
En de gloed van 't eêl gesteent'
In haar bruiloftstooi vereent,

In dat lachend Jaarsaizoen,
Als het oogverkwikkend groen
En de zang der filomeelen,
Lieflijk oog en ooren streelen,
En zich 't harte, hoe beklemd,
Tot een zoet genoegen stemt.

In dat lieflijk Jaargetij,
Als Natuur verjongd en blij,
Psalmzingt met de boschkoralen
Die des Scheppers lof herhalen,
Brak U de eerste morgen aan
Op des levens pelgrimbaan.

* Mnemosyne II, 359

Maar, looft bosch, en berg, en dal
   d' Opperheerscher van 't heelal,
't Aanzijn werd ook U gegeven,
   Om zijn' naam ter eer' te leven;
Ook U schonk hy 't levenslicht
   Ter vervulling van dien plicht.

Lieve Jongling, zie in 't rond:
   Welk een tooisel dekt den grond!
Wat onnoembre liefdeblijken
   Zien we in ooft en bloemen prijken!
Al dat onverdiend genot
   Stroomt ons uit de hand van God.

Zegenrijk als 't vruchtbaar land,
   Vrolijk als de bloemwarand,
Met den morgendaauw bepareld,
   By uwe intreê in de waereld,
Moog de levensweg U zijn
   By een zachten zonneschijn!

Wat zal zy die in het kind
   Zijn geliefde moeder mint,
Aan den eerstling van de zonen
   Die haar echtheil mag bekronen
Wenschen op den blijden dag
   Dat hy d' eersten Morgen zag?

Rijkdom? - Weelde? - Wee den dwaas
   Die dien ijdlen luchtdampblaas
Voor een wenschlijk goed zou achten,
   Of er duurzaam heil van wachten!
Wie om schat of weelde bidd',
   'k Wensch u zeekrer goed dan dit.

's Hemels zegen, waar ge ook treedt,
Rust van 't hart by vreugd of leed,
Kristenzin en Godbetrouwen,
Dat U op geen zand laat bouwen,
Maar berusten doet in 't lot
In het albestier van God!

Wat de zoon van David bad
Toen hy voor Jehovah trad,
Wat wy eenig moesten vragen,
Dit schenke U Gods welbehagen!
Wijsheid die ten Hemel leidt,
Schenke U hier reeds zaligheid!

Ja, ben ik U raad verplicht,
Hou den Hemel in 't gezicht!
Hy is 't eind van Uw bestemming;
Hy geeft troost by hartsbeklemming;
Aan die haven van de rust
Wordt al 't aardsche leed gesust.

Zoo moog (zij het niet dan spâ!)
Door de gunst van Gods genâ
U by 't afscheid van dit leven
Vredeslach op 't aanschijn zweven,
Die U na volbrachten plicht
Overvoert in 't eeuwig licht!

15 J u n y 1822.

Ter huwelijksverbindtenis van mejuffrouw Sophia Theodora Tydeman.*

Is 't waarheid, dat de huwlijksband
Gelegd wordt door de onzichtbre hand,
Die zon en maan
Hun vaste baan
Bestemd heeft aan de luchtgewelven?
Is 't waarheid, dat aan Liefde en Echt
Des Hemels hoogste zegen hecht;
Dat Hy in 't hartverbond een dieper rijkdom legt
Dan goud- of parelschat, uit mijn of zee te delven? -

Wie twijfelt? - Hemel! Ja gewis,
Uw Wil, die enkel weldoen is,
Schiep ons voor zegen zonder palen!
Geen Adam, prijkend met uw beeld,
Was rijk genoeg van U bedeeld,
Zoo lang hy onverzeld door Edens schoon moest dwalen.

De hartekenner die hem schiep,
Tot vreugd en tot genoegens riep,
Wist, wat hem, Vorst van heel deze aarde,
Ontbrak, om by den wareldstaf
Dien hem Zijn liefde in handen gaf,
Die gift te kennen in haar onuitputbre waarde.

Welaan, God wilde - en 't is volwrocht!
Daar staat de weêrhelft, die hy zocht
Met zulk een teedren boezemtocht,
Onwetend wat hy wenschte of derfde;
Daar biedt zy zich zijn oogen aan,

* Mnemosyne II, 399.

En 't scheen, toen hy haar beeld zag aan zijn zijde staan,
Of aarde en hemel beide een schooner lichtgloed verwde.

Thands, thands aanbidt hy eerst, van 't hoogste vuur bezield,
Nu hem een Ga ter zijde knielt!
Thands is hem eerst het aanzijn leven!
Thands zijn hem Edens schoone dreven,
Het oogverkwikkend lentegroen
Van 't rijk gezegend hofplantsoen,
En de onverwelkbre bloempriëelen,
Nu hy hun schoon met haar mag deelen,
Al wat zy Adam moesten zijn
By 's warelds eersten zonneschijn.

Die Hand, die enkel weldaân spreidt!
Die Wil, om zonder perk die weldaân uittestorten,
Blijft over 't menschdom uitgebreid;
Dien zullen de eeuwen nooit verkorten!
Die zelfde Wil houdt eeuwig kracht!
Van toen Jehovah 't schepsel dacht,
Eer Hy het licht te voorschijn bracht
Van uit des chaös zwarte nacht,
Was reeds het lot van 't aardsch geslacht
In d' eeuwgen Raad beslist, in 't Lotboek aangeschreven.
Van Eeuwigheid was reeds de band
Die ziel met ziel in de Echt verwant,
Door de Almacht saamgeweven.

Van dáár der droomen ijdelheid,
Waarin de mensch, zoo vaak door eigenwaan misleid,
Zich-zelv', zijn lot, zijn weg, onfeilbaar wil bepalen:
De Onzichtbare is 't, die ons geleidt
Waar ons 't geluk op aard verbeidt,
En Zijn bestiering zal niet falen.

Dan, 't is geen Echt om 't slijk der aard,
Waaraan des Hoogsten zegen paart;
Het is geen Echt,
Door God gelegd,

Die niet uit reine liefde in Godsvrucht werd gesloten.
Deze is de band, door God gesnoerd,
En die ons nader tot Hem voert;
Dees, deze-alleen maakt Echtgenooten.

ô Wel dan Gy, die, dus bezield,
Elkaâr ten deel in 't leven vielt,
En door Uw Echt tot God zult naderen!
En heil U, Oudren, die uw Kind
Om stille deugden ziet bemind,
En 't loon voor al Uw zorg in haar geluk moogt gaderen!
Een rozensnoer dat nooit verslenst
Maak' haar zoo zalig als gy 't wenscht!
Hem wien zy haar geluk betrouwt
Is Deugd, en plicht, en Godsdienst heilig:
En nimmer wordt een liefde koud,
Op deugds-aanloklijkheên gebouwd.
Met hem dan, wien ge als Zoon beschouwt,
Is haar geluk, haar welvaart, veilig.

Ja, heil U, Gy verëende Twee!
De Hemelvreê
Zal steeds uw huis, uw hart, bewonen!
Wie roeme in wareldschat of Eer,
Die Vrede is meer
Dan Keizerstaf of Vorstenkroonen.
Gezegend zij, en vroeg en spâ,
Dat uur, dat U vereent tot Echtgenoot en Gâ!
Leeft, eensgestemd van ziel en zinnen!
Ja, zijt het in de Vrede Gods;
Dan zult Gy, 't aardsche leed ten trots,
By elke wisseling des lots,
Elkander immer teedrer minnen.
Dan zult ge, onwrikbaar als de rots
Te midden van het golfgebots,
De zege op elken aanval winnen!

Maar, wordt mijn wensch voor U vervuld,
Geen onweêr zal uw pad verduisteren;

Geen wolkjen dat de Zon verhult,
Den Hemel van Uw Echt ontluisteren.
Uw weg, met frisch gebloemt' versierd,
Zal donzen roos en mosch bevloeren;
En ieder jaarfeest, dat gy viert,
Uw banden immer naauwer snoeren.

ô Roept dan soms by 't blij genot,
By 't juichen in 't gezegendst lot;
Herroept dan haar soms tot Uw harten,
Die, reeds bevrijd van aardsche smarten,
Wellicht onzichtbaar om U zweeft:
U, die dees Vriendendisch omgeeft!

Wat doe ik? mag ik snaren roeren
Waar langs de toon van weemoed trilt,
By 't algemeene vreugdvervoeren?
By 't feest van liefde en huwlijkssnoeren,
Waarby zich eigen leed
Vergeet,
En 't hart zijn bangste zuchten stilt?

Geliefden, neen; Uw vreugd
Verheugt
Het met U dankend hart, en 't klopt U juichend tegen:
En, zoo mijn toon U somber zij,
Hy is van ijdel siersel vrij,
En zingt Uw zalig hooggetij'
Als waarborg van des Hoogsten zegen.

Zelfs ons, wien 't duister levenspad
Zoo veel, zoo scherpe distels had,
Het hart zoo menigmaal gebloed heeft;
Wy zeegnen echter nog het uur
Waarop door 't Godlijk Albestuur
Onze eerste blik elkaâr ontmoet heeft.
Wy zeegnen echter nog den dag
Die beider lot vereenen zag!

Ook U genaakt het plechtig uur,
Dat ge U verbindt, het zoet en zuur
Te deelen, te genieten, samen.
Gods liefde zegene Uw verbond
Tot 's levens uiterste avondstond!
Mijn overstelpt gevoel zegt: Amen!

Leyden,
den 14den van Oogstmaand, 1822.

Ter nagedachtenis van den waardigen leeraar, Nicolaas Schotsman.

Zoo ploft op 't onverwachtst het onweêr neêr op de aard,
En velt des Landmans schat van beemd en vruchtboomgaard!
Nog kortlings sloeg hy 't oog vol blijdschap op dien zegen;
De hoop stond aan zijn zij', en loeg hem lieflijk tegen
By 't opgaan van den dag, maar, eer hy de avond ziet,
Is al zijn hoop en vreugd herstellingloos te niet.
Zal zich de droeve nu naar 't Alvermogen keeren
Die (naar zijn oog 't beschouwt,) dat onheil af kon weeren,
En vragen in zijn waan den Schepper andwoord af,
Waarom Hy weêr ontrukt wat Hy zoo mildlijk gaf?
Neen; denk hy slechts te rug aan 't geen hy zoo veel jaren
Van dien verwoesten grond en vruchtwarand mocht gaâren,
En, met een hart vol dank voor wat hy reeds genoot,
Zwijg' hy zijn' Vader stil in 't geen Zijn wil besloot;
Volzeker, dat wat lot ons op deze aard bejegen',
Hoe smartlijk het ons schijn', tot weldaad is en zegen!
Eens, eens lost de Eeuwigheid voor ons verklaard gezicht
Dat donker raadsel op by d' oorsprong-zelf van 't licht!

Hoe velen staan er thands door 't onweêr neêrgeslagen!
Ja, honderd, die in rouw, met twijflende oogen vragen

By d' omgeworpen tronk: Is 't waarheid dat hy viel?
Ik meê roep met hun uit, met diep geroerde ziel,
Zou 't waarheid zijn? Dan ach, hoe zou hy twijflen mogen
Wien menigmaal een hoop op 't smartlijkst heeft bedrogen
Op 't aardsche stof gebouwd, dat als een damp vergaat!
Doch, droeven, die verstomd by SCHOTSMANS doodmaar staat,
Hoe zou hier 't schreiend hart uw leedgevoel verzwelgen?
Zoo word' eens vaders dood beweend van dankbre telgen!
Uw tranen voegen hier, uw diep gevoelde rouw:
Wie leeft er die zijn dood die schatting weigren zou?
Weent, ongeveinsden, weent! uw tranen zijn hem hulde,
Die met zoo warm een hart den Leeraarsplicht vervulde;
Die ijvrig in de dienst des Opperherders stond,
En trouw en waakzaamheid aan liefde en moed verbond.
In eenvoud, hun gelijk die God heeft uitgelezen
Om tolken van Zijn woord langs heel deze aard te wezen;
In needrigheid, als zy, voor eigen glorie koud,
Maar blakend voor de leer, zijn' lippen toevertrouwd;
En moedig, als de telg van Izaï in 't hoeden
Der lamm'ren van zijn stal, als leeuw en woudbeer woedden!
In liefde en dienstbetoon, waar ooit de noodkreet rees,
Steeds vaardig tot de hulp die hy zijn' hoordren prees!
Hoe zeer 't zijn rechterhand de slinker mocht bedekken,
Zoo vaak hy haar tot hulp en redding uit mocht strekken,
Toch brak de weldaad voort, hoe Kristlijk ook verheeld.
En 't zijn die duizenden, met raad en troost bedeeld,
Die in den Leeraar, vriend en raads- en leidsman derven,
Die thands verpletterd staan by dit zoo smartlijk sterven.
Getuig gy, schaamle hut waar krankte of armoe treurt,
Hoe vaak des grijzaarts taal den nood heeft opgebeurd;
Hoe vaak hy u betrad om zegen uit te deelen!
Wy weten 't, ja! daar zijn, (en hemel, ach hoe velen!)
In wier gezin, verdeeld door wrevelzucht en twist,
Zijn woord een scheurende echt met hemelsche invloed wist
Te hoeden voor de breuk, en vrede deed herleven:
De wederspannigheid, door trotschheid aangedreven,
Deed bukken voor 't gezag; der Weeuw en Wezen recht
Verweerde; en woest geschil in oodmoed heeft geslecht.
Ja, billijk is uw smart, die, diep ter neêr gebogen,

De hand verdwijnen zaagt, zoo reê tot tranendroogen.
Doch troost U! ja, hy week van dees zoo rampvolle aard;
Maar 't oog dat in geloof op zijn verplaatsing staart,
Juich' die verwissling toe; hem is hy niet verloren!
Nog troostend ziet hy neêr van uit de Hemelkoren!
En innig, als hy hier, door 's droeven smart geroerd,
Hun beden voor den troon der Almacht heeft gevoerd,
Pleit zijne ontbonden ziel nog voor d' op aard bedrukte
Dien hy met woord en daad zoo vaak aan 't leed ontrukte!
Gunt, gunt hem thands de rust van 't onverstoorbaar graf:
Het dienstwerk was volbracht dat hem zijn Schepper gaf;
Zijn hand ontfing den palm na 't heerlijk zegevieren!
ô Wel hem, die als hy, getrouw in 't rentbestieren
Den hem verleenden schat vermeerde voor zijn Heer!
Met kalmte legt hy 't hoofd ter lange doodrust neêr,
En, voor de komst gereed des meesters dien hy beidde,
Wiens eer hy hier beneên met woord en daad verbreidde,
Zal 't heil dat op hem wacht geen zielbedwelmingsschijn,
En 't jongst bazuingeschal hem geen verschrikking zijn.
Ja! 't leven is een damp, een enkle schim te noemen,
En 's levens korte bloei verganklijk als de bloemen.
Wy zien met elken dag, hoe ras die damp vergaat!
Hoe regenvlaag en wind de bloem ter neder slaat!
Zy is de nutste bloem, die in die vliedende uren
Den rijksten honingschat aan 't bietjen geeft te puren,
Maar 't hart voor d' angel sluit als haar de wesp omzweeft;
Niet zy die, trotsch op pracht, naar eer en voorrang streeft!
Onwraakbaar roept de stem van 't Hoofd der heilprofeeten,
(Erken het, trotsche waan van 't ijdle zelfvermeten!)
‘Ons leven is als 't gras, dat uitspruit en verdort.’
Welzalig echter hy, die hier verkoren wordt
Om 't nooit verderflijk zaad voor de eeuwigheid te zaaien!
Eens, als het uur genaakt van de akkeroogst te maaien,
Zal tranen, bloed, en zweet, by d' arbeid uitgeplengd,
Vergoed zijn door een heil waar nimmer smart in mengt.
Waarom dan hem beweend, die ons is voorgetreden;
Of - heeft niet ook zijn hand gezaaid voor 't hemelsch Eden?

Nog, dunkt my, ziet ons oog den achtbren grijzaart staan;

Met de ernst van Gods gezant zijn oog ten hemel slaan;
En, niet in weitsche taal noch opgesierde reden,
Maar met die zalvingskracht die 't hart als wasch kan kneden,
Zijn broedren by het slot des jaarkrings die verdween,
Bewegen, om met hem in lof en dankgebeên
Te naadren tot Gods troon - hen met bedwongen tranen
Tot onderzoek van 't hart, het zondig hart, vermanen; -
Om, eer het uur zal slaan, dat ras en onverwacht
Den zondaar overvalt als roovers in de nacht,
Te vlieden tot dien troon met needrig schuldbelijden,
Op dat om Jezus bloed en bitter martelstrijden
De schuld vergeven zij uit loutre heilgenâ;
En 't zalig ‘'t I s v o l b r a c h t ,’ geuit op Golgotha,
Ons vrijspreek van de straf. - Wie ziet niet nog de ontroering
Waarmeê zijn veege mond in dankbre geestvervoering
Zijn hoorders achten deed op 's levens vlotten duur?
Ach, dachten we in dat oord, in dat vereeningsuur,
Dat de Engel van de dood zoo na stond aan zijn zijde?
Wie, die zich in zijn kracht en ijver toen verblijdde
Vermoedde, dat zijn beê zijn laatsten jaarkring sloot?
Wie onzer dacht niet eer op eigen rasse dood! -
Ja 't woord was profecy, dat 's grijzaarts mond ontvloeide;
De drift was voorgevoel daar heel zijn borst van gloeide,
Toen hy ons tegenriep, dat velen, daar vereend,
Wellicht nog luttel tijds op de aarde was verleend.
Hy-zelf is afgetreên, en, van die honderdtallen
Die hingen aan zijn mond, hy (mooglijk) 't eerst van allen!
ô Achten we op dat woord en blijv' die les ons by,
Dat elke dag voor ons wellicht de laatste zij!
    Wat zegt een tranenstroom, om zijn verlies te plengen!
Neen: dat wy aan zijn naam een grootscher hulde brengen;
Zijn nagedachtenis vereeren in ons hart;
En 't woord dat door zijn mond zoo vaak verkondigd werd
Bewaren, op den weg naar de onvergangbre kringen;
Zoo vinden we eens hem weêr in 't koor der Hemelingen;
Den herder, zoo getrouw, die ons tot Jezus riep,
En in die blijde hoop des wederziens ontsliep!

Ter verjaring van den doop onzer vrienden.*

Hoe zalig gaat dees dag van heil ons op!
Wat danken wy het licht dat thands verjaard is!
Wy voelen 't, ja, met dankbren harteklop,
Dat, wat het schonk geen voorrecht slechts van de aard is.
Neen, 't was genade; erbarmen was 't van God,
Ons (zondigen!) zijn Vadergunst ten teeken;
't Was voorsmaak, ja, van Hemelheilgenot
Voor zondig kroost in schuldbesef bezweken.
Genade, ja, bracht ons deze uchtend meê;
Wy storten neêr, ô Heiland, by 't herdenken!
Neem onze lof en flaauwe hartebeê,
Voor wat ge U hebt verwaardigd ons te schenken!
ô, Dat een harp als Davids, trillen mocht
Van 't heilig lied, den Redder aangeheven!
Die door Zijn bloed de Zijnen wederkocht
En ze uit den Dood te rug riep tot het leven!
Wat zegt de taal in 't hoogste van heur kracht,
Heur melody, hoe roerend zy moog klinken,
Voor zielendank die naar ontboez'ming smacht
En zich in 't niet der onmacht voelt verzinken? -
Hoe 't heilig feest met Serafijnentong
Verwelkomd en verheerlijkt voor Gods zetel,
Dat 's afgronds Vorst tot machtloos siddren dwong,
Naby zijn val steeds meer en meer vermetel? -
Hoe 't heilig feest door al de Heemlen heen,
Waar Machten, Heerschappyen, Thronen, Engelen,
Voor 't reddend Lam dat onder ons verscheen,
Hun jubellied en hallelujahs mengelen? -
Dat Jesses Zoon op 's hemels harp begroet;

* Gedichten, 57.

Waar Abraham zijns Goëls trouw by huldigt;
Terwijl hun lof, gestort aan 's Heilands voet,
Te kort schiet voor de glorie, Hem verschuldigd? -
Mag zulk een feest de stof zijn voor een lier,
Op aard bespeeld met ongewijde handen,
Hoe ook het hart met heilig Dichtervier
Voor Isrels God in dankgevoel moog branden? -
Ja! Immers daar, waar Hemelsche genà
De onwaardigheid des zondaars gaat te boven,
Hoe diep in schuld hy voor Gods aanzijn sta,
Is 't hem vergund te aanbidden en te loven.
Stijg' dan de lof in nog zoo zwakken galm,
Hy zal gewis in 't luchtruim niet verschallen;
Hoe flaauw hy rijze, ook aardschen jubelpsalm
Neemt de Almacht aan met gunstig welgevallen.
Komt, Broeders, dan! kom, Zuster in den Heer!
In dank vereend, in lofzang en aanbidden!
In Jezus naam vergaderd tot Zijne eer,
Is Hy, Hy-zelf, genadig in ons midden!
Ja! in Zijn naam zij 't uur van heil herdacht
Dat ook aan U het zegel werd gegeven
Des zegepraals op 's Alverdervers macht.
En met dat merk, de toegang tot het leven!
ô Blijv' zijn Geest, de Geest van liefde en licht,
Ons steeds naby in onze zielsverbindtnis!
Versterk' Hy ons in strijd en Kristenplicht,
En waak voor 't hart dat immer te aardschgezind is!
Der jaren loop vliê met ons leven heen,
Hy rooft ons niet wat wy in Hem ontfingen;
En zijn we op aard in zijn gemeenschap één,
Wy zullen 't zijn in de ongeziene kringen!
Geliefde drie, die met het overschot
Van Isrels kroost ten leven zijt verkoren,
Wy knielen meê in 't dankgevoel voor God,
Dat ge om Zijn Zoon, gered zijt en herboren.
Wy danken Hem die ons Zijn Een'gen gaf,
Dat u Zijn Geest den boezem mocht ontvonken
En Ge ons, in Hem, die dood verwon en graf
Tot Broeders en tot Zuster werd geschonken.

Het vast Geloof bevestige in ons hart
De Liefde en Hoop waarmeê wy in Hem leven!
Dat strekke ons troost en zalving aller smart!
Dat schenke ons kracht om Jezus aan te kleven,
Dan, als de Hel, in aartsweêrspannigheid,
Zijn Geesten tot vervolgen en vernielen
Langs de aarde zendt en door de lucht verspreidt,
Hun tot verderf die voor den Heiland knielen!
Doch, ô, geen nood! gebeden en gewaakt!
De kracht uit God is gaaf der weêrgeboorte:
Hy, die ons in de Hoop reeds zalig maakt,
Hy, trouwe Gids, geleidt door de enge poorte.
Komt, hand aan hand het korte levenspad
Doorwandeld, of - doorworsteld naar Zijn leiding!
Zijn oog bewaakt d' ons weggelegden schat;
Hy slaat ons gâ in 't oord van voorbereiding.
De dag spoedt aan, is mooglijk reeds naby,
Dat Davids Heer de Zijnen zal vergaâren!
Hem is de zege op 's Afgronds heerschappy;
Hy is het Licht, die 't duistere op zal klaren.
Ja, spoed' hy aan, de dag daar de Aarde om wierd,
Als Hy, die voor ons stierf en is verrezen,
De Zijnen, met den vredepalm gesierd,
Ten bruidsdisch voert waar 't eeuwig feest zal wezen!

Leyden den 20 Oct. 1823.

Verjaargroet aan mijne vriendin mevrouwe M.M. Tydeman.*

Roemde ik by mijn jongst verjaren
Op een ruiker van uw hand,
In dit barste der saizoenen
Zie ik niet een takjen groenen,
Dat ik u in weêrgift schenke tot een Vriendschaps onderpand.

* Gedichten, 177.

't Is vergeefsch, in 't rijk van Flora
Naar een bloemtjen omgezien:
Al haar schatten zijn geplonderd,
En geen handvol uitgezonderd,
Dat ik op uw feest, Melieve, tot vereering aan mag biên.

Dan, wat nood? Omringd van spruiten,
In den guursten jaartijd frisch,
Moogt gy op een bloemhof roemen
Waar geen rozen by te noemen,
Waar geen tulp of veldviooltjen, waar geen lelie, schoon by is.

Neen, 't ontbreekt u aan geen siersel
Op het feest, u toebereid.
Keizerskroonen, hoe omflonkerd,
Worden door de glans verdonkerd,
Die de rijke krans van telgen om uw blijden disch verspreidt!

Teedre Moeder, zoo bevoorrecht!
Blijde Vader, zoo verrijkt!
Wat zou uw geluk ontbreken,
Of de vriendschap voor u smeeken,
Daar gy met des Hoogsten zegen in Zijn dierste giften prijkt?

Moog gy 't haast ontluikend knopjen,
Ter bestemder uur ontplooid,
Zoo voorspoedig als wy 't bidden
Zien verschijnen in hun midden,
En met d' eigen blos van welvaart vroeg en spâ zien opgetooid!

Rijs hersteld, en blijde Moeder,
Spoedig van uw legersteê;
't Wichtjen u van God gegeven,
Brenge u met zijn komst in 't leven,
Loutre stof tot dankerkentnis, louter vreugd en zegen meê!

Zie uw telgen al te gader
Als uw eerste liefdepand,
Met der deugden sieraân pronken
En u 't hoogste goed geschonken
Dat de Hemel heeft verbonden aan den aardschen huwlijksband!

Maar zijn zorgen, maar zijn smarten
Onafscheidbaar van 't bestaan;
Immers ook in zorg is zegen,
In de smarte troost gelegen,
Als wy met vertrouwend harte 's Hemels wegen gadeslaan.

Mocht de Zon niet altijd schijnen,
Steekt de storm het hoofd soms op;
Ook wanneer het tranen regent,
Zijn zy in hun vrucht gezegend,
En der Godsdienst kiem zoo heilzaam als aan 't veld de morgendrop.

Zaai gy echter niet met tranen!..
Moge uw Godgezind gemoed
Niet tot zielenheil behoeven
Dat de Heer u zou bedroeven;
Maar moog hemelvrede uw deel zijn, zonder aardschen tegen spoed!

Zie de bloemtjens die gy opkweekt,
Hart en oog tot lust en vreugd;
Altoos rozen zonder prikkelen,
Zich in 's hemels hoede ontwikkelen,
Dat zich aarde en hemel beiden in hun rijken hloei verheugt!

Moogt ge u met uw gade en telgen,
Van Gods hoogste zorg bewaakt,
Immer meer gezegend noemen,
En by elken Jaardag roemen,
Met een hart vol dankbre blijdschap: ‘de Almacht heeft het welgem aakt!’

1823.

Voor de Leidsche weezen.*

Tot U, wier ziel des droeven smarten deelt,
Wier zachte hand de hartewonden heelt,
En Liefde schenkt aan wie ze op aarde ontberen;
Tot U, in wie het ouderlooze kind
Eens vaders hart, eens moeders oog hervindt,
En in wier trouw wy 't beeld van God vereeren;
Tot U verheft zich ons erkentlijk lied,
En Gy verwerpt de taal des harten niet!

Helaas! wat zijn des levens zaligheên
Voor die hen mist, die onze kinderschreên
Op 't hobblig pad des levens moesten stieren!
Helaas, wie leert het ouderlooze wicht
Het geen 't aan God en menschdom is verplicht;
Of hoe door Deugd op 't kwaad te zegevieren?
Wie stort het zaad der Godsvrucht in zijn hart,
Op dat het eens met vrucht gezegend werd'?

Wat baat het kind, dat hy het daglicht ziet
Daar 's moeders borst zijn mond geen laving biedt,
Als 't laatste licht voor haar heeft uitgeschenen?
Wie ziet het niet met schreiende oogen aan?
Wie schenkt dat wicht geen deernisvollen traan,
Dat enkel schijnt geboren om te weenen,
Daar 't moederzorg en koestring derven moet,
Door geenen lach van 't vaderoog begroet!

* Nieuwe Gedichten, 67.

Waar is de steun voor de onervaren maagd.
Hoe ook als kind door 's moeders hand geschraagd,
Wen ze in den bloei van 's levens prillen morgen,
Als 't dolend lam dat zonder herder zwerft,
Die moeders hoede op 's warelds reispad derft
Waar vaak de slang in 't bloembed ligt verborgen?
Waar, waar is dan de steeds gereede hand
Die haar behoed' voor 's afgronds donkren rand?

Wat baat het licht den wuften jongeling,
Die, schoon zijn hart het zaad der deugd ontfing,
Geen leidsman heeft die 't in den kiem zal kweken?
Zal niet zijn drift, voor 's levens klippen bloot,
Wen de arm ontbreekt die haar in banden sloot,
Als 't bruischend meir door dam en dijken breken?
Zal hy niet ook verdwalen op het pad
Waar langs zijn voet geen trouwen leidsman had?

Maar, dank zij Hem, die 't veld met kruiden kleedt,
De Leliebloem, die van geen spinnen weet,
Met schooner gloed dan Koningstooi doet pralen!
Maar dank zij Hem, die 't vogeltj' in zijn vlucht
Het spoor bestemt door de onbegrensde lucht,
En schoon 't niet zaait, aan voedsel niet laat falen.
Hy is die God die 't weesjen gadeslaat,
Dat in Zijn oog den musch te boven gaat.

Ja, dank zij Hem, die van den Hemel kwam,
Den vloek der schuld gewillig op zich nam,
En 't hulploos kind omvat heeft in Zijne armen!
Die zelf op aard geen steun had voor zijn hoofd;
Maar wiens genâ den hemel heeft beloofd
Aan hen die zich des naasten leed erbarmen!
Ja, dank zij Hem, die 't weldoen zeker loont,
En hem die redt, zich ook ontfermend toont!

Gewis, die God zal hem die 't weesjen voedt,
Zijn wanklen stap voor 't struikelen behoedt,
Hem 't peuluw spreidt waarop hy 't hoofd mag drukken,
Hem oudrendak en haardsteê wederschenkt,
En (wil hy 't slechts) den Hemel nader brengt,
De rijke vrucht van 't weldoen ginds doen plukken
Waar eenmaal de oogst van 't zaad verzameld wordt,
Hier God ter eer' met milde hand gestort.

Ontfangt dan Gy, door wie den zuigeling
Eene andre borst de moederborst verving,
En 't wiegjen strekt voor 's moeders koestrende armen;
Ontfangt Gy 't loon dat U die Heiland biedt,
Die nooit een kind gevoelloos van zich stiet,
Maar jong en oud omvat in zijn ontfermen!
En eenmaal dank' de om hoog geschoten stam,
Wie 't kiemend spruitj' in zijn bescherming nam!

Gy, die de maagd met moederzorgen hoedt,
Haar ziel met deugd (de stem der onschuld) voedt;
Haar de adder toont die loert in bloem en lover;
Haar d' indruk geeft van plicht en vrouwendeugd:
Haar de angels wijst in 't dwaalhof van de jeugd;
En stap voor stap, de glibberpaden over,
Haar zij' verzelt, in 't tijdstip van gevaar!
Uw loon is groot by d' Opperzegenaar.

Wat is de knaap, van vaderzorg ontbloot,
U schuldig, die zijn jeugd de baan ontsloot
Waarop zijn vlijt hem eenmaal groot kan maken!
Hoe wordt U ooit die oudrentrouw beloond,
Die 't kortziend oog de wareldklippen toont,
En 't hart voor deugd en kristenplicht doet blaken!
Hy bidt van God (en meer vermag hy niet)
Den zegen af die 't weldoen tegen vliet!

ô Gy, zoo vroeg uw hulploos kroost ontscheurd,
Hoe ware uw ziel in 't sterven opgebeurd,
Indien uw oog der toekomst nacht doorgrond had!
Gy daaldet neêr in 't alverslindend graf,
Maar Hy, wiens liefde ons Ouders nam en gaf,
Goot balsem uit in 't hart dat hy gewond had.
Niet één trad op, maar duizenden te saam
Ontfingen ons uit liefde in JEZUS Naam!

Zoet is de vreugd die onze ziel geniet,
Luid is de toon van 't dankend Weezenlied,
By 't sluitend perk, in zegen afgeloopen.
De Leidenaar die nooit zijn boezem sloot
Voor 's armen kreet of voor der weezen nood,
Mag Liefdes loon, des Hemels zegen, hopen!
De Voorspoed wone in 't hart van zijn gezin,
En Vrede en Rust keer' zeegnend by hem in!

De zelfde hand, tot nu ons toegestrekt,
Het zelfde hart, tot weldoen opgewekt,
Blijv' steeds ons deel, ons erfgoed, daar we op roemen!
Wat wankelen of vallen moge op aard,
Blijv' Leidens Vest in 's Hemels gunst bewaard,
En strooi de Vreê hier steeds haar schoonste bloemen!
De wees, by wien Gy 't Oudrenhart vervangt,
Smeekt God om 't loon voor 't geen hy Leiden dankt.

By den doop van mevrouwe Belmonte en hare dochter. Op den 19den December 1824.*

Aanbidbre God, die 't al regeert,
De tijden in uw hand, de harten in uw macht hebt,
De droefheid in gejuich verkeert
En 't blijde middaglicht uit de ondoorzienbre nacht schept!
Gy, die doet uitgaan uit het net,
Door 's vijands booze list in 't heimlijk uitgezet,
U naadren wy met dank- en blijde lofgezangen.
ô Gy die uit benaauwdheên redt,
Verhoorder van het zielsgebed,
Van wien 't zoo zalig is in oodmoed af te hangen!
Wil, wil, van uit dit nietig stof
Het stamelen van onzen lof
Met Vaderlijke gunst ontfangen!
Gy werpt het lot uw' gunstgenoot
Als onder 't sluim'ren in den schoot,
En overdaauwt hem met uw zegen:
Gy stiert zijn voetstap in uw wegen;
En schenkt hem voor het steenen hart
Waaraan uw heil niet kenbaar werd,
Een hart dat Ge als den waschklomp kneedde,
Een ziel, vervuld van Hemelvrede.

Stijge op, het juublend Psalmgejuich,
En klinke Harp en Luit ter eer' van Isrels Koning!
Het kroost des Allerhoogsten buig'
De kniën voor Zijn throon in eer- en dankbetooning!
De machtige Opperheer van 't Lot,

* Gedichten, 62.

Ons aller Vader, onze God,
Door mensch noch Engel ooit volprezen,
Heeft zich op nieuw den God van Jakobs zaad bewezen. -
Jehova! ja, uw Heilverbond,
Dat op den rotssteen is gegrond
Waarop wy onze hoop, ons eenigst uitzicht bouwen,
Bevestigt Ge elken dag voor heel het wareldrond,
En hier verkeert Ge ons reeds 't gelooven in aanschouwen.
Sprak niet de Heer die 't zonlicht schiep,
De starren en de maan verduistren doet en blinken,
De golven klieft in 't bruischend diep
En rijzen doet en zinken,
Dat dan eerst, als en zon en maan
En starren aan de hemelbaan
Voor Zijn ontzachlijk oog heur orde en tijd vergeten, -
Dat als de woelige Oceaan
Zich uit den band heeft losgereten
Dien haar de hand
Der Almacht spant,
Het zaad van Israël zijn Volk niet meer zal heeten; -
Dat aarde en lucht te niet zal gaan,
Maar eeuwig het verbond bestaan,
Met zijn gezalfden knecht gesloten?
Ja, Isrels zaad zal, weêr vergaârd
Van de uiterste einden dezer aard,
Verschijnen als Gods gunstgenoten!
Hoe diep het eenmaal werd verneêrd,
't Gezegend overblijfsel keert
Tot Isrels sterken God; 't zal vroeg of spade naderen
Tot de eeuw'ge heilfontein, en putten uit heur aderen,
Met vreugde en dank- en lofgeschal,
Als de Albeheerscher van 't Heelal
Hun oog de Heilbanier in 't licht ontplooien zal,
Waarom de Zijnen zich vergaderen!

Juicht, Sions blijde Dochters, juicht!
De Heilige Israëls die zich uw God betuigt,
Is in uw midden groot; vermeldt Zijn wonderwerken!
Verhoogt Zijn roem en heerlijkheid,

Zijn goedheid zonder perken,
Zoo verr' deze aarde is uitgebreid!
Ook wy, wy danken in de ontroering
Der onuitspreekbre zielsvervoering;
Ook wy, wy roepen blij te moê,
Den weêrgekochten 't welkom toe;
Wy loven God voor 't oog der Volken!
Ook wy verheffen Zijn Genâ
In 't jubelend Hallelujah,
Zijn Waarheid, tot de hoogste wolken!

Ja! U, gezegend deel van Isrels overschot,
Zij drie- en tienvoud heil, zijt welkom in ons midden,
Gy die geheiligd zijt aan God
Door diens Verlossers bloed dien we in den geest aanbidden!
Zijt welkom, dierbaar kroost van Jakobs nageslacht,
By 't kleine kuddeke van weêrgekochte schapen. -
Onttogen aan de duistre nacht
Waarin gy om te dolen placht,
Zult gy beveiligd zijn in 's trouwen Herders wacht
Die van geen sluimren weet of slapen.
Wel U, dat gy Zijn stem verstondt,
En dat uw ziel haar lieflijk vond!
Gy volgdet met verheugde schreden!
Hy, die U uit den boei ontbond,
Hy zal U, voor onvruchtbren grond,
Een eeuwig onverganklijk Eden
In 't licht Zijns aanschijns doen betreden. -
Neen, Isrels wachter sluimert nooit:
Hy waakt met onvermoeide zorgen,
En, schijnt de kudde hier verstrooid,
Zy is niet aan Zijn oog verborgen.
De sluwe wolf, verhit op prooi,
Moog loeren op de lamm'renkooi;
De Herder weet voor haar te waken,
Die eens zijn leven heeft gesteld,
Om, die Hy als de zijnen telt,
Te ontscheuren aan des roofdiers kaken.

't Gebed uit trouwe harten steeg
Gelijk een reukwerk op tot voor den throon des Hoogsten,
Die 't oor genadig tot ons neeg,
En ons de vrucht der hoop in rijke maat doet oogsten.
Ja, roemen wy in God, en loven wy Zijn naam!
Versmelte ons-aller ziel in 't dankgebed te saam!
Zoo mogen we, één in hoop, in uitzicht en verblijden,
Ons-aller zucht vereend den Heer ten offer wijden! -
Neen, tot geen levensperk is 't heilrijk uur bepaald
Waarin des Geestes Licht de donkre ziel bestraalt.
De Algoedheid, wiens gezag geen tijd of lot beperken,
Geeft ons het willen beide en 't werken,
Naar, in Zijn ondoorgrondbren raad,
Naar, in Zijne alomvatbre Wijsheid,
Het uur van Zijne ontferming slaat
Voor prille Jeugd of zwakke Grijsheid.
Het moog dan vroeger zijn of spâ,
De dag breekt aan van Heilgenâ;
God slaat Zijne afgedwaalden gâ,
Hy zal zich over hen ontfermen;
En, wat des Afgronds macht besta,
Geen hunner rukt zy Hem uit de armen.
Reeds, Al-erbarmer, schonkt Gy veel,
Schonkt boven bidden, boven denken;
En zoudt Gy ons by 't hoogste deel
Niet ook nog meerder gaven schenken?
Niet ook dat geven, wat Gy weet
Dat wy met stillen zucht voor de U bekenden hopen?
Dat, waar uw een'ge Zoon voor leed, -
Waarvoor Zijn heilig bloed langs 't kruishout heeft gedropen!

Gy Seraf, dienaar voor Gods throon,
Die Amos Godgewijden zoon
Met heilig vuur de lippen roerde,
En louterde van zondenschuld,
Op dat hy, door den Geest vervuld,
Jehovaas woord tot Isrel voerde!
ô Eeuwig-zaalge Serafijn,
Mocht, mocht ge ook nog Gods dienaar zijn

En de altaarkolen U geschonken,
Tot heiliging van Jakobs zaad,
Om 't hart dat Jezus niet verstaat,
Het ijskoud hart, in gloed te ontvonken! -
Neen; Geest van God, schenk Gy hun 't Licht!
Schep zelf het Leven in hun zielen,
Op dat zy voor Gods aangezicht
(Bespoed, ô Heer, dat tijdsgewricht!)
Voor Jezus als hun Koning knielen! -
ô Dat zy met ons neder vielen
En van Hem wierden opgericht
Die Davids zetel heeft gesticht! -

Zy zullen 't, naar het woord, gegeven aan hun Vaderen:
Gy zult ze tot uw heil vergaderen,
Gy, die uit alle nooden redt,
Belooft verhooring op 't gebed.
ô Bid Gy-zelf in ons, wanneer wy tot U bidden
Dat haast de morgen schijnen mocht
Dat ze, alle door U weêrgekocht,
Hun Redder loofden in ons midden! -

Gy, weêrgeboorne kindren Gods,
Uit Godgeheiligd bloed gesproten,
Die met ons bouwt op de eeuw'ge Rots
Door aarde of Hel niet om te stooten!
Hy leeft, die in Jerusalem
Met Liefdes teedre weemoedsstem
Gods volk zijn hardheid heeft verweten,
En 't dooden van zijn Heilprofeeten;
Beklaagd heeft dat het Hem verstiet;
En nog, met uitgeslagen wieken
Gelijk de hen het pluimloos kieken,
Aan Jakobs kroost bescherming biedt;
En nog met liefderijk meêdoogen
Hen roept, op dat zy leven mogen!
Hy leeft, wiens aldoordringbre stem
Het Licht gebood, en 't was! Hy zal op nieuw gebieden,
En 't Licht dat scheen uit Bethlehem,

Die Lamp voor Davids voet, de nevels weg doen vlieden.

Mijn broeders! ja, dit reddingsfeest,
Gevierd ter eer' van God in Waarheid en in Geest,
Mag waarborg zijn van die genade,
Die in der toekomst donkre nacht
Het dwalend kroost van Jakob wacht.
Voorzeker komt Gods woord te stade
Wien 't bloed uit David redding bracht!
Heeft niet de Heer hem trouw gezworen;
Belooft de Geest niet, naar zijn woord,
Dat God de Heemlen zal verhooren
Ter gunst van 't Volk door Hem verkoren,
Wanneer de Hemel de aard verhoort?
Wy bidden dan met stil verbeiden
Den Middelaar die in - in wien de Hemel is,
Dat Hy die schapen van Zijn weiden
Naar 't woord van Zijn beloftenis
Op 't eeuwig levenspad moog leiden!

ô Gy, der Legerscharen God,
Wiens arm geen boog behoeft, geen zwaard noch oorlogsrossen,
Wanneer Gy Isrels overschot
Van 's Vijands kluisters wilt verlossen!
Roep Gy den dag van vrede in 't Oost,
Dat uw verheerlijkt Woord, in Jakob neêrgezonden,
Door zijn van 't Licht verwijderd kroost
Tot zielsbehoudnis word' gevonden!

Bevoorrecht Zestal, op wier ziel
(Als vruchtbre daauw op groene dreven)
De aldwingende Genade viel,
Heil, heil u op den weg ten Leven! -
Hoe rust mijn oog met dankbre vreugd
Op de achtbre en eerbiedwaarde Moeder,
Die met haar Kroost in God verheugd
Tot Isrels Herder keerde en Hoeder!
Wie schetst het, wat haar ziel geniet,
Die, met een tweetal dierbre Loten

Van 't heilig zoenbad overgoten,
Met 's Heilands gunst- en Dischgenooten,
In 't Lof- en dank- en vreugdelied
Hunn' Zielsbevrijder hulde biedt!

Mijn Zusters, thands met ons van 't heiligst snoer omstrengeld,
Met wier vereende zucht mijn teêrste zucht zich mengelt!
Mijn Zusters reeds in 't Zoenverbond
By wederzijdsche zielsbegroeting;
Ja, wie mijn hart reeds Kristnen vond
In de eerste en onvergeetbre ontmoeting!
(Want ach, wat was het dan die gloed
Van boven, die ook uw gemoed
Op 't allereerst gezicht der vremde
Zoo zacht, zoo liefdrijk, voor haar stemde!)
Mijn Zusters, ô wat dankensstof! -
Wat zullen we onzen God vergelden! -
Wat zegt des zwakken stervlings lof,
Hoe zal hy Jezus trouw vermelden? -
Mijn Broeders! zegt, ô zegt het my,
Of zelfs de hemelpoëzy,
De zielvervoerbre melody
Van Davids Godgewijde snaren,
Op reddingsfeest of hooggetij'
Als reukwerk op de dankaltaren
God' welgevallig opgevaren,
Gods liefde prezen naar waardy,
Of waardig aan Zijn goedheid waren?
ô Neen, erkennen wy het vrij,
Dat hart en mond het luid belij',
Van stervelings- noch englentongen
Wordt ooit Jehovaas Lof volzongen. -

ô Wat vermeet zich dan de zwakke Dichterborst
De wondren van Gods trouw, van Zijn genâ, te zingen?
Te zingen, hoe de Levensvorst
Zich groot maakt by ons stervelingen!
Wat de eeuw'ge Serafs, voor den throon
Van 't Lam, niet in hun hoogsten toon

Op 't gouden harptuig kunnen treffen,
Wat aard noch hemel kan beseffen,
Zal dat de worm des stofs bestaan
Op 't doffe cytherkoord te slaan? -

Maar, als de heemlen zich verblijden
By nieuwe juich- en dankensstof;
Als de Engelen het Lam ten lof
De saamgestemde Hallels wijden;
Als Cherubijn,
Als Serafijn,
Voor de Eeuwige oorsprong van hun zijn
In diepe aanbidding neêrgebogen,
Jehova dankbre hulde biedt
In 't driemaal heilig jubellied;
Als Macht en Throon Zijn naam verhoogen;
Als Abraham in Jakob juicht;
Als David van Gods Trouw getuigt;
Als Isrels zaalge Vaderen danken
En, in den God huns heils verheugd,
Ter neêr zien uit hun hemelvreugd
Op de in Zijn Zoon herteelde spranken;
Laat dan de Dichterlijke gloed
Zich in 't bestelpte hart versmooren
En zal hy niet, op nieuw gevoed,
Met onbedwingbre kracht ontgloren?

Gewis! De hand die 't harptuig slaat
Om 't nietige aardsche lof te wijden,
Moog, daar hare onmacht zich verraadt,
Met huivring langs de snaren glijden;
De Zanger die voor God gevoelt,
Zijn Roem, Zijne Eer-alleen bedoelt,
Ofschoon hy als een kind moog stamelen,
Zal uit zijne onmacht kracht verzamelen,
En roepen in verrukking uit
Met Jesses Godgezalfden Spruit:
‘Ik zal in 's Heeren mogendheden
Verkonden Zijn gerechtigheid,

Met lofzang voor Zijn aanschijn treden,
   En roemen 't Heil door Hem verspreid.
Hy houdt den smachtende by 't leven;
Hy heeft den moeden rust gegeven;
   De zwervers in het dorre zand
Die hijgend naar de bronwel zochten,
   Lei Hy genadig by de hand
Op dat zy laafnis vinden mochten;
   En redde van den slavenband
Zijne eens zoo dierbre weêrgekochten!'

   ô Gy wier sterkte is in uw God,
Wier hart gebaand is tot Zijn wegen,
   Roemt, roemt in uw volzalig Lot,
En blijft bedruppeld van Zijn zegen!
   Ja, groeit van kracht tot krachten voort,
Van de eeuw'ge Zon des Lichts gekoesterd;
   Van 't eenig vruchtbaarmakend Woord,
Als Manna van om hoog, gevoesterd!
   Al 't aardsch' verdwijnt by 't hoogste goed
   Verworven door des Heilands bloed;
Met dit strekt beide vreugde en smarte
Tot heiliging van 't Kristenharte;
   Met dit, is ons het levenspad
Een voorhof van die eeuw'ge woning,
   Waar onze nooitvergangbre schat
Bewaard ligt by den Hoogsten Koning! -
   De reis op aard zij lang of kort,
Bezet met bloemen of met doornen;
   Van 's Heilands zegen overstort,
Betreden haar Gods uitverkoornen.
   Thands gaan wy onzen tocht te saam,
Geliefde, dierbre medezwervers!
   Het zij ter eere van den Naam
Des Een'gen Vrede- en Heilverwervers!
   Wy weten 't, wat ontscheurbre band
Ons, tocht- en heil- en hoopgenooten,
   Op weg naar beter Vaderland
In 't Zoenverbond houdt saamgesloten!

Den Vader die ons schiep uit stof
Zij eeuwig onze roem en lof!
Den Zoon die onze schuld betaalde,
En opsteeg in Zijn heerlijkheid
Waar hy den Zijnen plaats bereidt; -
Den Geest die 't Heillicht in ons straalde,
En met zijn aldoordringbren gloed
Het Leven wekt in 't koud gemoed, -
Zal de aard en al wat is, daar boven
Met liedren van aanbidding loven!
Met snarenspel en psalmgezang!
Tot hooger toon ons lied vervang',
Als we in den rei der zangchoralen,
In 't blinkend hemelbruiloftskleed
Het driemaal Heilig meê herhalen
Ter eer des Lams dat voor ons leed;
Zijn zegepraal op d' Afgrond vieren,
En de overwinningspalmen zwieren
Voor ons behaald op Golgotha!
Hallelujah! Hallelujah!

Verjaargroet
aan mijn geliefden vriend en broeder in het eenig geloof.*

U als Vader te begroeten
  Begenadigde van God!
ô! Wat zegt dit niet voor vrinden
Die by 't tederst hartverbinden
  Juichen in uw heilrijk lot!
Wien en oudervreugd en smarte
  Van Gods liefde viel te beurt
Voelen heel de vreugd des harte
  Die u de Almacht waardig keurt!
Smaak haar met uw dierbre weêrhelft
  In het zaligendst genot!
Dat dees zoon, uw eerstgeboren,
Heel Zijn Heiland moog behooren!
  U steeds vreugde schenke in God!
Rijze u 't licht van uw verjaren
  Immer blijder uit het Oost,
In de volheid der genade
Steeds gezegend in uw gade,
  Steeds gezegend in uw kroost!

* Nieuwe Gedichten, 128.

Aan den weleerwaarden heer J. Van der Zandt, Op den negenendertigsten verjaardag zijner evangeliebediening te Haarlem.*

Hoe verkwiklijk op de bergen
Is, ô Vredebode, uw voet:
Want gy predikt ons de tijding
Van vergeving, van bevrijding,
Door des Heilands offerbloed!

Ja, verkwiklijk aan de harten
Is de vreê die gy verkondt:
Want zy heeft den Rots der eeuwen,
Niet de trots der Farizeeuwen,
Tot een onverwrikbren grond.

Ja, verblijdend voor de zielen
Is de hoop die gy ons meldt:
Want op 's levens distelwegen
Geeft zy d' onverwrikbren zegen
Op des Afgronds algeweld.

Wel hem wien het werd geschonken,
In de wijngaard van zijn Heer
IJvrig werkzaam te vergrijzen,
Onder 's Hemels gunstbewijzen,
In 't verbreiden van zijne Eer!

* Nagelaten Gedichten, 128.

Gy getrouwe Woordverkonder,
IJvrig dienstknecht van uw God,
Mocht een lange reeks van jaren
In zijn dienst zien henenvaren!
Hoe bevoorrecht, zulk een lot!

Driemaal tien en negen malen
Heeft de zon haar loop voltooid,
Sints gy onder Gods geleide
Dees zijn Lamrenkudde weidde,
En haar 't levensvoedsel strooit.

Wel te recht zij God geprezen
Die u 't brooze leven spaart!
Meer dan alle grootheid heerlijk,
Boven alle schat begeerlijk,
Is uw dienstwerk hier op aard.

ô Gy, God van louter goedheid,
Spaar dien adem, kan het zijn,
Die uw waarheid rein verkondigt,
En het bloed dat ons ontzondigt
Roemt als zielenmedicyn!

Spaar hem voor die kleine kudde,
U gekocht door Jezus bloed;
Doe haar 't voorrecht recht waardeeren,
Dat zy 't woord der waarheid leeren
Dat ten hemel leiden moet!

Doe haar die genâ beseffen,
Groot en onverdiend, gewis!
Dat de leeraars, haar gegeven,
Niet naar de ijdle wijsheid streven
Die daar boven, dwaasheid is:

Dat zy 't arme zondaarsharte,
Steeds voor trots en zelfzucht bloot,
Geen bedriegerijen schouwen,
Op geen zandgrond leeren bouwen,
Maar op 's Heilands offer dood.

En blijf gy, ô Sions wachter,
In de u aanbetrouwde post
's Heeren volk nog lang verblijden,
Leer 't aan Hem het hart te wijden,
Die van zonde en hel verlost.

Lach de thands gevierde morgen
Gade en kroost, en vriend, en kerk,
Telkens tot vernieuwden zegen
U nog lang op de aarde tegen,
In de kracht des Hoogsten sterk!

En ontfang van ware vrienden,
Wien uw omgang, als uw leer,
Met oprechte zucht vervulde,
Deze 't hart ontwelde hulde,
Hem, Die voor ons leed, ter eer'!

H a a r l e m ,
11 N o v e m b e r , 1827.

Op een huwlijksvereeniging.*

Zoo sluit zich dan de Hemel open
In dit verblijf van wee!
Zoo moogt gy dan op zegen hopen
Die voor geen wareld is te koopen,
ô Teêr vereende twee!

Gewis! de Hemelgeesten dalen
In 't licht van deze morgenstralen
En storten U hun vreugd in 't overstelpt gemoed.
Ja! 't snoer wordt door hun hand gestrengeld
Waar ziel met ziel in samen mengelt
Met onvervalschten gloed.

Wat zeg ik! de Almacht-zelv' zag neder
Met welgevallig oog
Waar immer Echtpaar vlekloos teder
Zich voor haar zetel boog.
Gods aanschijn, ja, straalt van den Hemel
Op dit uw Hooggetij!
Wien God vervulling is der zielen
Dien is Hy steeds naby.

Gy vriend, gy lievling van mijn gade
Reeds van uw vroege jeugd!
Hoe! vondt ge een hart het uw gelijkend? -
Aan U gelijk in deugd?
ô Laat me U dan gelukkig roemen
In 't ongekunsteld lied,
En 't dier geschenk U waardig noemen
Dat Gods genade U biedt.

* Nieuwe Gedichten, 74.

Dan zal 't geluk U niet omzweven
In wezenloozen schijn;
Maar, hier reeds zal U 't stoflijk leven
Een voorsmaak van de lust der zalige Englen zijn.

Dan vreest gy voor uw huwlijksketen
Geen scheuring, zelfs in 't graf.
Ach! weinig waar des Echtstands zegen
Brak eens de dood dien af!

Een blijde hoop verzoet my 't aanzijn
(En zou die hoop een ijdle waan zijn!)
Dat, wat ons God op aard als hoogste heilstaat schenkt
Ons eenmaal voor Zijn heilig aanschijn
Door de eindlooze Eeuwigheid genadig wordt verlengd.

Geluk dan, wien uit duizendtallen
Het zeldzaam lot te beurt mag vallen
Der eeuwige vereeningsband!
Wat zijn hun luttel bange jaren,
Die in den naam der Godheid paren
By 't uitzicht van hun Echt in beter Vaderland?

Dan ook deze aard heeft zaligheden
Te midden van de smart;
En hoorde de Almacht ooit de beden
Van 't ongeveinsde hart,
Dan zal, ô dierbare Echtelingen,
Geen onheil ooit uw rust bespringen
En hoe het weiflend lot zich keer',
Dan vindt gy, altoos even teêr,
Elkander in elkandren weêr.
Dan viert ge, ô tedere Echtelingen,
Na vijftig blijde zonnekringen,
Aan uw van kroost omschaarden disch
Dit feest van uw verbindtenis.

Dit zult ge! - Ja: des Egaâs harte
Waarmede 't mijn eenstemmig slaat
Bad U dien zegen toe van boven
Die alle heil te boven gaat.
Wy zien dat Eden dan ontsloten,
Zoo vaak U toegewenscht uit volheid van 't gemoed.
Treedt in, gezegende Echtgenoten,
En kent geen eind' of perk aan d' eens ontvlamden gloed.

Aan Theodora.*

Tweemaal vijf, en negen malen
Heeft de Lent' haar schat ontplooit,
En de Herfst zijn goudgeel lover
Op het dorrend veld gestrooid,
Sints Gy 't eerst het oog ontsloot
Voor het blijde morgenrood!

Tweemaal vijf, en negen jaren
Zijn U over 't hoofd gehold,
En, als de onherroepbre golven,
't Een het ander nagerold,
Sints uw moeder d' eersten lach
Op haars eerstlings lipjens zag.

Hoe veel tranen, hoe veel lachjens,
Zag zy, sints dien eersten stond,
Haar ter bron van smart en vreugde,
In uw oogen, om uw mond!
Hoe veel blijdschap, hoe veel wee,
Bracht haar uw geboorte meê!

* Nieuwe Gedichten, 86.

Maar wie schildert thands haar vreugde;
Wie uw Vaders diepe vreugd;
Nu zy 't eerste huwlijksspruitjen
In den bloesem zien der jeugd,
En, ten zegen van hun band,
't Kweekten tot een hemelplant!

Opende ooit uw Jaarfeestviering
Hun een Hemel van genot,
Thands begroeten zy die uchtend
Met een dubblen dank aan God.
Nooit nog blonk zy aan den trans
Hun zoo zegenend als thands.

Zijt Gy hun het licht verschuldigd,
ô, Die gaaf is alles niet!
Neen, gy dankt hun eindloos meerder,
Dat met tijd noch dood vervliet:
Wat zijn aardsche zaligheên?
Rijkdom is in God-alleen.

Zy geleidden uwe schreden
Op den weg naar dezen schat,
Dien noch mot noch roest kan knagen;
Waar nooit roover macht op had.
Meer vermocht hun liefde niet:
Alles, Hy die 't Al gebiedt!

Moog Zijn zegen dan volenden
Wat hun Oudrenzorg begon!
Hy uw ziel met teugen voeden
Uit des levens volle bron;
En het zaad, door hun geplant,
Rijpen doen voor hooger stand!

Ingewijd met Kristus Leden,
Tot gemeenschap aan Zijn heil,
Moogt gy thands op 't voorrecht roemen,
Voor geen wareldrijkdom veil;
Is dan dit geen zaalge dag
Wie u dus verjaren zag?

Rest er dan nog iets te wenschen
Voor het warmste vriendenhart,
Dat u met het deel aan Jezus
Niet in Hem geschonken werd?
Haalt des warelds rijkst genot
By 't waarachtig deel aan God?

Dan eerst, lieve Theodore,
Als de bloei der jeugd verdwijnt,
Dan eerst ziet men dat het leven
Dat niet is het geen 't ons schijnt;
Eer die zinbegoochling vliedt,
Kent men 't ijdle leven niet.

By verlies en tegenspoeden
(De Almacht spreke er u van vrij!)
Leert men welke zinbedwelming
Wareldsche genieting zij.
Wel dan hem, die boven de aard
Op des Kristens rustplaats staart!

Echter heeft deze aard genoegens:
Alles is den Kristen wel.
't Hangt zoo dikwerf aan ons-zelven,
Of ze ons hemel zij of hel.
Hemel is zy hem gewis,
Die in God te vreden is!

Smaak op aarde dan dien hemel;
Deel hem aan uw Oudren meê!
Wat de Vriendschap u moog wenschen,
'k Heb geen andre hartebeê;
Zoo mijn oog dat heil niet ziet,
Dood of grafsteen scheiden niet.

Erinnering aan mijn Julius.*

Hopes there are of a heavenly birth
For the lowly of heart to nourish;
Which the winter of death can not wither on earth,
In immortal spring to flourish.

BEENAED BAETON.

Tienmaal woei het dorrend lover,
Aan den najaarswind ten prooi,
Bergen, dal en akkers over,
Uitgeplonderd van hunn' tooi:

Tienmaal mocht de Lent', herboren,
(Aller oog en hartelust)
In hernieuwden praaldosch gloren
Na de doodsche winterrust:

Sints ik lust en vreugde in 't leven
Zag verdwijnen als dat loof,
Dat, op d' aâm des winds geheven,
Door het verre ruim verstoof.

* Nieuwe Gedichten, 102.

Ach! wat sluimren moog op aarde,
   't Knagend hartzeer kent geen rust:
Wat natuur weldadigs baarde,
   Nergens heulsap dat het sust!

Vroeg gestorv ne, dier beschreide,
   ô Hoe lang viel niet de smart
Sints de hand van God ons scheidde,
   Voor 't verbrijzeld moederhart!

Elke nieuwe morgenstraling,
   Ieder avond die Hy geeft; -
Ja, geen enkele ademhaling
   Dat uw beeld my niet omzweeft.

Kan ik 't denkbeeld nog niet dragen,
   Dat gy nooit weêr keeren zoudt!
Blijve ik nog my-zelve vragen,
   ‘Heb ik hem voor 't laatst aanschouwd?’

Moet ik steeds voor 't andwoord beven
   Dat me in 't schreiend harte slaat:
‘Ach! hy wordt u niet hergeven,
   Hoe uw oog in tranen baadt!’

Roep ik thands als zinnelooze
   Mijn ontslaapne niet weêrom,
Niets dat my de smart verpooze
   Schoon haar luide kreet verstomm'.

Hy die leest in onze zielen
   Weet het, wat mijn hart nog lijdt:
Kent de tranen die me ontvielen
   In den harden worstelstrijd.

In dit hart ligt gy besloten,
Dierbaar, onvergeetbaar kind,
Tot ik by Gods heilgenooten
U gezaligd wedervind'.

Van des Heilands stervenssmarte
Zal ook dit de zegen zijn!
Heilig' Hy slechts aan mijn harte
Dezen kelk van alsemwijn.

1828.

By een kinderlijkjen.*

Wat kwaamt gy in dit tranendal,
Lief wichtj', en spoedt zoo ras weêr henen,
En neemt het hart der Oudren meê
Die by uw doodkil lijkjen weenen?

Wat vondt gy in dit aardsch verblijf
Zoo onverduurbaar, zoo verschriklijk!
Was u de Vaderkus niet zoet?
Het Moederlachjen niet verkwiklijk?

Of zaagt ge u, lief onnoozel wicht,
Een Engel lachend tegenzweven
Die u ten speelgenoot verkoor
In de eeuwig-blijde hemeldreven?

Of riep u, lieve vreemdeling,
By de aankomst op dees kust van jammeren
Een uitgezonden Hemelgeest,
Die wacht heeft over 's Heilands lammeren?

* Nieuwe Gedichten, 112.

Ja, op den wenk des Kindervriends
Die u Zijn hemel heeft ontsloten,
Is deze bode van Genâ
U tot behoudnis toegeschoten.

ô! Wel u, dat ge eene aard verliet,
Waar jammer heerscht, en zonde, en lijden!
God schonk u 't eeuwig Koningrijk,
En de overwinning zonder strijden.

Uw schuld, uw straf, heeft Hy getorscht
Die zich ten offer heeft gegeven.
Die Een'ge gaf voor uw behoud
Zijn bloed, zijn tranen, en zijn leven.

Weent, Ouders, weent om 't lieve wicht,
Maar jammert niet als troosteloozen!
Ach, kost gy 's Hemels Raad doorzien,
Gy-zelf hadt hem dit lot gekozen.

Ja, weent, en geeft natuur haar recht,
Maar eert des Hoogsten Welgevallen:
Hy schenkt u 't dierbre pandtjen weêr,
Wanneer zijn wekbazuin zal schallen.

1828.

Afscheidsgroet aan onze vrienden Da Costa.*

Zoo wisslen smart en vreugd steeds af,
Als ebbe en vloed elkaâr vervangen:
Zoo rolt na 's welkoms blijden groet
De traan des afscheids langs de wangen.

Het zij zoo! wissel' vreugde in smart;
Dit voegt den pelgrimsstaat van 't leven.
Den reiziger naar 't betere oord
Dient geen onstoorbre vreugd gegeven.

Wat nood, zoo op des zwervers tocht
De weg zich soms verdeelt voor Vrinden?
Wy zijn in aantocht naar één oord;
In wensch en uitzicht, eensgezinden.

Hy, die ons eens ontmoeten deed
Om Hem te aanbidden voor dien zegen,
Bestemde ons aller weg daar heen
Langs doornige of bebloemde wegen.

Hem zij de dank voor elk genot
Waardoor des levens smart verzoet wordt!
Hem zij de dank voor elk gemis
Dat ons door zielenheil vergoed wordt!

Geliefde Reisgenooten! Ja,
De hechtste band houdt ons gestrengeld:
In Jezus zijn wy lotgemeen;
Hier reeds in 't stof, in Hem verëngeld.

* Nieuwe Gedichten, 116.

ô! Treên wy dan bemoedigd voort!
In Zijn geleide is 't veilig zwerven;
En wat Zijn wijsheid ons ontzegt,
Wat Hy onthoudt, is zalig derven.

Hem danken wy den vreugdedag
Dien wy aan uwen disch genoten,
Waarop my 't overstelpt gevoel
En borst en lippen hield gesloten.

ô, Keer' die immer blijder weêr,
Van nieuwen zegen overdropen;
En Hy, de bron van alle goed,
Bekroone uw wenschen en uw hopen!

Ja, keer die dag steeds blijder weêr,
Tot hy in een smelt' met die dagen
Waarvan het uitzicht 's warelds smart
Bemoedigd, ja met dank, doet dragen!

Tot hy in een smelt met dien dag
Waarom wy daaglijks de Almacht bidden,
Dat Jezus naar Zijn eeuwig woord
Zijn Rijk bevestige in ons midden!

Welaan! niets op deze ijdele aard
Scheidt door geen lot verdeelbre vrinden;
Die zelfde God die 't pad verdeelt,
Zal ons elkander weêr doen vinden.

Aan den weleerw aarden heer H. Manger.*

Niets biedt eens leeraars liefdedienst
Vergelding op deze aard';
Die blijft hem slechts in 's Heilands rijk
En daar alleen bewaard.
Ontfang nochthands van onze hand,
't Erkentlijk hart ten blijk, dit nietig onderpand!

Verjaargroet aan mijne nicht, Vrouwe A.G. Sibmacher, geboren Cramer.*

Zal zich de lang, de zwaarbeproefde
Verblijden in 't verjaringsfeest -
Zal de in erinn' ring diep bedroefde
Het vieren met een blijden geest?

Was 't leven slechts beperkt aan de aarde
En niet aan hooger sfeer verknocht,
Dan, neen: - geen lijder die verjaarde
Kon danken dat hy 't rekken mocht.

Maar aan eene eeuwigheid verbonden,
Een eindloos zalige eeuwigheid,
Ten prijs van Jesus bloed en wonden,
Zijn vrijgekochten toegezeid;

* Nagelaten Gedichten, 134.
* Nagelaten Gedichten, 135.

Maar in verband met die bestemming
Is 't aanzijn dierbaar hier op aard,
Ook in de bangste hartbeklemming,
En blijft een gift den Gever waard.

Wel u die in de school van 't lijden
Hoe fel de noodvlaag om u stormt,
In gunst geroepen zijt tot strijden
En voor den hemel wordt gevormd.

Met David roemende in verdrukking,
Acht gy het alles voor genâ,
En slaat met stille zielsverrukking
Des Heilands trouwe leiding gâ.

Gy treurdet om de dierste panden,
Maar weent met onderworpen hart.
God eischt ze ons af als offerhanden,
Maar slaat geen wond alleen tot smart.

Wat hier gezaaid wordt in verderving
Wordt opgewekt in heerlijkheid,
En zalig is de rustverwerving
Terwijl gy 't wederzien verbeidt.

Te leven voor uw dierbre gade,
Al zij 't in smart en zielsverdriet,
Is mede weldaad van genade,
En wie gelooven, haasten niet.

Wat zal u 't vriendenhart dan wenschen,
ô Gy die op den distelbaan
Uw levensbloem hebt zien verflenschen,
Ja door den stormwind nederslaan?

Dan neen! dat mag ik u niet vragen,
Die in den wil van God berust.
En 't kruis den Heiland na te dragen
Zoudt kiezen voor de hoogste lust.

Wat smeek ik dan den Ongezienen
Dat u van Hem geschonken word'?
Zijn raad bemoedigd uit te dienen,
Met sterkte van omhoog omgord.

Aan mevrouwe Kemper.
Dankzegging voor een doosje oranjebloesem.*

't Welriekend Oost schenk' kostbre wierookkofferen,
De Oranjegeur verkwikt wat Hollandsch aâmt;
En zoo ooit dank voor 't heusch geschenk betaamt,
Ik mag hem u met volle oprechtheid offeren.

* Nagelaten Gedichten, 139.

Aan mevrouw Da Costa en jonkvrouwe Belmonte. (Met een dichtbundel.)*

Het dierbaar zustrenpaar in naauwer band dan 't bloed
Met my door 't zoengeloof voor de eeuwigheid geklonken,
Zij, met mijn teedren Kristengroet,
Dees handvol dichtgebloemt ten vriendschapsblijk geschonken.

Ter bruiloft eener vriendin.*

Op 't juichend hoogtijdfeest, wanneer het vreugdgewoel
Zoo luttel tijds vergunt voor 't peinzend zielsgevoel,
Begroet' der Barden luit, in huppelende zangen,
Waaraan het jublend hart verrukt mag blijven hangen,
Het jeugdig huwlijkspaar in de opgesmukte zaal,
Hervormd tot Floraas hof met meer dan lentepraal.
Hun lichte maatzang voegt by vreugd en bloemfestonnen,
En wanden, waar het licht als flonkerende zonnen
Het avondgraauw herschept in zomermiddagschijn,
Die in den feestbokaal het geurig ambrozijn
Robijnen-tintling geeft en schittring van topazen!
Mijn stroever harpentoon zou daar te regt verbazen:
De lieve Bruid althands wier voet op 't bloemtapeet
Met roos en mirth omkransd de toekomst tegentreedt,
Blijd als de dagheraut die 't lieflijk morgenkrieken

* Nagelaten Gedichten, 140.
* Nagelaten Gedichten, 141.

Het welkom tegenzingt met uitgebreide wieken;
Zy, wie de bloem der hoop (die voor de jeugd slechts bloeit)
In amaranthenduur met rozenluister gloeit,
Vroeg mooglijk met dat oog dat in haar hart doet lezen,
Hoe by haar bruiloftsdisch dees toon gepast kon wezen?

En toch het is voor haar, die, thands als bruid begroet,
My aan den snellen vaart van 't levenshulkje doet
Herdenken, dat ik nu de losgesprongen snaren
(Die voor de luide vreugd nog nooit gespannen waren)
Tot nieuwe tokling rekk'. Of zou de tolk van 't hart,
(Dit immers is de harp den zangerigen Bard,)
De wieken van den wind niet met de groet bevrachten
Die aan dit tijdstip voegt, en vriendschap mag verwachten?
Ach! is door bleeke krankte op vroeger bruiloftsfeest
Mijn sidderende hand in boei geklemd geweest,
Toch vloog mijn stille zucht uw lieve zuster tegen,
En riep mijns harten stem haar voorspoed toe en zegen,
En heil en zegenwensch van ouders, maag of vrind,
Is my geen ijdle klank, verstuivend op den wind.

Maar vroeger - neen: ik mag uw hart thans niet ontroeren,
U, in herinnering niet weder rugwaarts voeren; ...
En toch, waarom niet? - Ach! het heiligt de aardsche vreugd,
Als over 't stille graf de bloesemende jeugd
Een peinzend oog verheft tot magen en gespelen
Die 's hemels zaligheên met de Englen mogen deelen.
Wend echter thands het oog slechts op Lucrecies lot,
Gezegend en verrijkt met huwlijks vreêgenot.
Geen wenschen kochten haar dat kleinood, op deze aarde
Helaas! te zeldzaam, en van eindloos hooger waarde
Dan alles wat ze omvangt van goud of parelschat
Of Indus eêlst gesteent'. Het oudrenharte bad
Niet vruchtloos voor haar heil: de Hoorder der gebeden
Verhemelt haar deze aard, zoo verr' de vreugd van Eden
Met de onvolmaaktheên van den sterfling kan bestaan.
Zy roepen ook voor u den Alregeerder aan.
Hy schenke ook u de gaaf, van 't hart dat ge eens mocht winnen
U met een heilgen gloed steeds meer te doen beminnen!

Hy schenke ook u die zacht- en nedrigheid van geest
Die steeds van 't echtgeluk het steunsel is geweest,
En aan de aanloklijkheên die met den tijd ontzinken
Dien kalmen weêrglans geeft, waarmeê de paarlen blinken,
Die van het Englenschoon een zweem is. Stil verblijd,
Begroette ik haar nog korts in weêrwil van den strijd
Van 't lijdend moederhart, wien 't eerste pand der liefde
Zoo vroeg werd afgeëischt door Hem die nimmer griefde
Dan met weldadig doel. Hoe zag ik haar gelaat
Verhelderd, en haar oog dat thands meer peinzend staat,
Getuigen, dat aan haar het echtheil werd geheiligd,
En ze aan den Gever denkt die 't eeniglijk beveiligt!

Gewis thands merkt zy 't op, hoe 's levens vlotte stroom
Voorby vliet, en zijn vreugd de erinnring van een droom
En meerder niet, bevat. ô Hou ook gy 't voor oogen,
En wil om 't hart dat spreekt mijn vriendentaal gedogen!
Want immers, teêr verknocht aan de Oudren die gy mint,
Boeit moederlijk gevoel my aan hun dierbaar kind.
'k Herhaal u slechts hun raad, u zeker vaak gegeven,
En voel my tot dien plicht weemoedig aangedreven
Door 't voorgevoel, dat haast mijn loopbaan is vervuld,
En ge aan mijn bruiloftsgroet de waarde hechten zult,
Die slechts 't gevoelig hart daarin vermag te vinden
Wanneer mijn cyther zwijgt, en tot een spel der winden
Aan olm of wilge hangt. Doch neen, geliefde Bruid,
Ook thans reeds vangt uw hart de toonen van mijn luit.

God doe u bovenal het voorrecht hoog waardeeren
Dat ge in uw Echtgenoot zijn dienaar zult vereeren.
Die in des Heeren oogst het zaad verspeiden mag,
Behoort met dubbel recht uw eerbied en ontzag.
Ontschatbaar is de gunst, hem wederhelft te wezen,
Die tot het Herdersampt door God is uitgelezen,
En van de trouwe zorg die hy den lammren wijdt
(Waarvan gy voor zijn hart de dierbare eerstling zijt,)
Voor hier en hooger kring de kostbre vrucht te plukken;
Ja door zijn voorbeeld zelfs, als kommer soms mocht drukken,
Gesterkt te worden en bemoedigd: Ja, nog meer!

Op voorspoeds glibbrig pad (bestemt u dit de Heer,)
Gesteund, bewaakt, en aan zijn hand geleid te worden.
Hem mocht des Hoogsten Geest met heilge kracht omgorden,
Om trouw te zijn in 't werk zijn ijver toebetrouwd.
De Hoeksteen zonder wien geen Sion wordt gebouwd,
Die lang verworpen, nog een aanstoot is der dwazen,
Tot storing van Gods rijk door d' afgrond aangeblazen,
Ten grond te leggen van de leer die, niet zijn mond
In ijdle woordenpraal, maar 't brandend hart verkondt,
Dan zal de hemelvrede uw woning overschaâuwen;
Dan rijst geen dageraad, dan zal geen avond graauwen,
Dan die u zegen brengt. Want wie het Godsrijk zoekt
(Dit immers heeft God-zelf in 't eeuwig Schrift geboekt,)
Wordt alles wat hy hier en namaals zal behoeven
Geschonken uit genade. Ook zelfs het zielsbedroeven
Zal milde weldaad zijn. - Doch spare u dit die God
Die in Zijn eeuwgen raad de wissling van ons lot
Bestemd heeft! Uw geluk en duurzaam zielsgenoegen
Vergelde eens moeders liefde en tederhartig zwoegen
Van toen ze op d' arm u torschte als zwak en hulploos wicht,
En later droeg op 't hart, naar moederlijke plicht!
't Verheuge een vader meê dien 't welzijn van zijn dochter
Zoo na aan 't harte gaat; en ô geliefde! mocht er
Hun beider ouderdom (die immer groenend zij,)
Van tuigen vroeg en spâ, en dit uw hooggetij
Waarop gy wordt begroet met bloem en loverregen,
Verzegeld zijn van God, besloten met Zijn zegen!

Aan den heer Dr. P. van Hoorn.
(Met een dichtbudel.)*

Den arts, die zorg en wijs beleid
Vereent met vriendenhartlijkheid,
Die recht heeft op den dank verkregen
Van die hy onder 's Hemels zegen
Terug bracht van des grafkuils rand,
Zij dit tot een erkentnispand!

Op het afsterven van den hooggeleerden heere Bennet.*

Eindlijk na 't aandoenlijkst lijden,
Legt hy afgemat van 't strijden,
't Hoofd ter stille grafrust neêr,
Om volzalig weêr te ontwaken,
En onstoorbre rust te smaken
In 't nabyzijn van zijn Heer.

Daar, daar mag hy thands aanschouwen
Die de Rots van zijn vertrouwen,
Die de Hoop was van zijn ziel.
Ja, daar dankt hy in verrukking
Voor den zegen der verdrukking
Die hem hier te beurte viel!

* Nagelaten Gedichten, 151.
* Nagelaten Gedichten, 152.

Daar, daar looft hy d' Éénig-goeden,
Dat Hy 't hart hem hier deed bloeden
Van een ongeneesbre wond;
Dat hy zijn beweende Gade
Tot den feestdisch der genade
Zalig voor hem henen zond!

ô Hoe zal hy nu daar boven
Dien aanbidbren Heiland loven,
Die de plaats hem heeft bereid,
En, om 't bloed door Hem vergoten,
Deel schenkt met de feestgenooten
Die hy uit dit dal van tranen 's Vaders huis heeft ingeleid!

Aan den heer mr. I. da Costa. (Met mijnen Rodrigo.)*

Aan u die voor Gods zaak met de echte waapnen strijdt,
Den Logengeest der eeuw en Dagons blinde aanbidderen,
Hun trotsch, hun eigenwaan, en haat en schimp ten spijt,
Door d' invloed van omhoog, met blik en taal doet sidderen;
Aan u, die Heldenmoed en Godsvrucht hulde wijdt,
Zij Spanjes Kristenvorst en dapperste aller Ridderen
Ten teeken aangeboôn der vriendschap van mijn hart,
Die, vast in 't zoenverbond, der tijden afloop tart.

* Nagelaten Gedichten, 154.

Aan den heer dr. A. Capadose. (Met mijnen Rodrigo.)*

Den Vriend die mede in 't strijdperk vloog
Voor God, voor Waarheid en Geweten,
Den Logengeest zijn grijns onttoog,
En Kristen in het hart mag heeten;
Wien Godsdienst, oorlogsroem, en moed
Het hart in vlammen doet ontsteken,
Aanvaarde met mijn vriendschapsgroet
Dit Hem bestemd gedachtnisteeken.

In het album van den weleerwaarden heer A. de Vries.*

Hoe sta ik in dees rij van Namen
Uit kunst- en dicht- en lettrenschool?
Zoo, als in Floraas bloempriëelen
Te midden van haar keurjuweelen
De aansprakelooze veldviöol.

Het zij zoo! 't zal my toch vereeren
Te gader met mijn Echtgenoot,
Die als uw vriend staat aangeschreven,
In deze erinn'ringsblaân te leven,
Waar my uw vriendschap plaats in bood.

* Nagelaten Gedichten, 155.
* Nagelaten Gedichten, 159.

Onder de afbeelding van Hendr. Zachar. Alexand. Guinoseau, In leven kapitein luitenant by Z.M. zeemacht.*

Zoo ware Kristendeugd, gestrenge plichtbetooning,
Zoo 't hart in huwlijksmin tot loutre vlam ontgloeid,
Zoo echt Bataafsche trouw aan Vaderland en Koning,
Den tranenstroom verdient die by de lijkbus vloeit;

U voegen, Guinoseau! de tranen aller braven,
U voegt beweend te zijn van Vriend en Echtgenoot;
Uw stoflijk overschot ligge in den zerk begraven,
Uw beeltnis zegepraalt op afstand, tijd, en dood.

* Nagelaten Gedichten, 156.

In den vriendenrol van den weleerwaarden heer Bussingh.*

Doorblaakt me een zelfde vlam met mijn geliefden Gade,
Stort elk gevoel van hem zich over in mijn hart,
Wat wonder, zoo de Vriend die nooit zijn trouw verraadde
My eerbied-, achtingswaard, en even dierbaar werd?
't Zegt weinig, vriend te zijn in weeldes blijde dagen!
In jaren tegenspoeds stond ook uw vriendschap pal.
Gy bleeft des ballings beeld in d' open' boezem dragen;
ô Denk niet dat mijn ziel dit ooit vergeten zal.
't Verguldsel moge een' wijl den dwaas in de oogen stralen,
't Weêrstaat de tand des tijds, noch 't knagen van de lucht!
Waarachtig goud alleen blijft eeuwig prijs behalen;
Dat Goud verbeeldt uw hart, verbeeldt uw hartezucht.

* Nagelaten Gedichten, 158.

Aan een blinde dichteresse.*

Gy, wie ik ongezien reeds in uw zangen eerde,
Waar Godsdienst, Kristenzin, en zucht voor 't schoone uit straalt,
Aanvaard dit achtingblijk van die u kennen leerde,
En met geen ijdle vleitaal praalt.

ô Doet de voorspoed schaars op aarde vrienden vinden,
't Is smart, 't is tegenspoed die teedre harten snoert;
Geen valsche wareldvreugd kan zielen duurzaam binden:
Die zucht slechts, die tot Jezus voert!

ô Gy, in de oefenschool des lijdens zoo verheven,
Die omtast in een nacht van kerkerduisternis,
Maar reeds in hooger kring gezaligd schijnt te zweven
By 't smartlijkst licht- en zingemis.

Van waar die zoete vreê die 't leven kalm doet vlieten,
Uw ziel genieting schenkt in 't geen uw oog niet treft! -
De schoonheên van Gods macht u innig doet genieten: -
U boven 't smartlijkst lot verheft?

Wie ooit de bron misken dier stille zielenvrede.
Mijn hart gevoelt haar kracht by elke vlaag van 't Lot;
Des Wijsgeers hoogmoed praal met Stoicijnsche rede,
Des Kristens steun berust in God!

* Nagelaten Gedichten, 160.

't Geloof in Hem-alleen, in Wien wy zijn vereenigd,
Zie daar uw vreugde en troost, uw uitzicht en uw lust!
Zie daar wat u, wat my de onheelbre smarten lenigt,
Zie daar de bron van Vrede en Rust.

't Zij duisternis rondom, waar gy den voet moogt keeren,
Uw ziel geniet het licht, dat Jezus 't menschdom bracht.
Met Hem, van Hem bestraald, is derven geen ontberen:
De tastbre nacht voor U geen nacht!

Aan***[*]

Dit zuiver blad, een beeld van 't onvervalscht gemoed,
Wachtte al te lang misschien op mijn te trage veder;
Doch eindlijk keert het u met dees mijn liefdegroet
Uit even zuivre borst in gulle oprechtheid weder.

't Herroepe u beider zucht voor God en 't Godlijk bloed,
Dat voor den zondaar stroomde, en alle rampen lenigt,
En, wat ook de afstand zij, ons t' saam in 't Eenigst goed
Door JEZUS zondaarsmin vereenigt!

* Nagelaten Gedichten, 187.

Op den vijftigsten verjaardag van een vriend.*

Wanneer de Pelgrim, afgemat,
En moedeloos van om te zwerven,
In 't gloeiend zandbed nederstort,
Door smart en nood gefolterd wordt,
En brood en waterdronk moet derven:
Als dan het duistre nachtuur valt:
In 't rond de wolven huilen,
En alles barre wildernis,
En nergens dak noch schutswijk is
Om aan den nood te ontschuilen;
Zoo dan een flaauwe schemering
Van verr' hem tegenwemel'
Dan waant reeds de arme zwerveling
De woestenij een hemel!

Ja! Vriend mijns Gades, vriend van my!
Hoe ook aan 's Egaas dierbre zij,
Mijn voeten in de woestenij
Door 't brandend zand verschroeiden,
Hoe roof- en wouddier om ons brull',
Het daglicht zich in neevlen hull'
En tranen uit ons oog in stroomen nedervloeiden,
Wy zagen hier en ginds een straal,
Door 't ondoorzienbaar zwart der nevelwolken breken!
Wy vonden ginds en daar een bron,
Die by de heete middagzon

* Nagelaten Gedichten, 188.

Verkwikking schonk aan 't hart, haast op den tocht bezweken!
Mijn Echtgenoot had rondgedoold
Door kommer overlaân, en troostloos neêrgebogen,
Hy keerde! en gy, zijn eerste vrind,
Door geen vooroordeel ooit verblind,
Gy hadt hem immer trouw bemind!
En met dat zelfde zielsgevoelen
Dat tijd noch afstand kon verkoelen,
Zijt gy uw eersten, diersten vrind,
Aan 't brandend hart gevlogen.
Ik zag u, zag hoe gy hem mint,
Ik zag den tranenstroom ontvloeien aan uw oogen,
Ik zag u in de ziel bewogen!
En heeft mijn hart zich niet bedrogen,
Dan waart gy ook zijn Egaas vrind!
Ik zag u 't juichend welkom bieden,
Uw Ega!... zwijg mijn hart!
Smoor zucht en tranen op dit heden;
En ô! ontzie eens gades smart!

Ja, hoe het leed ons neêr mocht buigen,
De dageraad die heden klimt,
Is 't lieflijk flikkerlicht dat d' armen tegenglimt,
Wien in de woeste zandwoestijnen,
Wanneer de dagtoorts draalt te schijnen,
Het wouddier tegengrimt!
ô Dat het heilrijk lichtgeflonker,
Van dit uw hooggetij,
Door rampspoeds oogverduistrend donker
Nooit overschaduwd zij!
Gelukkig, die, als gy, door vijftig zonnekringen,
Des levens baan betrad;
Die 's warelds lotverwisselingen
Tot les en voorbeeld had;
Gelukkig, die door 's Heilands woorden,
De lamm'ren tot hun herder voert,
En daar, waar wraakzucht stijgt ten zetel,
Verdeelde harten samensnoert! -
Wat zou u 't vriendenhart nog wenschen,

Van 's warelds nietigheên,
Die als het veldgebloemt verflensen
Waar eens de zon op scheen,
Neen! zij uw heil aan God verbleven,
Hem die de zijnen nooit vergeet,
Wy staren op een beter leven,
En dit verzoet ons alle leed.

V l i e g e n d .

Mengelingen.

De schaapjens.*

Wat leeft ge, ô Schaapjens, hier gelukkig en te vreden!
Hoe lieflijk smaakt u 't gras dat ge op uw paden vindt!
Uw zorgloos hart beklemt geen TOEKOMST, geen VOORLEDEN;
Naauw minnend, zijt gy reeds bemind!

Natuur beveelt aan uwe harten:
Uw liefde kent die stem alleen,
En, ongenaakbaar voor haar smarten,
Geniet gy slechts haar zaligheên!

Gy hebt geen harteleed in tranen uit te gieten,
Die, als ons hart den plicht een offer brengen moet,
Van onze bleeke wangen vlieten! -
Geen hopelooze wensch wordt in uw hart gevoed!

Geen eerzucht, eigenbaat, of afgunst, spoort uw driften:
De schichten, die de lastraar schiet,
Die steeds in 't zuiverst hart de kalme rust vergiften,
Verbittren uwe dagen niet.

Wat is het voorrecht, daar ge, ô stervling, meê durft pralen?
Dat naauwbeperkt verstand? Wat hebt gy nuts daarvan?
Verstand, het geen de schok van elke drift doet dwalen,
Een enkle blik vervoeren kan!

* Poëzy (van Mr. w.b.) II, 134.

Wat kampt het niet vergeefs met dolende begrippen! -
Het zal de leidstar zijn die ons door 't leven leidt;
En dikwerf laat het ons van 't zaligst voetpad glippen,
Om reddingloos te staan, omringd met duisterheid!

ô Schaapjens, gaat uw zorgloos leven
Niet boven aanzien en geboort',
Waarby 't gevoelig hart steeds voor zich-zelf moet beven,
En de onverbidbre plicht zijn heete wenschen stoort? -

Waar leeft, die, hier op de aarde, op zeker heil vertrouwde!
't Geluk rooft morgen weêr, het geen 't ons heden gaf:
Verstand noch voorzicht baat, en wie er ooit op bouwde,
't Weert geen van hare slagen af.

ô Schaapjens, smaakt dan 't zorgloos leven:
Geniet in vrede 't zoet, daar ge onbekommerd weidt,
Door 's Scheppers milde hand in weide en beemd verspreid!
ô Ja, des Stervlings lot is boven 't uw verheven,
Maar de aard is niet gemaakt voor 't heil dat hem verbeidt;
En wat deze aard vermag te geven,
Is onvolkomen -: neen, is loutre nietigheid!

1796.

Het neêrgeslagen roosjen.*

Veracht, ô Wandelaar, 't onschuldig roosjen niet,
Dat, door den stormwind neêrgeslagen,
Ten prooie aan felle dondervlagen,
Zich wars toont van het licht en 't Zonnegoud ontvliedt;
ô Wandelaar, veracht dat needrig roosjen niet!

* Poëzy (van Mr. w.b.) II, 214.

Maar als het ligt en kwijnt, als wilde en kon 't niet sterven,
Te veel door 't woeden van de stormen afgemat,
Te schaars met d' eedlen drop des Hemeldaauws bespat,
Om niet door dat gemis en geur en bloei te derven,
(ô, 't Loont uw zorgen weêr) behoud het voor 't verderven,
Maar, Wandelaar! - vertreed het teedre roosjen niet.

Neen, als gy 't, zwoegens moê, naar de aarde ziet gebogen,
Toon dan een hart van mededoogen,
En beur haar 't hangend hoofd weêr op.
Zy voedde geen vergift in heur te zachten boezem,
't Geen immer het verderf bewerkte van heur bloezem:
Ach! zwakheid was alleen haar deel. -
ô Wandlaar, wil het haar niet wijten,
Dat haar de stormen nedersmijten,
Noch krenk heur neêrgebogen steel.

En, mocht uw oog een traan van medelij' ontvloeien,
ô Wil dien op heur boezem sproeien,
Zoo dringt hy tot in 't hart der knop.
Een traan, dien liefde en deernis vormen,
Wordt, waar de winden hevigst stormen,
Een balsemende Hemeldrop!

Op een dorrend blad,
Door den wind in mijn boezem geschud.*

Wat zoekt ge, ô dorrend blad, een schuilplaats hier te vinden?
Heerscht kalme rust in 't hart waarin een onweêr stormt?
Ontvlucht gy 't hevig woên der felle najaarswinden
By 't harte, 't geen zijn drift tot enkele onrust vormt!

* Poëzy (van Mr. w.b.) II, 220.

Ach, koud is 't oppervlak der afgestormde harten,
Al smelt hun binnenst weg van onweêrstaanbren gloed!
Gy, vluchtling, zoek een borst, die, vrij van zulke smarten,
U, daar zy kalmer zwoegt, tot wiegjen strekken moet!

Of zoek uw rustplaats in den duistren schoot der aarde:
Daar heerscht een beter rust dan hier gevonden werd.
Of zoudt ge een voorspook zijn, dat my mijn lot verklaarde?
Verkondt ge 't stervensuur aan mijn gefolterd hart?

ô Ja, 'k zal eens, als gy, dit rampvol leven derven!
ô Kom, 'k beschouw in u een voorspook dat ik min!
Ach, mocht ik, dorrend blad, ach, mocht ik met u sterven!
Voor my heeft gantsch 't Heelal geen enkle rustplaats in.

1796.

Aan Celia.*

Hoe vaak, mijn Celia, ontvloeide uw' lieven' lippen
Dees taal, dees dierbre taal: ‘Ik min u, Lycidas!’
Hoe vaak, terwijl een zucht uw' boezem mocht ontglippen,
Zwoer me uw geliefde mond, dat ik u alles was!

Hoe streeldet gy mijn oor, als gy met dierbare eeden
Mijn hart gelooven deedt, dat ge oppermacht en schat,
Ja wat het ook mocht zijn van aardsche zaligheden
Versmaden zoudt voor d' arm die u omslingerd had!

Ach! by die lieve stem die zoo mijn boezem streelde,
By 't vuur der teedre min, ons beider borst gemeen,
Betuige ik, Celia, de Wareld heeft geen weelde,
Die by den wellust haalt van uwe liefde alleen!

* Poëzy (van Mr. w.b.) III, 3.

Hoe kunnen wy (mijn heil!) ons dan van 't lot beklagen,
D a a r wederzijdsche min ons eindloos zalig maakt?
Gy zijt, voor de eeuwigheid, mijn éénig welbehagen! -
Mijn hart wijst scepters af, terwijl het voor u blaakt.

De macht der liefde alleen is door geen ramp verwinlijk.
Verdrijf dat heimlijk leed, dat 'k in uw oog verras!
Ach! wees in mijnen arm zoo zalig als beminlijk,
En 't Godendom benijdt den schat van Lycidas!

1796.

Arria en Petus.*

PETUS.

Mijne Arria! 't zegt niets, zich zelf den dood te kiezen,
Wen niets 't gevoelig hart aan 't heilloos leven bindt;
Maar als het, door die dood, den Hemel moet verliezen,
Dien 't in den teedren arm der beste Gade vindt!
ô Dan, dan wijkt die moed, dien 'k nimmer nog verzaakte:
Dit maakt de dood voor my het geen my 't leven waar
Indien uw zuivre borst niet teder voor my blaakte, -
Indien wy 't aanzijn niet beminden om elkaâr.
Ik aarzel niet, mijn Al! de wreedste dood te sterven,
Maar hoe, mijne Arria! besluit ik u te derven? -

ARRIA.

ô Dierbaarste! in de dood zult ge ook de mijne blijven:
Uw weêrhelft haat het licht, dat Petus niet begroet!
Haar mond zal op uw mond, haar hart op 't uw, verstijven,
En, in een zaalger oord herneemt het zijnen gloed.
Geliefde! - volg haar daar, waar reine Geesten blaken;
Dit aanzijn, dat om haar uw' boezem dierbaar is,

* Poëzy (van Mr. w.b.) I, 107.

Dit wil ze uw hart gehaat, dit wil ze u schuwbaar maken;
Zoo vindt gy 't sterven zoet, den doodsnik lafenis.
ô Petus, 't is gering, zich-zelv' den dood te geven,
Als ze ons, die 't hart bemint, voor eindloos wedergeeft!
Zich doorstekende.

Dit wondt - maar 't deed geen pijn.
Hem den dolk toereikende.

PETUS.
Zich met drift doorstekende.

En nevens u te sneven,
Is wellust, is me een plicht. Ik heb te lang geleefd!

1799.

Lijkklacht.*

Zie dees schoonen roem der rozen
Welig bloeien, schittrend blozen!
(Sprak de Wandelaar verrukt.)
Ach, wat is die lust der oogen
Ras met al haar praal vervlogen,
Als men ze eens van 't steeltjen plukt!

ô Dat u, bekoorlijk roosjen,
Niets beroove van dat bloosjen,
(Sprak de teedre Wandelaar,)
Moogt gy steeds aanminnig bloeien
En tot roem der Lente groeien! -
Dat u storm en onweêr spaar!

* Poëzy (van Mr. w.b.) II, 218.

IJdle wenschen die wy vormen!
Ras begon de wind te stormen, -
  Bloem noch bloezem wierd gespaard,
En het roosjen, pas ontloken,
Wierd van 't steeltjen afgebroken,
  En hing kwijnend neêr op de aard!

Zoo trof ook Lykoris de oogen! -
Zoo hield ze ieder opgetoogen,
  En bewondrend zag men ze aan! -
Maar helaas! - en Pijn, en Ceder.
Slaat het baldrend onweêr neder,
  Zou een maagd het wederstaan?

Neen, toen 't onweêr sloeg aan 't loeien,
Hield Lykoris op met bloeien:
  Ach, zy blonk te schoon voor de aard.
't Roosjen, 't Paradijs beschoren,
Werd verplant om daar te gloren;
  't Was den Hof heurs Scheppers waard!

1798.

Aan de bijen.*

Wilt gy weten, zachte Bijen,
Daar gy steeds om 't zoete zweeft,
Wat, voor bloem en kruideryen,
Eindloos zoeter honig geeft?
Vliedt die teedre rozentippen
Die hier Floraas hand verspreidt;
Zuigt uit Amarillis lippen
Ongelijkbrer zoetigheid.

Slechts in 't streelend zonnegloeien
Spruiten Floraas telgen uit;
Die by Amarillis bloeien
Worden nooit des Winters buit.
't Kort genot van Floraas rozen
Wijkt met d' eersten Zomergloed;
Die by Amarillis blozen
Zijn een onuitputbaar zoet!

Eer ge naar die rozenplekken
Uw gezwinde vlerkjens neigt,
Moet ik echter u ontdekken
Wat u onvermijdbaar dreigt!
Ik mocht eens die lippen drukken,
('t Geen ik kwijnend boeten moet)
Waagt gy 't van heur zoet te plukken -
Wacht, - ô wacht u voor haar gloed!

1798.

* Poëzy (van Mr. w.b.) II, 221.

De jongeling.*

Mijn arm krijgt kracht, mijn hart heeft moed,
Geef Vader, geef me een zwaard:
Veracht geens Jonglings bruischend bloed,
Zijn' oorsprong niet onwaard.

Ik voel een drift, een vuur in my,
Dat door mijne aadren brandt.
Ik stierf zoo graag, zoo fier als gy,
Voor 't dierbaar Vaderland.

Geen kinderspel heeft me ooit behaagd,
Maar trom en wapengloor,
En niets heeft ooit mijn moed vertsaagd;
Ach! stel dien niet te loor!

Toen onlangs 't Garnisoen van hier
Zoo moedig trok ten strijd,
Glom Diedrijks blik van Heldenvuur;
De mijne glom van spijt.

Hoe of die knaap de heî op vloog!
Wat sloeg zijn hart voor de eer!
En ik, mijn Vader - ! Ach! mijn oog
Zonk vol beschaming neêr!

Ach, is mijn arm zoo sterk nog niet,
Als Diedrijks Heldenarm;
Het bloed, dat door mijne aadren vliet,
Is duizendmaal zoo warm!

* Poëzy (van Mr. w.b.) II, 109.

Het is, ô Vader, 't is uw bloed
Dat om dit harte vloeit;
Niets minder dan uw eigen moed,
Die deze borst ontgloeit!

Ik ga, mijn Vader, fier en blij,
Met krijgsmans hart en hand;
En, sterf ik, - ô zoo sterft ge in my
Voor Vorst en Vaderland!

1799.

Aan Alinde.*

Ach! - houd die klanken in, beminnelijke Alinde! -
De sterveling versmelt, die zulke tonen hoort.
Waar wilt gy dat mijn hart die steenrotshardheid vinde
Die my beschermen kan, wanneer me uw stem vermoordt?

Of, uit meêdoogenheid, doe u min Hemelsch hooren! -
Vergeefs ontvliedt mijn oor uw stem, ô Engelin! -
Men werpt het oog op u - men hoort - men is verloren!
Betoovrende Syreen! Ach! houd die tonen in!

* Poëzy (van Mr. w.b.) III, 31.

De aalmoes.*

Ach, Moeder, had ik nu maar geld!' -
'Mijn kind, wat woudt gy dan?' -
'Ja, 'k heb nog eene gouden duit!
Die werp ik gaauw het venster uit,
Daar gaat een arme man!' -

'Wat zou dat baten, jonge-lief.
Als de arme die niet vindt?
Gy wierpt uw penning wel op straat,
Maar, voor dien Grijzaart zonder baat:
Die arme man is blind.'

'Wat zou dat baten, jonge-lief!
Uw aalmoes deed hem pijn;
En zou, hoe wel uw hart het meen',
Wegkantlend onder slijk en steen,
Hem toch geen weldaad zijn!' -

Hier schoot mijn Zoontj' een traan in 't oog,
Zijn hartjen was bekneld!
Hy wischt hem sluikswijs af, dien traan:
''k Wil, (roept hy) zelf beneden gaan,
En brengen hem het geld!' -

'Ga Engel, breng het, voeg er by
Dit troostwoord voor zijn smart:
God m a g 't u z e e g n e n , g o e d e m a n !
En denk aan God, die zeegnen kan;
Maar met een needrig hart!' -

* Poëzy (van Mr. w.b.) I, 111.

Fluks hupte 't zacht aandoenlijk kind,
Naar d' armen Grijzaart toe.
‘Mijn Zoon, 't is weinig of men geeft:
God, die voor alles zorgt, wat leeft,
Zal eenmaal vragen HOE?’

1803.

Alonzo aan Klara.*

Waar, Klara, vlood die tijd, dat 'k my zoo zalig waande?
Toen gy nog, dierbre Maagd, mijns levens wellust waart?
Thands, door de smart ontzind, op 's afgronds oever sta ande,
Is nergens heil voor my, noch toevlucht meer op de aard.
'k Herken my-zelf niet meer: mijn zinnen zijn verloren:
Ik vloek het wreevle lot dat ons zoo gruwzaam scheidt!
Ach, moest een handvol gouds ons beider heil verstoren!
ô Duurgevloekte schat, die ons dit lot bereidt! -
Mijn Klara, 't is dan waar, een onverbidbre Vader
Werpt u een' Gade in d' arm, dien gy met afkeer ziet? -
ô Wordt dan ook uw hart der liefde ten verrader? -
Neen, Dierbre! neen, ik raas! gy lijdt dien gruwel niet! -
Wat wreedaart! die een band, zoo heilig, wil vernielen!
Al wat hem 't waardst moest zijn, wil offren aan het goud!
Zijn Telg voor hem in 't stof vergeefs ziet nederknielen!
Daar aâmt geen tijgerhart zoo gruwzaam in het woud!
Mijn God! voor uwen Throon is altijd recht verkregen!
Zou 'k dulden dat ze uit dwang heur trouw een' ander' zweer? -
En zou ik hemel, aard, ja, d' afgrond niet bewegen? -
Ja, roepen 't bliksemvuur niet op my-zelven neêr?
ô Waarom moest die beul den naam uws vaders voeren?
Waar, waarom is hy nog mijn Klaraas hart zoo waard?
Ik voel mijn razend brein, mijn gantsche ziel beroeren,
Iets ijslijks moet geschiên, eer deze storm bedaart. -
Mijn Gade, zijn wy niet op 't heiligst saamgebonden?
Uw Moeder stierf, en gaf my stervend nog uw hand.
(De Hel stort wraakvuur uit, wordt ooit uw trouw geschonden)

* Poëzy (van Mr. w.b.) II, 117.

Haar dood was 't zegel van een nooit oplosbren band!
Geliefde! neen; gy kunt, gy zult uw trouw niet breken,
Daar GOD, daar GY het weet, dat gy my toebehoort!
Voor 't minst; wacht, tot de dood den minnaar doe verbleeken,
Wien uw te strenge plicht - neen, wien uw zwakheid moordt.
Ach! 't eind is haast naby! - de vuurgloed in mijne aderen
Verteert me, en doet mijn hart met schrikbaar bonzen slaan;
Kom alle folterpijn in eens op my vergaderen,
Spreek, spreek één enkel woord, en alles is gedaan!
Of, zoude ik leven, om u hopeloos te minnen?
Om 't licht te vloeken dat my foltringvol omstraalt?
Om met een bloedend hart en afgefoolde zinnen,
De vloekbre schim te zijn die om uw schreden dwaalt?
Zal 'k leven om het heil, het huwlijksheil te storen,
Het geen een Echtgenoot, een Vader, u bereidt? -
Neen Klara, kom my 't hart, het woedend hart, doorboren,
Zoo wordt mijn laatste snik nog loutre zaligheid!
Ja, dierbre, 't is voorby! - 't is uit met al mijn lijden,
't Is uit, ik haat het licht! - niets wil ik dan de dood!
Ik zweer een Wareld af, waar deugd met goud moet strijden,
Waar m' al, wat heilig is, met dartle voeten stoot.
Waar 't hart, voor de eer gevormd, zich door het goud laat dwingen;
Waar zich de zwakke ziel een eerlijke inborst schaamt; -
Waar nijd, waar eigenbaat, waar geldzucht God verdringen; -
Waar 't menschdom wreeder nog dan 't wilde wouddier aâmt -
Waar m' eerloos worden moet, en schandlijk zich verlagen,
Om machtig, om geroemd, om groot in naam te zijn; -
Waar m' op het vuigste hart een ordensband ziet dragen,
En, waar men schatten gaârt door andrer zweet en pijn.
Neen 'k wil zoo'n Wareld niet! - Wat zoude ik hier nog leven?
Wat nut ik op een aard, waar braafheid zwakheid is?
Hier voegt geen ziel, geen hart, die op de lippen zweven;
Hier is oprechtheid hoon; en braaf zijn, ergernis! -

Maar gy, mijn Klara, gy, die 'k, trots de Wareld, minne!
Voelt gy niet ook uw hart verheven boven de aard?
Gy, wie mijn ziel aanbidt! - Spreek, dierbre hartvriendinne,
Kan u nog wellust na mijn sterven zijn bewaard?
ô Wees de mijne nog, trots al des Warelds pogen!

Mijn Klara! ô mijn Gade en wellust van mijn ziel!
Kunt ge ooit eens anders zijn? Kan dit uw hart gedogen?
Neen, schoon het gansch Heelal in wrakken om ons viel:
Spreek! - heeft de redding uit? - Kom in mijn armen vluchten;
Mijn Klaraas teder hart hangt aan geen goud of schat!
Zy zwoer my eenmaal toe, geen kommer ooit te duchten
Zoo lang zy mijnen arm tot hare wareld had!
ô Zoudt gy in dien arm ook nog niet zalig rusten,
En sluimren aan een borst daar 't tederst hart in slaat,
Al faalde ons leger 't goud van Peruus rijke kusten; -
Al pronkte 't met geen pracht van Vorstelijken staat?
Aanbidbre! ô wees dan mijne! Ach, minnen we even teder,
ô Dat gy in de dood de mijne dan woudt zijn!
Eens anders eigendom wordt nooit de mijne weder;
Neen, sterven wy te saam en blijf voor eeuwig mijn!
Ach, dat de Hemel ons dien zegen nog woû schenken!
Kom Klara, sterven wy daar ons een Hemel wacht.
Ik zie uw moeder reeds haar dierbre kinders wenken!
Ik zie de zaligheid waaruit ze ons tegenlacht!
ô Zij de toevlucht dan, die we in 't Heelal niet vonden,
By God-alleen gezocht; dit wraakt Zijn liefde niet!
Hy immers heeft ons lot voor de eeuwigheid verbonden;
Hy, die nog nooit een kind, hoe schuldig, van zich stiet!
Leerde ons de Liefde niet, dien Hoogsten Vader minnen?
En dankte ons hart Hem niet voor 't heil dat zy ons gaf?
ô Teedre, 't eischt slechts moed, den rampspoed te overwinnen!
Kom, vlieden wy tot God! Hy neemt ons 't lijden af!

Mijn Klara! aarzelt gy, Alonzoos graf te kiezen
Voor de onvermijdbare Echt, die u en hem verneêrt?
Moet, ziel van mijne ziel! moet, moet ik u verliezen?
Besef de wanhoop dan die me eindeloos verheert.
'k Zal dan als schrikbre schim u steeds op zijde streven,
Geef slechts de wreede plicht, en niet mijn smart, gehoor.
'k Zal ieder nacht, bebloed, om uwe sponde zweven,
En d' eed, dien gy my zwoert, doen dondren in uw oor!
'k Zal... Neen, wat raast mijn brein?... dit zou Alonzo kunnen?
Haar foltren, die mijn ziel zoo eindloos teêr aanbidt?
Neen: doem my, neem my 't heil (ik zal het u vergunnen)

Dat me eens beloofd was in uw duurgeschat bezit! -
Onzinnige als ik ben! - mijn Klara 't leven derven!
Mijn Klara! gy, mijn Gade! ô mijn voor de eeuwigheid!
't Waar wellust, aan uw zij', elkaâr in d'arm, te sterven;
Maar 'k hoopte dit vergeefs, mijn drift heeft my misleid.
't Was Liefde, Minnenijd, Vertwijfling, die my dreven;
Neen Klara, leef, ô leef, voor al wat u waardeert,
En, stijgt mijn beê tot God, zoo zult gy zalig leven
Als mijn rampzalig rif in 't graf reeds ligt verteerd.
Vergeet me, ô Klara! (ach, zou dit u mooglijk wezen!)
En leef, leef voor de plicht waarvan gy 't offer zijt!
Hier namaals, Waardigste, is geen scheiding meer te vreezen;
Juich! als de laatste snik my van mijn smart bevrijdt.
Doch schenk me eene enkle traan. ô Ja, die zult gy weenen.
Vaarwel dan, dierbre maagd! ras zien we ons weêr misschien:
God zal ons voor zijn Throon voor eeuwig weêr veréénen!
Vaarwel! - Ik sterf. - Vaarwel - tot daar we ons wederzien!

Klara aan Alonzo.*

Alonzo, vleien we ons, elkander weêr te vinden,
En wachten we op een dood die ons te saam vereent? -
Zoo 't sterflot dat ons toeft, ons Huwlijkssnoer zal binden,
Mijn hartvriend, 'k ben te vreên, wy hebben uitgeweend!
Waan, waan niet, dat ik u alleen kan laten sneven:
Neen, zoeken wy te saam het eind van onze pijn.
Nooit minde ik, dan om u, het my zoo foltrend leven,
En 't sterven met elkaâr zal reeds een Hemel zijn!
ô Ja, 't moet zalig zijn, in uwen arm te sterven.
Wat deert mijn noodlot my, als gy het met my deelt?
Ach, de aarde waar me een Hel, indien ik u moest derven,
Het graf is 't eenigst oord waarvan my 't denkbeeld streelt.
ô Kom dan, dierbre, kom, ik voel mijn moed herleven!
Die zoo veel foltring lijdt, begeert met drift den dood;

* Poëzy (van Mr. w.b.) II, 121.

En, ken ik d' afgrond niet waar naar wy henen streven,
   Dit weet ik, onze smart is voor ons hart te groot!
Ik voel niet wat het zegt, zich 't staal in 't hart te drukken,
   Maar volg u blindlings na, en sterf, en deel uw lot! -
Doch - zoo dees wreveldaad me u eeuwig zou ontrukken!
   Indien ons 't oordeel scheidt van een vertorend God -!
Wat is het zwak vernuft om dit geheim te ontdekken?
   Wat wil mijn doffe geest, mijn uitgeput verstand?
Het troost en foltert my met twijfel op te wekken! -
   Genoeg, mijn eenig heil! wy sneven hand aan hand!
Ik zie op aard niets meer dan onvermijdbre kwalen:
   Een Echt, waarvan ik ijz'; de scheiding die ons dreigt:
Ontaarten, die mijn lot door gruwbren dwang bepalen!
   En eindlijk, 't vreedzaam graf, waar naar mijn hoofd zich neigt.
Neen, 'k gruwde voor my-zely zoo ik mijn trouw kon breken.
   En toch, Alonzo, toch, zoo gy gelukkig waart,
Ik sleepte 't leven voort in de onbewoondste streken,
   En juichend zag ik 't heil voor u-alleen bewaard.
Maar ô! door de eedbreuk u op 't gruwzaamst te doen sneven!
   Neen! dit verfoeit mijn hart in spijt van 't gansch Heelal!
Ik rekte een uur misschien van mijn gefolterd leven
   Om 't licht te vloeken 't geen mijne ontrouw u ontstal!
En wat zijn jaren? - Wat zijn eeuwen, die verdwijnen,
   Hoe lang niet voor de smart! - en voor de vreugd hoe kort!
Wat baat het, hopeloos een leven door te kwijnen,
   Waar 't minste dropjen heils ons steeds vergiftigd wordt.
Ja, ware 't my vergund, Alonzoos gâ te wezen,
   Het wreedst, balsturigst lot te tarten aan zijn zij',
Dan zoude ik voor den dood, voor 't uur des scheidens vreezen;
   Nu heeft het heilzaam graf niets schrikbaars in voor my.
Ach, zulk een heuchlijk lot waar boven 't lot verheven!
   De Hemel daalde op de aard in zulk een zaligheid!
Kom, dat we ons dan ter rust en naar de vrijplaats geven,
   Waar wreede Dwinglandy geen teder Echtpaar scheidt!
Doch - duurgeliefde Gade! - ach laat me u dus nog noemen,
   My, die met hart, en hand, en ziel, u toebehoor!
Ach, dat we ons voor ons zelf dees afgrond niet verbloemen!
   Doch - zoo ik in het graf voor eeuwig u verloor! -
Te gruwzaam denkbeeld, dat mijn hart dreigt op te rijten!

Verwoeste zinnen! ach, waar zijt, waar vloodt gy heen?
Mocht, mocht ik slechts my-zelve in 's afgronds kaken smijten,
En 't voorwerp redden, in mijn boezem aangebeên!
Maar neen: ons lot, zoo naauw, zoo eindloos naauw verbonden,
Duldt nimmer scheiding meer; 't moet onafscheid baar zijn:
Ons beider harte bloedt aan ongeneesbre wonden,
Één zelfde middel moet ons redden van heur pijn.
Welaan dan, Hartevriend! ik ben bereid te sneven:
Ik stel geen onderzoek van ons vermeten aan:
Mijn zinnen zijn verward: door wanhoop aangedreven,
Voel ik in 't kloppend hart niets dan vertwijfling slaan.
Gy, wreedaarts, moogt dan vrij in onzen bloedstroom plassen,
Gy, die ons 't doodlijk staal door uw vervolging wet!
Dan zult ge op mijn gelaat een zoeten lach verrassen,
Als 'k, in mijns minnaars arm, u door mijn dood verplet.
Dit zal dan de Echt zijn, die een Vader me op woû dringen:
Mijn bruidsbed 't eenzaam graf, waar niets de rust verstoort.
De schuchtre Nachtuil zal de Hoogtijdzangen zingen:
En treurig 't daglicht zijn dat op de bruiloft gloort.
Alonzo! - eer de zon zijn stralen uit doet vloeien,
Bevind ik me in den hof, die aan mijn woning grenst.
Dan vlied ik 't kerkerhol om in uw arm te spoeien:
ô Nutten wy met moed een tijdstip zoo gewenscht!
Ik zal de blanke dolk voor ieders oog verbergen;
Gy, gord dien degen aan die zoo veel glorie won;
En, mocht ik nog één gunst van uwe liefde vergen?...
(Wat was er dat zy ooit uw Klara weigren kon!)
Welaan dan! als we elkaâr voor 't laatst in de armen hangen,
ô Drukken we ons het staal dan wederzijds in 't hart!
Zoo mogen we in den dood elkanders adem vangen,
En sterven blijgemoed en zonder zweem van smart!
Maar wacht u, dat uw kling my niet in de oogen blinke,
(Ik beef voor 't maagdlijk zwak dat siddring voedt voor bloed)
En wend uw blik ter zij', op dat my de arm niet zinke
Als uw verteedrend oog uw Klaraas oog ontmoet.
Helaas! ontviel my 't hart (ô adem van mijn leven!)
In 't doodlijk oogenblik, wat wierd er dan van my!...
Maar 'k heb geen nood daarvan: ik heb geleerd te sneven,
En 't sterven is me een lust aan mijns Alonzoos zij'.

De wanhoop.*

Der Elementen krijg barst los in toomloos razen,
Natuur bezwijkt en krimpt voor 't slingerd bliksemvuur,
De orkaan dreigt berg en rots den afgrond in te blazen,
Maar, streelend is mijn hart dat oproer der Natuur.

Op vleuglen van 't verderf zweeft middernacht in 't ronde;
Doch wat is 't stormgeloei dat rotsen schudden doet,
By 't kloppend smartgevoel dat op de stille sponde,
Meer buldrend dan de orkaan, my in den boezem woedt!

Zie gindsche zwarte wolk, die stuivend langs de transen,
De starren aan het zwerk van uit hun renspoor vaagt,
De maan van 't licht berooft in 's weêrlichts flikkerglansen,
En 't aardverdelgend vuur langs dak en bergtop jaagt.

ô Duistrer is de nacht die op mijn Rede daalde,
't Verstand my heeft bedwelmd en 't oog my heeft geblind
Sints twijfling op de rust der Godsdienst zegepraalde,
En, als een smeltend vuur, mijn levenskracht verslindt!

Ginds dwaalt de bleeke vrees met overhaaste stappen
En kermend handgewring, de stranden af en aan;
De nachtuil zweeft me om 't hoofd met angstverradend knappen:
En naauwlijks waagt de raaf zijn vlerken uit te slaan!

Ja 't onweêr knalle, en krake, en schijn' me een doodverkonder
Der worst'lende Natuur, bezwijkende in den strijd:
Wat is zijn schrikgeluid by 't raatlen van dien donder,
Die ronkelt door een borst, mijn smart ten prooi gewijd?

* Nieuwe Dichtschakeering I, 140.

ô Wee my, dat de storm my niet alleen vergruizelt!
Neen: wel my, dat Natuur en 't menschdom lijdt met my!
Dit wekt me een woeste vreugd, waar van het brein my duizelt,
Dat al wat ademhaalt, als ik, rampzalig zij!

Hoe dwaas, d' onzinnige beklagenswaard te noemen!
Helaas! 't gevoel van 't leed, en dit alleen, valt hard.
Neen: waanzin strooi' voor my zijn nooit verwelkte bloemen,
En droog' mijn tranen af, in weêrwil van de smart!

Verdelger van 't gevoel, ja, leg uw kille handen,
My op dit blakend hart en blusch zijn vlammen uit.
Verlos my van den druk der onverdraagbre banden,
Waar in my zelfbesef, en rede, en oordeel sluit.

Moge op mijn aanblik dan de menschheid ook verbleeken,
Gy zult my dierbaar zijn als hart-, als boezemvrind!
Dan houdt de traan eerst op, my uit het oog te breken,
Als ik my-zelv' niet ken, niet in my-zelv' hervind.

Verdelger van de smart, dek gy mijn doodsche wangen
Met heete koortsengloed, voor welvaarts rozenrood;
Doe door uw reuzenkracht mijn zwakken arm vervangen,
En leen uw vlam dit oog, van levensvuur ontbloot.

ô Kom, en spreie uw hand mijn losgereten hairen
Op d' adem van den wind! ontscheur my 't prangend kleed
En geef mijn boezem bloot, gevoelloos voor gevaren,
Aan sneeuw en hageljacht en giftige ondierbeet,

'k Zal dan op gindsche rots, aan 's afgronds open kaken,
Met uw ontzetbren gil die 't stormgedruisch verdooft,
Den wind verstommen doen, en kindsche vreugde smaken,
Als 't blauwend bliksemvuur my slingert over 't hoofd.

Dan moge en nood en dood, hun zegepraal volvoeren:
Ik zal gevoelloos zijn, schoon alles om my beef.
ô Razerny, ruk aan! scheur los de redesnoeren,
En neem my 't smartgevoel, 't bewustzijn dat ik leef.

1805.

Verschijning.*

De nacht zweefde om my heen, gedoscht in 't aakligst zwart;
Der graven stilte heerschte: alleen mijn treurend hart
Bonsde in zijn smoorend wee met felle en hoorbre slagen.
Ik had mijne Adelheid naar 't vroege graf zien dragen,
En nimmer, sints dien stond, sloot zich mijn oog ter rust,
Dan dof en afgeweend om dees mijn levenslust!
'k Vermat my, 's Hemels wil onzinnig te weêrstreven,
En vroeg dat telgjen weêr, my dierbrer dan het leven;
Als 't duister plotsling brak, en 't flonkrend starrelicht
Met nooit gekende glans verscheen voor mijn gezicht.
Een wolkjen daalde neêr van d'opgeklaarden hemel,
Wier glans den gloed verjoeg van 't gouden stargewemel,
En dreef allengskens na en nader voor mijn spond'.
Ik hoorde een Cherubs zang weêrgalmen in het rond,
En 't gonzend vlerkgedruisch van om my wapprende Engelen
In strelend maatgeluid zich in de tonen mengelen.
Als eenmaal uit de wolk, die uit mijn oog verdween,
Het nooit vergeetbaar wicht mijn sterflijk oog verscheen.
Ik zag haar met den dosch der heerlijkheid omgeven:
'k Zag d' overwinnings-lach haar op de lippen zweven;
En de onbesmette ziel met stof niet meer bezwaard,
In 't licht van 's Heilands throon tot glinstring opgeklaard,
Blonk uit het zalig oog het geen my tegenstraalde,
Aan 't eeuwig licht gelijk, waar meê haar schedel praalde.
‘Mijn moeder, ween niet meer (dus sprak zy me eindlijk aan)!

* Nieuwe Dichtschakeering II, 87.

Zie me als een hemelbruid verheerlijkt voor u staan.
Herwensch my niet op de aard, gy hebt my niet verloren,
De Alwijze heeft my vroeg als lievling uitverkoren.
Mijn moeder, ween niet meer! Gods raad ligt peilloos diep:
Toen hy uwe Adelheid van uit uwe armen riep,
Voorkwam Zijn vaderzorg een onuitputbaar lijden.
ô Juich! gy zaagt my vroeg van 's levens leed bevrijden.
Hier prangt geen smart my meer, hier heeft het kermen uit,
En 't juublend vreugdelied verving mijn klaaggeluid.
Hier toeve ik, ongestoord by 't hemelsche genieten,
Die oudren, die ik haast in d'open arm zal schieten;
Geen smet der schuldige aard bezoedelt hier uw kind,
Dat ge eenmaal englenrein by Jezus wedervindt.
Mijn reeds verhelderd oog mag door de toekomst boren.
ô Juich, dat ik zoo vroeg den hemel mocht behooren!
Mijn moeder, ween niet meer! Hy, die de tranen telt
Heeft ook der moedersmart heur maat en perk gesteld.
't Herdenken aan mijn dood moge u aandoenlijk blijven,
Maar 't moet geen weemoeds traan u meer in 't oog doen drijven:
'k Ben zalig, boven al, wat ooit verbeelding schiep,
Sints mijn ontbonden stof in 's aardrijks boezem sliep.
Hier hangt my 't hoofd niet meer als 't voorwerp van meêdogen
Wiens aanblik smartlijk was en tranen perste uit de oogen.
Wat, zoo dat kwijnend hoofd niet op uw borst meer rust?
Door 't zalig Englendom werd al mijn smart gesust!
Wat, zoo ik hier beneên u niet aan 't hart meer kleve?
't Is ongestoord genot, waar in ik eeuwig leve!
Geloof niet, dat uw kind uw teêrheid ooit vergeet,
Of schoon het aardsche stof haar geest niet meer omkleedt;
Ik wemel om u heen, ô dierbaarste aller moederen,
In vaders ademtocht, in d'adem van mijn broederen:
Ik daal onzichtbaar af met troost voor 't geen gy lijdt:
God heeft der Englen dienst den stervling toegewijd.
Als ge, in gevoel vereend met mijn geliefden vader
De kelk des lijdens drinkt, dan streeft mijn geest u nader.
Als boosheid u belaagt, dan bid ik d'invloed af!
'k Omzweef hen dien ge als my, het dierbaar aanzijn gaf.
Voor 't struiklen van hun voet zal hen mijn schuts bewaren,
Geleiden ze op hun pad door duizenden gevaren;

En als ik 't aangezicht voor Jezus voeten buig,
En dank- aan loflied meng in 't hemelvreugdgejuich,
Dan heft mijn stem zich op om zegen af te smeeken
Voor de afkomst, die ge op aard voor 't eeuwig licht zult kweken.
Haast rijst de dageraad, verborgen voor 't heelal,
Die 's Heilands eeuwig rijk den zijnen oopnen zal.
Toef, vol geloof en hoop, dat zalig uchtendkrieken;
Dan voere ik u omhoog op heilige Englenwieken,
Dan heeft het vaderhart (voor my zoo eindloos teêr),
Dan hebt gy, voor altoos, uw dierbre lievling weêr!
Ja eens zult ge, ons vereend, die aan uw bloed behooren,
Begroeten in den rei der Serafijnenchoren!'

Nu zweeg de dierbre stem, en 't Englenbeeld verdween.
Mijne oogen staarden 't na door 't duistre nachtfloers heen;
Dan niets ontwaarde ik meer. - Neen, dierbare Adelheide,
Het was geen droombedrog dat my de ziel misleidde!
Zoo zalig zijt ge, ô ja, als u mijn oog daar zag!
Zoo siert uw lief gelaat des hemels vreugdelach!
Ik voelde d'invloed, ja! van Englentroost en liefde,
Als jongst uws broeders dood mijn boezem troostloos griefde.
Gy zijt het, dierbre, ô ja! 'k herken u, ongezien,
Die, als ik voor Gods throon op neêrgebogen kniên
Om troost en leiding smeek, uw beê voegt aan mijn beden!
Gy, die op 's Hoogsten wenk ons redt in tegenheden,
En 't hart ons trekt van de aard, en naar den hemel beurt!
Ach! zoo de ontzachbre dood alle aardsche banden scheurt,
De zalige eeuwigheid hergeeft u aan onze armen,
Daar heeft de smart een eind, en 't ouderlijke kermen
Herneemt geen aanvang weêr! Neen, troostloos weene ik niet:
Mijn hoop berust op Hem, die dood en graf gebiedt.

1806.

De jaargetijden, Veldzangen.

De lente.*

De paarlende uchtenddaauw was naauwlijks neêrgedruppeld,
En 't wollig zuivelvee zijn rustkoets afgehuppeld,
Als Thirsis, en Dameet, die met de zanggodin,
De nacht had doorgewaakt in 't klaaglied van de min,
De zachte lammrenkooi van 't ruwer melkvee scheidden,
Op 't voedend klavergras en malsch bemoschte heiden.
Nu vleeden zy zich neêr by 's heuvels groenen top
En Thirsis vatte 't woord van gulle vriendschap op.

THIRSIS.
Hoor (zegt hy) 't vooglenchoor in 't dartlende ommespringen,
Der blijde morgenstond het vrolijk welkom zingen;
En wy, wy zitten stom als musch en rietvink kweelt,
Als droeve Progne zelfs in aller vreugde deelt!
Moest dees droefgeestigheid der herdren oog verdonkeren
Die ginds de morgenstar in 't heldre zwerk zien flonkeren?
Daar Lentes milde hand des aardrijks schat ontsluit?

DAMEET.
Nu, Thirsis, hef gy aan! Mirtil spreek 't oordeel uit.
Laat ons in 't bloemprieel vertrouwlijk nederzitten,
Daar de ossen in 't gareel den groven aardklomp spitten:
't Viooltje ontsluit zijn kelk voor 's hemels morgendrop;
En 't Westen windtjen zweeft op mirth en rozenknop.
Ik zet het schaapjen in, dat ginds by 't beekjen dartelt
En 't weêrgespiegeld beeld blijmoedig tegenspartelt.

* Wit en Rood II, 25.

THIRSIS.
Dees beker zet ik in, met slingrend loof versierd,
Waar langs de zoete druif in volle trossen zwiert: -
Waar op het beitelstaal het viertal jaargetijën
In rijke beelden wrocht: waar, rondgeschaard in rijen,
De hemelteekens staan gebeeldhouwd om den rand.
Dit pronkstuk zet ik in van 's kunstnaars tooverhand.

MIRTIL.
Dan heff' de beurtzang aan! De Muzen ook verpoozen,
En wisslen 't Hemelsch lied; nu bloeien Lentes rozen,
Dan tulp en anemoon in 't mengelende groen:
Nu prijkt het boomgaardloof, dan Floraas hofplantsoen.
Heft aan! de zang klinkt zoet by de eerste morgenstralen,
De stille bergvallei zal elken toon herhalen. -

DAMEET.
ô Febus, stort uw kracht, uw invloed neêr op my!
Op dat de herderszang zijn eerprijs waardig zij.
Het bloed eens blanken stiers zal voor uw outers stroomen,
Die hiel en voorhoofd proeft op dreunende eikenboomen!

THIRSIS.
Beziel gy, Liefdegod, mijn zuivre hartetaal!
Gun, als aan Chloës oog, mijn lied den zegepraal.
Ik zal geen lammrenbloed uw gunst ter eere plengen,
Maar u mijn eigen hart ten dankbaar offer brengen.

DAMEET.
Als my Melitta wenkt, en ik haar tegen spoed',
Dan schuilt ze in 't lommer weg, en, dartlend met mijn gloed,
Verraadt haar schalksche lach, my, zoekende in den blinden,
De heg of 't struikgewas waar ik haar weêr mag vinden.

THIRSIS.
Als vlugge Chloë my door 't slingerpad ontsc hiet,
Maar wenschend dat mijn oog haar schoonen zwier bespied',
Al streeft ze my vooruit, haar oog blijft aan my hangen,

En, daar zy dacht te ontvliên, ligt ze in mijn arm gevangen.

DAMEET.
Paktool, stuw over 't goud uw zilverspattend nat;
Druipe amber aan de Po, van boomtwijg af en blad;
De Rhijnstroom wint den prijs in schoone maagdenreien,
Mijn kudde, graas gy hier: waar zoudt gy beter weien?

THIRSIS.
De schoone Citheré beminne Idaaljes groen;
Zoek' Ceres Hyblaas kruin, Diane 't boschplantsoen;
Dit plekjen aan de zij' der teedre die ik minne,
Is schooner dan 't verblijf van Pafos rijksvorstinne.

DAMEET.
Wanneer het aardrijk kwijnt, door regen overstort,
't Gewiekte koor verstomt, en 't loofprieel verdort,
Dan schept Melittes lachj' één alvernieuwend leven,
En 't boschkoraalgezang wordt juichend aangeheven.

THIRSIS.
't Is schoon, als de aarde prijkt in volle bloesempracht;
Als 't blinkend zonnelicht haar koestrend tegenlacht;
Maar schooner is de gloed van Chloës stralende oogen,
By haar is alle schoonte als van een mist betogen.

DAMEET.
Zoet is my 't lenttapijt, en 's najaars heuvlendosch;
Zoet, als by middagzon het schaduwrijke bosch;
Maar derve ik die ik min, dan streelt my bosch noch dalen,
Noch 't koeltjen van de beek by gloênde middagstralen.

THIRSIS.
De schoone Chloë bloeit als de eêlste rozenknop;
Haar oog heeft heldrer glans dan 's hemels morgendrop;
Wat zijn my zonder haar de schoonste lentedagen?
't Is Lente als zy verschijnt, by 's Winters ruwste vlagen.

DAMEET.
Zeg, Thirsis, in wat plek, zoo verr' het zonlicht daagt,
De wonderboom bestaat die rijksmonarchen draagt?
Gy moogt (ik sta ze u af) en kelk en lam behalen,
En, op mijn herderin, Melitte, zegepralen.

THIRSIS.
Dametas! zeg veel eer, in wat gezegend oord
De geurige appel groeit die als de morgen gloort,
Waar voor de distelroos en 't leliegoud verbleeken;
En 'k schenke u Chloë-zelv ten schittrend zegeteeken. -

MIRTIL.
Hou' thands uw wedstrijd op. Gy hebt den eisch voldaan.
De beker zij Dameet, het lam u afgestaan.
Heil, heil het herdrenpaar, wier lieve herderinnen
In de uitgezochtste rij den prijs der schoonheid winnen!
Gelukkig zy, wier roem zoo schittrend wordt vermeld!
Rijst thands, benijdbre twee, ontwijkt het schroeiend veld;
In gindsche lovertent, met bloem en loof doorwasschen,
Zal ons geen regenbui by 't feest der min verrassen.
Aanvaardt daar 't veldbanket, op zoden uitgespreid
By 't walmen van den geur dien roos en myrth verbreidt.
Komt, spoeden wy! de kudde is reeds by een gegaderd,
En 'k hoor den regendrop die klettert op 't gebladert.

De zomer.

Een prille herdersknaap, in 't needrig lot te vreden,
Deed langs het spieglend nat zijn wollig melkvee treden.
De gouden zonnestraal speelde op den stillen plas,
En de olm gaf koele schaaûw op 't malsche klavergras.
Zijn zachte weemoedstoon lei heel den stroom in kluisteren;
Het lam vergat zijn weide om naar zijn zang te luisteren;
De ontroerde Stroomnajaad weende in haar zilvren grot;

En heel de hemel smolt in drupplen om zijn lot.
Ach, vreeslijk woedt de liefde in 't argelooze harte,
Geen kunst heeft heul en baat, noch balsem voor haar smarte!

Beschuttend beukenloof, en gy, kristallen vliet,
Die Febus gloed verkoelt, maar 't vuur der liefde niet!
Mijn jammer klaag ik u: gy zult mijn klachten hooren,
En de Echo zal in 't bosch den weêrklank niet versmooren,
De heuvel-zelf en 't dal leent ooren aan mijn klacht,
Wat worde ik, Silvia, van u-alleen veracht!
Als ik mijn smarte klaag, slaat ook mijn kudde aan 't loeien:
Haar blaakt de middagzon; gy, doet mijn boezem gloeien.
Het hondgestarnt' verzengt het uitgedroogde veld
Maar in uw kille borst ligt ijs dat nooit versmelt.
Waar toeft gy, Negental, wat gaat gy spelemeien,
Terwijl uw Melibé zijn liefde moet beschreien?
Dwaalt ge om door 't lachend groen waar Vecht of Amstel vliet?
Of, waar de zilvren Rhijn langs kronklende oevers schiet?
Wanneer ik me overbuig op 't kristallijn der beken,
Dan zie ik door mijn blos het spieglend vlak ontsteken,
Maar, sints wat eens behaagde, u niet meer streelen mocht,
Vliede ik der stroomen loop, zoo gretig eerst gezocht.
Eens kende ik ieder kruid, en 't nut van plant en struiken,
Die ooit of middagzon of dauwdrop deed ontluiken.

Beklaagbre herdersknaap, wat geeft die kunst voor baat!
Ik weet voor 't kwijnend vee, maar 't bloedend hart geen raad,
Dat andre herders dan zich met die zorg bezwaren,
En schooner kudde voên, en rijker wolvlok gaâren:
Laat my, by gindschen berg mijn droeve toonen slaan,
En snoeren my het hoofd met bleeke wilgeblaân.

Mijn is de zoete fluit die Lindors adem roerde,
Die schonk hy me, als de dood hem uit ons midden voerde.
‘Aanvaard, (dus zuchtte hy) mijn veldfluit, Melibee,
Die mijn Melittes naam door 't bosch weêrgalmen deê.’
Maar, sints gy 't zoet veracht der zachte herderszangen
Zal nooit de rieten pijp mijn ademtocht weêr vangen.
Vergeten hange ik haar aan gindschen treurwilg neêr,

En nooit vergt haar mijn mond een enkel toontjen weêr.

ô Dat me een tooverwand herschiep tot dien gevangen,
Die in zijn enge kouw u aanlokt door zijn zangen!
Dan trof mijn stem uw oor, dan hoordet gy mijn lied,
Dan drukte uw mond mijn mond en wraakte 't kusjen niet!
En echter kan mijn zang de kilste borst bewegen:
De Saters hupplen om, de Berggod juicht haar tegen,
Geen nimf toeft, waar ik zinge, in grot of rotsspelonk.
Geen die my de eerste vrucht, de blankste duif niet schonk!
Zy hoopen me op, vergeefs, met wat zy kostbaarst achten.
Dat alles schenk ik u, u, die my doet versmachten.
Voor u is 't, dat mijn hand de schoonste rozen gaârt;
En al wat geurigst is tot kransen samenpaart!
Aanvaard mijn bloemfestoen, gy lieflijkste aller bloemen,
Gy, die wy boven al, om deugd en gaven roemen.
ô Zie wat zoete lust het geurig veld verspreidt!

De Goden schiepen hier het dal van zaligheid!
Zelfs Venus met Adoon liep door de bosschen dolen:
De kuische Jagtgodin rust soms in bergkloofholen.
Kom dierbre Silvia, geniet ook gy die lust
Die 's herders hart verkwikt by streelende avondrust,
Wanneer hy na zijn taak, van 't donzig wolvlokscheeren
Zijn lammren stalwaart voert, om naar zijn stulp te keeren;
Terwijl de maaier moê van 't brandend graanveld spoedt,
En Ceres dank bewijst voor vruchtbren overvloed.

Geen giftig slanggebroed verschuilt zich in dees streken;
Maar ik, ik voel my 't hart van liefdes schicht doorsteken.
Hier puurt de honigbij op roos en majolijn;
Maar wat, dan Silvia, zou my bekoorlijk zijn?
Verwaardig u, en spoed naar dees verlaten oorden;
Bezoek de heldre bron met groenbemoschte boorden.
Waarheen ge uw treden wendt, omwappert u Zefier:
Het loof hoedt u, om strijd, voor 't brandend zonnevier:
Ja, waar ge uw voeten drukt is 't al met mirth omtogen;
En alles bloeit en tiert in d' opslag van uwe oogen.

ô, Dat my 't leven mocht ontglippen aan uw zij',
Terwijl ik 't Negental uw schoonsten lofzang wij'.
't Gevogelt' zal die lof van elken tak bezingen;
En 't windtjen voert haar op naar de ongenaakbre kringen.

Ach, hief ook eens uw mond den zoeten veldzang aan!
Het boschgeboomt' bezweek, van weemoed aangedaan;
't Gebergte huppelde op; zijn vloeiende kristallen
Beluisterden uw stem, gekluisterd onder 't vallen.

Dan ach! de herdersjeugd ontwijkt de gloênde zon:
Het hijgend zuivelvee genaakt de koele bron:
Het dichtgewassen loof geeft wijkplaats aan de lammeren:
Maar is er, Goôn, geen baat voor liefdes wreede jammeren?
De moêgerende zon zoekt de avondlegersteê;
Daar vlijt hy zich ter rust op 't koelend bed der zee!
My, my-alleen verteert een onverpoosbaar blaken,
En 'k mag by dag of nacht geen zweem van rust meer smaken.

De herfst.

In 't lommerrijk verdek van breede beukenblaân,
Hief Hylas en Dameet hun teedren veldzang aan:
Dees zong des afzijns smart, die zong verraden liefde,
En 't veld klonk van den naam die beider boezem griefde.
Gy, Nimf van Mantua, ontzeg me uw bystand niet,
Ik zing Dametas klacht, en Hylas jammerlied.

Met kalmte zonk de zon ter rust aan de avondtransen;
Reeds blonk de dunne wolk met rijke purperglansen,
Als Hylas, met de klacht van 't grievendst harteleed,
De rotsen, en 't gebergt van weemoed smelten deed.
‘Vlieg, Zefir, vlieg, voer gy mijn droeve zuchten henen;
Doe Delia mijn klacht een gunstig oor verleenen.
Gelijk de tortel kweelt om zijn verloren gâ,
Zoo zucht mijn hart naar u, geliefde Delia!
Zoo klaag ik 't harteleed (maar vruchtloos) aan de winden,

En nergens mag ik troost, en nergens deernis vinden.

Vlieg, zoele Zefir, vlieg, en breng mijn zucht haar toe.
Het blijde vooglenchoor, nog nimmer zingens moê,
Vergeet, om die ik min, zijn vreugdelied te kwelen,
En vraagt niet meer naar 't loof der lommerrijke Abeelen.
Om haar is 't, dat de Pijn zijn groene bladers derft:
De lelie buigt, om haar, het hangend hoofd, en sterft.
Gy, bloemen, die verwelkt by 't schroeiend zomernaderen,
Gy boomen, die de herfst ontbloot van frissche bladeren,
Gy vooglen, die uw zang by 't zomergloeien staakt,
Is 't afzijn niet de dood voor 't hart dat teder blaakt?

Vlieg, streelend Westerkoeltj', en breng haar Hylas klachten.
Wee, wee de afwezigheid waarin ik moet versmachten!
Verdorr' wat bloesem draagt, versterve plant en bloem;
Zy leve, en zy-alleen, der maagden hoogste roem!
Wat zeide ik? - neen, ô neen, waar ooit de schoone nadert,
Geef gure Winter plaats aan 't jonge lentgebladert!
Dat roos en violier aan d'eikentak' ontluik',
En geurige amber druip' van heg en distelstruik!

Vlieg, Zefir, vlieg, en breng mijn droeve zuchten over!
Eer smoort de nachtegaal zijn lied in 't avondlover;
Ja, eer vergeet de wind te ruischen door het veld;
Eer staat het stroomnat stil by 't daavrend stormgeweld;
Dan ooit mijn hart vergeet die 't eens heeft uitverkoren:
Dan ooit die liefde kwijnt, die Hylas heeft gezworen!
Geen bronnat is zoo zoet, hoe 't dorstig harte smacht;
Geen balsem van den slaap vermoeiden leên zoo zacht;
Geen honiggraâge bij geniet by 't zomerblaken
Een zoetheid die gelijkt aan die haar blik doet smaken.

Vlieg, Zefir, vlieg, en breng mijn liefdeklacht haar toe!
Geliefde Delia, zeg, wat u beiden doe!
Uw naam klinkt wijd en zijd door bergen en door dalen.
Ik hoor de rotsspelonk dien dierbren naam herhalen!

Wat zie ik? Goôn! is 't schijn? of neemt mijn smart een keer?

Of geeft een blijde droom my mijn geliefde weêr?
Zy komt, zy vliegt me in de arm! ik staak mijn droevig klagen,
En Zefir, gy, hou op, mijn zuchten weg te dragen!

Nu hief Dametas aan. 't Hing alles aan zijn lied.
Onthou ons, Zanggodin, zijn teedre zangen niet!

Gy heuvelen, weêrgalmt, weêrgalmt mijn jammerklachten:
Trouwlooze Galathee doet my naar 't sterfuur smachten.
Ginds waar het steil gebergt' in 't neevlig blaauw verdwijnt,
En aan des hemels streek een rij van wolken schijnt;
Daar, waar de ploegende os, van moêheid schier bezweken,
Van d' arbeid rusten gaat by 't kabblend nat der beken;
Hier, waar de schaduw zweeft langs 't groene veldtapijt;
Vermelde ik wat mijn hart om Galathea lijdt!

Gy, heuvelen, weêrgalmt mijn hartverscheurend zuchten.
Hoe konde ik zulk een leed na zoo veel wellust duchten?
By gindschen populier, daar vleed ik me aan haar zij',
En in haar lieflijk oog verloor zich de aard voor my:
Hier heeft zy me, in dees schaaûw, het plechtig woord gegeven:
Mijn hand heeft in die schors haar vlotten eed geschreven,
Terwijl zy met gebloemt' den frisschen stam omhing:
Maar de eeden zijn verwaaid, het bloemfestoen verging!
Zoo gaat die vlam te niet, die my zoo veel beloofde,
Zoo derf ik met de hoop de rust die zy me ontroofde!

Gy, heuvlen, meldt mijn klacht, weêrgalmt mijn hartezucht.
Arcturus blik verheugt de welige akkervrucht;
De zwangre halmenair zwol uit van 't goudgeel koren;
En overvloed ontsproot uit de opgespleten voren.
Nu wijd en zijd de tak van vruchten nederhelt,
De zoete muskadel van 't geurig wijnnat zwelt,
Nu al wat bloesem droeg, van zwaarte 't hoofd laat hangen,
Zal liefde, liefde-alleen, geen liefdetroost erlangen? -
Zij dan mijn jammerklacht herhaald, en weêr herhaald! -
De veldjeugd roept my toe: ‘Uw wollig vee verdwaalt.’
Helaas! wat deert my dit? Laat vrij mijn lammren doolen:
Terwijl ik haar bewaakte is my mijn hart ontstolen.

De Berggod Pan verscheen, en vroeg my onlangs af,
Wat tooverkunst mijn hart die sombre stroefheid gaf;
Wat snode tooverblik my been en merg doorgriefde?
Als of er tooverkracht bestond als die der liefde? -
Ach, of ooit ander oog mijn boezem blaken deê? -
Of m' ooit beminnen kon dan schoone Galathee?

Gy, heuvlen, galmt mijn klacht, mijn onverpoosbaarkwelen.
Ik vlied de herdersjeugd, en kudde, en bloemprieelen;
Dan, of ik herdersjeugd en kudde en bloemhof vlied,
Ja vlood ik 't wareldrond, ik vlied de liefde niet.
Ik ken haar al te wel: in woud en klip gekoesterd,
Werd zy met wolvenbloed en tijgermelk gevoesterd;
Zy sproot uit vlammend vuur van Etnaas gloênden schoot;
En storm en dondervlaag werd haar ten speelgenoot!

ô Heuvlen, wedergalmt de klacht van mijn ellenden.
Vaarwel, gy dorpvallei, ik ga mijn noodlot enden.
Één sprong van gindschen rots, en 't lijden neemt een keer!
Gy heuvlen, meldt mijn smart, mijn jammerlied niet meer!

Dus klonk der herdren zang by 't lieflijk avonddalen,
Tot Febus kar verdween in chrysolieten stralen,
En 't koelend avonddropj' in diamanten dosch,
't Gebladert schittren deed van 't smachtend beukenbosch.

De winter.

LYCIDAS.

Het murmelend geruisch van 't beekjen dat hier springt,
Haalt by den treurklank niet van wat gy, Thirsis, zingt.
Geen slingerende vliet heeft zulk een zoet geklater.
Uw stem is lieflijker dan 't zachtjens kabblend water.

Ja, streelend is uw toon, geliefde herdersknaap!
Thands ligt op 't donzig groen uw kudde in stillen slaap;
De maan, met kalm gelaat, staat helder aan den hemel,
En prijkt met zilvren glans in 't flikkrend stargewemel;
By 't tjilpend vooglenchoor heeft lied en sprong gedaan;
ô Zing van Dafnes dood, hef Dafnes lijkzang aan!

THIRSIS.
Zie 't uitgebreide veld van glinstrend zilver gloren:
Zijn kleuren zijn verdord, zijn schoonheid ging verloren!
Hier hield eens Melibee de nimfen uit den vliet
En 't boschchoor luistervast aan zijn verteedrend lied.
De Rhijn kroop sluipend voort, geketend aan zijn zangen,
En riep den wilgen toe, die langs zijn boorden hangen:
Ruischt zachtjens, stoort hem niet, maar vangt zijn zilvren toon,
En leert uw ritslend blad een klank zoo hemelsch schoon!
Hier zal ik, Melibee, die zelfde fluit doen ruischen,
Die, door uw mond bezield, den Rhijn weêrhield in 't bruischen;
Klink', klink' zy Dafne thands en Dafnes schoon, ter eer',
En voer' ze 't luistrend veld zijn Melibéus weêr!

LYCIDAS.
Zoo moog 't weldadig vocht van zachten zomerregen
De halmen zwellen doen van vruchtbaarheid en zegen!
Hef aan! het jongst bevel dat Dafne stervend gaf,
Was: ‘Lieve herdersjeugd! zing eenmaal om mijn graf’.
Zoo sprak de schoone en stierf! Gaat Dafnes graf omringen.
Gaat daar haar vroege dood, gaat daar haar loflied zingen,
Vlijt u in 't lommer neêr dier stille legersteê,
En neemt, haar graf ten tooi, cypres en mirthrank meê. -

THIRSIS.
Verlaat, ô Negental, uw kristallijnen stroomen,
Vlecht kransen, Nimfenstoet! verlaat en grot en boomen!
Gy, Minnegoden, treurt, smijt boog en pijlen neêr;
Eens weendet ge om Adoon, hier voegt uw smart nog meer.
Groeft met de gouden schicht, thands nutloos in uw handen,
Dit grafschrift haar ter eer', voor wie de harten branden:
‘Natuur, verwandel u; gy, aarde en hemel, schreit:

De schoone Dafne was, met liefdes zaligheid!’
't Is uit, helaas! Natuur, uw luister ging aan 't kwijnen;
De dag wordt overfloersd met sombre mistgordijnen;
't Ontsierd geboomte druipt van 't stollend parelnat,
En strooit op Dafnes graf het geelverwelkte blad.
Daar ligt al 't schoon ter aard, en 't bloemrijk veld ontluisterd!
Het bloeide en stierf met haar, wier oog het graf verduistert!
Natuur, uw glans verdween, met al uw schittrendste eer:
De schoone Dafne stierf, daar is geen schoonheid meer!
De kudde treurt en kwijnt, en dwaalt met trage schreden
Langs 't lieflijk klavergras, dat ze achtloos blijft vertreden.
Het runddier loeit van rouw uit drooggesteende dorst,
En schuwt in 't koele vocht de laving van zijn borst,
De zilverblanke zwaan zoekt schuilplaats in de rieten,
Om daar de jammerklacht zijns boezems uit te gieten.
Ja, de Echo-zelv verstomt, en stamelt vroeg en spâ
Geen andre klanken meer dan Dafne, Dafne, na.
't Was steeds haar zoetste lust, door bergvallei en dalen,
Den naam van Dafne weêr en weder te herhalen;
Hoe lieflijk klonk hy steeds in 't vrolijk herderslied!
Maar Dafne zonk in 't graf, de blijdschap is te niet.
Geen vruchtbare avonddaauw zal 't bloemtjen meer besproeien:
De morgen zal niet weêr met rozenverwen gloeien:
De milde waassemgeur van 't lachend veld heeft uit:
En saploos en verdord is 't lieflijkst riekend kruid.
De Zefirs zijn verstijfd om Dafnes droevig sneven,
En, kwijnende in 't geboomt', vergeten ze om te zweven.
De nijvre bij verzuimt de malsche rozenblaân,
En 't knaapjen raakt gerust haar kostbre schatkorf aan.
Wat is of zoete bloem, of honigrijke korven!
Ach, al wat zoetheid was, is met die maagd gestorven.
Nooit zingt de leeuwrik weêr zijn blijden morgengroet
De lieve Dafne toe, als zy te veldwaart spoedt.
Nooit zal haar zilvren stem den nachtegaal meer streelen,
Of 't choor verstommen doen dat orgelt door de abeelen;
Haar stem stijgt niet meer op by de aanbraak van het licht;
Die stem, waar by de toon der filomeelen zwicht!
Haar gorgel zal den stroom in 't vloeien niet meer storen,
Die roerloos stil bleef staan om naar heur zang te hooren;

Hy roept u murmlend toe, bedroefde zangrenrij:
‘Ach, Dafne leeft niet meer, en weg is melody’,
De wind streeft langs den plas om 't rietbosch toe te fluisteren,
Dat hy vergeefs naar 't zoet van Dafnes stem zal luisteren.
Het avondkoeltjen klaagt haar noodlot, om zich heen;
En bosch en veld barst uit in klaagtoon en geween.
't Geboomte heinde en verr' ruischt treurig door de dreven,
Om aan den heldren vliet den klaagtoon weêr te geven.
De heldre vliet, die korts, zoo kalm door 't zandbed schoot,
Bruischt van ontroering op, om Dafnes vroege dood.
Zijn oever, wijd en zijd, is overspat van 't weenen,
Want, ach, met Dafnes dood is ook zijn glans verdwenen.
Geboomte, stroom, en wind, 't ligt alles moedloos neêr,
Hun lust en bloei verging, want Dafne leeft niet meer.

Maar ginds zweeft Dafne rond op 't hooge stargeflonker.
Verwonderd ziet zy neêr op 't neevlig warelddonker.
Een eeuwigbloeiend veld ontsluit zich haar gezicht;
Valleien, altijd groen, en onverganklijk licht!
ô Gy, die in dien hof van onverwelkbre geuren
Van 't leed des levens rust en niet meer weet van treuren,
Ja, licht het schoonst gebloemt' van 's hemels Eden plukt,
En 't Englendom op 't hoofd onwelkbre kransen drukt.
Gy, wier verlies ons oog de tranen doet ontspringen,
ô Sla een vriendlijk oog op hen die u bezingen,
Zie van het heldre zwerk vertroostend op ons neêr,
En, Dafne, uw vroege dood wekt onze smart niet meer.

LYCIDAS.
ô Thirsis, 't luistert al om uwen toon te vangen:
Een stilte, als deze alleen, wacht filomeles zangen,
Als 't graauwende avonduur den heldren hemel verft,
En 't fluistrend windtjen zacht op blad en boomen sterft.
'k Zal dikwijls, mag ik slechts mijn kudde zien vermeêren,
De teêrbeminde maagd het lammrenbloed vereeren.
Zoo lang 't gebloemte op geur, 't geboomt' op schaduw roemt,
Zoo lang blijft Dafnes naam met eer en lof genoemd.

THIRSIS.
Zie, heldre Orion rijst. Vertoeven wy niet langer;
Ontwijken wy 't geboomt', van de avonddampen zwanger:
Natuur voelt haar verval: het Noorden ademt guur:
De tijd, die 't al beveelt, bestemt dit scheidensuur.
Vaartwel, gy dal, en berg, en stroomen, en valleien!
Vaarwel, gy zoet gekweel der jonge herdrenreien!
Vaarwel mijn kudde, en gy, ô Nimfen van dit dal!
En Dafne, ook gy, vaarwel, en met u, 't gantsch heelal!

Opwekking.*

Bloemen op den weg gestrooid!
Zij het leed vergeten!
Ach, hoe kort een levenstijd
Is ons afgemeten!

Heden ziet ge op 't Lenttapijt,
't Hupplend knaapjen zwaaien:
Morgen reeds zal d' avondwind
Op zijn grafjen waaien!

Heden zal de jonge bruid,
Voor het outer blozen:
Morgen stalt haar 't jeugdig bloed!
Weg zijn 's levens rozen!

Smaak dan, stervling, 's levens heil
Dat U God wil schenken,
Tot de dood die alles rooft,
U ter rust zal wenken.

* Poëzy (van Vr. k.w.b.), 118.

Laat geen zoete nachtegaal
Onbeluisterd zingen;
Wekk' u 't schaapjen op tot vreugd
Door zijn dartlend springen!

Speelt eens op uw grafgesteent'
't Vrolijk weeldrig wichtjen,
Dan verrukt de lach niet meer
Van zijn aangezichtjen.

Mag de blozende eglantier
't Graf met bloeisem dekken,
't Zal den sluimrer in het graf
Tot geen wellust strekken.

De avond stort verkwikbren daauw
Op het gras der graven:
Maar die weldaad der natuur
Mag geen dooden laven.

't Lieflijk koelend windtjen zweeft
Langs de zerken henen;
Maar zijn adem fluistert niet
Door de kerkhofsteenen.

Alles is voor hun te niet
Die in de aarde rusten:
's Levens vreugde ging voorby
Met genot en lusten!

Uit het Hoogduitsch,
1813.

De waanzinnige bruid.*

Wat doodsche smarte drukt me op 't hoofd,
   En buigt my jamm'rend neder?
Hy vlood ten hemel heen; ô ja!
   Maar morgen keert hy weder:
Dan zal hy onzen bruiloftsdag
Bestemmen met een blijden lach!

Maar waarom op dit heuvelgras
   Zoo troostloos zitten weenen,
Sints de onverbreekbre huwlijksband
   Ons morgen zal hereenen?
Mijn Edwin, neen, ik ween niet meer;
Want morgen, morgen keert gy weêr!

Zoo ras des Hemels rozenpoort
   Zich morgen weder opent,
Vlieg ik de gindsche wolken in,
   Op 't blijde weêrzien hopend.
ô Edwin, stap het graf dan uit,
En spoed in de armen van uw bruid!

Daar zit ik, schuchtre, dan en toef,
   En tel die eindlooze uren,
Die my in 't neevlig wolkenruim
   Uw afzijn nog moet duren!
Maar 'k draag dat afzijn met geduld,
Want morgen wordt mijn hoop vervuld.

* Nieuwe Dichtschakeering I, 173.

Dan komt gy, van het rozenkleed
  Des dageraads omtogen!
Reeds zweeft gy gindschen luchtstroom door,
  ô Schiet my niet uit de oogen:
Want, zoo gy my op nieuw begeeft,
Dan heeft uw Metta uitgeleefd!

Wat, zoo mijn hart zich weêr bedriegt!
  Ik zag u immers sneven?
ô Welk een smart was de afscheidsgroet!
  Zy kostte my het leven.
ô Edwin, waarom vloodt gy heen,
En liet my, droeve, hier alleen?

Reeds is de bruiloftszaal bestrooid
  Met bloemen, palm, en lover;
De maagden zijn ter feest gedoscht:
  ô Stap den scheidsm uur over!
Ja, heden lach ik met de smart,
Want morgen druk ik u aan 't hart.

Maar waarom hangt my 't rouwfloers om,
  In plaats van bruidssieraden?
En waarom zit die grijzaart ginds
  In tranenvocht te baden?
ô Edwins vader, ween niet meer;
Op morgen zien wy Edwin weêr.

Maar neen: - ik droeg dit rouwkleed niet -
  Mijn hart zou zoo niet beven -
Die grijzaart niet zoo troostloos zijn,
  Waar Edwin nog in 't leven!
ô Neen: van hoop niet meer gedroomd,
Daar Edwin toch niet weder koomt!

Hoe treurig zucht de populier
Op gindsche kerkhofsteenen! -
De Hemel smelt in tranen weg -
En ik, ik zou niet weenen?
Neen Edwin, neen, ik hoop niet meer:
Want morgen komt gy toch niet weêr.

ô Bloemtjens, voor het feest geplukt,
Gy zult geen bruidsdisch tooien.
Verbleekend zal der maagden hand
U op mijn grafbed strooien:
Want langer toef ik niet alleen:
Maar vlieg naar Edwins boezem heen.

Gespelen, als gy me aan zijn zij'
De moede leên ziet rekken,
ô Treedt dan zachtjens om mijn asch,
En wacht u, my te wekken! -
Op morgen daal ik neêr in 't graf,
Want nooit breekt Edwins slaap weêr af.

Vrij gevolgd naar het Engelsche
van Mrs. OPIE.

Andwoord, aan Themire.*

‘Vrolijk zingen!’ kunt gy 't vergen? -
My, Themire, een huichellied!
Schaamt uw hart zich dan het tergen
Van onheelbre wonden niet?

Schater' hy by 't vreugdgenieten,
Die nooit lijden heeft gekend!
Die nooit tranen heeft zien vlieten
In de hutten der ellend!

Neen; nooit mocht ge my verrassen
By luidruchtig feestvermaak.
Eerder sta my 't oog in 't plassen,
Dan ik dus mijn hart verzaak!

Reeds voor 't eerste staamlend spreken
Was een zucht mijn kindertaal, -
Zag men my 't gelaat verbleeken,
By het minste smartverhaal.

Had my voorspoeds arm gekoesterd,
Licht had die mijn hart omschorst;
Maar, uit onspoeds kelk gevoedsterd,
Sloop geen koelheid in mijn borst.

Heeft niet vaak des menschen harte
Leeds te veel om door te staan?
Moet hem niet des naasten smarte
Vlijmend door den boezem gaan?

* Nieuwe Dichtschakeering, II, 133.

Noem my echter niet, te onvreden,
Noch voor 's warelds zoetheên koel,
Dat ik niet uw lichte schreden
Volg in 't luide feestgewoel.

Dat ik niet in vreugdekringen
Rust vind voor een hart als 't mijn; -
Noch den teug my op laat dringen
Van des warelds zwijmelwijn.

Wien hy ooit den mond mocht raken,
Heeft het vroeg of spâ beschreid,
Zoo hy nektar dacht te smaken
Door een Hebes hand bereid!

Is 't het kenmerk van genoegen
Dat m' in woeste vreugde baadt? -
ô Wat zag ik boezems zwoegen
Onder 't schittrendst feestgewaad.

Ach, ik ken dien droom vol weelde
Die het jeugdig hart bedriegt!
't Heugt my hoe de zang my streelde
Daar zich 't hart in slaap meê wiegt.

't Uur genaakt met rasse schreden,
Dat ook gy ontwaken zult;
Maar den droom van zaligheden
Zien uw oogen nooit vervuld!

't Heerlijk uitzicht zal verdwijnen,
Dat de tooverhand u maalt,
Die bedriegbre praalgordijnen
Over 's warelds jammer haalt.

't Uitzicht wijkt, u voorgespiegeld
Door verbeeldings goochelglas,
Als de levenshulk u wiegelt
Op den hobbeligen plas.

Egaas-, moederplicht, en zorgen
Immer zwaarder opgelaân,
Toonen ons met elken morgen,
't Niet van 's levens vreugden aan.

De Egâ in haar telgjens levend,
Levend in haar Echtgenoot,
Sterft, (by elken weêrspoed bevend,)
Duizenden voor eene dood.

Ieder wenk dier lieve panden
Die of zorg verraadt of smart,
Scheurt des moeders ingewanden,
Stort haar wee en dood in 't hart.

By het ziekbed van haar gade,
By het sterfbed van haar spruit,
Komt geen aardsche troost te stade;
Heeft des levens lokaas uit.

Weegt zy daar de tegenspoeden
By de schaal van 's warelds vreugd,
ô Zy zal geen waan meer voeden
Als het hart bedriegt der jeugd.

Als bevracht met dorre bladen,
Door den najaarswind verjaagd, -
Als met vlokkig dons beladen,
Door den luchtstroom reeds geschraagd; -

Zoo, zoo stijgt de schaal ten hoogen,
Die het aardsch genot bevat.
Gruwzaam is hy dan bedrogen
Die nooit zeerkrer rijkdom had.

En by al des levens zorgen
Schenkt de hemel toch genot;
Maar, het ligt in 't hart verborgen,
Dat zijn uitzicht stelt in God!

Doch, is dat genot te noemen
Wat de dwaze daar voor houdt;
Die het stuifmeel van de bloemen
Schat voor Ofirs kostbaar goud?

Doch, mag dat genoegen heeten:
Om te dwarlen in een lust,
Die de plichten doet vergeten
Waar 't maatschaplijk heil op rust?

Zie den wuften vlinder zwerven,
Naar zijn lust, door 't bloemenbed:
Al de luister van zijn verwen,
Wordt met vlak by vlak besmet.

Als hy Floraas wandeldreven
Onbedachtzaam binnenzwiert,
Telkens blijft een stofjen kleven
Dat zijn bonte vlerkjens siert.

't Vinkjen lokk' door 't luid georgel
Dartel wicht of schoolknaap aan;
ô, Wat komt haar schelle gorgel
D' onbedachte duur te staan!

Trekt het schittren met uw gaven
   Loze vleiers om u heen;
Hy, die uw geluk zou staven,
   Zag, beklaagde u, en - verdween!

Is er dan geen vreugd te smaken,
   Uit uw eigen hart geweld;
Dat gy woeste feestvermaken
   Boven 't stil genieten stelt?

Ach, de dag is ras verstreken,
   En des levens avond spoedt,
Die de dwaze lust zal wreken
   Eens zoo teugelloos geboet!

Kunt gy 't Balgeflonker kiezen
   Met zijn koude weeldepracht,
Waar het hart zich voelt bevriezen
   Dat naar rein genoegen smacht?

Kiezen, voor het kalme leven,
   U aan eigen haard bereid;
Of, voor zoete wandeldreven
   In den schoot der eenzaamheid?

ô Mag ik my soms onthalen
   Op een lieflijke avondstond,
Als de flonkerzonnen pralen
   Aan het stille hemelrond;

Mag ik soms mijne oogen wijden
   Aan het zilvren uchtendgraauw,
Als de bloemen zich verblijden
   In den vruchtbren morgendaauw;

ô Dan voel ik, welk een hemel
In diens stervlings boezem ligt,
Die van uit dit stofgewemel
't Oog naar 's levens Oorsprong richt!

Staak, Themire, staak het jagen
Naar een ingebeeld genot!
Stille vreê in 't hart te dragen
Is het hoogst benijdbaar lot.

Wat my ooit de ziel mocht scheuren,
Hoe ik zuchten, weenen mocht,
Immer voelde ik aan dat treuren
Onbesefbaar heil verknocht;

Had ik anders, onbezweken,
't Hoofd den weêrspoed konnen biên,
Of mijn ziel, (gelaten) smeeken,
‘Vader, laat Uw wil geschiên?’

Mocht ik op dit voorrecht bogen,
ô, Voor allen is het veil,
Die door 't schijnschoon niet bedrogen,
Haken naar een hooger heil!

Mocht gy eenmaal nog gevoelen
Wat het heet: g e l u k k i g z i j n !
Zag ik eens uw borst verkoelen
Voor der lust bedriegbren schijn!

Ja, gy hebt my soms zien weenen;
Dan, uw hart verstond my niet,
Als u weemoeds tranen schenen,
Die genot en dank vergiet.

Acht die tranen niet voor tolken
Van een wrevelziek gemoed.
Dekken niet de regenwolken
Soms den heldren zonnegloed?

Als de erkentnis haar doet vlieten,
Deernis haar uit de oogen dwingt,
Moedermin haar uit doet gieten,
Of het echtheil die ontwringt;

'k Ruilde voor alle aardsche weelde
Deze zachte tranen niet.
ô Dat ge eens de wellust deelde,
Die uit haren oorsprong vliet!

Mocht ik u den voet zien wenden
Van den weg die u misleidt;
'k Had, by redding uit ellenden
Nooit een blijder traan geschreid.

1816.

Het huwlijk.*

My Author and Disposer, what thou bidst
Unargued I obey. So God ordains;
God is thy law, thou mine: to know no more
Is woman's happiest knowledge and her praise.

MILTON.

Wien voert m'in statige ernst, aanbidlijke Echtgodin,
Voor 't U gewijd altaar, ten huwlijkstempel in?
Ik zie het jeugdig hoofd omkranst met lentelover;
Maar 't schoon gelaat is dof, als zweefde een wolk daar over.
Het kostbaar feestgewaad speelt zwierende om de leên;
Maar 't oog staat overfloersd, en somber van 't geween.
Is dit een blijde bruid, en staat haar 't oog zoo duister!
Hoe weinig voegt haar smart by al dien huwlijksluister!
Gy-zelv', gy schudt het hoofd, en wendt uw blikken af,
Als wierd zy heengesleurd naar 't onverbidbaar graf.
Ja, dat haar 't graf ontfing, haar lot waar minder gruwlijk!
Wie beeft niet voor den dwang van 't opgedrongen huwlijk?
Ach! nimmer smaakt heur hart des levens zoetigheid,
Wie vloekbare eigenbaat naar 't outer heen geleidt!
Dan, ach! 't is dus bepaald. Dit lot wordt niet verbeden:
Ze aanvaardt met bloedend hart de huwlijksplechtigheden.

Ik zie het tempelkoor met koningspracht getooid.
Voor rozen, is 't altaar met parels overstrooid.
De muur-zelf is één gloed van louter goud in 't ronde,
En aan 't gewelfsel blinkt de mijnschat van Golkonde.
Dan, ach! geen frisch gebloemte omkranst den koorpylaar;
Geen zoete wierookgeur stijgt opwaart van 't altaar;
De huwlijkstoorts glimt dof, die Hymen heeft ontstoken,
En 't fakkellicht gaat uit in hartverstikkend rooken.
't Schijnt hier aan 't scheemrend oog, door weidsche pracht vervoerd,

* Poëzy (van Vr. k.w.b.), 1.

Geen plechtig heiligdom waar de echtknoop wordt gesnoerd;
't Is Plutus, dien men viert met valsche wierookgeuren.
En 'k zie versmade min dit echtverbond betreuren.
Ik zie de droeve bruid met doodsche smart in 't oog,
En bleek als 't kil albast waarop haar knie zich boog.
Haar is die vreugde vreemd, die 't harte doet ontgloren
Wanneer 't zich overgeeft aan hem, dien 't heeft verkoren.
Niets is haar de ijdle pracht! Hoe fier haar bruidstoet prijk',
Zy schijnt by al die praal een koud, gevoelloos lijk.
Pauline! uw beeld herleeft! gy, die ik 't hoogst waardeerde,
Voor dat ik d' enger band der liefde kennen leerde!
Geliefde speelgenoot en teedre hartvriendin,
Zoo naauw met my vereend door meer dan zustermin!
Thands rijst me uw schaduw op, van al die smart omtogen,
Die d' onverdroogbren traan deed stroomen uit uwe oogen.
ô! Wie u zag, als ik, voor 't outer siddrend staan;
Zoo deugdzaam, zoo bemind, in 's levens bloei vergaan;
Die vloekte voor gewis de gouddorst, die uw leven
Voor aanzien, rang, en schat ten offer weg deed geven!
Pauline! uw zachte ziel, voor 't lijden niet bestand,
Werd door den druk verplet van zulk een huwlijksband.
My dunkt, ik zie u nog uw kracht en moed verzamelen,
Om voor 't gewijd altaar, het siddrend ja te stamelen;
En, ijzend van den eed, uw lippen afgeperst,
Neêrploffen, met een zucht, waar 't worstlend hart in berst!
Uw achtbren echtgenoot, den teêrste der aanbidderen,
Verbleekend aan uw zij', van zulk een toestand sidderen,
En, met voorspellende angst, een toekomst vol van smart
Verwachten uit een echt die dus verzegeld werd.
De Twistgodin, gereed haar gruwbren toorts te ontsteken,
Toefde, aan Paulines zij', naar 't eerste tweedrachtteeken;
Dan, eindloos en vergeefs! Thands was zy echtgenoot;
En nimmer had ze een hart, dat plichten weêrstand bood.
Nooit gaf ze een zuchtjen lucht, het geen haar Egâ griefde,
En 't zacht erkentlijk hart, gevoelig voor zijn liefde,
Ging, door de grievende angst van 't innig zelfverwijt,
En levensgloed en kracht in 't eind onredbaar kwijt.
De blijde moederhoop trok d' echtband telkens naauwer;
Maar 't eerst zoo schittrend oog werd immer, immer flaauwer,

En, met den eersten kreet der teedre huwlijksloot,
Verwisselde zy d' echt voor de armen van de dood.

Beklaagbre Vader! gy, wien dorst naar goud verblindde,
Wat hebt ge uw telg ontrukt aan hem, dien ze eenig minde!
Verschriklijk was de vrucht van 't geen ge hebt gewrocht!
't Was bloedprijs, anders niet, waar voor gy haar verkocht.
De vloek van een Gemaal, wien ge echtgeluk deedt hopen,
En voor een leeftijd rouw dien zweem van heil deedt koopen,
Vervolgt u zonder rust. Hy klaagt uw wreedheid aan,
En eens zult ge aan zijn zij' voor 's Hemels oordeel staan!
De stem van 't hulploos wicht verscheurt u door zijn kermen,
Als treurde 't om 't gemis van 's moeders koestrende armen.
Gy wendt uw blikken af van zijn onnoozlen lonk,
Als of u 't gram verwijt in 't oogjen tegenblonk.
Beklaagbaar was het lot, dat haar onze arm ontscheurde!
Beklaagbaar de Echtgenoot, die op haar grafzerk treurde,
Hy, die zich aan haar zijde een hemel had beloofd!
Beklaagbaar 't schuldloos wicht, van moederzorg beroofd!
Maar gy, wien 't zelfverwijt de borst heeft opgereten,
Zijt, boven al wat lijdt, beklagenswaard te heeten!

Neen: 't stille huisgeluk en duurzaam huwlijksheil
Zijn voor geheel den schat van Perus schoot niet veil.
De dwaas moog voor het goud met afgodsyver knielen,
Het zal geen ijskil hart met liefdegloed bezielen;
Geen vonkjen van geluk ontsteken in de borst,
Waar Egade of Gemaal gedwongen ketens torscht.
Niet immer vindt gy vreugd in opgesmukte zalen,
Niet immer zoet, den teug uit rijk vergulde schalen;
Niet immer waart de rust by kussens van fluweel;
Geen rijkdom schenkt genot, waarin geen liefde deel'!
Ach, vraag niet, sterveling, waar 't echtheil is te vinden,
't Is meerder vlottend nog dan golf of wervelvinden;
Het wordt door éénen wenk, één sombren blik, verstoord,
En vliedt soms voor één zucht, één onberaden woord.
't Behoeft den geessel niet van wrevele Xantippen;
Ook aan het zachtst gemoed kan 't echtgeluk ontglippen,
Zoo niet de teêrste min op alles zegeviert,

En zelfs de zwakheid eert, die 's Egaas hart ontsiert.

Onpeilbaar is de bron van 't huiselijk genoegen,
Waar ééne zelfde drift, één zucht, de borst doet zwoegen.
Maar doodlijk, als een meir, door 's afgronds damp verdikt,
Is de onvermijdbre wel, waar 't echtheil in verstikt,
Wen Gade, of Echtgenoot, met steeds verdeelde zinnen,
Des levens zoetigheên slechts om zich-zelv' beminnen,
En, ach! (of meer genot op aarde mooglijk waar!)
Hun teêrsten boezemwensch niet offren aan elkaâr! -
Ik schetste een Egaâs smart, die, vroeg in 't graf gezonken,
De jamm'ren heeft gesmaakt eens echts door 't goud geklonken;
Dan ach, hoe noeme ik al die poelen van verdriet,
Waar in zich 't huislijk heil zoo vaak verzwolgen ziet?
Hoe maalt mijn zwakke hand die bronnen van ellende,
Op dat nooit Echteling de voeten derwaarts wende?

Mijn Zangster, roep, roep wee op 't heilloos huisgezin,
Waar de Egâ wordt beheerscht door eigen Gemalin;
Waar de opperheerschappy, Gemaal en Hoofd gegeven,
Voor de onbestaanbre wet van vrouwentrots moet beven;
Waar zwakheid weêrstand biedt, en 't hoog bewind niet acht,
Door de Almacht-zelv verleend aan 't mannelijk geslacht!
Een koele Sokrates moog zich toegevend toonen,
Nooit zal er zoete rust by 't wreevlig echtpaar wonen.
Wie vliedt den drempel niet, met 's Hoogsten vloek belaân,
Waar huwlijkseed en plicht zoo roekloos wordt verraân?

Beklaagt ge u, fiere vrouw, van 's Egaas bitterheden?
Werd hy aan u verknocht door onderwerpings-eeden?
Zal hy geduldig zijn, als hem uw hoogmoed tergt?
Toon, toon hem d' eerbied eerst, dien God u voor hem vergt,
En hy, hy zal gewis uw deugd naar waarde prijzen,
En voor gerecht ontzag u liefde en dank bewijzen.
Wijt aan u-zelve 't leed waar van gy u beklaagt!
Is 't wonder, zoo uw trots hem van zijn haardsteê jaagt?
Zoo hy aan andren disch, waar eendracht heerscht en liefde,
Der smart verpoozing zoekt, waar meê uw spijt hem griefde?
En, meer nog, om het wee te smooren van uw smaad,

In 't eind van 't pad der deugd tot gruwlen overslaat?

'k Heb soms het huislijk heil den wortel af zien knagen,
Met droomen van genot en wellust na te jagen.
Wee haar, die om die schim haar eigen dak verzaakt;
In wier gevoelloos hart slechts ijdle praalzucht blaakt;
Die, trouwloos aan den plicht van Moeder en van Gade,
De zoetste levensvreugd aan eigen haard versmaadde,
En, zwervende in een drom, van de een tot de andre lust,
De liefde in 's Egaâs borst met eigen adem bluscht!
Waar leeft hy, die Gemaal, die ooit een weêrhelft eerde,
Die orde en plicht vertrapte, en rust in onrust keerde?
Hoe wordt zijn teedre ziel (aan huislijk heil verknocht,)
Verbitterd door 't gemis van 't geen hy vruchtloos zocht!
My dunkt, ik zie hem daar, in de eenzame avond-uren
De afwezendheid der Gade in bittre smart verduren.
Hy hoort met sombre ziel zijns dochtertjens geween,
Dat om een moeder schreit (helaas!) als had ze er geen!
Hy ziet het teedre wicht gesust aan vreemden boezem:
'Wat wordt, wat wordt van u, mijn lieve huwlijksbloesem!'
Dus roept hy zuchtende uit, zoo vaak hy 't kind omarmt,
Om wie zich meer een vreemd dan eigen bloed erbarmt.
Denkt, denkt de toekomst door! - Hoe, moeders, moet gy beven,
Die d' eersten plicht vertrapt, door God u voorgeschreven!
Die, voor een schijngenot, en van zoo kort een duur,
De stem zoo wreed verzaakt van Godsdienst en Natuur!
Hoe zult ge op waar geluk, op echtheil, aanspraak voeden?
Wat troost verzacht u eens des warelds tegenspoeden?
Wie spelt u, van wat leed het noodlot zwanger gaat?
Eens, zeker! derft gy 't schoon van 't jeugdige gelaat;
Eens heeft des warelds lust haar lust voor u verloren:
Dan, nu als aangebeên, zult ge u verachten hooren;
Dan vindt ge in 's Egaâs borst, door uw gedrag versteend,
Geen vonk meer van dien gloed, (helaas!) te spâ beweend;
Dan vloekt ge uw zwak te laat, wanneer uw telg het naarboost,
En 't kind verzaakt haar dan, die 't roekloos heeft verwaarloosd!

Leert, Moeders, leert reeds vroeg aan 't jeugdig maagdelijn,
Dat huiselijk geluk haar dierste schat moet zijn!

Vormt, vormt het kinderhart, het geen ge als wasch kunt kneden,
Tot zelfverloochening, bescheidenheid, en zeden!
Uw voorbeeld ga het voor met zachte inschiklijkheid,
Nooit worde 't door den waan van eigenmin misleid!
Het leer', reeds van de wieg, en wil en neiging temmen!
't Leer', met der oudren zucht blijmoedig in te stemmen!
't Hoor' nooit de wreevle stem van drift of heerschappy,
Maar 't wete, dat gebiên der mannen voorrecht zij!
Geen maagd leerde ooit te vroeg, dat 's Hemels alwijze orden
Haar tot den echt bestemt, om overheerscht te worden.

ô, Welk een blijde hoop verzoette me eens 't bestaan!
Dan 'k leerde de ijdelheid van blinden stervlingswaan.
Mijn uitzicht en die hoop werd in het graf besloten.
De dood ontscheurde my drie lieve maagdenloten.
'k Zag reeds in de eerste twee het tederst, buigzaamst hart
Dat ooit voor echtgeluk en liefde vatbaar werd.
Dan ach, waar dwale ik heen? Wat ween ik? ik, verblinde!
God had mijn telgjens lief, en meer, dan ik ze minde!
Maar, 't teedre moederoog erkenn' Gods Vaderhand,
Toch is het dwaze hart zijn' weedom niet bestand!

'k Haalde adem van den zucht, die my de borst beknelde;
Ik heb den traan gedroogd, die me uit het binnenst welde,
Op 't denkbeeld van hun heil en onverstoorbre rust,
En voel mijn boezemwee gelenigd en gesust.

ô Gy, mijn eenige, gy 't beeld van mijnen Gade!
Die vaak den traan verdreeft, waar in mijn oog zich baadde!
Wat, zoo uw teder hart, uwe eindloos zachte ziel,
Geen teedre lotgenoote in d' echt te beurte viel!
Ik sidder! Dan, ô neen, mijn wenschen waar vermetel.
Gy, gy, die 't Al regeert van d' ongezienen zetel,
Bepaalde 't lot mijns Zoons in uw vrijmachtbren raad;
En, zalig wie die zorg uw wijsheid overlaat!

Wie in den huwlijksstand genoegens zoekt te ontmoeten,
Wien hy den wrangen teug des levens zal verzoeten,
Die treê hem juichende in, en zonder hartedwang;

Die waan niet, dat zijn boei het menschdom drukke of prang';
Die hope, op roos en mirth door 't echtprieel te treden;
Maar wachte er 't zoet niet in van 't overzalig Eden!
Dit past den stervling niet; maar 't heil, daarmeê verwant,
Schenkt ons, in 't wijd heelal, alleen de huwlijksband.

De klimop, die heur rank (ontbloot van eigen krachten)
Den forsen eik omklemt, en stormen af durft wachten,
Zij 't voorbeeld voor de maagd, wier zwakke afhanklijkheid
Die schuts, dien steun behoeft, in d' echt haar toegezeid.
De zedige viool, die schittert, maar in 't duister,
Wier schoon geen aanspraak maakt op tulp- of rozenluister, -
Die, onder 't zacht gewaad van koninklijk fluweel,
Geen dorenspitsen voert aan haar verhulden steel, -
Zij 't lieve beeld der bruid, als, van der oudren drempel,
Des bruîgoms hand haar voert naar d' open huwlijkstempel!

Dan, eer gy d' echtknoop snoert, denk, aangebeden bruid,
Dat liefde 's minnaars oog voor alle feilen sluit.
Zijn lippen mogen u volmaakt, ja Godlijk noemen,
ô! Wil uw eigen hart uw zwakheên niet verbloemen;
Niet wachten, dat een Gade u steeds de hulde bied',
Die soms aan 's Bruîgoms mond in heete drift ontschiet.
Maar zoekt gy huislijk heil? Gewis, gy zult het vinden;
Laat zelfverloochening uw echtsnoer immer binden;
Verlies u-zelv geheel, in hem, wien gy behoort;
En hoed vooral uw mond voor 't eerst onminlijk woord.

Wat, zoo eens de echtgenoot, die u zijn trouw beloofde,
Door wuftheid van gemoed zijn liefdegloed verdoofde?
Rampzalig waart gy dan! ja, boven alle maat!
Dan komt u in die smart Gods troost alleen te baat.
Dan moogt ge uw ongeluk slechts aan dien Vader klagen,
Die nooit zijn kroost bezwaart met meerder dan 't kan dragen.
Maar, zoo het mooglijk waar dat iets uw Gâ bewoog,
Het waar de stille traan in 't hem beminnend oog.
Geen ongestuime drift riep ooit de liefde weder.
Hoe fel verongelijkt, de vrouw blijve immer teder!

Dan, 't is te veel geducht; geen Wederhelft verkoelt,
Zoo lang zijn trouwe Gade op plichtvervulling doelt.
Geen hart was ooit zoo wreed, dat liefde zou verstooten;
Geen boezem hield zich ooit voor 's weêrhelfts smart gesloten!

De zoete huwlijksvrede is soms der boozen smart.
Dan sluipt een Helsche geest in 't argelooze hart!
Ik zag die vloekharpy, ten afgrond uitgevaren,
Met nijdig gloeiend oog op huislijk echtheil staren;
In vriendentrouw vermomd, met afgerichte list,
De toorts ontvlammen doen van dolle huwlijkstwist.
ô Hoed u voor die slang, trouwhartige echtelingen!
Zy schuilt in bloemenloof, maar zal uw rust bespringen;
Ze ontsteekt des ijverzuchts afschuwlijk fakkellicht,
En alles keert zich om voor 't opgeklaard gezicht.
Wat zeg ik, opgeklaard? ô Neen: een neevlig duister
Verspreidt zich over 't oog, wanneer haar Helsch gefluister
In 't harte toegang vindt. Dan schept Verbeeldings hand
U schimmen van verraad, in weêrwil van 't verstand:
Dan rijst Tisifoné uit 's afgronds zwavelpoelen,
En doet de heetste vlam tot killend ijs verkoelen.

Gy, teedre vrouw, wier ziel zoo vast den Gade omklemt,
Dat, alle smart ten spijt, geen smart uw liefde stremt,
Die, door zijn ongelijk, de vlam steeds meer voelt gloeien,
Door 't heete tranenvocht niet uitgedoofd in 't vloeien,
Gy zijt de rust van 't hart voor immer, immer kwijt,
En wat is 't vuur der Hel by 't geen uw boezem lijdt!
Maar, uwe onheelbre smart zal nooit uw Egâ tergen.
Gy zult uw jammerzucht, uw tranen, hem verbergen;
Hem d' angel van uw wee niet drijven door de borst,
Noch worstlen in den boei dien gy zoo hooploos torscht.
Ik zie u, waar gy 't kunt, voor menschlijke oogen vluchten;
Dan paart ge in de eenzaamheid uw tranen aan uw zuchten;
By 't nachtlicht sluipt gy heen, waar 't huwlijksspruitjen rust,
Daar stort ge u op hem neêr, en, daar gy 't vurig kust,
Zoekt ge op zijn lief gelaat dien teedren trek te ontwaren,
Die 's Egaâs teêrheid schetste in blijder huwlijksjaren.
Dit, droeve, is wat u rest, en heel uw troost alleen.

Verkrop den vollen zucht, omsluier uw geween;
Maar 't wee dat gy versmoort en onbemerkt wilt dragen,
Zal u de levensbron in 't smeltend hart verknagen;
En, zalig waart gy nog, zoo slechts een vroege dood
In 't opgedolven graf uw smart een uitzicht bood!

Te dikwerf wordt de ziel door schijnverdienst bedrogen,
En 't lichtbegoocheld hart door 't uiterlijk bewogen.
Dan stort zich de ijdle maagd in onafmeetbre ellend,
Wanneer ze een Egâ kiest, van wien zy 't hart niet kent.
't Valt menig jongling licht, voor andren uit te blinken;
De glans van zielsverdienste in 't duister te doen zinken;
Door praalzucht, losse scherts, en trotschen eigenwaan,
Begaafdheid, kunde, en deugd, naar de eerekroon te staan;
En, door bevalligheên, door zwier, of listig vleien,
Voor de onervaren maagd een heilloos net te spreien.
't Zegt weinig, met vernuft en opgesmukte taal
Te schittren in 't salet, by 't vrolijk vriendenmaal;
Op lichtgewiekten voet de danszaal door te slingeren;
De onnoozle 't hart te kneên, die omzweeft aan zijn vingeren;
En ras een liefdegloed te ontvonken in die maagd,
Die naauwlijks Gade wordt of d' echtband reeds beklaagt.

Wat doet gy, roekelooze! ô! Kies op feestpartyen
Den jongling nimmer uit, aan wien ge uw hart moogt wijen.
ô! Geef geen drift gehoor van 't onervaren hart.
Wee de onbedachte maagd, die dus bedrogen werd!
Te laat zucht ze (en vergeefs door naberouw gemarteld)
Naar 't zalig huwlijksheil, zoo roekloos weggedarteld.
Dan zal 't ontwakend oog, verdronken in 't geween,
Hem minder zien dan mensch, die eerst een engel scheen,
Dan ziet zy dien gemaal, verstaald voor 't echtgenoegen,
Voor 't wulpsche feestgenot, maar niet voor haar meer zwoegen.
Dan zweeft diens jonglings beeld haar immer voor 't gezicht,
Die, door haar smaad verplet, zijne oogen sloot voor 't licht.
Dan peinst zy op 't geluk, dat die haar had doen smaken,
En vloekt den valschen praal die haar de borst deed blaken.
Wat wonder dan, zoo zy, die deugd verried en trouw,
't Beklaaglijk offer werd van 't foltrendst naberouw?

Ach! Zoo de wanhoop, haar ten boezem ingeslopen,
Ten prijs van deugd en eer, dan valsche troost doet koopen;
Zoo zy de menschlijkheid in haar vergrijp verneêrt;
Zoo zy God-zelv' vergeet, haar gade en zich onteert; -
Dan.... (Ach! zien we op die vrucht van 't eerste plichtverzaken,
En bidden Gods genâ voor 't menschlijk hart te waken,)
Dan.... Maar wat ijslijkheên vertoont my 't hol verschiet?
Mijn Zangster, gy bezwijkt? ô maal haar jamm'ren niet!
Ween, ween de zachte traan van 't smeltend mededoogen,
En sprei, by zulk een val, den sluier voor uwe oogen!

Niet zelden wordt de rust van 't huwlijkspaar verwoest,
Als zy, wie needrigheid de ziel beheerschen moest,
Een Egâ, min begaafd door kundigheên en oordeel,
't Gewicht gevoelen doet van dit zoo nietig voordeel,
En, trotsch door eigenwaan, geen eerbied voor hem voedt,
Maar, zedigheid ten hoon, zich-zelve hulde doet.
Ach! 't huwlijkshulkjen streeft langs duizend gruwbre klippen,
En, zalig, die 't gevaar van 't stranden mocht ontglippen!
Die, hoe de zee zich rolle of opbruische om de kiel,
Nooit in het stormgewoel ten prooi der golven viel!
Ja! heil de teedre Gâ, die, hoe de orkaan mocht woeden,
Haar Egâ nooit verliet op de ongestuime vloeden,
Maar, met gestaafden moed, getrouw aan 's huwlijks plicht,
In d' arm van dien zy mint voor geen gevaren zwicht;
Die, liever in het meir van 's warelds leed wil sneven,
Dan, als de nood bedreigt, hem trouwloos te begeven!

Ja, 't echtgareel is zacht voor die het willig draagt!
Ja, zacht voor 't kalm gemoed, dat huislijk heil bejaagt!
Het zij de trots der vrouw, het streel' hare eigenliefde,
Dat nimmer plichtverzuim haar weêrhelfts boezem griefde!
Zy wake op 't zwakke hart, dat, eer zy 't zelfs ontdekt,
Door 't geen haar schuldloos schijnt zijne onschuld soms bevlekt!
Vaak wordt des stervlings ziel door tocht op tocht bestreden,
En 't immer woelend hart, gehecht aan nietigheden,
Wordt telkens door de drift gesleurd naar alle zij',
Als de ongestaâge golf door ebbe of vloedgetij'.

Gy, deugdzame echtgenoot, wie 't denkbeeld doet verbleeken
Van ooit in 't rein gemoed een strafbre drift te kweken,
Ach, zoo u steeds het schoon der ware deugd bewoog,
En ooit eene eedle ziel zich opdeed voor uw oog,
Die, boven alles groot, uw Egâ evenaarde,
Of hooger zielsverdienste aan hooger deugden paarde,
Dan, sidder, dat gy ooit, door zoo veel deugds geroerd,
Door achting en ontzag tot zwakheên wordt vervoerd!
Stel nooit eens anders waarde uws Egaâs waarde tegen;
Wacht, wacht u, 't geen hy is, by andren af te wegen!
Dit, dit is reeds te veel voor 't vlekkelooze hart;
Dit, de onuitputbre wel van zelfverwijt en smart;
Vlied, voelt gy u te zwak, ja, vlied van die betoovering!
ô Spoed, 't is meer dan tijd, tot stoute zelfherovering!
Uws Egaâs waarde alleen vervulle uw ziel geheel,
En wacht u, dat, wie 't zij, uw eerbied hem ontsteel'!
Vertrouw met trotschen waan niet op uw eigen krachten;
Steeds moet ge u voor den rand des open afgronds wachten:
Langs menig kronkelpad verdwalen we op het spoor,
En, eer men 't zelfs ontdekt, gaan rust en deugd te loor!

U juicht mijn Zangster toe, gezegende echtelingen,
Die 't juublend hoogtijdfeest van vijftig zonnekringen
Aandoenlijk tegenlacht; ja met nog teedrer vreugd,
Dan toen u de echtzon groette in de uchtend van uw jeugd!
De tijd, die alles sloopt, verwoest' der ceedren kruinen,
Begraaf der burchten pracht in de opgehoopte puinen;
Geen invloed had zijn macht op uwe onbluschbre vlam.
Ja, schoon hy u den bloei der frissche jeugd ontnam,
Hy waagde 't niet, de hand vermetel uit te strekken
Op die aanloklijkheên, die 't schoon der ziel ontdekken.
Hy roov' der wangen blos en 't gloeiend mondkoraal;
Met dees geringe buit voleindt zijn zegepraal.
Hy roeme op dien triomf by de omgevelde cederen!
Iets eedlers deed uw borst van wederzij' vertederen.
Die zelfde zielenglans straalt nog in 't zuiver oog,
Die eens voor de eeuwigheid uw beider hart bewoog.
Nog blijft ge elkaâr het beeld, wiens eerst verschijnsel roerde,
Dat, eer gy wist waarom, u aan u-zelf ontvoerde!

Mijn Zangster, zing, ô zing, met onbedwongen vreugd,
Der liefde zegepraal op rozenblos en jeugd!
Zoek in geen fabeldicht een voorwerp voor uw snaren.
Eene Artemisia bouw' trotsche rouwpilaren;
Zy schenke eens Egaâs schim dit blijk van huwlijksmin,
En sticht' zich zelve een naam, die dood en graf verwinn'!
De tedere Orfeus roer' door 't klagen van zijn zangen,
En doe het rotsgewelf den toon des weemoeds vangen!
Verdiende ooit huwlijkstrouw der Dichtren cythertoon,
Hier voegt hy by de glans der gouden bruiloftskroon!
Wat zeg ik? 't Englendom ziet juichend naar beneden,
En lacht een liefde toe, gerijpt voor 't zalig Eden!

Bevoorrechte! ô wat glans bestraalt uw hooggetij'!
Thands voelt gy, wat het hoogst van 's Hemels zegen zij!
Gy ziet uw disch omringd van 't nakroost van uw loten!
In weelderigen bloei ten wortel uitgeschoten,
Den stam van Libanon in vruchtbaarheid gelijk;
En, meer dan de aard omvat, zijt ge in dien zegen rijk.
Uw vroege jeugd herleeft in 't zaad van twee geslachten!
ô Met wat kalme vreugd moogt ge op uw sterfuur wachten!
De dood ontbinde uw stof, zy scheidt geen wederpaar,
Wier zielen, eens ongloeid, versmolten in elkaâr.
Wat ware een huwlijksband, dien 't graf vermocht te ontknopen,
En dien wy soms ten prijs van jaren weenens koopen?
Neen! Schoon de mensch 't geheim der toekomst niet door grondt,
Blijv' Gods genade ons borg, dat nimmer trouwverbond,
Geheiligd voor Zijn oog met onbezoedeld blaken,
De schrikbre hand des doods voor altoos zou ontslaken!
Verduren wy gedwee des warelds tegenspoed!
In de eindlooze eeuwigheid wordt alle leed vergoed.
Ach! 't leven is één stond, en drijft als wolken henen:
Naauw rijst de morgenzon, of de avond is verschenen.
Wel, wel haar, die volhardde in d' uitvoer van den plicht,
En inslaapt zonder vrees voor 't jongste morgenlicht!
Haar toeft de Serafyn; en, Jezus heilgenade
Voert haar in de armen weêr van huwlijkskroost en gade.

Vrouwenbestemming.*

Présentement on ne peut plus ni s' afficher ni se perdre, et il me semble également difficile de se déshonorer ou de conserver une réputation sans tache. Cette liberté dégénerée en licence, se manifeste en tout, dans les actions, dans les discours; le ton se corrompt comme les moeurs; on voit les jeunes personnes (qui sont dans le monde depuis six ou sept ans) se piquer ouvertement d' irréligion, croyant, que l' impiété tient lieu d' esprit, et qu'être athée c'est être philosophe; la modestie n' est plus qu'un maintien de cérémonie, qu'une grimace de cercle, à laquelle on renonce entièrement, dès qu'on n' est plus avec cinquante personnes.

Mad. DE GENLIS.
in Adèle et Theodore.

Mijn hart is niet hoogmoedig, Heer!
Mijn oog zoekt in geen trotsheid eer.
Ik tracht geen roem te halen
Door 't juist ontleên
Van wonderheên;
Ik zet mijn weetlust palen.

PSALM 131,
naar de Luthersche berijming.

Waar schuilt die jammerpoel, die niets dan giftwalm braakt,
Die 't menschelijk verblijf een dal van gruwlen maakt;
Aan 't zengend vuur gelijk van Etnaas lavaplassen
Die 't struikjen aan zijn voet verkeert in stuivende asschen:
Ja niet een kiemend zaadj' in haar bereik gedoogt,
Maar eer het wortel schiet zijn vruchtbaar sap verdroogt?
In welk een hoek der aard is 't eerst die bron ontsproten,
Waaruit zich 't diep verderf alom heeft uitgegoten
Dat alle deugd verstikt in 't menschelijk gemoed,
En stille needrigheid voor hoogmoed wijken doet?

* Poëzy (van Vr. k.w.b.), 29.

Wat vragen wy? helaas! - Wat zouden wy 't verbloemen?
Ons doorzicht, dat verstand waar wy zoo hoog op roemen,
Zou dat ons 't stikziend oog niet oopnen by die bron,
Zoo iemand nog bestond die haar miskennen kon?
Of zegt het hart ons niet, wie op zijn stem wil letten,
Waar de oorsprong schuilt des gifts, dat alle deugd moet smetten.
En 't zuiverste gevoel versmooren in de ziel
Van wie zich-zelv' verbergt, hoe diep het menschdom viel? -
Afschuwelijke trots, gestegen uit die poelen
Waar eeuwig duister heerscht met knarsetandend woelen,
Is oorzaak van die straf, die 't leven stervenspijn,
En 't vieren van zijn drift des stervlings vloek doet zijn.

Waar, waar dan zoeken we u, hoe zoeken we u te ontwijken,
Gy giftbron, om wier boord bedriegbre bloemen prijken,
Maar uit wier diepte een walm zich opheft, die het hoofd
Met zuizeling bevangt? - De reiziger belooft
Zich laafnis voor zijn dorst, en koeling by het branden
Des heeten middaggloeds: hy nadert tot uw randen,
Zwelgt gretig van uw vocht, naar 't vloeiend bronkristal
Dat, hijgende gezocht, zijn hart verkwikken zal,
Stort vuurvlam in zijn borst, voor streelende verkoeling;
De bloedstroom zwelt en bruischt met onbedaarbre woeling;
Een eenige, enkle teug heeft heel zijn brein beroerd,
En, zinloos, mist hy 't pad het geen hem t' huiswaart voert.
Hy dwaalt om 't gapend diep met waggelende schreden,
En stort in 't eind, bedwelmd, en redloos, naar beneden.

Wie ziet niet aan de vrucht, wat oord haar heeft geteeld?
ô Gy, van 's hemels gunst zoo schittringvol bedeeld,
Gy, eenmaal edel Volk, zoo roemrijk in beschaafdheid,
Dat (Hemel, sints hoe lang!) in weeldes boei verslaafd leit;
Weleer voor Godsdienst, kunst, en wetenschap, vol gloed,
Thands voor dat alles koud, en blind van overmoed.
Ja, gy, wien ons de dwang den broedernaam deed geven,
(Geen onzer die 't herdenkt dan blozende en met beven!)
Gy, gy ontsloot dien wel waaruit het jammer sproot
Dat de aard heeft overdekt met schande, bloed, en dood.
ô, Moesten wy, voor hoon, met lijdzaamheid gedragen,

Voor 't sleepen van uw juk in nooitgehoorde plagen,
Onze inborst zien besmet (eene inborst, eens zoo rein!)
Door stelsels van verderf, gestegen in uw brein!
Helaas! gy leerdet ons de vrucht dier stelsels kennen,
Door menig argloos hart aan zede en plicht te ontwennen,
Te ontscheuren aan zijn God en al die zaligheid
Die d' invloed van Zijn woord in 's Kristens ziel verspreidt.
Van daar, dat needrigheid door hoogmoed werd vervangen,
En 't hart, door waan vervoerd, aan ijdlen schijn blijft hangen,
Het wichtigste beschouwt als enkel speelvermaak,
En 't oefnen van den plicht als onvolvoerbren taak!
Hoe zien wy elken kring dien invloed niet bevlekken!
De Oudvaderlijke deugd hield op, ontzach te wekken;
En de ons zoo eigen ernst, zy, waar wy door bestaan,
Week voor lichtzinnigheid en onverdraagbren waan.

ô Wy, ja, wy vooral, zoo licht misleide vrouwen,
Ons voegt het, van dien smet den boezem vrij te houen.
Ons voegt het, dat te zijn, onwankelbaar en vast,
Dat maagd, en echtgenoot, en teedre moeder past.
ô Hoeden, hoeden wy ons-zelven voor het dwalen
Uit de ons door God bestemde en vastgezette palen!
Voor 't schenden van dien plicht, waartoe ons de Almacht riep
Wanneer zy uit één vleesch den mensch een weêrhelft schiep.
Ja, heerschen we op ons hart als de eigenmin het prikkelt!
Om 't even, met wat kleed zy zich voor 't oog omwikkelt;
Om 't even, met wat naam zy heersche op ons verstand;
Zy neemt den boezem in, en legt het hart in band,
Dat niet, by 't eerst gevoel van 't sluipswijs binnenglijden,
Haar allen toegang sloot, niet moedig durft bestrijden.
Ach, 't paadtjen is zoo smal, zoo glibbrig voor den voet,
Waar langs de zwakke vrouw door 't leven wandlen moet!
Wee haar, zoo ze op dat pad, vervoerd door 's dwazen voorbeeld,
Van de ijdelheid verzeld, zich-zelven veilig oordeelt;
't Gelei' verachten durft, dat zede en deugd haar biedt;
En, in haar levensloop een spel van 't toeval ziet!
ô Wrange, bittre vrucht van 't alverderf der zeden!
Ons meêgedeeld van hun door wien wy zoo veel leden!
Neen planten we u niet voort! Uw zaad verstikk' veeleer,

Zoo kweekt nog eens ons kroost der vaadren deugden weêr!
Zoo moge onze eenvoud weêr, en 't huislijk heil, herleven!

Mijn zustren, zien wy rond, (wie kan het zonder beven?)
't Wordtthandsals grootsch beschouwd, en 't strekt ten pronksieraad
Dat m' al wat heilig is vertrappelt en versmaadt;
Men acht het zich tot eer, door schaamtloos redentwisten
Te schittren in den rang van gruwzame Ongodisten;
Op Godverloochening te roemen, God ten hoon:
Ja, wie dit moedigst doet, geeft hedendaags den toon.

Wy siddren! Groote God, gy die ons hebt ontslagen
Van 't smartlijkst knellend juk, ooit door den slaaf gedragen,
Hergeef dien eenvoud ons die 't hart geen wenschen laat,
Geene andre zucht gedoogt, dan voegt aan onzen staat;
Die 't huislijk stil geluk met Gade en huwlijksloten
Den hoogsten zegen schat, op 't menschdom uitgegoten;
Herstel dien eenvoud weêr die schooner sieraad strekt
Dan goud of paarlentooi die 't oog van dwazen trekt!

Geen van de aanloklijkheên die ooit de harten vleidden,
En offers zonder tal op 't kronklig dwaalspoor leidden,
Vervoert den zwakke meer dan roem en gloriezucht,
Zy, ook van 's vreemden les de duurbeweende vrucht,
Pronkt meê, voor 't lustgraâg oog met Edens appelkleuren;
Bedwelmt, als deze, 't brein door meer dan nektargeuren;
Maar stort een giftig sap den roeklooze in het hart
Die, door haar glans verlokt, de wet des Hoogsten tart.

En ach, bevrediging!... Is die voor ons verkrijgbaar?
De steilte van den roem ooit voor een vrouw bestijgbaar?
Neen; 't voegt niet aan haar staat, het voegt haar zwakheid niet,
Dat ze in der mannen kring, Geleerdheids rijk doorspied'.
Waag, waag geen vrouw het ooit, in haar geheimenissen
Te dringen, want, helaas! wat zal haar vergewissen
Dat op dat duister pad geen afgrond ligt bedekt,
Waarin ons de ijdelheid ons ondanks nedertrekt
Terwijl zy vleit en streelt? Het oordeel heeft zijn palen;
En staart zich 't oog niet blind op 't licht der zonnestralen?

Wat waagt een zwakke vrouw, met ingebeelden waan
Het voetspoor der natuur vermetel gâ te slaan! -
Op Newtons moeilijk pad den afstand na te meten
Waarop de zonbol draait! Of 't wandlen der planeeten
In 't onbereikbaar ruim van sfeeren, nooit volteld,
De perken langs te zien door de Almacht vastgesteld!
Wat waagt zy, die zoo trotsch haar zielrust af laat hangen
Van 't eindeloos geschil van Staats- of Kerkbelangen;
Uit boeken stelsels schept waarmeê zy zich bedriegt;
Met Heidnen zedenleer haar hart in sluimer wiegt;
Of eindlijk zelfs, bestaat aan 's Wijsgeers zij' te dringen
In 't grondloos diep geheim, dat God den stervelingen
Met ondoorzienbre nacht omhuld heeft! - Gods bewind
Zij duister; zien wy 't aan met d' eenvoud van een kind;
Met eerbied, toeverzicht, en liefde, en Godbetrouwen,
Dat Kristnen in den storm aan 't hecht geloof doet houen.

Neen: 't is te veel gewaagd; geen vrouw is toegerust
Met wat er toe behoort, om de ongenaakbre kust
Waar langs zoo menig wijze op klippen stiet en rotsen,
Te omkruissen met een kiel, niet eens het golvenbotsen,
De woede niet, bestand van onweêr of orkaan.
Ach, zy verzeilt zich-zelve op de uitgestrekte baan;
En wie, wie voert haar weêr naar die verlaten stranden,
Die ze in haar waan begaf voor onbereikbre landen?
Hoe meer zy voorwaarts streeft, te verder dwaalt zy af,
En haast ontwaart zy niets dan 't haar omzwalpend graf.
Ja, wat haar troost moest zijn by 's levens jongste snikken
Scherpt d' angel van de smart in de uiterste oogenblikken.
Rampzaalge, welk een lot! - Ziet daar, waar de ijdelheid,
Ziet daar waar zucht naar roem ons, zwakken, toe verleidt!

Neen: houden wy ons-zelv' uit 's Wijsgeers kring verbannen.
Laat, wat dien naam bemint, de krachten samenspannen
Om d' onbegrijpbren God te ontwikklen; 't blijft gewis
Dat Englen 't doorzicht faalt om dees geheimenis
Te ontdekken; en de vrouw, die broze worm der aarde,
Zou de oogen slaan naar 't licht waar nimmer wijze op staarde
Dan overtuigd in 't hart van al de nietigheid

Zijns doorzichts! - Neen: geen vrouw, door gloriezucht verleid,
Waagde ooit Geleerdheids spoor met mannen in te streven,
Of 't kostte haar de rust, de vreugd van heel haar leven!
Wie alles wil doorzien, en slechts ten halve ziet,
Vervalt in twijfelmoed; en ach! aan haar gebied
Grenst heilloos Ongeloof. Wat gruwel ons doe ijzen,
De vrouw die God verzaakt, is 't voorwerp van afgrijzen.

Hoe waagde 't eerst de vrouw haar hulde in 't openbaar
Te schenken aan een deugd- en Godverlochenaar!
Mijn zustren, gy verbleekt? Gy vraagt, kan de aard haar dragen,
Die 't rein geloof aan God haar boezem uit kon jagen?
De traan, de deernistraan, die in uwe oogen beeft,
Is 't andwoord dat u 't hart in teedre ontroering geeft.
Door roemzucht eens verleid, wat zou haar wederhouên?
't Behagen is de grond waar ze al heur hoop op bouwen;
Behaagzucht smoort die stem, die steeds by 't zingenot
Den stervling tegen roept: ‘Daar is, daar is een God!’
Wy zagen reeds, waarheen behaag- en roemzucht voeren:
Wy zagen haar den band der maatschappy ontsnoeren:
Heur invloed reeds te diep in elken kring verspreid:
En, God! wat Hollandsch hart heeft ze ooit genoeg beschreid?

Daar, waar behaagzucht heerscht voor 't schoon der blanke zeden,
Is lang de vrouw van smaak het huwlijkssnoer ontgleden.
Zy is haar Egâ vreemd, en vreemd aan 't hulploos wicht,
Reeds by zijn eersten kreet ontrukt aan haar gezicht,
En aan eens huurlings zorg koelbloedig weggegeven,
In spijt der heilge wet, door de Almacht voorgeschreven!
Daar jaagt ze in 't zinvermaak, de Wellust, vroeg en spâ,
(Van blozen weet zy niet,) in vreemd geleide na;
Lokt spotters aan haar disch; ja, boeit aan al haar paden
Wie God, en wettig Vorst, en eer en plicht verraden,
Om, weemlende in hun kring, de deelgenoot te zijn
Van d' ijdlen Wijsgeersroem, en van geleerdheids schijn.

ô, Moogt ge, Algoedheid, ons voor zulk een roem behoeden,
En wijken nooit van ons in voor- of tegenspoeden!
Den waterbel gelijk, die voor den adem breekt,

Ja, brozer, is 't genot, waarin uw stem niet spreekt.
ô, Laat ons nooit die stem, die heilstem nooit, verdoven,
En nimmer dan in U, aan waar geluk gelooven!

Bevoorrecht Nederland, met recht op kunstroem grootsch,
Niet uit uw bodem rees dat giftgewas des doods,
Waaruit verpesting vloeide, in honingzoet omwikkeld;
Waarvan 't bedrieglijk blad met starrengloed gespikkeld
Het schittrend eerloof wierd dat zoo bekoorlijk blonk.
Nooit heeft Bataafsche vrouw, verlokt door zulk een pronk,
De handen uitgestrekt naar die vergifte spranken,
Wien 't menschdom zoo veel leeds en jammers heeft te danken;
Geen SCHUURMAN heeft voorheen in Hollands dageraad,
Geen TESSELSCHÂ, haar naam door de ijdle zucht gesmaad
Om met die valsche kroon voor 's warelds oog te pralen,
Die niemand, dan ten hoon der Godsdienst, mag behalen.
Neen, op des Nabuurs grond, schoot de eerste wortel uit,
Van 't al te ras verspreid en deugdverstikkend kruid,
Verraderlijk gezaaid in Hollands lustprieelen,
Op dat het in den geur zijn giftwalm meê mocht deelen.
Neen, wat ook 't voorbeeld wrocht, wat ons het hart verwijt',
Nooit gingen wy 't geloof aan God en Heiland kwijt!
Nooit mocht tot ons gemoed die gruwel ingang vinden!

Beklaagbren, die u 't oog zoo dwaaslijk laat verblinden,
ô Welk een hel moet de aard met al haar wellustschijn,
Wat doornenlegersteê u 't ziek- en sterfbed zijn!
Waar houdt gy u aan vast? wie zal uwe onmacht schragen
Als tegenspoed en smart uw trotschheid uit zal dagen? -
Wie aan uw zijde zijn, als u 't gevaar omringt? -
Wie, rechter in uw zaak als u de nijd bespringt? -
Wien zult ge uw hulploos kroost by 't allerjongst omarmen
Bevelen, zoo uw ziel geen God kent van erbarmen?
Wie...? Neen: de menschheid beeft by 't aaklig scheidensuur
Dat zulk een aanzijn sluit. - Helaas! hoe eindloos duur
Betaalt zy in die angst de ras vervlogen weelde,
Die voor één oogenblik zoo zielverleidend streelde!
Hier dekke ik my 't gelaat, en stort my aan uw voet
Reikhalzend tot uw throon, ô bron van 't eeuwig goed!

Nooit riep mijn mond U aan, om meer dan Gy woudt geven.
Ik zag, dat aardsch geluk 't genot niet schenkt aan 't leven,
Maar, 't was in tegenspoed, hoe 't lichaam ook bezweek,
Dat, Vader, aan mijn ziel uw hoogste liefde bleek!
By Weeldes zingevlei, moge U de mensch vergeten,
Ondankbaar, de achtbre stem versmooren van 't geweten;
Één onverwacht verlies van wat hy dierbaarst acht,
Heeft vaak van 's afgronds rand hem tot U weêrgebracht.
By U is troost, is heul. Spande aarde en hel te samen,
Tot ons verderf gereed, Gy laat ons nooit beschamen.
Welzalig is de smart wanneer GY ze op ons laadt,
Die slechts ons heil bedoelt wanneer Gy wonden slaat.

Wie schat de zaalge troost der Godsdienst, recht naar waarde,
Gelijk 't een moeder doet by 't heuvlig plekjen aarde
Waaronder 't kindtjen rust, dat, dierbaar aan haar ziel,
In 's levens vroegen bloei haar hopend hart ontviel?
Wie voelt haar zoo, als zy, wie 't smachtend kind omhuppelt,
Terwijl zijn bleek gelaat de stille traan bedruppelt
Door honger afgeperst? Wat wierd er van haar smart,
Zoo niet des Heilands woord haar balsem stortte in 't hart?
‘God leeft!’ dus roept zy uit, en bouwt op Zijn genade
Die in de zandwoestijn de duizenden verzaadde!
‘God leeft!’ - ô Ja, Hy leeft! wat zielverkwikbre troost
Voor 't ouderlijk gemoed by 't afzijn van ons kroost!
‘God leeft! ja, de Almacht leeft,’ roept steeds de teedre Moeder.
De Vader stelt getroost aan d' eeuwgen Albehoeder
Het leven van den zoon, hun beider hoop en lust,
En voelt, daar de Almacht waakt, zijn vaderzorg gesust.
De Moeder - ach, zy heeft hem onder 't hart gedragen,
En thands, thands zwerft hy om, bedreigd van stormwindvlagen!
Zy heeft hem aan haar borst gekoesterd dag en nacht;
En mooglijk dat hy thands... Neen, Vader, Gy houdt wacht!
Zy zwelgt met smart het brood waarop haar tranen druipen,
Als 't denkbeeld aan gebrek het hart haar komt besluipen.
Maar dan, dan spreekt God-zelf met troost tot haar gemoed,
‘Ik leef, en zorg voor hem, ik die het moschjen voed.’

Wanneer de noodstorm giert, dan stolt haar 't bloed in de aâren.

Maar, ô, hoe voelt haar hart zijn angstgebons bedaren,
Wanneer zy dan geknield haar handen heft tot Hem,
Die golf boeit en orkaan door Zijne ontzachbre stem!
Dan hoort ze een zachte troost haar lieflijk tegenfluisteren:
‘Laat storm en onweêrwolk het middaglicht verduisteren,
Het eeuwig licht houdt stand en schiet zijn stralen voort.
Hy leeft, die 't bang geklop des moederboezems hoort!’
God leeft! ô Zeegnend woord, wat schenkt gy moed en krachten
Om 't geen Zijn wil bestemt, gelaten af te wachten!
Ja, reden-zelv bezweek, of wanhoop greep haar aan,
Zoo ze in dien bangen nood geen oog op God mocht slaan.

Wat dan, wat tooverkracht kan zoo den mensch belezen,
Die om eens oogwenks lust zich-zelv' zoo wreed kan wezen,
Het hart zoo ledig voelt by 't domplen in 't genot,
En 't eenigst zich onthoudt dat in 't weêrbarstigst lot
Bemoedigt en vertroost, genieting schenkt aan 't leven
En onverwrikt doet staan waar aarde en afgrond beven?
Eens oogwenks lust? - ô Ja. Het sterfuur schijn' verr' af,
Men nadert, eer men 't weet, aan 't onverbidlijk graf.

Mocht ooit de gloriezucht een ziel voldoening schenken,
Helaas, geen roem houdt stand als eens de dood zal wenken.
Verhoogt zy ooit den naam der waardige Echtgenoot? -
Neen: als zy sluimren zal in 's aardrijks mullen schoot,
Zal marmerzuil of dicht haar zerk niet schooner sieren
Dan de ongesmukte pronk van 't handvol violieren
Of de onschuldblanke roos, door kinderlijke hand,
Met dankbaar weenend oog, om haar gebeent' geplant.

Wat was de praal der vrouw, in vroeger, beter tijden? -
't Was dit: haar gantsch bestaan aan Gade en kroost te wijden.
Zy voelde welk een schat haar zorg was toebetrouwd.
Toen was voor 't lieve wicht geen moederhart zoo koud,
Dat ze om der Mode gril 't een dienstbô gaf te voedsteren,
En, van haar arm vervreemd, aan vreemde borst liet koesteren;
Toen was 't haar niet gering, (wat stand zy mocht bekleên,)
De ontwikkling gâ te slaan van 's wichtjens vatbaarheên;
Toen niet te veel voor haar, met zorglijk rustverzaken,

By 't krankbed van haar kind de nachten door te waken.
De wareld schenkt haar thans een eedler tijdverdrijf!
Te naauw is haar de kring van 't kinderlijk verblijf;
Daar neemt een huurling haar, het voorrecht van bevelen.
En zien wy 't argloos kind wel onbedachter spelen
Met kaartgebouw of pop, die 't van haar koelheid troost,
Dan zy met de onschuld speelt, en 't leven van haar kroost?

ô Inspraak der Natuur, hoe zijt gy uitgedreven!
Hoe gruwzaam is de wet, door Weelde voorgeschreven!
De Moeder schaamt zich-zelv den heilgen moederplicht,
En kent geen wellust meer in 't kweken van haar wicht.
't Genoegt de vrouw niet meer, haar Egâ te behagen;
Zy zoekt des warelds lof door 't schittren weg te dragen;
En 's dwazen lofgejuich vergeldt haar 't rein genot
Dat ze in den kring veracht, haar voorgeperkt door God!
Verdoolden! werd u ooit by 't streelendst zinbetooveren,
Het hijgen naar den roem gestild door de eereloveren,
U door eens vleiers hand, hoe kwistend ook, gestort?
Schoot niet de lofbazuin steeds by uw wensch te kort?
En, heeft ooit wierookwalm, voor u om hoog geklommen,
Den kreet van 't ledig hart één oogwenk doen verstommen,
Daar 't om vervulling riep, maar nimmer werd verhoord?
Heeft ooit gewoekerde eer de schelle stem gesmoord
Die, vrucht van 't stil gepeins, in sluimerlooze nachten
Zich ophief in uw borst met onomkoopbre klachten,
Als u de ontzachbre stem des rechters die steeds waakt
De dwaze lust verweet, waarvan uw boezem blaakt?
ô Neen! beken het vrij, en 't zal u roem verstrekken:
Nooit oogst men waar genot door zich den plicht te onttrekken.

Wie roemt my de Amazoon, die 't vrouwlijk kleed versmaadt,
In mannendosch gehuld, de hand aan 't slagzwaard slaat,
Haar zachten aart verzaakt, en, uit haar kring gevloden,
Het krijgsveld koel betreedt langs stervenden en dooden?
Thalestris, ja, mijn oog wendt zich met ijzing af,
Als gy de maagdenrij op 't zwaaien van uw staf
Met uitgetogen zwaard om de oorlogsvaan doet scharen,
En stroomen bloeds vergiet, of 't regendrupplen waren.

Wat is de gloriekroon die op uw zege wacht,
Daar ieder die gevoelt, uw woestaardy veracht!
't Zij schoon, in 't oogenblik van nood en krijgsallarmen
Op KENAUS moedig spoor, de woeste dood in de armen
Te vliegen, met dien moed die aan Bataven past,
Als 't vijandlijke staal ons op ons erf verrast.
Men huldig' deze deugd! Dan, wie zal wierook branden
Voor haar, wie gloriezucht het slagzwaard geeft in handen?
Die haardsteê vliedt en kroost, en van geen banden weet
Dan die haar ijdelheid om 't waanziek harte smeedt.

Als 't bloemtjen, kort van duur, geen kou' bestand of stormen,
En by de ontluiking reeds ten prooi aan wesp en wormen,
Zoo zal de roem vergaan, aan al het aardsch verknocht.
Wee haar, die uit haar sfeer naar 't schijnschoon bloemtjen zocht
Dat dorenspits by spits, verhuld door rijke bladeren,
In hand en vingers drukt die tot haar stengel naderen.

De zucht naar kennis, ja, staat ieder stervling vrij.
Maar dring' zy nooit een plicht, een eedler plicht, ter zij',
Op dat zy niet wellicht tot blinde drift ontaarde!
Ja, kennis hebb' voor ons eene onafmeetbre waarde;
Geheel haar weldaad gaat verloren, en te niet,
Wanneer de zucht naar roem op 't vrouwlijk hart gebiedt.

Haar, die de leidster is der vroege kinderjaren,
Genoege 't, slechts die maat van kundigheên te gaâren,
Die haar voor zulk een taak bevoegd, en waardig maakt
Met d' Echtgenoot, wiens borst naar mededeeling haakt,
In zielen onderhoud te wandlen door het leven:
Ja, laakbaar is 't in ons, naar hooger lof te streven.
Verachtlijk, wie of gade- of moederplicht versmaadt,
Terwijl m' een ijdle zucht naar letterroem verzaadt!

Gods wijsheid heeft de vrouw beperkt tot enger kringen:
Wee, wee haar die het waagt zich aan dat perk te ontwringen!
Haar kroost behoort haar zorg geheel en onverdeeld.
Wat zucht naar kundigheên haar ooit den boezem streelt,
Begraaf ze in 't leergraag hart begaafd- en kundigheden,

Waar die te ontwikklen strijdt met plichtbesef en reden.
Of faalt haar moed daartoe, dan voelt de ondankbre niet
Wat rang een moeder houdt, en wat haar God gebiedt.
Hy droeg den taak haar op, waar alle nageslachten
Tot 's warelds jongste stond de schoonste vrucht van wachten.
Of is 't der vrouw niet waard, des boezems weeken grond
Te zuivren van het kwaad in 's levens morgenstond;
De zaadkern van de deugd te planten en te kweken,
En 't hart voor God en eer en plichtgevoel te ontsteken?
ô Hing niet vaak het lot van rijk en volken af
Van d' indruk dien m' aan 't hart van 't staamlend knaapjen gaf?
En we achten 't voor gering, het kinderhart te kneden,
En geven 't d' invloed prijs van drift en spoorloosheden!
Wy scheiden ons belang van dat der menschlijkheid!
Ja scheiden 't van God-zelv' voor 't geen den hoogmoed vleit!

't Is weinigen vergund, van aardsche zorg ontheven,
In heilige eenzaamheid het vreugdelooze leven
Met elken ademtocht waarvan de boezem zwoegt,
(Terwijl m' in 's levens bloei, zich 's levens eind vervroegt,)
Te wijden aan de dienst van stille kloosterwanden.
ô Laat zich die-alleen (dáár zijn geen andre banden,)
Den langen levensdag verkorten met het zoet,
Waar diepe wetenschap het ledig hart meê voedt!

U, teedre Heloïze, u, die geleerdheid huldde,
En 't offer bracht eens harts dat zoo veel gloeds vervulde;
U, balling van heel de aard, en d' armen uitgescheurd
Van hem, die eeniglijk dat hart was waard gekeurd;
In u mocht Wetenschap tot hooger toppunt rijzen;
In u was 't niet de waan die dong naar lauwrenprijzen.
Verheven boven de aard en al haar nietigheên,
Verrijktet gy uw geest met smaak en kunde, alleen
Om hem, die boven 't al met kunde en gaven schitterde
(Doch wien uw teedre min het leven zoo verbitterde,)
Steeds meerder waard te zijn. Met Abelaard vereend
In 't enkle zielsgevoel, met Abelaard beweend,
En al zijn achting waard, den jongsten snik te geven,
Zie daar uw eenig doel, al 't voorwerp van uw streven.

Geleerdheid, meer dan goud, voor hem die u bezit;
Wie al wat grootsch gevoelt, eerbiedigt, ja, aanbidt!
Gy, door wier tooverkracht het menschdom wordt belezen,
Gy zijt de hulde waard, u zonder perk bewezen.
De jongling buigt de knie aan uwen voet in 't stof;
De grijzaart schept zijn lust in 't melden van uw lof,
En biedt u hulde en eer als Rijksvorstin der aarde:
Het maagdlijn ('t staat haar vrij) erkent, gevoelt uw waarde,
En hangt met argloos hart aan ieder leerrijk woord,
Ja, lacht het juichend toe op uwer lippen boord!
Wat jeugd, noch vleierij, nog oogaantreklijkheden
Vermochten op haar hart, gy weet dat hart te kneden.
Gy stort uw gaven uit, en 't nooit geroerd gemoed
Bewondert, ja, aanbidt, nog eer zy 't zelf bevroedt!
Geleerdheid, dit 's uw kracht! Het waar Gods weldaân honen,
Zich voor die hemelkracht gevoelloos, koud te toonen.

Dan is 't alleen op 't pad door Wetenschap betreên,
Dat de eerlauwrier ontluikt? - Neen, moeders, vrouwen, neen!
Dat glorieloof is veil ook voor die onbeschaafde,
Die in den laagsten kring aan d' arbeid zich verslaafde,
Om nooddrufts schralen beet voor echtgenoot of kind
Te woekren, daar ze om hen in 't zwoegen wellust vindt!
Ook haar voegt de eerekroon, wier deugd, als lentviolen,
Zich stil en onbemerkt in 't duister houdt verscholen.
Gewis, die teedre voegt de schittrende eerepraal
Die, aan het krankenbed en schraal voorziene maal,
Door lijdzaamheid, geduld, en moedig plichtbetrachten,
Het knellen van de smart rondom haar kan verzachten;
Ja, 't leed zijn angel stompt. - ô Zy, die zoekt naar rust,
Naar de uitspraak van een hart zijn plichtbetoon bewust,
Zoek' nimmer 's warelds lof, dan door haar deugden, te oogsten,
En wijde ook, voor die lof, haar dank aan d' Allerhoogsten.
Waar ooit de roem der aard den mensch voldoening schonk,
Ach, verder strekt zy niet dan tot de grafspelonk.
't Is Kristendeugd-alleen die eeuwig roem zal dragen;
Waarvan geen worm vermag den luister af te knagen.
Om 't even met wat gaaf van schoon of kunst bedeeld,
De vrouw die schittren wil, heeft al haar rust verspeeld.

ô Dwalen wy dan niet op 't voetspoor van een vremde;
Maar blijven wy getrouw, wat de Almacht ons bestem de!
Verdoolde menig hart van 't Oudren deugdenspoor,
Nooit ga der braven hoop door onze schuld te loor;
Maar wijden we, als 't ons voegt, ons anders nutloos leven,
Om 't rijpende geslacht aan God te rug te geven!
Want dwaas betoont zy zich, die, op haar gaven prat,
Die toekent aan haar-zelv, en wie ze schonk vergat.

1817.

Het portrait, Lierzang.*

Men kroon' des dichters eedlen kruin
Met lauwren uit Apolloos tuin;
En sticht' hem marmerbogen,
Die met zijn smeltend tooverlied
Op 't onvermurwbaarst hart gebiedt,
En zachte tranen lokt uit bliksemschietende oogen!
Gewis, hy is den lauwer waard,
In Febus tempel opgehangen,
Die, waar hy speelt, de luistrende aard
Verhemelt door zijn zangen.

Dan ach, hy zing' de heldenkracht,
De deugd van 't moedig voorgeslacht,
De lof van vriend of magen;
Hy vier' hun nagedachtenis,
En lenige ons het wreed gemis,
Wanneer we, om niet, van 't graf, die panden wedervragen;
't Verscheurde hart eischt eindloos meer!
Geen troost, maar voedsel voor zijn klachten. -
Leg, zanger, leg de luitstift neêr:
Hier mist uwe almacht krachten.

* Wit en Rood I, 85.

Slechts u, aanbidlijk Kunstpenceel,
Aan u slechts viel die macht ten deel,
Waar voor wy nederknielen.
Gy rukt het onmeêdogend graf
Zijn wreedverzwolgen prooi weêr af,
Als kost gy 't roerloos stof'ten tweedenmaal bezielen!
Gy doet de Gâ haar echtgenoot,
In troostelooze smart verzonken,
De Moeder 't pandtjen van haar schoot
Weêr minlijk tegenlonken. -

Door u, ô tweede scheppingskracht,
Dankt heel 't erkentlijk nageslacht
De beeldtenis der Vaderen,
Dien onverwinbren mannenmoed
Die dwingelanden trotschen doet,
En, by 't besef van dwang, het bloed ontsteekt in de aderen.
't Gelaat, op 't kunstpaneel bewaard,
Herroept ons al hun deugd en luister,
En 't Nakroost dat er fier op staart,
Duldt schande meer noch kluister.

Dat oog, met d' ouden heldenmoed,
(Die flonkerstarren, zoo vol gloed!)
Kan dood noch graf verdonkeren.
Wy zien die Trouw, die nooit bezwijkt,
Waarmeê hun open voorhoofd prijkt,
Ons, met der deugden lach, verkwiklijk tegenflonkeren.
Egypten kwist' zijn balsemschat,
Om 't zwelgend graf zijn buit te onthouen;
Wy mogen, die ons hart bezat,
In 't levend beeld aanschouwen. -

Benijdbre kunst, die d'oorlogsheld,
Gesneuveld op het bloedig veld,
Te rug schenkt aan de zijnen!
Het maagdlijn, door de dood verbleekt,
Een nieuwen gloed in 't oog ontsteekt,

En de eige aanminnigheid op 't zacht gelaat doet schijnen!
Gy, die de ziel, aan 't stof ontvloôn,
Nog zichtbaar spieglen laat in de oogen!
Waar groent op de aard eene eerekroon
Voor zulk een Alvermogen?

Uw hand verzacht des afzijns smart
Der gade, die met angstig hart,
Haars Egaâs weêrkomst toefde:
Zy ziet het sprekend beeld slechts aan,
En voelt dat hart geruster slaan,
Dat in het scheidingswee, de troost des oogs behoefde.
Ja, liefdetrouw, en huwlijksgloed,
En vriendschap, leven in uw kleuren;
Zy knielen dankbaar aan uw voet,
En storten offergeuren!

Wat dankt het vaderhart u niet,
Wanneer hy 't wichtjen lachen ziet,
Wiens dood hem 't hart deed scheuren!
ô Wel hem, dat hy d' Englenlach,
Nog voor den jongsten scheidingsdag,
Bewaard zag door uw kunst in onwaardeerbre kleuren! -
Wat niet de moeder, die het kind,
Zoo na aan haar bestaan verbonden,
In 't lief, in 't minlijk beeld hervindt
Tot zalving van haar wonden?

Ginds keert een Echtgenoot van 't graf
Waaraan hy al zijn wellust gaf,
Met onbedwingbaar snikken!
Hy keert naar zijn verlaten disch;
Maar zy, in wie zijn leven is,
Mag aan zijn leêge zij' zijn oog niet meer verkwikken.
Wanhopig, dwaalt hy op en neêr,
En oogt haar na aan 's hemels bogen,
Maar - vindt geen teedre gade weêr,
Het daglicht van zijne oogen!

In stomme wanhoop neêrgestort,
Schiet Godsdienst by zijn smart te kort;
En, barstende uit haar banden,
Springt hy vertwijflend op van de aard,
Ontbloot alreeds het vlijmend zwaard....
Zijn oog ontmoet haar beeld dat glimlacht aan de wanden!
Op eenmaal vindt zijn boezem lucht:
Hy dankt, als zag hy haar herleven,
En voelt met d' eerstgeslaakten zucht,
Zich aan zich-zelv' hergeven.

Hy voelt, dat in dit tranendal,
Haar lach hem nooit weêr troosten zal,
Maar zoekt zijn rouw te voeden; -
Te hangen aan dien zachten blik,
Die, tot haar jongsten levenssnik,
Hem heul en balsem was in 's levens tegenspoeden.
Moge ieder trek de dolk der smart
Nog dieper door zijn boezem boren;
't Is weldaad voor 't gefolterd hart,
Zijn tranen niet te smooren! -

Gewis, hy stond dien kostbren schat
Niet af, voor 't goud dat de aarde omvat;
Maar zegent, onder 't treuren,
Den kunstnaar, die dat lief gelaat,
Waarvoor zijn voet geketend staat,
Tot leniging zijns leeds den grafkuil wist te ontscheuren.
En, dreigt hem 't lijden neêr te slaan,
Dan hecht hy de oogen op die beeltnis,
Die, in de droomen van zijn' waan,
Met leven en gevoel bedeeld is.

Ja, 't leven dat het stof begaf
Straalt schittrend uit het kunstbeeld af.
Het spreekt in tooverwoorden!
't Verzacht, vermurwt de ontaarde ziel
Die aan der Vaadren deugd ontviel,

En houdt des dwalers voet te rug van 's afgronds boorden.
Van daar die onverwinbre schrik
Die 't bloed hem in de borst doet stallen,
Wanneer hy onverhoeds den blik
Op 't oudrenbeeld laat vallen!

Onzichtbare! Is 't Uw almacht niet,
Die door des kunstnaars hand gebiedt?
Moog 't schreiend Woerden tuigen,
Hoe 't in de barning van 't gevaar,
d' Op bloed verhitten plunderaar,
Vertederd op 't gezicht van 't kruisbeeld neêr zag buigen!
Het staal, ten dollen moord gericht,
Hem uit de ontwrichte hand zag zinken,
En op 't verwilderd aangezicht
Ontroeringstranen blinken!

Gewijd penceel! lei hier uw kracht,
Die tijgerdier tot lam verzacht,
Des moorders arm in kluister:
't Geschiedboek meldt op ieder blad
Wat de Oudheid (op haar kunstroem prat)
Uw' heilgen invloed dankt, by d' opgang van uw luister!
Zy meldt hoe gy de boezems roert,
Die 't hemelschoon der kunst gevoelen,
En 't hart in zijden banden snoert,
Hoe fel zijn driften woelen!

Ontspraakte Dichtkunst! Hemelspruit!
Hoe grootsch sloegt gy de wieken uit,
By 't eerst triumfbehalen!
Hoe dorst uw fiere hand bestaan,
't Penceel op 's hemels starrenbaan
Te doopen in den gloed van Iris gordelstralen?
Hoe toont ge ons door uw vindingkracht,
En oogbegoochlend kleurenmengelen,
Natuur niet slechts in al haar pracht,
Maar, 't beeld van glinstrende Engelen!

Wie leerde uw vlugge hand zoo stout
De vonkling van het uchtendgoud,
Zijn purper en robijnen,
En lieflijk amathistenblaauw,
Te ontwikklen uit het jaspisgraauw
Als gy den morgen roept uit 's hemels nachtgordijnen!
Hoe weet uw kunst den pareldrop
Zoo oogbedrieglijk uit te strooien,
En 't windselgroen der bloemenknop
Zoo toovrende te ontplooien?

Gewis, gy streeft Natuur op zij',
In licht- en schaduwharmony,
En weeldrig kleurschakeeren:
Gy rukt ons weg in 't schemeruur
By 't blinkendst schouwspel der natuur,
Als gy de purpren zon doet deinzen uit de sfeeren:
Wanneer gy 't maanlicht in zijn pracht
Op 't effen watervlak doet spelen,
En 't kalme van de stille nacht
Aan 't hart weet meê te deelen.

Maar, weinig zegt die zegepraal,
Hoe schittrend haar uw hand behaal,
In 't stoflijk rijk besloten.
Dan, dan eerst storten we u te voet,
Als ge in der oogen hemelgloed
Den geest te voorschijn roept, in 't stoflijke uitgegoten!
't Is dan eerst dat de wareld knielt,
Als, van der schepping kracht omgeven,
Een RAFAËL het doek bezielt,
En stof gebiedt te leven.

Wanneer hy met een stoute hand
De drift van 't gloeiend ingewand
In 't vlammend oog doet blaken,
Het binnenst van het hart ontbloot,
En wat eens veinzaarts list besloot,

Op 't voorhoofd lezen doet en uitdrukt op de kaken.
De pijniging van 't zelfverwijt
Van stomme lippen af doet vlieten;
De zielrust, waar de deugd meê lijdt;
Of 't wroegen by 't genieten.

Dan eerst erkent des stervlings oog,
Der kunsten oorsprong van omhoog;
En schemert van haar luister!
Dan voelen wy den band geslaakt,
Die 't aardrijk ons ten kerker maakt,
En juichen 't daglicht toe, dat redt van 's levens kluister!
Dan voelen we ons aan hen verwant
Die wandlen boven 't stargewemel!
Bestempeld voor een hooger stand,
Geschapen voor den hemel!

Zet voort uw onnavolgbre vaart!
Streef immer hooger hemelwaart,
Naar d' oorsprong van uw gaven!
Hoe breeder gy de wieken spreidt,
Hoe meer gy heil op de aard verbreidt,
Hoe meer der droeven hart zich aan uw troost zal laven.
Vereenigd in de Zustrentrits
Beschaaft gy 't hart door reine zeden,
En stompt der smarten angelspits
In 's levens tegenheden! -

De starren.*

Hoe lieflijk is my de avond,
   En 't koeltjen van de nacht!
Hoe schoon het stargeflikker
   In gouden staatsiepracht!
Kom, zie het vonkgewemel
Aan gindschen blaauwen hemel;
   Kom, Ida, slaan wy 't oog
   Aanbiddend naar omhoog.

Zie Gemnaas flikkerglansen!
   Hoe schittrend blinkt de Lier!
De Kroon schiet gouden stralen
   En de Aadlaar zweeft in 't vier!
Boötes wenkt ons tegen
Van 's hemels breede wegen;
   En fier doorzweeft de Zwaan
   De blaauwe starrenbaan.

ô Dichtgestrooide vonken,
   Die 's hemels Almacht staaft;
Die kalmte stort in 't harte,
   Aan 't driftgewoel verslaafd!
'k Zie op, uit 's warelds donker,
Naar 't heldre lichtgeflonker,
   En voel in zachte rust
   Den boezemstorm gesust.

* Wit en Rood I, 160.

Mijne Ida, als de weemoed
   Uw zoeten lach omhult,
En 't vocht der zilte tranen
   Uw levensbeker vult,
ô Zoek dan 't eenzaam donker
En zie het stargeflonker;
   Die lenig' dan uw smart,
   En storte u troost in 't hart!

En zoo in 't prangend jammer
   Uw moede geest bezwijkt,
Zie dan vertrouwend opwaart
   Waar 's hemels Almacht prijkt.
Sla dan uw weenende oogen
Naar gindsche hemelbogen,
   Daar trooste u dan in 't lot
   De onfeilbre hoop op God!

ô Ida, als het noodlot
   Ons beiden eenmaal scheidt,
En de afstand die ons ketent
   En blik en kus ontzeit;
Vlied dan het aardgewemel,
En hef het hoofd ten hemel:
   Daar vindt gy me eenmaal weêr
   Op gindsche hemelsfeer!

Ja, als ik eens, Geliefde,
   Ontlast van alle leed,
In 't stille graf zal sluimren
   En van geen smart meer weet;
Zeg dan met blij vertrouwen:
‘Ik zal hem ginds aanschouwen!
   Eens treedt zijn vlugge voet
   Me op starren in 't gemoet!’

ô Boden van den Schepper,
Die ons zijn grootheid maalt;
Gy, die de nacht der graven
Met schemerglans bestraalt;
Schiet eens van uit uw transen,
Uw liefelijke glansen
Op 't graf dat my bedekt,
Tot me Edens morgen wekt!

Vrij gevolgd na KOZEGARTEN.

Het weesmeisjen.*

Ach! guur is de wind, en de hagelvlaag kil
Die klettert en stuift op mijn kaken;
En koud zijn de lippen, waar 't lachjen op hing
Het geen my een hemel deed smaken.
Onbuigzaam die armen als 't ijs van den vliet,
Ach, eens zoo gereed my te omvangen!
Het ouderloos weesjen, helaas! staat alleen,
Van 't rouwkleed des jammers omhangen!
En, vrienden? mijne ouders bezaten die nooit:
Hun reispad was enkel met doornen bestrooid.
Thands kwijne ik als 't bloemtjen verdorrend in 't wilde,
En niemand ontfermt zich der droeve Mathilde!

Ach, eens had ik lust en geduld by mijn taak;
Thands drukt hy zoo zwaar op mijn schouders:
't Was wellust, te zwoegen, hoe vroeg of hoe spâ:
Het strekte tot brood voor mijne ouders.
Ik bracht hun des avonds mijn luttel gewin,
Mijn loon was een kusjen vol zegen;
Ik lei my ter rust met een zorgloos gemoed,
En de uchtendstond lachte my tegen!
Ach weinig behoeft hy, die weinig begeert
En 't hart zijn beweging te teugelen leert!
In 't beetjen droog broods dat mijn honger soms stilde,
Was niemand zoo rijk in genot als Mathilde!

* Wit en Rood I, 165.

Maar ach, sints het graf my mijne ouders ontnam
Voor wie het zoo zoet was te zwoegen,
Sints voel ik den kommer die de armoê omgeeft,
En weg zijn en lust en genoegen!
Al zuchtend genaak ik der rijken gesticht,
En smeek hun mijn bloemtjens te koopen:
Zy wijzen my af, met verachting en smaad;
Hun hart staat voor 't weesjen niet open.
Ik voelde dien smaad niet, toen plicht my gebood
Mijn ouders te hoeden voor honger en nood:
Hun leed te verlichten was al wat ik wilde,
En, hemel! gy rukte hen weg van Mathilde!

Ach, guur is de wind en de hagelvlaag kil,
En glibbrig en donker de straten;
Maar, keer ik te rug naar mijn eenzame hut,
Ook daar ben ik, droeve, verlaten.
Geen toevende moeder omhelst me als ik kom,
Geens vaders hand klemt me aan zijn harte;
Geen woordtjen vertroost my in 't prangen des noods,
Ik blijf er alleen met mijn smarte.
Voor wien nu het stroo op het leger gespreid?
Voor wien thands de schamele maaltijd bereid?
Neen, keer', keer' ik nimmer, maar dwale ik in 't wilde,
Nu niemand my toeroept: ‘Wees welkom, Mathilde!’

Verslenst gy, mijn bloemtjens, zoo moeizaam geplukt,
Van 't zilver des Hemels bedropen!
En meisjens, toeft, toeft op Mathilde niet meer,
Om bloemtjens tot tuiltjens te koopen.
Haast leg ik het hoofd op den grasheuvel neêr,
Zoo mat, en zoo moê van het leven!
En ween my ter rust in dien stoorloozen slaap
Waar kindren des voorspoeds voor beven.
Wat zoude ik! - ô hemel, vergeef het dit hart,
Zoo 't weesj' u vergetend in wanhoop der smart',
Haar moed en haar krachten in tranen verspilde,
En, Vader der weezen, behoed gy Mathilde!

Kindermoord.*

Lief, onnoozel, teder wicht
Dat zoo wreed verstoten ligt;
Wien het onmensch dat u baarde,
Zelfs geen zachte handvol aarde
Maar een steen ten peuluw gaf,
Die u strekt voor wieg en graf:
ô Hoe doet me uw aanblik beven!
Hoe beklage ik 't droeve leven
Onder menschen, zoo ontmenscht!
Wee, die u daar neêrgestrekt ziet,
Met zoo'n gruwel de aard bedekt ziet;
En, by zoo veel zielsverbastring, 't aan zijn nog te rekken wenscht!

Monster! zien mijne oogen waar? -
Ligt het schuldloos wichtjen daar,
Van den koordsnoer nog omstrengeld
Waar zijn bloed aan 't uwe in mengelt? -
Wierpt gy 't op den steenklomp neêr,
In dit bloedverstijvend weer! -
In de sneeuw- en hageljacht
Van dees kille winternacht! -
Wie gelooft, by zulk een gruwel, aan gevoel of liefde meer?

Onmensch, die dit wichtjen droegt,
Was uw wreedheid niet vernoegd,
Stilde 't niet uw tijgrenwoede,
Dat het als een slachtlam bloedde,
Tot de vlotte ziel 't ontgleed? -
Meer dan wolf en panther wreed,

* Wit en Rood I, 169.

Sloot ge uw boezem voor zijn kreet!
Dorst gy 't, laauw nog van het leven,
't Roofgediert ten voedsel geven!
Wee, ja, tienvoud wee, onzaalge, die dit feit u schuldig weet!

Wreede! 't redenloos gebroed
Heeft gevoel voor eigen bloed:
Tijgren, in het nest besprongen,
Offren 't leven voor hun jongen!
Gy-alleen, ontmenscht van aart
En den naam van mensch onwaard,
Durft uw eigen kroost verzaken!
Moordt wat de Almacht gaf te leen;
Durft natuur met voeten treên,
En haar hechtste banden slaken! -

Welk een helgeest spoorde u aan,
Heeft uw' arm ten dienst gestaan,
Toen hy 't gruwzaam feit volvoerde? -
Dit vermocht een moeders hand,
Zonder dat haar ingewand,
Dat haar steenen hart, ontroerde,
Toen zy 's wichtjens levensband
Met verwoede vuist ontsnoerde? -

Hoe, rampzaalge, kost gy dit!
Hoe des warelds hoogst bezit
Zoo miskennen, zoo versmaden?
Woelde u 't wicht niet onder 't hart,
Met die zoete moedersmart
Die de ziel in lust doet baden? -
Voeldet gy zijn hartklop niet -
Niet, dat liefelijk gewemel
Dat ons opbeurt tot den hemel,
Alshet vruchtjen dat wy torschen, zijn om wikkling weêr stand bied?

Hebt gy 't eenigst heil verwoest
Dat u de armoê zeegnen moest?
Zal geen lachjen van uw wichtjen,

Als zijn donzig aangezichtjen
Op uw boezem had gerust,
's Levens kommer u vergoeden,
Balsemen de tegenspoeden? -
En wordt nooit de traan des lijdens door zijn lipjens afgekust?
ô Hoe zal u 't hart dan bloeden!
Hoe de wroeging in u woeden!
U berooven van de rust! -

Scheurt haar 't week gevoelig hart,
Die, gezweept door hongers smart,
Soms een mondvol broods moet vragen;
Wie voor dees verneedring beeft
En nog liever hongrend sneeft,
Zal, wanneer zy telgjens heeft,
Ook dat lijden leeren dragen.
Zal het oog ten hemel slaan
Met een kinderlijke traan,
In ootmoedig Godbetrouwen,
En in 't prangen van den nood
Voor de pandtjens van haar schoot,
Zich den laatsten schaamlen mondvol met een dankend hart onthouen.

Bloedig knaagt des hongers beet;
Maar, daar is op aard geen leed,
Dat een moeder doet bezwijken,
Die geen ziel, geen leven heeft
Dan in 't kroost waarvoor zy leeft;
Die zich by de drukkendste arm oê in haar spruitjens voelt verrijken!
't Is een ongeziene macht,
Die haar krachten steunt met kracht,
Waar en moed en onvertsaagdheid van den stoutsten Held moet wijken.

Dan, wat doe ik! Zal ik u
Voor wiens gruweldaad ik gruw,
By rechtschapen moeders noemen? -
Neen, de menschheid kent haar niet
Die zich uit heur rang verstiet;
Bosch-alleen en roofgedrochten mogen op uw weêrgâ roemen!

Dekte een duistre nacht uw feit? -
Dwaze! Gods alwetendheid
Is uw wandaad niet verborgen.
't Wichtjen dat uw hart verstoot,
Werd der Englen lustgenoot
Die voor 't smetloos zieltjen zorgen.
Beef! zy voeren voor Gods throon,
Dees uw wreed vermoorden zoon.
Eenmaal zult ge aan Jezus voeten,
Dat verworpen kind ontmoeten;
En het naadrend strafgericht
Zal u daar ter vierschaar dagen voor Gods heilig aangezicht.

Wintermaand 1813.

Zachtmoedigheid.*

Wanneer der drift ontembre gloed
Den heeten bloedstroom koken doet,
Het hart in vlammen doet ontbranden,
Hy dwaalt, die dan door reuzenkracht
Haar woede te bedwingen tracht,
Of 't gloeiend hart te koelen wacht
Dat in het stormgetij' geen macht erkent of banden.

Wanneer de zee in schuimend nat
Tot aan des hemels transen spat,
By 't woeden van de stormwindvlagen.
Kan geen geweld ze in banden slaan;
Geen macht, haar dwingen stil te staan;
Maar, stijgend met den Noordorkaan,
Zien wy haar langs hoe meer uit kolk en oevers jagen.

* Wit en Rood II, 133.

Maar legt de noodstorm zich ter rust,
Wiens woest geblaas de baren klutst,
Dan vlijt de onstuime zee zich neder:
En, rees zy met der winden kracht,
Zy kemt, zoo dra uit de onweêrsnacht
De blijde zon haar tegenlacht,
De ruwe golven glad, en neemt haar kalmte weder.

ô Stellen wy der driften gloed
(Reeds door zich-zelv' zoo dier geboet,)
Geen ongeduld, geen norschheid tegen.
't Geweld bedwingt de hartstocht niet,
Zy klimt, hoe meer men weêrstand biedt:
De tooverkracht waarvoor zy vliedt,
Is in der vrede lach, in 't minzaam woord gelegen.

Johanna Gray aan hare zuster, Katharina, Op den dag voor haar onthoofding.*

Het uur genaakt weldra, in 's Hoogsten raad bepaald,
Dat mijn gepijnigd hart den jongsten adem haalt,
Wat, wacht gy, Dierbre, dan voor blijvend liefdeteeken
Der zuster, die, gereed om 's levens boei te breken,
Een hooger uitzicht heeft dan 't koninklijk gestoelt',
Maar de inspraak der natuur met dubble kracht gevoelt!
Wat heb ik, wat heel de aard waaraan ik my ontscheurde,
Dat ik ten jongst geschenk mijn zuster waardig keurde?
Kan goud of eêlgesteent in 's levens laatste stond
My meer dan 't zandgruis zijn van dees mijn kerkergrond?
Mijn zuster, neen, ô neen, geen diadeem heeft waarde
Als we op den scheidsrand staan der ons ontzinkende aarde!

* Wit en Rood II, 155.

't Is alles ijdelheid wat ons de wareld biedt:
Wee, wee hem die dit eerst by d' open grafkuil ziet!
Aanvaard dan van mijn hand deze onwaardeerbre bladen,
Niet kostbaar om de pracht van rijke praalsieraden,
Maar meer bevattende dan al des warelds goud
Voor 't hart dat al zijn troost op Jezus zoendood bouwt.
Zy schenken hoop, en heul, en uitzicht, en verkwikking,
By 's levens tegenspoên, en dood, en grafverschrikking! -
Het volgen van hun leer zij steeds uw hoogste lust:
Die maakt het leven zoet, en 't stervensuur gerust.
Is 't enkel ijdelheid wat de aard vermag te schenken;
Gods woord sluit rijkdom in, dien mot moch roest zal krenken. -
Beroem, verhef u niet op 't bloeien van de jeugd:
Ze is vlotter dan de bel die 't blazend kind verheugt,
Gods almacht bindt geen tijd, neen, waan niet dat de Alwijze
De stervenstond vervroegt van moêgeleefden grijze,
Of 't vonnis uitstel geeft dat jeugd en schoonheid velt;
Of koningen verschoont wier vuist den staf omknelt!
In jeugd en ouderdom verheerlijkt zich Gods almacht;
Voor haar is tijd noch plaats. De trots, die steeds ten val bracht,
Verharde nooit uw borst voor d' invloed van Zijn woord:
Het eenig ware licht dat door de nevlen boort,
Waarmeê des afgronds macht ons de oogen zoekt te blinden
Opdat we op 't duistre pad den weg tot God niet vinden!
Verlang met Isrels vorst te leven naar Gods wet,
En smelt met Paulus weg in 't innig zielsgebed,
Op dat ge door 't geloof genade moogt verwerven,
Dat ge in den Heiland leeft wanneer gy heet te sterven!
Wees waakzaam, datj de lamp niet uitga eer Hy koomt,
Van wien genade en heil den zijnen tegenstroomt!
Hun wordt op 't bruiloftsmaal de toegang niet gegeven,
Die op het feestgety onachtzaam achterbleven;
En zonder 't hoogtijkleed te naadren tot dien disch,
Straft de onherroepbre doem met 's afgronds duisternis.
Beween mijn sterven niet, mijn teêrgeliefde zuster!
'k Betreê het strafschavot, bemoedigder, geruster,
Dan ik 't gestoelt' beklom met throonfluweel bekleed.
Neen, juich! de dood stelt perk aan 't onafzienbaarst leed.
Of zou 't verlies der kroon my 't sterfuur pijnlijk maken?

Mijn hart, voor Echtgenoot en huislijk heil aan 't blaken,
Bejaagde nooit een lust dan 't geen die kring omsloot.
Eens vaders gloriezucht berokkent my de dood;
De zwakheid eens gemaals.... ô Zij het hem vergeven!
Zijn liefde wenschte my ten vorstenthroon verheven.
Maar, die door deugd-alleen op aller hart gebiedt,
Behoefde om groot te zijn den koningsscepter niet.
ô Neen, 'k beticht hem niet, die dwaalde uit huwlijksminne,
'k Had even blijd gevolgd had hy my, Rijksvorstinne,
Ten zetel afgeleid naar 't needrig rieten dak,
Zoo 'k daar het schaamle brood slechts aan zijn zijde brak.
Waar dwale ik? - Zou mijn hart de reeds geslaakte banden?...
Neen 'k buig my neêr voor 't lot en bied mijne offerhanden
Met onderworpen ziel mijn God, mijn Heiland, aan.
Mijn zuster, put gy troost in dees gewijde blaân.
Wanneer uw hand ze aanvaardt zal 't oog my reeds verduisterd,
De bloedstroom reeds verstijfd, en 't nietig stof ontluisterd,
Maar afgewisseld zijn voor 't smetloos hemelkleed,
Waarvoor mijn Heiland smart en hoon en kruisdood leed.
Vaarwel! voer' Hy u eens die zuster weêr in de armen,
Die u by d' afscheidsgroet beveelt aan Zijn erbarmen.
Hou, hou u vast aan Hem tot dat u de aard ontzinkt,
En ge aan Johannaas zij' in Englenfeestdosch blinkt.

Het Waltzen.*

What! the girl I adore by another embrac'd!
What! the balm of her lips shall another man taste!
What! touch'd in the twirl by another man's knee!
What! panting recline on another than me!
Sir! she's Yours - from the grape You have press'd the soft blue;
From the rose You have shaken the tremulous dew;
What You touch'd You may take - Pretty Waltzer, adieu!

Hoe! 't meisjen dat mijn hart aanbidt,
Zal dat eens anders arm omstrengelen! -
Zijn oog zich spieglen in haar oog! -
Zijn adem met haar adem mengelen! -

Hoe! 't hart dat my - alleen behoort,
Zal dat in 't woest aâmechtig hijgen,
Doorwoeld van lust die 't zelf niet kent,
Een ander aan den boezem zijgen! -

Hoe! zal een ander knie en heup
Beroeren in 't bedwelmend slingeren!
En storten haar vergif in 't hart
Door d' onweêrstaanbren druk der vingeren! -

Neen: wie den daauw van 't druifjen wiesch,
Moge ook haar fletse zoetheid smaken:
My ging het ooft zijn lokaas kwijt,
Dat wesp en vlinder aan mocht raken.

Plukk' hy den steel, die d' uchtenddrop
Geschud heeft van het rozenknopjen:
Zijn schoonste luister was, voor my,
Omwikkeld in dat morgendropjen!

* Wit en Rood II, 188.

Lief meisjen, door mijn blakend hart
Uit duizend schoonheên uitgelezen!
My ging uw deugd haar luister kwijt;
En nooit kunt gy de mijne wezen.

Geef, geef de trouw, den eed my weêr,
Zoo dier gezworen aan uw voeten,
En vindt ge een minder kiesch gemaal,
Ga hem (my kunt gy 't niet) des levens smart verzoeten.

Moederplichten.
Aan Alwine.*

Alwine, 't is dan waar, dat haast uw echtgenot
Ten hoogsten toppunt klimt door 't dierst geschenk van God?
Geen wonder, zoo gy 't uur verbeidt met heet verlangen,
Dat gy uws Egaas beeld aan 't minnend hart moogt prangen!
Geen wonder dan, zoo 't heil, waar naar die Egâ haakt,
Voor ieder andre lust zijn borst gevoelloos maakt!
Geniet die hoogste vreugd, geniet haar zonder palen:
Geen zoet op 't wareldrond mag by haar wellust halen.
Dan ach, wat vergt ge my? - Mijn raad! Welaan, Vriendin,
Ontfang dien uit een hart dat gloeit van moedermin,
En in uw toestand deelt. Ja, teedre, de ondervinding
Roept van den weg te rug der ijdle zelfverbinding;
Gezegend is haar werk, zy stortte als leermeestres,
Haar invloed in mijn hart door menig wijze les!
ô Ware 't my vergund (ik ken de vriendschapsplichten),
Vertrouwend vergt gy 't my, u nuttig voor te lichten!

Zoo s' menschen zwakheid eischt, ons zelven gâ te slaan, -
Te waken voor ons hart op 's levens glibberbaan,
't Omhulsel van de ziel, ons uit het stof gegeven,
Voor elk gevaar te hoên dat aanlegt op het leven,

* Nieuwe Dichtschakeering I, 28.

't Is in 't beslissend perk, als de alvoorziende God
't Bestaan des nageslachts verwikkelt in ons lot.

Te teêr gevoelt ge, Alwine, om niet met my te ontroeren,
Als ge aan de broosheid denkt van de overteedre snoeren
Waar door 't bestaan der vrucht zich aan uw leven bindt!
Aan elken polsslag hangt het aanzijn van dat kind,
Voor 't welk gy duizendmaal het doodlijkst wee zoudt lijden.
Ja! elken boezemtocht behooren wy te mijden,
Met alles wat ons hart aanlokkendst vleit of streelt,
Zoo dra de Moederplicht daar afstand van beveelt!
Geen bloesem wordt zoo ras door 't onweêr neêrgeslagen,
Als 't vruchtjen wordt verplet dat we onder 't harte dragen.
Eene enkle blinde drift, dolzinnig bot gevierd,
Een enkle dwaze trek, met onverstand bestierd,
Verwoest de teêre vrucht, en smoort haar in de ontwikkling.
De moeder sluit' haar borst voor aller driften prikkling;
Verbiê zich elke lust, hoe schuldloos ook geboet,
Die haar de zenuw schokt, of woeling stort door 't bloed.
Zy wacht' zich boven al voor woeste feestvermaken!
Zy zijn het die den band der huwlijksliefde slaken;
Geene Egâ voegen zy. De Moeder, boven al,
Waag nooit den wanklen voet op 't bloedverhittend bal!
'k Zag zoo, Emilia de zoetste hoop verbeuren.
't Gelukte haar, zich-zelv de kaak des doods te ontscheuren:
Maar steeds met zwijmeldrank op feest by feest gevoed,
Verteerde 't levenssap in 't levenkwekend bloed.
Zy gaf haar Zoontjen 't licht; maar, Hemel, welk een leven!
Een aanblik van dat kind deed Gade en Vader beven!
Hy zag zijn dierste hoop vernietigd in het wicht:
Reeds zag hy 't merk des doods op 't kwijnend aangezicht;
Reeds scheen het flaauwend hart naar 's levens eind te smachten,
Verwijtend met gekerm de in dans gesleten nachten
Dier Moeder, die 't vermaan eens Echtgenoots ten spijt,
Het leven van zijn kind haar lusten had gewijd!
Wat zou die Vader nu die siddert zich te vleien;
Wat zou hy, dan het zwak der dartle vrouw beschreien?
Verbergen voor haar oog de bittre Vadersmart,
En smooren haar 't verwijt dat opwelt in zijn hart?

En zy -? verwoesteres der streelendste verwachting,
Verbeurt ze in eens zijn liefde, en (meerder nog) zijne achting,
En dwingt den Echtgenoot, hoe vurig hy bemint,
Te zuchten om den band die hen te saam verbindt!

Ge ontzet u! Ja 't staat vast, hoe teêrder we ons zien minnen,
Hoe grooter 's Egaas smart om 't dwalen onzer zinnen!
't Is duldelooze spijt voor 't hart van dien gemaal,
Die zich volmaaktheid droomde in 't schittrend ideaal
By gloênde drift gevormd, van 't voorwerp van zijn blaken,
Als hy voor nietigheên den plicht haar ziet verzaken.
Geen liefde is dit bestand, hoe vast haar grondzuil sta!
En, eenmaal heengevloôn, zien wy haar weenend na!

Ik ken uw hart, Alwine, ik ken uw zielsgevoelen:
Nooit zal door plichtverzuim uw echtgenot verkoelen.
Nooit viert gy lusten bot, ten koste van die deugd,
Die al ons heil omsluit in al des levens vreugd!
Neen, vier de wellust bot der reine moederweelde;
U wacht nog meer geluk dan ge immer u verbeeldde:
Maar, sluit ge uw zuivre borst voor ieder laakbre lust,
Schuw ook, zoo veel 't kan zijn, wat hart en brein ontrust.
Schets u geene aakligheên, die 't zwak gemoed bezwaren,
(De toekomst lacht u toe, gy moogt er blijd op staren.)
Geen sombre angstvalligheid hebbe invloed op uw geest,
Zy rooft u 's levens kracht, maar treft uw vruchtjen 't meest,
En stort het weemoed in, en werkloosheid, en kwijning,
Ja, strekt het, vroeg of spâ, tot 's levens ondermijning.
ô Teedre, volg ook gy Fobinaas zwakheid niet,
Die 't blij ontbindingsuur met siddring naadren ziet,
Zich schrik - op schrikbeeld vormt van smarten en gevaren,
En 't dreigend beeld des doods als om haar zij' ziet waren.
Zy kent de weelde niet der zuivre moedermin;
Haar heilstaat wekt geen vreugd by magen of gezin;
Zy deelt haar Egaas hoop geen streelend uitzicht mede,
Maar, doof voor al zijn troost, voor liefdetaal en rede,
Stort zy het angstgeklag steeds onverpoosbaar voort,
Waar meê zy 't minnend hart diens echtgenoots doorboort.
Zoo wordt het hoogst geluk, dat duizenden benijden,

Veranderd in een bron van zielbedroevend lijden!
Zoo trotst zy 's Hemels gunst en 's Egaâs liefdegloed,
En trapt Gods dierst geschenk baldadig met den voet!

Alwine, ô laat haar nooit aan u ten voorbeeld strekken:
Tracht, wat het kosten moog, haar omgang u te onttrekken;
Wend immer de oogen af van 't uitzicht dat ze u schetst! -
Wat, zoo het waarheid zij, dat mond en wang verfletst,
Het schittren van uw oog allengskens raakt aan 't kwijnen?
Ach, ziet gy 't niet vernieuwd in 't oog uws telgjens schijnen?
Ja, gingt ge ook al uw schoon in 't smartlijkst kraambed kwijt,
Nog waar de prijs gering, waar voor gy moeder zijt!
Ja, moest gy 't leven zelfs in 's levens lente derven,
Wat Kristen wederstreeft als God hem roept tot sterven?
Voldeedt ge aan 's Almachts doel, ô! zalig is de dood,
Wat tijdperk 't wezen mocht waar in gy de oogen sloot!
Wat ooit Gods wijsheid wil, ons voegt geen tegenstreven:
Hy sterft niet, die by 't graf eerst aanvangt met te leven.

Fobina siddre, ja, zy siddre; 't is met recht,
Daar de ijdelheid den grond van al haar angsten legt.
Niets heeft de moedervreugd dat HAAR het schoon vergoeden,
De weën zalven zal in 't hevigst van hun woeden;
't Is eigenliefde alleen, waar van haar boezem brandt,
En niets is haar 't bezit van gade of huwlijkspand.

Alwine, als 't uur genaakt, waar op wy hopend staren,
Dan zult gy hemelvreugd in 't dankbaar hart ontwaren:
Dan laat de zoete hoop geen enkel schrikbeeld in;
Dan blaakt door heel uw borst vernieuwde huwlijksmin!
Dan geeft ge u op aan God, getroost in dood of leven,
Wanneer ge uw' gade slechts een liefdepand moogt geven.

Hy die den luister schetst waar de englenkruin meê praalt,
Male u de wellust af die 't moederhart doorstraalt,
Als de eerste kinderkreet haar tranen lokt uit de oogen!
ô Tienvoud zalig, zy, die dit beproeven mogen!
De liefde loutre 't hart, dat, van haar gloed ontvlamd,
Te rug haakt naar de bron, waaruit onze oorsprong stamt;

Verheff' zy 's meisjens ziel by 't vlonken op haar wangen,
En doe de zucht naar God alle aardsche lust vervangen:
Dit 's 't kenmerk van een gloed, den hemel afgedaald,
Waar in ons 't beeld van God zoo kenlijk tegenstraalt!
Maar zy, die moeder is met moeders ingewanden,
Voelt nog verheevner gloed geheel haar ziel ontbranden;
Wordt heel zich-zelve ontrukt, en, in dat hoog genot,
Gevoelt zy, dat het kind haar nader brengt tot God!
Geen laakbre zucht of lust sluipt ooit haar boezem binnen,
Die 't denkbeeld van haar kind niet moedig doet verwinnen;
Geen deugd, hoe zuiver ook, die de aanblik van haar kroost
Niet loutert en verheft; geen smart, die 't niet vertroost!
Geen zegen, die haar hart niet honderdvoud doet smaken! -
Om 's lieven telgjens wil leert zy haar ziel bewaken,
En legt, zoo veel het zwak des stervlings dit vermag,
Der driften storm in band, die eens op later dag
Wellicht op 't dierbaar wicht Gods roede neêr zou tronen.
Benijde een dwaas de glans van Wareldheerschers kroonen!
Alwine, ach al die praal verduistert en vervliet,
By d' onnadenkbren schat dien 't moederhart geniet!

Maar ziet ge u door Gods gunst het scheurend wee verzoeten,
Ten zegen van uw huis, als blijde moeder groeten,
De plicht is niet voleind, schoon 't wichtjen 't daglicht ziet.
Zy bare 't hulploos kind, maar moeder is zy niet,
Die met een koel gemoed, by de intreê in het leven,
Een vreemde voedsters borst haar telg kan overgeven,
Uit enklen willekeur of dwaze modewet,
Zich tegen God, natuur, en menschlijkheid verzet,
Den stalen boezem sluit voor 't moederlijk meêdogen,
En 't milde levensvocht dwingt in zijn bron te droogen!

Beklaagbaar zy, die dus haar telgjens wreed verstoot,
En d' onuitputbren wel voor 's zuiglings lipjens sloot! -
Of kan een voedster ooit der oudren zorg vergoeden?
Met moedertederheid eens anders afkomst voeden? -
Wat wacht gy, die uw kroost de ondankbare overgeeft,
Die zelve voor haar spruit geen moederliefde heeft,
Dat ze aan eens anders kind dien plicht zal heilig achten,

Wien ze aan haar eigen bloed kan weigren te betrachten? -
Vergeefs, vergeefs van haar op teedre zorg gehoopt,
Die 't voedsel van haar kind voor luttel winst verkoopt!
Vergeefs van 't kind verwacht, gekweekt door zulk een voedster,
Dat ooit zijn koude ziel gevoel of teêrheid koester'!
Wat is het, of uw schoot hem smartlijk heeft getorscht,
Wanneer hem zijn geboort' verwijdert van uw borst?
Wanneer voor 't voedend nat, gevormd uit reine sappen,
Hem licht een schaadlijk vocht vol giftige eigenschappen
Den zuivren stroom van 't bloed herroepingloos besmet,
Of 't zeedlijk schoon der ziel reeds in de wieg verplet?
En waar, waar is die band, die 't Echtgeluk moet staven,
Wanneer uw Gâ zijn zoon aan vreemde borst ziet laven?
Zijn dochter 't lachjen spilt waar 't eerst gevoel in straalt
En waar, voor 't Ouderhart geen aardsch genot by haalt,
Op 's vreemden huurlings schoot, geen andre voedster kennend,
En niet dan met geween aan 't moederoog gewennend!
Neen, Moeders, wacht geen vreugd van de afkomst van uw schoot,
Wanneer ge uw hulploos kroost zoo roekeloos verstoot.
Gy stondt die teêrheid af die 't lijden kan vergoeden,
Wanneer gy 't hebt versmaad aan eigen borst te voeden;
En niets ontheft u ooit van 't kwijten van dien plicht;
Dees, dees zij 't boven al, die u aan 't harte ligt,
Geen grootheid, rang, of schat, vermag u dien te onttrekken,
Ofschoon u Koningskroon en purpren mantel dekken.
Verheft u boven 't zwak van d' ijdlen modegril. -
Of staat by 't vorstlijk kind natuurbehoefte stil,
En vergt de koningszoon en 't needrig kroost des armen,
Geen zelfde teedre zorg en moederlijk erbarmen?
Of sust de pracht van 't goud dat dwazen slechts verblindt,
Op 't kussen van satijn het weenend Vorstenkind?
Neen: meer dan de arme nog, vereischt hy moederzorgen,
Die niet by 't struikgewas in 't duister blijft verborgen,
Maar als een statige eik alle oogen tot zich trekt,
Daar hy de lammrenkooi tot koele schaduw strekt,
Wanneer de middagzon des herders borst doet hijgen,
En by den breeden tronk aâmechtig nederzijgen.
ô Zoo des Landmans zorg geen needrig kruid vergeet,
Tienvoudig wordt zijn vlijt aan zulk een loot besteed.

Diens wasdom kondigt nut aan jeugd en grijsheid tevens:
Den grijzaart zal zijn loof by d' avondstond des levens,
Een kalme schuilplaats zijn voor 't taaigeblakerd bloed;
Terwijl de wandelaar mag rusten aan zijn voet,
Wanneer hy, afgemat van langs de hei te dwalen,
Een wijk zoekt voor den gloed der middagzonnestralen.
Hoe grootscher stand op aard den zwakken stervling wacht,
Hoe meer hem 't lot bestemm' tot heerschappy en macht,
Hoe meerder 't wreed verzuim den oudren is te wijten,
Die van hun diersten plicht zich slechts ten halve kwijten.

Ja Moeders, gy vooral, wie vorstlijk bloed doorwoelt,
Die 't welzijn van een volk by dat uws kinds bedoelt!
ô Waagt niet dat uw' zoon, gevoed uit vreemde vochten,
Een invloed sluipe in 't hart van teugellooze tochten.
ô Waagt niet dat de stam verbastere in zijn aart,
Op wien geheel een volk met hopend uitzicht staart!
En wat vergoedt de zorg die aan uw lot bestemd is,
Wanneer 't aanvallig kind zijn eigen moeder vremd is,
De handtjens schreiend strekt naar haar wier borst het voedt,
En de inspraak logenstraft van 't ouderlijke bloed!
ô Moeders, wat u ooit Gods oordeel zwaar moog maken,
Hoog geldt by Hem de schuld van dit uw plichtverzaken!
ô Blanka, Koningsgade en moeder even teêr,
Hoe willig wierpt gy steeds den purpermantel neêr,
Om 't spruitjen van uw echt aan eigen borst te kweken!
Hoe zag men van de smart uw fletsche wang verbleeken,
Toen, in der koortsen gloed op 't krankbed uitgestrekt,
Gy al uw tederheid voor 't wicht zaagt opgewekt!
Hoe voeldet gy uw hart van teedren weemoed bloeden,
Toen zich een vreemde borst uw zoon vermat te voeden! -
De onnoozle duchtte niets, daar ze in uw rechten trad
Terwijl een zachte slaap u 't oog geloken had;
Dit echter kon uw hart niet zonder gramschap dulden,
Daar moederlijke trots en spijt uw ziel vervulden;
En nooit bestraftet gy een misdaad op dien toon,
Als de inbreuk op uw recht in 't voedstren van uw zoon.
ô Hoe heeft ook die zoon uw moedertrouw vergolden!
Die tranen u vergoed die toen uw oog ontrolden!

Wat luister heeft zijn deugd op Frankrijks throon verspreid!
Ach, al wat weenen kon heeft op zijne asch geschreid!
ô Mochten op uw spoor zich moeders moeders toonen,
En door zoo braaf een kroost hun tederheid zien loonen!

Beklaagbren, die, (helaas!) uw eigen hart ten spijt,
Tot d' afstand van dien plicht door 't lot gedwongen zijt,
Daar ziekte of krachtverval of kommer niet gedogen,
Met heilzaam levensvocht uw teedre vrucht te zogen.
Staat gy die wellust af! het leven van uw wicht
Maakt u dit vreugdgemis ten onontwijkbren plicht.
Uw Egâ, en u-zelv zijt gy dit offer schuldig,
Hoe pijnlijk 't u ook vall'; een moeder lijdt geduldig,
Als 't welzijn van haar kind de prijs is van haar smart.
Ja, 't is de wrangste pijn voor 't moederlijke hart,
Het spruitjen van haar schoot aan vreemde borst te aanschouwen,
Dit hoogste goed der aard eene andre te vertrouwen,
En, met het tederst hart, van moederliefde ontgloord,
Te dulden, dat haar kroost slechts half haar toebehoort!
Dan, ook dees wrangen drop, dit houde uw ziel als zeker,
Goot de Almacht, u tot nut, in 's levens vollen beker;
Wel, wel u, die hem drinkt, gelaten en met moed!
Des warelds bitterheid is nutter dan haar zoet!
Erkennen we uw genâ in 't lijden, God van zegen,
Ach, daarin blinkt ze ons ook, ja meest aandoenlijk, tegen.

Belinde en Eginald door huwlijksgloed vereend,
Had de Almacht aardsch genot in volle maat verleend,
Dan ach, by al de lust die weelde en schat kan geven,
Onthield hun God het heil van in een telg te leven.
De drift verflaauwde in 't eind in beider morrend hart,
En elke dag verrees met weêr hernieuwde smart.
Geen wellust, geen genot ontwaarden ze in hun weelde,
Maar achtten d' arme rijk, dien God met kroost bedeelde.
Dan, de eeuwigwijze macht, wiens raad geen oog doorboort,
Had eindlijk hun gebeên genaderijk verhoord:
Eenknaapj' als de uchtend schoon, en forsch van lichaamskrachten,
Gaf, reeds van zijn geboort', de zoetste vreugd te wachten.
Wat zijt gy onbedacht, verblinde sterveling,

Wie is er, die den plooi van 't menschlijk hart doordring'!
Hoe zwak zijt ge in 't gemis! hoe roekloos by 't genieten!
Ach, zy, die al haar bloed zou voor dien zoon vergieten,
Verzaakt dien eersten plicht waar de Almacht haar toe riep,
En buigt zich naar de wet die hoofsche trotschheid schiep!
Gewichtig is de keus, wat voedster 't kind te geven,
Voor 't zorgelijke hart, door moedermin gedreven;
Doch eindlijk 't is beslist, en, - zonder hartepijn,
Besluit zy, van haar kind - geen moeder meer te zijn. -
Met de intreê van het jaar de wareld ingetreden,
Herschiep hy 't aardrijk sints zijn' oudren tot een Eden.
Met d' eersten voorjaarsknop die opschoot uit den grond,
Ontgloorde de eerste lach op 's wichtjens lieven mond.
Als de eerste lenteroos, ontwikkeld uit haar knopjen,
En met den daauw besproeid van 't zilvren morgendropjen,
Zoo glom zijn zuivre wang van 't schittrend inkarnaat;
Zoo helder blonk zijn oog in 't onbewolkt gelaat.
Belinde! onnoozle! ga, verheug u in uw wichtjen!
Hou vrij de schoonste roos by 't blozend aangezichtjen,
Op moederzegen trotsch! by hem verbleekt haar schoon,
Maar beef! licht siert zy 't graf van dees zoo dierbren zoon.

In vollen welvaartsbloei lag 't lieve telgjen, dartelend
In onbezwalkt genot: van kindervreugde spartelend,
Loeg hy de voedster toe, wier borst hem laving gaf!
Dan ach! hoe grenst het licht aan 't overstelpend graf!
ô Wacht u, onberade, om 't knaapje uw borst te bieden,
Terwijl ge u 't bloed van drift in 't gloeiend hart voelt zieden!
Gy stort hem doodlijk gift, tot stelping van zijn dorst,
Voor voedend levenssap, in ingewand en borst.
Helaas! 't is reeds te laat! Hy strekt zijn teedre leden!
De dood is met een teug hem reeds in 't hart gegleden!
Zijn lieve mond verstijft, en niets herroept hem weêr! -
Belinde! stort u thands by 't dierbaar lijkjen neêr,
Vloek in uw wanhoop haar die 't lieve wicht vermoordde,
Die al uw levensvreugd zoo onbedacht verstoorde;
Maar sla de vruchten gâ van 't gruwzaam plichtverzuim,
En vloek, in zelfverwijt, der mode helschen luim!
Wat doet uw Echtgenoot? zijn drift kent geen bedwingen,

Gy ziet hem 't wrekend staal in 's voedsters boezem wringen;
Zijn rede en geest bezweek by dezen donderslag,
Waarmeê zijn zoetste hoop zoo wreed vernietigd lag.
En gy rampzalige, ach, wie zal uw jammer malen?
Niets is u 't leven meer dan rustloos ommedwalen:
Steeds scheurt ge u 't hart weêr op, door 't grievendst zelfverwijt,
En welk een moeder leed het geen gy redloos lijdt! -

ô Gy die 't hart uws kinds voor deugd wilt doen ontgloren,
Laat, laat het u-alleen, geene andre toebehooren, -
Sla 't, als een zuigling reeds, in ieder neiging gâ:
Als 't licht der Rede ontluikt, is al uw zorg te spâ.
Niet ieder boezemtocht moogt ge onbedachtzaam vieren,
Maar, neiging, drift, en wil met staâgen ernst bestieren.
Reeds vroeg maakt u zijn stem bekend wat hy bedoelt;
Zy onderscheidt dit licht, wie moederlijk gevoelt.
Wanneer behoefte prangt, ô spoed met hulpbetooning!
Verlaat u op geen zorg die veil is voor beloning.
Maar wapen u met moed, en geef geen dwang gehoor,
Schoon 't onverpoosd geween u 't weeke hart doorboor.
De ware tederheid ziet verder dan op 't heden;
Vroeg went zy 't lieve wicht, den hemel afgebeden,
Aan zelfverloochening, bedaardheid, en geduld;
Dat eenmaal, zoo de smart den kelk zijns levens vult,
Zijn boezem niet bezwijke in moedeloos vertzagen,
Maar kalm beruste in 't leed dat de Almacht geeft te dragen.

Geen Moeder, die haar kroost meer dan zich-zelv bemint,
Stond immer iets te dier voor 't welzijn van haar kind.
Nooit zal ze aan andrer zorg den lievling overgeven,
Maar, toevende in den kring van 't zalig huislijk leven,
Hem immer gadeslaan met teder waakzaam oog,
Op dat geen enkle zucht haar zorg ontglippen moog.
Met wellust staat zy af van de eêlste geestvermaken:
Hoe gloeiend ook haar hart voor't schoon der kunstmoog blaken,
Des wichtjens zachte stem heeft zoeter melody,
Dan 't hartverrukkend zoet van Febus harmony!
Zy zal den zuigeling haar uren nooit ontstelen,
Hoe schuldloos dit genot haar eerst de ziel mocht streelen.

Nu wordt haar Melpomeen, en heel haar zustrenstoet,
Een vreemde, die zy thands met minder geestdrift groet.
Of, zoo ze een oogenblik de Cythersnaar durft roeren,
't Is als zich 't moederhart door wellust voelt vervoeren,
Wanneer ze als middernacht zijn donzen vleuglen spreidt,
By 't wiegjen nachtwaak houdt in stoorlooze eenzaamheid.
Dan, als zy zich de borst van moedervreugd voelt gloeien,
Dan moog haar zielsgevoel in teedren maatklank vloeien,
Dan vier' zy de aandrift bot die ze in het hart voelt slaan,
En heff' by 't sluimrend wicht een zachten wiegzang aan.
Of treffe een hooger toon, en beur' de ziel naar boven,
Om de Almacht voor zijn gift met dankbaarheid te loven:
Wat lust haar immer streel', wat zucht haar borst doorwoel',
't Keert alles om één punt voor 't moederlijk gevoel.

ô, Mogen we aardsche vreugd niet ongestoord genieten,
Zoo voor één blijde traan er duizend wrange vlieten,
De moeder boven al versterk' haar week gemoed,
Dat zwakke inschiklijkheid zoo lichtlijk dwalen doet.
Zy weet' haar eigen drift, haar teêrheid, in te perken,
Indien ze op 't kinderhart weldadig wenscht te werken.
Zy hou zijn boezem rein van 't deugdverstikkend kruid,
En reeds als zuigeling vorsch' zy zijne in borst uit.
Dan stell' zy wetten vast, waar niets haar van doe wijken,
Na dat zijn aart zich vast of meer gedwee doet blijken;
Haar teêrheid ziet vooruit door heel des levens loop;
En, schoon ze op 't gunstigst lot voor 't minlijk wichtjen hoopt,
(Ach 't leven is zoo vol van onvoorziene plagen!)
Haar zorg bereidt hem vroeg om 't leed te leeren dragen.
Ja, valt het lijden zwaar aan d' armen sterveling
Die van zijn vroegste jeugd in 't wee gebogen ging,
Hoe zal het weeldrig knaapj', in wellust opgetogen,
Wiens wilvoldoening hong aan d' opslag van zijne oogen,
Die nergens weêrstand vond wanneer zijn drift beval,
Die alles waande om hem, in 't uitgebreid heelal, -
Hoe zal het tegenheên, hoe 's warelds leed bestrijden?
Hoe pal staan in den schok van 't moedverplettrend lijden? -
By d' eersten aanval reeds van 't wisselvallig lot,
Betaalt hy gruwzaam duur der kindsheid valsch genot.

ô Moeders, mocht uw oog geen kindertraan zien vlieten,
Gy doet ze, in rijpe jeugd, met dubble smart vergieten. -
Niets spaarde hem een zorg, die 't lijden slechts verzwaart,
En, voor 't kortstondig heil, een leeftijd smarten baart!

Dan, norsche heerschappy zal nooit de harten winnen;
Leer 't kind als speelgenoot u met vertrouwen minnen.
Ontzeg het nooit een beê die billijkheid gedoogt,
Maar koom zijn wenschen voor, zoo veel gy dit vermoogt.
Hy leer' dat al uw lust is voor zijn heil te waken:
Hy zie dat u zijn vreugd een dubble vreugd doe smaken.
Gelijk de wasklomp smelt voor zachten warmtegloed,
Zoo buigt een minzaam woord het kinderlijk gemoed.
Geen kind, hoe stug van aart, zal uw bevel weêrstreven,
Wanneer gy uw gezag door liefde hebt gesteven.
Geen hard, geen grievend woord kome ooit uw doel te baat:
Te streng zijn met een kind, baart onwil, wrok, en haat.
Vermoogt gy 't marmerblok te vormen naar behagen
Door 't roekeloos behulp van ruwe beitelslagen?
Neen: 't eischt een zachte hand, bestierd door wijs beleid,
Of 't beeld vermist het schoon dat kunstwerk onderscheidt.
Hoe menig sterveling, met trek tot deugd geboren,
Ging voor 't maatschaplijk heil herroepingloos verloren,
Werd wreed, werd stug van hart als de onvermurwbre rots,
En bood de heerschappy van God en menschen trots;
Om dat zijn voedstrares, by d' opgang van zijn leven,
Der onbedachte jeugd geen feilen kon vergeven,
Door wrevelmoed en dwang zijn kindschheid had gekweld,
En 't hart verbitterde door roekeloos geweld;
Geen zachte inschiklijkheid voor kindsche dwaling toonde;
Maar billijkheid en recht door wreede heerschzucht hoonde,
Van drift en eigenzin het schaadlijk voorbeeld gaf,
Door onbeperkten dwang of onverdiende straf.

Alwine! ô tracht uw kind door zachtheid op te leiden:
Leer zwakheid, boven al, van moedwil onderscheiden.
Steeds zij uw hoogste zorg, zijn wenschen gâ te slaan:
Leer, eer zijn mond nog spreekt, zijn oogwenk-zelv' verstaan.
Dan weet ge, eer 't handtjen zich naar 't schaadlijke uit zal strekken,

Zijne aandacht speelsgewijs van 't voorwerp af te trekken,
Dan koomt ge een weigring voor, die plicht en nooddwang vergt,
Maar, immer weêr herhaald, zijn kindsche driften tergt. -
Doch, mint ge uw telgjen teêr, ô laat het vroeg genieten!
Hoe ras zal niet de droom der kindschheid henen schieten!
Wat blijft van 't leven dan, daar 't hart zich in verheugt?
Waar 't onvermengd genot? waar de ongestoorde vreugd?
Ach, tranen zullen nog genoeg zijn wang besproeien,
Des levens bitterheên ze in stroomen neêr doen vloeien.
Verwoest het zoet hem niet, dat slechts die hemel teelt,
Waarin hy driepaar jaar met englenwellust speelt!
Laat op den rozenweg, waarop de wichtjens dartelen,
Geen ruwe doornespits hun teedre voeten martelen!
Dat malsche bloemenpad, zoo schielijk afgetreên,
Verwoest' geen wrevelmoed, bevochtig' geen geween!
Die Lente keert niet weêr, als ze eenmaal is vervlogen;
Leer, waar gy 't schuldloos moogt, haar lieflijkheid verhoogen.

Sla aandacht op zijn bede, als 't vleiend wichtjen pracht.
Geef zonder aarzlen toe, wanneer gy 't nuttig acht.
Maar 't eens bestemmend woord van weigring uitgesproken
Blijve onverwrikbaar vast, blijve immer onverbroken!
Waag, waag uw aanzien niet en 't ouderlijke recht,
Door eindlijk toe te staan wat ge eenmaal hebt ontzegd.
ô Leg dien grondslag niet tot wrevel en misnoegen:
Gy wekte in 't kinderhart een nooit bevredigd zwoegen.
Steeds dwingt het meerder af, en, immer onvoldaan,
Komt eens uw dwaze gunst uw' lievling duur te staan!

'k Zag moeders, trotsch, verwaand, op oudren teêrheid bogen,
En, siddrend voor de traan in 's lieven wichtjens oogen,
Ter weering van een smart in éénen wenk gesust,
't Verlies berokkenen van al huns levens rust.
Wat moeder, zoo verdwaasd, durft op die teêrheid roemen?
Zy moog haar plichtverzuim en laakbre weekheid noemen;
Of liever, de eigenmin, die steeds zich-zelv bedoelt,
Vermomt zich in het zwak, dat zy voor 't kind gevoelt.

Zoo praalde Melusine in 't beeldtnis van haar wichtjen,

Dat's moeders schoonheid toonde op 't schittrend aangezichtjen;
Zoo had zy alles veil voor dees haar lieveling,
Om dat ze in 's wichtjens lof des vleiers lof ontfing.
ô Gruwzame ijdelheid, wat afgrond sluit gy open!
Hoe duur zal Ida eens haars moeders zwak bekoopen!
Het tijdstip reeds is daar, dat die begoochling stuit;
Allengskens doofde 't vuur in 't oog dier moeder uit!
Een hooger levenszon verwoestte 't lieflijk blozen,
En strooide op Idaas wang de frissche lenterozen.
Gelijk de zilvren straal der doffe maan verbleekt
Als Febus gloeiend goud door de uchtendwolken breekt,
Zoo werd des moeders oog door Idaas oog verduisterd,
Zoo werd haar fletsche wang by Idaas wang ontluisterd.
Allengs sloop de ijverzucht in Melusines hart,
En't voorwerp eerst van vreugd, was't voorwerp thands van smart.
Een wreevle spijt verving des moeders minbetooning;
Geen feil, hoe nietig ook, vond eindlijk meer verschooning;
En zy, wier vroege jeugd zoo zorgloos werd bestierd,
Wie elke kindsche drift zoo dwangloos werd gevierd,
Die steeds haar willekeur door ieder zag gehuldigd,
En nooit de plichten leerde, aan 't oudrenrecht verschuldigd,
Bood nu weêrspannig trots aan wreevle heerschappy,
En rukte in overmoed zich uit het dwangjuk vrij! -
Als 't weeldrig schaapjen dwaalt in de afgeperkte weide,
Of zonder herder zweeft langs de uitgestrekte heide,
Dan strekt het wolvenrot verwoede klaauwen uit;
Dan wordt het weerloos lam der vossen list ten buit.
Zoo spreidde Alastors drift een net voor de onbedachte
Aan wie hy liefde zwoer, terwijl hy haar verachtte.
Zy zonk in 't diepst bederf, met hoon belaân en schand;
Ja, werd er in gestort door 's moeders eigen hand.
Zoo straft der kindren ramp dier oudren dwaze tochten,
Die 't vieren van hun drift voor 't heil huns afkomsts kochten.

Gy, die uw telgjens borst voor deugd ontvonken wilt,
Acht al uw zorg om niet, en zonder vrucht verspild,
Zoo 't voorbeeld het omgeeft van plicht- en deugdverzaken.
ô Laat geen zedelooze uw drempel ooit genaken!
Dat niet der weelde lust zijn oog aanlokk'lijk schijn',

En 't argloos hart besmett' met ontuchts doodsch venijn.
Weer, weer den lastraar af, wiens teugellooze woorden
Der onschuld schrikbrer zijn dan 's roovers gruwzaam moorden.
Nooit zie hy eigenwaan, nooit vleiers, eer betuigd; -
Nooit spotterny gedoogd, of logen toegejuicht!
Hy zie geen needrigheid door overmoed verpletten;
Nooit trotschen weêrstand biên aan oppermacht en wetten!
Hy zie geene onschuld ooit vernederd of miskend;
Den arme niet versmaad om onverdiende ellend;
Den rijke niet vergood om eerampt of vermogen,
Als Kristentrouw en deugd zijn aanzien niet verhoogen.

Geen voorwerp, hoe gering, ontglipt der kindren blik.
Dat zy, die hen gebiedt, en daad en woorden wikk'.
Geen schaadlijk voorbeeld geef van achtloos plichtverzuimen,
Noch 't huislijk heil verstoor' door d' invloed van haar luimen;
De deugd aanloklijk tooi' voor 't ras begoocheld kind,
Dat ze eindlijk niet uit dwang, maar om haar-zelv bemint.
Geen onrecht, met wat schijn of hulsel 't zij omgeven,
Worde ooit voor 't kinderoog door uw gezag gesteven!
Geen billijkheid versmoord, wanneer haar stem beveelt:
De harten door geen zwak van voorkeur ooit verdeeld!
'k Zag Edwins tranen soms in zilte plassen vlieten,
In 't kinderlijk gemoed den haat zijn wortels schieten:
Voor de inspraak der natuur zijn weeke borst verhard,
Om dat een jonger pand zijns moeders afgod werd.
Als 't kinderharte lijdt, wat zal zijn smart verstrooien!
Het weet zich naar den wenk van 't noodlot niet te plooien;
't Ontveinst niet aan zich-zelf, wat ongelijk 't weêrvaart,
Noch toont by boezempijn den oogwenk opgeklaard!
Aandoenlijk was 't gezicht van 's knaapjens innig lijden,
Wanneer hy 't moederhart zijn broeder toe zag wijden;
Wanneer hy ongemerkt aan 's moeders kniën lag,
En 't kusjen van haar mond aan andren kwisten zag.
De neiging der meestres strekt heel 't gezin ten voorbeeld:
Het knaapjen werd van elk tot koel onthaal veroordeeld:
Verwaarloosd doolde hy, als 't hulploos schaapjen zwerft,
Dat 's herders waakzaam oog en klaverweide derft.
Mishandeld en verdrukt door broedren en gespelen,

Mocht nooit een zweem van vreugd zijn kindschen boezem streelen.
Eens, als hy om een kus in teedre aanvalligheid,
't Verstaalde moederhart aandoenlijk had gevleid.
En aan den lieveling, die op haar kniën lachte,
De kusjens kwisten zag, waarom hy vruchtloos prachte,
Brak 't wreed verstoten wicht in troostloos snikken uit,
En vlood uit 's moeders oog met jammrend klaaggeluid.
Nu waagde hy zijn smart aan 't wreed gezin te klagen;
Maar vond geen heul by hen, of speelgenoot, of magen.
Toen lei zich 't knaapjen neêr op 't kille marmersteen,
En suste zich in slaap met kinderlijk geween.
ô Welgelukkig perk! (helaas, te vroeg vervlogen!)
Waarin de zoete slaap de tranen af kan drogen;
Als 't wicht, schoon ingesust door snikkend leedbeklag,
Zijn oogjens weêr ontsluit met kommerloozen lach;
Geen zorg der toekomst kent, noch naweên van 't voorleden,
En enkel leeft en juicht in 't hem zoo zalig heden!
Dan ach, met elken dag, zijn leeftijd opgetast,
Wordt hy door nieuwe smart, en grievender, verrast.
De ontwikkling van 't gevoel zet spader 't hart in vlammen,
En wekt een driftenstorm, door wal beperkt noch dammen,
Om 't eigenste ongelijk dat, vroeger, 't lijdzaam kind
(In smart en vreugdgenot nog wufter dan de wind)
Een oogwenk slechts bedroefde. Ach, 'k zag die drift aan 't stijgen
In Edwins week gemoed! Een stug en wreevlig zwijgen
Nam plaats voor 't kindsch gevlei, zoo roekeloos veracht,
En immer schaarser werd zijn weemoed en zijn klacht.
Als later 't minnend wicht zijn moeder de armtjens rekte,
(Wie 't argeloos gestreel tot enkle last verstrekte,)
Zich afgewezen zag met wrevelmoed en smaad,
Verving een doodlijk wit den blos van zijn gelaat.
Geen zucht brak uit zijn borst; maar siddrend sloop hy henen,
Ontlastte 't leed niet meer door 't hartverlichtend weenen,
Maar wierp een brandend oog, dat woede en haat verried,
Op 't dier geliefkoosd pand om wien zy hem verstiet.
De ontmenschte voelde 't niet, wat haar die oogwenk spelde,
Wat vonnis ze over haar en dees haar gunstling velde!
Neen; achtloos ging zy voort, in weêrwil van zijn smart,
En blies den wraakgloed aan in 't lang getergde hart.

Zy blies hem aan (helaas!) om vlammende uit te breken,
En 't onrecht dat hy leed, in 's broeders bloed te wreken. -
‘Maar leeft zy, die zoo wreed haar tederheid verdeelt?
Ach (zegt ge) waar zy slechts een hersenschimmig beeld!
Waar nooit de menschlijkheid in zulk een hart vernederd,
Door kinderlijk gevlei, door tranen, niet vertederd!
ô Dat ik twijflen mocht, of ze ooit op aard bestond!’

Alwine, 't is te waar, - Ik zag haar boezemwond
Om beider zonen haat, door onverpoosbaar bloeden
En steeds hernieuwde smart, haar vroeg ten grave spoeden.
Ik zag den lieveling; haar boven alles waard,
In d' opgang van zijn bloei reeds van de deugd ontaart.
Zag hem met d' onverlaat baldadig samenrotten,
Haar trappen op het hart, en met haar tranen spotten;
En eindlijk (Hemel ach! wat moorddolk voor haar borst!)
Zy zag het tweetal kroost, in éénen schoot getorscht,
Met dolle razerny elkander tegenstreven,
En boeten voor haar zwak, met beider bloed en leven.
Ik zag haar hopeloos gebogen op het graf,
Van hem, aan wien zy 't licht, maar nooit iets meerder gaf:
Zag 't wroegend naberouw haar boezem open scheuren:
Zag haar in 's lievlings asch d' ondankbren zoon betreuren;
Vervloeken 't twistvuur, door haar eigen schuld ontgloord;
En wijten aan zich-zelv, den dollen broedrenmoord.

Mijn zangster, ach, ontzie haar jammren op te halen.
Wy zagen haar dat zwak met 's levens rust betalen,
En slaan met weenend oog de smart der wroeging gâ.
Schets, schets ons thands het beeld der wijze Eufemia.
Zy, die haar tederheid door zuiver oordeel leidde, -
't Genoegen en 't genot rondom zich heen verspreidde, -
Door achting, eerbied, trouw, en reine broedermin,
De harten saamverbond in 't talrijk huisgezin; -
Haar Dochtren 't voorbeeld gaf, hoe Gade- en moederplichten
(Zich-zelve steeds gelijk) blijmoedig te verrichten!
Hoe wist zy 't weekst gemoed te wapenen met kracht!
Het stugge werd geroerd, vertederd, en verzacht.
Met lust volbracht haar kroost en dwangloos, als by 't spelen,

Wanneer haar oogwenk sprak, het ouderlijk bevelen.
Zy had van de eerste jeugd het volgzaam kind geleerd
Te buigen voor haar wil nog eer zy 't had begeerd.
't Was zeldzaam, zoo zy iets behoefde te gebieden;
Wat welstand eischte en plicht, deed ze, als van zelfs, geschieden.
Maar was die plicht soms streng en in 't volvoeren zwaar,
Dan strekte 't kind haar wil tot geen geweldenaar; -
Dan wist ze in 't zwak te treên der ras gewonnen kinderen,
En 't wrange van den plicht door goedheid te verminderen;
Ontstak het schuchtre hart met eerzuchts eedlen gloed;
En won van lieverleê het kinderlijk gemoed.
Zoo doet by 't kranke wicht de teêrbezorgde moeder.
Zy ziet in de artseny haars lievelings behoeder;
Maar bitter is het sap dat de arts ter heeling gaf,
De zuigling proeft het niet, of stoot het walgend af.
Doch, zal zy hem gedwee aan 't lijden overgeven?
Neen, schuldelooze list behoedt hem 't dierbaar leven!
Zy strijkt des kelkjens rand met zoeten honingzeem,
Op dat hy 't heilzaam vocht in 't lokkend hulsel neem,
En ziet hem 't bittre sap door 't geurig zoet verzwelgen.
Zoo maakte Eufemia voor haar geliefde telgen
De plichtvervulling zoet, wat offer ze ook gebood.
Streng waakte ze op 't gedrag van elken huisgenoot;
Gedoogde 't trotsen niet of heilloos kindertergen;
Men zag ze inschiklijkheid en achting voor hun vergen.
't Gezin eerbiedigde hun meesteres in 't kind,
Om dat het van haar-zelv geëerd werd en bemind.
Nooit zag men haar bevel met trotschen wrevel paren;
Steeds by des voorspoeds weelde een needrig hart bewaren.
Geen invloed van verdriet trof ooit haar welig kroost;
En in hun lachj' alleen was ze alle leed getroost.
Haar Dochters groeiden op in onbesmette zeden,
Om ziels- en lichaamsschoon vereerd en aangebeden;
De Zoon, door haar gevormd in de allereerste jeugd;
Droeg in 't berisploos hart het kenmerk van de deugd!
Ik zag het troostloos kroost rondom haar grafzerk weenen;
Zag op haar dierbare asch des Egaâs borst versteenen;
Gezegend was haar dood, hoe teder ook beschreid;
En 't zaad, door haar gezaaid, schiet op voor de eeuwigheid.

Gy moeders, wilt ge, als zy, in de avond van uw dagen,
Nog 's Egaâs wellust zijn, waar op hy roem blijf dragen;
Let, als Eufemia, op elken moederplicht:
Dan wordt u 't leven zoet, en 's levens afscheid licht.
Dan ziet gy eens uw kroost om Jezus throon vergaderen,
Wanneer Zijn stem u roept, om tot dien throon te naderen.

Hoe roekloos handelt zy, die, als zy weêrstand vindt,
Het opgeeft aan 't geval, wat worden moog van 't kind!
Zoo hoorde ik laatst Elmire in dwazen waan bestemmen,
Dat, wat men pogen moog, geen trotschaart zich laat temmen.
'Ik (riep zy) voel mijn hart te zwak voor zulk een taak;
En niets, niets baat het my, dat ik mijn rust verzaak,
Aan 't wederbarstig kroost mijn dagen wijde en nachten:
Zijn onbedwingbare aart geeft niets dan smart te wachten.
Ja (zegt ze) de indruk blijft, en niets, waar voor die zwicht,
Die, met de ziel gestort in 't ongeboren wicht,
Geheel zijn lot beslist, hem vatbaar maakt voor 't goede,
Of neiging wekt voor 't kwaad. Niets temt der driften woede,
Die in het vormsel-zelf van 't onvoldragen wicht
Met nooit verwrikbre kracht haar zetel heeft gesticht.'
Nu wees zy me op haar zoon met moederlijke zuchten.
Zijn onverbuigbre ziel doet niets dan jammren duchten.
Vergeefs was op zijn hart de teêrste min beproefd;
Dat hart scheen voor gevoel, voor teêrheid, toegeschroefd.
Nooit zag ze een zachte traan langs 't kinderaanzicht vloeien,
Maar steeds der driften vlam in oog en kaken gloeien;
Ja, sints zijn derde zon haar omloop had volbracht,
Had nooit zijn stuursch gelaat zijn moeder toegelacht.
Vergeefs beproefde zy wat strengheid mocht bewerken!
Niets wrocht zy, dan (helaas!) in 't misdrijf hem te sterken.
Nu gaf zy 't op aan God, met morrend ongeduld;
En waant reeds van haar zij' den diersten plicht vervuld. -
Onnoozle! welk een waan! zal 't bloemtjen niet ontluiken,
Om dat het staat omringd van woeste distelstruiken?
Of wacht gy, dat de knop reeds uit zijn windsels breekt,
Voor dat de voorjaarszon haar bloesem heeft gekweekt?
Of hoopt gy in de lente een weeldrige oogst te maaien,
Daar de omgedolven grond nog noodigt om te zaaien?

ô Laak Gods goedheid niet en weldoend Albestuur!
Zijn liefde en kracht bestiert de werking der natuur.
't Uitvloeisel van Zijn geest doorstroomt des stervlings boezem,
Als 't heilrijk zonnevuur den zwangren voorjaarsbloezem.
Hy vormde 't menschdom niet dan naar Zijn evenbeeld:
Aan allen werd gevoel voor deugden meêgedeeld.
Doch, als het buigzaam lootj', aan d' eikentronk ontsproten,
By 't dwangloos boschgeboomte in 't wilde is opgeschoten,
Dan wordt het in den groei door bocht op bocht misvormd,
En slingert zonder steun als 't ruwe Noorden stormt.
De hand des kweekers zelv zal 't in den bloei verwringen,
Door 't met een woest geweld naar willekeur te dwingen.
Ja, 't lootjen, dat wellicht der wouden praalboom wierd
Wanneer gepast beleid zijn opgang had bestierd,
Zal nooit den wandelaar tot koele schaduw strekken,
Noch de onverweerbre duif voor 's jagers oog bedekken.

Gewis, 't valt gruwzaam hard, in 't duurgeliefde kroost
Een neiging gâ te slaan, waar 't oudrenhart om bloost!
't Valt hard, wanneer de borst gevoel en teêrheid koestert,
Het kind ontaart te zien, aan zulk een borst gevoedsterd.
Doch keer, Elmire, keer naar de onvergeetbre stond,
Die 't eerste lachjen toonde om 's knaapjens lieven mond. -
Ja, ga dat tijdstip na; maar - zonder zelfverblinding,
En door de kracht gesteund der leerrijke ondervinding;
Licht dat in d' eersten lach, zoo zoet voor 't moederhart,
Reeds de aanvang stond gemerkt van al uw boezemsmart. -
Gy smaakte 't streelend zoet dat uit dat lachjen straalde,
Maar dacht niet aan de bron, waar uit het oorsprong haalde,
Als of den zuigeling dat kenmerk van 't gevoel
Van lieverleê ontglipte, of voortsproot zonder doel.
Elmire! neen; reeds toen was 't tijdstip daar van zorgen;
Toen was er reeds gevaar in 't zuimen tot op morgen;
Toen riep gevoel en drift uit ééne bron ontstaan,
Het wakend moederhart om hoede en leiding aan!
't Vooroordeel blindde u 't oog en twistte met uw reden.
Neen, (riept gy) 't kinderhart wordt door geen drift bestreden;
Daar schuilt geen list, geen dwang, in 't kinderlijk geween;
Zijn lachjen is gevlei, zijn tranen zijn gebeên!

Dan ach! hoe ge ook dat kind van driften vrij mocht wanen,
Hy leerde toen alreeds 't vermogen van zijn tranen.
Toen boog reeds voor zijn dwang het ouderlijk gezag,
En 't gloeiend oog verving den onschuldvollen lach.
Nu zaagt gy uw gebied hoe langs hoe meer verheeren;
Maar 't faalde u aan den moed om 't onheil af te keeren.
Nu bloosdet ge om uw zwak en boodt soms wederstand,
Maar wilde 't onkruid wiên met onbesuisde hand.
Gy poogde nu zijn drift door strengheid te bedwingen,
Als liet zich leeuwenkracht in stalen teugels wringen.
Nu zag hy elken wensch met wrevel weêrstand biên,
Dien hy met tederheid steeds had vervuld gezien;
Nu zwichtte uw hart niet meer voor tranen noch gebeden;
Nu scheen hem uw gedrag vol onrechtvaardigheden.
Hy achtte zich verdrukt, verongelijkt, versmaad,
En nam nu tot zijn doel steeds meer geweld te baat.
Onbillijk scheent gy hem, wanneer ge uw recht deedt gelden;
De wetten schenen dwang, die rede en voorzicht stelden;
Ja, de eerzucht-zelv ontwaakte en fluisterde in zijn hart:
‘Bied moedig tegenweer als gy vernederd werdt!’
Nu zag hy op uw straf als tergen en beleedigen,
En dacht by 't weêrstand biên aan niets dan zelfverdedigen;
Tot eindlijk kindsche dwang ontaardde in wrevelmoed,
En spijt en wrok ontvlamde in 't opgeruid gemoed.
Elmire! ach toen de drift in de eerste vonk ontgloorde,
Toen ze aan uw boezem reeds uws wichtjens rust verstoorde;
Hadt, hadt ge toen die vonk behoedzaam uitgebluscht,
Nog waar uw knaapj' als toen, uw oog- uw hartelust!
Thands zou die volle traan niet bigglen van uw wangen,
En nooit had deze smart uw moedervreugd vervangen.

Dan, droeve, geef niet toe aan trage moedloosheid!
Wel hun, wien 't lijden baat en van den dwaalweg leidt!
Of, zoudt gy de Eeuwig-wijze in 't hart verongelijken,
Die eindelooze liefde in elk gewrocht doet blijken?
Van Hem stroomt niet dan 't goede in 't sterflijk wezen af;
Het kwade teelt ons hart, en 't is des misdrijfs straf.
Wat zoudt gy 't dolend wicht zich-zelven overlaten,
Om dat tot zijn behoud uw poging niet mocht baten?

Neen, geef geen arbeid op, dien God en plicht gebiedt;
Al spilt ge uw zorg vergeefs, verloren is zy niet!
De Algoede slaat haar gâ! Hy let op moedersmarten,
En kneedt, als buigzaam wasch, de stugge onwrikbre harten:
De Heiland heeft aan 't kruis voor aller schuld voldaan.
Nam Hy in Zijn genâ den zwakken zondaar aan,
Hy torschte ook 't hulploos wicht op de albeschermende armen,
En zei hem 't Godsrijk toe met zegenend erbarmen.
Smeek, smeek Zijn invloed af, die hart en ziel verwint;
Die roere 't stug gemoed van 't nog vermurwbaar kind! -
Die invloed doe u steeds het Kristenpad bewandelen,
En, by zoo zwaar een taak, met onderwerping handelen.

Volhard in liefde slechts; zy overwint gewis!
Waar leeft, die voor haar stem geheel gevoelloos is?
Zou 't vruchtjen van uw schoot, die vrucht van 't zuiverst blaken,
Gevoel en menschlijkheid verachten en verzaken? -
Elmire, ducht dit niet: het stugste harte buigt,
Wanneer gy 't van uw liefde en teêrheid overtuigt.

Vindt m' ooit de stroeve ziel gevoelloos voor 't kastijden,
't Is dan, dat plicht gebiedt, een strenge tucht te mijden:
Door steeds herhaalde straf verstompt het zachtst gemoed,
Geweld verbittert slechts het hart dat eerzucht voedt.
Licht zal 't weêrspannigst kind voor minbetooning zwichten;
Maar nooit bond norsche dwang den trotschaart aan zijn plichten.
Vraag nog uw hart, Elmire, eer ge u van 't kind beklaagt,
Of niet dat eergraag hart te stout een poging waagt,
Wanneer ge 't speelziek wicht een onverpoosbare aandacht
Durft vergen, in die jeugd, waar niets dan 't spel hem aanlacht?
Het wichtjen blijve een kind by 't oefnen van 't verstand!
In 't eind verlamt de veer dien ge overmatig spant.
Zal 't knaapjen voor 't geluk des levens vatbaar worden,
Men stoor' die breinkracht niet die 't werktuig houdt in orden.
Wat baat het dat hy vroeg om wijsheid wordt geroemd?
De lelij overleeft het vroege lentgebloemt'.
De meikers is geweest, hoe sierlijk ook in 't blozen,
Als 't inkarnaat nog gloeit der donzige abrikozen.
De kunst verhaaste soms den bloeitijd der Natuur;

Wie dus den geest verzwakt, staat dit vermeten duur!
Gezondheid, ja, is meer dan 't scherpstgeoefend oordeel;
Ten koste van dien schat is wetenschap geen voordeel;
En 't geen den mensch door dwang ten plicht wordt opgeleid,
Wordt lusteloos volbracht, met trage moedloosheid!

Weldadig schonk Natuur die wuftheid van de zinnen,
En deed het kind met drift het zorgloos spel beminnen,
Op dat het teêr gestel, der aandacht nog te week,
By 't stijgend zielsgevoel der denkkracht niet bezweek.
Van 't twee paar jarig kind gedurige aandacht vergen,
Is zin- en zenuwtuig, en drift, en wrevel, tergen!

Meêdogend, zag ik soms 't gepijnigd wichtjen staan
In brandend ongeduld, by de onverstaanbre blaân;
Zag 't martlen zonder eind met sylben en vokalen;
En de onbegrepen les hem telkens weêr herhalen;
Tot eindlijk, kwellensmoê, het kind verstomde en zweeg,
En met dat eigenste uur van 't leeren afschrik kreeg.
Nu moest men dwang en straf, ja wreedheid-zelv beproeven,
Het kind, en in dat kind, zijn eigen hart bedroeven;
Benam hem 's levens vreugd, der onschuld heiligst pand;
En - zwichtte in 't einde toch, voor kindschen wederstand.
Nu was de zege zijne, en 't oudren recht verbroken;
Dan gruwzaam heeft hy sints des moeders zwak gewroken!
Behoeft er meer, Elmire, om heel der driften stoet
Te telen in 't gedwee en zachtstgestemd gemoed?

Al spelend kan men 't kind tot kennis voorbereiden.
Alwine, als ge eens het uwe aan eigen hand zult leiden,
Als 't u met zoet gesnap van alles oorzaak vraagt,
ô Wacht u, dat gy ooit te koel een andwoord waagt!
Veel moeders zijn er, ja, van inborst ongeduldig,
Die de aandacht weigeren, aan 't vorschend wichtjen schuldig,
En gevende 't bestier van dat zoo heilig pand,
Om dat het lastig heet, in onbeschaafde hand.
Helaas! wat wordt het dan, hoe ook bedeeld van gaven,
Met geest en oordeelskracht, in onkunde als begraven!
En hoe verroekeloost! - Ondankbren, wie ge ook zijt,

Beeft, dat u eens uw kind dat plichtverzuim verwijt! -

't Valt licht, het jeugdig brein met kennis te verrijken;
Laat slechts natuur voor 't kind niet immer vruchtloos prijken.
Behoeft hem 't dierenrijk dan uit Buffon verklaard?
Hy sla, zoo ver hem voegt, zijn blikken over de aard.
Hy zie de musch haar nest op 't veiligst takjen bouwen,
Zy leer', by 't wijs beleid, hem eigen kracht mistrouwen.
Toon hem het werk der Bij, de nijvre mierenteelt;
Hoe al wat ademhaalt, met oordeel is bedeeld,
En ieder, naar zijn aart bevoorrecht met vermogen,
En werkzaam tot het doel, dat de Almacht heeft voor oogen.

Als 't beekjen weêr ontvloeit aan 's winters ruwen band,
En 't eerst ontluikend groen tot siersel van zijn rand
Den dorren grond ontwoelt, eerst door de sneeuw gekoesterd,
Dan met verkwikkend vocht van morgendaauw gevoedsterd;
Of als de graanzee golft op 't vruchtbre korenveld,
Waarin het voedend brood door 's Hoogsten zegen zwelt;
Of eindlijk 't herfstgetij' het woud berooft van bladeren;
Doe, doe hem dan voor 't hart een schat van kennis gaderen.
Zoo leer' hem lenteknop en dorrend najaarsgroen,
Den zegenrijken keur van 't wisslend jaarsaizoen.

In 't heldre hemelzwerk, waar tallelooze vonken,
Als onverbleekbaar goud in stoorlooze orde pronken,
Blink' hem de wijsheid aan van 's Alregeerders macht.
Sla hy Zijn goedheid gâ, by 't vallen van de nacht,
Wanneer de Lichtgodes, gezeteld in die flonkering,
Den reiziger vertroost van dag- en zonverdonkering.
Schets hem haar invloed af, die zeën perken zet,
Of d' afgedaalden vloed doet stijgen in zijn bed.

Vuur zijn bewondring aan, by d' aanblik, zoo verheven,
Van de onverdoofbre Zon aan wie Natuur haar leven,
Haar bloei, en vruchten dankt, en de aarde 't heuchlijk licht.
Zy, voor wier vuurgloeds kracht de ontzachbare ijsberg zwicht!
Zy, die in 's aardrijks schoot het vocht tot diamanten,
Tot steen stooft, of metaal; ja tot onnoembre planten,

Waaruit de stervling drank en voedsel put en kracht!
Den bloemhof, waar Gods gunst den mensch uit tegenlacht,
Die kunstschakeering schenkt by Edenzoete geuren,
Waarby de gloed verbleekt van 's malers rijkste kleuren;
Wiens alles loutrend vuur de dampen opwaart haalt,
En tot een vocht herschept, dat door haar gloed bestraald,
Het zevenverwig licht in Iris boog doet schijnen;
Dat vocht dat leven schenkt by 't sapverdorrend kwijnen,
Wanneer 't in zilvren daauw op 't aardrijk nederstort,
En 's Landmans akkerbouw een bron van zegen wordt!

Al wat Natuur omvat, zal 't kind tot leering strekken,
Voor haar, die eens beseft, hoe de aandacht op te wekken.
Nog meer! By 't onderwijs, vermogen we op zijn hart
Te werken, met een kracht die nooit vernietigd werd.
Wat iemand twijflen moog aan d' indruk, eens gedreven
In de onbesmette borst by d' eersten bloei van 't leven,
Zy houdt ondelgbaar stand; en, wordt zy soms gesmoord,
Haar roepstem wordt op nieuw met dubble kracht gehoord.

Ja, teedre menschlijkheid en werkzaam mededogen,
Oprechtheid, braafheid, trouw, en afschuw voor den logen,
En blozende eerbaarheid, die schutsgodin der deugd,
Schiet wortel, of verstikt, in d' eersten bloei der jeugd.
Verzoeking moog dan ook het zwakke hart verrassen,
Nooit zal in 't brave hart het onkruid welig wassen.
Wie eens de deugd beminde en eerbied voor haar voedt,
Wijkt nimmer van haar pad met wroegingloos gemoed.

Gy, moeder, die uw kind tot weldoen op wilt kweken,
't Verzelle u van reeds vroeg naar de onbezochte streeken,
Waar nood heerscht en gebrek. Biedt gy hem 't voorbeeld aan
Van bystand, hulp, en troost! Hy zie de volle traan
Die de aanblik van ellend zijns moeders oog doet plengen,
En leer' hoe zoet het streelt, verkwikking toe te brengen!
Beloning strekke 't hem voor plichtbetoon of vlijt,
Dat hy de zorgen deelt, die gy den armen wijdt.
Laat, laat hem aan uw zij' den stillen drempel drukken,
Waar de ongenâ van 't lot den grijzaart neêr doet bukken,

Die, aan zijn God getrouw, en Vaderland, en plicht,
Vervolging lijdt en smaad, met Kristlijk toeverzicht.
Diens voorbeeld stort' zijn ziel en moed in en vertrouwen;
Die leer' hem op geen zand van menschengunst te bouwen,
Maar toon' hem in zich-zelv' der tegenspoeden nut,
En wijz' hem naar de bron waar hy zijn troost uit put!
Ach heilig is het dak van nietig stroo gevlochten,
Waar braafheid zich verschanst voor 't woelen van de tochten
Die weelde en voorspoed schept, en immer weêr herteelt.
Wat, zoo het daaglijksch brood haar schaars zij toebedeeld?
De vrede van 't gemoed strekt de armoê tot verkwikking,
Waar de onderworpen ziel berust in Gods beschikking.

Dan, wat zegt menschlijkheid, en wat het weekst gevoel!
Wat, of de deernistraan des stervlings wang bespoel';
Zoo de onbeschaafde hand geen weldaân weet te storten,
Of, overmoed en trots des armen recht verkorten?
Geen gift kan weldaad zijn voor hem, die haar aanvaardt,
Als liefde- en eerbetoon zich aan die gift niet paart.
Hy scheurt slechts wonden op, in schijn van haar te heelen,
Die niet met kiesch beleid zijn gaaf weet uit te deelen.
Een troostend, minzaam woord verkwikt d' ellendling meer,
Als wierpt gy heel een schat versmaadlijk voor hem neêr.
ô Leer uw kind dan vroeg behoeften achting dragen,
En laat zijn jeugdig hart geen eigenbaat bejagen!
Wanneer hy de armoê schraagt, hy geef met needrigheid,
En dankbaar aan dien God, door wien hy weldaân spreidt!
Zoo strekt zijn kindsche gift tot onuitputbren zegen,
En woekert hem een schat dien de aard niet op kan wegen.

Menschlievendheid, Alwine, is 't zacht gevoelig hart
Een waarborg van geluk, schoon somtijds bron van smart.
Op menigerlei wijs laat zich haar bloesem kweken,
Om eens in rijpe jeugd tot vruchten uit te breken.
Weer elken invloed af, die dees zoo eedle loot
Verdelgen mocht in 't hart waarin zy wortel schoot.
Niets, niets verwoest haar meer dan 't voorbeeld dier baldadigen
Die in der dieren smart hun wreede lust verzadigen.
Wat wacht men van den knaap, door moedwil aangespoord,

Die de onverweerbre Bij het ingewand doorboort,
Haar krimpen ziet van smart (ja spot drijft met dat martelen),
En met een helsche vreugd de dood ziet tegenspartelen?
Wat - van d' ontmenschte, die de teedre musch bespiedt,
En met een haviks woede op 't argloos broedsel schiet,
En 't heensleept ten verderf, tot jammer van de moeder,
Die vruchtloos wederkeert met levenrekkend voeder? -
ô Die met koel gemoed die wreedheên kan bestaan,
Grijpt licht in rijper jeugd het vlijmend moordtuig aan.

Alwine, ontzet u niet! wat zou een moeder vreezen,
Die 't wichtjen vormen kan tot wat zy 't wenscht te wezen? -
ô Stort hem 't denkbeeld vroeg van 't Hoogste Wezen in,
En zorg, dat ge in zijn hart de oprechtste kindermin,
By heilgen eerbied wekt voor aller schepslen Vader:
Schets hem met elken dag diens liefde en grootheid nader.
Gewen hem boven al, voor 't geen hy ooit geniet,
Den dank aan Hem te biên die loutren zegen giet.
Behoefte worde 't hem by ieder morgenstralen,
Behoefte en hartevreugd by ieder avonddalen,
In 't kinderlijk gebed op neêrgebogen kniên,
Tot Hem die alles schenkt, vertrouwlijk op te zien.
Hier sticht het voorbeeld meer dan de uitgezochtste rede;
Stort in zijn byzijn vaak uw moederlijke bede;
Verberg hem nooit de traan, die, in 't gebed gestort,
Uit volheid van uw hart aan God geofferd wordt.
Die tranen zijn genot, hy zal hun zoet gevoelen,
En de eens ontgloeide ziel zal nimmermeer verkoelen.

ô Wel hem die reeds vroeg de ziel verbindt aan God!
Zijn dienst en wet verkiest voor 't blinkendst aardsche lot!
Die elken boezemwensch naar 's Hemels wetten regelt,
Den heilgen Kristenplicht met woord en daad bezegelt,
En, met het rein gevoel van kindsche afhanklijkheid,
(Gelijk een zorgloos wicht in vaderarmen leidt,)
Gerust in ZIJN bestuur en onverpoosde hoede,
Zich angstloos overgeeft, hoe fel ook 't onheil woede!
ô Streelend is voor hem 't verkwikkend uur van rust!
Het waken om zijn sponde is aller Englen lust!

Hem lacht het morgenrood met dubble zoetheid tegen;
Voor hem daalt de avondzon met ongelijkbren zegen;
Ja, wat hem treffen moog van 's levens ongeneucht',
Hy draagt in 't hart het loon der Godgetrouwe deugd;
En, straalt hem 't jongste licht, hy weet van geen verschrikking,
Maar wacht het hopende af, als laafnis, en verkwikking.

Alwine, sla uw oog naar 't schittringvol verschiet,
Waar ge, in een zoeten waan, een talrijke afkomst ziet,
Door eigen moederzorg tot rijpheid opgeschoten,
Den weelgen stam gelijk van vruchtbre boomgaardloten.
Zie elke Kristendeugd vereenigd in den kring,
Die uit uw eigen bloed het levenslicht ontfing. -
Zie d' Egâ van uw hart, ja zie zijn jeugd herleven,
Zoo als hy u zijn hand voor 't outer heeft gegeven;
Zoo deugdzaam, zoo bemind, vereerd, en aangebeên!
Dring door het voorhangkleed dier blijde toekomst heen:
't Is geen bedrieglijk beeld. Zie blijde maagdenreien,
Met de eerbre blos versierd, de groenende echtkrans breien!
Daar rijst uw beeldtnis op, voor 't huwlijksfeestaltaar!
Alwine, welk een heil! gy ziet uw dochters daar. -
Gy moogt haar uwer waard, als waardige Egaâs groeten!
Ja, de afkomst van haar koets zal de onrust nog verzoeten,
Die 't zorgend moederhart voor weelde of lust verkoor. -
Alwine, dringe uw blik nog verder toekomst door!
De stond breekt eindlijk aan, na wel doorleefde dagen,
Dat de Almacht van deze aard u weêr te rug zal vragen.
Niet schrikverwekkend klinkt die roepstem u van God,
Gy ruilt voor eeuwig heil een wankelbaar genot.
Nu is het tijdstip daar, dat al uw deugd zal lonen.
Omringd van die om strijd u liefde en eerbied toonen,
Gevoelt uw borst misschien den prang der moedersmart;
Licht hangt u de Egâ, licht het schreiend kroost aan 't hart;
Maar de Almacht sterkt de ziel by 't scheiden van die panden,
En slaakt met vaderhand die nooit verbreekbre banden.
Gy, uw verhelderd oog, waaraan al 't aardsche ontzinkt,
Maar 't geen der toekomst glans verkwiklijk tegenblinkt,
Ontwaart de scheemring reeds der eens verwachte stonden,
Wanneer uw teder kroost, van 's lichaams stof ontbonden,

Uw opvaart volgen zal naar 's Hemels heerlijkheid!
Uw uitvaart wordt op aard niet zonder hoop beschreid.
Gods Engel, op wiens wiek gy opvaart naar den hoogen,
Daalt af met hemeltroost; hy zal de tranen droogen,
Door wien gy achterlaat geplengd op uw gebeent'.
De grijze wandelaar, gezeten by 't gesteent'
Het geen uw asch omsluit, zal u volzalig prijzen;
Hy zal den maagdenrei de stille rustkoets wijzen
Waar de edelste echtgenoot, de teêrste moeder, rust!
'Daar sluimert (roept hy uit) der braven roem en lust!
Gy, moeders, wilt haar naam met zegening herdenken,
En 't voorbeeld, dat zy gaf, aan uwe Dochtren schenken.
Wy noemen hem op aard, den rijksten sterveling,
Die zulk een Wederhelft van 's Hemels gunst ontfing.'

Aan Elize.*

Elize, kunt gy 't lot den naam van toeval geven?
Dien ijdlen, leêgen klank, waarby ge niets beseft!
Geen wonder, zoo we u dan by elke ramp zien beven;
Geen wonder dan, zoo 't leed u ondoorstaanbaar treft!
Geen wonder, zoo ik dan uw boezem zie bezweken,
Wanneer een onweêrsbui zich op uw hoofd vergaârt:
U is op 's levens pad geen machtige arm gebleken;
Wiens onbedwingbre macht met liefde en wijsheid paart.
Ja, als gy 't bliksemvuur rondom u heen ziet slingeren,
En 't enkel toeval is, op welk een plek het stort';
Zoo 't aan geen teugel ligt in Gods ontzachbre vingeren,
Dan siddert gy te recht dat gy verpletterd wordt. -
Ge omhelst een minlijk Wicht, uw zalige Echt ten zegen;
Wat vreugd by zijn geboort'! - ach, beter waar 't, geweend:
Wat wacht hem op eene aard waar 't niet dan jamm'ren regen',
Zoo 't wislend toeval is, dat u dit pand verleent? -
Gy drukte 't dierbaar kind met wellust aan uw harte,

* Nieuwe Dichtschakeering I, 183.

En zaagt dien kostbren schat uw teedren arm ontrukt:
Was 't vreemd, zoo ge u verloort in meer dan moedersmarte,
En wanhoop in uw blik heur zegel had gedrukt?
ô Wee, ja tienvoud wee! Die dus haar kroost moest derven,
Die bleef geen zweem van troost by zulk een wreed gemis.
Doch wel haar, die heur telg aan Jezus borst zag sterven!
Haar, wie de wil van God in 't lijden heilig is!

Elize! wie op aard den bangsten teug moest zwelgen,
Mijn lippen proefden dien in al zijn bitterheid:
Ik weet, wat snikken zij by 't graf van eigen telgen;
Maar de Almacht had me in 't hart een grond van troost geleid.
Ik weende om hun verlies; maar - 'k zag den hemel open;
Ik zag op Englenwenk mijn wichtjens aan Gods hand:
En, kon het moederhart hun ooit een zegen koopen,
Die by het heil gelijkt van 't hemelsch vaderland!
Wat moeder zal zich 't wicht, aan eigen borst gevoedsterd,
Voor eeuwig zien ontrukt, en sterven niet van smart?
Wat moeder die geen hoop op 't juichend weêrzien koestert,
Vervloekte 't leven niet, met wanhoops beul in 't hart?
Hoe vloekbaar waar 't bestaan! ja, zelfs des levens vreugde;
Zoo 't enkel toeval was, dat ons die vreugde baart!
Zoo gaan wy morgen kwijt, wat heden 't hart verheugde;
En niets vergoedt ons ooit de ramp die 't wedervaart.
Zoo moet ge u in uw Echt vergeefs gelukkig wanen,
En 't ingebeelde heil waar beter nooit gesmaakt:
Zoo laat geens Egaas dood zijn weduw troost in tranen;
Zoo heeft by 't gapend graf zijn weêrmin uitgeblaakt.
Beklaagbaar 't gloeiend hart, dat eens zich zag beminnen,
En niet voor de eeuwigheid eens Gaden weêrmin won!
Wat baatte 't, voor een wijl dat dierbaar hart te winnen,
Zoo 't blinde toeval ons die liefde rooven kon! -

Elize, sidder hier! uw toestand doet my ijzen.
Ach! valt hem 't leven bang, wien zelfs Gods woord vertroost,
Tot welk een gruwbren top moet dan uw wanhoop rijzen,
Wanneer ge aan 't sterven denkt van Echtgenoot en Kroost!
Het dwarr'lend schijnvermaak waarnaar men u ziet zuchten,
Getuigt van de onrust reeds, die u den boezem knaagt:

Wie zal voor woest gewoel zijn stillen haard ontvluchten,
Zoo 't knellen van geene angst naar zielbedwelming jaagt?
Wat wellust werpt gy weg! wat hemelvol genieten,
Wat staat ge aan andren af, wat u zoo dier moest zijn!
Wat heil vertreedt uw voet, waar voor mijn tranen vlieten,
En dat ik met mijn bloed zou koopen tot het mijn'!
Ach! barst u 't harte niet, wanneer ge in weitsche zalen
Een kostbren tijd verspilt, die 't schreiend wicht behoort?
Wanneer ge in dartlen dans of ruischende avondmalen
De stem der moederplicht, uw ziel ten ondank', smoort?
Wat zoekt ge een ijdle glans in kostbre praalgewaden?
Verachtlijk is de lof, door vleiers u gewijd.
Zij 't echtheil al uw roem! uw telgjens uw sieraden!
U voegt geen andre praal, zoo dra gy moeder zijt.
Zie 't wichtjen aan uw kniên in Englen-onschuld spelen;
ô Wijs zijn lief gevlei, zijn teêr gesnap niet af;
Laat, laat zich 't moederhart in 't staamlend toontjen streelen:
Geen kunstige orgelklank die zulk een zoetheid gaf!
Verstomp uw boezem niet, zoo vatbaar voor 't gevoelen,
Noch jaag een schaduw na, die u bedrogen laat;
Het heil van Gade en Kroost zij eenig uw bedoelen:
Aan dit hangt al 't geluk dat op deze aard bestaat.
Elize! ô keer te rug, verblind u-zelv niet langer;
Gods wijsheid voert ons lot in Zijn vrijmachtbre hand.
Van onweêr zij de lucht of vruchtbren regen zwanger;
't Is alles, wat Hy geef, Zijns zegens onderpand.
De Landman strooie 't zaad in dorre of vruchtbre voren,
Geen greintjen kiemt tot vrucht dan waar Gods almacht wenkt:
De halm sta leêg, of buig' van 't uitgezwollen koren,
't Is de Almacht die verdroogde, of voedende oogsten schenkt.
De musch zweve onbemerkt door 't eindloos ruim der hemelen,
Gods goedheid slaat hem gâ, en heeft zijn spoor bepaald;
Het wormtjen dat Zijn oog door 's aardrijks stof ziet wemelen,
Bewaakt Zijn vaderzorg zoo lang het ademhaalt!
ô Zag ik u in 't hart die overtuiging stroomen,
Zoo troostrijk in het leed, zoo zeegnend by 't genot;
Die door geen schijn misleidt als al des warelds droomen:
Dat 's Hoogsten wenk gebiedt by 't wentlen van ons lot!
Gods zachte vaderhand, zoo zichtbaar my gebleken,

Stortte in mijn brekend hart die onwaardeerbre troost.
Ik zag de toorts der Hoop in de Eeuwigheid ontsteken,
En bad Gods wijsheid aan by 't sterfbed van mijn kroost.
Elize, ô zoek dat heil, dat u geene aard kan geven:
De kalmte van een ziel van Gods genâ bewust,
Die by het dreigend leed zich Englen om ziet zweven,
En, wat haar wedervaar', in 's Hemels zorg berust!

De hoop.*

Wat zoekt ge, ô sterveling, wanneer gy de ingewanden
Der telende aard omwroet met onverzaadbre handen?
Wanneer ge uw medemensch, in 't aanzien van de dood,
Met geesselslagen zweept door 's afgronds donkren schoot,
Om luttel nietig goud uit d' aardklomp op te graven,
Dat u tot slaven maakt, nog lager dan uw slaven?
Wat zoekt gy? Met wat doel doorwoelt gy berg en mijn?
Bejaagt gy dus 't geluk? Onnoozlen! zelfs zijn schijn
Hangt van geen schatten af. Vergeefs is al 't bejagen;
't Geluk moet ge in u-zelv', in eigen' boezem dragen:
Waar leeft hy, die het ooit door goud of aanzien won?
Het vlekkeloos gemoed, zie daar zijn ware bron!

De wisselvalligheên door 's levens draad gevlochten
Zijn talloos als het heir van onze boezemtochten;
Staan met hun in verband; en wisslen af als zy;
En niemand was op aard ooit van hunn' invloed vrij.
De Vorst, wiens wenk gebiedt op tallooze onderdanen,
De schaamle, die verstikt in de opgekropte tranen,
Zijn beiden even zeer de speelbal van één lot,
Dat van hun leven schikt naar de opperwet van God.
Schaars één uit duizenden, bewoners van deze aarde,

* Nieuwe Dichtschakeering II, 3.

Wien in zijn levensloop geen onspoed wedervaarde.
Der driften heerschappy beheerscht het zwak gemoed;
En waar is rust in 't hart, waarin heur stormvlaag woedt! -
Heeft dan de sterveling met leed op leed te kampen,
En wordt hy neêrgeplet door steeds vernieuwde rampen;
Strekt wijsheid, braafheid, deugd, geen waarborg van 't geluk;
Is 't noodzaak, dat de smart de menschheid onderdrukk';
Dan hebt ge ook, weldoend God, aan 't smarten van zijn wonden
Met vaderlijke zorg eene artseny verbonden:
Dan liet Gy hem geen prooi aan doffe moedloosheid,
Maar hebt voor elke wond een balsem voorbereid.
Ja, zaligende Hoop, in u ligt deze balsem!
Waar niet zijn zoet gemengd aan 's levens bittere alsem,
De sterveling bezweek op 't distlig pad naar 't graf,
En niet een enkle vreugd brak ooit zijn jamm'ren af!

ô Godheid, die uw liefde in elk gewrocht doet schitteren;
Wie 't kenbaar is, wat smart het leven moet verbitteren;
Gy, die ons op de reis naar beter Vaderland,
Zoo rijklijk hebt verzorgd met vaderlijke hand;
Uw gaaf in d' engen kring der nooddruft niet bepaalde,
Maar 't menschdom op 't genot van 't eêlste schoon onthaalde;
Wier goedheid grensloos is in alles wat Gy wrocht;
Gy gaaft de Hoop ten steun op 's levens bangen tocht.
Voor ons doet Gy natuur afwisslen in haar luister.
Week niet de gloênde Zon voor 't koelende avondduister,
Verving de frissche nacht haar zengend blaakren niet,
Waar bleef dan 't graangewas dat vruchtbare airen schiet?
Ja, bleef de wintersneeuw steeds glinstren voor onze oogen,
En 't dor, ontbladerd veld van 't groen gewaad onttogen,
Waarin het Lentes hand zoo overheerlijk siert,
Wat wierd van ons gezicht? - ô Gy die 't al bestiert,
Die reeds van eeuwigheid ons welzijn hebt besloten,
En stroomen vol genots den mensch hebt uitgegoten;
Gy, die genoegens schenkt op ieder levenspad,
En 't wormtje in 's aardrijks schoot, hoe nietig, niet vergat;
Gy, die ons oog vergast op de onnavolgbre kleuren,
Verkwikkend saamvermengd met bloem- en plantengeuren;
Ons, na de wintersneeuw, de veldtapijten spreidt;

Verscheidenheden schenkt, oneindig uitgebreid;
Ja, de oogen, moêgeweid op 't schittrend bed van rozen,
Zich op de leliekelk genoeglijk laat verpoozen;
Als 't blaakrend Zonnevuur op onze schedels brandt,
Ons 't dichtste loof ontplooit tot schuts en wederstand;
Door zegenrijken daauw het groen hernieuwt der planten,
En veld en bosschen doscht in 't licht der diamanten!
Die 't lieflijk streelend koeltje ons hoofd omweemlen doet
By de onverduurbre kracht van 's zomers dorren gloed!
Hoe! Schoot in 't nijpend wee dat we in dit leven dragen,
Dat soms den stoutsten moed doet wanklen en vertzagen,
In 't slingren van het lot dat ons ter neder stort, -
Schoot daar, weldadig God, uw Vaderzorg te kort?
Neen, stervling! watge ook waant, den hechtsten steun van 't leven
Heeft God ons, in de hoop op de eeuwigheid, gegeven.
Zy beurt ons troostrijk op; zy wekt geduld en moed,
Waardoor we onwrikbaar staan in smart en tegenspoed.

'k Beroep my op uw moed, ô zaalge martelaren,
Die foltering en dood kloekmoedig aan dorst staren,
En 't hallel rijzen deedt uit uw' bestorven' mond,
Terwijl het beulenrot moorddadig om u stond.
Wat blies dien moed u in om boven 't lot te streven,
Die uw vervolgers-zelv' verbleeken deed en beven?
Die uwer moordren vuist zoo dikwerf heeft ontwricht?
Hun arm verlammen deed, ten doodslag opgericht?
ô Was het niet de Hoop, die alles deed verduren
Om na de foltersmart van weinig kruipende uren,
Verheerlijkt daar te zijn waar Hy voor wien gy streedt,
Uw vreugd bestemmen zou naar 't geen gy voor Hem leedt?

Gewis, het is de Hoop, wier tooverend vermogen
De zilte tranen wischt van 's stervlings weenende oogen.
Zy lacht de plooien weg van 't fronsende gelaat,
Waarop der wanhoop merk in diepe groeven staat.
Zy doet d' ellendeling het wrevel lot bestrijden;
Of, zoo hy vruchtloos kampt, berusten in zijn lijden.
Waar ze aan zijn zij' verschijnt, daar streelt zy 't zwijmend hart
En worstelt onverpoosd met d' ijslijkheid der smart.

Het menschelijk vernuft moog grootsche ontwerpen smeden
En wat het tegendruisch', met reuzenkracht vertreden,
't Bereikt zijn doelwit nooit, ten zij de hoop het sterk',
En de invloed van haar kracht weldadig met hem werk'.
Zou niet d' Europeaan het denkbeeld dwaasheid schijnen,
Om jaren lang, alleen, verwijderd van de zijnen,
Gevaren en ellend kloekmoedig 't hoofd te biên,
Ja, (zoo het lot dit wil) geen schimp of dood te ontzien,
Om aan Tranquebars kust de dwalende Indianen
Den weg ter zaligheid door Jezus leer te banen,
Zoo niet de blijde hoop hem aanlachte in 't verschiet,
En fluisterde in zijn hart: ‘Geen poging is om niet;
Wellicht gelukt het u, eene enkle ziel te winnen!’
Nu zien wy hem met moed zijn grootschen taak beginnen;
Haast strooit hy zaden uit, die kiemen tot Gods eer,
En de Englen zien verheugd op nieuwe broedren neêr.

Wie had het ooit gewaagd, de teugelloosste horde
Te dwingen in 't gareel van zeedlijkheid en orde,
Waar' niet weldadigheid in 't kristelijk gemoed
Gerugsteund door de hoop, en door haar kracht gevoed.

Wie had naar 's aardrijks eind den reistocht durven wagen,
Zijn zeilen heengevoerd door zee en onweêrvlagen,
Om 't woeste menschenras, dat, tijgeren gelijk,
Van roof en prooi bestaat, en holen kiest ten wijk;
Dat bloed noch liefdeband vermogend is te binden;
Wien 't strekt ten vreugdemaal, zijn broedren te verslinden;
Dat soms in 't leeuwennest zijn kroost ziet opgekweekt,
En met het bloed gevoed dat van hun klaauwen leekt;
Om die, 't maatschaplijk juk den schoudren op te dringen,
In spijt der zeedloosheid, tot orde en plicht te dwingen,
Had niet de hoop voorzegd in vaste orakeltaal:
‘Die de onderneming waagt, toeft wissen zegepraal?’
Had zy geen eerzuchtsgloed in 't ijvrig hart doen vlammen,
Het halve wareldrond, bevolkt door woeste stammen,
Waar nog een wildernis, waarin het roofgediert
Op menschelijke kracht en stoutheid zegeviert.

Dan, waartoe 't dwalende oog naar vreemde kust te keeren?
Het achtbaar Hollandsche erf mag ons haar macht doen eeren.
Een slibbrig plekjen gronds, bedolven in het nat,
Dat lis en waterbies tot boord en oever had;
In dikke mist verhuld, door slijkdamp opgedreven,
't Geen ieder stormvlaag dreigde aan d' afgrond weêr te geven;
(Ja, 't geen de visschersknaap niet waagde te betreên
Dan met den schrik in 't hart, en 't wagglen van zijn schreên,)
Waar, zeker, uit den schoot der slingerende golven,
Door menschelijk beleid niet uit-, en opgedolven,
Waar niet de moed gestaafd door 't hartverlokkend beeld,
Den stervling door de hoop in 't moedig hart geteeld.
Men zegt, dat in dien wijk van saâmgeschoolde meeuwen,
Aan grijze Melicert voor meer dan tien paar eeuwen,
Een maagdelijke schim in droomgezicht verscheen.
Een zeegroen golvend kleed omwapperde haar leên.
Zy hield den blanken arm op d' ankerstaf gebogen,
En kalmte en vrede straalde uit haar betoovrende oogen.

Wat toeft ge, ô Melicert, (sprak zy den grijzaart aan.)
Hoort gy de golven niet om 't wagglend stulpjen slaan
Waarin gy zorgloos rust? waartoe dit werkloos kwijnen?
Wat laat ge uw erf en grond door d' afgrond ondermijnen?
Schonk, schonk u de Almacht dan en spierkracht en beleid
Op dat gy, werkeloos, in twijfelmoedigheid,
Met wie u dierbaarst zijn, der golf ten prooi zoudt vallen?
Vereende menschenkracht schept ondoordringbre wallen,
Die vloed en storm weêrstaan wier woede u hier bespringt.
Span al uw poging saam, met al wat u omringt.
Of wilt ge uw have en erf, uw gade en huwlijkstelgen
Door de opgesparde kaak des afgronds zien verzwelgen? -
Beveilig niet alleen uw weêrloos huisgezin:
Het u bedreigend meir heeft rijke schatten in:
Beteugel gy het woên der opgeruide vloeden,
Dan zult ge u duizendvoud uw arbeid zien vergoeden.
Wat toeft ge! - 't staat aan u, dees on bewoonbren grond
Waar tegen golf en wind zich waapnen in verbond,
Met aanwinst uit de zee ontzachbaar uit te breiden!
Laat onvermoeide vlijt uw poging slechts geleiden,

'k Zal aan uw zijde zijn by al wat gy verricht.
't Is de invloed van mijn kracht die elke last verlicht.
Ontwoeker voet voor voet uit 's afgronds diepe kolken!
Gy zult van lieverleê dit plekjen zien bevolken;
En, eens zal 't nageslacht, aan wien gy dit gebied,
Met zegen overdekt, ten rijken erfschat liet,
Zich in den hoogsten rang der volken op zien tellen. -
Ik durf u, Melicert, nog meer dan dit voorspellen.
Uwe afkomst zal den schat van dit gewoekerd strand
Op vleuglen van den wind, naar 't verstgelegen land
Vervoerd zien, en gezocht. Het Oost zal zijn granaten,
Zijn keur van specery, u willig overlaten,
Met al het eêlgesteent dat in zijn mijnen gloeit,
Voor 't welig zuivelvee dat door uw weiden loeit.
Gy zult het geurig graan van Mekkaas kust ontfangen,
En Peruus rijken schat van goud- en zilverstangen,
Met d' uit den schoot der zee gedolven parelschat,
En de erts en 't bergmetaal dat heel het Noord bevat,
Om de oogsten van uw veld met u te mogen deelen.
Dan zult ge (uw vlijt ten loon) uit hooger lustprieelen
Op 't aardsche paradijs genoeglijk nederzien,
Waaraan heel de aarde om strijd zijn hulde en eer zal biên. -
Waan niet, ô Melicert, als ik uw oog ontsnelle,
Dat iets bedrieglijk zij van 't geen ik u voorspelle!
Mijn invloed blijft u by! - Zoo sprak zy, en verdween.
De grijzaart zag haar na, door 't floers der wolken heen,
Rees van het legerstroo, van blijdschap opgetogen,
En sloeg den dankbren blik gevoelig naar den hoogen;
Omhelsde 't groot ontwerp, met al wat hem omgaf;
En, wat ook tegenviel, zijn ijver nam niet af.
Haast was het bed van slijk tot hooger grond herschapen,
En spoedig mocht hy vrucht van zoo veel arbeids rapen.
Hy veiligde zijn erf en lachend huisgezin,
En sluimerde gerust ten langen doodslaap in.
Het nakroost liet niet na, in 's grijzaarts spoor te treden,
En de afgrond werd met moed en met beleid bestreden.
Heel de aarde toonde ontzag voor Hollands achtbren grond:
Paleizen rezen op waar 't rieten stulpjen stond,
En, hoe het noodlot woedde, en wat het om mocht keeren,

Wie moed en grootheid acht, blijft Hollands naam vereeren.
Gy wrocht, ô kracht der hoop, dit tweede Scheppingswerk!
Gy stut den forschen arm, en maakt den zwakke sterk!

Hoe, zou dan heel mijn ziel niet gloeien in mijn zangen!
Ja, 'k voel het in de borst die ze uitstort, op mijn wangen,
Mijn voorhoofd blakert. - Gy, ô gy die 't lijden kent,
Wien 't schreiende gelaat aan 't lachjen is ontwend,
Gy weet, hoe veel het zegt, dat zonder uitzicht lijden,
Dat ons de rust van 't graf d' ontslaapnen doet benijden!
Doch, is er hooploos leed? - Neen, liefderijke God,
Neen, voor den Kristen niet: want Gy beschikt zijn lot.

Vraagt Gy ons telgjens af, in wier bezit wy leven;
't Is om ze ons in uw Rijk verheerlijkt weêr te geven.
Ontrukt Ge een' Echtgenoot, een dierbre Gâ, van 't hart?
Ach, 't sterven is gewin, en eindpaal aller smart.
Voert ge in den bloei der jeugd het maagdlijn tot u over?
Geen worm verknaagde 't groen van 't zuivre voorjaarslover
Dat mooglijk, eer de herfst het dorre loof verspreidt,
Van wespen afgeknaagd, zijn vaag had afgeleid.
Neen, die in U berust zal nimmer hooploos weenen.
Als alle troost der aard voor hem is uitgeschenen,
Dan weigert uw genâ die kostbre zalving niet,
Die uit de bron der liefde ons rijklijk tegenvliet.

Vraag, vraag de moeder eens, wier ouderlijke teêrheid
Voor 't welzijn van haar kind, het leven willig neêrleit,
Vraag, vraag haar in het uur van bangen barensnood,
Van smart op smart doorvlijmd, aan d' oever van de dood,
Als alles om haar snikt van deernis en meêdogen,
Waarom dan, zy, het minst met wat zy lijdt, bewogen,
Zoo lang 't bezwijken slechts geen smartgevoel verdooft,
Aan geen gevaren denkt, haar hangende over 't hoofd?
'k Erken uwe almacht hier, zoo ze ergens is te ontwaren,
ô Invloed van de hoop! Zie slechts de moeder staren
Op 't wiegjen, door haar hand met mollig dons gespreid,
Dat op de blijde komst des lieven zuiglings beidt,
En vraag niet of zy lijdt. Misken niet in haar blikken,

Die 's Egaas krimpend hart bemoedigen, verkwikken,
De tolken van de lust die ze in het hart gevoelt,
Waaronder 't liefdepand om zijne ontbinding woelt!
ô Zoete moederhoop! zy die u nooit mocht smaken,
Die niet van dankbaarheid geheel haar ziel voelt blaken
Voor 't sussen van haar pijn in 't bange barensuur,
Had nooit haar spruitjens lief, verloochende natuur;
En voelt zich reeds gestraft door onverduurbre smarten,
Die, niet door u gezalfd, en moed en krachten tarten.

Ook by des kranken sponde is al uw kracht erkend,
ô Weldaad van de Hoop! Tot aan des levens end
Doet gy uw heelingskracht door bloed en aadren stroomen,
Gy schept hem in den slaap verkwikkelijke droomen,
En daar, waar de artseny om niet haar krachten spilt,
Zijt gy 't, die soms de smart van lieverlede stilt.

Dan hoe weldadig ook uw invloed zij bevonden,
Ach, stelt ge ons hart te loor, dan slaat ge onheelbre wonden;
Ja, dieper treft het leed, wanneer door u misleid,
Het lichtgeloovig hart met uitkomst werd gevleid.

Alcinoë was schoon, gelijk aan 's hemels kimmen
De blonde Auroor zich toont by 't eerste morgenglimmen.
Aan d' oever van den Taag om huwlijkstrouw en deugd
Ten voorbeeld opgenoemd, eens dierbren Egaas vreugd,
Had ze in den eersten bloei van 't hoogstgezegend leven,
Geen traan, geen zuchtjen ooit aan tegenspoed gegeven;
Als de onverwachtste smart, (de diepste smart wellicht
Waar vrouwelijke moed en wederstand voor zwicht,)
Door 't afscheid van heur Gâ, naar 't oorlogsveld getogen,
Haar tranen storten deed om nooit weêr af te droogen.
Hy ging: Alcinoë, verdronken in 't geween,
Was bleek by d' afscheidsgroet als kille marmersteen:
Het treurigst voorgevoel schoot ijzing door heur aderen;
Met schrik zag ze elke nacht een nieuwen morgen naderen,
En bevend zag zy 't uur der nachtwaak in 't gemoet.
Twee dochtertjens, de vrucht van reinen huwlijksgloed,
Vermochten door gevlei noch hartestreelend kussen,

Haar onverwinbre smart een oogenblik te sussen.
Geen vriendschap gaf haar troost, zy wees haar stroking af,
En zocht geen andren heul dan dien haar 't weenen gaf.

Eens booswichts hart, ontvlamd door wettelooze liefde,
Verzwaarde 't gruwzaam wee dat haar den boezem griefde.
Vergeefs nam hy den schijn van deugd en vriendschap aan;
Vergeefs zocht hy door list naar haar verderf te staan;
Hy zag haar zuivre deugd steeds even onbezweken,
En zwoer, zich van haar trots meêdogenloos te wreken.
Ontvlamd van woede en spijt, ontsteekt zijn valsche taal
De ontembare ijverzucht in 't hart van dien Gemaal
Die in haar liefde leeft, verpest hem bloed en aâren;
En zy, de onnoozle, kwijnt in argloos zielsbezwaren.

Reeds had zy heel een jaar haar droefheid bot gevierd.
Haar oogen, dof geweend, haar rozenwang ontsierd,
Getuigden van de smart die aan haar bloessem knaagde,
Wanneer in 't eind het licht des blijden weêrziens daagde.
Reeds keerde 't heir te rug, bekroond met eer en roem;
Maar ach, Ricardo niet, hy, aller helden bloem!
Zijn Egaas ongeduld vermocht het niet, te toeven;
Maar kwijnende, afgemat.... ach, zou zy kracht behoeven,
Om dwars door nood en dood, om 't even langs wat pad,
Hem te ijlen in den arm, die heel haar hart bezat?
Zy toog dan, vol van hoop, voor geen gevaren schroomend,
Van niets dan wederzien en heil en liefde droomend.

Hoe ook de vlijm der smart der droeven krachten sloop',
Thands bloeide op haar gelaat het roosjen van de hoop.
Haar invloed gaf het oog, van tranen mat en duister,
Zijn vorig schittren weêr, met meer dan d' eersten luister.
Verrassend staat zy dus voor 't oog van haar Gemaal;
Zy ijlt..... dan, hemel ach! wat onverwacht onthaal!
Ze ontwaart het lachjen niet, waarmeê hy haar begroette
Zoo dikwerf als haar oog zijn minnend oog ontmoette.
Hy vliegt haar niet aan 't hart; maar roerloos blijft hy staan,
En ziet haar met een blik vol woede en afschrik aan.
Zijn donker oog ontbrandt van 't bliksemvuur der hemelen,

Heel de aard schijnt voor haar voet, schijnt om haar heen te wemelen:
Wanneer de holle stem die sidderde in zijn keel,
Haar toeriep: ‘Wijk, trouwlooze, uw aanblik is te veel!
't Genoegde u dan nog niet, mijn liefde te verraden?
Gy wilt uw wreed gemoed nog aan mijn smart verzaden!
Welaan! erken ze en beef! die smart werd razerny.
Gy zijt voldaan, Mevrouw, en ik, dus wreke ik my’! -
‘Ricardo!’ slechts dit woord vermocht zy nog te spreken.
Van d' onverwachten schrik was ze aan zijn zij' bezweken.
Zy voor wier minnend hart en Englenrein gemoed,
Geen zweem van vreugd bestond dan in zijn liefdegloed!
Ontzind van woede en drift ontblootte hy den degen,
En 't weêrloos offer lag aan 's wreedaarts voet doorregen.
Nu trekt hy 't bloedig staal van uit de bloênde wond,
En stoot zich-zelv' in 't hart, bijt stervende in den grond,
En geeft den laatsten snik. Rampzalige echtgenooten!
Ricardoos oog, (helaas!) was door den dood gesloten;
Maar, lag Alcinoë in 't stroomend bloed ter aard,
Haar was nog wreeder pijn dan 't stervenswee bewaard.
Niet doodlijk was de wond, haar in de borst gedreven;
Ach! zy herleefde weêr, en hemel, welk herleven!
Om elken ademtocht met nieuwverwekte smart
Den doodsteek te ondergaan in 't diepgetroffen hart!
Beklaagbre! ach, had de hoop haar liefde niet bedrogen;
't Geluk des wederziens haar niet gemaald voor de oogen,
Geen toekomst haar beloofd van louter zaligheên,
Die met haars Egaas dood herroepeloos verdween;
Zy had, by dezen slag, hoe doodlijk hy haar griefde,
In de onschuld van haar hart, ja, in diens Egaas liefde,
Wellicht een zweem van troost gevonden voor haar leed:
Dan neen! na dat de hoop een hemel wachten deed,
In d' afgrond neêrgestort van onverpoosbre pijnen!
Nu moest haar 't aanzijn meer dan helsche folter schijnen.
Zy poogde, ondanks zich-zelv te worstlen met haar ramp,
Maar ach, bezweek in 't eind in d' ondoorstaan bren kamp.
Met elken ademtocht werd haar het lijden wranger;
't In 't eind verwilderd brein bedwong geen reden langer,
En zinloos greep haar hand het levenkortend staal,
En dreef het haar in 't hart, tot wanhoops zegepraal!

Begoochelende Hoop, die waar ge u ooit zaagt eeren
Het jeugdige gemoed steeds perkloos blijft beheeren;
Dek vrij voor 't lachend oog van 't zorgloos maagdelijn
Het donkerste verschiet met zomerzonneschijn!
Strooi eglantier, en palm, en frissche lenteloveren
Op 't distligst levenspad! licht moogt gy haar betooveren;
Haar oog verlokt de glans, haar hand grijpt steeds naar lucht;
't Geluk waant ze aan haar zij', als 't haar voor eeuwig vlucht.
Zoo 't zwerk verduisterd is, zy ziet den nevel scheuren,
De toekomst uitgedoscht in gloeiende uchtendkleuren;
En, aan uw hand geleid, beseft zy niets dan vreugd,
En droomt zich zorgloos heen door 't tijdperk van haar jeugd.
Bedrieg de onnoozle niet, in 't uitzicht dat haar vleide!
En, argloos meisjen, beef, dat u de Hoop misleide,
Wanneer ze u 't schuifgordijn der toekomst open haalt,
En enkel heil voorspelt! Die heilvoorspelling faalt
(Zoo zeker als wy 't licht door 't nachtuur zien vervangen),
Zoo ge ooit van weelde of lust uw welzijn af doet hangen.
Wat u de Hoop beloof, verzaakt gy 't pad der deugd,
Dan schenkt u 't wijd heelal geen zuivre levensvreugd!
Wie ooit dier zoete stem gewillige ooren leene,
Mistrouw in 't tooverlied de aanlokkende Sirene,
En heb uw rust niet veil in de onschuld van uw hart,
Voor 't nietig droomverschiet dat wis verijdeld werd. -
Maar wacht gy uw geluk uit trouwe plichtbetrachting,
Dan spelt de Hoop u waar, dan kroont zy uw verwachting;
En, wat ze u dan ook toon' van vrede en heilgenot,
In reinheid van 't gemoed verbeidt u 't heilrijkst lot!

ô Zegen van 't bestaan, wy mogen 't u niet wijten,
Wanneer wy ons geluk door eigen schuld versmijten.
Neen, klagen we u niet aan, wanneer uw troostbeeld liegt.
Neen, 't is ons waanziek hart, dat steeds zich-zelf bedriegt,
Dat korrels nietig gruis op 't zandbed van de golven
Voor kostbre goudstof houdt, uit Ofirs schoot gedolven;
Dat, in de vonkelglans van 't scheemrend kristallijn
Den diamant beschouwt der morgenlandsche mijn.
Het is verbeeldingskracht, ontworsteld aan haar banden,
Die Edens lusthof schept op IJslands kille stranden,

Ons schijn voor waarheid toont, en wat de ziel begeert
Voor lichtverkrijgbaar houdt. Verbeelding, ja, regeert
In spijt van redens wet, ô stervling, op uw zinnen.
Zy is 't, die u misleidt; poog, poog haar te overwinnen.
Wend al uw zorgen aan in 's leeftijds vroegsten bloei,
Op dat gy haar beperkt in d' al te dartlen groei.
De zaadkorn breidt zich uit in 't onbedwongen wassen:
Haast zal een forsche stam u op den plek verrassen.
Waar eerst een tengre loot van elken wind bewoog.
Verbeelding leidt u op naar 's hemels starrenboog;
Zy voert u in haar vlucht, door paradijsprieelen,
Der Englen lusthof in; doet u hun heilstand deelen;
Terwijl u, (Hemel ach!) op deze onzalige aard
Des noodlots ijzren boei tot plettrens toe bezwaart.

Vermeng verbeeldingskracht, zoo bitter in haar vruchten,
(Van wie gy d' ondergang van al uw heil moet duchten,)
Vermeng haar invloed niet, wanneer zy u misleidt,
Met d' invloed van de Hoop; die bron van zaligheid,
Waaruit zich de arme laaft, die met verstramde handen
Zijn laatste brood verdeelt aan gade en huwlijkspanden,
En hongersmart verduurt met lijdzaamheid en moed,
Om dat de hoop op God hem uitkomst wachten doet.

Mijne oogen, wendt u heen naar die verschroeide kusten
Waar al wat smartlijkst is op 't menschdom schijnt te rusten.
Zie daar d' onzaalgen slaaf, in ketenen geboeid,
Die met zijn bloed en zweet het dorre veld besproeit!
Hoe! zou hy wel één uur het gruwzaam leven dragen,
Geduldig, zonder wraak, by 's meesters geesselslagen,
Zoo niet zijn lijdzaam hart door 't uitzicht wierd gesterkt,
Dat eens de blijde dood zijns dwinglands macht beperkt!
Men rukt het dierbaar kroost hem uit de vaderarmen,
En acht zijn tranen niet, noch 's knaapjens angstig kermen.
Wat doet hy? - ook dees slag verduurt zijn taai geduld,
Om dat een blijde hoop zijn teedre ziel vervult,
Dat mooglijk reeds het uur met snelle schreden nadert.
Dat in een zaalger oord zijn telgjens saam vergadert
En aan zijn arm hergeeft. Vertrouwend slaat hy 't oog

Naar 't zoet verblijf der rust op 's hemels wolkenboog;
En wanhoops heete gloed, dien we in zijn oog zien blaken,
Wordt door de traan gebluscht die neêrvloeit langs zijn kaken,
De zachte weemoedstraan, waarin het hart versmelt
Dat in een blijden waan zijn laatste jammren telt!

Zoo lenigt gy, ô Hoop, des noodlots felste slagen!
Zoo leert gy ons, met moed zijn wisseling te dragen!
Wee dien beklaagbre, wee het enggeprangde hart
Dat u geen toegang biedt in 't nijpen van de smart! -
Hy kent den Schepper niet uit de eêlste van Zijn gaven,
Wien nooit de troost der hoop de stroeve ziel mocht laven.
Wijkt, ongevoeligen, die dees Zijn gift miskent,
Aan ieder sterveling in 't zwoegend hart geprent.
Ja, spruit van 't paradijs, die reeds voor Eva bloeide,
Toen wroegings heete traan haar op de kaken gloeide,
Die 't Eden weêr hernieuwde op 't aardsche tranendal,
En haar ten troost verstrekte in d' onherstelbren val.
Ach, loegt gy 't eerste paar zoo minlijk toe in 't weenen,
Gy zijt niet voor hun kroost, hun schreiend kroost, verdwenen:
Gy bloeit nog zegenrijk voor Adams telgen voort,
En wee hem in wiens borst uw inspraak ligt versmoord!

ô Daal, gy troosteres, daal neder uit de hemelen,
Waar de Engelen met lust uw zegekoets omwemelen!
Zie 't aardrijk laauw van bloed, van tranen overspoeld!
Zie, hoe des afgronds twist in broedren boezems woelt!
Wy siddren op 't gezicht van die ontelbre weën,
Oneindig uitgebreid, als onafzienbre zeën,
Geborsten uit den band die ze in heur kolken boeit.
Zie menschlijkheid en rust van 't aardrijk uitgeroeid!
Ach, moedloos staren wy op 't einde dier ellenden;
Wy zien haar boorden niet, zoo verr' wy de oogen wenden.
Treed toe, verkwikbre Hoop, en uw aanbidbre hand
Verschuive 't vaal gordijn dat ons het noodlot spant.
Wijs gy ons d' oever aan die 't onheil in zal perken!
Laat d' invloed van uw kracht het kwijnend hart versterken!
Maal ons het lieflijk beeld der blonde Vreêgodes,
Het hoofd met palm omkranst, daar zy de luchtkales

Op 't wolkgewelf bestijgt om uit de azuren zalen
Met zegen in de hand op 't aardrijk neêr te dalen!
Toon ons den dageraad, die, na dees donkre nacht,
De in 't wee verdronken aard verkwiklijk tegenlacht!
Maar stel geen schaduwbeeld ons voor de weenende oogen,
Dat als een nachtgezicht met d' uchtend is vervlogen.
Neen, terg ons harte niet, alreeds te diep gewond,
Door 't ijdele verschiet van blijder morgenstond.

Mijn zangster, hef u op, hef op de lichte wieken,
En ijl de wolken in, tot waar het uchtendkrieken
In 't zilvergraauwe kleed met purpergloed omgord,
Robijn en amethist voor Febus voeten stort.
Doorzweef het eindloos ruim der gouden starrenvloeren,
En leer naar 't jubellied de cythersnaren roeren
Dat op de lippen zweeft der zalige Englenrij,
Op dat uw lofgezang het voorwerp waardig zij!

Wat doe ik? welk een waan! ach de aardsche toon blijft hangen
In eik- en olmenkruin; wordt door 't gehuil vervangen
Des stormwinds, grof van keel, die door de bosschen loeit,
En met verwoede vuist en eik en olm ontroeit;
Of 't luchtjen voert hem heen op wapperende schachten:
De zoete Filomeel verdooft hem door haar klachten:
En, aan den daauw gelijk die oprijst van deze aard,
En telkens nederstort door eigen last bezwaard,
Wanneer de Zon, vermoeid van de overaardsche ronde,
Op 't groene peuluw zijgt der golvende avondsponde,
Zoo kleeft de toon aan de aard die 't sterflijk hart ontwelt.
Daar slechts, waar 't Geestendom de gouden snaren stelt,
Daar, waar door 't eeuwig groen van Edens lusthofpalmen,
Der sfeeren harmony in één smelt met hun galmen,
Daar smoort geen logge stof des Dichters boezemgloed:
Maar vrij, als 't koeltjen zweeft langs d' onberoerden vloed,
Zal daar zijn lofgejuich door 't hoog gewelfsel ruischen.
Mijn ziel, bedwing u dan: betoom dat zwellend bruischen,
Dat hijgen naar een lucht, waarin geen stoflijk deel
Den adem houdt verstikt in de enggedrukte keel.

Neen, ik vermag het niet, ô Hoop, uw lof te zingen,
U is de lof te min van broze stervelingen!
Gy, waarborg van Gods gunst, en zegen voor den mensch!
Gy, aller boezems troost, en aller boezems wensch!
Gy, 's levens hoogst genot! - Ik hoor de winden zwijgen!
De nachtegaal verstomt in 't lommer van de twijgen!
De bergrots sust 't geruisch van vliet en waterval,
En 't beekjen kabbelt, niet meer hoorbaar, door het dal.
Natuur staat stil, en toeft. Wat toeft zy? Hemeltonen,
Die met een jubellied de onschatbre Hoop bekroonen.
Ja, weldaad van Gods hand en troost der zuchtende aard,
Gy zijt het lofgezang van hooger Geesten waard!

Nature plants in Man alone
Hope of known bliss and Faith in bliss unknown:
Wise is her present: she connects in this
His greatest Virtue with his greatest Bliss.

POPE

Parelsnoer.*

Breekt een der schakels af van 't kostbaar halssieraad,
Licht gaat het gantsche snoer, en eer gy 't weet, verloren.
Zoo waagt hy die slechts eens een enklen plicht versmaadt,
Al ander plichtbesef in 't roekloos hart te smooren.

* Nieuwe Dichtschakeering II, 46.

Razerny.*

ô Schrikverwekkend uur, gy zijt d' ellendling zoet!
Niets hoor ik om my heen, dan 't buldren van de golven;
Niets, dan den noordorkaan die woedt!
Niets zie ik, dan Natuur in duistre nacht bedolven! -
Het zwarte wolkenheir, door 't luchtruim omgejaagd,
De starren uit hun stand, van 't onweêr weggevaagd,
Des afgronds kokend schuim ter bergkruin opgedreven,
En, in de worstling der natuur,
Het onontwijkbaar oordeelsuur,
Dat aan 't verdelgend zwavelvuur
't Heelal ten prooi moet geven!
'k Zie schimmen waren om my heen;
En rotsen, op elkaâr gestapeld tot de hemelen;
'k Hoor met een aaklig naar gesteen
De ontzachbre reuzenbeelden wemelen!
Ik zie den bleeken schrik met overhaasten stap
De stranden langs gejaagd, met saamgeknepen handen;
En by des roofgiers vlerkgeklap,
Trilt my des doodkloks klank in oor en ingewanden!
Wel aan! Vermeld' zijn dof gebrom
Verwoesting, nood, en dood alom!
My streelt, my zalft het hart dat denkbeeld van ontzielen.
'k Zou juichen, zag ik de aard vernielen!
'k Zou juichen, zag ik eens dat heilrijk oogenblik
Dat al wat adem haalt, rampzalig ware als ik!

Ja, Razerny, gy zijt verlichting;
Geen vloek, d' ellendige opgelaân!
Aan u erkent het hart verplichting;
In u heeft leed en nood gedaan!
Gy zijt den afgematten lijder,

* Nieuwe Dichtschakeering II, 125.

En laatste troost, en smartbevrijder!
ô Neen, gy zijt geen straf als 't folterend gevoel!
't Besef-alleen van 't léed omvat het zwaarste lijden!
My, my, voor pijn en vreugde koel,
My zullen koningen benijden!

ô Kom dan, razerny, ja spoed!
Mijn wang bedekke 't bleek der lijken,
Verw gy haar met uw koortsengloed,
Zoo zal ik met een blos van wreede blijdschap prijken.

Vertwijfling, van de menschheid schuw,
Vertwijfling klemt zich vast aan u!
Kom, steun my met uw reuzenkrachten:
Schiet gy uw bliksems uit dit oog
Dat droefheid al zijn glans onttoog,
Uw hand-alleen kan pijn verzachten.
Spoed aan, en ruk mijn vlechten los,
Om ze aan den wind ten spel te geven.
Verhard mijn boezem tot een rots,
Zoo zal ik voor geen ramp meer beven!
Scheur me af het kleed dat my bezwaart;
En laat den wind mijn borst verkoelen;
My barvoets zwerven over de aard,
En dorensteek noch rotspunt voelen.
Leer my, met uw ontzachbren kreet
Het brullen van den storm verdoven,
En, ongenaaklijk voor het leed,
My schuilen in de bergsteenkloven;
Leer my het steile rotsgevaart'
Met onbevreesden voet beklimmen,
Dan spot ik, hoe de storm my boven 't hoofd vergaârt,
Met donderknal en bliksemglimmen!
Dan zal ik, als gevaar en dood
Verwoesting stort uit vuur en wateren,
Den bergstroom zwelgen in dien nood,
En, by Natuurs vernieling - schateren!

Van verre gevolgd naar het
Engelsch van Mrs. OPIE.

Beleefdheid.*

't Beleefd zijn uit wellevendheid,
En zonder liefdes grondbeginsel,
Is aan een dorre knop gelijk,
Verholen onder 't groen omwindsel.
Het hoofd houde al de wetten in,
Hem opgelegd, die weet te leven;
Slechts die beleefdheid wint het hart,
Die door het hart is ingegeven.
De kunstnaar moog den marmersteen
Met d' uitdruk van 't gevoel doen pralen,
Maar, hoe hy naar den lauwer ding',
De ziel zal steeds aan 't kunstwerk falen.

Aan Minona.*

Van waar die ernst op 't zacht gelaat?
Wat doet de vloeibre tranen rollen,
Die op der wangen inkarnaat
Tot heldre diamanten stollen?

Wordt dus de blijde dag begroet
Die u het aanzijn heeft gegeven!
Is 't leven dan geen kostbaar goed,
Met vreugd en zegening doorweven?

* Nieuwe Dichtschakeering II, 168.
* Poëzy (van Vr. k.w.b.), 139.

Lacht de aarde u dan niet lieflijk aan?
Of zweeft de schaduw voor uwe oogen
Van de uren, in het niet vergaan,
Ja, onherroeplijk heengevlogen!

Peinst ge op den vlotten levenstijd,
In 't eeuwverzwelgend meir verslonden!
En treurt ge om dat hy henen glijdt
Als korte winter-middagstonden?

Wenscht ge u, der kindsheid vreugd weêrom?
Vergat gy haar verdrietlijkheden?
Vergaan is ze als de zomerblom
Door 's wandlaars voeten plat getreden.

Minona, ach! herroep haar niet;
Verganklijkheid heeft haar verzwolgen.
Pluk 't bloemtjen dat de jeugd u biedt,
En laat den Tijd zijn pad vervolgen.

De jeugd snoert nog met zachte hand
Uw heup den gordel om van rozen;
Uw vlecht, de bloeiende amaranth;
En doet uw wang als de uchtend blozen.

ô Schep dan wellust in 't bestaan!
Gods aarde is ons tot vreugd geschonken,
Zy lacht ons in de schoonheên aan,
Die met des Scheppers almacht pronken.

De Zon strooit paarlen op haar schoot
Wanneer hy klimt aan 's hemels transen;
Strooit paarlen, als het avondrood
Het veld versiert met schemerglansen.

Verkwiklijk schiet de maan haar straal
Op 't sluimrend aardrijk. Lieflijk gloren
De starren, die met gouden praal
Door d' onbewolkten hemel boren.

Van wellust dartlen veld en dal,
Als milde Lentes feestdag nadert:
En, schoon de bloem haar steel ontvall',
De Herfst verguldt het boomgebladert'.

Dan stort Natuur in stille rust,
In 't lijkgewaad van sneeuw gewikkeld;
Tot Lentes mond haar wakker kust,
Van nieuwe levenskracht geprikkeld.

Dan rijst ze op nieuw met jeugd omgord,
Met nieuwe bloei en vruchtbaarheden.
Van milden zegen overstort
Herschept Gods wenk haar tot een Eden.

Ja zoet is 't leven, ja, 't is zoet
Natuur te zien in hoogtijdluister:
Te aanschouwen hoe de zilvren vloed
Verstijft in Winters stalen kluister.

Den mensch, door heldendeugden groot,
Zijn Godlijke oorsprong waard, te aanschouwen: -
Te rusten in der Vriendschap schoot
Met nooit te leur gesteld vertrouwen: -

Veréénigd door een zelfden gloed,
Der liefde reine lust te smaken: -
Gelukkig zonder overvloed,
Naar weitschen stand noch rang te haken. -

Maar de eêlste, hoogste lust der aard,
Die alle kommer kan verzachten,
En 't evenbeeld der Godheid waard,
Is wel te doen, is plichtbetrachten.

Die wellust zij, geliefde, uw deel!
In hare omarming vloeie uw leven!
Aan haar verkwiklijk zielsgestreel
Moogt gy u veilig overgeven.

Zacht, als het stille licht der maan,
Dat speelt op 't spiegelvlak der vloeden,
Zal dan uw leven ondergaan,
By vreugdgenot of tegenspoeden!

Ja vloeie 't zacht, als de ademtocht
Die glijdt langs zilvren cytherkoorden!
Of als des beekjens helder vocht
Dat kabbelt langs bebloemde boorden!

Lief meisjen, hemelsch opgesierd
In 't schittrend straalgewaad van schoonheid;
Op wier gelaat de lelie tiert,
De schoonste roos heur blos ten toon spreidt!

Bekoorlijk rijpt gy, lieve maagd,
Als versch ontloken voorjaarbloesem;
Het schuim ten golven opgejaagd,
Beschaamt het sneeuwwit van uw boezem.

Uw lokken, blinkender dan 't goud
Dat om Auroraas slapen vonkelt,
Waar 't zonlicht zelfs geen proef by houdt,
Zijn sierlijk om uw hals gekronkeld.

Als 't Westenwindtjen vlug en licht,
Zweeft ge in uw luister voor ons henen,
Met englenglans op 't aangezicht;
En 't oog van hemelvlam omschenen.

Uw stem is cythermelody...!
Dan, wie zal al uw gaven tellen?
En ach, hoe ras gaan zy voorby!
Als 't vluchtig schuim der waterbellen.

Der lelie blankheid houdt geen duur,
Het rozenblosjen zal verdwijnen: -
En 't oog, ontgloeid van hemelvuur,
Raakt, eer gy 't weet, allengs aan 't kwijnen.

Het goudstof waait de lokken uit,
Die de ingezonken slaap omblinken;
En 't harpmuziek van 't spraakgeluid
Houdt op in zilvren toon te klinken.

De wandlaar ziet de velden rond
En zoekt langs heuvelgroen en dalen,
Naar 't bloemtjen dat zoo tierig stond
In 's voorjaars milde zonnestralen.

Naar 't bloemtjen dat, zoo korts geleên
De luister was der lustprieelen:
Helaas! die lentebloem verdween,
Om nooit zijn oogen meer te streelen.

'Waar is die bloem, zoo zoet van geur,
Wier bloei de lust was aller oogen?'
Ach, wandlaar, zoek haar niet; maar treur!
Haar geur, haar bloesem, zijn vervlogen.

Een onweêr knakte 't steeltjen af;
De tijd vernielde vorm en kleuren: -
Haar blaadrensiersel stortte in 't graf: -
Het Noord verwoei haar balsemgeuren. -

'Gy bloemtjen, bloei, verdor, verga,
Zoo ras uw windsels zijn ontloken!'
Het noodlot in zijn ongenâ
Heeft dit uw vonnis uitgesproken. -

Minona! zoudt gy treurig zijn,
Om dat gy dus uw schoon moet derven?
Wat weent ge, onnoozel maagdelijn;
Het stoflijk deel alleen kan sterven.

Laat lelie, roos, en anemoon,
Verslensen in de najaarsvlagen;
Daar is, geliefde, een eeuwig schoon,
Het geen geen tijd vermag te knagen.

Gewis. daar groent een eeuwge jeugd,
Die veil is voor het plichtbetrachten.
Zy is de vrucht van reine deugd:
De vrucht van welbestede krachten.

Het onbevlekt gemoed-alleen
Stort ware schoonheid in ons wezen,
Al snellen jeugd en gaven heen;
Dit schoon heeft geen verval te vreezen.

Laat vrij der rozen inkarnaat
Verfletsen op heur broze stengelen;
Die schoonheid, die uit deugd ontstaat,
Blijft steeds de lust van God en Engelen.

Versiert haar zoete lach uw mond,
En blinkt haar luister in uw trekken,
Dan zal uw uiterste avondstond
Noch aller hulde en eerbied wekken.

Straal' slechts haar kalmte u uit het oog,
Zoo zult gy nog aanbidlijk blijven,
(Hoe verr' zich 't leven rekken moog,)
Tot bloed en ademtocht verstijven.

Vervlieg' dan de onweêrhoubre tijd;
En laat het vluchtig leven rollen:
Ja, laat hy, tot der dwazen spijt
En onherroeplijk, voorwaarts hollen!

Laat vrij een onbepeilbre zee
En jeugd en levenskracht verslinden:
Zy voert het stoflijk deel slechts meê,
Dat toch het speeltuig is der winden.

Ja, over 't stuivend golvenschuim
Zweeft 's menschen geest naar hooger sfeeren;
Daar zal hy in 't onmeetbaar ruim,
Op tijd en grafsteê triumfeeren.

't Gestarnte zinke in eeuwge nacht;
De tijd vermorsel' marmerbogen;
De ziel-alleen trotseert zijn macht,
Met reinheids stralend kleed omtogen.

Bewaar die reinheid, dierbre maagd,
Waarby geen schoonheid op kan wegen!
Zoo vriendschap my om wenschen vraagt,
Dees zuster-heilwensch ademt zegen.

Hoe zoude ik dit uw hooggety
Met zegenender wensch begroeten?
Hoe stormig ook het leven zij,
De deugd zal alle leed verzoeten.

ô Tracht naar wijsheid, tracht naar deugd;
Dees schenken rust en zielsgenoegen:
Ontvlucht de roekloosheên der jeugd,
Die 's levens avondstond vervroegen.

Sta willig wat verganklijk is,
Sta af de dwaze vreugd van 't leven,
En zie op wareldlijk gemis
Met kalmte, boven 't lot verheven.

Onttrek uw hart aan 't stof der aard:
Wat doet gy, dan naar luchtdamp grijpen:
Het goede alleen is zorgen waard,
Dit doet den mensch tot Engel rijpen.

Het Hoogduitsch van KOZEGARTEN,
van verre gevolgd.

De weduw by het overwinningsfeest.*

‘Ach moeder, waarom weent ge toch,
En sluit het huis zoo dichtjens?
ô Zie eens door den vensterreet,
De huizen zijn vol lichtjens!

ô Moeder, ween niet, ween zoo niet:
De stad is vol van vreugde!
Nooit zag ik u zoo droevig zijn
Wanneer ik my verheugde!’

* Poëzy (van Vr. k.w.b.), 169.

Onnoozle! riep de moeder uit,
Verstikkende in het weenen,
ô Luister naar die vreugde niet
Die 't hart my doet versteenen.

Wist, wist gy, tot hoe dier een prijs
Die vreugdelampjens branden,
Gy dookt uw hoofdtjen snikkend weg,
Of sloegt het op de wanden.

Die vreugde kost u 't dierbaarst bloed:
Zy kost uws vaders leven!
Ach, mocht mijn dood u, hulploos kind,
Dien vader wedergeven!

‘Hoor, moeder, hoor hoe blij zy zijn!
Hoor (riep hy), hoe zy zingen!’
Terwijl zy zich by ieder woord
Een dolk in 't hart voelt wringen.

Onnoozle! zegt zy, dat gy 't wist,
Hoe veel gy hebt verloren;
Die maatzang waar uw hart op springt,
Waar donder in uw ooren!

ô Zie my niet zoo vrolijk aan,
Zoo lachend niet, mijn wichtjen.
't Waar beter, u een tranenvloed
Te kussen van 't gezichtjen.

't Waar beter, dat uw hart het wist,
Hoe veel wy beiden derven:
Dan waar uw noodlot minder wreed,
En lichter waar my 't sterven.

Wie zal op 's levens glibberweg
Uw teedre jeugd bewaken,
Ach moest u Neêrlands reddingsdag
Zoo vroeg een weesjen maken!

'Een weesjen, riep hy met een lach,
Gaat vast wel lichtjens kijken.'
Dit was te veel voor 't moederhart,
Zoo na reeds aan 't bezwijken.

Nu schoot een nevel voor haar oog,
Nog zoekt haar oog dat zoontjen,
En sluit zich met den jongsten kus,
Op 't nu verbleekend koontjen.

De weduw.*

ô Wat weldaad ligt in 't leven!
ô Wat valt my de arbeid zoet,
Die my 't schrale brood moet geven
Dat mijn lieve telgjens voedt!
Vrolijk zie ik aan de kimmen
't Eerste morgenstraaltjen glimmen
Dat my tot den arbeid wekt:
Moederplicht en vaderplichten
Moet ik te gelijk verrichten,
Sints het graf mijn Weêrhelft dekt.

Moedig dan mijn taak begonnen
Met het eerste morgenrood!
Moedig, vlijtig, voortgesponnen:
Want mijn kleinen vordren brood.
Lieve zuigling, rek uw slaapjen!

* Poëzy (van Vr. k.w.b.) 173.

Als gy waakt, onrustig knaapjen,
   Voert geen voet het spinwiel rond.
Laat my 't krieken van den morgen:
Wie voor 't daaglijksch brood moet zorgen,
   Voert hy goudschat in den mond.

Zoete sluimraar, laat my spinnen:
   Hou uw oogjens nog wat dicht.
'k Heb voor meer het brood te winnen,
   Dan voor u, mijn troetelwicht!
Uw behoefte is ras verzadigd;
En, van de Almacht beweldadigd,
   Geeft mijn sober maal u veel: -
Maar uw broêrtjens en uw zusjens
Vragen by hun morgenkusjens
   Ook weldra hun schamel deel.

Zal ik hen met lachjens paaien,
   Als ik u te paaien weet,
Die in 't luchtig ommezwaaien,
   Honger soms en dorst vergeet?
Kan ik hen in sluimer zingen,
En tot noodvergeten dwingen,
   Als ik u, mijn wichtjen, doe?
Hoe my ook hun kommer griefde,
Ach, dit voorrecht van Gods liefde
   Koomt alleen den zuigling toe!

Weelde of voorspoed schept geen hemel
   (Wat zy ooit den stervling bied'),
Zoo als gy by 't wieggewemel
   Op uw ruwe peul geniet!
Luistrend naar mijn doffe zangen,
Plooit de lach uw donzen wangen,
   Onder 't wieggordijn verspild:
Lieflijk streelt mijn stem uw ooren,
Want gy voelt, gy kunt niet hooren,
   Hoe die stem van weemoed trilt.

Maar uw' droever lotgenooten,
Even dierbaar aan mijn hart,
Is dat perk voorbygevloten
Dat geen naweên kent van smart.
Zy gevoelen wat zy derven,
Zagen hun verzorger sterven,
Zien het, wat hun Moeder prangt;
En het lachjen is gedwongen
Dat hunn' lippen wordt ontwrongen
Als mijn oog aan 't hunne hangt.

'k Zie 't gebrek in 't hunne spiegelen,
Want de nood, al maakt hy stom,
Laat zich niet in sluimer wiegelen
Hoe hy zich in 't dwangjuk kromm'.
Ach, wat Moeder zou 't ontglippen,
Dat haars telgjens rozenlippen
Kommers vale verf ontkleurt!
Wat, wat moeder zou het dragen,
Dat hunne oogen vruchtloos vragen,
Zonder dat het hart haar scheurt!

Rust dan, rust, bevoorrecht knaapjen;
Sluimer nog een uurtjen voort:
Want weldadig is het slaapjen,
Dat de kreet der ramp niet stoort.
En Gy, machtige Ongeziene!
Zegen wat ik zuur verdiene,
En het weinig wordt my veel.
Mag ik d'onspoed niet belezen,
GY zijt Vader van mijn Weezen,
En ik vraag geen beter deel.

Afzondering.*

Vaak vlij ik me op 't gebergte in schaûw van 't eikenlover,
Met diepen weemoed neêr by d' avondzonnegloed.
Dan weidt mijn dwalend oog de breede vlakten over,
En ziet het vlot tafreel afwisslen aan mijn voet.

Hier bruischt de volle stroom in schuimend golfgewemel,
Die, slingrend voortgestuwd, in 't bruin verschiet verdwijnt.
Ginds, waar ik de avondstar zie glinstren aan den hemel
Staar ik op 't roerloos meir dat in te sluimren schijnt.

Op gindsche bergentop, met donker woud omtogen,
Valt nog een laatste straal waarmeê de dagtoorts zwicht.
Reeds kleurt de nachtvorstin aan 't ruim der wolkenbogen
Van uit haar nevelkoets de kim met zilvren licht.

Intusschen rijst de klank van Godgewijde psalmen
Van uit het Kerkgesticht, en treft des wandlaars oor;
De Dorpklok meê valt in met die vereende galmen,
En 't laatst gewoel des daags verliest zich in dat choor.

Dan, ach! wat zijn mijn ziel die zoete tafereelen
Daar ze onverschillig is aan vreugdgenot of lust!
Ik zweef gelijk een schim, die niets op aard kan streelen:
Want immers warmt geen zon wie by de dooden rust.

Mijn oog zocht steeds vergeefs langs heuvelen en dalen,
Van Zuid tot Noord en Oost en waar de dag vervliet;
Om niet strekt zich mijn blik naar 's warelds verste palen,
't Geluk bestaat gewis voor my op aarde niet.

* Nieuwe Gedichten, 119.

Wat zijn paleizen my, gehuchten, of valleien?
Wat, dierbare eenzaamheid? wat, stroom, gebergte of woud?
't Bekoorlijke is er af, dat eens mijn oog mocht vleien;
Schoon slechts één voorwerp faalt, is alles woest en koud.

De zon beginn' haar loop of dale in 't Westen onder,
Met onverschillig oog volg ik haar stâgen loop.
Zy rijze of zink' ter kim, van damp omhuld of zonder,
Wat is het zonlicht my, die van den dag niets hoop?

Vermocht ik haar om hoog te volgen in haar gangen,
'k Zag allerwege toch slechts leegte en woesteny.
Van al wat zy beschijnt, begeer ik niets te ontfangen;
Van al wat de aarde omvat, verlang ik niets voor my.

Maar, mooglijk dat daar ginds in andre hemelkringen,
Waar de eeuwge lichtbron vloeit en hooger sfeeren siert,
Indien ik my van 't stof der aarde los kon wringen,
Wat ik hier mijmrend zag mijn oog bewaarheid wierd!

Daar vond ik aan die bron waarheen mijn zuchten strekken,
De liefde en hoop weêrom, en 't heerlijkst ideaal,
Waarnaar 't gevoelig hart zich rustloos heen voelt trekken
En dat geen naam bezit in wareldstreek of taal.

Ach! wierd ik op de koets der uchtend opgeheven,
Onnoemlijk Wezen! ach! hoe ijlde ik naar U heen!
Waar, waarom hier beneên als banneling gebleven?
Want immers 't aardsche stof heeft niets met my gemeen.

Als 't blad den boom ontvalt, beroofd van sap en leven,
Neemt de avondwind het op en strooit het in de lucht;
Ook my, gy buldrend Noord, ruk me uit dees aardsche dreven,
En, als dat stuivend blad, verstrooi my in uw vlucht!

N a LAMARTINE.

Het goed besluit.
(Voor twee kibbelende echtgenooten.)*

Kom, nemen we eindlijk 't vast Besluit
Om steeds in vreê te leven,
Met wreevlige onmin zij het uit;
Vergeten we en vergeven!

Waar, waarom 't luttel levenszoet
Verbitterd voor elkandren?
De schat van 't onbewolkt gemoed
Vergoedt zich door geen andren.

Kom, trekken wy den knoop zoo dicht,
Dat niets hem ooit ontstrengel';
En denken we, als ons harte richt:
'De stervling is geen Engel!'

ô! Zijn wy by 't vereend gevoel
Niet altijd eens in 't willen,
Een liefde als de onze wordt niet koel,
Noch smoort in wufte grillen.

Hoe donkerder mijn wenkbrauw staat,
Hoe norscher 'k ben van zinnen,
Hoe teederder mijn boezem slaat!
Hoe meer ik me u voel minnen!

Beken my slechts dat zelfde zwak,
En zij die liefde u heilig;
Zoo blijft ons needrig huwlijksdak
Voor twist en wrevel veilig.

* Nieuwe Gedichten, 124.

Welaan dan nu! 't Besluit sta vast,
Om steeds in vreê te leven,
En zoo ons ooit de drift verrast,
Vergeten we, en vergeven!

Van verre naar het Engelsch
van JOHN SHEFFIELD, DUKE of
BUCKINGHAM, gevolgd.

Melittaas grafschrift.*

Hier ligt een vroeggeknakte bloem,
Des dorplings lust, der maagden roem,
Op 't mulle grafbed neder.
Geen lelie had ooit schooner zwier,
Niet slanker is de populier,
Niet rijziger de ceder.
Geen frisscher blos had ooit de roos;
Geen blanker gloed de tijdeloos;
't Viooltjen nooit de zachtheid
Die uit haar blaauwende oogen scheen.
Gy, die dees grafsteê nadert, ween,
Dat over zooveel minlijkheên
De sluier van de nacht leit.

* Poëzy (van Vr. k.w.b.), 106.

Aan den koninklijken hofdichter Robert Southey.*

U, wien in Albions gebied
Apolloos lauwer 't hoofd omstrengelt,
U, die in 't hartverheffend lied
Der Godsdienst heilge tonen mengelt;
Ja, tot die moedigen behoort
Die met den stroom des tijds niet drijven,
Maar 't eeuwig zaligmakend Woord
In 't Dichtrenlied getrouw durft blijven!

U voere 't windtjen van dees kust
De zucht toe van 't gevoelig harte,
Welks leed uw lier zoo dikwerf sust,
Zoo vaak verpoozing schonk in smarte;
Terwijl uw Oostersch dichtervier
De koudste boezems doet ontgloeien,
En met het tokklen van uw lier
Des weemoeds zoete tranen vloeien.

Is 't wonder, grootsche Kroonpoëet,
Zoo haar, wie Brittens grond gekweekt heeft,
Die nooit dien tweeden wieg vergeet,
Uw Heldenzang het hart doorweekt heeft?
Is 't wonder, zoo zy zich vermat
Eens Southeys tonen na te zingen,
Om Neêrland, steeds op deugden prat,
Bewondring voor hem af te dwingen?

* Rodrigo de Goth I, Opdracht.

Te dwingen? - Neen, wie Hollandsch denkt
Behoeft die tol niet afgedwongen:
't Is vrije hulde, die hy schenkt
Aan hem die Krijgsmoed heeft bezongen.
Hoe fier op eigen gloriekroon
Aan Vaderlijken moed verschuldigd,
Toch klinkt de Britsche lier hem schoon,
Die Godsdienst, eer, en krijgsroem huldigt.

Met U zal 't echt Bataafsche bloed,
Op Juliaans verraad ontstoken,
By Saraceenschen overmoed
Met verontwaardigde eerdrift koken.
Ook Neêrland immers lag gekneld
In 's Overheerschers slavenketen,
En, heeft zy sints haar Eer hersteld,
Haar wond blijft eeuwig opgereten!

Wie 't eenig Heilgeloof belijdt,
Gereed om 't met zijn bloed te staven;
Wie 't leven de echte vrijheid wijdt;
Juicht met U, over Spanjes braven!
Hy juicht, als hy de Halvemaan
Versmeten van de Kruisaltaren,
Voor 't heldenvuur ziet ondergaan,
Ten afschrik van geweldenaren.

En, zoo 't voor glorie blakend hart
Zich op uw Krijgstoon voelt verheffen,
Hoe moet des Boetlings foltersmart
Den Nederlandschen boezem treffen!
Want immers de echte heldenaard
(Wat anders zou haar roem verhoogen!)
Is aan 't Godvruchtig hart gepaard
Dat open staat voor 't mededogen.

ô Southey, wie U hulde bied',
My geeft de rijkste taal geen klanken,
Om voor de zalving van uw lied
Naar 't diepe zielgevoel te danken.
Ik, droeve, in 't kermen afgemat,
Die in mijn weedom als versteende,
En voor die smart geen traan meer had,
Zag Adozindes smart, en - weende. -

En, wie zal zonder tranenvloed
Den heldenvorst der Spaansche Rijken
Die redding zoekt aan 's Heilands voet,
In rouw en boetsmart zien bezwijken?
Wie, met de moeder van dien zoon,
Niet meê zijn gruwzaam lot betreuren,
Wanneer hy scepter derft en kroon
In redloos wee en hartverscheuren? -

En ô, wie deelt niet in het leed
Dier moeder die haar zoon moet derven,
Hem in des vijands boeien weet,
En daaglijks dreigt van smart te sterven!
En eindlijk, als die heldenspruit
(Zijn weenende ouders weêrgegeven,)
Hem onverwacht in de armen sluit,
Wien doet dan niet de ontroering beven!

Gelukkigen! hy keerde weêr,
En met hem, ook uw levens zoetheid:
Ja, sloeg U eerst zijn afzijn neêr,
Thands juicht gy luid in 's Hemels goedheid!
Ook ik, ik wachtte een zoon weêrom,
En ach! zijn dood verscheurt my 't harte;
Maar... onbedachte klacht, verstom!
De Algoede weet, waartoe die smarte.

Hoe dikwerf heeft Alfonsus beeld
De in 't voorgevoel reeds diep ontrustte
Het al te weeke hart gestreeld,
Met uitzicht dat haar angsten suste!
Hoe riep ik soms met Pedro uit:
Ons kind is in Gods handen veilig;
Hy redt indien Zijn wil 't besluit!
En dacht: Die wil zij my ook heilig!

Hoe loeg me in Pedroos braven zoon
Het oog toe van den lang-gederfde,
Wanneer de krijgsdrift 's jonglings koon
Met d'Oostergloed der kimmen verfde!
Ach! even moedig, even goed,
En door de gunst van Gods erbarmen
Zoo rein in de onschuld van 't gemoed,
Verbeidden hem mijne open armen!

Dan neen, hoe moedig ook van ziel,
Eer nog zijn arm dien moed mocht staven,
Besloop de dood hem op de kiel,
Moest de Oceaan zijn stof begraven! -
Waar heen, mijn hart? bedwing u-zelf,
Verdool U in de smart niet langer;
Beur 't hoofd naar 't grensloos stargewelf
Met Isrels Godgewijden zanger.

't Is slechts de Geest die dezen dreef,
Waaruit de lijder troost mag putten:
Wat andre troost de wareld geef,
Zy zal des zwakken kracht niet stutten.
Hy is het, Southey, die uw lier
Zoo hartverheffend grootsch doet klinken,
En d' U betaambren Dichtlaurier
Met meer dan aardschen luister blinken.

Hy is het, die uw zang zoo zoet,
Zoo zielverkwikkend maakt en teder:
Hy schittert in der Helden moed,
Vereeuwigd door uw Dichtrenveder:
Vereeuwigd in des Boetlings rouw,
Wien, in 't gevoel van schuld verzonken,
Geen aard, geen wareld redden zou,
Had Godsvrucht hem geen troost geschonken.

ô Wel hem, wien de Poezy
Uit de eenig zuivre sprank moog vlieten!
Die, boven 's warelds slaverny
Haar zelf geniet, en doet genieten!
Ja, wel den Bard wiens elpen Luit
Niet klinkt van 't enkle stofgewemel;
Maar, die ons hooger kring ontsluit,
En met zich opvoert naar den Hemel!

Kom, boetling, die uw schuld betreurt,
Zie, zie Rodrigo 't misdrijf boeten;
Kom, zoo 't berouw U 't hart verscheurt,
Stort neêr met hem aan 's Heilands voeten!
Smeek zuivring af by de eenge bron
Met needrigheid en zelfverzaken!
Leer, hoe hy 's Boozen list verwon,
Met eenig voor zijn God te blaken!

Wat zegt het, zoo 't gelauwerd hoofd
Een glorierijke kroon omschittert,
Daar niets de rechterstem verdooft
Wier uitspraak 's levens zoet verbittert?
ô Neen, veeleer in hairen dosch
Der nooddruft schaamlen beet ontberen,
Dan, Koning op den krijgskaros,
Der wroeging stem in 't hart trotseeren!

Zie daar 't gevoel, den Dichter waard,
Wiens lied de zalige Englenchoren
Die waken voor het kroost der aard,
Met broederlijke vreugde hooren!
Zie daar de taal van 't Kristenhart
Dat aan geen ijdele Aard blijft kleven!
Zy voegt den roem van d'achtbren Bard,
Door hooger geestdrift opgeheven.

Ja, zoo veel Godsvrucht, zoo veel schoons,
Mocht klinken in Bataafsche zangen!
Is heldendeugd niets ongewoons
By deernistranen op de wangen,
Het Hollandsch hart heeft recht op 't lied
Dat God en Heiland doet vereeren,
Zijn' Vorst oprechte hulde biedt,
En eed en plichten leert waardeeren!

Gy dan, die met zoo grootsch een zwier
De harp waar langs uw vingren zweven,
Bezield door 't hartenloutrend vier,
Doet klinken voor de laatste Neven:
Zie ook uw Nabuur op dit strand,
Van eerbied voor uw kunst doordrongen;
En klinke uw lof door Nederland,
Hoe flaauw uw lied zij nagezongen!

En moge 't zijn bestemd by God,
Dat de eerekroon der zilvren hairen
By 't aangestoorde zielsgenot
Zich aan uw lauwerkrans moog paren!
Ja, moge uw harp, den Brit tot eer,
Nog lang voor deugd en Godsvrucht klinken;
En leg gy 't hoofd eerst spade neêr,
Om in 't verhemeld Koor te blinken!

S l a c h t m a a n d 1823.

De kerk.*

Hoe zoet, als de eenzame avondster, met glinsterend gewemel,
Den statig stillen nachtkaros vooruit treedt aan den hemel,
En 't licht zich met de schemering 't gebied op aard betwisten!
Hoe lieflijk is het dan voor 't hart van d'opgewekten Christen,
In d' afgelegen bergvallei dees tempelwand te naderen,
Wiens needrige ingang is begroeid met mosch en klimopbladeren,
Maar, waar de Hemel nog in spreekt tot Godgezinde harten!
Gewijde bosschen, zijt gegroet, en gy, ô veld van smarten,
Verblijfplaats van de stille doôn, in 't needrig dorp bezweken:
U zeegnend, zet mijn voet zich voort langs ieder grafsteenteeken.
Wee hem die 't stof ontheilgen kon, dat, in dees aard geborgen,
In diepen sluimer de aanbraak wacht van d' eindeloozen morgen!
Ik boog mijn knïen by hun zerk in teedren weemoed neder;
Mijn voetstap klonk van alle zij' door 't hol gewelfsel weder.
Wat nacht! wat stilte in 't heilligdom! Naauw ziet mijn oog de stralen
Die 't matte lamplicht van omhoog op 't outer neêr laat dalen.
Zy eenig schijnt, daar alles slaapt, als 't zinnebeeld dier Goedheid
Die waakt en ieder bede aanvaardt die 't menschdom aan haar voet leidt.
Dan, naadren wy! Niets treft mijn oor. By 't heiligdom betreden
Weêrgalmt het voorhof, dof en hol, mijne afgepaste schreden.
Geheiligde outers, heilge wand! hier eenzaam, durf ik 't wagen,
Mijn smarten en mijn boezemgloed den Hemel voor te dragen.
Hier ja, vertrouw ik Hem dat leed, in deze stille choren,
Dat slechts de Hemel kennen zal, en gy alleen zult hooren.

Dan hoe? ik durf, ô groote God, tot uw altaar genaken,
En brengen in dit heilig oord een hart, van liefde aan 't blaken?
Een hart, van liefde en smart verscheurd? ik waag, het uit te spreken,
En 'k beef niet dat uw heiligheid de ontheiliging zal wreken

* Gedichten, 102.

Van 't U gewijd aanbiddingsoord? - ô Neen, wat zoude ik vreezen?
De gloed die my het hart verteert, kan niet dan schuldloos wezen.
Zy wekt mijn kaak geen schaamteblos, de deugd deed haar ontgloren,
En zuiver is ze als 't voorwerp-zelf aan wie ze is toegezworen,
Die liefde die my heilig is, trotste alle lotbeproeving.
Veredeld door standvastigheid, gelouterd door beproeving,
Bekenne ik haar voor al wat leeft: ja, 'k riep haar zonder sidderen,
Algoedheid, by deze outers uit, bestemd voor uw aanbidderen.
Ja, trots het huiverend ontzag, gevoeld op dezen drempel,
Bestond mijn mond Elvires naam te fluistren in Uw tempel;
En deze naam, te rug gekaatst langs al de grafzerksteenen,
Gelijk de klaagtoon van een schim die zuchtende is verdwenen,
Verbrak de plechtig stille rust in deze doodsche muren! -

Vaarwel, gy kille doodenwijk! Reeds tweemaal zijn my de uren
Door de Echo van de nacht herhaald sints hier mijn tranen vloten;
De Hemel tuigde van mijn smart, en ik heb troost genoten.
Wellicht dat in dit oogenblik aan afgelegen stranden,
Elvire, als ik, de nacht doorwaakt in duistre tempelwanden,
En eenzaam, met mijn beeld alleen, en plassende in het weenen,
Haar zuchten 't outer toevertrouwt die met mijn zucht vereenen.

N a L a m a r t i n e .

Het oordeel der geschiedenis.*

Wie beurt den sluiër op van 't lang gevloôn voorleden,
Dat de Oceaan des tijds herroepingloos verslond?
Wie zal der eeuwen voet hun weg te rug doen treden?
Wie plaatst ons by den wieg van 's warelds morgenstond?
Gewis, geen sterv'ling, dan van 's Hoogsten Geest gedreven,
Vermocht voor 't laatste kroost van Adams schuldig bloed
Met onvervalschte verw' de erinnring te doen leven
Van 't eens verroekloost heil, met zoo veel smarts geboet!

* Gedichten, 165.

Geen ongewijde hand, maar een van God bezielde,
Maalde ons het eerste paar dat God te aanschouwen plach,
Zoo, als 't in d' onschuldstaat voor zijn Jehova knielde,
Zoo, als het na zijn val, in 't stof vernederd lag.
De arduinen denkzuil moog den loop der eeuwen trotsen,
En melden 't nageslacht wiens glorienaam zy draagt;
Eens toch bezwijkt zy meê, met 's warelds hechtste rotsen,
Door d' ijzren tand des tijds tot enkel stof verknaagd.
De wiss'ling van al 't aardsch moog dan de toetssteen wezen
(Waar 't hart het niet gevoelt) van 't Godgewijde boek.
Ja! 't schetst ons Hem wiens Macht we in 't stargeflonker lezen,
Wiens Liefde ons redding bracht van zonde en dood en vloek!
Neen, hy bedriegt zich niet, die zien wil en wil hooren,
En 's Hoogsten weg bepeinst gelijk dat blad Hem maalt.
Het geeft geen scheemrend licht, geen ijdlen klank in de ooren,
Maar l i c h t , en licht van God, waaruit Zijn liefde straalt.
't Onfeilbre woord van Hem die Rechter is des harten,
Is eeuwig éénig waar, is waarheid als Hy is;
't Zal ons ten wapen zijn waarmeê wy d' afgrond tarten,
En onze gids naar 't licht door de aardsche duisternis!

Maar gy, zoo wuft van zin, Geschiedkunst onzer dagen,
Gy, wier orakeltaal en oog en ooren boeit;
Die waar en valsch verplooit, of kneedt naar welbehagen,
Na dat der driften storm in sluimer ligt of loeit!
Hoe vaak misleidt gy hem die, hangende aan uw woorden,
Uw taal onfeilbaar houdt als Evangelietaal!
Zoo stemt gy 't menschlijk hart tot enkel wanakkoorden;
Zoo dooft ge in zijn gemoed den heldren waarheidsstraal!
Hoe vaak waagt niet uw stift de daden op te sieren
Van 't soms verachtlijk hart dat slechts te huichlen wist;
En 't waardig Vorstenhoofd onthoudt gy de eerlaurieren,
Terwijl gy 't onverstand uw gloriepalmen kwist!
Ach, is 't der Grooten lot, in de ongetrouwe verwen
Die uw penseel verspreidt, te leven na hun dood;
ô Wel dan hem, die kroon en scepterstaf mag derven,
En met zijn naam verging in 't graf dat hem besloot! -
Historie, hoe vergrijsd door de opgetaste jaren,
Gy kent het menschlijk hart, gy kent dat raadsel niet;

De drijfveer bleef u vreemd, die feilen op zou klaren
Waarin Gods alziend oog slechts menschlijk dwalen ziet.
En, is 't ook altijd deugd, dat deugd schijnt in onze oogen?
Is steeds de stervling groot, wanneer hy 't schijnt te zijn?
Of kennen we elke snaar waar 't hart door wordt bewogen
Terwijl het misdaân broedt? - wy, zoo misleid door schijn!
Spreek 't oordeel van geen Vorst, omhuld door 't diepe duister
Van eeuw op eeuw getast! Wat zegt der menschen lof!
Den brave siert een kroon van onverdoofbren luister,
Hoe laster woede, en nijd hem aangrijnze uit dit stof!
De slechte - ja, ook hy, zij 't oordeel Gods gelaten.
Paart reddende Genade aan 't onomkoopbaar recht,
En mag het offerbloed den zwaarsten zondaar baten;
Welaan dan, ieders hand op eigen hart gelegd!
Ja, bidden wy met hem, dien 't schuldgewicht belaadde,
Maar die met boete in 't hart den Tempel binnen trad,
In needrig zelfbesef den Rechter om genade
Die veel vergeeft aan hem die veel heeft lief gehad!

De Eöolsche harp.*

Gy, telg der hoogre lucht, die in het wolk omzweven
Het trillend harptuig met onzichtbre vingren speelt,
Daar ge, uit het sombre woud op 't windtjen voortgedreven,
De snaren met uw kusjens streelt!

Daalt, daalt gy mooglijk af uit de ongenaakbre reien,
Om met Natuur in 't Jubellied
Den lof des Scheppers uit te breien,
Zoo verr' er zee of luchtstroom vliet!

* Gedichten, 182.

Wie zijt gy, minlijke onbekende?
Wellicht de stoffelooze zucht
Eens droeven die, na 's levens ende,
Bleef zwerven in d' onmeetbre lucht!

Wellicht een schim, die haar beminden,
(Haar echtgenoot of kroost) beweent,
En die met d' adem van de winden
Haar teedre erinnringszucht vereent.

Met huivring hooren we u weêrgalmen
In de eenzaamheid van 't avonduur;
En, als 't geruisch der korenhalmen
Of 's vooglenkoors vereende psalmen,
Zingt ge ook den Schepper der natuur!

Ja, ongeziene Geest die op de winden huppelt,
Zoet is ons oor de toon dien ge op de harpsnaar blaast;
Zoet, als aan 't oog de daauw die op den bloemkelk druppelt
Waar 't blaauwend wolkj' in wederkaatst!

Uw toon smelt lieflijk weg, in zoeter steeds verwisseld;
Geen kunst verwekt uw melody;
't Is de adem die in 't boschloof ritselt,
En de ongedwongen toon is, als die adem, vrij!

ô Mocht mijn poëzy iets van uw zoet ontleenen!
Wat zoekt zy dan genot voor 't hart?
Ja! doe zy slechts den droeve weenen
Die hijgt naar tranen in zijn smart!

Zoo tooi' geen kunst mijn weemoedszangen,
Maar blijv' de droeve die ze hoort,
Genoechlijk aan die tonen hangen
Die stemmen in zijn rouwakkoord!

1822.

Bruiloftsruiker.*

Een Moschroos, nog ter helft in 't donzig groen verscholen;
Een takjen zedige Viöolen;
De smeekende Vergeet my niet,
Ontloken aan den stillen vliet;
Een tros van Leliën der dalen,
Die in het kleed der onschuld pralen;
De geurige Jasmijn in sterren uitgespreid,
Als 't beeld van hoogen ernst en aardsche aanminlijkheid,
Bevallig geschakeerd met duurzame Amaranthen;
Is kostbrer hoogtijdtooi dan goud of diamanten;
En geeft by 't schoon dat de oogen streelt,
Der bruid een leerrijk zinnebeeld.
1828.

De schrijfpen.*

Du klein Gefäss, das wohl und weh verspendet,
Heil und Verführung, Wahrheit mit den Wahn:
Der Himmel hat auf Erde dich gesendet,
Die Hölle hat in dich ihr Gift gethan.

MAYER's Blätter für höhere Wahrheit.

Denk, eer ge uw veder doopt in 't donkre galnootvocht
Om 't bruischend zielsgevoel in woorden uit te gieten,
Dat soms en spin en bij vergif en honig wrocht
Uit de eigen zuivre bloem! ô! Mocht geen drop ooit vlieten
Van dit verleidbaar toovernat,
Voor dat mijn ziel zich-zelve had
Getoetst en ondervraagd of Kristenzin mijn vingeren
By 't schijnbaar luchtig letterslingeren
Op 't sprekend blad bestiert, en 's Hoogsten voorschrift my
By ieder woord voor oogen zij?
Dan zou geen letter schrifts mijns naastens rust ooit stooren,
Geen ijdle pennestreek, geen zielbeschamend woord,
Getuigen tegen my als zich de stem doet hooren
Die by het jongst gericht door aarde en grafzerk boort!
ô Gy, de Vredevorst van hemel en van aarde,

* Nagelaten Gedichten, 148.
* Nieuwe Gedichten, 136.

Ontzachbre Rechter van 't Heelal!
Wiens onbedrieglijk woord verklaarde
Dat ons het wekbazuinsgeschal
Eens voor uw vierschaar dagen zal;
Ja, dat Ge in 't jongst gericht ons reekning af zult vragen
Van ieder woord, verspild in nutlooze ijdelheid!
Hoe zou de ziel dit denkbeeld dragen,
Waar' geen Genade toegezeid
Aan Hem die in Geloof op uw verzoendood pleit!
Bestier Gy mijn gemoed en wijde ik U mijn veder;
Ja, klink' mijn needrig lied uw Naam tot roem en lof!
Stort, stort den geest van liefde en oodmoed op my neder
En rijz' mijn danklied eens in 't zalig Hemelhof!

Hoogmoed.*

Selinde, aan 't vriendenmaal feestvierende aangezeten,
Verkropt slechts half den spijt die opwelt in haar hart,
Om dat haar (aan dien disch de minste in rang geheeten)
Geen eerplaats aangeboden werd.
En echter roemt ze op kristendeugden,
Op oodmoed, liefde en nedrigheid,
En waant zich tot de hemelvreugden
Wanneer haar sterfuur slaat, geroepen, en bereid.
Beklaagbre! Ach! wacht u te gelooven
Dat u ter bruiloftsdisch daar boven
De toegang reeds ontsloten zij.
Neen: hoogmoed, trots en eigenwaarde,
Behooren slechts den worm der aarde,
Maar niet by 's Hemels Englenrij.
Wie daar 't beloofde heil begeerig is te smaken,
Leere eerst in 't stof zich-zelf verzaken
En niets zijn in zijn eigen oog!
Die wensch' niet voor te treên, maar kome als kindeke achter,
Volzalig in de hoop dat hy als dorpelwachter
In 't rijk der heemlen dienen moog'!

* Nieuwe Gedichten, 130.

Sir Philip Sidney.*

Gewond, en onder duizend lijken,
Lag SIDNEY op het oorlogsveld,
Maar, moest hy ook voor 't staal bezwijken,
Nog altoos onverwinbaar Held.

Die onmacht die zijn arm thands boeide,
Terwijl zijn gloriezoekend hart
Van onverzaadbre krijgsdrift gloeide,
Was 't onverduurbaarst van zijn smart.

Vermoeid en uitgeput van 't strijden,
Met koortsgloed blakende in zijn borst,
Verzwaarde zijn verbeten lijden
De prikkel der onleschbre dorst.

Hy vraagt den zijnen, om hem kermend,
Een waterdronk tot lafenis,
Die, ach! van niemand hoe ontfermend,
Voor goud noch schat verkrijgbaar is.

‘ô Mocht één enkle teug my laven!’
Roept nogmaals zijn verflaauwde stem;
En ijlings nadert een der braven,
Die zocht, en vond - en reikt ze hem.

Nooit werd in Barkaas heete zanden
Met blijder hart een wel ontdekt,
Als SIDNEY thands zijn zwakke handen
Naar 't lang gewenschte bronnat strekt.

* Nieuwe Gedichten, 78.

Reeds heeft hy 't naar zijn mond geheven,
Wanneer hy 't oog ter aarde slaat,
Gewis, om stillen dank te geven,
Aan Hem, die nooit den mensch verlaat.

Daar treft zijn oog een stervend' strijder,
Die, onaanzienlijk en gering,
Met menig half bezweken lijder,
Van zwakheid en gebrek verging.

Dees sloeg zijn haast verstijfde blikken
Zoo gretig naar die waterdronk,
Als of zy onder stervenssnikken
Het vlottend leven wederschonk!

De dappre SIDNEY ziet dat smachten,
En, hoe de dorst hem hijgen doe,
Hy reikt als met vernieuwde krachten
Den stervende die laafdrank toe!

‘U, zegt hy, zij dees teug geschonken,
Waar stervensnood U recht op geeft.’
En naauwlijks was zy uitgedronken
Of de arme strijder dankt, en sneeft.

Het weesjen.*

Helaas! ik, arm en hulploos knaapjen,
Zwerf als het afgedwaalde schaapjen,
  Verlaten door de wareld rond.
Uit de ouderlijke stulp verdreven,
Moet ik van liefdegaven leven,
  En slapen op den kouden grond.

De vader die my plach te koesteren,
De moeder die my plach te voedsteren,
  Zijn beiden uit mijn arm gescheurd.
En als ik onder mijn gespelen
Het oudren-kusjen uit zie deelen,
  My, arme, valt geen kus te beurt.

Mijn goede Vader is daarhenen:
Mijn lieve Moeder is verdwenen!
  Hun hand was altijd zoo gereed
De tranen van huns Arthurs oogen
Zoo ras zy vloeiden, af te droogen;
  En, ach! wat wist ik toen van leed?

Ik was hun leven, lust en vreugde;
'k Had alles wat het hart verheugde,
  En hupte zorgloos aan hun zij';
En als ik my ter nachtrust strekte,
Of d' uchtend me uit mijn sluimer wekte,
  Hoe zoet was dan hun kus voor my!

* Nieuwe Gedichten, 81.

Dan, ach! 't werd oorlog, en men zeide
Dat ieder zich ten krijg bereidde.
   Ik weet niet wat dat woord beduidt,
Maar zoet klonk trom en fluit me in de ooren,
En op 't gelui der kerkkloktoren
   Borst ik in vreugdekreten uit.

Onnoozle! dat ik niet vermoedde,
Dat al mijn vreugd ten einde spoedde,
   En van geen zorgen wist noch vrees!
De dag, helaas! kwam immers nader
Als 't laatste kusjen van mijn Vader
   Te beurte viel aan d' armen wees.

Hy nam een krijgsmans rok en degen,
Die blonk my als een vuurvlam tegen;
   Een pluimbosch droeg hy, hoog en breed,
Die altoos heen en weêr gewiegeld
En in het staal kasket gespiegeld,
   Mijn hart van vreugde kloppen deed!

Hoe wenschte ik me ook die fraaie kleêren
En zulk een hoed met hooge veêren!
   Hoe wenschte ik dat ik met hem ging!
Onwetend welk een lot hem beidde,
En dat ik, toen hy van ons scheidde,
   Zijn allerlaatsten kus ontfing!

De dorpklok luidde spoedig weder,
Hoe wierp ik toen mijn speelgoed neder,
   En vloog naar buiten in één sprong!
Daar zag ik met de hoeden zwaaien,
De vlaggen uit de vensters waaien,
   En even blijd was oud en jong.

Onnoozle, dat ik óók kon zingen,
En, als mijn makkers, dartel springen,
   En roepen even blijd H o e z é é !
Ik dwaas, die ook mijn hoedtjen zwierde,
Daar de overwinning die men vierde
   My 't vaderkusjen derven deê!

'k Dacht toen, het is een dag van vreugde!
My immers, boven alles heugde
   Wat ik van Vader had gehoord.
By 't afscheid sprak hy: ‘Haast is 't vrede,
Dan breng ik de overwinning mede.’
   En Vader hield toch altoos woord.

Ja, de overwinning was gekomen,
Maar had mijns Vaders bloed doen stroomen;
   Zy bracht hem dood uit de oorlog weêr!
'k Mocht nooit weêr aan zijn knieën hangen;
En nimmer drukt hy op mijn wangen
   Het liefdekusjen van weleer!

Mijn moeder klemde me aan haar harte.
Zy drukte een woesten kus van smarte,
   Met duizend tranen, op mijn wang.
Dien kus van haar bestorven lippen
Waarmeê haar de adem scheen te ontglippen
   Vergeet ik nooit, mijn leven lang!

Nog eens, nog eens slechts voor haar sneven
Voelde ik my van haar arm omgeven,
   Nog eens, het kusjen van haar mond;
Toen ze onder 't laatste krachtverzamelen,
‘Mijn kind! mijn kind!’ poogde uit te stamelen
   In de allerjongste scheidensstond.

Wie zal my nu ter nachtrust leggen -
My d'uchtendlofzang hooren zeggen,
   En leeren my het avondlied?
Wie zal me in krankte 't hoofdtjen steunen,
Nu 't op geen moederborst mag leunen
   Geen Vader my zijne armen biedt?

Wie zal mijn kindschheid nu bewaken?
My Godgezind en deugdzaam maken?
   Mijn moeder immers ligt in 't graf:
De Vader immers is me onttogen,
Die op mijn willig kinderpogen
   Het kusjen van belooning gaf! -

Wat ween ik? - leerde my mijn Moeder
Niet opzien tot den Albehoeder?
   Is Jezus niet der kindren Vrind?
Hy die geen musch vergeet te voeden
Zal 't arme weesjen ook behoeden
   Dat Jezus boven al bemint!

Hy zal my spijzen; Hy, my kleeden;
Onzichtbaar waken op mijn schreden,
   Tot de aardsche weg is afgeleid:
En, moest ik vroeg mijne ouders derven,
Zy geven me eens na 't zalig sterven
   Den welkomkus in de eeuwigheid!

Moedersmart.*

Nog korts zag ik met lust den slanken populier
Door d'ademtocht gewiegd van 't luchtig avondwindtjen;
Maar thands verbleekt mijn wang by d'aanblik van zijn zwier,
Hy wemelt over 't graf van mijn ontslapen kindtjen.

Nog korts heb ik met lust de zon in gloeiend goud
Op 't zilver heldre bed der golven neêr zien dalen;
Maar thands ontvliede ik haar voor 't diepst belommerd woud,
Want ook mijns kindtjens graf verguldt zy met haar stralen.

Gy, zachtgewiekte wind, die wappert om deze asch,
ô! Mocht ge ook op mijn graf uw vlerkjens haast ontplooien,
En mocht gy, avondzon, ons beider heuvelgras
Als weêr een ronde sluit, met uw verguldsel tooien!

M i s s OPIE g e v o l g d .

Op eene voorstelling van de nacht.*

Gewis een engel wrocht dit lieflijk beeld der Nacht
Dat zoo bekoorlijk ligt te sluimren voor onze oogen.
Zy leeft dewijl zy slaapt; of, is u dit verdacht,
Dan wek haar, en zy zelf zal spreken en 't betogen:

'Ja zoet is my de slaap, maar 't is my meerder zoet
Een marmren beeld te zijn in dees ontaarde dagen.
Niets hooren en niets zien is my 't volmaaktste goed,
Spreek zacht en wek my niet met onbescheiden vragen.'

* Nieuwe Gedichten, 131.
* Nagelaten Gedichten, 34.

Aan Susanna. ***,
In haar stamboek.*

Lelie in dees woesteny,
Bloei in 't midden van de struiken,
Altijd van besmetting vrij,
Zuiver als by 't eerst ontluiken!
De Engel die Gods tuin bewaakt
Zweve u om met welbehagen,
En verpletter' wat genaakt
Dat u ooit aan 't hart zou knagen.
Drenke uw wortel, lave uw blad,
Uit 's Algoedheids zeegnende ader;
Tot hy heel den bloemhofschat
Voor een hemelkrans vergader;
Krans, waarin gy eeuwig blinkt
Als des warelds roem verzinkt!

Zangstukjen.
L'amour est un enfant trompeur.*

Mijn moeder zegt, die kleine guit,
Dien wy de LIEFDE noemen,
Al ziet de trouw zijn oogjens uit,
Is de adder in de bloemen.
Toch weet ik niet, wat kwaad, een wicht
Met zulk een lief en gul gezicht,
Ons meisjens toe zou brengen!
Ons meisjens.....

* Nagelaten Gedichten, 48.
* Nagelaten Gedichten, 149.

Lysander zat eens op een keer,
Aan Doris zij' te fluisteren!
Hy sprak zoo ernstig, zacht, en teêr;
Ik waagde, 't af te luisteren;
Hy prees haar 't lief, ja, 't zelfde kind,
Dat moeder zoo gevaarlijk vindt,
En zou Lysander liegen?
En zou.....

Wel dat geheim ligt wonder diep!
Maar 'k ben haar toch te schrander!
Wat, zoo ik stil naar Doris liep?
Daar vind ik vast Lysander!
En dan - wat was er voor gevaar?
Wy, met ons drieën by malkaâr,
En hy, één kleine jongen!
En hy.....

Naar het Fransch.

Aan eene moeder.*

Kunt ge 't weten, jonge moeder,
Hoe bezorgd voor 't hulploos wicht,
Wat er in de donkre toekomst
Over hem besloten ligt?
Rust hy thands op 't donzen kussen,
Onder 't sluimerlokkend sussen
Van zijn moeders wieggezang;
Zij hy aan haar borst gevoedsterd,
In haar teedren arm gekoesterd,
Ach, dat voorrecht duurt niet lang.

* Nagelaten Gedichten, 171.

Wie voorziet den loop der tijden
Van zijn wiegjen tot aan 't graf!
De Almacht meet het zoet in 't leven
Naar geen oudren teêrheid af.
Wee hem, wee u-zelf, uw' gade,
Gaat gy blindlings slechts te rade
Met uw moederlijk gevoel,
Zonder dat ge u laat geleiden
Door verstand en rede beiden,
In 't bejagen van uw doel.

Brengen wy 't bederf der zonden
Meê van uit den moederschoot;
Ligt ook 't hart reeds van den zuigling
Voor het heir der driften bloot;
o Wat is dan 't tijdstip wichtig,
En het waakzaam zorgen plichtig
Over 't aanvertrouwde pand!
Want herroeploos snellen de uren,
Dat zijn vormingstijd zal duren
Aan de moederlijke hand.

Nimmer is 't te vroeg begonnen,
Dat ge uw telgjen gadeslaat.
Hier, hier is het heilge waarheid,
Iets te spade, is veel te laat.
Ziet gy 't welig rijsjen wassen
Zonder op zijn groei te passen,
Of bedwingt gy 't niet in tijd,
't Zal met bocht by bocht vergroeien,
Onbestand voor 't onweêrloeien,
U tot duurzaam zelfverwijt.

Worstelt uw gevoel er tegen,
Dat zijn wil beteugeld wordt;
Kan uw teêrheid niet gedogen
Dat zijn oog een traantjen stort;
Laat gy u 't gezag ontwringen;

Leert gy hem geen driftbedwingen;
   Geeft gy aan zijn dwingzucht toe;
Is 't dan wonder, zoo hy spader
U en zijn vergrijsden vader,
   Smartlijk om hem weenen doe!

Zie, zie verder dan op 't heden!
   't Spelend knaapjen wordt eens man;
Moet hy voor uw dwaasheid boeten
   Wat vergoeding schenkt gy dan?
't Minlijk meisje wordt eens gade,
Dan komt wijsheid haar te stade:
   Wordt eens moeder... ach, hoe wreed
Zal uw zwakheid haar doen lijden,
Als zy van geen driftbestrijden,
   Van geen zelfverloochning weet!

Hoe! dus denkt de dwaze liefde;
   Zal het moederlijke hart
Niet ontzien een kind te grieven,
   Niet vermijden wat hem smart?
Wreed zijn voor die lieve kleenen?
Hun onthouden waar ze om weenen?
   Bovenal in krankte en pijn? -
Neen, die in zulke oogenblikken
Naar zijn luim zich niet zou schikken
   Kan geen teedre moeder zijn.

En gy-zelf, verstandelooze
   Die op zooveel teêrheid boogt,
Weert uw kind soms van den boezem
   Dien gy hem niet weigren moogt.
Ziet hem, uit gemak en weelde,
Door een minder ruim bedeelde,
   Die 't haar eigen kroost onthoudt,
's Levens eerste nooddruft geven,
En toch weet gy 't, dat zijn leven
   Aan uw zorg is toebetrouwd.

Dit heet wreed zijn, dit, gevoelloos:
Dit, verachten van den plicht!
Zulk een jage 't woudgedierte
Schaamtes blos in 't aangezicht!
Dit heet haar bestemming smaden,
Schuld op haar geweten laden,
't Recht verkrachten van het kind,
Dat gewis op heel deze aarde
Buiten haar wier schoot het baarde,
't Hem bestemde deel niet vindt.

Zal ik u het meest beklagen,
Die met plicht en roeping speelt;
Of het vroeg verstoten wichtjen,
Van uw liefde zoo misdeeld?
Schuilt het teêr en pluimloos kieken
Onder de uitgebreide wieken
Van de moeder die het voedt,
En zult gy uit modegrillen
Minder moeder wezen willen,
Dan de hen, voor 't jong gebroed?

Ach! in hutjens en paleizen,
Ja, om 't even in wat stand,
Is, ô moeders! 't kind beklaagbaar
Dat gy van uw borst verbant.
Leert, ô leert uw hart doorgronden;
En de drijfveêr is gevonden
Van dit gruwzaam plichtverraad:
't Is dezelfde, (hoort het bevend,)
Die u zwak maakt en toegevend,
Hoe het ook uw telgjens schaadt.

't Is die vadsigheid der weelde,
't Is die trap van lustloosheid
Die gemak maakt tot behoefte,
Jammer en ellend bereidt: -
Die, om ruimen tijd te winnen

Voor 't vermaak der ijdle zinnen,
   't Wichtjen andren af doet staan;
't Lichter vindt als hy te willen,
Dan haar tijd er aan te spillen
   Met zijn drift te keer te gaan.

't Vordert moed en zelfverloochning,
   't Liefste pand dat zy bezit
Met een wijs beleid te kweken.
   En gevoelt geen moeder dit?
By dat moeilijk plichtvolbrengen
Zal zy zelfs soms tranen plengen
   Als zy streng moet zijn of hard,
Maar zy leert hem 't driftbestieren,
Op zijn lusten zegevieren,
   Hoe haar ook die strengheid smart'.

Echter, zonder hard te wezen,
   Slechts met oordeel en verstand,
Laat het kindsch gemoed zich vormen;
   Liefde legt haar sterksten band
Door geen slaafsche vrees voorzeker.
't Weeke kinderhart wordt weeker,
   Naar men 't zachter buigt en leidt:
Spelend onderwijs te geven,
Zal het kind u aan doen kleven
   Met een blijde afhanklijkheid.

Stelt, ondanks uw teêrste zorgen,
   De uitkomst toch uw hoop te loor;
Moet ge uw dierbre kwekelingen
   Wijken zien van 't rechte spoor;
Ziet gy 't goede zaad verstikken; -
Ach het zal uw ziel verkwikken,
   Dat geen zelfverwijt u prangt,
En vrijmoedig kunt gy naderen
Tot den Vader aller vaderen,
   Aan Wiens wenk de stervling hangt.

In 't gemoedlijk plichtbetrachten
Komen we allen veel te kort;
Maar de Algoede kent zijn maaksel,
Weet, hoe 't hart bestreden wordt.
Mogen we ons bevoorrecht noemen,
Wachten we ons voor 't roekloos roemen,
Als ons spruitjen welig tiert,
Wy zijn 't schuldig aan Gods zegen,
Die door zonnegloed en regen
't Roosjen met zijn blos versiert.

Gy, met throonfluweel omhangen,
Acht geen moederzorg gering!
Hangt niet soms het lot der volken
Aan den teedren zuigeling?
Zwaait hy thands den gouden klater,
ô De zelfde hand zal later
Zwieren met den Vorstenstaf;
In de wieg reeds moet hy leeren
Op zijn eigen hart regeeren,
Of eens heerscht hy U tot straf.

Kristenmoeders! gy, voorzeker,
Kent de waarde van dat pand,
Dat de hoogste Wareldrichter
Eens zal eischen van uw hand.
Acht het boven alle schatten
Die deze aarde kan bevatten;
't Is een kostbaar pronksieraad,
Waar 't u voegt, u meê te tooien
Ook by Grijsheids fronselplooien,
Als het schoon geen spoor meer laat.

Keert te rug naar 't lang voorleden,
Ach, in vroeger, beter tijd,
Kende een moeder haar bestemming:
't Leven werd haar kroost gewijd.
In het midden van haar kleenen,

Vroeg zy naar geen edelsteenen,
Of verstrooiings valsch genot;
Maar in huislijk rustgenieten
Zag zy dag en jaar vervlieten,
Steeds te vreden in haar lot.

Dat oud Rome in zelfverheffing,
Op der Gracchen moeder roem';
Is haar moedertrouw zoo zeldzaam
Dat men haar als voorbeeld noem';
Dat de Heiden, weeldedronken,
Soms beneden 't dier gezonken
Om haar liefde zich verbaaz':
't Kristen-Neêrland, hoe vervallen,
Heeft toch, schoon we er niet meê brallen,
Duizenden Corneliaas!

Ja, er zijn nog Kristenvrouwen,
Teedre moeders als welëer,
Die haar kroost den Heiland wijden;
Neêrland, ach! bezat ge er meer!
Mochten ze allen 't grootsch bedoelen
Van hun Schepper eens gevoelen,
En het oog op Hem gericht,
Wijsheid en genade smeeken
Om hun telgjens op te kweken
Naar den heilgen moederplicht!

By het graf van Stella.*

Laat 's jonglings ijdlen waan een oogwenk hier verpozen,
En hy die ooit de deugd verraste in 't maagdlijk hart,
Pleng hier een traan van rouw, keer in zich zelv, en - bloze!
En voel verlichting van der wroeging bittre smart!

Waar ademt hy, wiens list uw deugden kon belagen!
Uw argloze onschuld moorde, en door zijn vloekbren eed
De zege op Stellaas hart zoo roekloos weg mocht dragen,
En door een schijnbre deugd haar deugd bezwijken deed?

Ontmenschte! die den gloed, die afstroomt van Gods zetel,
Die liefdes heilig vuur zoo schandlijk hebt onteerd!
Beef! sidder by dit graf! - en lacht gy nog vermetel
Met Gods getergde straf..... zie wat dit stof u leert!

Gy lastraars, weg van hier! - gevoelloos koud als steenen,
Voegt ge aan de jammermaar des moedwils bittren spot.
Gy, die gevoelen kunt, en deesnistranen weenen,
Betreur op Stellaas asch de wreedheid van haar lot.

Ach! weinig was het schoon, dat Englen mocht gelijken;
Het zachtst, het zuiverst hart straalde uit haar minlijk oog!
Eens mochtze als 't schoonst gewrocht van 's Scheppers Almacht prijken
Tot haar des afgronds list in liefdes taal bedroog!

De fijner zenuwsnaar die haar ten val vervoerde,
Wrocht dieper ook 't gevoel van 't geen zy had verbeurd.
Haar minnaar toonde 't leed, dat haar de ziel ontroerde,
En dreef den spot met de angst, die 't hart haar had verscheurd.

* Nagelaten Gedichten, 184.

ô Stella! zijn verraad was thands niet meer te ontkennen.
Gy vloodt geboortestad, en huis en maag en vrind:
Maar kost aan 't knagend wee van 't wroegend hart niet wennen
En ras had u de smart (rampzaalge maagd!) ontzind.

Waar ginds de heuvel rijst, ô siddren al die 't hooren!
Daar staat het hooge slot waar haar verrader leeft.
Dien drempel heeft zy zich ten sterfplaats uitgekoren;
Ja, op dien ruwen steen heeft Stella uitgeleefd!

Hier rust ze aan 's oevers boord, van alle smart ontheven!
Geen ouderhart besproei' met tranen asch of steen;
Maar 't Englendom wellicht zal om de grafsteê zweven
Van haar, die op deze aard hun reeds vermaagschapt scheen.

Grafschrift op Robespierre.*

Stort hier geen tranen, wandelaar!
Om dat hy de oogen sloot;
Want zoo hy nog in 't leven waar'
Dan waart gy zeker dood!

Passant, ne pleure pas son sort,
Car, s'il vivait, tu serais mort.

* Nagelaten Gedichten, 193.

De grijsaart en de jongeling.*

Oud zijt gy, ô Wolfert, en wit is uw schedel;
Dus sprak hem een jongeling aan:
ô Zeg my, waarom uw gelaat nog zoo frisch,
Uw oog nog zoo helder en levendig is?
Ja, zeg my, waar komt dat van daan?

'k Bedacht reeds als knaap (was het andwoord des ouden),
Hoe spoedig de jeugd ons ontgaat.
'k Heb nimmer mijn kracht of gezondheid verkwist:
Beklaagbaar is hy die ze in d' ouderdom mist;
Want dan is 't berouwen te laat!

Oud zijt gy, ô grijsaart, (hervatte de jongling,)
Met jonkheid is vreugde vergaan.
ô Zeg my, waarom gy den tijd niet betreurt,
Die 't leven zoo vele genoegens ontscheurt?
ô Zeg my, waar komt dit van daan?

In d'uchtend des levens (was 't andwoord des grijsaarts),
Gedacht ik hoe ras hy vervliet!
Ik zag op de toekomst, by al wat ik deed,
Op dat my 't voorleden geen bron wierd van leed;
En daarom betreur ik hem niet.

Oud zijt gy, ô grijsaart (hervatte hy nogmaals),
Ja haast aan het eind van uw baan;
En toch zijt gy lustig en blijde te moê,
Ja lacht uw verscheiden met vrolijkheid toe!
ô Zeg my, waar komt dit van daan?

* Nagelaten Gedichten, 194.

'k Ben vrolijk! ô jongling, gedenk aan mijn woorden,
Op dat u dees les nooit ontschiet!
Van boven ontsprong my de welbron van vreugd:
'k Heb God niet vergeten in 't bloeien der jeugd,
En Hy ook vergeet my nu niet.

De slaap.*

In haar sluimerkleed omwonden,
Sluipt de nacht met stille tred,
Om de ruwe en zachte sponden
Beide in hut en slaapsalet.

Gy, die, zorgloos ingeslapen,
Al uw heil uit de aarde schept,
En 't geloof niet tot een wapen
Tegen haar verschrikking hebt:

Zoo ze u voor den slaap, diens broeder
d' Onverbidbren dood, eens bracht!
Keer in tijds tot d' Albehoeder,
Dan verschrikt geen dood of nacht.

* Nagelaten Gedichten, 196.

Aan den slaap.*

Verkwikbre nacht, gy heul der zuchtende armen,
Wier toverkracht het aardsche wee verpoost!
ô Hoor des droeven smeeklings kermen,
Daal neder tot hem met ontfermen:
Hy hongert naar uw zoete troost.

Sluit gy zijn oog voor 't lijden van zijn gade,
Voor 't hulpeloos versmachten van zijn kind;
Ja, kome uw balsem hem te stade
In 's noodlots drukkende ongenade,
Gy, aller droeven dierste vrind!

En zoete slaap, ô sluit zijn weenende oogen;
Omwapper gy zijn schrale legersteê:
En voer zijn geest, door blijden waan bedrogen,
Naar 't rustverblijf van de ongenaakbre bogen
Waar 't eindperk is van 's warelds wee.

Schoon de uchtend ook zijn zoeten droom moog storen,
Zijn moed herleeft, zijn krachten zijn gestijfd;
Hy rijst verkwikt by 't lieflijk uchtendgloren,
En schoon zijn leed geen uitkomst is beschoren,
't Verschiet van beter toekomst blijft!

* Nagelaten Gedichten, 206.

Aan mijnen gemaal.*

Zoo nooit mijn boezem heil genoot,
Dan wat uw hart met my mocht deelen;
Zoo nooit een wensch mijn borst ontvlood,
Waar van 't genot niet u zou streelen;
Zoo de aard my niets verlokkends biedt;
Ja, zoo ik heel de wareld vlied,
Om in uw liefde alleen te leven;
Zoo ik u 't al te danken heb,
Waaruit ik de eedle wellust schep
Die boven de aarde heen doet zweven:

Zoo ons een zelfde vuur doorgloeit;
Uw min, my 't leven leerde smaken,
Toen alles wat aan 't leven boeit,
My slechts naar 't stille graf deed haken;
Zoo gy dien sluier hebt gelicht
Van voor mijn kwijnend aangezicht,
Die de aard me in duister zwart omhulde;
Zoo gy de vonk me ontgloeide in 't hart,
Waar door my 't aanzijn leven werd;
Ja, zoo gy heel dat hart vervulde:

ô Laat my dan aan uwe borst,
Om Hollands rampen, tranen plengen;
En, zoo ik klanken wagen dorst,
ô Laat my ze u ten offer brengen!
Gy kent dit al te weeke hart:

* De Overstrooming, 3.

Voor vreugde kiest het teedre smart;
Wat toch is 't aardsche vreugdgenieten?
Neen, de aard ontscholen en 't gewoel,
Smaak ik in 't streelend smartgevoel,
De wellust van het tranenvlieten.

Dat hy die wil, de smart ontvliê!
Ik voel de weldaad van het weenen:
En, wien ik tranen storten zie,
Met dien kan zich mijn hart vereenen.
Wat heil ook andren juichen doe;
Dit, dit (gy weet het) lacht my toe,
Wat voedsel aan mijn' rouw mag geven;
Daar is een smart, die niets vertroost!
Ach! 't schreien om ons dierbaar kroost,
Geen andre wellust, heeft het leven!

Wat wonder dan, mijn Echtgenoot,
Zoo hier mijn tonen treurig klinken;
'k Mocht in 't gezicht van nood en dood,
De smart met volle teugen drinken:
Ik deelde 't foltrendst hartewee
Met die ontroostbre moeder meê
Die alles in haar kroost moest derven:
Ik voelde wat de gade leed
Die 't lot den zegen missen deed,
Van aan haars Egaas borst te sterven.

Mijn ziel, door dankbre vreugd geroerd,
Zag in het felst van al de ellende,
Een' schutsgeest, door Gods arm gevoerd,
Die de ijslijkheên des noodlots wendde.
Ik zag den teêrgeliefden Vorst
Van deernis gloeien in de borst,
En 't leven voor zijn kindren wagen.
Ja, schatte ik steeds zijn weldaân hoog,
In hem zag mijn bewondrend oog
Een' Engel, ons ter redding, dagen.

Mijn Cyther was van 't weenen nat,
Ik voelde my de vingers beven.
Mijn borst die naauwlijks adem had,
Zocht haar beklemming lucht te geven.
Gewis! voor velen zing ik niet:
Wie hoort er naar des weedoms lied?
Wie schrikt niet voor 't Cypressenlover?
Neen! 't zuizlend hoofd met myrth omkranst,
En in des warelds kring geglansd!
Wat bleef er voor 't gevoel meer over. -

Wat zeg ik? - Neen, het Hollandsch bloed
Bleef nog by velen onverbasterd.
Wie Hollands deugd geen hulde doet,
Heeft God in 't Hollandsch hart gelasterd.
Reeds vloeit, en vliet, en stroomt om strijd,
En hulp en schat van wijd en zijd;
En 't klaaggeschrei houdt op der armen.
De lucht weêrgalmt van 't dankgebed;
De Algoedheid heeft de ellend gered!
Zy zegent Nederlands erbarmen!

Dan, wien mijn toon te treurig klink',
Mijn boezem kan zich niet verzaken;
Hoe schoon des warelds eerloof blink',
Ik durf naar andre lauwren haken!
Gy, die my plaats houdt van 't Heelal,
Neem, voor dien vloed van hemelval,
Mijn hart van 't uwe toegevloten,
Dees al te schralen teug ten dank:
Zy vloeit uit geen oneedle sprank,
Maar is uit uwe bron gesproten.

De lente, Aan mijn zoontjen.*

De Schepping is hernieuwd in luister,
Verbrijzeld is des Winters kluister,
  Het jaar herneemt zijn kracht en jeugd!
Wy zien de groene knopjens zwellen,
Hun zwaarte doet de takjens hellen,
  En alles, alles ademt vreugd.

De Lente siert het bosch met blaâren;
Het blij gevogelt', paar by paren,
  Vliegt juichend hunnen tempel in!
Het schelle lied der filomeelen
En 't krekeltjens eentonig kwelen
  't Viert alles vreugd en huwlijksmin!

ô Koom, mijn leerbegeerig knaapjen,
Ontwaak van uit uw zorgloos slaapjen,
  Aanschouw Natuur in al heur pracht:
De Lentezon breekt door de kimmen,
o! Zie haar in dit heerlijk klimmen,
  En prijzen wy des Scheppers macht!

Zie hier de beeldtnis van het leven,
Dat u Gods goedheid heeft gegeven!
  De Lente treedt nog naauwlijks aan,
Naauw zijn de botjens uitgeschoten,
En 't veld bedekt met groene loten,
  Of ach! haar luister heeft gedaan!

* Poëzy (van Mr. w.b.) IV, 166.

De Zomer zal met sterker kleuren,
Maar minder balsemrijke geuren,
   De Lente volgen op het pad;
Maar hoe kortstondig is zijn pralen!
Het Najaar koomt dien glans bepalen,
   En Winter stroopt het laatste blad.

Mijn kind! uw Lente, thands aan 't bloeien
Zal, eer gy 't weet, daar henen spoeien:
   Ach, maak haar u ten nut, mijn Zoon!
Zoo mogen eens uw zomerdagen
De luisterrijkste vruchten dragen,
   Uw welbesteede vlijt ten loon.

Zie! aan de hooge stargewelven
Staan zon of maan niet om zich-zelven,
   Maar heel het wareldrond ten nut!
Voor ons is 't, dat in 't bloemgebladert'
De nyvre bij haar honing gadert,
   Ons wordt haar schatkist uitgeschud.

Zie! alles wat Gods hand deed worden,
Verbindt Hy aan de heilrijke orden
   Die 't algemeen belang beoogt.
't Verkwisten van uw tijd en leven,
Is aan Gods wijzen wil weêrstreven!
   Baart tranen die gy nooit weêr droogt!

Tracht uw verstand en geest te scherpen.
Gods eer zij 't doel van uwe ontwerpen.
   Leef voor u-zelven niet alleen!
Poog al uw gaven aan te kweken,
Om hun, wien hulp en troost ontbreken,
   Tot baat te zijn in tegenheên!

Zoo moogt gy op een wellust wachten,
Die alle kommer zal verzachten;

En dan, wanneer uw avond daagt,
Dan legt ge uw handen dankend samen,
En juichend roept ge een vrolijk ‘AMEN!’
Als God uw jongsten adem vraagt.

Zie ginds die rij van steile bergen.
Zy schijnen 's Hemels trans te tergen!
Wie steeg er ooit die hoogtens op?
Mijn Zoon! een trits van korte dagen
Brengt, die de reis er heen wil wagen,
Voorzeker, op hun hoogsten top!

Zoo zijn de bergen in dit leven.
Hun rijzing doet ons zuizen, beven,
Maar ô, bedrieglijk is 't verschiet!
Men stijgt hen op in luttel jaren.
Wie lauwren op hun kruin wil gaâren,
Ontzie die schijnbre steilte niet!

Tot nog toe kunt ge in vlakke dalen
Den lauwer, die u voegt, behalen:
Nog aan uw Moeders hand geleid,
Kunt ge onderwijs aan 't spelen paren.
Haar teêrheid zal u alles sparen,
Wat afschrik geeft aan leerzaamheid.

God kent gy! - Ja, uw tranen vlieten,
(Ik zie ze langs uw boezem schieten)
Wanneer ik u van God verhaal!
Ach, liefde trekt u die in de oogen,
Op 't diepst met 's Heilands smart bewogen,
Wanneer ik u Zijn lijden maal!

Ja, God is liefde, en vordert liefde!
Geen vogel, die ooit lucht doorkliefde,
Geen wormtjen, dat in de aarde wroet, -
Geen wintersneeuw, geen zomerregen,

Of 't is door d' invloed van Gods zegen,
   Die alles onderhoudt en voedt!

Het onweêr, dat dees eik verplettert
En 's Bouwmans graanoogst nederklettert,
   Dat onweêr-zelf brengt zegen aan:
Het stort een' schat van regendroppen,
Die duizend halmen, duizend knoppen,
   En duizend vruchten op doet staan.

ô Laat dan nooit het donderkraken,
Mijn kind, u 't hart angstvallig maken.
   God heeft den bliksem in zijn hand!
Zijn wijsheid zet hem perk en palen,
En zegen wandelt door de dalen,
   Ook dan nog als zijn wraak ontbrandt.

De morgendaauw die 't veld beparelt,
Heeft schatten in voor heel de wareld,
   Is meer dan Peruus mijnen waard!
Het zijn verkwikbre nektartogen
Door 't smachtend spruitjen ingezogen,
   't Is laving voor de dorstende aard.

De sneeuw die op dees klaverweide,
Zoo kort geleên haar vlokken spreidde,
   Gaf warmte en stoving aan het kruid.
Naauw heeft zy 't dekkleed opgenomen,
Of, aan den voet dier popelboomen
   Breekt reeds de lieve veldbloem uit.

Zy, die ik onder honderd bloemen
U steeds uw lievling hoorde noemen,
   Te recht behaagt ze uw hart, mijn kind;
De zedigheid en de onschuld maalt zy!
Met geen ontleenden luister praalt zy,
   Noch strooit haar schoonheên voor den wind.

Zie, onder 't dichte gras, verscholen,
Staan duizend lieve veldviolen,
Met goud, en koningsdosch gedekt.
Niet fier, noch pronkend met hun luister,
Verkiezen zy het needrig duister
Voor 't schittren dat bewondring wekt!

De auricula zal haast verschijnen,
Dan blinkt de gloed van haar robijnen
Den glans van 't zacht viooltjen blind!
Maar neen, dit kent, dit voelt haar waarde,
En vliedt van eene ondankbare aarde,
Waar 't flikkren slechts bewondraars vindt.

Haast zullen Lentes bloesemgeuren
Vervangen zijn door duizend kleuren,
Ontwikkeld uit het zwellend groen;
Als 't koestrend zonlicht raakt aan 't gloeien,
En warmer sappen de aard doorvloeien,
By 't vordren van het jaarsaizoen.

Haast zullen roos en eglantieren
Het schittrend bloemprieel versieren;
Maar spoedig is heur 't schoon ontroofd.
Één middagzon, één onweêrsregen,
Op 't teedre roosjen neêrgezegen -
En al zijn luister is verdoofd!

Ach, ongestadig als die bloemen,
Is 't uiterlijk waarop wy roemen;
Is aanzien, aardsche schat, of eer.
Zoek gy die grootheid te behalen,
Die met geen avond neêr zal dalen:
Haar slaan geen onweêrsbuien neêr!

Brunswijk, 1806.

Titels, inhoud en voorredenen der oorspronkelijke editien.

Titels, inhoud en voorredenen der oorspronklijke editien.

De overstrooming,

door Vrouwe KATHARINA WILHELMINA BILDERDIJK. - Te Amsterdam by IMMERZEEL EN COMP. 1809.

Inhoud:

Aan mijnen Gemaal. - De Overstrooming, Treurzang. - De Overstrooming, Romance.

Gedichten voor kinderen,

door Vrouwe K.W. BILDERDIJK. - Haarlem, Erven F. BOHN. 1813.

Inhoud:

Gebed. - Geloof, hoop, en liefde. - Jezus liefde. - Liefde tot God. - Morgengebed. - Gebed voor de maaltijd. - Goede nacht. - Het ontwaken. - Gerustheid. - Geduld en lijdzaamheid. - Het goede voornemen. - Het verstandige kind. - Het onverdraagzame kind. - De gevolgen der ongehoorzaamheid. - De logen. - Moedwil. - Begeerlijkheid. - De dood. - De armen. - Den lasteraar geen geloof te geven. - Liefde tot zijne ouders. - Aandacht by Gods woord. - Het dankbare kind. - Geen arme te verachten. - Rijkdom. - Op het nieuwe jaar. - Het geweten. - Wasdom - Lust en plicht. - Het onweder. - Op de jeugd. - Aan mijn zoontjen. - Afscheid aan mijn zoontjen. - De Bijbel. - Jozef, in zes afdeelingeu.

[Voorrede:]

Deze gedichtjens zijn door de Dichteresse, als moeder, niet dan voor haar eigen huisselijk gebruik vervaardigd, en werden op den wensch van eenige Vrienden aan hen medegedeeld. Men oordeelde dat zy algemeen van nut konden zijn, en wilde derhalve de uitgave niet weigeren. Het zijn g e d i c h t j e n s v o o r k i n d e r e n. Dat het daarom juist geen kinderlijke gedichtjens behoeven te zijn, zullen zy gevoelen, die weten, wat het is, de vatbaarheid en het verstand in een kind te ontwikkelen, en tot hooger op te leiden.

De moord van woerden,

door Vrouwe KATHARINA WILHELMINA BILDERDIJK. - Te Amsterdam, by JAKOBUS RUYS. 1814.

[Inhoud.]

De moord van Woerden. - Aan de Nederlanders.

Feestzang

by 's Konings verheffing ten throon der Nederlanden. Door Vrouwe KATHARINA WILHELMINA BILDERDIJK. - Amsterdam 1815. Tweede druk, te Amsterdam, by J. IMMERZEEL., JR. 1833.

Gedenkdag der zege van Waterloo.

[1817.]

Treurspelen

van Vrouwe KATHARINA WILHELMINA BILDERDIJK. - te Amsterdam, by P. DEN HENGST & ZOON. 1818.

[Inhoud.]

Ramiro. - Dargo.

Voorbericht.

De uitgaaf dezer twee Treurspelen in dit oogenblik is men aan het zeer bevreemdend, en (op dat ik niet meer zegge) hoogst onbescheiden en zelfs beleedigend gedrag van de Tweede Klasse des Koninklijken Nederlandschen Instituuts van Wetenschappen &c. verschuldigd. De uitschrijving van een Eerprijs voor een oorspronkelijk Treurspel, welke voor reeds ettelijke jaren en by eene gants andere gesteldheid dier Klasse bestemd en geregeld was, doch alstoen geenen voortgang gehad hebbende, nu aangekondigd werd, bewoog mijne Egade (die in 1796 reeds in Engeland zich op dit vak toegelegd, en ook hier te lande, als de Hollandsche Zangberg by Koning Lodewijk een byzondere en by ons nog geheel nieuwe schuts en koestering vond, door hare Elfride daar blijk van gegeven had,) in eene mededinging deel te nemen, die zy meende tot eer der Natie te strekken en niemand te kunnen vernederen. Zy kende deze Klasse niet gelijk ik, die in den voor my allerpijnlijksten tijd van mijn leven, dat ik er Lid van was, herhaalde malen daar 't Voorzitterschap, en (by gebreke van anderen) ook het Secretariaat by vervuld had, noodwendig een lichaam moest leeren kennen, waar ik by de oprechting aan toegevoegd werd, en met het volkomenste

recht van zeggen mag: Quorum pars magna fui. Ook andere Mededingers, mijne vrienden, vertrouwden my, na de inzending, even als zy, de door hen aangeboden Stukken ter lezing, en het was my een streelend genoegen, zoo veel goede Dichtstukken in een vak, by ons vaderland nooit eigenlijk inheemsch geworden, uit eenen loffelijken nayver ontsproten te zien; terwijl ik het tevens onfeilbaar stelde, dat een dier verdienstelijke gewrochten de eer der bekrooning genieten zou.

Men heeft het echter by die soort van vierschaar der Nederlandsche Letterkunde, gants anders begrepen, en naar de wijsheid die aldaar voorzit of bovendrijft, alle de Mededingers te loor gesteld; en hierover kan zekerlijk niemand zich beklagen, die zich aan dien Rechterstoel onderworpen heeft. Maar hetgeen waarover men recht heeft gevoelig te zijn, en geheel de geletterde wareld ten tuige van 't beleedigend ongelijk in te roepen, is dat deze Klasse in eene openbare Vergadering, by het algemeen gemaakt Verslag daarvan, en by het opzettelijk uitgegeven Programma, door middel van Dagbladen en Tijdschriften, zich niet ontzien heeft, om alle de Dichters, die haar met het inzenden hunnes arbeids vereerden, in de by haar ingezonden stukken een allerhatelijkst grief toe te brengen, door deze hun Treurspelen voor het oog van geheel Europa, by namen of tytel, met den openbaren stempel van afkeuring te onteeren. Geen Alfonsus de I, geen Ramiro, geen Dargo kan thands, kan by vervolg, in het licht verschijnen, of het Letter- en Dichtlievend Algemeen kan niet nalaten, zich den tytel als dien van een afgekeurd stuk te herinneren, en te onderstellen dat het hoogstwaarschijnlijk het zelfde, en dus het rebut der kunst zij; het geen by den vreemde, waar men den naam van het Instituut zekeren eerbied, en zelfs dat ontzag toedraagt, dat de afstand (al ware het ook voor nietigheden) inboezemt, en door eenen Koninklijken tytel ondersteund wordt, tot een onuitwischbaar brandmerk voor de Schrijvers, en zelfs voor geheel de Natie, verstrekken moet. En vooral is dit waar omtrent Historische Stukken, die geene verandering van den naam der Hoofdpersonaadje waarnaar zy genoemd worden, toelaten. Ja, of dit

ongelijk niet genoeg ware; men voegt er nog dit by, dat men zich stoutelijk aangematigd heeft, niet slechts uit de ingekomen Treurspelen een als het bestgeoordeelde, te kiezen, het geen de Uitschrijving met zich bracht, en waardoor niet dan het bekroonde stuk ter kennisse van het Algemeen gebracht worden moest, ter verheffing van dit, zonder benadeeling der overige; maar, om openbaarlijk over alle die stukken een oordeel van betreklijke waarde of verdienste uit te brengen, het geen zeker niemand aan zoodanig lichaam of toe kon vertrouwen of overgegeven had. Hiertoe geeft het Reglement geene bevoegdheid, en het is waarlijk zich niet weinig laten voorstaan, wanneer eene Amsterdamsche Kommissie uit de Leden (of die zich daarin meest doet gelden,) den Autheuren der ingezondene stukken, hun lessen e x t r i p o d e aankondigt en opdringt; het geen (zoo men billijk vertrouwen mag) niet een van de genen die haar uitmaken, uit eigen hoofde zich toe zou eigenen. Ontwijfelbaar was het nooit het oogmerk, het zij van de oprechting, het zij van de vernieuwing dezer Instelling in 1816, daar den zetel eener tyrannike heerschappy over Taal en Kunst te vestigen, waar niet dan een laffe m e d i o c r i t e i t ooit naar staat, welke de ondervinding geleerd heeft, dat nooit poging spaart om zich van elk lettergezelschap meester te maken, en wier regel steeds was en heeft moeten zijn:

Nul n'aura de l'esprit, hors nous et nos amis.

En even zeker heeft geen Dichter die zich gevoelt, dit uitdrukkelijk of stilzwijgend toegestaan. Ook brengt, ten allerminste, (indien men zich zoo iets mocht laten aanlenen) het volstandig gebruik, dat, zoo ergens, hier voorzeker een recht maakt, dit mede, dat men de Stukken, ten dien einde met een zinspreuk of m o t t o geteekend, ten behoeve der Schrijvers, door dit m o t t o ('t geen anders geen nut hebben kan) onderscheide, of anders door eenig N o m m e r naar den tijd van het inkomen beteekene, maar niet met het geen de afgekeurde stukken in het oog van geheel de wareld nu en voor altijd aan den kaak stelt. Hierover, over

dit roekeloos misbruiken van het door de Dichters gegeven vertrouwen, heeft ieder een, hierover de Schrijvers van alle die Treurspelen, hierover mijne Egade, en ik inzonderheid voor haar, het recht een gevoeligheid te toonen die by my te dieper gaat, omdat ik by de oprechting zelve (tot mijn leedwezen, en ondanks mijne ernstigste verschooning) in dit lichaam geplaatst wordende, by den aart en inrichting dezer Klasse, de verderfelijke strekking van alzulke lichamen voor Taal- en Dichtkunst niet eerst behoefde te leeren kennen; en ook de uitwerksels die ik daarvan voorzag, met de uiterste poging steeds heb tegengegaan, en zoo veel in my was, afgeleid, tot ik 't eindlijk, by verzwakking van ouderdom, heb moeten opgeven. En ik heb niet kunnen nalaten, den drang dezer gelegenheid in te willigen, om dit mijn gevoel (behoudens mijne achting en vriendschap voor verscheiden der Leden, aan wie ik verplichting heb, en welker persoonlijke verdienste ten aanzien van elk in zijn vak, niemand minder dan ik betwisten zal) openlijk uit te storten.

Wat mijne Egâ betreft: Deelende in alle mijne gevoelens, oordeelt zy door de verwerping harer twee Treurspelen en den voorkeur, die aan het minste dier twee gegeven is, de Stukken niet in waarde veranderd, en zy geeft ze, op mijne begeerte, vrijmoedig in 't licht; niet om van het oordeel der Klasse op dat van het Algemeen een soort van beroep te doen (want wat is dit oordeel, en wat is het Algemeen in een tijd, als het met allerlei valsche Theorien, Recensien, en dergelijke overladen wordt!) maar om voor die er belang in stelt, en op wien het vat hebben mocht, de indrukken, door deze beoordeeling der Tweede Klasse gegeven, tegen te gaan, en te betoonen, hoe wy over het Treurspel denken.

BILDERDIJK.

Poëzy

door Vrouwe KATHARINA WILHELMINA BILDERDIJK. - Te Rotterdam, by J. IMMERZEEL, JUNIOR. 1820.

[Onder het Titelvignet staat:]

> De POËZY strooit rozenblaân
> Op 's warelds rnwe distelpaân

Inhoud:

Aan mijne Egade, by de uitgave van dezen haren afzonderlijken Dichbondel. Door Mr. W. Bilderdijk. - Het Hnwlijk. - Vrouwenbestemming. - LOOSE GEDICHTEN: Nieuwjaarsnacht, 1820. - Herinnering. - Moederlijke droefenis. - Berusting in smart. - Lenteregen. - Aan mijnen Egade, in andwoord. - Arnyn en Analiede. - Verjaarfeest. - Melittaas grafschrift. - Weldadigheid (Aan een vriend.) - Eens Krijgsmans afscheid. - Opwekking. - Kristenmoed. - Jezus opstanding. - Evander en Eone, Romance. - Aan Minona. - De verloren Zoon. - Aan de dood. - Onderwerping. - De Weduw by het overwinningsfeest. - De Weduw. - Nederlands Eer hersteld.

Ter nagedachtenis

van den waardigen leeraar, NIKOLAAS SCHOTSMAN. - Te Leyden, by L. HERDINGH EN ZOON. 1822.

Rodrigo de Goth,

Koning van Spanje. - Naar het Engelsch van SOUTHEY gevolgd, door Vrouwe KATHARINA WILHELMINA BILDERDIJK. Twee deelen. - Te 's Gravenhage, by de Wed. J. ALLART en Comp. 1823.

Inhoud van het eerste deel:

Eerste zang: Rodrigo en Romano. - Tweede zang: Rodrigo in de eenzaamheid. - Derde zang: Adozinde. - Vierde zang: Het kloosterverblijf. - Vijfde zang: Rodrigo en Siveriaan. - Zesde zang: Rodrigo in vroeger dagen. - Zevende zang: Rodrigo en Pelagio. - Achtste zang: Alfonso. - Negende zang: Florinde. - Tiende zang: Rodrigo en Florinde. - Elfde zang: Pedroos Burcht. - Twaalfde zang: Het Eedverbond. - Dertiende zang: Graaf Eudon. - AANTEEKENINGEN.

Inhoud van het tweede deel:

Veertiende zang: De Verlossing. - Vijftiende zang: Rodrigo te Kangas. - Zestiende zang: Kovadonga. - Zeventiende zang: Rodrigo en Siveriaan. - Achttiende zang: De Huldiging. - Negentiende zang: Rodrigo en Rusilla. - Twintigste zang: Het Moorsche kamp. - Een en twintigste zang: De bron in het woud. - Twee en twintigste zang: De Moorsche krijgsraad. - Drie en twintigste zang: Het dal van Kovadonga. - Vier en twintigste zang: Rodrigo en Juliaan. - Vijf en twintigste zang: Rodrigo in den slag. - AANTEEKENINGEN.

Voorbericht.

In 't getal der beste Dichtstukken onzes leeftijds gerekend te worden, zegt naar mijn inzien, op verr' na zoo veel niet als by de meesten geloofd wordt; en het zou in mijn gevoel een vrij schrale lof zijn, indien men het Engelsche Heldendicht van den beroemden SOUTHEY, hier in onze Moedertaal aangeboden, met eenig ander voortbrengsel der Hedendaagsche Poëzy in de thands algemeen bekende talen van Europa, in gelijkstelling bracht. Wie waarachtige vatbaarheid voor 't verhevene schoon, voor Godsdienst en edeldom

des gemoeds bezit, zal het met geenerlei voortbrengsel, uit eenige Dichterlijke ader van onzen leeftijd gevloeid, vergelijken; en, na Tassoos roemruchtig J e r u z a l e m , mag het in zijne vrijzwevende vlucht zonder navolging, en met wederzijds voordeel, daartegen worstelen. Verrukt door dit meesterstuk des Britschen L a u r e a t ' s heeft mijne Egade 't met geestdrift in Hollandsche verzen overgestort, en gewenscht, het genoegen, de troost, en den indruk die het aan ons-beider zielen gegeven heeft, door den Druk te verspreiden. Ik breng het derhalve in naam mijner Wederhelft (dat is, met de eenstemmigheid van één eenig en onverdeeld hart,) in het licht, en heb er de vertaling der meeste en uittreksels der overige meer uitvoerige Aanteekeningen van den Engelschen Dichter, tot verstand of verduidelijking veler byzonderheden dienende, (en die ik vertrouw dat elk Lezer hem in vele opzichten dank weten zal,) met eenige enkele kleine byvoegsels van my zelven, achter geplaatst, en daarin de door hem aangevoerde verzen uit de tot onzent niet zeer gemeenzame Talen, in ons Nederduitsch overgebracht. Dit oordeelde ik te moeten berichten.

Ik zal daar alleen dit nog byvoegen, 't geen misschien niet geheel overtollig zal zijn. Het is mooglijk, dat iemand hier of daar vooringenomen zou kunnen worden door eenige verrichting, uitdrukking, of toespeling, tot de Roomschkatholijke kerk behoorende: want zekerlijk is dit nu ten tijde tot onzent voor velen aanstootelijker dan alle afgodendienst van het Heidendom, die naar 't algemeen gebruik en zonder dat iemand er zwarigheid in maakt, alom en in alles wordt voorgesteld, geduld, en geleden, het zij dan als Dichterlijke sierraadje of leenspreuk, het zij als tot de zeden des volks en des tijds behoorende, waarin 't onderwerp van een Dichtstuk gesteld wordt. Het is op de laatste wijze, en uit dit oogpunt aan te merken, dat men hier de begrippen of plechtigheden der gemelde kerk geschilderd vindt, en men is (meene ik) verplicht te erkennen, dat dit op een wijze geschied is, die noch Protestant noch Roomschgezinde moet kwetsen. Ook vertrouw ik, dat ten aanzien van 't geen in dit opzicht iemand eenigzins treffen mocht, de verzachting welke mijne Egade daar nog in heeft ge-

bracht, alle aanleiding ter misduiding of wezendlijke ergernis welke men ook aan de zwaksten vermijden moet, alomme derwijze weggenomen zal hebben, dat de vrees hieromtrent overbodig gerekend mag worden.

BILDERDIJK.

Gedichten

van Vrouwe KATHARINA WILHELMINA BILDERDIJK. - Te Rotterdam, by A.F.H. SMIT. 1827.

Inhoud:

Hymue aan God. - De Kananeesche vrouw. - Gods Alwetendheid. - Op het eeuwige leven. - Herinnering aan den doop onzer Israëlitische vrienden, op den 20 October 1822. - Ter verjaring van den doop onzer vrienden. - By den doop van Mevrouwe Belmonte en hare dochter, op den 19 December 1824. - Hebt gy my lief? Joannes XXI, 16. - Petrus. - Martha en Maria. Lucas X, 38-42. - Wilt gylieden ook niet weggaan? Joannes VI, 67-69. - Het gevaarlijk uitstel. - Avondzang. - De zondag. - De kerk. - De dood. - Kleeding. - Uitboezeming in nieuwjaarsnacht, 1822. - Vadzigheid. - Aan Hare Majesteit, by de herstelling van Princes Marianne uit Hare krankte in 1821. - Aan mijn Echtgenoot op zijnen verjaardag. - Ten verjaardage van onzen jongsten zoon. - Op de afbeelding van onzen dierbaren oudsten zoon. - Het graf. - Het oordeel der geschiedenis. - Verjaargroet aan een jongeling. - In het album van den Heere Hoffman von Fallersleben. - Moedertroost aan een vriendin. - Verjaargroet, aan mijne vriendin, Mevrouwe M.M. Tydeman. - De Eöolsche harp.

Op het verlangen van den Boekhandelaar SMIT om een Bondel van latere Gedichten zoo van mijne Egade als van my uit te geven, ontfangt men hier by voorraad den eersten; terwijl de andere bestemd is om, zoo mijne toenemende zwakte de bezorging daarvan toelaat, weldra te volgen. Daar het vroegere Boekdeel der Dichteresse den eenvoudigen naam van POËZY op den tytel draagt, kwam 't in aanmerking,

deze Verzameling door eenig byvoegsel tot den eenvoudigen naam van GEDICHTEN (in beteekenis het zelfde) te onder scheiden; doch men achtte dit noodeloos, en ten aanzien van de keus der Stukjens, hoe zeer over het geheel onder de kategorie van 't s t i c h t e l i j k vallende, eenigermate belemmerd. Hoe 't zij, dat zy mogen stichten, is de wensch van ons-beider vereenigde harten, als inzonderheid van dat, welks aansprakelooze uitstorting zy zijn.

BILDERDIJK.

Jezus lijden,

door KATHARINA WILHELMINA BILDERDIJK. - Te Leyden, by de Wed D. DU SAAR. 1828.

Nieuwe gedichten

door Vrouwe K.W. BILDERDIJK. - Brussel, by BREST VAN KEMPEN, Gersemarkt. 1829.

Inhoud:

Lofzang. - Onzekerheid. - De Tijd. - Kristelijke Onderwerping. - Vertroosting. - Opwekking. - Aan mijne medereizigers. - Lazarus en de rijke man. - Kristelijke Vriendschap. - Gods Oneindigheid. - Nederland. - Des Kristens toevlucht. - Huwlijksband. - De Bijbel. - De Krokus. - Gedachten by het Zeestrand. - Onsterfelijkheid. - Voor de Leidsche Weezen. - De Graanhalmen. - Op een Huwlijksvereeniging. - Sir Philip Sidney. - Het Weesjen. - Aan Theodora. - Kristelijk Dagboek. - IJdelheid. - Des Kristens uitboezeming. - De Verdelging van het Assyrisch leger. - Vermaning. - Tegen Spot en Laster. - De openbare Godsdienst. - Erinnering aan Julius. - Zegen. - Des Heilands afbeeldsel. - Vreugde in 't Evangelie. - Niet door de werken. - By een kinderlijkjen. - Begeerlijkheid. - Afscheidsgroet. - Afzondering. - Verjaringsgroet aan mijne veel geliefde Vriendin Mevrouwe M.M. Tydeman. - Het goed besluit (voor twee kibbelende Echtgenooten). - Zinbe-

goocheling of Vergankelijkheid. - Verjaargroet aan mijn geliefden Vriend en broeder in het eenig Geloof. - Hoogmoed. - Moedersmart. - Uitbreiding van den XXIV Psalm. - De Schrijfpen.

Nagelaten gedichten

van Vrouwe BILDERDIJK. - Leeuwarden, by G.T.N. SURINGAR. 1833.

Inhoud.

Het Kindeke te Bethlehem. - Onverwachte redding. (Vertelling.) - Op eene voorstelling van de nacht. - Kievan en Malvina. (Romance.) - Aan Susanna ***, in haar stamboek. - Margaretha, en Harry Wyk. (Vertelling.) - Walter en Fanny. (Verhaal.) - Het graf van Adelbert. (Romance.) - Bartiméns de blinde. - Bethesda. - Beproevingen. - Berusting. - Het Evangelie. - De verkondiging van 't Evangelie. - Vermaning, by de intrede in 's Heilands gemeenschap. - Uitboezeming. - De Eeuwigheid. - Aan den Weleerwaarden Heer J. van der Zandt, op den 39n verjaardag zijner Evangelie-bediening te Haarlem. - Aan den Weleerwaarden Heer H. Manger. - Verjaargroet aan mijne nicht, Vrouwe A.G. Sibmacher, geboren Cramer. - Aan Mevrouwe Kemper. - Aan Mevrouw da Costa en Jonkvrouwe Belmonte. - Ter Bruiloft eener vriendin. - Bruiloftsruiker. - Zangstukje. - Aan den Heer Dr. P. van Hoorn. - Op het afsterven van den Hooggeleerden Heere Bennet. - Aan den Heer Mr. I. da Costa. - Aan den Heer Dr. A. Capadose. - Onder de afbeelding van Hendr. Zachar. Alexand. Guinoseau. - In het Album van den Weleerwaarden Heer Outhuijs. - In den vriendenrol van den Weleerwaarden Heer Bussingh. - In het album van den Weleerwaarden Heer A. de Vries. - Aan een blinde Dichteresse. - Afhankelijkheid. - Aan eene moeder. - By het graf van Stella. - Aan ***. - Op den vijftigsten verjaardag van een vriend. - Grafschrift op Robespierre. - De Grijsaart en de Jongeling. - De slaap. - De dageraad. - Zonnenondergang. - Aan den slaap.

Voorrede.

Zedert lang maakten BILDERDIJK en zijne Egade één van elkander onafscheidbaar denkbeeld uit, zoo onder de gedenkteekenen der Vaderlandsche Dichtkunst, als in de harten der genen, die eenmaal het voorrecht genoten van beider persoonlijken omgang, en eenigzins gemeenzamer kennis.

Wie is er dan ook onder beider hoogschatters, die niet verlangt met dezelfde zorgvuldigheid den nagalm op te vangen van de zachte harp der Dichteresse, als van het forscher snarentuig van den in de ruste des doods even door haar voorgeganen Gade? Tot te gemoet koming van dit verlangen eenigzins mede te werken, mocht het treurig voorrecht zijn van den huisvriend, die aan beider onvergetelijke vriendschap en liefde, in den weg der Goddelijke goedertierenheden, zich zoo eindloos veel verschuldigd weet. En wat zal hy ter geleide van dezen laatsten Dichtbundel der onwaardeerbare Dichteresse dan nu hier by voegen? Gaarne laat hy het aan anderen over, in haren lof onder Neêrlands Dichterenkoor uit te weiden, en aan te tonen alle de heerlijkheid der schakeering van hare en hares Egades poëzy, zoo eigenaartig door hem zelven vergeleken by Wit en Rood, of by Alcéus donder, smeltend met de Eoolsche snaar. Ik heb hier iets voor mijn eigen hart dierbaarder, voor aller belangstelling, zoo ik vertrouwe, gewichtiger mede te deelen; eene opmerking waarvan ik my de uiting niet zoude kunnen weigeren, al ware zy ook niet tot het verstand van een der in dezen Bundel voorkomende verzen (de Uitboezeming bladz. 119, [Dl. II, bladz. 516.]) even volstrekt noodzakelijk.

Landgenooten! en gy in het byzonder, Nederlandsche Vrouwen van allen rang! Gedenkt er aan by het genot van taal- en dichterlijke schoonheden die ook deze Verzameling U zal mogen opleveren, dat die begaafde Poëtesse, in hare stille aansprakeloosheid, ook als eene uwer eene voortreflijkheid bezat, door slechts weinigen misschien van naby gekend, of van verre vernomen! Maar weet ook dit, dat zy (de door zoo treffelijke gaven en eigenschappen onderscheidene Echtgenoote en Moeder) dat ook zy, zegge ik, had leeren kennen en belijden, hoe alle uitnemendheden zonder de kennis van God in Christus, hoe alle betrachting van deugden en plichten zonder inwendige hartvernieuwing door het geloof in eenen voor de Zijnen gekruisigden Heiland, niet dan een wegwerpelijk kleed zijn, waarmede geen mensch (hoe hoog lofwaardig ook voor menschen) voor den Rechterstoel des Heiligen zal kunnen bestaan! Tot de volle erkente-

nis, aankleving, en beleving dier tot zaligheid eenig leidende Waarheid, was zy vooral in het laatste tiental jaren hares levens gekomen, en wel byzonder ten gevolge van het verlies van een dierbaren eerstgeboren, in den bloei van zijn veel belovenden leeftijd aan het hart zijner ouderen ontrukt. Van dien tijd af werd alles haar geheel anders in het binnenste des levens en der ziel. Eigen kracht en deugd, hoe loffelijk ook geoefend in de betrachting van heilige verplichtingen, maakten plaats voor de erkentenis van onwaarde, zondeschuld, en onmacht in ons zelven; volheid daarentegen van genade, gerechtigheid, en heerlijkheid in Christus Jesus, den Verlosser van zondaren, den God van volkomene zaligheid voor alle armen van geeste, voor alle dorstenden naar gerechtigheid en heil. In de vastigheid van dat geloof, in de verwachting van die Zaligheid ontsliep zy; en met haar verloor BILDERDIJK de laatste levensvonken van zijn schitterenden geest. - Nog geen twee jaren daarna, en zy waren hereenigd in en voor een eindeloos geluk. Één zelfde herbergzaam graf houdt beider gebeente verzameld tot den dag der Opstanding van Gods gerechtvaardigden en de heerlijkheid der komste van Zijn Koninkrijk. Amen.

DA COSTA.

Voorts worden verzen gevonden van Vr. K.W. BILDERDIJK in de navolgende Bundels:

POËZY van Mr. W.B. II deelen. - TREURSPELEN III deelen. - 'S KONINGS KOMST TOT DEN THROON. - NIEUW LIEDENBOEKJEN. - HOLLANDS VERLOSSING. - VADERLANDSCHE UITBOEZEMING. - WIT EN ROOD. - NIEUWE DICHTSCHAKEERING. - TER NAGEDACHTENIS VAN J.W. BILDERDIJK.

Algemeene inhoud.

Algemeene inhoud.

A.

Aalmoes (De)	Dl. III, blz. 437.
Aan * * *	Dl. III, blz. 421.
Aandacht by Gods woord	Dl. II, blz. 245.
Aandoeningen by het ziekbed mijns Gemaals	Dl. III, blz. 225.
Adelbert (Het graf van)	Dl. II, blz. 215.
Adelheide (Herinnering by het graf van mijne)	Dl. III, blz. 232.
Adelheide Irene, naar haar twee overleden zusjens, genoemd (Op het afsterven van ons derde dochtertjen,)	Dl. III, blz. 284.
Afbeelding in schaduwtrek (Zijne, [Julius])	Dl. III, blz. 318.
Afgodery	Dl. II, blz. 330.
Afhankelijkheid	Dl. II, blz. 520.
Afscheid	Dl. III, blz. 197.
Afscheid aan het graf van mijn kind	Dl. III, blz. 202.
Afscheid aan mijn zoontjen	Dl. II, blz. 263.
Afzondering	Dl. III, blz. 578.
Alinde (Aan)	Dl. III, blz. 436.
Alonzo en Klara	Dl. III, blz. 438.
Alwetendheid (Gods)	Dl. II, blz. 371.
Andwoord, aan Themire	Dl. III, blz. 467.
Andwoord, tot mijns Egaas verjaring	Dl. III, blz. 219.
Arme te verachten (Geen)	Dl. II, blz. 247.
Armen (De)	Dl. II, blz. 241.
Arnyn en Analiede. Schotsche vertelling	Dl. II, blz. 181.
Arria en Petus	Dl. III, blz. 431.
Assyriesch leger (De verdelging van het)	Dl. II, blz. 429.
Avondzang	Dl. II, blz. 383.
Avondzang, voor mijn zoontjen	Dl. II, blz. 300.

B.

Bartiméus de blinde	Dl. II, blz. 508.
Beandwoording	Dl. III, blz. 193.
Begeerlijkheid	Dl. II, blz. 239.
Begeerlijkheid	Dl. II, blz. 437.
Beleefdheid	Dl. III, blz. 566.
Belmonte en hare dochter. Op den 9^{en} December 1824 (By den doop van Mevrouwe)	Dl. III, blz. 383.
Bennet (Op het afsterven van den Hooggeleerden Heere)	Dl. III, blz. 415.
Beproevingen	Dl. II, blz. 512.
Berusting	Dl. II, blz. 478.
Berusting	Dl. III, blz. 286.
Berusting in smart	Dl. III, blz. 325.
Besluit. (Het goed)	Dl. III, blz. 580.
Bethesda	Dl. II, blz. 495.
Bijbel (De)	Dl. II, blz. 267.
Bijbel (De)	Dl. II, blz. 422.
Bijen (Aan de)	Dl. III, blz. 434.
Blad, door den wind in mijn boezem geschud (Op een dorrend)	Dl. III, blz. 429.
Bruid (De waanzinnige)	Dl. III, blz. 464.
Bruiloft eener vriendin (Ter)	Dl. III, blz. 411.
Bruiloftsruiker	Dl. III, blz. 593.
Bussingh (In den vriendenrol van den Wel-Eerwaarden Heer)	Dl. III, blz. 419.

C.

Capadose (Aan den Heer Dr. A.)	Dl. III, blz. 417.
Celeste	Dl. II, blz. 188.
Celia (Aan)	Dl. III, blz. 430.

Costa. (Aan den Heer Mr. I. da)	Dl. III, blz. 416.
Costa en Jonkvrouwe Belmonte (Aan Mevrouw da)	Dl. III, blz. 411.
Costa (Afscheidsgroet aan onze vrienden da)	Dl. III, blz. 406.

D.

Dagboek (Kristelijk)	Dl. II, blz. 426.
Dageraad (De)	Dl. II, blz. 399.
Dank aan God	Dl. III, blz. 36.
Dargo	Dl. I, blz. 214.
Dichteresse (Aan een blinde)	Dl. III, blz. 420.
Dochtertjen (Het afsterven van ons jongste)	Dl. III, blz. 234.
Dood (De)	Dl. II, blz. 240.
Dood (De)	Dl. II, blz. 322.
Dood (De)	Dl. II, blz. 385.
Dood (Aan de)	Dl. II, blz. 314.
Droefenis (Moederlijke)	Dl. III, blz. 323.

E.

Echtgenoot (Aan mijnen)	Dl. III, blz. 313.
Echtgenoot op zijnen verjaardag (Aan mijn)	Dl. III, blz. 345.
Eeuwigheid (De)	Dl. II, blz. 519.
Ega, op zijn vijftigste verjaren (Aan mijnen)	Dl. III, blz. 240.
Egaas afzijn (Bij mijns)	Dl. III, blz. 235
Egaas verjaring (By mijns)	Dl. III, blz. 291.
Egaas verjaardag (Mijns)	Dl. III, blz. 228.
Egade, in andwoord op een verjaarvers (Aan mijnen)	Dl. III, blz. 270.
Elfriede	Dl. I, blz. 3.
Elize (Aan)	Dl. III, blz. 546.
Elmire	Dl. II, blz. 98.
Elvire	Dl. II, blz. 103.
Englenwacht	Dl. III, blz. 265.
Evander en Eone	Dl. II, blz. 127.

Evangelie (Het) Dl. II, blz. 344.
Evangelie (De verkondiging van 't) Dl. II, blz. 513.

F.

Fallersleben (In het album van den Heere Hoffman von) Dl. III, blz. 344.

Feestzang by 's Konings verheffing tot den throon der Nederlanden	Dl. III, blz. 94.
Filusa aan Eulogeet	Dl. III, blz. 186.
François, als hy zijn jongstgeboren zoontjen naar onzen overledene noemde (Aan den Heer Daniel)	Dl. III, blz. 319.

G.

Gebed	Dl. II, blz. 223.
Gebed	Dl. II, blz. 287.
Gebed voor de maaltijd	Dl. II, blz. 227.
Geboortefeest van Hare Koninklijke Hoogheid, 's Lands Souvereine Vorstinne; den 18^{den} van Slachtmaand 1814 (Ter)	Dl. III, blz. 88.
Geboortefeest van Zijne Koninklijke Hoogheid, 's Lands Souvereinen Vorst; den 24sten van Oogstmaand 1814 (Ter)	Dl. III, blz. 83.
Geboortegroet aan de Oranjespruit	Dl. III, blz. 171.
GEDICHTEN VOOR KINDEREN	Dl. II, blz. 221.
Geduld en lijdzaamheid	Dl. II, blz. 230.
Geliefde. Op nieuwjaarsdag, 1801 (Aan mijnen).	Dl. III, blz. 206.
Geloof, hoop, liefde	Dl. II, blz. 224.
Gemaal (Aan mijnen)	Dl. III, blz. 210.
Gemaal (Aan mijnen)	Dl. III, blz. 615.
Gemaal, by de intrede van het jaar 1816 (Aan mijn)	Dl. III, blz. 280.
Gemaal, by onze hereeniging in Brunswijk, na eene lange afzondering (Aan mijnen)	Dl. III, blz. 216.
Genoegen (Het)	Dl. II, blz. 288.
Genoegen (Moederlijk)	Dl. III, blz. 180.
Gerustheid	Dl. II, blz. 229.
Geschiedenis (Het oordeel der)	Dl. III, blz. 589.

Gevoeligheid	Dl. III, blz. 184.
Geweten (Het). Aan mijn zoontjen	Dl. II, blz. 250.
Gierigaart (De)	Dl. II, blz. 324.
God (Aan)	Dl. III, blz. 302.
Gods oneindigheid	Dl. II, blz. 419.
Godsdienst (De openbare)	Dl. II, blz. 432.
Goede nacht	Dl. II, blz. 227.
Graanhalmen (De)	Dl. II, blz. 425.
Graf (het)	Dl. II, blz. 391.

Gray aan hare zuster, Katharina, op den dag voor haar onthoofding (Johanna)	Dl. III, blz. 514.
Grijsaart en de Jongeling (De)	Dl. III, blz. 612.
Guinoseau, in leven Kapitein Luitenant by Z.M. zeemacht (Onder de afbeelding van Hendr. Zachar. Alexand.)	Dl. III, blz. 418.

H.

Harold (Ridder)	Dl. II, blz. 162.
Harp (De Eöolsche)	Dl. III, blz. 591.
Hebt gy my lief?	Dl. II, blz. 373.
Heilands afbeeldsel (Des)	Dl. II, blz. 434.
Herinnering	Dl. III, blz. 306.
Herinnering aan den doop onzer Israëlitische vrienden op den 20sten October 1822	Dl. III, blz. 348.
Herinnering (De)	Dl. III, blz. 331.
Holland verlost	Dl. III, blz. 39.
Hollands verlossing	Dl. III, blz. 28.
Hoogmoed	Dl. III, blz. 594.
Hoop (De)	Dl. II, blz. 305.
Hoop (De)	Dl. III, blz. 549.
Hoorn. (Aan den Heer Dr .P. van)	Dl. III, blz. 415.
Huldiging	Dl. III, blz. 51.
Hulla	Dl. II, blz. 115
Huwlijk (Het)	Dl. III. blz. 474.
Huwlijksvereeniging (Op een)	Dl. III, blz. 397.
Hymne aan God	Dl. II, blz. 347.

I.

Ifigenia in Aulis	Dl. I, blz. 90.
IJdelheid	Dl. II, blz. 427.
Irene (Mijne)	Dl. III, blz. 282.

J.

Jaar (Op het nieuwe)	Dl. II, blz. 249.
Jaargetijden, (De) Veldzangen	Dl. III, blz. 449.
Jeugd (Op de)	Dl. II, blz. 255.
Jezus aan het kruis	Dl. II, blz. 329.
Jezus liefde	Dl. II, blz. 225.
Jezus lijden	Dl. II, blz. 441.
Jezus opstanding	Dl. II, blz. 338.
Jongeling (De)	Dl. III, blz. 435.
Jonkvrouwe * * * (Aan)	Dl. III, blz. 303.
Jozef	Dl. II, blz. 268.
Julius (Erinnering aan mijn)	Dl. III, blz. 402.

K.

Kananeesche vrouw (De)	Dl. II, blz. 367.
Kemper. Dankzegging voor een doosje Oranjebloesem. (Aan Mevouwe) [Met Fac-Simile.]	Dl. III, blz. 410.
Kerk (De)	Dl. III, blz. 588.
Kievan en Malvina	Dl. II, blz. 200.
Kind, by zijns vaders afscheid (Aan mijn)	Dl. III, blz. 196.
Kind (Het dankbare)	Dl. II, blz. 246.
Kind (Het onverdraagzame)	Dl. II, blz. 233.
Kind (Het verstandige)	Dl. II, blz. 232.
Kindeke te Bethlehem (Het)	Dl. II, blz. 499.
Kinderenzang voor de armschoolen	Dl. III, blz. 252.
Kinderlijkjen (By een)	Dl. III, blz. 404.
Kindermoord	Dl. III, blz. 510.
Klara aan Alonzo	Dl. III, blz. 441.
Kleeding	Dl. II, blz. 387.
Krijgsmans afscheid (Eens)	Dl. II, blz. 316.

Kristenmoed	Dl. II, blz. 331.
Krokus (De)	Dl. II, blz. 422.
Kruisdood (De)	Dl. II, blz. 290.

L.

Lasteraar geen geloof te geven (Den)	Dl. II, blz. 243.
Lauzune (Graaf)	Dl. II, blz. 91.
Lazarus en de rijke man	Dl. II, blz. 414.
Lente aan mijn zoontjen (De)	Dl. III, blz. 618.
Lente in 1810 (De)	Dl. III, blz. 258.
Lente in MDCCCXIX (De)	Dl. III, blz. 308.
Lenteregen*	Dl. III, blz. 290.
Lentezang	Dl. III, blz. 102.
Leonore	Dl. II, blz. 94.
Leven (Op het eeuwige)	Dl. II, blz. 365.
Liefde tot God	Dl. II, blz. 226.
Liefde tot zijne ouders	Dl. II, blz. 244.
Lijkklacht	Dl. III, blz. 432.
Lodewijks komst tot den throon.] ([Koning)	Dl. III, blz. 7.
Lofzang	Dl. II, blz. 480.
Logen (De)	Dl. II, blz. 236.
Lust en plicht	Dl. II, blz. 253.

M.

Maagd (De Indiaansche)	Dl. II, blz. 111.
Majesteit, by de herstelling van Prinses Marianne uit hare krankte in 1821 (Aan Hare)	Dl. III, blz. 339.
Manger (Aan den Wel-Eerwaarden Heer H.)	Dl. III, blz. 408.
Margaretha, en Harry Wyk	Dl. II, blz. 206.
Martha en Maria	Dl. II, blz. 379.
Mathilde	Dl. II, blz. 178.
Mededogen (Het)	Dl. II, blz. 295.

* Boven het vers zelve verkeerdelijk L e n t e g r o e n getiteld.

Medereizigers naar het betere vaderland (Aan mijne)	Dl. II, blz. 411.
Melittaas grafschrift	Dl. III, blz. 581.
Minona	Dl. II, blz. 149.
Minona (Aan)	Dl. III, blz. 566.
Moeder (Aan eene)	Dl. III, blz. 603.
Moederplichten. Aan Alwine	Dl. III, blz. 518.
Moedersmart	Dl. III, blz. 601.
Moedertroost. Aan een vriendin	Dl. III, blz. 361.

Moederzucht	Dl. III, blz. 285.
Moedwil	Dl. II, blz. 238.
Mollys droom	Dl. II, blz. 113.
Morgengebed	Dl. II, blz. 226.
Moskau (De veldtocht naar)	Dl. III, blz. 63.
Mozes in het biezen korfjen	Dl. II, blz. 117.

N.

Nacht (Op eene voorstelling van de)	Dl. III, blz. 601.
Nancy en Walter	Dl. II, blz. 107.
Napoleon en de Franschen	Dl. III, blz. 113.
Nederland	Dl. III, blz. 173.
Nederlanders (Aan de)	Dl. III, blz. 49.
Nederlands eer hersteld	Dl. III, blz. 153.
Nederlands overwinning	Dl. III, blz. 125.
Nieuwjaarsnacht	Dl. II, blz. 310.
Nieuwjaarsnacht 1820	Dl. III, blz. 329.

O.

Omarming. (De) Aan Eulogeet	Dl. III, blz. 177.
Onderwerping	Dl. III, blz. 256.
Onderwerping (Kristelijke)	Dl. II, blz. 404.
Ongehoorzaamheid (De gevolgen der)	Dl. II, blz. 234.
Onsterflijkheid	Dl. II, blz. 424.
Ontwaken (Het)	Dl. II, blz. 228.
Onweder. (Het) Aan mijn zoontjen	Dl. II, blz. 254.
Onzekerheid	Dl. II, blz. 486.
Opstanding (De)	Dl. II, blz. 301.
Opwekking	Dl. II, blz. 406.

Opwekking	Dl. III, blz. 117.
Opwekking	Dl. III, blz. 462.
Oranje boven	Dl. III, blz. 25.
Oranje (Ter intrede van Hunne Koninklijke en Keizerlijke Hoogheden, de Prins en Prinses van).	Dl. III, blz. 145.
Oranje en Nassau, enz. enz. enz. (Op het afsterven van zijne Doorluchtige Hoogheid Prins Willem George Fredrik van)	Dl. III, blz. 3.

Outhuijs (In het album van den Wel-Eerwaarden Heer)	Dl. III, blz. 344.
Overstrooming (De)	Dl. II, blz. 133.
OVERSTROOMING (DE)	Dl. III, blz. 8.

P.

Parelsnoer	Dl. III, blz. 563.
Petrus	Dl. II, blz. 374.
Portrait (Het)	Dl. III, blz. 499.

R.

Ralowsburg	Dl. II, blz. 151.
Ramiro	Dl. I, blz. 162.
Razerny	Dl. III, blz. 564.
Redding (Onverwachte)	Dl. II, blz. 194.
Rijkdom	Dl. II, blz. 248.
Robespierre (Grafschrift op)	Dl. III, blz. 611.
RODRIGO DE GOTH	Dl. I, blz. 283.
Roosjen (Het neêrgeslagen)	Dl. III, blz. 428.

S.

Schaapjens (De)	Dl. III, blz. 427.
Schotsman (Ter nagedachtenis van den waardigen Leeraar Nicolaas)	Dl. III, blz. 370.
Schrijfpen (De)	Dl. III, blz. 593.
Schrikkomect (De)	Dl. III, blz. 135.
Serafine	Dl. II, blz. 166.

Sibmacher, geboren Cramer (Verjaargroet aan mijne nicht, Vrouwe A.G.)	Dl. III, blz. 408.
Sidney (Sir Philip)	Dl. III, blz. 595.
Simeon (Het gebed van)	Dl. II, blz. 329.
Slaap (Aan den)	Dl. III, blz. 614.
Slaap (De)	Dl. III, blz. 613.
Smart by vreugd	Dl. III, blz. 138.
Smarte (Onheelbre)	Dl. III, blz. 264.

Southey (Aan den Koninklijken hofdichter Robert).	Dl. III, blz. 582.
Spot en laster (Tegen)	Dl. II, blz. 431.
Starren (De)	Dl. III, blz. 506.
Stella (By het graf van)	Dl. III, blz. 610.
Susanna * * *, in haar stamboek (Aan)	Dl. III, blz. 602.

T.

Theodora (Aan)	Dl. III, blz. 399.
Tijd (De)	Dl. II, blz. 489.
Toevlucht (Des Kristens)	Dl. II, blz. 420.
Toezicht op God	Dl. II, blz. 319.
Tydeman, in hunne nieuw betrokken woning (Aan onze geliefde vrienden)	Dl. III, blz. 326.
Tydeman (Ter huwelijksverbintenis van Mejuffrouw Sophia Theodora)	Dl. III, blz. 366.
Tydeman (Verjaargroet aan mijne Vriendin Mevrouwe M.M.)	Dl. III, blz. 376.
Tydeman (Verjaargroet aan Meinard Willem)	Dl. III, blz. 363.
Tydeman (Verjaringsgroet aan mijne veel geliefde Vriendin, Mevrouwe M.M.)	Dl. III, blz. 362.

U.

Uitboezeming	Dl. II, blz. 516.
Uitboezeming	Dl. III, blz. 295.
Uitboezeming in nieuwjaarsnacht, MDCCCXXII.	Dl. II, blz. 340.
Uitboezeming (Des Kristens)	Dl. II, blz. 428.
Uitbreiding van den XXIV Psalm	Dl. II, blz. 439.
Uitstel (Het gevaarlijk)	Dl. II, blz. 382.

V.

Vadzigheid	Dl. II, blz. 388.
Verjaardag van een vriend (Op den vijftigsten).	Dl. III, blz. 422.
Verjaarfeest	Dl. III, blz. 335.

Verjaargroet aan mijn geliefden vriend en broeder in het eenig Geloof	Dl. III, blz. 393.
Verjaring van den doop onzer vrienden (Ter)	Dl. III, blz. 374.
Verlossingsbede	Dl. III, blz. 42.
Verlossingsuur	Dl. III, blz. 27.
Vermaning	Dl. II, blz. 430.
Vermaning, by de intrede in 's Heilands gemeenschap	Dl. II, blz. 515.
Veroordeeling	Dl. II, blz. 328.
Verschijning	Dl. III, blz. 446.
Vertroosting	Dl. II, blz. 405.
Vertroosting in droefgeestige oogenblikken. Aan mijn Gemaal	Dl. III, blz. 222.
Voornemen (Het goede)	Dl. II, blz. 231.
Vreugde in 't Evangelie	Dl. II, blz. 435.
Vriendschap (Kristelijke)	Dl. II, blz. 417.
Vries (In het album van den Wel-Eerwaarden Heer A. de)	Dl. III, blz. 417.
Vrouwen (Aan de Hollandsche)	Dl. III, blz. 141.
Vrouwenbestemming	Dl. III, blz. 486.

W.

Walter en Fanny	Dl. II, blz. 212.
Waltzen (Het)	Dl. III, blz. 517.
Wanhoop (De)	Dl. III, blz. 444.
Wasdom	Dl. II, blz. 251.
Waterloo (Gedenkdag der zege van)	Dl. III, blz. 163.
Waterloo (Het slagveld van)	Dl. III, blz. 150.
Wederzien (Het)	Dl. III, blz. 208.
Weduw (De)	Dl. III, blz. 575.
Weduw by het overwinningsfeest (De)	Dl. III, blz. 573.

Weesjen (Het)	Dl. III, blz. 597.
Weesmeisjen (Het)	Dl. III, blz. 508.
Weezen (De Koninklijke)	Dl. III, blz. 120.
Weezen (Voor de Leidsche)	Dl. III, blz. 379.
Weldadigheid. Aan een vriend	Dl. III, blz. 274.
Werken (Niet door de)	Dl. II, blz. 436.
Wilt gylieden ook niet weggaan?	Dl. II, blz. 380.
Woerden (De moord van)	Dl. III, blz. 41.

Z.

Zachtmoedigheid	Dl. III, blz. 513.
Zaïde en Almanzor	Dl. II, blz. 79.
Zandt, op den negenendertigsten verjaardag zijner Evangelie-bediening te Haarlem (Aan den Wel-Eerwaarden Heer J. van der)	Dl. III, blz. 394.
Zangstuk	Dl. III, blz. 158.
Zangstukjen. ‘L'amour est un enfant trompeur’.	Dl. III, blz. 602.
Zeestrand (Gedachten by het)	Dl. II, blz. 423.
Zegelied. Op gegeven zangmaat	Dl. III, blz. 133.
Zegen	Dl. II, blz. 433.
Ziekbed eens dierbaren vriends (By het)	Dl. III, blz. 178.
Zinbegoocheling of Verganklijkheid	Dl. II, blz. 438.
Zondag (De)	Dl. II, blz. 384.
Zonnenondergang	Dl. II, blz. 402.
Zoon (Op de afbeelding van onzen dierbaren oudsten)	Dl. III, blz. 341.
Zoon, na zijn eerste zeereis, in den vroegen morgenstond (By de te rug komst van mijn)	Dl. III, blz. 277.
Zoon (De verloren)	Dl. II, blz. 333.
Zoon (Ten verjaardage van onzen jongsten)	Dl. III, blz. 355.
Zoontjen (Aan mijn)	Dl. II, blz. 256.
Zoontjen, nog geen tien maanden oud (By 't afsterven van mijn)	Dl. III, blz. 199.
Zoontjen (Op den dood van ons jongste)	Dl. III, blz. 246.
Zucht (Moederlijke)	Dl. III, blz. 183.
Zuigeling (Aan mijn)	Dl. III, blz. 249.
Zuster, by de dood van haar kind (Aan mijne).	Dl. III, blz. 190.

Nog een woord over het leven en de werken der dichteres.

Gelijk de Schriften der edele Poëtesse in die van den grooten Dichter haren Gemaal als ingeweven zijn, zoo is ook van het uur af hunner eerste kennismaking en daaruit gevolgde echtverbindtenis haar leven begrepen in het zijne. Alles dan ook wat zy van lief en leed met hem genoten en doorworsteld heeft, werd in onze B i j d r a g e t o t d e k e n n i s v a n h e t l e v e n , h e t k a r a k t e r , e n d e s c h r i f t e n van haren Echtgenoot, als van zelve opgenomen.[1] Bijzonderheden tot op het tijdstip dat zy de zielsvriendin en gade van Bilderdijk werd, zijn kort na haar overlijden door beider innigen huisvriend Mr. Nic. Carbasius in de Necrologie van den M u z e n - A l m a n a k voor het jaar 1831 (bl. 244 en volg.) geleverd. Van hare afkomst, opvoeding, en jeugdigen leeftijd werd aldaar hoofdzakelijk het volgende gemeld.

Katharina Wilhelmina Schweickhardt werd geboren te 's Gravenhage den 3den Julij 1777. Hare moeder was

1 Zie Bilderdijk K.D. XVI 48, 127-131, 194 en 195, 24, 343-348, 350, 354-356, en elders.

Magdalena Josina van Olst uit Leyden, - haar vader, de niet onvermaarde landschap- en portretschilder Hendrik Willem Schweickhardt, geboren ten jare 1746 te Ham in het graafschap Mark.[1] Omstreeks het midden der vorige eeuw vestigde zich des Kunstschilders vader als wijnhandelaar in de Hollandsche Hofstad. Aan het geslacht schrijft de overlevering de herkomst toe uit eenen Ridder Otto genaamd Schweickhardt of Sweekhart, die onder de Beijersche banieren een glansrijk deel nam in den strijd door den Hertog van Luxemburg in 1309 tegen keizer Hendrik VII gevoerd.

Door schitterende, later te leur gestelde, uitzichten in zijn vak en beloften van het Engelsche Hof uitgelokt, vestigde de begaafde Kunstschilder in 1786 zijn verblijf te Londen, met een talrijk gezin, van hetwelk nog heden in leven is een broeder der Dichteres, de geachte Kunstgraveur Leonard Schweickhardt te Delft. Door dien weg ontfing Katharina Wilhelmina van haar negende jaar af een Engelsche opvoeding, en werd haar de taal en letterkunde van dat land vroegtijdig eigen en gemeenzaam. Hare eerste proeven van poëzy, waaronder een Treurspel Elfriede, zijn dan ook Engelsche geweest.

1 VAN EYNDEN en VAN DER WILLIGEN, Geschiedenis der Vaderl. Schilderk. II, 345.

Tot Hollandsche Dichteres werd zij gevormd door haren Echtgenoot. Ook andere talen en derzelver letterkunde had zy destijds reeds ijverig en gelukkig beoefend, waaronder de Italiaansche en Fransche, in welke laatste taal inzonderheid zy zeer goed schreef, en ook nog op lateren leeftijd gaarne dichtte.

Op den 18^{den} Mei 1797 werd zy te Londen de Echtgenoote van Bilderdijk, die zich kort daarop, als wy insgelijks uit zijne Levensbeschrijving weten, te Brunswijk vestigde. Uit dat huwelijk werden acht kinderen geboren, van welke slechts een eenige de tedere en zorgvuldige moeder en huismoeder heeft overleefd. Men kent uit de rouw- en lijkverzen van beide de ouders het zevental, waarvan hun vier in Duitschland, twee in Holland, een op zijne jongste zeereis, ontvielen.

Haar gaven in toon- en zangkunst moeten in hare jeugd uitstekend zijn geweest. In alle vrouwelijke bezigheden en bekwaamheden bezat zy een byzondere vaardigheid; van hare gaaf van teekenen met waterverw en talent van borduren heeft zy proeven geleverd, die door kunstkenners bewonderenswaardig genoemd zijn.

Als Dichteresse heeft haar tot twee malen toe het Hollands taal- en poëzy-lievend België verdiende hulde bewezen. De Koninklijke Maatschappy van Schoone Kunsten en Letterkunde bekroonde in 1816 hare Cantate op den Veldslag van Waterloo; die van Vaderlandsche

Taal- en Letterkunde te Brugge benoemde haar in 1828 tot Eerelid.

Wat zij voor Bilderdijk, wat Bilderdijk voor haar, gedurende drie-en-dertig jaren van eenen in liefde even voorbeeldigen als door schier onafgebroken lijden niet min merkwaardigen echt geweest is, getuigen beider verzen allerweeg.

De geschiedenis der poëtische vorming en ontwikkeling der begaafde vrouw laat zich afleiden, even als die van haren Gemaal, uit de opmerking der dagteekening, naar welker orde ook de Werken der Dichteres in deze Verzameling onder hunne onderscheidene Rubrieken geplaatst zijn.

De bloemlezing, waarmede in mijn artikel in van der Aa's Woordenboek, ook het Overzicht van het Leven van Vrouwe K.W. Bilderdijk afgewisseld werd, verviel uit den aart der zaak, en wel ten eenen male, achter hare hier geleverde K o m p l e e t e D i c h t w e r k e n .

Uit dit mijn vroeger Levensbericht wordt hier alleenlijk nog ten slotte de plaats te rug gegeven, waarin de jongste levensdagen der Gezaligde geschetst worden, tusschen de bedenkelijke krankheid waaruit zy in 1826 voor Echtgenoot en Zoon nog eenigen tijd lang op aard behouden werd, en de stonde van haar verscheiden op den 16^{den} April 1830.

De ziekte die in het jaar 1826 het leven der edele

vrouw bedreigde, had op hare reeds zoo geheel aan Christelijke waarheid en geloof gewijde poëzy minder invloed, dan wel op geheel haar levensgevoel met betrekking tot deze wereld en alles wat haar op deze wereld dierbaar was. Zy was in die ziekte, na bange zielsworstelingen, tot eene rust en blijdschap in het geloof gekomen, welke zy in die mate althands en op die wijze nog nimmer te voren ondervonden had. Van toen af scheen zy, van het aardsche leven losgemaakt, en met haar hart geheel reeds boven, Echtgenoot en kind eerder als een tot deze aarde niet meer behoorende geest, liefdevol altijd maar met kalme overgave, te omzweven. Met de zielsrust van eene, die bij het afscheidnemen, dankbaar en zonder zelfbegoocheling de wegen overzien mag, door God met haar gehouden van de vroegste jeugd af, beschreef zy weinige dagen voor haar afsterven hare zielsgeschiedenis in korte maar levenvolle trekken, in eene U i t b o e z e m i n g, die, onder hare papieren gevonden, eerst eenige jaren na haren dood onder hare N a g e l a t e n G e d i c h t e n (1833) het licht heeft gezien (K.W.B. II, 516-59). Men vergelijke de Voorrede op den evengenoemden postumen Bundel.

Niet geheel op dezelfde wijze als achter de Werken haars Gemaals, maar toch eenigermate met gelijk recht komt aan de Voorredenen van de onderscheidene

Verzamelingen harer poëzy zoo wel als van de afzonderlijke Gedichten, aan het slot ook van Vrouwe Bilderdijk's Dichtwerken eene plaats toe. Zij zouden in een ander opzicht tot eene verzameling van des D i c h t e r s prosaschriften behooren, zijnde allen, uitgenomen die vóór de N a g e l a t e n g e d i c h t e n, van zijne pen.

Afbeeldsels door een vreemde hand, die een eenigzins juist denkbeeld van de gelaatstrekken der Dichteresse geven, zijn my niet bekend. Ook dat in den A l m a n a k v o o r h e t S c h o o n e e n G o e d e voor 1835 voldoet niet. Des te meer zijn wy den heer Kapitein Willem Lodewijk Bilderdijk dank schuldig voor het gunstig verstrekken van het schoone kunstgewrocht van zijnen Vader, waarvan deze in 1796 de Ode deed verzeld gaan, geplaatst in de K.D. x, 90 (verg. XVI, 130), en waar de gravure naar genomen is, die de Uitgever zich gelukkig achtte te mogen plaatsen aan het hoofd van dit derde en laatste deel van de Dichtwerken der voortreflijke Vrouw.